

הישיבה המאה-ושבעים של הכנסת השתים-עשרה

יום רביעי, ב' בניסן התש"ן (28 במרס 1990)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:03

א. עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן;

הצורך בהחלטת כנסת בדבר איסור משא-ומתן על שינוי כלשהו בריבונותה המלאה של ישראל על ירושלים ועל אחדותה של העיר

ראובן ריבלין (הליכוד):
נכון, נכון.

היו"ר ג' גדות:
אני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת.

אני כבר שומע אותם קולות מאנשי ר"צ, שגם הם עד לפני זמן לא רב אמרו אותם דברים שאתה, חבר הכנסת רענן כהן, אומר, אותם דברים שחבר הכנסת אברהם בורג וחבריו מסיעתך אומרים, והיום אני כבר שומע זמירות בניואנסים חדשים ובטון אחר מפי ארנן יקותיאל, סגן ראש עיריית ירושלים, שכבר מדבר על חלוקה פונקציונלית של ירושלים.

שבח וייס (המערך):
מאיוו סיעה?

חברי הכנסת, הנושא הראשון על סדר-יומנו: עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן, וכן הצורך בהחלטת כנסת בדבר איסור משא-ומתן על שינוי כלשהו בריבונות המלאה על ירושלים ועל אחדותה של העיר. שני הנושאים האלה הם במסגרת גמר דיון. נותרו לדיון שני נושאים בלבד. הראשון הוא חבר הכנסת ראובן ריבלין, ואחריו — חבר הכנסת עמנואל זיסמן. אני קורא אל הדוכן את חבר הכנסת ראובן ריבלין, בבקשה.

ראובן ריבלין (הליכוד):
מסיעת ר"צ.

ראובן ריבלין (הליכוד):

לא רחוק היום, חלילה, שבו גם חברים מסיעת המערך עלולים, כפי שלא פעם אחת הם הולכים אחרי סיעת ר"צ בנושאים של יהודה ושומרון, לקבל את גרסתה לגבי חלוקתה העתידית של ירושלים הלכה למעשה.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ירושלים היא לב הבעיה. היא לב הבעיה מבחינה ערבית, היא לב הבעיה מנקודת ההשקפה האמריקנית. אבל כל זאת כאין וכאפס. היא לב הבעיה מבחינתנו אנו, שכן במשך 19 שנה, כאשר בירושלים היו משלמים אותו מס, לאמור, ירושלים לא תחולק עוד לעולם, גם חבר הכנסת עמנואל זיסמן כחבר מועצת העיר וגם אנוכי, מעולם לא אמרנו זאת, שכן לגבינו הדבר היה ברור מאליו. והנה, הברור מאליו חייב להיאמר, ולא בכדי.

לא הייתי מזלזל באותה עמדה אמריקנית מסורתית, שבאה לידי ביטוי כבר בתוכנית רוג'ס מ-1969 ובהכרזותיו מ-1967, מייד לאחר מלחמת ששת-הימים, שבהן נאמר במפורש, שאין הכרה אמריקנית בהחלת החוק הישראלי על אותם אזורים שאנחנו החלטנו את החוק עליהם בהסכמה מלאה כמעט של כל חלקי העם וחלקי הכית הזה. לפי הרכבו דאז.

חבר הכנסת יצחק רבין, בהופעתו בפני מועדון "הייקב", המועדון על-שם חברנו הנערץ חבר הכנסת מיכאל רייסר, זיכרונו לברכה, הסביר לשומעיו, כמו גם לכל עם ישראל, כי נקודת השקפתו לגבי ההתנחלות היא ביטחונית. אבל לא יעלה על הדעת לעזוב את אזור היריבו. אומנם אמר שהוא נגד התנחלות בתוך העיר תברון, אבל הוא קבע מפורשות, שרגל ישראל לא תחזור מאזור קריית-ארבע, שגוש-עציון הוא חלק בלתי-נפרד מאותם אזורים שמדינת ישראל צריכה לשלוט בהם, וכל זאת על-מנת להגן גם על ירושלים.

רוצה אני להסביר לאותם חברים, מדוע מדינת ישראל זכתה היום לכך שירושלים תהיה בירתה, זכתה לכך שתהיה מדינה על אפס וחמתם של רבים מאויבינו, למגינת לבם של אלה שאינם אוהבים אותנו ועל אף עצותיהן של רבות מאומות העולם שאמרו לנו: חדלו לכם.

היו"ר ג' גדות:

חבר הכנסת ריבלין, חבר הכנסת בורג מבקש לשאול שאלה. התיאור?

רענן כהן (המערך):
חבר הכנסת ריבלין, זה דבר חשוב מאוד — — —

ראובן ריבלין (הליכוד):

ראובן ריבלין (הליכוד):

אני רק רוצה לספר לבית הזה מה עשתה משפחתו של חבר הכנסת בורג על-ימנת לבסס את מעמדם של היהודים בירושלים.

וזו היתה קריאת-ביניים ברשות, חבר הכנסת רענן כהן.

בשנת 1809, היא שנת התק"ע, עלו משפחות רבות מווילנה לארץ-ישראל, ולירושלים בעיקר. בבחינת שיבת ציון, 100 שנה לפני שהחלה תנועה פוליטית ציונית בהגשמת הציונות, מתוך ציונות מיסטית החליטו לעלות ולהתיישב בירושלים. באותה עת היה מספר היהודים בירושלים קטן ומועט, מאות ספורות, ועם הגעתם לעיר גדל מספרם ל-2,000. בתוך מחצית המאה גדל מספרם בהתיישבותם ברובע היהודי

חבר הכנסת רענן כהן, כמו גם חברי כנסת אחרים, ובעיקר מהשמאל ומהשמאל הקיצוני, תמיד שואל אני אותם שאלה אחת כאשר הם מדברים על תוכניות שלום: ומה עם ירושלים? זאת ההפרעה היחידה שלי לנושאים כאשר הם באים עם חלומותיהם ומסבירים איך תוכרע הכף לטובת השלום: אז אני שואל: ומה עם ירושלים בהתאם לתוכניותיכם?

רענן כהן (המערך):

ירושלים היא בירתה הנצחית של מדינת ישראל, והיא מאוחדת ולא מחולקת.

חוכרת כ"ג, ישיבה ק"ע

— עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן; הצורך בהחלטת כנסת בדבר איסור משא-ומתן על שינוי כלשהו בריבונותה המלאה של ישראל על ירושלים ועל אחדותה של העיר —

גם היום, להערכתו, יש צורך שיבינו תושבי ירושלים, שצורפו לירושלים לאחר 1967, שחלומם, כאילו ירושלים תחולק, כאילו ירושלים תהפוך לחילה לבירה של איוו מדינה שהם מבקשים להקים כאן, שתקוותם תימוג. זאת, בהחלט, כדי לחזק את ירושלים, שהיום — בצער רב אני מוכרח לומר, כתושב העיר הזאת — אינה מחולקת להלכה, אבל עלולה לחילה, אם ימשיך המצב להיות כפי שהוא היום, להיות מחולקת למעשה.

אליקים העצני (התחיה):

את זה תגיד למנהיגים של הליכוד.

ראובן ריבלין (הליכוד):

אם היום הורים בבתי-ספר ברחבי הארץ מבקשים לבטל סיוורים של תלמידים בירושלים מפחד לשלום ילדיהם, סיוורים שהם מבקשים לערוך רק בחלקה המערבי של ירושלים, הרי שאנחנו במדינתנו נוהגים יד לחלוקתה של ירושלים. לא אחת העליתי שאלות בפני שר החינוך, שיבהיר לנו כיצד יכול להיות מבוטל טיול שנתי לירושלים, לרובע היהודי ולכחל המערבי, רק משום שכמה הורים כאלה או אחרים מבקשים לבטל בשל שאלות ביטחון.

מייד לאחר שתיתר בעיה זו, מייד לאחר ש"התקווה" יהיה המנונה של מדינת ישראל, ולא משאת נפשם של אנשים החולמים על חלוקת ארץ-ישראל וחלוקת ירושלים, נצטרך אנו כולנו לעמול על מנת שירושלים תהיה אחת, על מנת שירושלים תהיה כזאת שכל אזרחיה יהיו להם זכויות וחובות שוות, על מנת שאותן מסגרות של פיתוח, אותם תקציבי פיתוח יינתנו בצורה שווה לכל חלקי העיר, על מנת שירושלים תתפתח בהתאם לתוכנית שעוצבה מאז 1967. ערב מלחמת ששת-הימים הייתה ירושלים אי בתוך ים ערבי, היום, בגלל תבונה התכנון, השכונות סביב ירושלים הפכו אותה לים יהודי שבתוכו יש אי של אותו מיעוט תושבים, מיעוט לא קטן, כמעט כ-150,000 תושבים ערבים, אבל הם יושבים ומוקפים לבטח בחגורה גדולה ורחבה של יישוב יהודי.

שנים רבות חלמנו על כך והגשמו זאת. הגשמו זאת בגלל ההזדמנות ההיסטורית שנקרתה בדרכנו, בגלל אותה הזדמנות שכיחיה מאמין בהחלט אומר אני "ייקשה השם את לב חוסיין", זכינו לשחרור את ירושלים, והיום כל תפקידנו הוא לבצר את מעמדנו בה.

רבתי חברי הכנסת, אני אומר פעם נוספת, העמדה הערבית ידועה, העמדה הערבית לא תשתנה, אלא אם כן אנחנו נקבע אותן עובדות בשטח, כפי שקבעו אבות אבותינו, כפי שקבעו אלה שהשתכנו באותן שכונות חדשות בירושלים, אשר האמריקנים קוראים להן התחליות לכל דבר. גם הן צריכות להיות בראש מעיינינו ובראש מפעלי הממשלה, על מנת לבסס את מעמדן.

וממילא, באותו רגע שלב הבעיה יפתר, לב הבעיה, שהוא ירושלים, יובן בקרב ארצות ערב — כי אין להם עוד על מה לסמוך ולמה לקנות, כאילו מדינת ישראל, עם ישראל יסכים אי פעם להתפשר בנושא זה — ממילא גם אותה תקווה של "זכות השיבה", שתחילתה בהקמת מדינה פלשתינית בשטחי יהודה ושומרון, גם זו תמצא לה את הפתרון הנכון והמתאים במסגרת מדינה יהודית דמוקרטית בכל חלקי ארץ-ישראל.

אדוני היושב-ראש, אני מסכים עכשיו לענות על שאלתו של חבר הכנסת אברהם בורג.

ובהתפרסותם לעבר הרובע המוסלמי, תוך עידוד התושבים המוסלמים באותם אזורים, גם מבחינה חברתית, גם מבחינה כלכלית. באמצע המאה ה-19 הגיע מספרם לכ-6,000, ולקראת שלהי המאה ה-20.

ומה עשו אותם יהודים על מנת לבסס את הרוב היהודי בירושלים? הם החליטו אז, שעל מנת לשמור את ירושלים יהודית, על מנת שירושלים העתיקה תהיה בירת ישראל, אם וכאשר תוקם מדינה, לפי מחשבתם אז — לצאת ולהתנחל בשכונות ירושלים, על מנת לבסס את מעמדה.

והנה, כפי שהוקמה שכונת גילה לאחר 1967, החליט משה מונטיפיורי להקים קודם כול את משכנות-שאננים. שכונת משכנות-שאננים לא הוקמה ביוזמת אותם מתיישבים יהודים אלא בהמלצת השר משה מונטיפיורי. לאחר מכן הוקמה שכונת מחנה-ישראל, כמו שכונת תלפיות-מזרח לאחר 1967. שכונת מחנה-ישראל, שכונת-המוגרבנים, היא שכונה של אותם עולים שהגיעו באמצע המאה ה-19 לירושלים מצפון-אפריקה. גם שכונה זו הוקמה, במידה מסוימת, בסיוע חוץ, ובעיקר בזכות פעולותיו של משה מונטיפיורי.

אז החליטו אותם מתיישבים מבני משפחתו של אברהם בורג, מבני משפחות סלומון וריבלין, מבני משפחת הכהן, לקום ולעשות למען עצמם, ובלי עזרה אחרת, ולהתיישב בירושלים, להתיישב בדרך המובילה משעריפו לכיוון העיר יפו, ובנו את השכונה היהודית הראשונה שנבנתה על-ידי אותם מתיישבים יהודים שהגיעו בתחילת המאה לירושלים. שבע משפחות הן שקנו נחלה באזור הידוע היום ככיכר-ציון והקימו את נחלת-שבעה, בדיוק כפי שלאחר 1967, שחרורה של ירושלים רבת, הקימו את נווה-יעקב.

היא הנותנת. יאמרו האמריקנים את אשר יאמרו, יחשבו את אשר יחשבו, יזעקו אומות העולם את אשר יזעקו, ירושלים היא מיקרו-קוסמוס של הבעיה כולה. יכולתנו לשכנע את העולם, לאחר ששכנענו את עצמנו, לא בדיבורים, שירושלים היא בירת ישראל הנצחית, שלא תחולק עוד לעולם, לא לומר זאת אלא להבין זאת, היא זו שבאי לידי המסקנה, שמבחינה של כל גורם אחר, אין להם תקווה לגבי ירושלים.

לאחר ששמעתי את חבר הכנסת אלי דיין בא ומספר כאן לאותם חברי הכנסת שהיו נוכחים, ול"דברי הכנסת" לעתיד לבוא, כאילו מבחינה ערבית-לאומית ירושלים אינה לב הבעיה, רוצה אני לומר, שאזור הרהיבת מכונה בשפה הערבית "חראם": שבעיית ירושלים נמצאת בפי כל מוסלמי מאמין בנושא הכלול בחובת הג'יהאד; שירושלים, אף שהיא השלישית בחשיבותה למאמיני האסלאם, היא מטרה סופית לכל נושא לאומי ודתי שאותו מוסלמי יציג.

אנו צריכים להסביר, כפי שהיה מובן לרוב תושבי ירושלים מבני העם הערבי שצורפו למסגרת הירושלמית, למסגרת הפוליטית הישראלית, והבינו שאנו נחווים בעמדתנו, שירושלים לא תחולק עוד לעולם. 19 שנה פעלו אתנו ועמנו תוך שיתוף פעולה, לא מתוך אהבה, מתוך הבנה שלעולם לא ניטוש את ירושלים, לפעמים תוך חריקת שיניים, וכאשר אנו בני התנועה הלאומית, לא כולם אבל אחדים מחברי סיעתנו, דרשנו, מתוך הבנה עם ראש העיר של ירושלים, טדי קולק, לתת את הדעת על חיוקיה של ירושלים ועל חיוק תנאי המגורים והחינוך של כל התושבים, ללא הבדל דת, לאום וגזע; בהחלט חשבנו שלא ייתכן שבכית-ספר בתלפיות-מזרח יהיו תנאים משופרים מאלה שבג'יהאד-מוקאבר.

— עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן: הצורך בהחלטת כנסת בדבר איסור משא-ומתן על שינוי כלשהו בריבונותה המלאה של ישראל על ירושלים ועל אחדותה של העיר —

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לך, חבר הכנסת ריבלין. יש שתי שאלות, שברשותך אפנה אליך. הראשונה של חבר הכנסת בורג והשנייה של חבר הכנסת נפאע. בבקשה, חבר הכנסת בורג. חצי דקה לשאלה, לא לנאום.

אברהם בורג (המערך):

אדוני היושב-ראש ואדוני המציע, שניכם יודעים את חובתי ואת יידודתי למציע, ואני פטור מכל צורך אפולוגטי. של התנצלות בנושא ירושלים, אבל יש לי בקשה לדובר — אם אהבתם לירושלים נשגבת כהצהרת האמונים שהצהיר כאן כרגע, אל יעשה את השגיאה הגורסת: אוי, עוד רגע תיפול השלהבת במחנה המערך וגם הם לא יתמכו בירושלים. כי אחדותה של ירושלים ועוצמתה, היכולת שלי ושלך לחשל אותה, תהיה חזקה יותר אם לא ייפלו בינינו מחיצות, והן לא ייפלו. על כן, אל תטעה בכך כדרך שטעית.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה על השאלה. רשות לשאלה נוספת לחבר הכנסת מוחמד נפאע, בבקשה.

מוחמד נפאע (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

כסעף החזר החובות בתקציב כלול סכום של 24 מיליארד שקל, שרוב רובו מגיע אלינו מארצות-הברית. אני חושב שאנחנו, בנינו ובני משוועדים למעשה מבחינה כלכלית וגם מבחינה פוליטית לארצות-הברית, למעצמה זרה, ומשרתים את האינטרסים שלה. אם ארצות-הברית תשנה את עמדתה, נניח לגבי ירושלים או הגולן, מה תהיה התשובה?

אתה אומר: תגיד ארצות-הברית מה שתגיד. אבל איך מבחינה מעשית אנו יכולים לסרב לעמדתה של ארצות-הברית כשאנחנו משועבדים לה, למעצמה הגדולה הזאת?

קריאה:

מוחמד נפאע (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אנחנו משועבדים וחצי. משועבדים פעמיים.

מיכאל בר-זהר (המערך):

חבר הכנסת ריבלין, תגיד שב-1948 הקמנו את המדינה, למרות התנגדותה של ארצות-הברית, אל אפה ועל חמתה.

גאולה כהן (התחיה):

— — —

היו"ר ג' גדות:

חברת הכנסת גאולה כהן, אני מודה לך על כך שנענית לקריאתי ואת מתיישבת במקומך. עכשיו אני מתפנה אל חבר הכנסת נפאע: מן המקובלות באולם הזה, שכאשר מקבלים רשות לדבר, בוודאי כאופן מסודר, כאמצעות המיקרופון, הרי אם סיימת את דבריך — אנא, אל תחזיק אחריו שובל של מלים. גמור את דבריך וחזור למקומך, אחרת זה לא יהיה הגון כלפי היושב-ראש, החברים במליאה, הסדר הטוב, וכמובן הדובר, שהתאזר בכל כך הרבה סבלנות והוא כמובן מדבר במסגרת הזמן המדויק שהוקצב לו. בבקשה, אדוני חבר הכנסת ריבלין.

ראובן ריבלין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אבקש לענות קודם כול לחבר הכנסת נפאע, ולאחר מכן להתפנות לשאלה הרצינית ולהצהרה הרצינית של חבר הכנסת בורג.

חבר הכנסת נפאע, הנה תתוועי הגורל — the wheel of history — שאתה מגן פה בחירוף נפש על עמדתה של

ארצות-הברית האימפריאליסטית, על עמדתה הנחרצת של ארצות-הברית מדכאת העמים, ואתה גם שוכח שדווקא ברית-המועצות היתה זו שהכירה במדינת ישראל לפני שארצות-הברית הכירה בה. היחסים שלנו עם ארצות-הברית ועם האומה האמריקנית הם יחסים של שתי אומות דמוקרטיות, של שתי מדינות של קיבוץ גלויות, להבדיל אלף אלפי הבדלות בין אותם מהגרים שבאים לארצות-הברית, לעולם החדש, לבין בני העם היהודי החוזרים לארצם לאחר גשלו ממנה. הם מצאו כאן מחיישים שישבו פה לבטח ובשקט במשך מאות שנים, אך כאשר אנחנו חוזרים לארצנו הם ביקשו שאנחנו לא נשב לבטח. אנחנו ביקשנו רק יחסי שכנות ורעות טובה, ואומנם שנים רבות חיינו בשכנות וברעות טובה. אבל היום לשמוע ממך גויפה למדינת ישראל ולאותו חלק של בני העם היהודי פה, כאילו אנו חייבים להישמע לאמריקנים רק משום שהם מכלכלים ומפרנסים אותנו — ברוך השם, יש מכלכל ומפרנס ומיטיב לכול.

אשר לשאלתו של חבר הכנסת בורג, אין לי ספק כלשהו באמונתכם, אבל יש לי ספק בדרככם. יש עמדה נחרצת הקובעת שירושלים לא תחולק עוד, כאשר אתם יודעים שאם אנחנו הולכים לקהיר ואם אנחנו אומרים במפורש שערכי ירושלים יכולים לבחור, אני לא מדבר על להיבחר, ואתם מוכנים להשוות את זכות הבחירה שלהם לאוטונומיה לאותה זכות בחירה של חושב ירדני בירושלים לממשלה ריבונית בירדן — אתם עצמכם, בירדני או שלא בירדני, ואינני מזלזל בתבונתכם, קובעים שום הולכים להצביע על אותה מדינה שתוקם. כי אם אתם משווים את האוטונומיה למדינת ירדן או לארצות-הברית או לכל מדינה אחרת, שתושב שלהן יכול להיות אזרח של מדינה אחרת והוא יכול להשתתף בבחירות שלה אף שהוא לא גר בה, כאותו רגע אתם מצהירים שיהודה ושומרון לא תחלקים בהם אוטונומיה לאזרחים הירדנים ולתושבים הערבים, אלא תוקם שם מדינה. אם אלה היושבים בירושלים ומשתתפים בבחירות לאוטונומיה, שהיא המסגרת שלפחות לפי ראות עיניהם הפכה לתחתלת רמדינה, הרי אתם כמני ידכם באים וקובעים שירושלים אכן תהיה בירתם, ויכולים אתם לשלם מס־שפתיים כמה שאתם רוצים — — —

גאולה כהן (התחיה):

זה לא מס שפתיים, זו אִי־הבנה, הם באמת מאמינים — — —

ראובן ריבלין (הליכוד):

אני לא מדבר על הזכות להיבחר, אני מדבר על הזכות לבחור. והיא הנונת — מדוע ההתעקשות שאדם שיש לו מחסן או משרד או דירה יבחר או ייבחר בירושלים, היא הנונת? זו כוונתם, לבוא ולהראות לכל העולם: לא ויתרנו על ירושלים, לא נוותר על ירושלים, ובעצם העובדה הזאת אנחנו מעמידים את הדברים על דיוקם. כפי שהדבר לא חשוב לנו, הוא צריך היה שלא להיות חשוב להם; באותה מידה של היגיון.

שלמה הלל (המערך):

יש הבדל בין לבחור לבין להיבחר.

אליקים העצני (התחיה):

— — —

ראובן ריבלין (הליכוד):

חבר הכנסת הלל, אני מסכים אתך שיש הבדל גדול בין לבחור ובין להיבחר, אבל אני אפילו לא מעלה על דעתי שמציע ההצעה מדבר על להיבחר.

חברת כ"ג, ישיבה ק"ע

— עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן: הצורך בהחלטת כנסת בדבר איסור משא-ומתן על שינוי כלשהו בריבונותה המלאה של ישראל על ירושלים ועל אחדותה של העיר —

שנאמר: "כל ישראל אינם מתכנסין אלא בירושלים וירושלים אינה מתמלאת לעולם".

היו"ר ג' גדות:

מותר לי להגיד מילתא דבדיחותא?

עמנואל זיסמן (המערך):

כן.

היו"ר ג' גדות:

עכשיו אני מבין למה הרב שך מתנגד לך.

ראובן ריבלין (הליכוד):

נאמר: צר המקום — — —

עמנואל זיסמן (המערך):

אני מצטט זאת כמדויק. אני גם יודע את זה בעל-פה. כפי שאתה יודע את הפסוקים האלה, כי אנחנו משמיעים אותם כאן שנים רבות גם ביחד וגם עם חברים אחרים.

לשם כך, כדי לקיים את מה שאנחנו רוצים, אנחנו צריכים לקרוא לכל תושבי המדינה, לוותיקים, לצעירים, לחיילים משוחררים, לזוגות צעירים וגם לעולים החדשים, הבאים אלינו עוד ועוד, להתיישב בירושלים רבותי, להתיישב בכל חלקיה, כדי להמשיך ולהבטיח את המשך פיתוחה וחיוזוק ביטחונה של העיר, כדי לבסס את תשתיתה הכלכלית, התעשייתית והטכנולוגית ולחזק את שלום תושביה.

שלמה הלל (המערך):

והספורטיבית.

שבח וייס (המערך):

אנחנו בעד ירושלים.

עמנואל זיסמן (המערך):

אתה הרי יודע שזה שנים חיפה היא בירידה ספורטיבית וירושלים דווקא בעלייה ספורטיבית.

היו"ר ג' גדות:

קיבלת ברית ערים תאומות עם חיפה בזה הרגע.

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

אני מבקש לשאול שאלה.

היו"ר ג' גדות:

בבקשה.

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

חבר הכנסת זיסמן, אני מבקש לחקן אותך, נאמר שבית-המקדש ירד מן השמים, לא ירושלים.

עמנואל זיסמן (המערך):

מה שקראתי היה ממקורותינו.

שלמה הלל (המערך):

— — — משרד השיכון.

גאולה כהן (התחיה):

משרד השיכון בידי אגודת ישראל.

היו"ר ג' גדות:

פשרה, חברי הכנסת, הר-הבית ומשכנות-שאננים. בסדר? בבקשה.

עמנואל זיסמן (המערך):

יש חשיבות עצומה בכך שהכנסת תתאחד סביב הדברים האלה. אבל אין די בהצהרות וצריך להמשיך ולקבוע עובדות בשטח. כשאני אומר עובדות בשטח, אנחנו רוצים — — —

אליקים העצני (התחיה):

בשבילם זה סמל, את הסמל הזה אנחנו לא חייבים לתת להם מאותו טעם שהם רוצים בו. זה כל כך פשוט.

ראובן ריבלין (הליכוד):

חבר הכנסת העצני, אני באמת מבקש בעניין ירושלים לתת לי לסיים בלי הפרעה, כי אני בטוח שאביע גם את רחשי לך, או לפחות את חלקם.

ידידי חבר הכנסת בורג, קודם כול, גם לגישתכם, אנחנו צריכים לדבר על ירושלים. לכן אני לא מאין בכס לגבי הנושא של יהודה ושומרון, אף שעמדותי ואמונותי לגבי נושא זה, מכל הבחינות, ידועות לך. ירושלים היא מרכז הבעיה. אם תיווכח שלגרוסתך ולשיטתך ירושלים היא המכשול לשלום — תבין שירושלים היא מיקרו-קוסמוס של הבעיה כולה, של ארץ-ישראל השלמה. תודה רבה.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת ריבלין. רשות הדיבור לחבר הכנסת עמנואל זיסמן, בבקשה.

עמנואל זיסמן (המערך):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בעת האחרונה מתחוללת סערה בכנסת ובציבור הרחב בעקבות ההתבטאויות האומללות של הממשל האמריקני, המעודדות בחציפה את איחוד העיר, אך לא מזכירות את ריבונות ישראל בעיר המאוחדת. זהו מאבק מחודש על ירושלים כבירת ישראל ועל ריבונותנו על עיר הנצח.

עם זאת, שמענו בשמחה שהסנט האמריקני קיבל החלטה, ביוזמתם של הסנטורים רוזי בושביץ ופטריק מויניהן, בזכות ההכרה האמריקנית בירושלים המאוחדת כבירת ישראל.

המאבק הזה על הכרה בירושלים כבירת ישראל ועל ריבונותנו בעיר הזאת הוא מאבק ממושך מאז קום המדינה, מאז הביא דוד בן-גוריון — עוד לפני הסכמי שביתת הנשק, שסיימו את מלחמת העצמאות — להחלטה בממשלת ישראל על הפיכת ירושלים לבירת ישראל, ובמשך השנים היתה ההחלטה של הכנסת והממשלה ביוני 1967, עם שחרורה ועם איחודה מחדש של ירושלים. עד לימים אלה אנחנו עושים הכול כדי לבסס ולבצר לא רק את שליטתנו אלא גם את ריבונותנו בעיר הזאת.

לכן נוצר צורך, במציאות שמחייבת זאת, שהממשלה והכנסת יאמרו שוב שהכנסת קובעת, שירושלים איננה ולא תהיה נושא למשא-ומתן; לא נחדיין על שלמותה, על אחדותה ועל ריבונותה.

אני רוצה להביא בפני חברי הכנסת הצעת החלטה הנתמכת על-ידי רוב הבית הזה — לפי החישוב שלי היא נתמכת על-ידי בין 102 ל-105 חברי כנסת — האומרת שהכנסת חוזרת וקובעת, כי ירושלים המאוחדת והשלמה בריבונות ישראל היא בירתה של מדינת ישראל ונציגיה לא ישתתפו בכל משא-ומתן כאשר לשלמותה ולריבונות ישראל עליה. אני חוזר ואומר, שבהצעה הזאת תומכות רוב הסיעות בכנסת, ולפי הערכתי יכולה להיות לכך תמיכה של 105 חברי כנסת לפחות. ואני קורא לנציגים של הסיעות האחרות בכנסת שיצטרפו לך.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אומנם נאמר שהקב"ה נשבע לחדש את עולמו ולבנות ירושלים ולהורידה בנויה מלמעלה. אבל צריך לבנות את ירושלים מלמטה, כפי

— עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן: הצורך בהחלטת כנסת בדבר איסור משא-ומתן על שינוי כלשהו בריבונותה המלאה של ישראל על ירושלים ועל אחדותה של העיר —

גאולה כהן (התחיה):

כשאתה אומר עובדות בשטח אתה לא מתכוון לשטחים.

עמנואל זיסמן (המערך):

אני מתכוון לירושלים הריבונית שהיא חלק בלתי-נפרד ממדינת ישראל. לגבי השטחים — מסיבה זו או זו את הסכמת לכך שהם שטחים מוחזקים, ואף אחד עוד לא החליט שהם סופחו למדינת ישראל.

מיכאל איתן (הליכוד):

גם ירושלים היתה שטח מוחזק.

גאולה כהן (התחיה):

עמנואל זיסמן (המערך):

אפילו בשבע השנים שאת תמכת בממשלות הליכוד, כשאנחנו היינו באופוזיציה, לא הצלחת להביא להחלטה על סיפוח השטחים המוחזקים האלה.

גאולה כהן (התחיה):

לא הצלחתי?

עמנואל זיסמן (המערך):

אבל אנחנו, המערך, היינו רוב והממשלה היתה בידנו, והעברנו החלטה על כך, שירושלים על כל חלקיה היא בריבונות ישראל. זה ההבדל.

גאולה כהן (התחיה):

אנחנו העברנו החלטה לגבי רמת-הגולן.

היו"ר ג' גדות:

חברת הכנסת גאולה כהן, קריאת ביניים אחת — בסדר. את פשוט מדברת לאורך כל נאומי. את לא שמה לב. אני מבקש, לא אתן. אנא, קריאת ביניים — אתן אפשרות, אבל לא עולה על הדעת שלא תאפשרו לדובר לדבר בשקט.

ראובן ריבלין (הליכוד):

אני רוצה לחקן לחבר הכנסת זיסמן טעות היסטורית.

יאיר שפרינצק (מולדת):

אני מבקש לשאול שאלה.

גאולה כהן (התחיה):

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):

תתרגלי שיכניסו לך שערים.

היו"ר ג' גדות:

חבר הכנסת פארס, אני מודה לך על עזרתך. חבר הכנסת שפרינצק, ראיתך, אקראך. חבר הכנסת זיסמן, האם תיאות לקבל שתי קריאות ביניים או שלוש?

עמנואל זיסמן (המערך):

כן.

היו"ר ג' גדות:

ראשון הדוברים, ובתנאי שלא תפריעי עוד, חברת הכנסת גאולה כהן. אני נותן לך חצי דקה בדיוק. בבקשה.

גאולה כהן (התחיה):

אני אומרת שהדברים שלך בקשר לירושלים מופרכים לגבי שני דברים: ראשית, בממשלה שהחליטה לגבי ירושלים ישב הליכוד. שנית, כשעלה נושא רמת-הגולן היה רק הליכוד בממשלה.

היו"ר ג' גדות:

תודה. חבר הכנסת שפרינצק, בבקשה. אולי תיגש למיקרופון כי קולך לא נשמע. האם אכלת ארוחת בוקר, חבר הכנסת שפרינצק? לא שומעים אותך. גש למיקרופון.

יאיר שפרינצק (מולדת):

אדוני, תואיל בטובך לענות לי על שאלה קצרה. האם אין זו עובדה שהשטחים שבהם מדובר שוחררו בשעתו מהכיבוש הירדני ולכן יש הצדקה לקרוא להם השטחים המשוחררים?

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לך. אחרון קוראי קריאות הביניים, חבר הכנסת ראובן ריבלין.

ראובן ריבלין (הליכוד):

חבר הכנסת זיסמן, אם תיזכר טוב, גם אתה היית בין קברניטי ירושלים. גם מנחם בגין וגם טדי קולק ביקשו להחיל על אותו שטח שאתה אומר שסופח לירושלים, לאחר ששוחרר, את הריבונות. ביקשנו גם להחיל את הריבונות על כל אותו אזור העובר מגבעת-זאב של היום עד לעטרות, ולא לעשות מובלעת צפונית לירושלים, וזאת לפי דרישתו של טדי קולק ומתכנני העיר מטעם המערך.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לך. רשות הדיבור, בהקשבה מלאה וללא הפרעות, לחבר הכנסת זיסמן.

ראובן ריבלין (הליכוד):

גם היום אתה תומך בזה.

היו"ר ג' גדות:

חבר הכנסת ריבלין, מה זה? בבקשה, חבר הכנסת זיסמן, לא יפריעו לך עוד.

עמנואל זיסמן (המערך):

בגלל המציאות המסעירה שנוצרה לאחר ההתבטאויות של נשיא ארצות-הברית וראשי הממשל האמריקני, ומצד שני הצורך להגביר את העלייה ולהגדיל את מספר התושבים ברובע היהודי, הגענו למסקנה שאנחנו רוצים להגיע היום להחלטה המאחדת ומלכדת את רוב חלקי הבית הזה. בכך פתחתי את דברי. לכן לא היה מקום לכל ההערות, הבאות רק לחדד חילוקי דעות והבדלים בינינו.

אבל מאחר שהשאלות נשאלו, אענה עליהן. בממשלתו של ראש ממשלת ישראל לוי אשכול, זיכרוננו לברכה, היה רוב מוחלט למפלגת העבודה. זו היתה ממשלת ליכוד לאומי שהיה בה ייצוג נאות והולם לתנועת החירות ולליברלים —

מיכאל בריזוהר (המערך):

שני שרים.

עמנואל זיסמן (המערך):

— אבל למפלגת העבודה היה בה רוב מוחלט. והרוב המוחלט הזה הביא ב-1970 לפרישת נציגי הליכוד בגלל נושא תוכנית-ירוג'ס. כלומר, מה שאמרתי, וזה כתוב בפרוטוקול ורק עכשיו נכתב, זה שהרוב שהיה מורכב ממפלגת העבודה הלך יחד עם השותפים בממשלת הליכוד הלאומי, אבל כלי הרוכ הזה לא היה אפשר להכריז. אבל הוכרו, ולא הוכרו, אלא כל הזמן נעשה כדי לבצר את מעמדה המיוחד של ירושלים. וזה נעשה ביוני 1967.

לחבר הכנסת שפרינצק, עובדה היא שבשתי כהונות היה הליכוד לבד בשלטון, במשך שבע שנים, ומפלגת העבודה

חוכרת כ"ג, ישיבה ק"ע

— עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן: הצורך בהחלטת כנסת בדבר איסור משא-ימתן על שינוי כלשהו בריבונותה המלאה של ישראל על ירושלים ועל אחדותה של העיר —

ועדת הכספים, שמאמול משמשת נושא ומוקד להתעניינות ציבורית, מוטב שלא תקצה יותר מדי כסף לתוספות ייחודיות, אלא תקצה משאבים לתוספות ייחודיות המחזקות את כלכלתה ואת החברה הירושלמית.

יש הצהרות של ראש הממשלה בעניין עולים חדשים שיופנו לירושלים, ויש הצהרות של מי שהיה ממלא-מקומו של ראש הממשלה, וגם השר לקליטת העלייה הצהיר כי למרות הקליטה הישירה יש מדיניות להפנות 30% מהעולים לירושלים. עולים באים לישראל זה חודשים, כן ירבו, אבל במשך החודשים האלה קלטו ירושלים בין 7% ל-8% מהעולים.

הבעיה, חברי הכנסת, איננה רק בזה שאנחנו רוצים לקלוט יותר מהעולים המגיעים, אלא הבעיה היא גם בפרודוקטיביות ובכושר הפעולה היצרני של העיר ירושלים. כאשר הכריז בן-גוריון על ירושלים כעל בירת ישראל היא לא הייתה עיר יצרנית כל כך, ורוב האוכלוסייה בה הייתה אוכלוסייה שהתפרנסה מפרנסות אוויר בעיקר. כדי לחזק את התשתית הכלכלית והחברתית של העיר אנחנו צריכים לקלוט בה כל עולה בלי קשר למקום שממנו הוא בא, למשטר ולאדן שמהם הוא בא ולזיקתו הדתית או האחרת. העולים שצריכים לבוא לירושלים צריכים להיות חלק ממעגל היצירה והבנייה בעיר הזאת. כבר חודשים אנחנו מרברים בנושא הזה, אבל לא מגשימים את מה שכולנו ביחד רוצים.

הצעת ההחלטה הרביעית אומרת — — —

היו"ר ג' גדות:

כמה הצעות נוספות יש לך?

עמנואל זיסמן (המערך):

עוד ארבע, אבל אסתפק בקריאתן, בלי לתת להן פירושים.

היו"ר ג' גדות:

אם אפשר, תקצר בפירושים.

עמנואל זיסמן (המערך):

בסדר, אבל שמת בוודאי לב לכך שהדפנו כאן התקפה רכתי, וזה לקח זמן.

היו"ר ג' גדות:

אם אתה רוצה להתחשכן אתי על לוח הזמנים, אומר לך שאהה נמצא הרחק הרחק מעבר לזמן שהוקצב לך.

שבח וייס (המערך):

הוא קיבל "תוספת ירושלים".

עמנואל זיסמן (המערך):

אני קורא: הכנסת מאמצת את ידיה של עיריית ירושלים ושל ראש העיר להעמקת ההבנה והסובלנות בין כל התושבים בני כל הדתות והלאומים ולהבטחת המקומות הקדושים וחופש הדת והגישה אליהם.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):

זה אחר כך, כאשר יגיעו להצעות הסיכום.

עמנואל זיסמן (המערך):

אני מפרש את הדברים.

היו"ר ג' גדות:

בינתיים זה נאום. חברת הכנסת ארבל-אלמוזלינו, אם תחליטי, גברתי, מבעוד זמן לסמוך את ידך על נאום של חבר הכנסת זיסמן, אוראז הוא או מישהו אחר יעלה ויגיד את הדברים בקצרה.

היתה באופוזיציה. כהונה אחת נמשכה ארבע שנים, והשנייה שלוש שנים. אתה לא היית בכנסת בשנים האלה, אבל סיעת התחיה היתה בכנסת, והליכוד לא שינה את הסטטוס המשפטי וגם לא את המציאות הפוליטית, והשטחים האלה של יהודה, שומרון ועזה היו ונשארו שטחים מוחזקים עם ממשל צבאי, ולא סופחו ולא הוכללו בתחומי מדינת ישראל.

יאר שפרינצק (מולדת):

לא ענית על שאלתי. השאלה שלי היתה — — —

עמנואל זיסמן (המערך):

אני עכשיו עונה.

גאולה כהן (התחיה):

— — —

היו"ר ג' גדות:

חברת הכנסת כהן, היה לי הסכם אחר. חבר הכנסת שפרינצק, ברשותך, הוא רשאי להשיב ורשאי הוא שלא להשיב. ואחרי במטותא ממך, אנא, הסכת ושמע עד סוף נאומו.

עמנואל זיסמן (המערך):

למה אנחנו, מפלגת העבודה, נתנו יד לזה? אני צריך לתת את התשובה שלי. את התשובה של האחרים כולם יודעים. אנחנו רואים את פתרון הסכסוך היהודי-הפלשתיני בפשרה טריטוריאלית וכוותוריים. אבל יש דברים שאנחנו לא מוכנים להם, ואנחנו נחוששים ונחרצים בהם. לכן אינני מקבל בשום פנים ואופן את מה שאמר חבר הכנסת ריבלין, שיש הבדל בין אמונה לבין דרך. מי שהיתה לו דרך לא היה צריך לפנות את ימית, ימית שנכנתה על-ידי תנועת העבודה. מי שוויתר על ימית יש לו דרך ואמונה? מי שפינה את ימית יש לו גם דרך וגם אמונה, וגם לנו יש דרך ואמונה.

זה 35 שנה, מאז דצמבר 1955, העיר הזאת מנוהלת על-ידי ראשי ערים והנהלת עירייה, שהוכח המרכזי והדומיננטי והמוביל בה הוא מפלגת העבודה, שהיא הרוב. במשך 35 שנה אנחנו פועלים יחד עם שותפים, והיום פועלים בקואליציה מקיר לקיר, שיש לה הכבוד לעמוד בראשה, ומה שאנחנו עושים הוא מתן ביטוי מעשי, על-ידי עשייה ויצירת עובדות, כדי להפוך את העיר הזאת לעיר שיש לה רוב יהודי יציב שיכול להתקיים בכבוד, אבל גם מקיים את ההסדרים ושומר על הזכויות של המיעוט הערבי הגדול, שאנחנו רוצים שישמור על דריקום עם הרוב היהודי מתוך סבלנות וסובלנות.

הבעיה, על כן, איננה רק בהצהרות, לא בהצהרה שיכולה להביא לירי כך שבתוך עשרה ימים יעזבו 16 שגרירויות את העיר, ואפילו שגרירות כמו שגרירות הולנד, אלא לעשות דברים כדי לחזק את כלכלתה ואת תשתיתה הכלכלית של העיר.

גאולה כהן (התחיה):

תפסיק כבר לדבר דברי הבל ורעות-רוח.

היו"ר ג' גדות:

חברת הכנסת גאולה כהן, אני מודיע לך שזו היתה קריאת ביניים ברשות.

עמנואל זיסמן (המערך):

לאחר שקראתי בפניכם שניים מסעיפי הצעת ההחלטה, אני מבקש לקרוא את הסעיף השלישי:

הכנסת קוראת לממשלה להקצות את המשאבים הדרושים לתנופת שיכון ותעסוקה בירושלים ולקרוחת תושביה.

— עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן: הצורך בהחלטת כנסת בדבר איסור משאומתן על שינוי כלשהו בריבונותה המלאה של ישראל על ירושלים ועל אחדותה של העיר —

ארצות-הברית כוש בעניין ירושלים, האם ירושלים היא חלק מהשטחים וחלות עליה, לפי תפיסתו, כל המחשבות שלו לגבי השטחים, או ירושלים היא חלק בלתי-נפרד ממדינת ישראל הריבונית. האתגר השני הוצב בפנינו על-ידי הנושא לשעבר קרט, כאשר בישר לנו על נכונותה של סוריה עכשיו בעניין רמת-הגולן — לקבל חזרה את הגולן.

כנסת ישראל היתה חייבת להשיב על שני האתגרים האלה. לא היה עולה על הדעת שהכנסת תצא לפגרה וחשאי את שתי השאלות הללו תלויות באוויר. משום שאז הן היו מעוררות מחשבה, גם כלבם של ידידים וגם כלבם של אויבים, שאכן הדברים מקובלים עלינו.

התלבטתי עם עצמי ועם חברי, האם ראוי הדבר שאנחנו נגיב כלפי ארצות-הברית, הידידה הגדולה, וכל הסופרלטיבים שכולם הזכירו. אפילו היום היינו עדים לכך שנציג המפלגה הקומוניסטית, נציג רק"ח, אמר: מה לכם כי תתווכחו עם ארצות-הברית? ואכן, ארצות-הברית היא ידידה גדולה שלנו.

אך כמה וכמה החלטות קרדינליות בחייה של המדינה נתקבלו שלא לפי רצונה והסכמתה של ארצות-הברית. ההחלטה על ההכרזה על הקמת המדינה ב-14 במאי 1948 התקבלה בניגוד לרצונה של ארצות-הברית, ואכן היתה הכרזה והוקמה המדינה. ההחלטה להעביר את בירת ישראל לירושלים נתקבלה בניגוד לרצונה של ארצות-הברית, גם של מדינות רבות אחרות, וקם הדבר והיה, ירושלים היתה בירת ישראל. גם הנשיא קרט, שהיה נשיא וזא לבקר בארץ — הוא בא לירושלים, כי זוהי בירת ישראל.

גם ההחלטה הזאת שלנו היום על שלמותה ואחדותה של ירושלים בריבונות ישראל איננה נושאת חן בעיניהם של אמריקנים ושל אחרים, אבל כמו ההכרזה על הקמת המדינה וכמו ההחלטה להעביר את הבירה לירושלים, ד"ה של ההחלטה הזאת להיות ההחלטה הקובעת והמעשית, וכולם צריכים להשלים אתה.

אני רוצה להביע את תחוותי, שהעם האמריקני הדמוקרטי, היודע דמוקרטיה מהי — הוא יודע כי דמוקרטיה איננה ניסיון לכפות גם על קטנים וחלשים — העם האמריקני, האמון על דרכי הדמוקרטיה, ידע להעריך ולהוקיר את עמדתה הנחושה של מדינת ישראל גם כאשר לעניין ירושלים, גם כאשר לעניין הגולן.

בהצעה שאנחנו מגישים היום על דעתן של מרבית סיעות הכנסת נאמו דבר, שאני חושב שהוא בעל משמעות גדולה מאוד, והוא, שירושלים לא תהיה נתונה למשאומתן; נציגיה של מדינת ישראל לא ישתתפו במשאומתן על ריבונותה של ישראל על ירושלים.

אנחנו לא מקסימליסטים בדרישות, ולכאורה אין כאן דבר חדש. אבל באנו למעשה כדי לתת ביטוי לנחרצות שלנו כאשר לעניין הזה, בלי לגלוש למקסימליות בתפיסת העולם או בצפיפות שלנו.

בעניין ירושלים באנו לומר דבר חדש-משמעי. הרשו לי, חברי, הכנסת, גם החברים מהליכוד, האמירה הזאת היא יותר משמעותית, יותר נחרצת, הרבה יותר, מכפי שהיה בהסכמי קמפ-דייוויד. אני שמח מאוד שהכנסת רושמת לעצמה את העמדה הזאת, שבעניין ירושלים נציגי ישראל לא יהיו רשאים כלל להיכנס למשאומתן כאשר לשלמותה וכאשר לריבונות ישראל עליה.

שבח וייס (המערך):

האם יש הנראה לסחוב את הזמן?

היו"ר ג' גדות:

הערות, סגן יושב-ראש הכנסת וייס, אני לא לוקח אותה כמילתא בדבריה. אני איאלץ להוריד בזה הרגע את חבר הכנסת זיסמן מאצל הדוכן.

שבח וייס (המערך):

תמחק את ההצעה.

היו"ר ג' גדות:

תמחק.

עמנואל זיסמן (המערך):

אני מקבל את ההצעה של היושב-ראש, ואני מבין —

היו"ר ג' גדות:

אל תיסחף.

עמנואל זיסמן (המערך):

לביסוס מעמדה של ירושלים צריך לבדוק מחדש את התוכניות שהיו, שבעבר הרחוק הן בוצעו, בקשר להעברת משרדי הממשלה וכן מוסדות, רשויות וארגונים יהודיים לאומיים וציבוריים לירושלים. בשנים האחרונות הופסק כמעט לחלוטין התהליך הזה של העברת המוסדות האלה.

יש להמשיך לסייע, על-ידי מתן תמיכה ועידוד, ליוזמות אשר יגשימו את הרחבת הפעילות הלאומית והבין-לאומית בתחומי המדע, החברה, התרבות והאמנות בירושלים.

ירושלים עיר הקודש, שאלה נושאים עיניהם מיליונים של מאמינים בני דתות שונות בכל העולם, צריכה להמשיך להבטיח את חופש הגישה למקומות הקדושים לבני כל העמים והדתות ואת חופש הפולחן בהם. אנחנו יודעים מה היה כשהיתה העיר מחולקת ומה היה בצד הירדני של העיר. יש לעשות הכול כדי להבטיח את המעמד הדתי המיוחד למקומות הקדושים.

אחרון אחרון, עקרון השוויון השירותים לכל תושבי העיר היה והינו יעד חשוב ומרכזי לביסוס אחדותה של ירושלים ולהבטחת שלמותה וחוסנה של הרקמה החברתית, המהווה יסוד לחיי בניין וצידה בכירה.

בזאת אני פונה לחברי הכנסת, כל אלה שהזכרתי בתחילת דברי, למעלה מ-105 חברי כנסת המזדהים עם עיקרי הדברים שמסרתי. אני קורא לאחרים, שעדיין לא הצטרפו, להצטרף להצעת החלטה מחודשת, המכירה בירושלים המאוחדת ובריבונותה של מדינת ישראל ועם ישראל עליה.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת זיסמן. רשות הדיבור לשני חברי כנסת שיביאו סיכומים: הראשון — חבר הכנסת שלמה הלל, ואחריו — חבר הכנסת מיכאל איתן. בבקשה.

שלמה הלל (המערך):

הערות לגמר הדיון.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הגיעה שעת נעילה של הדיון הזה, ואני רוצה להדגיש ולומר: שהדיון הזה לא היה מצוות אנשים מלומדה. הדיון הזה למעשה נכפה על הכנסת, והכנסת לא היתה בת-חורין שלא לומר את דברה מול שני אתגרים שהוצבו בפניה לאחרונה: האחד — על-ידי נשיא

— עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן: הצורך בהחלטת כנסת בדבר איסור משא-ומתן על שינוי כלשהו בריבונותה המלאה של ישראל על ירושלים ועל אחדותה של העיר —

אני חושב שלא יכולנו, למעשה, שלא לקבל החלטה כזאת, כאשר הסנט האמריקני מצא צורך לדון ולקבל החלטה בזכות אחדותה ושלמותה של ירושלים בירת מדינת ישראל. ואכן מצאנו צורך להביע בהצעת הסיכום שלנו תודה והערכה לסנט האמריקני. על כך שהם יזמו את ההחלטה הזאת, ועל כך יבואו על הברכה.

אדוני היושב-ראש, אינני רוצה להאריך בדיוורים. אני חושב שיש חשיבות גדולה לכך שהיום, טרם צאתה של הכנסת לפגרה, טרם צאתנו לחופשת חג החירות, חרף העובדה שיש ויכוח מר ונוקב בתוך הציבוריות המפלגתית שלנו בתחומים אלה ואחרים, יש חשיבות גדולה שבית ישראל, בצאתו לחגוג את חג הפסח, את חג חירותו, ידע שיש כמה תחומים שחרף הוויכוחים שקיימים בתוכנו הם מאחדים את מרביתם של נציגי עם ישראל בתחושה אחת ובנחישות, כי הדברים הללו — אנחנו מתכוונים לעמוד עליהם עד כלות הנפש. אני חושב שעם ישראל ראוי בתקופה זו של כל כך הרבה מבוכה, כל כך הרבה דיבורים לא נעימים, שנאמרו רק לפני יומיים, שידע שכנסת ישראל מסוגלת להתעלות מעל ויכוחים הקיימים בתוכה, כדי לתת לעם ישראל בצאתו לחגוג את חג החירות את התחושה, שאכן בדברים הבסיסיים מאוחדים נציגיה של מדינת ישראל, חברי הכנסת. תודה רבה.

היו"ר ג' גדות:

חבר הכנסת הלל, האם תיאות להשיב על השאלה של חבר הכנסת העצני? אם כן, בבקשה, חבר הכנסת העצני.

אליקים העצני (התחיה):

חבר הכנסת הלל, קריית-ארבע שהוקמה ביוזמת המנוח יגאל אלון, זיכרונו לברכה, במפה שלך? עשרה קילומטרים במותניים הצרים של המדינה בשדון עד קו אלקנה, תוכנית המערך, במפה שלך?

היו"ר ג' גדות:

חבר הכנסת שבח וייס, שאלה נוספת ואחרונה.

שבח וייס (המערך):

אדוני היושב-ראש, תודה לך. משאלה. מכיוון שאני נאלץ לצאת, אני משמיך אותה עכשיו. מכיוון שהדיון הזה הוא כל כך חשוב, אתם מודים שם לאנשי בתי-הנכבדים של ארצות-הברית, אני רוצה להציע שנעבד תמצית מתורגמת שלו ונשלח אותה באופן אישי כשם הכנסת לכל אחד מחברי הקונגרס האמריקני.

שלמה הלל (המערך):

אני רוצה לומר לחבר הכנסת העצני, נדרנו, קיבלנו על עצמנו לדון היום בעניין ירושלים ורמת-הגולן. כל ויכוח אחר אינו רלבנטי. אני לא מציע להיכנס עכשיו לוויכוחים — —

ראובן ריבלין (הליכוד):

הזכרת את גוש-עציון.

שלמה הלל (המערך):

אמרתי את העמדה — — —

ראובן ריבלין (הליכוד):

אם הזכרת את גוש-עציון תזכיר גם את קריית-ארבע.

אליקים העצני (התחיה):

מישהו יקרא את דברך כעוד אלפיים שנה — —

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ההחלטה שאנחנו מביאים לא מתקבלת פה-אחד עליידי חברי הכנסת. לרגע חשבתי בלבי כמה חבל, אולם כמחשבה נוספת אני שמח על כך שההחלטה איננה מתקבלת פה-אחד, כי לעתים החלטות פה-אחד הן החלטות דקלרטיביות. כאן, העובדה שלהחלטה זו יש חומכים, יש מתנגדים, יש מסתייגים, משמעותה כי אמרנו את הדברים לא בצורה דקלרטיבית אלא לאחר בדיקה. אמרנו בדיוק את דברינו.

אני יכול להבין את עמדתה של רק"ח, שמאז ומתמיד התנגדה לדברים הללו. ברור לי לחלוטין שרק"ח מתנגדת גם לעניין איחודה של ירושלים וריבונות ישראל עליה, ואולי גם לעניין הגולן, אינני יודע. אני רק קצת מצר על מפלגות ציוניות שלא מצאו צורך לחתום על ההצעה הזאת. אני מקווה שזה מפת דוחק הזמן וההתעסקות בדברים אחרים, שהרי קשה לי מאוד לתאר לעצמי שמפלגות ציוניות — —

גאולה כהן (התחיה):

על מי אתה מדבר — על ר"צ, על מפ"ם?

שלמה הלל (המערך):

אני מתקשה מאוד להניח שמפלגות ציוניות שישבו בממשלות ישראל, ויחד אתם קיבלנו עוד ב-1967 את ההחלטה של הכנסת על החלטת החוק, המינהל והמשטר על ירושלים רבתי, ושישבו יחד אתנו בממשלה כאשר הקימונו את ההתיישבות ברמת-הגולן, קשה לי מאוד להניח שהם, ברעה צלולה ומדעת, אינם רוצים להיות שותפים להחלטה זו. העובדה שההחלטה הזאת אינה מתקבלת פה-אחד, לפי דעתי מוסיפה ממד של רצינות, של החלטה משמעותית ולא דקלרטיבית.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בין חותמי הצעת הסיכום שתובא היום לכנסת יש חילוקי דעות בתחומים רבים. אין כל ספק שהחלטה זו לא באה למצות את השקפת עולמם של כל החותמים. ההחלטה הזאת באה לומר מהו המכנה המשותף, אומר, כלי לפגוע במשמעות של המלה, הנמוך ביותר, המכנה המשותף ביותר, שקיים בין כל אלה שחתמו על הצעת ההחלטה. כי גם לנו, לגבינו, מפלגת העבודה, ההצעה הזאת איננה עונה על כל התוכניות וכל הציפיות וכל המצעים שלנו.

במצעה של מפלגת העבודה, מעבר לעניין ירושלים והגולן, נאמר — והיא תעמוד על כך — שבכוב השלוש היו בקעת-הירדן, צפון-מערב ים-המלח, גוש-עציון וסביבות ירושלים בריבונות ישראל. זה אינו כלול כאן, כי אנחנו התייחסנו פה לשתי הנקודות שעליהן היו עוררין בזמן האחרון. הליכוד רוצה מעבר לזה — סיפוח כל השטחים כולם. אינני שותף לרצונו, אינני שותף לדעתו. אני רק רוצה לומר, שההחלטה הזאת באה לקבוע את הקו המשותף המאחד את מרביתם הגדולה של חברי הכנסת, ולמעשה היא באה לומר, שמעבר לכל מיני נושאים אחרים, הדברים האלה — ותרוש לי אמירה שהיא קצת בומבסטית — הם בבחינת ייהרג ואל יעבור. שני הדברים האלה לגבי כלולנו, לגבי כל אלה שאנחנו מביאים את ההצעה בשמם, הם בבחינת ייהרג ואל יעבור.

אני חושב שחשוב מאוד שאנחנו מקבלים את ההחלטה הזאת היום, כתשובה על אותם אתגרים. חשוב מאוד שהדברים ייאמרו עליידי כנסת ישראל לכית-ישראל כולו. חשוב מאוד שהדברים האלה ייאמרו לידידי ישראל, ובראש ובראשונה לארצות-הברית, ולידידי ישראל כולם. חשוב מאוד שהדברים האלה ייאמרו גם ליורבים של ישראל, שאחם אנחנו צריכים להתמודד.

— עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן: הצורך בהחלטת כנסת בדבר איסור משאומתן על שינוי כלשהו בריבונותה המלאה של ישראל על ירושלים ועל אחדותה של העיר —

מניעיו של בן-גוריון להחלטה הזאת לא היו רק באספקטים הבינלאומיים, לא רק הם החשובים ביותר. מניעיו היו חשובים גם מהבחנה הפנימית שלנו, ודווקא על רקע דיבורים כאלה או אחרים. בן-גוריון גילה מנהיגות והראה כיצד צריך לנהוג כנגד כל הספקנים. המעשים האלה הובילו לכך שאכן ירושלים היא בירת ישראל, דה-פקטו ודה-יורה.

אני רוצה לציין אסוציאציה שהתעוררה בי כשקראתי את הקטע הזה. מנחם בגין היה בנופש, לא בטבריה, בנהרייה. ב־2 בספטמבר 1982 התקבלה בארצות-הברית החלטה על תוכנית-רייגן הידועה, וחבר הכנסת פרס, שאז היה ראש האופוזיציה, הזדרז להודיע עוד בטרם הגיעה לארץ, שיש מקום לשקול אותה ולקבל אותה באהדה. לא אדבר על כל התוכנית. אומר רק שמתוכנית-רייגן עלה, שירושלים תהיה חלק מאילו הסדרים נוספים. מנחם בגין ארז את מיטלטליו ועלה לירושלים, מעשה דומה למה שעשה דוד בן-גוריון ב־1949, והגיב. אף שאנחנו מדינה קטנה, הוא עמד ואמר: תוכנית-רייגן מתה בטרם באה לאוויר העולם משום שישאל לא תשתף פעולה ולא תנהל משאומתן.

בהמשך להחלטת הממשלה נאמר במפורש: ירושלים אינה חלק מהסכמי קמפ-דייוויד ולא חלק מהאוטונומיה. ממשלת ישראל החליטה אז החלטה תקפה המחייבת את כל ממשלות ישראל, נכון להיום, שערכי ירושלים לא ישתתפו בתהליך הצבעה כזה או אחר המוזכר בהסכם קמפ-דייוויד.

אלה הם מעשים הקשורים בירושלים. צריך להזכיר אותם, להעלות אותם על נס ולראות את הקול האחד הזה בדברים הבסיסיים והיסודיים כקול קובע.

הייתי רוצה עוד להתייחס בקצרה גם לדבריו של חבר הכנסת רן כהן כאן. חבר הכנסת רן כהן אומר: אין שום בעיה. ירושלים, בירתה של מדינת ישראל, לא תחולק עוד. אבל באותה נשימה, באותו משפט, הוא ממשיך ואומר: האם יש מי שמעלה בדעתו שכירושלים, שנמצאים בה 140,000 ערבים פלשתינים שיש להם זיקה לעיר, אם דתית — ואני מדגיש — ואם לאומית, הם לא יצטרכו לתת את הגושפנקה לכל פתרון שהיה בירושלים? הוא מדבר על מעמדה של ירושלים. כל גושפנקה צריכה, לדעתו, להיות מותנית בהסכמתם של אותם 140,000 ערבים, שהוא קובע שיש להם זיקה לאומית כאן לירושלים. את זה אפשר לומר כאן בשם מפלגה ציונית?

גאולה כהן (התחיה):
לא כל כך.

מיכאל איתן (הליכוד):

איזו ציונות זאת? ירושלים היא ציון וזאת היא ציונות? לומר של־140,000 ערבים יש זיקה לאומית והזיקה הלאומית תחבט בגושפנקה שאנחנו צריכים לקבל מהם כדי לקבוע את מעמד ירושלים? איזה דיבורים אלה? איך אפשר? לאן אנחנו מתדרדרים?

אליקים העצני (התחיה):

אם יש להם זיקה לאומית, מגיע להם גם ביטוי לאומי. זה מה שהם אומרים.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
ודאי.

הי"ר ג' גדות:

חברי הכנסת, הסכמה של חבר הכנסת חסיין פארס מטרידה אותי מאוד.

שלמה הלל (המערך):

אני ציטטתי את הדברים המקובלים על מפלגת העבודה במצע. אני אשמח בהחלט גם לקיים דיון או במליאה או מחוץ למליאה. אני מציע לעצמנו, שכשם שהסכמנו עד עכשיו לומר כאן את הדברים המאחדים אותנו, שלא נחרוג במסגרת הדיון מעבר לדברים הללו, ודיה לשמחה בשעתה בנושאים אחרים.

הי"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת שלמה הלל. חברי הכנסת, רשות הדיבור לחבר הכנסת מיכאל איתן. בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני הנישבראש, כנסת נכבדה, שמעתי אתמול את דבריו של חבר הכנסת מיכאל כר-זהר, והוא סיפר שבאחת ההתייעצויות, כשקיבל בן-גוריון מידע בדבר הצבעה באו"ם, שאל: מה היו התוצאות? ואמרו לו שעבור ההצעה הישראלית היה רק קול אחד. הקול שלנו. הוא הגיב ואמר: אבל זהו הקול הקובע. ואכן, בחיים של עם וגם בחיים של פרט יש רגעים שבהם עומדים עמידה עיקשת, עם הקול האחד, הברור, על עיקרון. עיקרון צודק — והקול הזה אכן הופך להיות הקול הקובע. בנושא ירושלים אנחנו רואים שהקול שלנו, הקול של המעשה בשטח, הקול של המאבק על מעמדה של ירושלים, הוא אכן הקול הקובע.

על כך, כאשר אנחנו מתווכחים בינינו, היה לי מזור קצת לשמוע דברי ביקורת של חבר הכנסת זיסמן כנגד חקיקת חוק ירושלים, שבסופו של דבר התקבל בזמנו על-ידי הרוב המכריע של חברי המערך. חקיקת חוק ירושלים היתה אחד מאותם מעשים שנאמר בהם בכיור: מאבק על עמדתה ומעמדה של ירושלים.

לחוק ירושלים, שחברת הכנסת גאולה כהן היתה היוזמה שלו וקנתה לה שם במעשה החקיקה הזה, יש ייחוד בכך שהוא קבע בצורה מפורשת, כחוק-יסוד, את ריבונותנו על ירושלים, ולא בדרך של טלאים והתחכמות כמו שנהגנו קודם לכן. אולי בדרך לא מכובדת לעיר בירה.

לפני דקות מספר אתה דיברת כאן על שטחים כבושים. ירושלים הוכרזה על-ידי ממשלת ישראל כשטח כבוש, כשטח מוחזק, תקופה מסוימת היה בה מושל צבאי. זה היה מזור שישראל מחזיקה את ירושלים כשטח כבוש, אבל זה היה.

לאחר מכן, ב־1967, החלנו את החוק הישראלי, ולכן היתה חשיבות רבה למעשה, ליוזמה של חברת הכנסת גאולה כהן ולהחלטת הרוב המכריע של הכנסת לחוקק חוק ירושלים, שאיחד את שני החלקים וקבע שכירת ישראל היא ירושלים על שני חלקיה.

בהזדמנות זו, כאשר אנחנו מזכירים נשכחות ומדברים על הקול האחד, על המעשה, על היכולת של עמידה שלנו בדברים מסוימים בלי להתחשב בכך ששגרירות מסוימת, שממילא היתה אולי ריקה, תרד לשפלה או תישאר כאן, אני רוצה להביא דוגמה. ב־10 בדצמבר 1949 שהה דוד בן-גוריון בטבריה. נתקבלה אצלו הודעה — אז היו מכשרי התקשורת אטמים יותר — שיום קודם לכן נתקבלה בעצרת האומות המאוחדות החלטה אוסטרלית, ברוב בלתי-צפוי של שני-שלישים — שרת סבר אז שזה לא יתקבל — בדבר כינואם ירושלים. מה עשה דוד בן-גוריון? הוא יצא מייד ממקום הנופש שלו בטבריה לחיפה וקיים התייעצויות. למחרת הוא כינס את הממשלה והחליט שמשרדי הממשלה יעברו לירושלים. זאת היתה התגובה שלנו. שאלו אותו: מה תהיה עמדת ארצות-הברית? האם היא לא תהיה כך או אחרת? הוא אמר: זו התגובה שלנו.

חוברת כ"ג, ישיבה ק"ע

— עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן; הצורך בהחלטת כנסת בדבר איסור משא-ומתן על שינוי כלשהו בריבונותה המלאה של ישראל על ירושלים ועל אחדותה של העיר —

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אל תוטרד.

מיכאל איתן (הליכוד):

בהמשך דבריו עוד מוסיף חבר הכנסת רן כהן ואומר: זאת בעיה. הוא פונה אל חבר הכנסת שלמה הלל ואומר: אתה ואני, כיהודים גאים, לא היינו משלימים בעד שום הון בעולם עם העובדה שעם אחר ישרוט בנו. מה זאת אומרת? כיהודים גאים אנחנו חיינו בגולה, בארצות נכר, ולא הסכמנו שעמים ישלטו בנו? איך אפשר לומר את זה? הסכמנו וקיבלנו עלינו את דין המלכות. היהדות חיה בגלות תקופות ארוכות יותר משהיא חיה בעצמאות. דווקא אנחנו, כיהודים שחיי בגלות תחת שלטונם של אחרים, יודעים לכבד זכויות של מיעוט, של זרים, אבל להבחין בין הזכויות הלאומיות לבין זכויות התושב. דווקא אנחנו יכולים לבוא ולומר לאלה שחיים כאן, בירושלים: אתם חיים כאן לא במדינתכם, עם הזכויות שלכם.

עבד-אלוהב דראושה (המפלגה הדמוקרטית הערבית):
אבל הבעיה הלאומית היא של הפלשתינים.

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת דראושה, אני רוצה לומר לך באשר לבעיה הלאומית: את הסיפור הזה כתנתי. מסתבר לי פתאום, שבשנת 1948, כאשר עבדאללה החליט שהבעיה הלאומית צריכה להתבטא בכך שרבת-עמון צריכה להיות הכירה, הוא מצא ללא שום קושי מאות נכבדים, כינס אותם ביריחו, וכולם קיבלו פה אחד החלטה, שרבת-עמון היא הכירה שלהם. והם גרו בשכם, בחברון ובכל מקום. ומני אז, לאחר שהוא הצליח וסיפח, ללא התנגדותם, הם השתתפו בפועל בבחירות והצדיעו לכירתם. לרבת-עמון, וראו בה כירה, וזה כשירושלים היתה בחזקתם. הנציג של ירושלים הלך לכירה, לרבת-עמון, וישב שם, וראה את רבת-עמון כבירתו. ממתי פתאום התחילה ירושלים להיות איזה נושא? כשאנחנו היהודים שחררנו אותה. מה אתה מספר לי מעשיות על ירושלים כנושא לאומי של פלשתינים.

עבד-אלוהב דראושה (המפלגה הדמוקרטית הערבית):
זה נושא לאומי.

מיכאל איתן (הליכוד):

זה נושא לאומי לצורך ניגוח היהודים. הוא לא היה נושא לאומי ב-1967. למה ערביי שכם לא ראו את מורח-ירושלים כבירתם לפני 1967? למה ערביי חברון לא ראו את מורח-ירושלים כבירתם? למה הם נסעו לפרלמנט ברבת-עמון וכיהנו שם כשרים, או כחברי פרלמנט? משום שכל זה אינו אלא המצאה זמנית, קצרה, והיא תחלוף באותה מהירות כפי שהגיעה.

ולסיום, אני רוצה להציע מכאן גם שתי הצעות מעשיות. שאני סבור שיש להן מקום כביטוי מעשי. אני קורא לכל הגורמים העירוניים והממשלתיים לפתוח את מחילות הכותל לציוני. המחילות הללו הן גישה למקומות קדושים. מדוע כאשר אנחנו מדברים על זכות הגישה למקומות קדושים של כל אומה ואומה או כל עדה דתית אחרת, ואנו יוצאים מגדרנו על מנת לאפשר את זה, כאשר מדובר על גישה למקום קדוש של העם היהודי, פתאום מתחילים ספקות, דחיות והיסוסים? יש לפתוח את מחילות הכותל לציוני ולחבר את הרובע היהודי ואת אזור הכותל לאזור שער-האריות. בכך אנחנו נהפוך את ירושלים העתיקה לעיר אחת, ששום מחיצה לא תמנע מיהודים לנוע בה בביטחון רב יותר וברגישות רבה יותר לקורשי האומה הנמצאים בה.

ההצעה השנייה קשורה להרחבת אזורי המגורים של הרובע היהודי, שחיות בו מאות משפחות בלבד. יש כמיהה ורצון של יהודים לגור בירושלים העתיקה, וצריך לאפשר להם את זאת. אני מודה ליושב-ראש.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת מיכאל איתן, ועתה, חברי הכנסת, להצעות הסיכום. הצעת סיכום יביא חבר הכנסת שלמה הלל, בבקשה. סליחה, האם יהיה זה חבר הכנסת עמנואל זיסמן? האם אפשר להחליט בשבילכם?

מיכאל איתן (הליכוד):

לא חשוב מ, חשוב מה.

היו"ר ג' גדות:

בבקשה, חבר הכנסת שלמה הלל.

שלמה הלל (המערך):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הנני מתכבד להביא הצעת החלטה לסיכום הדיון בנושא ירושלים, ובעקבותיה גם בנושא רמת-הגולן, כשם מפלגת העבודה, הליכוד, התחיה, התנועה לקידום הרעיון הציוני, חזית דתית-לאומית, מולדת, צומת, אגודת ישראל וש"ס:

1. הכנסת חוזרת וקובעת, כי ירושלים המאוחדת והשלמה בריבונות ישראל היא בירתה של מדינת ישראל ונציגיה לא ישתתפו בכל משא-ומתן באשר לשלמותה ולריבונות ישראל עליה.

2. הכנסת קוראת לתושבי המדינה ולעולים החדשים להתחייב בירושלים רבתי, בכל חלקיה, כדי להבטיח את המשך פיתוחה ולחזק את ביטחונה של העיר, לביסוס תשתיתה הכלכלית, התעשייתית והטכנולוגית ושלוש תושביה.

3. הכנסת קוראת לממשלה להקצות את המשאבים הדרושים לתנופת שיכון ותעסוקה בירושלים ולרווחת תושביה.

4. הכנסת מאמצת את ידי עיריית ירושלים וראש העיר להעמקת ההבנה, הסובלנות והדירקיום בשלום בין כל התושבים בני כל הדתות והלאומים ולהבטחת המקומות הקדושים וחופש הדת והגישה אליהם.

5. הכנסת קוראת לוועדת הכספים להבטיח העמדת התקציבים הדרושים לקיום סעיף 3 לדעיל.

6. הכנסת מברכת את הסנט האמריקני על ההחלטה, ביוזמת הסנטורים ורדי בושביץ ופטריק מוניהן, בזכות ההכרה האמריקנית בירושלים המאוחדת כבירת ישראל.

הצעת החלטה בנושא רמת-הגולן — הכנסת חוזרת וקובעת, כי רמת-הגולן, בהיותה חלק בלתי-נפרד ממדינת ישראל, מהווה נדבך חשוב לביטחונה של המדינה ושליטתנו בה לא תהיה נתונה למשא-ומתן, וקוראת לממשלה להבטיח את המשאבים הדרושים לפיתוחה הכלכלי ולהגברת היישובים בה. הכנסת קוראת לוועדת הכספים להבטיח העמדת התקציבים הדרושים לכך. תודה רבה.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת שלמה הלל, תובא בפנינו הצעה נוספת, של חבר הכנסת מוחמד נפאע. בבקשה.

מוחמד נפאע (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אדוני היושב-ראש, אני מביא את הצעת סיעת חר"ש לסיכום הדיון בנושא "עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן":

— עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן: הצורך בהחלטת כנסת בדבר איסור משא-ומתן על שינוי כלשהו בריבונותה המלאה של ישראל על ירושלים ועל אחדותה של העיר —

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת ריבלין, הסבלנות שלך תשתלם גם בעניין זה.

אני חוזר: במסגרת הסדר שלום ניתן יהיה לתת ביטוי לאינטרס זה עלידי סידורים מיוחדים, שלא יפגעו באחדות העיר, בהיותה בירת הנצח של ישראל ובריבונות הישראלית עליה.

הכנסת דוחה כל פגיעה מבית ומחוץ במעמד ירושלים וקוראת לתמוך במאמץ לקדם את קליטת העולים בירושלים המאוחדת ולעשות למען דו־קיום ומתן שירותים שווים לכל תושביה. הכנסת מביעה תמיכה ועידוד בהחלטת הסנטר בעניין ירושלים ודוחה בכל תוקף כל התבטאות נגד קליטת עלייה במזרח-העיר. הכנסת חוזרת ומאשרת את רצונה לראות בפיתוח בירת ישראל ובשגשוגה תחת ריבונות ישראל.

היו"ר ג' גדות:

תודה לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין. הצעה לסדר לחבר הכנסת כגין.

זאב בנימין כגין (הליכוד):

אני מציע ליושב-ראש להכריז על הפסקה של חמש דקות כדי לאפשר לחברי סיעת ר"צ ומפ"ם, שאינם נוכחים באולם, להצטרף להצעת הסיכום על מעמדה של ירושלים.

שמעון שטרית (המערך):

— — —

היו"ר ג' גדות:

חבר הכנסת שטרית, ברשותך.

עמנואל זיסמן (המערך):

גם חברי המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל אינם נמצאים באולם.

היו"ר ג' גדות:

חבר הכנסת זיסמן, אפשר לחשוב שאתה לא דיברת היום.

שמעון שטרית (המערך):

— — —

היו"ר ג' גדות:

חבר הכנסת שטרית, אתה רוצה שאני אודיע על הפסקה?

שמעון שטרית (המערך):

לא.

היו"ר ג' גדות:

אם כן, ברשותך, אולי תאפשר לי לנהל את הישיבה. יש לי שאלה אליך, חבר הכנסת שטרית. האם הוא פנה אליך או אלי? אם אלי, תאפשר לי להשיב לו. אם אליך, אני אלך אחרך.

חבר הכנסת כגין, נסתפק שנינו בעצם העובדה שאתה אמרת את שלך ואני גם שמעתי את דבריך.

חברת הכנסת גאולה כהן, בבקשה, והפעם הזאת כרשות.

עמיר פרץ (המערך):

אני מבקש לדבר אחרי חברת הכנסת גאולה כהן.

רענן כהן (המערך):

חברי הסיעה הליברלית יושבים עכשיו למטה.

היו"ר ג' גדות:

אם לא יהיה שקט, אני אודיע על הפסקה. חבר הכנסת רענן כהן, הריני להודיעך שעוד הפרעה אחת שלך ואני אודיע על הפסקה. חברת הכנסת כהן, בבקשה.

1. הכנסת בדעה שאחדותה, ביטחונה והתפתחותה של ירושלים לא ייכוננו בדרך הסיפוח הישראלי של ירושלים המזרחית. בהתאם לכך נדרשת הכנסת לבטל את חוק סיפוח ירושלים המזרחית. בעיית ירושלים תבוא על פתרונה עם ביטול חוק הסיפוח של ירושלים. ירושלים המערבית תוכר כבירתה של ישראל, וירושלים המזרחית — כבירתה של המדינה הפלשתינית העצמאית, במסגרת של הסדר שלום ישראלי-פלשתיני.

2. הכנסת בדעה, שבמסגרת פתרון כולל המבוסס על עקרונות שתי בירות לשתי מדינות עצמאיות, ריבוניות, ישראל ופלשתיין, יובטח חופש התנועה לכל מקום ואתר בעיר ירושלים לכל אדם ללא הבדל לאום, דת או גזע.

הצעת סיכום בנושא רמת-הגולן — הכנסת בדעה שקבלת חוק סיפוח רמת-הגולן מהווה הפרה גסה של אמנות בין-לאומיות בדבר השתלטות באמצעות הכוח על שטחים השייכים למדינה אחרת. הכנסת בדעה, שרק עלידי ביטול חוק סיפוח רמת-הגולן והכרה בגולן כטריטוריה סורית אפשר להגיע לניהול משא-ומתן עם סוריה ולהשגת שלום גם אתה. כחלק מהסדר שלום יציב באזור. תודה רבה.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת מוחמד נפאע.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, האם הודיעו לסיעות ר"צ ומפ"ם שיש דיון על ירושלים, או שאין להן דעה בנושא?

היו"ר ג' גדות:

דומני שהושמע הצלצול המסורתי. הצעת סיכום לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין.

גאולה כהן (התחיה):

— — —

היו"ר ג' גדות:

חברת הכנסת גאולה כהן, חברת הכנסת גאולה כהן,

גאולה כהן (התחיה):

— — —

היו"ר ג' גדות:

חברת הכנסת גאולה כהן, כפעם השלישית. האם תיאומי להקשיב גם כשאני מדבר? אנא.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להגיש בזה הצעת החלטה מטעם סיעת תנועת המרכז — שינוי:

הכנסת חוזרת ומאשרת כי ירושלים המאוחדת לא תחולק שנית ותישאר בירת ישראל ותחת ריבונות ישראלית.

במשא-ומתן לשלום יובא בחשבון האינטרס המיוחד שיש לתושבי ירושלים הערבים ולדת האסלאם בניהול העיר. במסגרת הסדר שלום ניתן יהיה לתת ביטוי לאינטרס זה עלידי סידורים מיוחדים שלא יפגעו באחדות העיר — — —

ראובן ריבלין (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ג' גדות:

חבר הכנסת ריבלין, אני מבקש, זו הצעת החלטה, אולי נשמע אותה עד הסוף כמקשה אחת. ואני מבטיח לך כהן צדק שאתן לך את היכולת גם להצביע על ההצעה הזאת.

חוברת כ"ג, ישיבה ק"ע

— עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן: הצורך בהחלטת כנסת בדבר איסור משא-ומתן על שינוי כלשהו בריבונותה המלאה של ישראל על ירושלים ועל אחדותה של העיר; מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת —

גאולה כהן (התחיה):

אדוני היושב-ראש, לאחר שהצעתו של חבר הכנסת שלמה הלל הועלתה כאן וסיעות מפ"ם ור"צ התנגדו, ואילו סיעת ר"צ, לפי המצע שלה לא יכולה להצביע בעד הצעה כזאת, לדעתי מוטב שהם לא יהיו באולם ולא יצביעו מאשר שירימו יד נגד סיכום כזה, האומר שלא יהיה משא-ומתן על ירושלים ועל רמת-הגולן.

היו"ר ג' גדות:

חברת הכנסת כהן, זו לא היתה הצעה לסדר.

גאולה כהן (התחיה):

אמרתי: קריאת ביניים.

עמיר פרץ (המערך):

סליחה, אדוני היושב-ראש, אני ביקשתי קודם.

היו"ר ג' גדות:

אין עוד הצעות לסדר.

תופיק טובי (החיות הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
ניגש להצבעות.

היו"ר ג' גדות:

לא תהיינה עוד הצעות לסדר. אני מבקש לשבת.

חבר הכנסת יאיר צבן, תיגש בבקשה למיקרופון.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני מבקש לצרף את סיעת מפ"ם להצעה של סיעת שינוי.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לך. בקשתך תתמלא.

חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד ההצעה של

חבר הכנסת אמנון רובינשטיין וסיעת מפ"ם? מי נגד? זו הצבעה מס' 1.

ה צ ב ע

בעד הצעת הסיכום שהביא

חבר הכנסת א' רובינשטיין

נגד

נמנעים

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת א'

רובינשטיין לא נתקבלה.

היו"ר ג' גדות:

חברי הכנסת, 39 קולות נגד, שלושה בעד ושני נמנעים — אני קובע כי הצעה זו לא נתקבלה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצביע על הצעתו של חבר הכנסת מוחמד נפאע. נא להצביע, הצבעה מס' 2.

ה צ ב ע

בעד הצעת הסיכום שהביא

חבר הכנסת מ' נפאע

נגד

נמנעים

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת מ' נפאע

לא נתקבלה.

היו"ר ג' גדות:

חברי הכנסת, 43 קולות נגד, שישה בעד וללא נמנעים — אני קובע כי גם הצעה זו לא נתקבלה.
אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

היו"ר ג' גדות:

אתה מבקש להצביע נגד. קולך יימנה במסגרת המתנגדים, חבר הכנסת רובינשטיין.

מכאן אנחנו עוברים להצעה האחרונה, שהביאה בפנינו חבר הכנסת שלמה הלל, בשם הסיעות כולן. זו הצבעה מס' 3.

ה צ ב ע

בעד הצעת הסיכום שהביא

חבר הכנסת ש' הלל

נגד

נמנעים

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ש' הלל

נתקבלה.

היו"ר ג' גדות:

חברי הכנסת, 45 קולות בעד, ארבעה נגד וללא נמנעים — אני קובע כי הצעה אחרונה זו נתקבלה.

ב. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ג' גדות:

הודעה למזכיר הכנסת, בבקשה.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת —

לקריאה ראשונה, מטעם חברי הכנסת: הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון מס' 5), של חבר הכנסת דוד ליבאי; הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון מס' 6), של חבר הכנסת אוריאל

לי; הצעת חוק-יסוד: השרות המבצעת, של חבר הכנסת אמנון רובינשטיין; הצעת חוק-יסוד: הממשלה, של חבר הכנסת יואש צידון; הצעת חוק הפיקוח על קייטנות, התש"ן — 1990, של חברי הכנסת נ' ארד וצ' לוי.

עוד הונחו על שולחן הכנסת הודעות שר התחבורה בעקבות מסקנות ועדת הכלכלה והערות יושב-ראש הוועדה בנושאים: 1. חילול שבת עלידי "אל-על" והחברה-הבת "סן-דור"; 2. מחירי הנסיעה בתחבורה הציבורית. תודה.

ג. הודעת יושב־ראש ועדת הכנסת

היו"ר ג' גדות:

הודעה לממלא מקום יושב־ראש ועדת הכנסת. חבר הכנסת זאבי מבקש להעיר הערה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב־ראש, אם תתמלא משאלתו של חבר הכנסת וייס ויעבירו את ההחלטה הזאת לחברי הסנט האמריקני, אני מבקש שלא יצינו את מספר חברי הכנסת שהיו נוכחים והצביעו. רק 45 חברי כנסת מתוך 120 מצאו לנכון להיות פה ולהצביע בנושא כל־כך חשוב.

היו"ר ג' גדות:

חבר הכנסת זאבי, אני מבטיחך להעביר את ההצעה שלובה בחיבוק אמין עם זו של חבר הכנסת שבח וייס, שתיהן גם יחד אל יושב־ראש הכנסת.

רשות הדיבור לממלא־מקום יושב־ראש ועדת הכנסת, חבר הכנסת שרה דורון.

שושנה ארכלי־אלמולינו (המעריך):

אדוני היושב־ראש, אבל ההצעה שהתקבלה היא בשם 102 חברי כנסת.

היו"ר ג' גדות:
 זה בדיוק מה שהתכוון אליו חבר הכנסת זאבי. הוא ביקש לבודד ולהדגיש את העובדה שאין לראות בזה רק 45 חברי כנסת. לכן שתי ההודעות ילכו שלובות גם יחד. אם כי לא גועדו, ילכו יחדיו. בבקשה, חברת הכנסת שרה דורון.

שרה דורון (בשם ועדת הכנסת):

תודה. אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, ועדת הכנסת החליטה כישיבתה מיום כ"ט באדר התש"ן, 26 במרס 1990, לקבוע את ועדת החוקה, חוק ומשפט לדון בחוקים הבאים: 1. הצעת חוק למניעת אלימות במשפחה, התש"ן — 1990. של חברי הכנסת א' בורג, ש' דורון, י' עזרן ו" צבן; 2. הצעת חוק איסור העסקה (תושב האזור שעבר עבירת ביטחון), התש"ן — 1990. של חבר הכנסת חנן פורת.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחברת הכנסת שרה דורון, ממלא־מקום יושב־ראש ועדת הכנסת. אני מודיע שהכנסת רשמה לפנייה את ההודעה של חברת הכנסת שרה דורון.

ד. הצעת חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים) (תיקון מס' 2), התש"ן — 1990*

(קריאה ראשונה)

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
 עוד חידוד לשון אחד ואני מוותר על הנאום.

קודם כול יש לנו המצב, שלא האנשים הראויים מתמנים. שנית, נוצרת דמוקרטיזציה בקרב עובדים ותיקים ומסורים בשירות המדינה, שלפתע פתאום נוחת עליהם מישור מבחוץ, שכל ייחוסו הוא שבמרכז המפלגה הוא יכול להצביע בעד השר הממונה כחבר כנסת לעתיד.

אני רוצה לומר לכם בהזדמנות זו, כמו בהזדמנויות קודמות: למדתי להכיר את מסירותם, נאמנותם, כשרונם וכישוריהם של עובדי מדינה, שלא אחת מושמעים גם מעל במה זו. אגב, כשר עשייתי לי מנהג: מינוי הקבע, מינוי העובדים במשרד, רק מקרב עובדי המשרד — ולא התאכזבתי. אם אנחנו שרים את שבחי רשות הדואר, צריכים לדעת שכראשה עומדים אנשים שכולם עובדים ותיקים ומסורים בשירות המדינה, ובראשם יצחק קאול המנכ"ל, ולא כוכב נוצץ שהונחת מבחוץ.

רחבעם זאבי (מולדת):
 ומה עם משוחררי זרועות הביטחון?

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
 אני חושב משוחררי זרועות הביטחון צריכים בהחלט לעבור הסבה מקצועית מתאימה ולמצוא להם עבודה. אין לי התנגדות לקליטתם בשירות המדינה. יש לי התנגדות להצנחתם לשירות המדינה. אלה הם שני דברים שונים לגמרי. אין לי שום התנגדות לכך שכל אחד יתקדם לפי כישוריו בשירות המדינה — משוחררי צה"ל כאזרחים, בוגרי אוניברסיטאות כמשוחררי שירות חובה. אין לי בעיה עם זה.

היו"ר ג' גדות:

חברי הכנסת, אני עובר, ברשותכם, לסעיף הבא שעל סדר־יומנו: הצעת חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים) (תיקון), התש"ן — 1990, בקריאה ראשונה. יציג את החוק חבר הכנסת אמנון רובינשטיין. יעלה ויבוא.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, רצה הגורל וחוק זה בא לאחר ששעוריות המינויים הפוליטיים הגיעה לשיאה, או לשפלה המחפיר ביותר, ולאחר שמבקר המדינה הגדירה את המינויים הפוליטיים האלה כסרטן האוכל בגוף שירות המדינה.

הצעת החוק הזאת נועדה להביא מרפא לחולי עמוק מאוד. אני רוצה לומר, שהפגם במינויים הפוליטיים הוא כפול, מכופל ומשולש. קודם כול, מינוי פוליטי פוגע ביעילות שירות המדינה עצמו, והוא פוגע בו משני היבטים שונים: לא האדם בעל הכישורים מתמנה אלא האדם בעל הקשרים.

היו"ר ג' גדות:

חבר הכנסת רובינשטיין, אני רוצה להפנות את תשומת לבך לכך שהשניים גם יחד הם קשרים — האחד "קשרים" והשני "כישורים".

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
 בתור שר התקשורת לשעבר אתה יודע זאת.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
 בתור שר התקשורת לשעבר אני אומר לך, שיש להם דבר משותף אחד — שניהם לא כשרים.

אברהם בורג (המעריך):
 שניהם גם לא מצריכים כשרון.

* רשומות (הצעות חוק, חוב' 1984).

לבסוף, אנחנו מטילים איסור על פעילות מפלגתית בנכסי הציבור. נכסי הציבור מוגדרים בסעיף 2 לחוק הבחירות (דרכי תעמולה). אנחנו אומרים: אסור שרכוש המדינה, המכוניות שלה, הטלפונים שלה, הפלאפונים שלה — נחזור שוב לסמל הסטטוס — הציוד שלה, מכוניות הדפוס שלה, מכוניות המשדר, שגם בתקשייר, אדוני היושב-ראש, יש לה מעמד מיוחד. היא לא קבועה, היא באה ויוצאת עם השר. זה גם מקובל במשרטים אחרים, בכלל זה בארצות-הברית — נשיא ארצות-הברית הוא גם פעיל פוליטי; אין צורך לומר, שראש ממשלת בריטניה על צוות יועציה ועוזריה משתתפת במערכת הבחירות. אבל אנחנו עושים כאן הבחנה ברורה, שאני מקווה שגם תעשה בעתיד לגבי נושאים רבים אחרים, בין הסגל הפוליטי של השר, שהוא מביא אותו אתו והוא הולך עמו כשהוא פורש מתפקידו, לבין הסגל הקבוע של ה-civil service של שירות המדינה.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להביע את תקוותי, שהצעד הראשון הזה שאנחנו עושים יהיה צעד ראשון בכיוון של רפורמה מקפת בשירות המדינה, ושנאנחנו נדאג לכך שבשירות המדינה יהיו שני רבדים שונים לחלוטין זה מזה — האחד, הרובד הרגיל, והוא רוב רובו של שירות המדינה, עובדים ללא גוון מפלגתי גלוי לעין, ללא העדפה מפלגתית, ללא קשר למערכת של המיניסטרים המתחלפים, העולים אך ורק לפי כישוריהם. אני מציע גם לנציבות שירות המדינה להנהיג עוד ועוד מבחנים כאכן כוחן לקידום בתפקיד, ולצדם, עם עויבת השר, יתחלף צוות קטן ומצומצם של אנשים שעובדים לפי חוזה מיוחד והם אינם חלק מה-civil service.

מה קרה בישראל? יש בעצם שתי שיטות שונות לחלוטין. אחת היא השיטה האנגלית של civil service קבוע, מקצועי; והשנייה היא השיטה האמריקנית של חילופים של צמרת פקידותית עם התחלף השלטון והממשל. אנחנו לקחנו את רעיון הקביעות מאנגליה, ואת רעיון חלוקת טובות ההנאה והגזובים המפלגתיים מאמריקה, וכך יצאנו קירחים מכאן ומכאן, ויצרנו מצב שבו כל חילוף בממשלה מוסיף עובדים קבועים ולא תמיד מוכשרים למערכת. זאת הבעיה. הבעיה אינה באנשים שהשר מביא עמו, אפילו כדירקטורים, שכן כהונתם מוגבלת בזמן. הם לא גורמים הנוק לטווח הארוך. אבל השכבות הגיאולוגיות השונות האלה, של עובדי מדינה, שכל אחד מהם — אומרים לך — זה היה בזמן מפלגה פלוגית, זה שייך עוד לתקופה הפרה-היסטורית של מפלגה אלמונית וזה חדש מהמפלגה הפלמונית. זה הורס את שירות המדינה והורס את שמו של שירות המדינה.

לדעתי, גם למעננו, כאנשים פוליטיים, וגם למען הציבור עובדי המדינה המסור, צריך לקבל חוק זה. תודה רבה.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין.

רחבעם זאבי (מולדת):
אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ג' גדות:
בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת רובינשטיין, שאלתי בקריאת ביניים ואני חוזר על השאלה, מפני שלא באתי על

הפגם הנוסף שיש במינויים הפוליטיים. אדוני היושב-ראש, הוא פגם בתוך המערכת הפוליטית. כאשר יש לנו התמודדות בתוך מרכז המפלגה, ולמרות כל הפגעים שהתמודדות זאת יצרה אני חושב שזה תהליך חיובי בכיוון של דמוקרטיזציה, ומתחרה שר שיכול להשפיע רוב טוב, כיבודים ומשרה על חלק ניכר מחברי המרכז — מדובר היום בעשרות ומאות אנשים — ומולו מתמודד אדם שאין בידו מפתח לקרן השפע הזאת והוא צריך להתמודד בכוח כישוריו, עבודתו כחבר כנסת, כאיש ציבור, כאדם בעל מקצוע מחוץ למערכת הפוליטית, אין כל ספק בכך שידו על התחתונה.

ולבסוף, הפגם השלישי והחמור הוא, שהמינויים הפוליטיים האלה ממלאים וגודשים את שירות המדינה במינויים מיותרים, שכל תכליתם אינה אלא למצוא גיב למישהו שחייבים לו משהו, עוזרים ועוזרי עוזרים, וכולם עם מכוניות, עם לשכות ועם סימן הסטטוס החדש של ישראל — הפלאפונים.

לכן, לדעתי, חייבים בעניין הזה לשים קץ לשעוריייה, לבושה, לכתם, לקלון הזה על שירות המדינה ועל המערכת הפוליטית הדמוקרטית במדינת ישראל.

ההצעה הזאת עושה זאת בשלושה אמצעים. האמצעי הראשון אומר בפשטות: עובד מדינה שהוא חבר בגוף הבוחר את נציגות המפלגה לא ישתתף בבחירות שבהן השר הממונה עליו הוא מועמד לבחירה. בכך נוציא את הפיתיון, נעקק את הפיתיון להציף את שירות המדינה באנשים שאין להם שום כישור מלבד יכולתם להצביע בעד השר הממונה במרכז המפלגה.

הדבר השני הוא פרובלמטי, אבל לדעתי, בשל מצוקות השעה, צריך לנקוט גם אותו: פקידים בכירים ביותר אינם יכולים להיות בגוף הבוחר גם אם הם לא בוחרים בשר הממונה עליהם. זה לא פשוט, יש גם בהחלט כאילו פגיעה מסוימת בזכויות פוליטיות של עובדי מדינה, אבל אנחנו מדברים על גוף מצומצם, על שלוש הדרגות העליונות בשירות המדינה. בעצם אנחנו מדברים על ראשי אנשים מועלה, ואנחנו אומרים, כאן יש גם עניין של יראה ולא יראה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
כמה בערך יש בדרגות האלה?

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
200 איש בשירות המדינה. 2000 האיש האלה שהם ויזיביליים, שאתה מזהה אותם, אני רוצה לקחת לדוגמה דווקא אדם שאין לו כל זיהוי פוליטי היום — נציב מס הכנסה. אנחנו חושבים, שאדם נציב מס הכנסה או מנכ"ל משרד ממשלתי, שהוא תמיד נמצא במוקד של תשומת הלב ויש לו גם כוחות גדולים מאוד, אסור שאפילו למראית עין ייראה כמי שיש לו אוריינטציה והעדפה מפלגתית.

לא הסכמנו להעתיק את האיסור הזה לכלל עובדי המדינה. עובדי המדינה כוללים עשרות אלפי אנשים, אנשי מקצוע, מהנדסים, מטאורולוגים, מדריכים תקלאיים. האנשים האלה רשאים לקחת חלק בחיים הפוליטיים של המדינה, וזה גם חיובי. אין לנו היום אנשים רבים שרצים להיכנס לפוליטיקה — בגלל מה שקורה לפוליטיקה. זה סיפור אחר. הפוליטיקה השניאה את עצמה גם על הפוליטיקאים וגם על האנשים שהיו צריכים להיות פעילים בתוכה. אבל אנחנו אומרים: בעלי הדרגות האלה, הצמרת הביורוקרטית של המדינה, אסור שיהיו חברים במרכז המפלגה. חברי מפלגה הם יכולים להיות.

זה יעזור. הרי אני יכול לתאר לעצמי, נניח בממשלה היוצאת לפני השינויים האחרונים שחלו בה, עסקה בתקופה מסוימת בין שר התעשייה והמסחר לבין שר הבינוי והשיכון, שעל-פיה העובדים של שר הבינוי והשיכון שהם חברי מרכז המפלגה יצביעו בעד שר התעשייה והמסחר, והעובדים שבמשרד התעשייה והמסחר, שהם חברי המרכז, יצביעו בעד שר הבינוי והשיכון. והדברים האלה הם אכן לא מעבר לגדר הדמיון במציאות הפוליטית שאנחנו חיים בה.

זלמן שובל (הליכוד):

לאיוון התמונה תוסיף את שר האנרגיה ואת שר האוצר.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני לא בטוח שהם יגיעו להסכמה ביניהם.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

בעניין זה הם אולי יגיעו להסכמה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

גם שם סייגתי את זה לתקופה מסוימת. אני מאוד מדייק בדברים האלה, כי אני רוצה שהם יעמדו במבחן המציאות.

העניין, רבותי, הוא בשורשו של דבר בתרבות הפוליטית שלנו. אנחנו מחוקקים חוקים, ובוודאי עמיתי חבר הכנסת רובינשטיין על-פי תחום התמחותו יאמר לנו, שגם הוא היה רוצה ללכת על-פי האמירה: היוהר מעשות חוקים הרבה. זה אינו חוק שמשחוקקים לחוקק אותו. היה טוב בהרכב שזאת היתה הנורמה הציבורית, שברור שכן נוהגים ולא מפירים אותה. אבל אני מסכים, שעד שהחברה שלנו חתכג יותר ותייצב עוד נורמות פוליטיות, תרבותיות, דמוקרטיות, אין מנוס מלהציב את הסייגים.

להערכתי, בהיות החוק הזה נוגע לקבוצה של כ-200 איש, אני אהיה רחוק מזלזול בכך. אבל, כשאני רואה את גידול ממדי מרכזי המפלגות ואת האחוז ההולך וגדל, ככמה מרכזי מפלגות, של עובדי מדינה או עובדי מוסדות ציבוריים או עובדי רשויות מקומיות או עובדי חברות ממשלתיות או עובדי מוסדות ממלכתיים — ה-200 הללו הם ממש כטיפה בים.

נדמה לי, שאם אנחנו רוצים לקלוט לכוונה שאלה כיוון חבר הכנסת רובינשטיין, אנחנו צריכים להשלים את החוק הזה בחקיקה נוספת, שהיא אולי יותר פורבולמטית, אבל היא גם יותר יעילה. אני חושב ששר בקדנציה חייב להיות מוגבל במספר המינויים גם הלא-בכירים שנכנסים לתחום אחריותו, וזה לא רק המשרד שלו, אלה כל החברות שהוא שולט עליהן. כי הרי זאת הבעיה.

אם אני לוקח — ואני לא רוצה לצורך זה להתייחס לשום מפלגה ולשום שר, הבעיה איננה רק באותם ראשי אגפים, כי אתה דן בעניין, בצדק, מנקודת ראות של השליטה הנכונה, המקצועית, המומחית, חסרת הפניות על המנגנון הממלכתי, אתה רוצה שלפחות בזאת של ראשי אגפים ודומיהם, הניהול יהיה נקי מפניות פוליטיות, פרט לדרג הבכיר ביותר, שהוא הדרג הפוליטי. יכול להיות שתשיג את המטרה הזאת לגבי 200 איש, אבל זה לא ימנע את התופעה של שיחוד פוליטי על-ידי חלוקת משרות. אני חושב שצריך להשלים את זה במעשה חקיקה, כדי שכל שר ידע שבתחום האימפריה שלו במשך ארבע שנים, אפילו אם הוא לא מינה, אפילו אם יש ועדת קבלה, לא ייתכן שמחברי מרכז מפלגתו יתמנו יותר מאשר לדונמה, עשרה אנשים, או איקס אנשים.

מדוע אני מזכיר את השיעור הזה? כי אני לא פוסל את האפשרות שיש שם אנשים מוכשרים, אבל, אני לא חייב להניח

סיפוקי בתשובתך. אתה אמרת, שכשהיית שר הקדטה על כך, שיקודמו בחפקידים רק אנשי המשרד. ואני שאלתי: מה דינם של יוצאי זרועות הביטחון? זה"ל, המטרה, מג"ב, השב"כ, "המוסד", הם נפלטים כגיל צעיר יחסית מהשירות, והם מוצאים את עצמם בשוק וצריכים להתחיל מן ההתחלה. ובאמת, ככמה דברים הם צריכים להתחיל מן ההתחלה. אבל סגירת משרדי הממשלה בפני קידום, מפני שהם עשו 20 — 30 שנה, לפעמים שנים רבות יותר בשירות ישראל ובהגנת ישראל, לא יכולה לעמוד בכיקורת של ההגדרה שאתה אמרת. אתה אמרת: רק מתוך המשרד. מי שפיקד על חטיבה, מי שפיקד על גדוד, מי שהיה קצין מטה, זכותו להתקבל ולהיות מקודם, ולא רק איש מתוך המשרד.

הי"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת זאבי על השאלה הקצרה. חבר הכנסת רובינשטיין, בבקשה.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

כמובן, זה לא שייך לחוק, אבל אני רוצה להסביר. אולי אני צריך להבהיר את דברי. אני גם מיניתי, כהחלט, משוחררי זה"ל, ראש אגף הפיקוח ב"בזק" וראש המינהל של "קול אמריקה" הם אנשים שהשתחררו מהצבא. כוונתי לכך, שהם נכנסים במסגרת שירות המדינה ולפי מבחני שירות המדינה, ואינם מוצנחים למסגרת כאלו שיש להם קשרים פוליטיים.

הי"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין. בטרם נעבור לרשימת הדוברים, אני נותן את רשות הדיבור לחבר הכנסת יאיר צבן להערה אישית.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני מבקש לחקק בהצבעה — בגלל חקלה טכנית פיגורתי — ולרשום שהצבעתי כמובן בעד ההצעה של שינוי ומפ"ם בסיכום הדיון הקודם ונגד ההצעה של סיעות הליכוד, המערך וגומר.

הי"ר ג' גדות:

חבר הכנסת יאיר צבן, אני מודיע לך כזה הרגע, באופן חד-משמעי ומחייב, שירשם בפרוטוקול שתמכת בהצעת מפ"ם.

חברי הכנסת — לרשימת הדוברים. ראשון הדוברים, חבר הכנסת חגי מירום. בהיעדרו — חבר הכנסת חיים אורון.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני ממלא את מקומו.

הי"ר ג' גדות:

בבקשה. אחריו — חברת הכנסת שושנה ארכלי-אלמחלינו.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לברך את חבר הכנסת רובינשטיין על יוזמת החקיקה ולומר שסיעתי תתמוך בה. אני אומר את הדברים מנקודת ראות של הירחמיאליות. היתה עבודת מחקר באוניברסיטת תל-אביב, כך סיפרו לי, שבדקה את הפוליטיזציה במנגנון המפלגתי בשנות ה-50 וה-60, ושרי מפ"ם יצאו בשורה האחרונה — בלתי מוכשרים לחלוטין לשלב את אנשיהם בתוך המערכת. זה הגיע למצב באחד המקרים, שאפילו המנכ"ל לא היה איש משלהם.

אני רוצה לומר, שהתיקונים האלה מתבקשים. אפשר, כמובן, להקשות כאן הרכה קושיות ולשאל הרבה שאלות, אם

יש להצטרף שער היום לא קיים חוק שיקבע את סדרי הנוהל לבחירת מוסדות המפלגות ונציגיהן במוסדות ציבוריים.

אולם, בחוק המוצע יש לפחות כדי לטהר את האווירה ולשמור על הכלל היסודי של שוויון הסיכויים להתמודדות לחברות בכנסת, למשל, או לתפקידים אחרים, לשר יש יתרונות בהתמודדות מבחינת מעמדו, פרסומו והיכולת לגייס לעזרתו את עוזריו. אבל אין להרחיב את היתרון הזה מעבר לנהלים האלה.

אנו עדים לתופעה של ירידה ברמת התפקוד של משרדי הממשלה. מתמנים אנשים שאינם מתאימים לתפקידם, הם מונחתים מעל לראשיהם של עובדים ותיקים, מקצועיים ומיומנים. זה גורם לתסיסה ולהתמרמרות בקרב העובדים. האחרים ולפגיעה במוטיבציה שלהם. זה גם מונע את קידומם. יש עובדים שמחכים שנים לקידום, ופתאום הוא נעצר בגלל המינויים הפוליטיים והמינויים מטעם.

יש לעתים שיוצרים תפקידים לא הכרחיים כשביל חבר מפלגה שצריך לקבל אותו לעבודה, ולא הכישורים הם הקובעים אלא הקשרים. יש שרים שכבר מינו את כל תומכיהם מקרב חברי מרכז המפלגה ומקרים אליהם אנשים ממחנות אחרים התומכים בחבר מרכז אחר או כשר אחר מאותה מפלגה. הם עושים זאת כדי להגביר את השפעתם ואת עוצמתם.

אדוני היושב-ראש, תהליך זה חייב להיפסק. אני ראתי מה היה כאן כאשר דנו בחוק הגליל. ראיתי איך חברי כנסת הסתכלו למעלה, ליציע, כאשר ראו את חברי המרכז של מפלגה זו או מפלגה אחרת המסתכלים עליהם איך הם מצביעים. ואני זכור לאותו חבר כנסת שהצביע בניגוד לרצונו של אותו חבר מרכז. גם זה פגום, אבל זו ההתפתחות.

כאמור, תהליך זה חייב להיפסק. הוא פוגע בשירות הציבורי, ברמתו, ביכולתו ובתפקודו. בוועדות בכנסת חשים ומרגישים זאת יום-יום. איך הרמה של עובדי שירות המדינה יורדת, והיא ירדה פלאים.

הצעתו של חבר הכנסת רובינשטיין היא חיובית, היא באה לטהר את האווירה ולרפא חולי שהעמיק והשתרש בחיי שירות המדינה ובחיינו הציבוריים. אני מקווה שבועדה שאלה תועבר הצעת החוק יגיעו להצעה כזאת שתביא להפסקת מצב מביש זה שהפך נורמה בחיינו ופוגע באושר הדמוקרטיה ובמינהל התקין. אני מקווה שיבדקו את ההצעה באופן יסודי בוועדה, וייתכן גם שיוסיפו עליה אי-אלה דברים כדי להפוך אותה להצעת חוק ישימה שתחזיר לשירות הציבורי את הממדים שהיו לו ואת הרמה הגבוהה ויכולת התפקוד והאווירה ששררה בו. תודה רבה.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחברת הכנסת שושנה ארבל-אלמולינו. רשות הדיבור לחבר הכנסת תופיק טובי, אחריו — לחבר הכנסת מרדכי יורשוכסקי, ואחריו — לחבר הכנסת כורג.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית-שלום ולשוויון):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, ברצוני להעיר כמה הערות להצעת החוק, שמגמתה חיובית בדרך כלל, אשר הגיש חבר הכנסת רובינשטיין. עם אי-אלה הסתייגויות.

מינויים מפלגתיים והפיכתם לעדיפים על מינויים לפי כישורים מקצועיים לתפקידים בכירים וגם לא בכירים בשירות המדינה הם דבר פסול, אנטי-דמוקרטי, המשחית את השירות הציבורי ואת החברה. שירותי המדינה, הציבור בכלל וחבר

שאחזו המוכשרים שם הוא יותר גדול מאשר בכלל האוכלוסייה. לכן אני אומר: יהיה נתח נורמלי מכלל האוכלוסייה. לדעתי, זה סייג חשוב מאוד לריסון השיחוד הפוליטי בהיקפים עצומים, שהוא היום רעה חולה מתפשטת ועמוקה בזירה הפוליטית שלנו. תודה רבה.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת צפן. רשות הדיבור לשושנה ארבל-אלמולינו, אחריה — לחבר הכנסת יגאל ביבי, ובהיעדרו — אני פשוט אקרא למי שישנו כאן עתה, וזה חבר הכנסת תופיק טובי. האם נאומך מוכן?

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית-שלום ולשוויון):
יהיה מוכן.

היו"ר ג' גדות:

בבקשה, חברת הכנסת ארבל-אלמולינו.

שושנה ארבל-אלמולינו (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראשית ברצוני לברך את חבר הכנסת אמנון רובינשטיין על הגשת הצעת החוק, שלדעתי היא רצויה, נחוצה, בעתה ואולי אפילו קצת באיחור.

הפרלמנטריום בישראל עובר ימים קשים ביותר. הציבור מסתייג וההסתייגות עוברת לסלידה כאשר הוא מסתכל בכל המתרחש בכנסת ובממשלה, וכאשר הדבר עובר כל גבול וחורג מנורמות אחיות אלמנטריות של מוסד ציבורי.

מה שמתרחש אתמול והיום, כאשר התמיכות למפלגות הדתיות עולות משעה לשעה ומיום ליום, ועדיין לא יודעים מהו הסכום הסופי שעליו תחליט ועדת הכספים ותסכם, הוא אחד הדברים המקוממים ביותר את הציבור.

ועוד אחד מדברים אלה הוא הנוהג שהגיע לממדים מדהימים בשנים האחרונות, של מינוי חברי מרכזים של מפלגות לתפקידים ביצועיים וכחברים בדירקטוריונים שונים. כל שר דואג לא רק למינוי אדם ממפלגתו, אלא למינוי של אדם מאותה חטיבה או קבוצה שאלה הוא עצמו משתייך. דבר זה נוגד את כללי השלטון ואת זכותו של כל אזרח להתמודד באופן שווה על תפקיד ציבורי אשר מוציאים לגביו מכרזים.

דבר זה מעורר קרב רוב חברי הכנסת רגשות אכזבה ותסכול ממה שמתרחש. ואני חוזרת לנקודה הראשונה בדברי — הציבור מסתייג ממימון מפלגות כאשר הוא עובר כל גבול. היינו עדים להצעה שהביא הליכוד להגדיל את מימון המפלגות ב-75%, בניגוד למרכז הסיעה שלהם כוועדת הכספים, חבר הכנסת אריאל ויינשטיין. אני רוצה לאמץ את ידיו של חבר הכנסת רפאל איתן, שרק בזכות התערבותו והאיום שהוא איים נדחה הנושא הזה למשך חודשיים.

חברי הכנסת, מה שמתרחש היום, מעשיהם של השרים הלוקחים לעצמם עובדים מחברי מרכז מפלגתם השייכים לחטיבה או לקבוצה שלהם — זה מונע מהאזרחים להתמודד באופן שווה על אותם תפקידים ציבוריים שלגביהם יש מכרזים. אנחנו יודעים שהמכרזים הם לא אחת "תפורים", דורש העבודה הנשלח עליידי שירות התעסוקה, פרט לכמה תפקידים שנקבעו, כמו מנהל משרד, מנהל לשכה, עוזר ויועץ לשר, הדלת למעשה סגורה בפניו.

הנוהג הזה פוגע בחיים הדמוקרטיים גם בתוך המפלגות, כי כל שר ממנה חבר מרכז המשתתף לחטיבה או לקבוצה שלו, והוא בטוח שהממונים על-ידיו יעמדו לימינו בעת ההתמודדות ממרכז המפלגה, אם בשביעות, אם בשמיניות ואם כעשירות.

צריך לבדוק, קודם כול, את המספר. אבל כאן יש הכללה, ואני מזהיר מפני כל הגבלה על עובדי מדינה שתמנע את השתתפותם בפעילות מפלגתית ותמנע מהם גם להיות מיוצגים במוסדות של המפלגה שלהם, כי יש הרבה זכויות לכל עובד אחר.

שבח וייס (המערך):

לכם אין מה לחלק. הבעיה איננה אתם.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
זה לא אינטרס לאומי — — —

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אני רוצה למנוע כאן פגיעה בזכותם של עובדי מדינה להיות מעורים בחיים הציבוריים הפוליטיים. המטרה היא מטרה נכונה, מוצדקת, ואני תומך בה. המטרה היא למנוע העסקת עובדים על בסיס מפלגתי מושחת, וצריך להגביל את זכותם של עובדי המדינה או חלק מהם מפעילות פוליטית.

לכן, אני חושב שצריך להגביל את הצעת החוק באיסור העסקה על בסיס פוליטי מאשר למנוע השתתפותם של עובדים בחיים המפלגתיים שהם בוחרים בהם. תודה רבה.

הי"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת תופיק טובי. רשות הדיבור, כאמור, לחבר הכנסת מרדכי וירשובסקי, ואחריו — לחבר הכנסת אברהם בורג. רשות הדיבור אחרי חבר הכנסת אברהם בורג תועבר לחבר הכנסת אוריאל לין.

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

הי"ר ג' גדות:

חבר הכנסת מיכאל איתן, קריאת הביניים שלך נרשמה בזה הרגע בפרוטוקול.

קריאה:

ובאיה קיצור הוא קרא את קריאת הביניים.

מיכאל איתן (הליכוד):

כשאני מפקח לא שומעים את זה.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אתה אחד האנשים המעטים שלא צריך טלפון לשחת חוץ. עם קולך. כך שאין לך מה לדאוג.

חברי הכנסת, אני תומך בהחלט בהצעת החוק. השתתפותי בהכנתו לקריאה ראשונה בוועדת החוקה, חוק ומשפט. למעשה אין צורך להכביר מלים כדי להסביר שהחוק נחוץ. אבל הוא רק מגזר קטן. אני שמח שהצעות חוק פרטיות מתקבלות ועוברות ומתקנות דברים קטנים. אבל השאלה כיצד ממנים שרים וחברי כנסת מהמפלגות מצריכה טיפול. אני חושב שחסרה למדינת ישראל מסגרת של חוק מפלגות. אנחנו חייבים לחשוב גם על הרחבת החוק הזה, או על חקיקת חוק דומה לגבי עובדי הרשויות המקומיות ובחירת מועמדים לראשות העיר. כאשר לראש העיר יש לפעמים קשר הרבה יותר ישיר עם העובדים משיש לשר, והוא בעל השפעה גדולה מאוד בתחומו. צריך להתמודד עם הבעיה הזאת, אבל אינני יודע אם בהזדמנות זו דווקא, ואם בחוק הזה — כדי שלא להכביר על העברתו. אבל הנושא הוא בהחלט נושא.

אף שהסכמתי בוועדת החוקה לנוסח החוק, לאחר קריאה נוספת שלו יש לי תהייה לגבי סעיף 3(א) (האומר: עובד מדינה שדרגתו אחת משלוש הדרגות העליונות בכל סולם דירוג לא

העובדים בשירות המדינה סובלים קשות ממכת המינויים המפלגתיים, ההופכים משרד זה או אחר למוסד לפעילות המפלגתית של השר הממונה עליו. במגמה זו, שמבטא אותה חבר הכנסת רובינשטיין בחוק, אנו תומכים בהחלט.

עם זאת, יש לנו כמה הערות ביחס לשירות המדינה. זה שנים רבות, מאז קום המדינה, אנו סובלים משתי מכות. אנו סובלים ממכת סגירת שירות המדינה, לא בצורה רשמית אך בפועל, בפני קומוניסטים ובפני הידועים כאוהדיהם. שיטת החשדות חברי המפלגה הקומוניסטית מלהיות כשירים להעסקה בשירות המדינה היא שיטה מק'קרחיטית ידועה לשמצה, שאבד עליה כלח אפילו במולדת המק'קרחיזם, ארצות הברית, אך היא ממשיכה להיות נורמה בישראל. אנו מתריעים על השיטה הזאת, האנטי-דמוקרטית, המבוצעת כחשאי, אבל בקפדנות, וקוראים להסיר את הכתם הזה מעל שירות המדינה.

הערה שנייה. בעיית העסקתם או אי-העסקתם של אזרחים ערבים בשירותי המדינה היא בעיה חמורה ביותר והיא אחד הביטויים החמורים ביותר של האפליה כלפי האוכלוסייה הערבית. מתוך יותר מ-30,000 עובדי מדינה בשישה משרדים — זה מתוך 45,000 — בשני אגפי המסים, והדברים הושמעו בוועדת העבודה והרווחה, ועל סמך רק 1,529 עובדים ערבים, וזו התקדמות לעומת מה שהיה לפני כמה שנים. מדובר אם כן ב-5% בלבד.

משרות בסקטור הערבי, שהיו מאוישות גם על-ידי עובדים ערבים, והיו מיועדות לציבור הערבי עצמו, לשירותו, כשהתפנו, או כשנפטר העובד, מתעקשים שלא למנות ומפריעים למינויים של עובדים מתוך האוכלוסייה שצריכה לקבל את שירות אותו מקום או אותו משרד. אני מדבר באופן קונקרטי, למשל על שירות התעסוקה והמוסד לביטוח לאומי בנצרת. כך במשך שנים המשרות פנויות באופן קבוע, וזאת כדי שלא למנות איש המציבור הערבי בנצרת. זהו אחד הביטויים הגסים ביותר של אפליה לאומית שאני מתריע עליה בהזדמנות זו. וכאן דרוש שינוי במדיניות.

עם תמיכתנו במניעת מינויים מפלגתיים פוליטיים — ואנחנו תומכים בכך — יש לנו חששות שהצעת החוק תפגע בחופש הפעילות הפוליטי של חלק מסוים של עובדי המדינה. כאשר הגיש חבר הכנסת רובינשטיין את הצעת החוק, הוא הביע חשש כזה. אני לא מתנגד שייקבע הסדר, וזו, נדמה לי, המגמה העיקרית שצריכה לשרוי, שייגביל את סמכותו של שר למנות עובדים ולחלק משרות למקורביו, תופעה משחיתה שביקרה אותה מבקרת המדינה. יש בהחלט מקום להגן בחוק על כך שהעסקת פקידים או עובדים בשירות המדינה תהיה אך ורק לפי יכולתם המקצועית של המועסקים ולא לפי קרבתם למלכות. לכן במגמה הזאת ובדרך הזאת למנוע העסקת מקורבים אני תומך. אבל יש סעיפים, שהזכיר אותם חבר הכנסת רובינשטיין והוא תמצת אותם בשלוש ההערות בדברי ההסבר, שיותר מאשר הם מקפידים על אי-העסקת עובד מתוך מניעים מפלגתיים ושיקולים של השר הם באים להגביל את פעילותו של העובד, של הפקיד.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
רק קבוצה קטנה.

הי"ר ג' גדות:

חבר הכנסת טובי, לא היתה קריאת ביניים, לא שמעת דבר, כי אסור לו משם לקרוא קריאת ביניים.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
לא, זה בסדר. כאילו שמעתי אותה.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
אני הבאתי דוגמה אחת, אבל הדוגמה יכולה להתייחס גם למי שיש לו דרגה אישית. או אז, מפני שיש לו דרגה אישית הוא לא יוכל לשבת במרכז מפלגה. אני מעורר שאלה, שלדעתי אנחנו צריכים להתמודד אתה בוועדה, כאשר החוק יועבר אליה להכנתו לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. אין לי כל ספק שצריך להעביר את החוק לוועדה, אבל אני מוכרח לציין, שאנחנו צריכים להתעמק בכעיה הזאת, כי אני שותף לחרדה שבכעזה בדבריו של חבר הכנסת שבח וייס, ונדמה לי שגם אתה, חבר הכנסת רובינשטיין, עוררת אותה כאשר דנו בה בוועדת החוקה. חשוב שלא לרוקן כוחות אינטלקטואליים טובים מהגופים הבוחרים את הנבחרים, אם בדרג של חברי כנסת ואם בדרג של שרים. אנחנו צריכים להתמודד עם הכעיה הזאת.

הכעיה השנייה היא זו של השלטון המקומי. אני חושב שיש לעשות כאן עוד כמה תיקונים טכניים, שלא כדאי להיכנס עכשיו לפרטים שלהם. הייתי משאיר זאת לדיון בוועדה.

אני רוצה לכרך על העלאת החוק, ואני מקווה שהוא יועבר לוועדה ויהווה חלק מספר החוקים. אני מקווה רק שהוא לא יישאר טלוי אלא יהיה חלק ממסכת שלמה של החיים הפנימיים במפלגות וגם של מעמדם של עובדי הציבור. תודה.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת וירשובסקי. רשות הדיבור לחבר הכנסת אברהם בורג, ואחריו — לחבר הכנסת אוריאל לין.

אברהם בורג (המערך):

אדוני היושב-ראש, אדוני המציע, חברי, חברי הכנסת, כנסת נכבדה, מכיוון שכל שבחיה של הכלה המועמדת כאן לחופה כבר נאמר, ומכיוון שכולנו יודעים מדוע כלה זו נכנסת לחופה, אזי לא נשאר לנו כמעט דבר לאומרו. דומני שאת נקודת הקולב, את הנקודה שבה צריך לתלות את תחילת הדיון בנושא הזה, הביא בשם אומרה חבר הכנסת אמנון רובינשטיין, כאשר ציטט את מבקרת המדינה, שהקדישה פרק נכבד ברוח האחרון, מס' 39, לנושא הזה. הוועדה לביקורת המדינה, שהיושב-ראש שלה נמצא כאן עכשיו, הקדישה הרבה זמן לדיון בנושא. דומני שהצעה זו באמת באה על-מנת לסכור פרצה.

אך לא די, ואגיד מה לא די. אני מקווה, שכשם שאני אתמוך בחוק זה, יתמכו אחרים ברעיון שאני הולך להביעו. אנחנו מדברים כאן בתהליך השידוך הלא-טבעי שבין העובד

היו"ר ג' גדות:

חבר הכנסת בורג, לפני שאתה ממשיך, אני מציע לך לברר אם יש לך הסכמה לעסקה הזאת.

אברהם בורג (המערך):

אנחנו נסגור את זה. חבר הכנסת חיים רמון עובד עכשיו על איזה deal.

אנחנו עוסקים עכשיו בחלק הראשון של השידוך שבין העובד החדש למקום עבודתו, ואנחנו טוענים שמקום השידוך הזה איננו טוב. הוא לא נעשה כיאות, הוא לא נעשה בצורה מסודרת, הוא לא נעשה כדרך שדברים צריכים להיעשות.

לצערנו, יש תופעה גם בסוף חיי הנישואין שבין העובד למקום עבודתו, והיא תופעת הפיטורים הפוליטיים. רק בימים אלה אנחנו נוכחים בעריפת ראש, לדעתי לא סימפתית, לא יפה,

יהיה חבר בגוף הבוחר. אני שואל אותך, חבר הכנסת וייס, העוסק בדברים כאלה, מדוע מנהל מחלקה בבית-חולים ממשלתי, שיש לו הדרגה הגבוהה ביותר שם, לא יכול להיות חבר מרכז מפלגה הקובע את המועמדים של מפלגתו לכנסת או את המועמדים להיות שרים. אותו דבר גם במקצועות מסוגים אחרים. אני לא יודע אם אומנם צריך להוציא אותם, מכוח החוק הזה, ממרכזי המפלגות.

שבח וייס (המערך):

יש לי שאלה אל כבודו, ברשות היושב-ראש.

היו"ר ג' גדות:

כבודו ישאל את רשות כבודו האחר, אם כבודו האחר יאות לשמוע את כבודו.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
כבודי מסכים לשאלת כבודו, מאחר שכבודי היושב-ראש מאפשר זאת.

שבח וייס (המערך):

עוד מעט יקראו לנו בית-הכבוד.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
נו טוב, כיסאות יש פה רבים, ובית-הכבוד לא רחוק.

שבח וייס (המערך):

אם החוק הזה יתקבל, מי בכלל יישאר חבר במרכז מפלגת העבודה? גם במרכז של הליכוד יישארו אלף חברים פחות.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
אני מסכים אתך, חבר הכנסת שבח וייס, השאלה היא מאוד שאלתית.

היו"ר ג' גדות:

אני חייב להודות, חבר הכנסת שבח וייס, זו היתה שאלה נכבדה.

שבח וייס (המערך):

השאלה הזאת היא שאלה נכבדה וגם שאלה חשובה.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
כאשר דנו בזה בוועדת החוקה, כשהכנו את החוק לקריאה ראשונה, הושמעה דעה שצריך לאסור בכלל על עובדי מדינה פעילות מפלגתית, והדעה הזאת הוסרה, כי אמרו שבמקרה כזה באמת לא יהיו אנשים במרכזים, או שיהיו אלה אנשים רחוקים מכל רמה שהיא. ואז הוכנס הסעיף הזה של שלוש הדרגות העליונות, ואני קיבלתי אותו כדי לקדם את העניין.

עם זה, חבר הכנסת רובינשטיין, חשבתי שהנה יש מנהל מחלקה בבית-חולים ממשלתי שיש לו דרגה ממשלתית —

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
הוא לא נכנס למסגרת הזאת.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
מדוע לא? אם תקרא את סעיף קטן (ב) תראה שכן. הוא בדרגה העליונה.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
מנהל בית-החולים הוא בדרגה העליונה.

היו"ר ג' גדות:

אני לא שמעתי את הדר-שיח האסור הזה.

הבעיה היא, שהתופעה הזאת הפכה להיות נורמה מסכמת. אין זו אפילו נורמה מבוקרת, או נורמה שאנחנו סבורים שהיא בלתי-ראויה. ההיפך, שר המרכה במינויים של חברי מפלגתו וזכה להערכה ולכבוד רבים יותר בתוך מפלגתו שלו.

אבל, אני רוצה להציע לכולנו שלא להיסחף יותר מדי, ושלא נראה בחוק הזה מה שאין בו. אם רוצה שר למנות לעצמו יועצים קרובים, הוא ימשיך למנות ליועצים קרובים את מי שהוא יחפץ למנות על-פי שיקוליו שלו, גם אם הם חברי מפלגה. לא כל מינוי פוליטי הוא מינוי גרוע. יש הרבה מקרים שאנשים מתמנים מתוך החיים הפוליטיים, והם אנשים טובים מאוד.

אני לא רוצה חלילה להביא את עצמי כדוגמה אישית, עם כל הענווה הראויה. כשאני מונית לתפקיד הממונה על הכנסות המדינה הייתי מינוי פוליטי במובן המובהק של המלה. ויהיו מינויים פוליטיים. לא זו הבעיה ולא את זה החוק חוקף, ולא את זכותו של השר למנות יועצים קרובים, ולא כאילו הסכמה כללית שחברים מתוך המפלגה הם בעלי כישורים נחותים משל אלה שאינם מתוך המפלגה. כאילו כל מי שהוא חבר מפלגה פעיל, כישוריו נחותים; ומי שאינו חבר מפלגה, הוא בלתי מפלגתי, כישוריו מצוינים.

ראיתי הרבה אנשים בשירות המדינה שאינם כלל אנשים פוליטיים, אינם חברי מפלגה, ואינם שווים הרבה בתפקידם. בואו לא נבלבל את היוצרות מעבר למה שצריך. מה שהחוק שואף לעשות הוא דבר פשוט ביותר, והוא, שבתוך מרכזי המפלגות, בגופים הבוחרים על-פי כללי המשחק הדמוקרטי את הנבחרים, לא חובה או הכרח התורה האישית בגלל מינוי תהיה המניע לבחירתו של אותו אדם, כי זה מערער את כל יסודות הבחירה הדמוקרטית. העיקרון הראשון אומר כאן — אתה יכול למנות אותו, אבל הוא לא ישתתף בבחירה בנוף הבוחר, זו, לדעתי, דרך טובה ביותר.

שמעון שטרית (המערך):

איך יאכפו את ההוראה הזאת?

אוריאל לין (הליכוד):

קל מאוד לאכוף זאת, קל מאוד יהיה לאכוף זאת. כאשר החוק הזה יבוא אלינו לוועדה, אני מבטיחכם שאנחנו נמצא גם את דרכי האכיפה הנאותות. אבל חבל לדבר על כך, לא כאן המקום לדבר על אכיפה. קודם כול, אנחנו קובעים את הנורמה החוקתית. הוא לא יכול להשתתף בבחירה, ואם הוא ישתתף, בחירתו של אותו שר תהיה פסולה.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
תסמוך על היררכים. לא צריך שוטרים.

אוריאל לין (הליכוד):

תסמוך על היררכים. יש פה מנגנון הגנה עצמי. ואם הוא מינה 200 איש למועצות מנהלים, אז הוא ידע שהם לא ישתתפו בבחירתו. הוא יחשוב על כך פעמיים.

שמעון שטרית (המערך):

— — —

אלי דיין (המערך):

— — —

היו"ר ג' גדות:

חברי הכנסת שטרית ואלי דיין, אני מכיר אתכם מאיזה מקום, גם בהפרעותיכם אלה, — שתי קרומות למטה. היו

לא במקומה, לא בעתה, ובכלל לא בהקשרה, שעורף ראש הממשלה כשבתו כשר הביטחון את ראשו של היועץ לענייני התיישבות של שר הביטחון הקודם, שמעון שבס, וממנה תחתיו אדם אחר, שאני לא רוצה לדון כרגע במידותיו התרומיות, משום שהנושא הוא סוביידיצי; כית-המשפט עוסק במידותיו אלה.

אנחנו עוסקים כאן בסוגיה בעייתית מאוד של פיטורים על רקע פוליטי, וגם היא סוגיה המתרחשת ומתקיימת במדינת ישראל.

מיכאל איתן (הליכוד):

— — — מונה בשל כישוריו, ואין זה מינוי פוליטי. הוא צמח במערכת הביטחון דרך הדרגים השונים והגיע לתפקיד בזכות עבודתו והישגיו, ולא היתה שם כל נגיעה פוליטית.

היו"ר ג' גדות:

זו היתה קריאת ביניים ברשות.

אברהם בורג (המערך):

חבר הכנסת איתן, דומיני שאני מעריך אותך מפהק מאשר מדבר.

מיכאל איתן (הליכוד):

זאת אני יודע, אבל אני לא יכול לתת לך את התענוג הזה.

אברהם בורג (המערך):

המשך לפהק, ואנחנו נמשיך בדרכנו, בבחינת הח"כים מפקקים והשאר נואמים.

היו"ר ג' גדות:

קריאות הביניים די בהן. אני מודה לכולם. חבר הכנסת בורג, אנא המשך.

אברהם בורג (המערך):

דומיני שההצעה-האחות הקטנה, שצריכה להשלים את ההצעה הזאת, ובשילוב נסיבות נגמר היום ניסוחה, ואני אניח אותה על שולחן הכנסת. היא הצעת חוק שנועדה למנוע פיטורים על רקע פוליטי של אדם ראוי לכהן, שאין שום סיבה לערוף את ראשו בשל אותן נסיבות, שבהן אין סיבה למנות אדם אחר על רקע פוליטי. אתמוך בהצעה זאת. תודה רבה למציע.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת אברהם בורג. רשות הדיבור לחבר הכנסת אוריאל לין, ואחריו — לחבר הכנסת זלמן שובל.

אוריאל לין (הליכוד):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, קודם כול, אני רוצה לומר שבעיני הצעת החוק היא הצעת חוק חשובה ביותר, נחוצה ביותר, היא תתרום תרומה מרחיקה לכת לשיפור המידות לא בשירות המדינה אלא בתוך המפלגות עצמן. היא תיצור אפשרות שאותה דמוקרטיה בתוך המפלגות, שאנחנו גאים עליה, תהיה דמוקרטיה אמיתית ולא רק דמוקרטיה למראית עין.

אנחנו הרי יודעים טוב מאוד, שמיום שאדם נתמנה לתפקיד של שר המינוי הזה הוא נצחי על-פי כללי המשחק הדמוקרטיים הנוהגים היום בתוך המפלגות. שכן, הוא יכול לחלק משרות, מינויים למועצות מנהלים, הוא מבטיח לעצמו גוש מוגדר של חייבי תודה בתוך המרכז, ובצורה זו יש לו עדיפות רבה על חברים אחרים המתמודדים על המקומות בכנסת או על כהונת שרים.

חוכרת כ"ג, ישיבה ק"ע

— הצעת חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים) (תיקון מס' 2):
ברכת היושבי-ראש את המשלחת של שרי החקלאות מארצות שונות —

וה-civil service, השירות הציבורי במובנו הטהור ברמות הבכירות, חייב להישאר נקי מפעילות מפלגתית.

אני רוצה לומר, שהעיקרון השלישי הוא אפילו ברור מאלי, אלא שאני הייתי מרחיק לכת אפילו יותר, שכן הוא אומר, שאי-אפשר להשתמש בנכסי המדינה לשם ניהול תעמולה פוליטית עבור נושא המשרה. אני הייתי אומר, שהאיסור הזה חייב להיות מוחלט, הוא לא צריך לחול רק על עובדי מדינה רגילים, הוא גם צריך לחול על עוזריו של השר. האם ייתכן שמתוך לשכתו של השר ובמכוניתו ומהפלאפון במכונית תנוהל מערכת בחירות לבחירתו של אותו שר בתוך המפלגה? זוהי הנורמה המקובלת היום. אבל אני חושב שזו נורמה פסולה, וגם את הדבר הזה צריך לשנות.

אני, כמובן, אצביע בעד הצעת חוק זו, ונשמח לראותה בועדת החוקה, חוק ומשפט.

היו"ר ג' גדות:

תודה לחבר הכנסת אוריאל לין.

ה. ברכת היושבי-ראש את המשלחת של שרי החקלאות מארצות שונות

אורחיו יודעים בוודאי, שכאשר חזרנו לארצנו היא היתה כרוכה שממה. באהבה רבה, בעבודה מסורה, בדמץ ובזיע ובמחיר של קורבנות רבים הפכנו את השממה לגן פורח. לתוצרת החקלאית שלנו מוניטין רב בארצות תבל. אין אנו שומרים את הידע שלנו לצורכינו הפרטיים בלבד. מומחים ישראלים מדריכים בארצות באסיה, באפריקה ובדרום-אמריקה ועוזרים להעלות שם את איכות החיים.

הכנסת שולחת באמצעות המשלחות הנכבדות את ברכותיה הנאמנות ביותר לארצותיכם. אנו מקווים שביקורם בישראל ידהק את קשרי הידידות ושיתוף הפעולה בין מדינותינו.

חברי הכנסת, מתוך ידיעה אני אומר, שברכה זו שלי בשם הכנסת כולה לאורחים הנכבדים הועברה אליהם בלשונותיהם. שוב, ברכה חמה על היותם כאן אתנו הבוקר הזה.

ו. הצעת חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים) (תיקון מס' 2), התש"ן — 1990

(קריאה ראשונה)

התופעה התחילה אולי בזמן כהונתו של פנחס ספיר המנוח, שעשה דברים גדולים, ועשה גם דברים פחות טובים. אני מוכרח לומר שהליכוד היה תלמיד טוב מדי של השיטה הזאת. אמר קודם לכן חבר הכנסת צבן, שמפ"ם היתה קצת ירחמיאלית בעניין הזה. אני יכול להשתבח בכך, שגם אנחנו היינו ירחמיאלים, כי בזמן שחברי גאל הורביץ היה שר האוצר ושר המסחר והתעשייה לא היה אף לא מינוי פוליטי אחד.

שבח וייס (המערך):

מפ"ם לא היתה ירחמיאלית.

זלמן שובל (הליכוד):

כך הם אמרו. כך אמר חבר הכנסת צבן, אני מצטט את חבר הכנסת צבן.

מכל מקום, נדמה לי, שאצל שלמה רוזן, שהיה שר הקליטה, לא היה המנכ"ל חבר מפלגתו; נדמה לי, אבל נעזוב את זה. חבר הכנסת צבן יעשה בעצמו את המלחמות שלו.

אורחים ברוכים על ספסלי מפלגת המערך, אבל אנא, בהשקט, בכשתה, מתוך רצון טוב לתת לדובר אפשרות לסיים את דבריו בניחותא. אני מודה על היענותכם.

אוריאל לין (הליכוד):

אני רוצה להבטיח לנציגים המובהקים של הלוכי החברתי שאין כאן שום פגיעה חברתית כלשהי.

העיקרון השני הוא פשוט ביותר. העיקרון בא לקבוע, שחתך של הפקידות הבכירה אינו יכול להיות חבר בגוף הכוח של המפלגה. היום יש לנו חוק הקובע איסורים על פעילות מפלגתית. החוק הזה אינו אוסר על פקידים בכירים ברמה של מנכ"לים או ברמות יותר נמוכות, אבל רמות בכירות ביותר, אנשים שמחזיקים עוצמה רבה בידיהם, על אלה החוק אינו אוסר להיות חברים בגוף הכוח. דבר זה הוא גרוע, שכן יש לאותו אדם תיו היכרות מפלגתי, ובין שנרצה ובין לא נרצה, הוא ייחשב למי שמטה החלטותיו לטובת אותה מפלגה.

היו"ר ג' גדות:

ברשותכם, חברי הכנסת, נפסיק לזמן קצר את הדיון בהצעת החוק לצורך ברכה. מסכיב לשולחן הממשלה אני לא רואה אפילו שר אחד משרי ממשלת המעבר, אבל נוכחים אתנו כאן כיציע האנשים החשובים מאוד כמה שרים שהם במעבר בארצנו, ולהם הברכה הזאת.

אני מתכבד לקדם בברכת "ברוך בואכם לירושלים הבירה" את שרי החקלאות הנכבדים היושבים ביציע המיוחד, שבאו מארגנטינה, בולגריה, קוסטה-ריקה, אקוודור, הונגריה, פיליפינים, פולין, פורטוגל, רומניה וארצות-הברית, וכן את סגן השר מספרד, יושבי-ראש הוועדה החקלאית מיוון, והמשלחות הנכבדות שבאו מארצות אחרות.

אורחיו מבקרים בארץ לרגל תערוכת "אגריטק 90", שבה מוצג פאר המיכון החקלאי שפותח בארץ, ובו אנו מתגאים, ובצדק.

היו"ר ג' גדות:

אנחנו חוזרים לדיון בחוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים) (תיקון מס' 2), התש"ן — 1990, קריאה ראשונה.

רשות הייבחר לחבר הכנסת זלמן שובל, אחריו — לחבר הכנסת מיכאל איתן, ואחריו — לחבר הכנסת דוד ליכאי. בבקשה, חבר הכנסת זלמן שובל.

זלמן שובל (הליכוד):

אדוני היושבי-ראש, חברי הכנסת, אני מכבד את חבר הכנסת אמנון רובינשטיין על יוזמתו ואני אתמוך בהצעת החוק הזאת.

האמת היא, שהרעה הזאת, שהצעת החוק של חבר הכנסת רובינשטיין מבקשת לתקנה, לפחות באופן חלקי, היא תופעה שאנחנו חיים אתה הרבה מאוד שנים. היא הגיעה לממדים בלתי נסבלים בשנים האחרונות. זאת איננה תופעה חדשה.

בידיים, לא לחזור על השגיאות, לא לחזור על השגיאה של שתי המפלגות הגדולות, שלמחרת הבחירות האחרונות לא שמו קץ לגועל-נפש ולא שינו את שיטת הבחירות, אלא כאילו שמו את הראשים שלהן מרצון כלולאות של הסחטנות. אני מציע שגם בנושא הזה נתקדם במגמה, ביעוד, ביעד של שינוי שיטת הבחירות, שינוי שיטת הממשל — בבקשה, ומוכן שאתמוך היום בהצעה שלך. תודה רבה.

הי"ר ג' גדות:

תודה לחבר הכנסת זלמן שובל. רשות הדיבור, כאמור, לחבר הכנסת מיכאל איתן. אחריו — לחבר הכנסת דוד ליכאי. ואחרון הנואמים, אם יהיה באולם, יהיה חבר הכנסת שבח וייס.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, רצוני להצטרף לרשימת התומכים בהצעת החוק. עם זאת, הייתי רוצה להעיר הערות מספר, שחלקן הושמעו כאן וחלקן אולי יהיו מקוריות שלי.

יש בחוק חלקים שדומני שהיו צריכים להיות מוסדרים לא בחוק שירות המדינה דווקא אלא בחוק מפלגות, שמדינת ישראל משוועת לו. זה חוק שצריך להסדיר את העניינים הפנימיים במפלגות, משום שאנחנו מדברים כאן על גוף בוחר שהוא חלק מתוך המערכת המפלגתית. כלומר הוא איזה קטע פנימי בחייה של מפלגה המקיימת גוף בוחר, וההתייחסות לאותו גוף בוחר צריכה להיות מוסדרת בחוק מדינה.

לדעתי, תקיפת הנושא דרך חוק שירות המדינה איננה פותרת בעיות רבות הקשורות בפעולותיו של גוף בוחר. כי אם אתה בא ורוצה לתקן תקנה שמדברת על כך, שתימנע שחיתות מסוימת בכך, שאדם שמועמד בתוך גוף בוחר לא יהיה קשר בינו לבין מי שהוא מעסיק בעתיד או בעבר או כהווה, איך אתה משאיר פתוח — — —

שבח וייס (המערך):

זו אסירות תודה לשר.

מיכאל איתן (הליכוד):

אוקיי, אז מדוע אסירי התודה הללו יורחקו מהגוף הבוחר, ואסירי תודה רבים אחרים יוכלו להישאר כפנים? כל הנושא ששמו הגוף הבוחר צריך הסדר. אבל אם זה מה שבינתים ניתן לעשות, זה בהחלט מבוך, ויש לתמוך בכך.

אני רק רוצה בהזדמנות זו לומר: דיברו על נושא הסנקציות. גם חוק זה וגם חוק מימון המפלגות, שבא להעמיד סייגים כלשהם לפעילות המפלגות — החוקים האלה אינם עונים על כל הבעיה, אלא רק על מקצתה. אני רוצה להביא דוגמה: בחוק מימון מפלגות, לא זו בלבד שאין סנקציות, או סנקציות מספיקות, ובוודאי לא אישיות, אלא הסנקציה היחידה היא הפחתה לאחר מכן מהסכומים המוענקים לסיעות, אלא שבעצם יש הרבה פרצות גם בנושא המימון עצמו, יש שם כל מיני גופים מסייעים שיכולים לבצע פעילות מפלגתית, ואפשר לעקוף את הנושא של התרומות על-פי החקיקה החדשה. אנחנו רואים כל מיני בעיות, שלדעתי, חוק המפלגות בהיקפו המלא ושיפורים בחוק מימון מפלגות צריכים לתת עליהן תשובות מהירות.

אינני רוצה להיכנס כרגע לכל הלינק'ה הזה שיש אצלנו בין הכלכלה למפלגות, בין פעילותן בכוכב אחד כגופים פוליטיים מפלגתיים, שצריכים להיות גופים הנלחמים את מלחמת הדעות, לבין השלוחות ומעורבותן האינטנסיבית בעסקים כלכליים שונים, ששם זה נקרא מלחמת הממונות. השילוב בין

בינתיים חל שינוי נוסף, עם כל התרעומת שהיתה לי בעבר על פנחס ספיר המנוח, אבי השיטה, אני חושב, שהוא בכל זאת הקפיד על כך, שבעלי המינויים הפוליטיים יהיו גם אנשי מקצוע מעולים. אינני רוצה לומר שבכל המינויים הפוליטיים מאז לא היו אנשי מקצוע מעולים, והזכיר זאת חבר הכנסת אוריאל ליץ, שהוא דוגמה למצב הפוך, שיש גם מינויים פוליטיים מוצלחים מאוד מבחינה מקצועית. אבל ללא ספק חלה התדרדרות בעניין הזה, וכבר עמד על כך בימים האחרונים נגיד בנק ישראל, פרופסור ברונז, כשהוא דיבר על הרמה הירידת של המנגנון הממשלתי, ואינני רוצה להכליל.

שמעון שטרית (המערך):

פרופסור ברונז עוסק בתחום הציבורי?

זלמן שובל (הליכוד):

בעל מקצוע בתחום הכלכלה, בתחום המשפט, בתחום החברתי, לא משנה באיזה תחום — הפיצי שהוא מקבל, התמורה שהוא מקבל בשירות הממשלה איננה נאותה בדרך כלל בהשוואה למה שקורה במשק החופשי, במשק הפרטי. אם הוא צריך גם להתחרות במינויים פוליטיים, איזה תמריץ יש לאנשים כאלה, לאנשים שהם מה"טופ", להיכנס או להישאר במנגנון הממשלתי?

ואני רוצה להעיר עוד הערה כללית, חבר הכנסת רובינשטיין. אני מקווה שהחוק הזה ישמש מחסום, ישמש סכר. אבל בכך אנחנו עדיין לא משנים את השיטה או את המצב המסודר, כי גם בעניין הזה אנחנו מוכרחים להתייחס לשני דברים שהם הרבה יותר גדולים, אולי הרבה יותר מאיימים מעצם התופעה שאתה מדבר עליה.

אבי אבות הטומאה גם בהקשר הזה הוא השיטה כמוכן האחר של המלה, כלומר המעורבות הגדולה מדי של הממשלה במשק, שבין היתר גורמת לגמור ציבורי גדול מדי ולחוסר בקרה בעניין הזה. האינטראקציה המופרזת הזאת שקיימת במדינת ישראל בין פוליטיקה לבין משק, בין פוליטיקה לבין כלכלה, היא, בין היתר, אחד המקורות למינויים הרבים האלה, לא רק למטרת המינויים אלא גם לאפשרות של מינויים כאלה בכלל.

ותסלחו לי חברי הכנסת, גם כאן יש קשר לנושא שיטת הבחירות.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי): שיטת הממשל.

זלמן שובל (הליכוד):

אני אומר שיטת הבחירות, כי יש לי ויכוח עם חלק מהחברים על בחירה אישית של ראש הממשלה. אני מדבר על העניין של שיטת הבחירות, אפשר לקרוא לזה גם שיטת הממשל כמוכן המוגבל-יותר של העניין הזה, וכמוכן גם נושא תרבות השלטון הלקויה אצלנו.

חברים, בשיטה כמו זו הנהוגה אצלנו, מצד אחד חבר הכנסת איננו תלוי באזור הבחירה שלו אלא באותם חברים במרכז או בכל גוף מפלגתי אחר, ומצד שני השיטה גורמת לריבוי כל כך גדול של סיעות, סיעות-סיעות, חלקי סיעות, מחנות בסיעות, שצריכים אותם כדי להדביק איזה מין קואליציה ממשלתית רעועה. לזו צריך לשלם גם בכסף וגם במינויים. לכן ברור שאנחנו עדים לתופעה שאנחנו נמצאים בה היום.

גם בענין הזה הייתי ממליץ בפני הכנסת לקחת את עצמה

מגיע בסופו של דבר לכל מיני הכרעות, שהם מודעים להן. אבל, אילו אפשר היה קצת לנתק אותם, זה היה יותר טוב.

אני זוכר, אפילו ערב הקמת הממשלה הנוכחית, השיקול המרכזי שהניע את שמעון פרס לוותר על מה שהוא רצה וראה כדבר החשוב ביותר מבחינתו, מבחינת מפלגתו — השפעה במישור מדיניות החוץ של מדינת ישראל — היה האפשרות להביא כספים לטובת התנועה הקיבוצית וחברת העובדים. האבסורד הוא כזה, שאילו דובר בכך שצריך להביא 5,000 דולר לפלוגי או אלמוני, היו אומרים: זה מעשה שראוי ללכת בגינו לבית-סוהר, אבל כאשר מדובר במיליארדים לתנועה הקיבוצית, זה הפך פתאום לדבר שעוברים עליו לסדר-היום.

כלי להיכנס כרגע לכל הנושאים האלה, אמרתי: מוכרחים להפריד בין המפלגות כגופים מאורגנים, מסודרים, שלמדינה צריך להיות אינטרס שיהיו מוסדרים על-פי חוק, לבין אינטרסים כלכליים. להפריד לגמרי זה בלתי אפשרי, אני אינני מניח שהפרדה מלאה היא אפשרית, אבל, מוכרחה להיות יותר חציצה בין תחומי הפעילות הכלכלית לבין תחומי הפעילות הפוליטית של המפלגות.

אני חושב שהחקיקה שלפנינו היא צעד קטן בכיוון הנכון. לפי הפתגם הסיני העתיק, גם דרך של אלף מילין מתחילה בצעד קטן אחד, ואני מבין על הצעד הזה. תודה.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת מיכאל איתן, רשות הדיבור לחבר הכנסת דוד ליבאי, ואחריו — לאחרון הנואמים בדיון זה, חבר הכנסת שבת וייס.

אוריאל לין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש — — —

היו"ר ג' גדות:

אני הודעת: אחרון הנואמים, זה ישיבא לאחר חבר הכנסת ליבאי, ושמו של הלז הוא חבר הכנסת שבת וייס.

דוד ליבאי (המערך):

נכבדי היושב-ראש, דברי ההסבר של הצעת החוק המונחת לפנינו פותחים ואומרים כך: "אחת הרעות החולות של מכת הפוליטיזציה בשירות המדינה היא מינויים של נושאי משרה בשירות המדינה אך ורק בשל היותם חברי מרכז המפלגה שאליה משתייך השר המופקד על המשרד שבו עובדים, או שאילו כפופים נושאי המשרה".

התופעה הזאת ידועה משכבר הימים. ניתנה לה חשיפה בלתי רגילה בדוח האחרון של מבקרת המדינה, מרים בן-פורת. לא שלא ידענו על הדברים, אבל לא היה לפנינו תיעוד איך נעשים הדברים ומה ההיקף שלהם. כיוון שמבקרת המדינה עשתה מעשה גדול בהצגת התופעה, בחשיפתה ובפסילתה, תרשו לי, במעמד זה, לקרוא קטע מתוך הדוח מהדברים המסיימים שלה בפרק "מינויים פוליטיים" ברות 40.

כן כותבת מרים בן-פורת: "במערכת הלוקה בנגע המינויים הפוליטיים מתגלות תופעות לוואי אופייניות. מערכת כזו נוטה לעתים קרובות להתנפח ולהתרחב כדי לאפשר קליטתו של בעל התפקיד החדש ללא זעזועים, זאת, על-ידי יצירת תפקידים חדשים ללא צורך, פיצול תפקידים קיימים שמולאו קודם לכן בהצלחה בידי אדם אחד, קידום של אנשים לתפקיד חסר תוכן, כדי לפנות את מקומם הקודם למי שחפצים במינוי וכדומה. יש שאנשים שמונו מינוי פוליטי פסול זוכים לקידום מהיר מעל ומעבר לנהוג באותו מקום ולהטבות מסוגים

השתיים בהחלט אינו בריא, אינו מותחם, ואני מקווה שעוד נזכה לראות את הדברים האלה מתוקנים.

בהקשר זה אני רוצה לדבר על בעיה של העדר חוק מפלגות, כדי להמחיש את החריפות של הנושא. קל לי להגיד את הדברים אולי מתוך ביתי ולדבר על המפלגה שלי. מפלגה שמקימה מתוכה ראש ממשלה, שרים בכירים, נושא שהמדינה צריכה להיות מעוניינת שהוא יוסדר בצורה מסודרת כלשהי, נקלעה היום לסיטואציה שבה היא צריכה לקבל החלטות, שאיכותן תהיה על פניה לפחות רצינית, וזה בהחלט מאינטרס המדינה, שאיכות ההחלטות תהיה רצינית, עניינית. והנה, המפלגה הזאת נמצאת במצב, שאין לה שום יכולת לתפקד: אין לה חקנון, אף אחד לא יודע מה היא, לא יודעים אם היא גוף משפטי כזה או אחר, היא לא גוף משפטי, היא לא כלום. בכל פעם אני שומע מצטטים ברדיו ובאמצעי תקשורת אחרים: "על-פי חקנון הליכוד" זה כך וכך. אין שום חקנון. באים 3,000 איש, אין להם שום מסמך המסכם את כללי המשחק, לפי מה הם צריכים להתכנס, מי ידבר קודם, מי ידבר אחר כך, מי מנהל את הישיבות, מי הוא מה, לא כלום, יש מהומה.

אני אומר את זה, כי זה דבר כל כך אבסורדי, שהמדינה שלנו יודעת להתערב בכל מיני דברים שהם בתחומי הפרט, לפעמים התערבות מרחיקת-לכת, וכאן — — —

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אתם צריכים "לרכוש" מהמערך את חבר הכנסת דוד ליבאי.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני חושב שהבעיה גם במערך לא היתה עם חבר הכנסת דוד ליבאי, אלא עם מי שמנה את דוד ליבאי ונתן לו את הסמכות לעשות מה שעשה דוד ליבאי, ואצלנו יש לא פחות "דוד ליבאים" כאלה, אבל הבעיה אצלנו היא עם אלה שצריכים לפתוח את הדלת ולתת את הסמכות.

היו"ר ג' גדות:

אני רוצה להזכיר לכם, חברי הכנסת, שאתם במליאת הכנסת, אני מצטרף בהחלט לכרכות שכולם הרעיפו על ידידי חבר הכנסת ליבאי, אבל, ברשותכם, אולי ניגש באמת לעניין?

מיכאל איתן (הליכוד):

מה שבטוח, שאנחנו לא במרכז תנועת החרות עכשיו.

אוריאל לין (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ג' גדות:

בבקשה, חבר הכנסת אוריאל לין.

אוריאל לין (הליכוד):

— — — איך החוק יפתור את הבעיה הזאת?

מיכאל איתן (הליכוד):

לא רציתי להרחיב את הדיבור. קודם הזכרתי ודיברתי על כך, אלא שאולי לא פירטתי. התכוונתי לכך כאשר אמרתי, שיש מעורבות חזקה מדי ורבה מדי של המפלגות בעסקים כלכליים, ואת זה צריך להפריד. לא רציתי להיכנס כרגע לוויכוח בין-מפלגתי, אבל כדור שהכוונה היתה למערך — כי המעורבות של הליכוד היא כרמה הרבה יותר קטנה, בגלל הנסיבות ההיסטוריות — המעורבות של המערך עם חברת העובדים, עם השליטה הכלכלית, עם התנועה הקיבוצית, עם פטורים שונים ואינטרסים הרדיים, כשאחד לוחץ את השני, עם קבוצות לחץ כלכליות בתוך המערך, הדברים האלה ידועים. זה

הנדרש. כשם שמקובל על חברי חבר הכנסת אמנון רובינשטיין, בהצעה שהוא מביא בפנינו, שעובדי מדינה בדרגות הבכירות לא יהיו חברים בגופים בוחרים, כעצם לא יהיו חברי מרכז. נשאלת השאלה, אם אין מקום לומר, שעצם קבלת המינוי מהשר, לפחות לאותה קדנציה, שוללת מהמתמנה את יכולתו להמשיך ולכהן באותו גוף, כשם שאנחנו גוזרים לגבי אלה שהם בדרגות הבכירות.

מכל מקום, הדברים ראויים לעיון נוסף, אבל אין ספק שראוי חבר הכנסת רובינשטיין שוב למחמאה מעל הדוכן הזה. על שהוא חוזר לטוהר המידות, לטפל בחוללים ידועים בחיים הציבוריים שלנו. אני חושב שהצעה זו היא חשובה ביותר, כדי לנסות ולהביא, אם לא מרפא, לפחות הטבה של המצב בנושא זה.

לכן, הצעתי היא שוועדת החוקה, חוק ומשפט תשקול להחיל הצעת חוק זו גם על דירקטורים בחברות ממשלתיות, באופן שלעניין סעיפים 3א ו-3ב בהצעת החוק, בהגדרת "עובד מדינה" יכלול גם דירקטור, כאמור בסעיף 16 לחוק החברות הממשלתיות, ובאופן שבסוף סעיף קטן (ב) לסעיף 3א ייאמר: "עובד מדינה שהוא חבר בגוף בוחר, לא ישתתף בבחירות שבהן השר הממונה עליו מועמד לבחירה, או שהשר שמינה אותו לפי סעיף 18 לחוק החברות הממשלתיות, מועמד לבחירה. דהיינו, להרחיב את ההיקף, כאמור, גם על תאגידים ממשלתיים ועל חברות בדירקטוריונים, משום שהתופעה בנושאים אלה, כפי שאמרתי, היא מדאיגה.

בסך-הכול יש להמשיך ולדרון בהיבטים השונים של הרעיון בוועדת החוקה, חוק ומשפט. אני תומך בהצעה הזאת, וכאמור מכרז עליה. תודה רבה.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת דוד ליכאי. רשות הדיבור לחבר הכנסת שבח וייס, אחרון הדוברים בעניין זה.

שבח וייס (המערך):

אדוני היושב ראש, חברי הכנסת, חוק זה הוא מסוג החוקים שעל-מנת לתמוך בהם כדאי לקבל ערכות מן היום שהוא יעבור גם בקריאה שלישית, שאם לא כן כל התומכים צפויים לעונשים כבדים מאוד במרכזי המפלגות שלהם, ולכן אני קצת מתלבט. כיוון שבנושא זה התבטאתי כבר פעמים מספר — נתחבד הלאה.

ב-1972 פרסמתי ספר ושמו "הפוליטיקאים בישראל", בהוצאת "אחיאסף" — — —

היו"ר ג' גדות:

אני ידעתי שפעמים הדוכן הזה הוא עמוד הקלון, לא ידעתי שהוא עמוד התלייה.

שבח וייס (המערך):

בנסיבות מסוימות — כן.

היה לי שם איזה תחקיר — אינני רוצה להפריז ולקרוא לזה מחקר — שבו בחנתי כמה מועצות מחוז של מפלגתי שהן גופים בוחרים גם-כן, וניסיתי לעשות חיבור ריאלי, לא פורמלי, של אנשים שתלויים בצורה זו או זו, הייררכית או פרנסתית באלה שהם אמורים לבחור אותם. כאן עשיתי צירופים יותר מקיפים: עובדי מדינה, עובדי עירייה, עובדי הסתדרות, עובדי סוכנות, עובדי חברות ממשלתיות, עובדי חברות עירוניות וכו'. מכאן, אם עושים את החיבור הריאלי, הוא רחב לאין שיעור מן המעגל שאתה מבקש לכסות.

שונים. בכמה מקרים גרמו מינויים כאלה סכסוכי עבודה. כפי שהוצב לעיל, המינויים הפוליטיים פושטים צורה ולובשים צורה ואולם הצד השווה שבכולם: בשיטה זו לא האדם המתאים ביותר הוא הזוכה בתפקיד. במקרים רבים, ככל סוגי המינויים שנסקרו לעיל, העלתה הביקורת בעלי תפקידים שכישוריהם אינם עומדים בדרישות התפקיד שמונו לו. אם בהשכלתם, אם בניסיונם ואם בתכונות אחרות הנדרשות למילוי התפקיד. יתר על כן, קבלת עובדים על יסוד שיקולים פוליטיים גורמת הרגשה של חוסר ביטחון והעדר יציבות בקרב כלל ציבור העובדים. מערערת את המורל בשירות הציבורי ופוגעת בדיומיו. המינויים הפוליטיים מביאים אפוא לפגיעה חמורה לא רק בסדרי המינהל התקין ובטוהר המידות, אלא אף ברמתו המקצועית של השירות הציבורי.

דוח ביקורת זה מראה עד כמה התפשטה התופעה. אומנם הביקורת עסקה במינויים שנעשו בשנים האחרונות, אולם אין ספק כי תופעה זו תחילתה לפני שנים הרבה, ולא ניתן למקד אותה במקום זה או זה או לייחסה דווקא לאדם מסוים או לצד זה או זה בקשת הפוליטית.

חשוב ביותר אפוא לשמור על השירות הציבורי — ה-civil service — מפני הפגיעות המצטברות מכל צד שהוא: "על מנת לעקור תופעה פסולה זו מן השרשר נדרשת הרשות המבצעת ולרועותיה להקפיד הקפדה יתירה על כך, שמינויים בשירות הציבורי ייעשו באורח תקין ובהתבסס על שיקולים ענייניים בלבד. יחד עם זאת חייב הציבור בכללותו לעמוד על המשמר".

חברי הכנסת, הוועדה לענייני ביקורת המדינה הקדישה ישיבות מספר לנושא כאוב ורגיש זה של מינויים פוליטיים, מתוך ניסיון שלא להטיל אשם במחנה פוליטי זה או זה אלא כדי לראות את הנגע כמשותף לכל המפלגות המרכיבות את הקואליציה ולחפש מוצא. עד שאנו גמרנו בדעתנו, ועוד אנו מתלבטים, הניח חברי אמנון רובינשטיין הצעה חשובה זו בפני הכנסת.

אנו עצמנו רואים את חומרת הבעיה והיקפה ככזו, שאינה מצטמצמת רק בעובדי מדינה או בהיקף של משרדי הממשלה. דוח מבקר המדינה מלמד, שלא פחות, ואולי יותר מכך, נגע המינויים הפוליטיים רובץ לפתחם של התאגידים הממשלתיים. נראה היה לי, שאם כבר באה הכנסת לטפל בתופעה, מוטב שהיתה עושה דין אחד, דין זהה למינויים פוליטיים כרשויות השלטון של הרשות המבצעת, במשרדי הממשלה למיניהם ובתאגידים הממשלתיים, כי מבחינת חומרתה, התופעה אחת היא.

לי נראה היה בשלב מסוים, שהקו-שיכול להרחיע ולמנוע את הנזק המוצהר, שכולם מכירים בו, הוא, שעצם המינוי של חבר מרכז לתפקיד יגרמו להפסקת חברותו במרכז. אם אנחנו משאירים אותו במרכז, ואם אנו באים לפעול כהצעתו של חברי חבר הכנסת אמנון רובינשטיין, שבא לתקן הרבה מהמצב הקיים ואני אתמוך בהצעתו — היא משפרת מאוד את המצב הקיים — בכל זאת אותו ממונה נשאר חבר נאמן במחנה של השר הממנה ויכול לגמול לו כנהג וכהצבעות במרכז ובגופים פנימיים אחרים, גם אם לא באותה הצבעה אחת, חשובה אומנם, של בחירתו לתפקיד שר או לתפקיד ראש הממשלה וכיוצא באלה באותה ישיבה.

עם זאת, הצעד הזה נראה צעד מרחיק-לכת למדי. החברים היושבים בוועדה הם חברים ונציגים של גופים פוליטיים ברורים. חברי מרכז עצמם אינם יודעים אם אכן זה הצעד

שבח וייס (המערך):

אני לא עושה את זה, אגב, דרך קבע. אני לא מננה עם אלה שפתאום נשתתפו והפסיקו לגרף את הרתיים מטעמים קואליציוניים בבית הזה. אני מכיר גם את החבורה הזאת, את ה"טקטיקה" המזהירה. בתור ליניסט אני מבין טקטיקה ואסטרטגיה. אני מעורה בכגון אלה. אני באמת מוציא את בתי-הכנסת מן העניין.

הפוליטיקאים לחוצים, האליטות הפוליטיות לחוצות. יש פה ביני מוסרי פשוט, כמעט בסיסי, זה בתוך המערכות הפוליטיות הלחוצות, פשוט למנוע מצב של קניית קולות; פשוט מאוד. לדאבון לב, אנחנו פה ושם בכנסת מתגלגלים למצב דומה; אני אומר: לדאבון לב, אגב, שום שיטת בחירות לא תסייע. זו בעיה של תרבות פוליטית. אלה נורמות שמתפתחות בתוך המפלגות. בחירה ישירה של ראש הממשלה יכולה בנסיבות מסוימות לצמצם את זה; הלוואי, אני בעד הניסיון הזה. כל הדאוס אקס מיניה קצת גורם אצלי — אני לא בטוח, נדמה לי שהניסיון הזה שווה. צריך לנסות. בשלטון המקומי הוא הצליח. יש פה בעיה של תרבות פוליטית, והמגמה של החוק הזה היא לצמצם שחיתות פשוטו כמשמעו, שחיתות שאפשר היה לתת לה אפילו לכוש פלילי עם מאמץ קטן מאוד. מבחינה נורמטיבית היא שווה לדעתי הגדרות פליליות. פשוט קנייה, ולא בכסף קטן. יש משרות שזה כסף גדול. גם כבוד זה כסף גדול. מנהלים וחברי דירקטורים עם כל ההילה שמסביב, הקשרים החברתיים שזה נותן, אנחנו מכירים את העניין הזה.

לכן החוק הזה נחוץ. אני רק מתפלל, מייחל ופונה אליכם, אנא, סיימו אותו, כי אני לנו, לתומכים בחוק הזה, אם החוק הזה לא יהיה ואנחנו נצטרך עוד פעם להיבחר במרכזי המפלגות שלנו. זה עונש שלא מגיע לנו. לכן אני תומך על תנאי, כתנאי שזה יסתיים בכנסת הזאת, לפני הבחירות לכנסת הבאה. תודה רבה.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת שבח וייס. רשות ההתייחסות לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין שהביא את החוק הנדון. בבקשה.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הועלתה כאן שורה של נושאים חשובים ביותר שוועדת החוקה תצטרך לדון בהם. אני בהחלט אינני מתנגד להרחבת החוק לתאגידים ציבוריים. אני חושב שלא יהיה אפשר לעשות זאת במסגרת חוק זה לגבי ההסתדרות או השלטון המקומי.

שבח וייס (המערך):

הסתדרות — לא, אבל עיריות?

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

לגבי העיריות צריך יהיה בהחלט להיות חוק נפרד. נראה, נבחן מבחינה חוקתית אם אפשר לעשות זאת גם כאן.

אני רק רוצה לומר דבר אחד: זה לא פשוט להרחיב את האיסור של סעיף 3אג. עובדי שחברי הכנסת וירושובסקי, טובי וליבאי מתנגדים אפילו לאיסור הזה. ייתכן שאפשר למצוא איזון דרך שתשקף גם את הרעיון של חבר הכנסת ליבאי יחד עם שמירת הזכות הפוליטית של עובדי המדינה.

אני מבקש להעביר את הצעת החוק בקריאה ראשונה לוועדה החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

אני הגעתי למסקנה, ש-80% עד 85%-86% מחברי אותם גופים בוחרים כלולים בקטע הזה של חשד סביר לתלות.

אוריאל לין (הליכוד):
במפלגת המערך.

שבח וייס (המערך):
במפלגה שלי.

אז היינו מפלגת שלטון מובהקת. מאז נוספו עוד כמה מפלגות שלטון, ואפשרויות המינויים פשוט התגונו. במקביל לכך, יצחק בן-אהרון, מזכ"ל ההסתדרות שנבחר ב-1969, עשה בדיקה של מועצת ההסתדרות. הוא היה בוטה קצת יותר, כפי שאתם מכירים את המוג שלו, והוא הגיע למסקנה, ש-80% מחברי מועצת ההסתדרות הם עובדי ההסתדרות: במועצות פועלים, ב"הפועל", בקופת-חולים. אז הוא יזם את הרעיון של מינוי ועדי עובדים למיניהם, של סוג אחר של בחירות. אתם יודעים בוודאי שזו היתה סיבה נוספת לכך שהוא לא כיהן יותר מקדנציה אחת. אסור להפריז, זה פורמטוריום, במפלגה שהיא כיסודה אוליגרכית, זה היה באמת חוסר זהירות מופלג מצדו של בן-אהרון.

רק עכשיו עשינו את הרפורמה באופן חלקי, חצי. שנים עברו. את הרעיון הוא זרק. אני מתאר לעצמי, שאילו עשינו בחינה, נאמר של מרכז המפלגה הליברלית, בתקופה מסוימת היינו מגיעים לאותם ממצים. אולי במרכז קצת פחות. מכיוון שהמרכז הוא גדול, מכיוון שהוועידה הפכה למרכז. בוועידה יש גם קצת מקום לאנשים, שהרי אין כל-כך הרבה משרות. אבל אם זה היה הולך לבחירת מרכז של 1,000 — 1,200 איש, זה היה יוצא דומה מאוד. יש כמה מפלגות שאין להן מרכזים ואין להן הסרכול הזה, או שהגופים הבוחרים שלהן מורכבים מאנשי המקצועות החופשיים. מאנשי אקדמיה, בתוקף האופי הסוציו-אקדמי של אותן מפלגות והאליטות שלהן. יש כמובן מפלגות שאינן מקבלות כלל את הכללים של גופים בוחרים, וראינו את מסדר "דגל התורה" ביד-אליהו.

מה שמציע כאן חבר הכנסת אמנון רובינשטיין הוא תיקון מסוים. אני מצטרף להמלצה של חברי דוד ליבאי, לנסות — ואני מקווה שזה לא יהיה נושא חדש — להרחיב את המעגל. תתגברו על זה בצורה כלשהי. אולי היה כדאי לחשוב על הוראה כלשהי ברמה עקרונית, וזה כאשר יהיה לנו חוק מפלגות, וההוראה תהיה מנוסחת כך שהיא תכסה עוד יותר תחומים.

אני רוצה לסיים. חברי אדוני היושב-ראש, בהערה אחת. אינני סולד מפוליטיקה. הבית הזה לא יכול לסלוד מפוליטיקה. הבית הזה הוא בית פוליטי. הפוליטיקאים הם האנשים אשר מייצגים, מעצבים ומנהיגים במקרים רבים נאמנה את הציבור שלהם. חדות הגידוף העצמי של הפוליטיקאים במסגרת האווירה ה"ארצי-בנקרית", שלאחרונה גם מטפחים אותה כמה אקדמאים וכמה מורים באוניברסיטאות, אווירה בסגנון של הפרלמנט של ראשון או הפרלמנט של שדרות-רוטשילד או שיחות חולין בבתי-כנסת ובמקומות אחרים — אולי בתי-כנסת אני לא אכניס לעניין מפאת כבודם — ששם מתנהלת פוליטיקה נורא חכמה, עממית כזאת, עם המשלים —

היו"ר ג' גדות:

ודאי שלא היית עושה את זה בימים נוראים שכאלה.

— הצעת חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים) (תיקון מס' 2):
— הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 9) —

נמנעים — אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים) (תיקון מס' 2), התש"ן — 1990, לדין בוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר ג' גדות:

אני מכבד את חבר הכנסת אמנון רובינשטיין וקובע כי הצעתו עוברת לדין בוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה, מס' 4. מי בעד הצעתו של חבר הכנסת רובינשטיין ויאל נא להצביע בעד, ומי שנגד הצעתו, יצביע נגד.

ה צ ב ע ה

ההצעה להעביר את הצעת

החוק לוועדה

— 10

— אין

נגד

ז. הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 9), התש"ן — 1990*

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ג' גדות:

אנו עוברים לסעיף הבא שעל סדר-היום: הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 9), התש"ן — 1990, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. יביא את הצעת החוק היושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, חבר הכנסת אוריאל לין.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, ברשותכם, אני רק רוצה לומר, שבימים אלה, כשאנחנו עושים חקיקה בקצב מהיר יותר, לא בחיפזון, לא בפחות יסודיות, אבל בקצב מהיר יותר, אנחנו שוכחים לפעמים, שקיים צוות של אנשים שעושה עבודה נאמנה ונפלאה בסיוע לכנסת. ברשותכם, אני רוצה לציין את שמויהם של אנשים אלה: קודם כול, הממונה על נוסח החוק במשרד המשפטים, הגביר נגה ענתבי, המנסחת את החוקים. מחקנת אותם, בקצב עבודה ראוי בהחלט להערכה. וכן דוד שון, משה שאול, מישל מיארה, רפאל וילף ודוד זכריה, אשר עושים לילות כימים במדפיס הממשלתי כדי להביא את הדברים האלה לפנינו בדפוס. ברשימות, שיקבלו את ביטויים. אני רוצה להודות לכל האנשים האלה.

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להביא לקריאה שנייה ולקריאה שלישית את חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 9), התש"ן — 1990. חוק זה מוגש בשתי הסתייגויות של שר המשפטים, קודם כול, ברצוני להעיר שיש שני תיקונים בלבד לנוסח החוק המונח לפניכם, וזה בסעיף 1, בכותרת השוליים, במקום "אצילת" יבוא — "הענקת". בסעיף 10, בסעיף 112 של החוק העיקרי, במקום "ומכירתו" יבוא — "ומכירתם".

חברי הבית, מוסד ההוצאה לפועל היום פועל בתנאי חירום, ואין זו הפרזה. 400,000 אזרחים במדינה מסורים מדי שנה לפרוע את חובם. מלאי התיקים בהוצאה לפועל כבר הגיע ליותר מ-600,000, ועד סוף השנה הזו יגיע מלאי התיקים ל-900,000. בעוד בשנת 1988 נפתחו 280,000 תיקים בהוצאה לפועל, בשנת 1989 נפתחו 300,000 תיקים חדשים. מגמת שיעור הגידול השנתי היא מ-20% עד 30%.

חלק גדול מהחייבים כבר הפכו זאת למומחיות להתחמק מהוראות הביצוע של משרדי ההוצאה לפועל, והם משטים בזוכים, משטים בהוצאה לפועל ומשטים במערכת המשפט בישראל כולה.

* "דברי הכנסת", חוב' ט"ו, עמ' 2052: נספחות.

לפעמים מתקבל הרושם, שמשרדי ההוצאה לפועל מגלים אוזלת יד מפחידה, ואינם יכולים לאכוף ביצוע של פסק-דין סופיים במדינת ישראל. חברי הבית, אני חושב שמצב זה יוצר נורמה מסוכנת של זלזול בהחלטות בתי-משפט, ואין פה רק שאלה של כל הסכל האנושי והעוול הנגרם לזוכים. אנחנו שוחקים נורמות יסודיות שעל-פיהן צריכה לתפקד החברה הישראלית.

המערכת הזאת היום, על אף מה שאנחנו עומדים לעשות, היא בעצם סתומה. היא לא מתפקדת, לא על-פי מונחים כפי שצריכים לתפקד משרדי הוצאה לפועל.

אני פונה בהזדמנות זו לשר המשפטים מר דן מרידור וגם להנהלת בתי-המשפט ואומר להם: אני יודע שאתם משקיעים עבודה. אני יודע שהחוק שאנחנו מביאים היום הוא חוק חשוב, אבל הוא רק בבחינת סעד כודר, לא יותר מזה. במאמץ האמיתי והמקיף שאנחנו חייבים לעשות, כדי שמשרדי ההוצאה לפועל כולם יתפקדו במדינה ששואפת להיקרא מדינה שומרת חוק, ואין זה כך המצב היום.

עיקרי התיקון, חברי הכנסת, הם — סמכויות שניתנות לראש ההוצאה לפועל, יוענקו גם למוציאים לפועל ולסגניהם, כדי שיהיה פיזור סמכויות לביצוע הליכים, אפשר יהיה להעביר הליכים לעיקול רכוש ולמכירתו של רכוש גם לקבלנים חיצוניים, וזאת תוך שמירה על העיקרון, שמי שמבצע, נושא באופן אישי באחריות. ראש ההוצאה לפועל יוכל להורות על עיכוב ביצוע פסק-דין אם טוען החייב: פרעתי או איני חייב לבצע את פסק-הדין, אבל זאת רק בשני תנאים, שהוא יצוה על הפקדת ערובה, ואם יסתבר שהחייב טען טענות שווא, הוא יצטרך לשלם פיצוי על עיכוב הביצוע.

הטלת העיקול של המיטלטלין תיעשה במסגרת צו אחד, כאשר במסגרת אותו צו חלפו 14 ימים לאחר הטלת העיקול ולא שולם החוב, יוצאו המיטלטלין למכירה. אפשר יהיה להטיל עיקול גם על זכויות הנובעות מרישום הערת אזהרה, דבר שהוא חשוב מאוד היום, שכן חלק גדול מהזכויות במקרקעין אינן נרשמות כפי שצריך.

אנחנו גם שילכנו חלק מההוראות הפשוטות והחשובות האלה בפקודת המסים (גבייה), ואני רוצה להעיר: ייתכן שזו מסגרת חקיקה שונה, ובימים כתיקונם היינו רוצים לראות הצעת חוק נפרדת לפקודת המסים (גבייה), אבל יש למדינה הזו

בציבור? זה בא בקריאה שנייה ושלישית, ותראו את הדברים מונחים לפניכם.

זאת הערה כללית שאני מוכרח לומר אותה לפרוטוקול, כי אני חושב שהנוגה הוא איננו טוב, ויש דרך מקובלת להגיש הצעות חוק ולא בדרך הזאת. אני אומר את זה עם כל ההערכה הרבה שיש לי, ויודעים את זה כל הנוכחים כאן, שחלקם הם חברי הוועדה, לעבודתה היעילה מאוד, כמעט חסרת תקדים, של הוועדה, ועדה החוקה, חוק ומשפט. זו עבודה שאנחנו נהנים ממנה, כי הצעות החוק שלנו עוברות גם כן טיפול יסודי ומהיר כפי שצריך.

מכאן להסתייגויות: בסעיף 5 להצעה מוצע להסדיר רישוי, ליחד מקצוע חדש. עד היום מוציא לפועל או ראש ההוצאה לפועל מטיל תפקידים, נניח על מתמחה של עורך-דין, על פקיד של עורך-דין, על אדם שעושה את העבודה. היום מציעים שגם המקצוע הזה, כמו רפואה, כמו עריכת-דין, יהיה מקצוע שאדם לא רשאי לעסוק בו בלי השלטונות מרשים לו.

דעתי ידועה. מאז ומתמיד אני נגד רישוי מקצועות אלא אם מוכרחים להפוך אותם למקצועות עם רישוי. אני נגד זה שאנשים לא יוכלו לעשות ככל שעולה על לבם, אלא אם יש סיבה טובה מאוד למנוע זאת. מי שעוסק בביצוע הליכים של הוצאה לפועל, למשל מי שבא לסמור את כתב העיקול, הוא לא צריך להפעיל אלימות, הוא בכלל לא מפעיל אלימות, הוא משאיר שם על הדלת את הפתק או נכנס הביתה — לא יוכל יותר בלי הרשאה. מכיוון שאומרים הרשאה, מי ירשה? שר המשפטים ירשה. מציעים לי סמכות, אני מבקש שלא יתנו לי אותה. הוא לא יכול להרשות סתם כך. כתוב בסעיף קטן (ה): "שר המשפטים רשאי באישור הוועדה להתקין תקנות לביצוע הסעיף, לרבות קביעת תנאי כשירות למי שישמש כבעל תפקיד וכן חובות החלות עליו בביצוע תפקידו". שר המשפטים יתקין תקנות, ואנחנו נקבע מי רשאי לעסוק בתפקיד הוצאה לפועל, מי לא רשאי לעסוק בתפקיד הוצאה לפועל, תפקידים לא מיוחדים במינם, תפקידים רגילים, שעד היום היו עושים אותם מאות ואולי מתמחים ועובדים של עורכי-הדין וגם כמה חברות גבביות.

אני חושב שזו דרך לא טובה, ואני מציע שתבטל הסמכות המוענקת לשר המשפטים, ונשאיר עוד מקצוע אחד חופשי ולא מקצוע מוסדר מטעם השלטון. זאת הסתייגותי האחת לסעיף 5, שבה אני מציע למחוק סעיפים קטנים (ב) ו-(ה).

הסתייגותי השנייה נוגעת לסעיף 9. בסעיף 9 מוצעת הצעה שגם היא לא היתה כמובן בהצעה המקורית. היא גם לא נוגעת בהצעה המקורית, היא נוספה על-ידי הוועדה, זאת זכותה, לא טענו שזה נושא חדש. בסעיף 9 מוצע לבטל את ההסדר של איחוד תיקים. מהיום והלאה, רבותי חברי הכנסת, לא יהיה הסדר איחוד תיקים. בחלוף שישה חודשים מיום כניסת חוק זה לתוקפו, לא יהיה הסדר איחוד תיקים.

אומרים לנו: יש ועדה, והיא קיימת. שר המשפטים הקים אותה כדי שתעסוק בענייני ההוצאה לפועל, והיא מציעה איזו חלופה משפטית, חוקית, להסדר איחוד תיקים בצורה קצת שונה. אני ביקשתי שימתניו. כשתגמור הוועדה את עבודתה, אני מקווה במהרה, נגיש הצעת חוק, נבטל את איחוד התיקים. אומרים לי: לא. קודם כול נבטל. אם הוועדה תגמור בתוך שישה חודשים את עבודתה, מה טוב. לא תגמור, לא יהיה איחוד תיקים. נניח שהיא תרצה, ואני מקווה שהיא תרצה, להרחיב את האפשרות לאיחוד תיקים, להקל על החייבים המסכנים, אם כך היא תרצה, וזה לא יתקבל בוועדה, אזי לא יהיה איחוד תיקים בעוד שישה חודשים.

הרבה מאוד הוצאות — קודם כול הוצאות שאתם יוצרים בימים אלה, אתם, חברי הכנסת, בכללם אני, ויתר על כן, קיימות הוצאות הקשורות בעלייה הגדולה, וחייבים לתת יכולת טובה יותר למערכת המסים לגבות את המסים, בטרם יטילו מסים נוספים על הציבור, והדבר הזה יגיע גם-כן.

מאחר שהמספר הגדול ביותר של התיקים הוא של תיקים שנובעים מכך ששיקים חוזרים ללא פירעון, תיקבע חובה על הבנקים להטביע את פרטי הויהוי האישי של בעל החשבון על השיק. דבר זה גם ירתיע את בעל החשבון מפני אי-פירעון חשבונו, וגם יקל לאחר מכן על פתיחת התיקים ועל זירוזם.

אני מבקש לאשר חוק זה כמות שהוא מוגש לכם בהחלטות הוועדה בקריאה שנייה ושלישית. כפי שאמרתי, לשר המשפטים מן דן מרידור יש שתי הסתייגויות לחוק.

הו"ר ג' גדות:

אני מודה ליושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, חבר הכנסת אוריאל לין. אני פונה לכבוד שר המשפטים, האם תיאות להביא את כל ההסתייגויות ביחד? יעלה ויבוא שר המשפטים.

שר המשפטים ד' מרידור:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, זה דבר לא רגיל שהממשלה או שר בממשלה מגיש הסתייגות. החלטתי לעשות זאת במקום לקחת את החוק בחזרה, כי חשכתי שהחוק שאנחנו הצענו הוא חוק חשוב, אבל חשכתי שנעשו בו כמה דברים שלא היה רצוי שיעשו. לכן בחרתי בדרך הזאת של הסתייגות.

ראשית, אני רוצה להעיר בנושא אחד שהחלטתי שלא להסתייג בו. אני חושב שזו דרך לא נכונה בימים כתיקונם — אנחנו לא במלחמה — שוועדת כנסת חשובה ויעילה כמו ועדת החוקה, חוק ומשפט בניצוחו של היושב-ראש תגיש לאישור הכנסת בקריאה שנייה תיקונים בחוקים שלא היו בתוך ההצעה בקריאה הטורמית, אם זו הצעה פרטית, ולא בקריאה הראשונה.

אינני בא להגן על הממשלה. היא לא זקוקה להגנה. אבל הכנסת איננה כוליכולה. יש ציבור שהיא חייבת להראות לו את הצעותיה והוא רשאי להגיב עליהן. אם רוצים לתקן את פקודת המסים (גבייה), צריך להגיש הצעת חוק, בין ממשלתית בין פרטית. אם היא עוברת לקריאה ראשונה או שהיא לקראת קריאה ראשונה, צריך לפרסם אותה, כמה שנקרא הנוסח הכחול, להפיץ אותה, כמו שאנחנו נוהגים, לעשרות ולמאות אנשים הקשורים בעניין, בממשלה, במשרדיה, כפקולטות למשפטים, בלשכת עורכי-הדין, בציבור, כדי שכולם יוכלו להגיב.

מה שקורה אצלנו לא פעם אחת ולא רק בוועדה אחת, אלא במשך שנים רבות בוועדות רבות, שלעיתים ברגע האחרון, בלי שהציבור בכלל מוזהר על כך שרוצים לתקן תיקונים, מכיאים הנה לקריאה שנייה ושלישית תיקון בהצעה שלא נדונה בקריאה הראשונה, אלא עלתה רק בוועדה בדרך אגב. ולפני שמשיהו מספיק לומר את דעתו, יש תיקון, יש חוק, וחוק אנחנו מכבדים.

למשל, התיקון לפקודת המסים (גבייה), שאינני מסתייג ממנו, פשוט מפני שלא רציתי להרבות הסתייגויות. מציעים פה להחליף לפקיד השומה או לנציב מס הכנסה, יותר נכון, למנות כונסי נכסים, לא בית-משפט. נציב מס הכנסה ימנה כונס נכסים לנכסים שלי. הצעה מרחיקה לכת — פגיעה חמורה בזכויות האדם, אולי פגיעה מוצדקת. אבל, האם לא היה ראוי שהדבר הזה יידון בצורה מסודרת, עם כל הכבוד לכנסת, קודם כול

כך שעשיתי מה שאתה חושב לנכון? אם כן, אני מצטרף למחאתך כלפי מי שיושב כרגע בראש הישיבה. בבקשה, חבר הכנסת לין.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
אדוני היושב-ראש, אני מקבל בצד העקרוני את כל מה שאומר שר המשפטים. הלוואי שהיינו יכולים להתייחס לדברים רק בצדד העקרוני. אבל, אני רוצה שיוכן כי אנחנו עוסקים במצב חירום, וכאשר עוסקים במצב חירום הרי עקרונות שהם יפים לתקופה רגילה אינם יפים תמיד למצב חירום. אני רואה את המצב השורר היום במשרדי ההוצאה לפועל כמצב חירום.

אשר לנושא של איחוד תיקים, יש לי בעיה: אני יודע ששר המשפטים עמוס מאוד. הצעת חוק זו יכולה היתה לעבור בועדה באופן רגיל בישיבה אחת, אחת וחצי או שתיים. הקדשנו לה שש ישיבות קשות וממושכות והעלינו במכוון הצעות נוספות כדי לתקוף את הבעיה של ההוצאה לפועל בחזית יותר רחבה, כי זו חובתנו. אנחנו חייבים לנסות לזעזע את המוסד הזה ולקדם אותו, כאשר ניתנת לנו ההזדמנות לכך.

אבל, לאחר שחברי ועדה יושבים בשש ישיבות רצופות, ושר המשפטים, שהוא אדם עמוס, אינו משתתף בישיבות האלה, והוא לא שמע את נימוקי חברי הוועדה לכך שהחלטנו כפי שהחלטנו, אלא החלטנו להגיש את ההסתייגות הזוהר על-ידי נציגת או נציג משרדו, שאמר לו: אדוני השר, פה חלילה יש פגע. אם כך קורה, אני חושב שנשלל משהו מחשיבות עבודתה של ועדה בכנסת, שכן, לא עמדו בפני השר כל החומר והשיקולים שעמדו מאחורי החלטתנו.

אינני רוצה להרחיב את הדיבור אלא לצטט כמה דברים בעניין איחוד התיקים. לא העניין של אותו מסכן עם חמשת הילדים עומד על הפרק: כך אמר לנו מנהל ההוצאה לפועל, השופט בודסקי. הוא אמר, כי החייבים מוצאים כל דרך מתחכמת כדי לטרטר את הזוכה, אם נשתמש בשפת העם. לדוגמה, תרגיל אחד: משלמים לזכות האשה ומשבשים את מספר התיק בהוצאה לפועל, וכאשר בא השוטר אומרים: שילמתי.

כשאני שאלתי את השופט בודסקי על איחוד התיקים, הוא ענה: נושא איחוד התיקים נחשב לרעה החולה של ההוצאה לפועל. הוא מוסיף ואומר: התיקים לא נסגרים בהוצאה לפועל, הם חיים לעולם ועד. ועוד הוא אומר: מעט מאוד תיקים של איחוד תיקים נסגרים בהוצאה לפועל.

וכשאני שואל את נציג לשכת עורכי-הדין על איחוד תיקים — והכול מתוך פרוטוקול הישיבה — הוא אומר: אם משהו אמר לך שזו פאוסה, זה מעט שבמעט. העניין של איחוד תיקים הוא קטסטרופה, עיר מקלט. החייבים מתחבאים מאחורי הדבר הזה שנקרא איחוד תיקים, ואתה לא מעלה על דעתך לאיזו דרגה זה מגיע. כתוצאה מהבקשה הזאת נעצרים מייד עם ההליכים והזוכים פועלים לפעמים במשך שנה כדי להגיע עם פקודת מעצר ועיקולים. כמו סכין מונפת חותכים את כל הפעולות, וראש ההוצאה לפועל מזמין אותו לשלושה או לארבעה חודשים לאחר מכן.

כבוד השופט דוד בראַאופיר אמר לנו במהלך הדיון: כל מערכת של איחוד תיקים היא מערכת לא טובה במתכונתה הנוכחית, ולו מהטעם שחייב שיש נדו צו איחוד תיקים, אין דבר שמונע ממנו לפזר שיקים נוספים ללא כיסוי ולגרסם לפתיחת תיקים נוספים בהוצאה לפועל ולהגשת בקשות חוזרות ונשנות לצירוף תיקים.

מה זה איחוד תיקים? אולי לא כולם יודעים. יש אדם שחייב לעשרה אנשים, אבל יש לו גם חמישה ילדים בבית ואולי אין לו מה לאכול, ואולי הוא בקושי עובד ואפילו מובטל. אומרים: לא נדון בכל תיק לחוד ולא נתבע אותו על כל חוב. כי אנחנו גם בני אדם ולא רק גובי חובות. לכן נדאג לכך שיהיה איחוד תיקים ונדון יחד בכל המטריה הזאת.

והנה, את זה באים ומבטלים. אני חושב שזו אינה דרך נכונה. זה עניין, אם אתם רוצים, הומניסטי ממדרגה ראשונה. גם גביית החובות, חשובה ככל שתהיה, לבק או לגוף אחר שמגיע לו הכסף — ורוכב החובות הם לא לאנשים פרטיים — מול זה עומד איזה ערך אחר, שבהרבה חוקים הכרנו בו ולכן הגבולנו את אפשרות העיקול, והגבולנו את אפשרות גביית החובות.

אני לא חושב שאנחנו יכולים לבטל את זה רק מתוך רצון להמרין את משרד המשפטים, או בעצם את הכנסת, ולומר לה: אם לא תקבלי תיקון מסוים, לא יהיה יותר איחוד תיקים. אני חושב שזה לא טוב, ואני מציע שגם הסתייגותי זו תתקבל. עד כאן, תודה רבה.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לכבוד השר, חברי הכנסת, יושב-ראש הוועדה מבקש להתייחס לדברי השר, בבקשה.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
אדוני היושב-ראש, לגבי ההצעה של רישוי אלה שצריכים לבצע פעולות עבור ההוצאה לפועל, קבלנים פרטיים ולא גופים ממשלתיים — את ההצעה הזאת הציע חבר הכנסת שמעון שטרית, והיא נראתה לוועדה. כאשר דיבר אתי השר בעניין הזה אמרתי: אם אתה לא רוצה לתת את הרישוי, אני לא אחזיק אותך בעניין זה. אבל אני חושב שההגיונות מחייבת שאתן לחבר הכנסת שמעון שטרית, שהוא בעל ההצעה, ברשותך, אדוני היושב-ראש, להסכים בקצרה למה הוא רואה את ההצעה הזאת כחשובה.

היו"ר ג' גדות:

בחור מה? בחור מסתייג?

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
לא, בחור מי שמשיב במקומי.

היו"ר ג' גדות:

ובזה סיימתי?

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
לא סיימתי, אני רוצה להשיב על ההסתייגות השנייה, ואני מבקש לאפשר לחבר הכנסת שטרית להשיב על ההסתייגות הראשונה.

היו"ר ג' גדות:

אם כן, אני מבקש שקודם חסיים אתה את דברך ואז אני אתנהג בצורה חברתית מאוד כלפי ידידי חבר הכנסת שמעון שטרית, ואאפשר לו לעלות לדון.

אוריאל לין (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
יש לך תקדימים, אדוני היושב-ראש, זה לא חריג. זה מקובל.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
אדוני היושב-ראש, זה בהחלט מקובל.

היו"ר ג' גדות:

סליחה, חבר הכנסת וירשובסקי, האם אתה מתקומם על

הודיעו לנו שמתחייבים להפוך את זה לדבר מקובל במישור המעשי היומיומי.

לכן, דווקא מתוך חרדה לאינטרסים של זכויות החייבים, חשבנו שמן הדין שלא כל אדם יוכל למלא את התפקיד שאנחנו מועידים אותו בדרך כלל לנציגי השלטון, לפקדי ההוצאה לפועל, לנציגים של מערכות שלטוניות.

אם אנחנו מוסרים את התפקיד הזה בידי אנשים פרטיים, קבלנים פרטיים שיכולים להעסיק את מי שהם רק רוצים, אנחנו חייבים לתת את דעתנו על השאלה, מי הוא ואיזה הוא האיש שיכול וכשר למלא את התפקיד הזה.

הגענו למסקנה, שהדרך ההגיונית ביותר היא לקבוע דרך מסוימת של הרשאה. אני צריך להזכיר לשר המשפטים, שכאשר כתוב בחוק "יורשה על-ידי שר המשפטים לפי חוק-יסוד: הממשלה" — הוא רשאי לאצול את סמכותו לעובד ציבור. הוא יכול גם לאצול את סמכותו לוועדה ציבורית. הוא יכול לאצול את סמכותו לוועדה ציבורית שקיימת לפי חוק אחר שהוא ממונה על ביצועו או ששר אחר ממונה על ביצועו. אני לא צריך להניח שהשר אינו ער לכך שאנחנו היינו עדים לכך שיש בפני השר הרבה אפשרויות כדי שלא הוא עצמו יקיים את המצווה הזאת שאנחנו קבענו ומציעים לבית הזה לאשר אותה. לכן אנחנו חושבים שהדבר הזה הוא דרוש וטוב לאורח.

אני רוצה להעיר הערה אחרונה, אדוני היושב-ראש, הנוגעת לסעיף 5(ה). אנחנו חשבנו, שכדי למנוע מצבים שבהם יבוא גובה פרטי, שיוטל עליו לגבות את החובות מאת המוציא לפועל, וידפוק על הדלת ב־00:02 או ב־00:03, יטריד ויטרטר, בעברית טובה, את החייבים, חשבנו שמן הדין שייקבעו כללים. זה גם לא יהיה קשה. השר ימנה ועדה, הוועדה תציע לו נוסח שיבטיח את הכשירות של מי שיכול להיות ממונה לבצע את העיקולים ואת הדברים שצריך לעקל בשם ההוצאה לפועל. אני חושב שזה לטובת זכויות האזרח, לטובת ההגנה על ההגנות של ההליך הזה, ולכן אני חושב שנהגנו כדן וכראוי כאשר הצענו את הסעיפים האלה, ואני מציע לבית לאשר אותם. תודה.

היו"ר ג' גדות:

אני מודה לחבר הכנסת שטרית. כרשותכם, אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 9), החש"ן — 1990, בקריאה שנייה. חברי הכנסת, לסעיף 1 אין הסתייגויות. אנחנו יוצאים ישר אל הדרך. מי בעד סעיף 1 כהצעת הוועדה? זו הצבעה מס' 5.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 1	— 14
נגד	— אין
נמנעים	— אין

סעיף 1 נחקל.

היו"ר ג' גדות:

אם כן, חברי הכנסת, 14 קולות בעד, ללא מתנגדים וללא נמנעים — אני קובע כי סעיף 1 עבר כהצעת הוועדה. מכאן, חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף 2, שלגביו יש הסתייגות של שר המשפטים. נצביע עכשיו על הסתייגותו של שר המשפטים. נא להצביע. מי בעדה? מי נגדה? מי שמצביע בעד מצביע בעד הסתייגות. זו הצבעה מס' 6.

הוא אמר לי: הגשתי הצעה לשר המשפטים, ובשבוע הקרוב או כמים הקרובים תנוסח ההצעה המתאימה.

אנו קבענו שמוסד איחוד התיקים יבוטל בעוד שישה חודשים, כי אנחנו רוצים לקבוע לוח זמנים לפעולות הממשלה. אני חושב שחובתה של הכנסת להכתיב לוח זמנים, ושוב — לא המקרה של אותו אומלל עם חמשת הילדים הוא העומד כאן אל מול עינינו, אלא הטרטור, הולזל והעובדה שבצעם משטים במשרדי ההוצאה לפועל.

משום כך היה הכרח באותו תיקון שעליו החליטה הוועדה.

אדוני היושב-ראש, אני קצת הפלגתי כדי שיוכן שהחלטות ועדת החוקה מעוגנות בחומר המובא לפנייה ואין אלה החלטות שרירותיות. תודה רבה.

היו"ר ג' גדות:

תודה. מכל מקום, לאחר הפלגתך, אני שמח גם שהטלת עוגן.

רשות התשובה להסתייגות בשם הוועדה לחבר הכנסת שמעון שטרית. בבקשה.

שמעון שטרית (המערך):

אדוני היושב-ראש — — —

היו"ר ג' גדות:

על איזו הסתייגות אתה משיב?

שמעון שטרית (המערך):

על ההסתייגות בסעיפים 5(ב) ו-5(ה).

אדוני היושב-ראש, אדוני שר המשפטים, ראשית רצוני לברך על כך שאתם עמלים לתקן גם את הפרוצדורות של ההוצאה לפועל וגם פרוצדורות אחרות ועל כך שהגשמתם לנו את הצעת החוק הזאת.

לעניין העקרונות של תיקון במהלך הדיון אחרי קריאה ראשונה, אני חושב שידוע לאדוני שר המשפטים, שיש נוהג בכל ועדות הכנסת לקיים שמיעה של כל הגורמים הנוגעים בנושא. כאשר ישבנו בוועדה, כפי שציין היושב-ראש, במשך שש ישיבות, התחתפו בישיבות גם נציגי בנקים, גם נציגי ארגונים ורלבנטיים המייצגים את הציבור, ואנחנו, חברי הוועדה, שימשנו נציגי הציבור כולו. לכן, אי-אפשר לומר שהיתה חקיקה שלא נודעה לגורמים הרלבנטיים ושלא היו לפנינו כל העמדות.

יכול להיות שעמדה מסוימת מקובלת או לא מקובלת על משרד המשפטים וגם על העומד בראשו. אבל אין זאת אומרת שהעובדה שסעיף מסוים לא הופיע בקריאה הראשונה מעידה על כך שהעניין לא נדון גם תוך התחשבות בתגובות של גורמים רלבנטיים.

שר המשפטים ד' מרדור:

אני לא מדבר על סעיף מסוים, אלא על החוק בכללו. את חוק מיהו יהודי לא תיקנתם, ואני מברך אתכם על כך.

שמעון שטרית (המערך):

כמעט הגענו גם לנושא הזה.

אשר להערות הספציפיות, מה שנעשה כאן ומה שנאמר לנו הוא, שכדי להגביר את יעילות הגבייה יימסרו התפקידים והמשימות של עיקול ושל איסוף נכסי חייבים לגורמים פרטיים. אנחנו מתקנים את סעיף 5, שנקט לשון מסוימת, אבל

ה צ ב ה

קריאות:

יש שם אור דולק, אף שאין שם איש. זו רוח רפאים — —

היו"ר ג' גדות:

ברשותך, זה האור שלי. אני מפעיל אותו מכאן. חברי הכנסת, אני חוזר על ההצבעה. מאחר שנרגענו, אומר לכם, כי רק קולו של יושב־ראש הבית ממש נמנה על המכשיר הזה. כשעה שאני מצביע והטרמינל שיושב כאן לשמאלי, לגביו נאמר בצג שהיושב־ראש כרגע הוא חבר הכנסת גדות, באותו רגע ממש באופן אוטומטי הנורית שלי תידלק במקום הקבוע שלי. ראו את פלאי הטכנולוגיה והאלקטרוניקה. זה פשוט מעשה סינדרלה.

עסקנו בסעיף 9 כהצעת הוועדה. אם כן, נא להצביע שוב על סעיף 9 כהחלטת הוועדה. זו הצבעה מס' 11.

ה צ ב ה

בעד סעיף 9, כהצעת הוועדה — 12

נגד — 1

נמנעים — אין

סעיף 9, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ג' גדות:

אם כן, חברי הכנסת, 12 קולות בעד, אחד נגד וללא נמנעים. אני קובע כי סעיף 9 נתקבל כהצעת הוועדה. מכאן נעבור לסעיפים 10 ו-11, שלגביהם אין הסתייגויות. נא להצביע עליהם כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 12.

ה צ ב ה

בעד סעיפים 10 — 11 — 13

נגד — אין

נמנעים — אין

סעיפים 10 — 11 נתקבלו.

היו"ר ג' גדות:

אם כן, חברי הכנסת, 13 קולות בעד, ללא מתנגדים וללא נמנעים. אני קובע כי סעיפים 10 ו-11 נתקבלו כהצעת הוועדה. מכאן, חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף 12, שהוא לאמיתו של דבר יורד מן הפרק, שהרי סעיף 9 לא נתקבל וממילא גם ההסתייגות. אם כן, נצביע על הצעת הוועדה כלשונה. חברי הכנסת, נא להצביע. מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 13.

ה צ ב ה

בעד סעיף 12 — 10

נגד — אין

נמנעים — אין

סעיף 12 נתקבל.

היו"ר ג' גדות:

חברי הכנסת, עשרה קולות בעד, ללא מתנגדים וללא נמנעים — אני קובע כי סעיף זה נתקבל כהצעת הוועדה. אני מפנה את תשומת־לב חברי הכנסת לכך שאין מדברים בשעת

ה צ ב ה

בעד התיקון של שר המשפטים

לסעיף 2 — 2

נגד — 9

נמנעים — 3

התיקון של שר המשפטים לסעיף 2

לא נתקבל.

היו"ר ג' גדות:

אם כן, חברי הכנסת, ברשותכם אני מודיע כי בחשעה קולות נגד, שניים בעד ושלושה נמנעים — אני קובע כי ההסתייגות לא נתקבלה. אם כן, חברי הכנסת, עתה לסעיף 2. מי לסעיף כהצעת הוועדה? זו הצבעה מס' 7.

ה צ ב ה

בעד סעיף 2, כהצעת הוועדה — 13

נגד — 1

נמנעים — אין

סעיף 2, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ג' גדות:

אם כן, חברי הכנסת, 13 קולות בעד, אחד נגד, ללא נמנעים — אני קובע שסעיף 2 נתקבל כהצעת הוועדה. מכאן, חברי הכנסת, לסעיפים 3 — 8. אין הסתייגויות. על כן נצביע על סעיפים 3 — 8 כהצעת הוועדה. מי בעד? יצביע בעד. מי נגד? יצביע נגד. זו הצבעה מס' 8.

ה צ ב ה

בעד סעיפים 3 — 8 — 13

נגד — אין

נמנעים — אין

סעיפים 3 — 8 נתקבלו.

היו"ר ג' גדות:

אם כן, חברי הכנסת, 13 קולות בעד, ללא מתנגדים וללא נמנעים. אני קובע כי סעיפים 3 — 8 נתקבלו כהצעת הוועדה. מכאן לסעיף 9, שלגביו יש הסתייגות של שר המשפטים. מי בעד ההסתייגות? יצביע בעד. מי נגדה? יצביע נגד. נא להצביע. זו הצבעה מס' 9.

ה צ ב ה

בעד הצעת שר המשפטים

לסעיף 9 — 2

נגד — 11

נמנעים — אין

הצעת שר המשפטים לסעיף 9 לא נתקבלה.

היו"ר ג' גדות:

אם כן, חברי הכנסת, 11 קולות נגד, שניים בעד, ללא נמנעים. אני קובע כי ההסתייגות לא נתקבלה. מכאן, בבקשה להצביע על הסעיף כהצעת הוועדה. נא להצביע. מי בעדה? מי נגדה?

חוכרת כ"ג, ישיבה ק"ע

— הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 9):
— הצעת חוק לשכת עורכי-הדין (תיקון מס' 17) —

ה צ ב ע

בעד החוק — 11

נגד — אין

נמנעים — אין

חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 9).

התש"ן—1990, נתקבל.

היור"ג ג' גדות:

חברי הכנסת, 11 קולות בעד, ללא נמנעים וללא מתנגדים
— אני קובע כי הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 9),
התש"ן—1990, עברה בקריאה שלישית גם כן, ונכרך על
המוגמר.

ח. הצעת חוק לשכת עורכי-הדין (תיקון מס' 17), התש"ן—1990*

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היור"ג ג' גדות:

ומכאן, חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף האחרון
בסדר-היום של ישיבה זו: הצעת חוק לשכת עורכי-הדין (תיקון
מס' 17), בקריאה שנייה ושלישית. יביא את החוק יושב-ראש
ועדת החוקה, חוק ומשפט, חבר הכנסת אוריאל לין.

יש כוח הוראה שמחפש אפיקים ורוצה ללמד עוד, והוא
גם ישחק יותר, וזה יהיה טוב. אין ספק שהדברים האלה
ניתנים לפתרון, והשינוי שעליו אנחנו מדברים היום הוא שינוי
שיהיה לתועלת הסטודנטים וגם לתועלת הסגל האקדמי הקיים
בישראל.

הצעת החוק הזאת, שהיא במקורה הצעת חוק פרטית של
חבר הכנסת אמנון רובינשטיין, אומרת, שלא צריך לרכוש
השכלה משפטית במוסד אקדמי דווקא, באוניברסיטה מחקרית
המאושרת על-ידי המועצה להשכלה גבוהה. ניתן לרכוש
השכלת משפטים במכללה, במוסד אחר שמקנה את ההשכלה
המשפטית ואין הוא מוסד אקדמי על-פי אישור המועצה
להשכלה גבוהה, שמשום מה תמיד מתקשה ביותר לתת אישור
למוסדות אקדמיים, ובוועדה שמענו את כל הנימוקים, מדוע
היא מתקשה בזה.

ההצעה שלפנינו תאפשר ללשכת עורכי-הדין לאשר מוסד
כזה. בוועדה הוחלט, שכדי ליצור איזון יש הכרח לתת גם
לאוניברסיטאות, שיש להן פקולטות למשפטים בתקופה של
חמש שנים לפחות, לאשר מוסדות לימוד כאלה, על מנת שיהיה
איזון, ועל מנת שלא נשאיר את לימוד המשפטים כמונופול
בידי לשכת עורכי-הדין, כי היום לשכת עורכי-הדין מעוניינת
מאד — — —

מרדכי וירשובסקי (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
תדגיש, שהדבר הזה יאפשר לבוגרים לעבוד גם
כעורכי-דין.

אוריאל לין (יור"ג ועדת החוקה, חוק ומשפט):
מייד אגיע לזה. אתה צודק, חבר הכנסת וירשובסקי, מייד
אגיע לזה.

בעצם, על-פי החוק מוצע כאן, כי מי שיהיה בוגר מכללה
ללימודי משפטים יהיה כמעמד שווה, לצורך עשיית ההתמחות
ועל מנת להתקבל ללשכת עורכי-הדין, לכל בוגר של פקולטה
למשפטים של האוניברסיטה העברית, אוניברסיטת תל-אביב
ואוניברסיטת בר-אילן, שלוש האוניברסיטאות המקיימות היום

ההצבעה. מכאן אני קורא לחבר הכנסת חסיין פארס, שיבין
שאנחנו גמרנו את ההצבעה בקריאה שנייה.

מכאן, חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעת חוק ההוצאה
לפועל (תיקון מס' 9), התש"ן—1990, בקריאה שלישית. אני
עובר כאן להצבעה בקריאה שלישית על ההצעה, כאשר היא
כוללת את שני התיקונים שכבר הביא בפנינו יושב-ראש ועדת
החוקה, חוק ומשפט. אני קורא אותם שוב. בסעיף 1 בכותרת
השוליים, במקום "אצילת" יבוא "הענקת". בסעיף 12(ו) של
החוק העיקרי, במקום "ומכירתו" יבוא "ומכירתם". בכפיפות
לשני תיקונים אלה אני עובר לקריאה שלישית. מי בעד הצעת
החוק בקריאה שלישית? מי נגד? נא להצביע. זו הצבעה מס' 14.

אוריאל לין (יור"ג ועדת החוקה, חוק ומשפט):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להביא
לקריאה שנייה ולקריאה שלישית את הצעת חוק לשכת
עורכי-הדין (תיקון מס' 17), התש"ן—1990, עם הסתייגות
אחת של חבר הכנסת שמעון שטרית, הנוגעת לשמו של החוק
כלבד.

חברי הבית, מדי שנה שואפים 4,000 צעירים וצעירות
להתקבל לפקולטות למשפטים כדי ללמוד את תורת המשפטים
בישראל. רק 470 מהם מתקבלים. 4,000 צעירים וצעירות
רוצים ללמוד, מרביתם יצאו מעול שירות הביטחון, אבל
בישראל אומרים רק 470 מהם: אתם תלמדו כאן משפטים,
לא יותר.

חלק גדול מאותם צעירים וצעירות, שרוצים ללמוד
משפטים ואומרים להם "לא", הם ברמה ובכישורים
המאפשרים להם להתקבל ללימודים בכל אוניברסיטה נבחרת
בעולם המערבי, אבל בישראל אומרים להם: כאן אתם לא
תלמדו. אנחנו אומרים להם: אין לכם הזכות לרכוש השכלה
במולדת שלכם, שבה מילאתם את חובתכם, שבה רובכם
נולדתם ובה נשאתם בעול שירות הביטחון.

כבר היום הגענו לכך, ש-1,000 צעירים וצעירות לומדים
משפטים באוניברסיטאות שונות בעולם הגדול, לא בישראל.
אילצנו אותם לעזוב את הארץ, אילצנו אותם לעזוב את הארץ,
ואנחנו חייבים לשאול, לא רק בהקשר של תיקון חוק זה, מה
אנחנו עושים לעצמנו. איזה ממשל יש לנו, שאינו מסוגל לפתור
אפילו בעיה מהסוג הזה, בעיה שכל מה שהיא אומרת, שאין
זכות לאיש צעיר לרכוש השכלה בישראל. אנחנו אומרים לו:
לא, אתה תלך לארצות נכר ואתה תלמד שם.

בדינונים שהתקיימו בוועדת החוקה, והתקיימו בה דיונים
יסודיים, נוכחנו שהפתרון הוא קל עד כדי כך שהוא מעורר
תדהמה. אין בעיה במשאבים, אין בעיה באמצעים, אין גם
בעיה של מרצים. יש בעיה בחשיבה — לא רוצים לחשוב נכון,

* "דברי הכנסת", חוברת זו, עמ' 2992; נספחות.

אם תרצו לומר, עליידי שני החלקים האחרים שהם בעלי יכולת.

דבר שני שרציתי להבטיח — בית-הספר לא יהפוך להיות בית-ספר לבניהם של החשובים, החזקים ובעלי הקשרים. את זה הבטחנו עליידי תוספת של תנאי לאישור מוסד. נאמר: אותו מוסד קבע אמות-מידה לקבלת תלמידים. ההנחה שלנו היא שאמות-המידה האלה יבטיחו הגינות ושוויון בקבלת תלמידים.

נקודה נוספת. חשבתי שאולי כדאי לשחרר קצת את תהליך האישור של מוסד כזה משני גורמים שהם לכאורה אינטרסטיים. לשכת עורכי-הדין — אחרי שתאשר מוסד אחד שלה, לא תשמח כל כך ליצור גורם מתחרה. הפקולטאות למשפטים — אף על-פי שאני קשור עם אחת מהן — אחרי שיאשרו מוסד קשור להן, אולי לא ישמחו לאשר מוסדות נוספים. אני חשבתי שכדאי שאף לא אחד משני אלה לא יהיה הגוף המאשר, אלא גורם שלישי אחר.

הבינותי שעמדת משרד המשפטים ועמדת גורמים אחרים אינה בעד יצירת גוף נוסף. העניין לוחץ. מכיוון שמאות צעירים לומדים בלונדון. בארצות-הברית צריך לסיים קולג' לפני כניסה לפקולטה למשפטים, ובלונדון אפשר להיכנס אחרי לימודי הבגרות. אמרתי, במקום להיכנס לוויכוח על השאלה הזאת, טוב שנגיע להסכמה על הדברים הללו. מתוך הנחה שיש פיקוח של בג"ץ גם על החלטות של המוסדות של לשכת עורכי-הדין והפקולטאות למשפטים. אם הם יסרבו מנימוק בלתי סביר, אפשר יהיה לפקח עליהם בפיקוח בג"ץ.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
שאלה קטנה. איך אתה בכל זאת עונה בגדול, כדי שהמגמה שתתפתח כתוצאה מהחוק הזה לא תגרום לכך שההשכלה הגבוהה במשפטים תפחת, והחלק הפרטי לבעלי האמצעים יגדל, עם הנורמה שיקצו לבעלי אמצעים מוגבלים?

שמעון שטרית (המערך):
אני מאמין שמעמדו של המוסד הזה הוא זמני. לא תהיה ריצה גדולה אחרי בית-ספר משני כזה. שהמעמד האקדמי שלו יהיה מעמד מקצועי, לקבל את האישור, ללכת להתמחות ולעסוק בפרקטיקה. הוא לא יהיה דומה במעמדו למוסד הקבע. ויהיה סמך על שולחן של הפקולטאות למשפטים. אני מאמין שהוא לא יבוא במקומו, ושמערכת לימודי המשפטים הציבורית תמשיך להיות המערכת העיקרית. לכן הגעתי למסקנה, שמן הראוי לתמוך בהצעת החוק. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ג' גדות:
אני מודה לחבר הכנסת שטרית. רשות ההתייחסות ליושבי-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט. חבר הכנסת לין.

אוריאל לין (י"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):
אני מבין שחבר הכנסת שמעון שטרית מוריד את ההסתייגות שלו, שכן היא ננעה לשם החוק. מבחינת מבנה חקיקה נכון, אין אתה יכול לתקן חוק מסוים ולקרוק לחוק המתקן בשם שונה. אני מבין שחבר הכנסת שטרית הסיר את ההסתייגות.

רק הערה אחת. רבותי, בואו נבין פעם אחת ולתמיד, פותרים בעיות על-פי תחרות וכתוצאה מתחרות. 4,000 סטודנטים, 4,000 צעירים וצעירות רוצים ללמוד משפטים. מתקבלים היום רק 470. אנחנו מחפשים פתרון ל-3,500. האוניברסיטה הפתוחה רוצה לסגל גם כן פקולטה למשפטים, המכללה למינהל רוצה מבטיחה לנו שהיא מעוניינת בכך.

פקולטות למשפטים, וכל אחת מהן שואפת להיות ברמה של "אוקספורד", "ייל" או "הרוורד", ומשום כך הן מקבלות רק 470 תלמידים. כל אוניברסיטה תוכל לאשר גם כן מוסד לצורך לימוד משפטים. למרצם שלהן יש עניין רב בכך. שיהיה מוסד חיצוני כזה, משום שחלק מהזמן הפנוי שלהם הם יוכלו להקדיש להוראת משפטים, וגם להשתכר יותר.

אנחנו פותחים את ההשכלה הגבוהה בישראל לתחרות מבוקרת, שכבר בקיץ הבא תיתן פתרון למאות צעירים וצעירות המבקשים ללמוד משפטים.

אני רוצה, חברי הבית, אם יורשה לי, להביע מכאן תודה מיוחדת לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין, שלחם בהתמדה ושכנע את הוועדה בפתרון הפשוט כל-כך — שכן לימודי המשפטים אינם חייבים להיעשות במסגרת אוניברסיטה מחקרית, אלא אפשר לעשות זאת אצלנו כפי שזה מקובל בעולם המערבי, ואפשר לפתוח אותם לתחרות. ואני מבטיחכם שהתחרות תיתן את הפתרון.

אני רוצה גם להודות לחברי הכנסת דוד ליבאי, מרדכי וירשובסקי, ראובן ריבלין, צחי הנגבי, חגי מירום, שמעון שטרית ואלי דיין, שליוו את דיוני הוועדה ותרמו מהמומחיות ומהניסיון המקצועי שלהם.

אני מקווה, אדוני היושבי-ראש, שפריצת הדרך שאנחנו עושים היום תהיה פריצת דרך ושבירת מוסכמות כאשר לכל מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל, עשרות אלפי צעירים וצעירות משוועים לרכוש השכלה גבוהה בארץ, ואנחנו אומרים להם: לא, אתם לא תלמדו כאן.

בפריצת הדרך הזאת, בקיום תחרות הוגנת ונכונה אנחנו נביא לכך שיינתן פתרון אמיתי לעשרות אלפים אלה.

כאמור, החוק מוגש בהסתייגות אחת בלבד, של חבר הכנסת שמעון שטרית. אבקש לקבל את החוק כהצעת הוועדה. תודה.

היו"ר ג' גדות:
אני מודה לך מאוד. חבר הכנסת שטרית, יעלה ויבוא.

שמעון שטרית (המערך):
אדוני היושבי-ראש, כנסת נכבדה, מלכתחילה התנגדתי להצעת החוק הזאת מחשש שהיא פותחת פתח לפתיחת פקולטאות לעשירים, בהתחלה למשפטים ואחר-כך לתחומים נוספים. במהלך הדיונים והשיחות שהיו לי עם חבר הכנסת רובינשטיין, יום ההצעה, השתכנעתי שמה שעומד לנגד עיני הנסחים של ההצעה הוא המודל של המכללה למינהל, זאת אומרת, מכללה שתהיה נגישה מבחינה כלכלית גם לאנשים שמעמדם הכלכלי הוא ממוצע. לא פותחים פתח לאיזו "הרוורד" חדשה. אני מסכים שצריכה להיות אפשרות כזאת למי שירצו בכך. אנחנו רוצים שאנשים יישארו בארץ. איננו משאירים זאת רק לעשירים יותר.

לאור זאת, במהלך הדיונים בוועדה, ביקשתי להבטיח כמה דברים. דבר אחד — נגישות כלכלית. הנושא של נגישות כלכלית הובטח עליידי הצהרה חד-משמעית לפרוטוקול של יושבי-ראש המועצה של לשכת עורכי-הדין, על דעת ראש לשכת עורכי-הדין, שחלק משמעותי מהתלמידים שילמדו בבית-הספר שעומד להיפתח ישלמו שכר לימוד הנהוג באוניברסיטאות. רוצה לומר, בהצהרה המחייבת הוא דיבר על חלק משמעותי. קודם לכן הוא דיבר על שליש. החלק הזה שיקבל שכר לימוד הנהוג באוניברסיטאות, למעשה יסובסד,

חוברת כ"ג, ישיבה ק"ע

— הצעת חוק לשכת עורכי־הדין (תיקון מס' 17): הודעת יושב־ראש הישיבה בדבר הפסקת הישיבה: מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת; דברי יושב־ראש הישיבה בדבר הפסקת הישיבה —

נגד — אין
נמנעים — 2
סעיפים 1 — 2 נתקבלו.

היו"ר ג' גדות:

אני קובע כי הצעת חוק לשכת עורכי־הדין (תיקון מס' 17), התש"ן — 1990, עברה בקריאה שנייה. מכאן, חברי הכנסת, אנחנו עוברים לקריאה שלישית. מי בעד הצעת ההוק בקריאה שלישית? זו הצבעה מס' 16.

ה צ ב ע ה

בעד החוק — 13
נגד — אין
נמנעים — 1

חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 17), התש"ן — 1990, נתקבל.

היו"ר ג' גדות:

אני קובע כי הצעת חוק לשכת עורכי־הדין (תיקון מס' 17), התש"ן — 1990, נתקבלה בקריאה שלישית. נברך על המוגמר. אני מודה לחברי הכנסת.

ה צ ב ע ה

בעד סעיפים 1 — 2 — 13

ט. הודעת יושב־ראש הישיבה בדבר הפסקת הישיבה

תוכרו הפסקה עד שעה 20:00. מתוך הנחה שבשעה זו תוכל הכנסת לחדש את הישיבה בחוק ההסדרים במשק המדינה ובתקציב המדינה.

ג. אבקשן מאוד לעשות מאמץ כדי שהוועדה הנכבדה שאתה עומד בראשה תסיים את דיוניה עד שעה זו, והמליאה תוכל להמשיך בפעולתה הסדירה, ולא יאילץ להכריז על הפסקה נוספת.

עד כאן לשון המכתב של יושב־ראש הכנסת.

לאור כל אלה, חברי הכנסת, הריני מודיע בזאת על הפסקה עד השעה 20:00.

· (הישיבה נפסקה בשעה 15:13 ונתחדשה בשעה 20:03).

י. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

א. הצעת ועדת הכספים בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990: ב. הצעת ועדת הכספים בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 80), התשמ"ט — 1989.

מסקנות ועדת הכלכלה בנושא: גירעון במאזן המסחרי ובהיקף היצוא. תודה.

היו"ר ג' גדות:

אני מתכבד לחדש את ישיבת הכנסת.

חברי הכנסת, הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות היושב־ראש הנני מתכבד להודיע כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

יא. דברי יושב־ראש הישיבה בדבר הפסקת הישיבה

היו"ר ג' גדות:

אכל לך יש כבר תגובה. אני מבין, לא משנה מה אני אודיע.

שבח וייס (המערך):

הצעה. הצעה קונסטרוקטיבית מלבבת ומרינה: אנחנו נמצאים כאן בעוצר. אני מציע שנארגן לנו איזה סימפוזיון יפה

היו"ר ג' גדות:

משאלה לחבר הכנסת שבח וייס.

שבח וייס (המערך):

אני לא יודע מה אדוני מתכוון להודיע, אבל אם אדוני מתכוון להודיע על הפסקה, יש לי הצעה — — —

— דברי יושב־ראש הישיבה בדבר הפסקת הישיבה: החלטה בדבר אישור החלטת ועדת הכספים בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 17), התש"ן — 1990 —

היו"ר ג' גדות:

זו הפתעה מבחינתי. אתה מגלה לי עכשיו סוד שלא ידעתי. אתה תמיד ידעת את התשובות?

שבח וייס (המערך):

על השאלות שלי תמיד ידעתי את התשובות.

אברהם בורג (המערך):

המקום היחיד הפנוי בבית הזה הוא אולם המליאה. בכל מקום אחר מחלקים כספים.

היו"ר ג' גדות:

אם כן, חברי הכנסת, ברשותכם, בחזרה לרצינות. הנושא הוא רציני, ככר, אם כי מעט משמים את מרבית האנשים. אני רוצה להודיע, שלמיטב ידיעתי הנושא שאמור להיות נדון בזה הרגע כאן איננו יכול להיות מועלה, שהרי ועדת הכספים עדיין לא סיימה את דיוניה. מתוך ידיעה אני אומר, שוועדת הכספים עושה כמיטב יכולתה כדי לסיים את העבודה בצורה הרצינית ביותר, ואנחנו נאפשר לה לעשות זאת.

מאחר שאלה הם פני הדברים, אני מודיע לכם, שאני מחליט על הפסקה נוספת עד לשעה 22:00. מתוך תקווה גדולה שהדברים האלה יסתיימו עד לשעה זו. חברי הכנסת, אני מודיע על הפסקה. תודה רבה.

(הישיבה נפסקה בשעה 20:07 ונתחדשה בשעה 22:02).

יב. דברי יושב־ראש הישיבה בדבר הפסקת הישיבה

היו"ר ג' גדות:

חברי הכנסת, אני מתכבד לחדש את ישיבת הכנסת.

יש לי הודעה קצרה עבורכם. אני רוצה להפנות את תשומת לבכם לכך, שיושב־ראש ועדת הכספים העביר להרפסה את חוק ההסדרים במשק המדינה, שהוא החוק הראשון המלווה את תקציב המדינה. אני מתכבד להודיע בזה, כי ישיבת הכנסת, לאחר שתפסק בעוד שניות ספורות, תתחדש לדיון אמיתי, מלא, מעמיק ומקיף בנושא הפיצול, ומיד לאחר מכן גם בחוק ההסדרים במשק המדינה.

אם כן, חברי הכנסת, בשעה 23:30, שעה וחצי מהשעה הנוכחית, ניפגש כאן לדיון בחוק תקציב המדינה.

(הישיבה נפסקה בשעה 22:04 ונתחדשה בשעה 23:38).

יג. החלטה בדבר אישור החלטת ועדת הכספים בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 17), התש"ן — 1990 *

קנייה, וזאת בהתאם לסעיף 2(א)(3) לחוק מס' מס' מס' מס' (שני) תעריף, התש"ט — 1949. אבקש מהכנסת לאשר את החלטת ועדת הכספים לאשר את אותן הוראות בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 17), התש"ן — 1990.

אברהם בורג (תנועת המרכז — שינוי):
החוק לא חולק לנו. אנחנו לא יודעים על מה מדובר.

היו"ר ד' שילנסקי:

זה צו. אני מבקש מחברי הכנסת לחפש על שולחנם. מוסרים לי שזה מונח על השולחנות.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

בצד השני — של ההחלטה — מופיע הצו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, ערכ טוב. במזל ובהצלחה אנחנו ניגשים לעבודה המעשית. אני בטוח שזה יהיה יעיל, פורה וטוב לכל אזרחי מדינת ישראל.

הסעיף הראשון שאנו מתחילים בו את המשך הישיבה הוא: החלטה בדבר אישור החלטת ועדת הכספים בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 17), התש"ן — 1990. יביא את ההחלטה יושב־ראש ועדת הכספים. בבקשה.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, הנני מבקש ממליאת הכנסת לאשר את ההוראות המגדילות או המטילות מכס או מס

חוברת כ"ג, ישיבה ק"ע

— החלטה בדבר אישור החלטת ועדת הכספים בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 17), התש"ן — 1990 —

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת צבן רצית להגיד משהו? בבקשה.
חבר הכנסת תופיק טובי ביקש גם כן להגיד משהו?

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
כן.

היו"ר ד' שילנסקי:

אחרי חבר הכנסת צבן. אחרי זה נשמע את תשובת יושב-ראש ועדת הכספים וניגש להצבעה.

יאר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מבקש שניתן אח דעתנו על ההליכים שאנחנו חוזרים עליהם בבחינת טקס פולחני שאיש אינו מבין את פשרו ואת טעמו. ממה נפשנו? אם אנחנו צריכים להבין על מה אנחנו מחליטים, את מה אנחנו מאשרים, כמה מדובר, יש לנו כאן דוגמה קלסית ברורה בצורה שקשה להגדיר אותה של הליך שרוב חברי הכנסת אינם מכינים כמה מדובר, מה טעם מביאים את העניין לפנינו, מה פשר הטעות שנעשתה, לאיזה נזק לפי גרסת האוצר היא עלולה להביא, מה פשר התיקון שמביאים כאן.

שהרי אם מדובר באמת בעניין הנוגע לייבוא ברזל בצורת ברגים או רשתות או מסמרים או מפות או אומים והיחסים שלנו עם הקהילייה האירופית, ואם זו החלטה רצינית שמליאת הכנסת צריכה להתייחס אליה, ראוי היה להניח חומר רקע, למסור איוו סקירה ממצה, ולא להעמיד את ידידי הטוב יושב-ראש ועדת הכספים, חבר הכנסת אברהם בייגה שוחט, במצב כלתי אפשרי. הוא לא אוטומט שמגישים לו נייר והוא צריך לקרוא ולהציג דבר בפני הכנסת. אנחנו צריכים לבדוק, אדוני, את ההליכים הללו. יכול להיות שהעניין הזה איננו מחייב אישור במליאת הכנסת.

דן תיכון (הליכוד):

הוא מחייב על-פי חוק.

יאר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אם מחייב על-פי חוק, יכול להיות שצריך לשנות את החוק, אבל לא להעמיד את הכנסת במצב — — —

דן תיכון (הליכוד):

— — —

יאר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

נדון בעניין הזה. חבר הכנסת דן תיכון, הפרוצדורה הזאת כמות שהיא לא מתקבלת על הדעת. או אז, או שיש איזה הליך של החלטה שבו חברי הכנסת, לא כולם, אבל מיעוט ניכר מהם לפחות, מבינים על מה הם מצביעים, מקבלים הסבר רציני כאן במליאה על מה מצביעים, או שיבואו ויאמרו, בלאו הכי כל העניין נסגר בוועדת הכספים. אני לא רוצה להיות אוטומט.

אני מציע, אדוני, לעכב את ההצבעה בעניין הזה, להחזיר את זה לשיקול דעת, מפני שאנשים שירימו כאן את היד או ילחצו על הכפתור, מבחינה זו זה הייג'ה, אינם יודעים בדיוק על מה הם מצביעים ומה ההשלכה הממשית של הצבעה חיובית ומה ההשלכה של הצבעה שלילית. אנחנו באמת צריכים, אדוני, להתפנות לעניינים היותר-רציניים העומדים על סדר-היום שלנו — התקציב וחוק ההסדרים, ושעות רבות גלומות בהם.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת תופיק טובי, בבקשה.

היו"ר ד' שילנסקי:

זה הונח כבר אתמול על שולחן הכנסת. לאלה שמתקשים למצוא את הצו, הנה מחולק להם עותק נוסף.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אני מבקש ממליאת הכנסת לאשר את ההחלטה כפי שנמסרה, כתובה ומונחת על שולחנכם. תודה.

יאר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אפשר לקבל הסברים על זה?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת צבן, יושב-ראש ועדת הכספים שמע את בקשתך ותיקן נשמע את תגובתו.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אינני יכול אלא להתייחס לכתוב אחרי ההחלטה. חבר הכנסת צבן, אני מקווה שנמצא אצלך דבר המוגדר כצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 17). בסעיף ראשון מדובר על הפחתה בניכוי. במקום "בניכוי 5.7%" יבוא "בניכוי 6.19%", ולאחר מכן ההסברים.

בשבוע שעבר הונחה על שולחן הכנסת החלטת ועדת הכספים בעניין זה, ולפי מצוות החוק החלטה כזאת מונחת על שולחן הכנסת בתוך שלושה שבועות לפני תום הכנסת והיא טעונה אישור הכנסת.

נוסח הצו ודברי ההסבר של הוועדה נתונים כמקובל מעבר לדף של ההחלטה. התיקון שמדובר בו בא לצמצם פטור ממכס שניתן בראשית שנה זו על יבוא של ברזל המיועד לייצור ברגים ורשתות. הפטור היה צריך להינתן רק לגבי ייבוא מן הקהילייה האירופית. כתוצאה מההסכם עם הקהילייה, לגבי ייבוא משאר הארצות היה צריך להישאר המכס הרגיל, ופרטיו נתונים בדברי ההסבר.

בהוראות האחרונות של הצו אין התמרה, וועדת הכספים קיבלה את החלטתה פה אחד. הנהלת המכס נקטה את הצעדים הנוחצים כדי להבטיח שאיש לא יופתע ולא יקופח מחמת פעולת הצו למפרע מיום 1 בינואר 1990.

עד כאן דברי ההסבר.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת רן כהן, שאלה בבקשה. אחרי כן יוכל חבר הכנסת צבן, במסגרת של שלוש דקות, לומר מה שיש לו לומר. בבקשה, חבר הכנסת רן כהן.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני יושב-ראש ועדת הכספים, לפי מה שאנחנו קוראים כאן בחטף, כוונתו של הצו הזה היא, ששיעורי המכס על ברזל יהיו אותם שיעורי המכס המהותיים החלים על ברזל. זה משפט מדהים, כי מדוע צריך צו על דבר שכבר קיים? אני לא מבין מה מהותו של הצו הזה אם ממילא מה שכתוב בו כבר חקף. אני יודע שבתקופה האחרונה היה ייבוא פראי של ברזל, שאפילו נשאר במחסנים, פגע בייצור של "צינורות המזרח התיכון", מפעלי — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רן כהן, ביקשת רק שאלה ואתה נואם.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אני שואל את השאלה. הרי כדי לאכוף צו קיים אין צורך להוציא צו חדש.

— החלטה בדבר אישור החלטת ועדת הכספים בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 17), התש"ן — 1990: החלטה בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990 —

אני מציע שלא נדון בזה היום ויביאו את זה אלינו עם הסבר, עם הנמקה, ונדע על מה אנחנו מצווים לדון ולהחליט.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. לפני שיושב-ראש ועדת הכספים יתייחס, אני רוצה להגיד כמה משפטים לחברי הכנסת. חברי הכנסת, שמעתי כבר פעמיים הערכ את הביטוי "בשתיים-עשרה בלילה". אני מציע לכולם, שבמקום שכל אחד ירבר על "שתיים-עשרה בלילה" — לוותר על זה. חבל על הזמן. חברי הכנסת הוותיקים יודעים, שבדרך כלל נמשך ליל התקציב עד לשעות הקטנות של הבוקר.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
אבל שלנו מתחיל בשתיים-עשרה בלילה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבל לחזור על הביטוי "שתיים-עשרה בלילה".

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, אני לא מתנגד לקבל את הצעתם של חברי הכנסת שפנו ולקבל את מלוא ההסברים. הייתי מציע, אם זה אפשרי, לעשות את זה מחר במהלך הדיון שיהיה על התקציב, כדי שאוכל לתת את התשובה. אפשרי הדבר?

היו"ר ד' שילנסקי:

רצונו כבודו.

ראובן ריבלין (הליכוד):

זה מתואם ביניכם?

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אדוני היושב-ראש, גם אם יש ממשלת מעבר — זה לא אומר לפרק את הכנסת מסדרי עבודתה התקינים. אנחנו באנו היום כרגע לדון על התקציב ועל חוק הסדרים, ופתאום מגישים לנו בקשה לאשר צו. הוא לא היה אפילו על שולחן חברי הכנסת.

היו"ר ד' שילנסקי:

תיקון: הוא היה אתמול. המנגנון אומר, וחזקה עליו שתמיד הוא אומר דברים נכונים. היו הרבה ניירות: אולי לא הבחינו בו חברי הכנסת.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אדוני היושב-ראש, הצו הזה לא היה על שולחננו כשהתכנסנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה. לא זו בלבד שהיה מונח, אלא גם הוכרז על כך שהוא מונח.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אתמול?

היו"ר ד' שילנסקי:

כן.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
מכל מקום, בצורת עבודתה של הכנסת כפי שהיתה אתמול והיום, אי-אפשר לבקש מחברי הכנסת להתייחס בשתיים-עשרה בלילה לצו כה חשוב הדורש עיון ולימוד. לכן אני מבקש שלא יכפו עלינו הסדרים והצעות צווים שמחוץ לסדר עבודתה התקין של הכנסת.

יד. החלטה בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה),

התש"ן — 1990*

ועדת הכספים קיבלה החלטה לבקש את אישור הכנסת לכך שאותם סעיפים יידונו בהמשך.

הסעיפים שבהם מדובר מתייחסים לחקיקה — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת ויינשטיין וחבר הכנסת יגאל הורביץ.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

תיקוני החקיקה, אשר אנחנו מבקשים לבצע לגביהם חלוקה, מתייחסים לחקיקה הקובעת כיצד יעודכנו מחירי המים, כיצד יהיה הטיפול בנושאים שונים הכרוכים במס הכנסה, בנושא תשלומים לקופות גמל, הכנסות של עובד שפרש או נפטר, הטבות לאזורי פיתוח. חלקם עוסק בביטול הפטורים ממסים של רשויות ממלכתיות, חלקם עוסק בתיקונים של חוק העסקאות לגופים ציבוריים, אכיפת ניהול חשבונות, וחלקם בתיקוני חוק מס שבח מקרקעין.

רן תיכון (הליכוד):

חלק מהחוק עוסק בהטלת מסים על רשויות.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אמיתי: הטלת מסים על גופים ותאגידים ממשלתיים שעד היום היו פטורים מכך. לפיכך, מי שרוצה לרדת לדיוקם של דברים צריך לקחת את חוק הסדרים במשק ולעבור על הסעיפים המוזכרים כאן, שכן אלה הסעיפים אשר הועדה

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אנני לכם מה צפוי הלילה הזה. הלילה הזה צפוי ליל שימורים, וכפי שבקונגרס הציוני חיכו להחלטות של הוועדה המתמדת, התאספו בשירה בציבור ושרי מולדת, זה מה שנעשה, נחדש ימינו כקדם.

אני מביא עכשיו החלטה בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990.

על-פי הצעת ועדת הכספים מחליטה הכנסת, לפי סעיף 121 לתקנון הכנסת, להרשות לוועדת הכספים להביא לקריאה שנייה ושלישית חלק מתוך הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990, כך שלא ייכללו בו סעיפים 5, 6, 30(1), 30(2), 30(3)(א), 30(3)(ב), 30(4), 30(5) ו-31 עד 39. מי בעד?

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
במה העניין?

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, מוכתא כאן הצעה אשר התקבלה בוועדת הכספים במהלך הדיונים על חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990. הוועדה מצאה לנכון לבצע חלוקה של החוק, שכן סעיפים מסוימים בחוק, שהונחו על שולחן הוועדה, לא נראו כבשלים להחלטה, וחלקם לא נראו כרלבנטיים לנושא התקציב. לפיכך,

חוברת כ"ג, ישיבה ק"ע

— החלטה בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990:
החלטה בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 80), התשמ"ט — 1989 —

הוא יהיה שר המשפטים וגם אם לא — ישפיע על כך שחוק
ההסדרים במשק יהיה מותאם ליעדים המוגדרים שלו ולא בליל
של נושאים השייכים ולא שייכים לעניין.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנו ניגשים להצבעה מס' 17. מי
בעד ההחלטה בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק הסדרים
במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990, כפי שהובאה
עלי ידי יושב ראש ועדת הכספים?

ה צ ב ע

31 — בעד ההחלטה

5 — נגד

1 — נמנעים

ההחלטה בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק
הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה),
התש"ן — 1990, נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

31 בעד, חמישה נגד, נמנע אחד. ההחלטה בדבר חלוקה
שנייה של הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה),
התש"ן — 1990, התקבלה.

שמעון שטרית (המערך):

אני מבקש לצרף את קולי בעד.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
חשוב שזה יירשם.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שטרית, אתה הופעת כנמנע, ואתה מבקש
לתקן ל"בעד". התיקון שלך נרשם. עכשיו 32 בעד, חמישה נגד,
אין נמנעים.

חבר הכנסת דראושה, בבקשה.

עבדאלוהב דראושה (המפלגה הדמוקרטית הערבית):
אני מבקש לצרף אותי ל"נגד".

היו"ר ד' שילנסקי:

במקום חמישה נגד יש שישה נגד. זה לא משנה את
התוצאה, והיא, שההחלטה התקבלה.

קריאה:

היו"ר ד' שילנסקי:

נוסף עוד אחד בעד.

החליטה להוציאם מתהליך החקיקה ולא להביאם עכשיו
לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

דן תיכון (הליכוד):

למה לא מעלים את מחיר המים?

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אני מבקש את אישור הכנסת להחלטת ועדת הכספים
בעניין זה. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת אורון, שלוש דקות.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב ראש, חברי הכנסת, הייתי שותף בוועדת
הכספים להצעה על החלטת הפיצול. אבל יש פה תופעה
שחוזרת ונשנית מדי שנה, לפחות בשנתיים האחרונות שאני
מכיר את המצב בהן, שחוק ההסדרים במשק — אם מותר
להגיד בשעה מאוחרת זאת, לא בשתיים-עשרה בלילה — הוא
מין, אני לא רוצה להגיד פח עם עוד תוספת, אלא מין שקצוה,
שזורקים פנימה כל מיני נושאים ששייכים ולא שייכים
לתקציב, מתוך — — —

דן תיכון (הליכוד):

את זה תאמר בהסתייגות.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

עכשיו אתם אומרים לי מה להגיד מחר? אני גם אגיד מחר,
חבר הכנסת דן תיכון. תן לי להגיד היום.

דן תיכון (הליכוד):

אני רוצה לחסוך לך זמן.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

בהתחשב בעובדה שניתן לאשר את תקציב המדינה ואת
חוק ההסדרים במשק ללא שורה של חוקים, שבקריאה
הראשונה הופיעו בחוק, ובקריאה שנייה ושלישית אינם
מופיעים פה, ראוי לה לממשלה, שבעתיד היא תבין שחוק
התקציב וחוק ההסדרים במשק צריכים להיות דבקים במטרה
הבסיסית שלהם, והיא חקיקה הקשורה בתקציב עצמו.

אגב, מי שמכיר את פרטי הכותרות המופיעות כתחתית
העמוד יודע שמדובר בשורה של נושאים חשובים מאין
כמותם. עובדה היא שהתקציב מוגש ללא הסעיפים הללו.
אפשר היה לחסוך מוועדת הכספים, בתקופה שהיא כליך
עמוסה, עיסוק של ימים ושעות בחוקים הללו בקריאה ראשונה,
שעכשיו חקיקתם לא מסתיימת. התופעה חוזרת ונשנית מדי
שנה. יכול להיות שהעובדה, שממלא מקום שר האוצר —
שהוא גם שר המשפטים, ולא ממלא מקום שר המשפטים, יכול
להיות שהערתו זו תישמע על כל הרצינות שבה, וכעתיד, גם אם

טו. החלטה בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 80),

התשמ"ט — 1989 *

היו"ר ד' שילנסקי:

121 לתקנון הכנסת, להרשות לוועדת הכספים להביא לקריאה
שנייה ושלישית חלק מתוך הצעת חוק לתיקון פקודת מס
הכנסה (מס' 80), התשמ"ט — 1989, כך שלא ייכללו בו
סעיפים 3 ו-6.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להחלטה נוספת: החלטה
בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה
(מס' 80), התשמ"ט — 1989.

על-פי הצעת ועדת הכספים מחליטה הכנסת, לפי סעיף

— החלטה בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 80), התשמ"ט — 1989; מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת: הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) —

אני מציע לקבל את החלטת הוועדה בעניין ההפרדה, ובזמן הדיון במלואו על כל סעיפיו, לרבות ההסתייגויות שישנן, אפשר יהיה לתת את מלוא ההסבר.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
ההסבר היה מאוד משכנע.

היו"ר ד' שילנסקי:
תודה רבה. חברי הכנסת, אנו ניגשים להצבעה. אני רוצה להפנות את תשומת לבם של כל חברי הכנסת לסיכנה של התקלה בהצבעה, שבעצם איננה תקלה. היות שההצבעה האלקטרונית קוצרה בכמה שניות, צריך להזדרז ולהצביע מייד.

חברי הכנסת, אני מפעיל את השעון. מי בעד? השעון פועל. זו הצבעה מס' 18.

ה צ ב ע

— 34	בעד ההחלטה
— 1	נגד
— 1	נמנעים

ההחלטה בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 80), התשמ"ט — 1989, נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:
34 בעד, אחד נגד ואחד נמנע. אני קובע, שההחלטה בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 80), התשמ"ט — 1989, נתקבלה.

טז. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990; והצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 82), התש"ן — 1990 — שהחזירה ועדת הכספים לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:
תודה.

יז. הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990*

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

נתחיל בדיון בהצעת חוק הסדרים. נתקדם בדיון הזה, ולאחר מכן נראה בהתאם להתקדמות כיצד לנהוג. בהמשך הדברים נכריז על הפסקה על-מנת לאפשר לוועדת הכספים להשלים את הדיון בהצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1990.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
איך זה יהיה, פרק פרק?

היו"ר ד' שילנסקי:
אנחנו נתחיל בינתיים להתקדם ונראה לפי ההתקדמות. בינתיים גם עורכים חישובים כמה זמן בערך צריכה ועדת הכספים לשבת, ובהתאם לכך אנחנו נשב.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אפשר לקבל הסבר?

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני יושב-ראש ועדת הכספים, בבקשה.

חבר הכנסת אלי דיין, אודה לך אם תאזין לדברים הממחכמים של יושב-ראש ועדת הכספים.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

חבר הכנסת יאיר צבן, נתתי לך הסבר מדויק.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

על חוק מס הכנסה? בבקשה.

חיים רמון (המערך):

חבר הכנסת צבן לא מדבר בשם עצמו.

היו"ר ד' שילנסקי:

בכל אופן, חבר הכנסת יאיר צבן רוצה להחכים, וחזקה על יושב-ראש ועדת הכספים שהוא יוכל לעשות זאת.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

החוק המונח כאן, חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 82), עוסק בהורדת שיעורי המס על חברות. החוק במלואו יידון מחר, אני מניח. אנחנו מדברים כרגע על הפרדת שני סעיפים בלבד מתוך החוק, סעיף 3 וסעיף 6. ההחלטה בדבר הפרדה זו נבעה מנושא הקשור בדיונים בדרכי השקעה של משקיעים מארצות-הברית, אשר יש לתאם את נושא המיסוי הקיים שם עם המיסוי הקיים בארץ.

היו"ר ד' שילנסקי:

הוועדה למזכיר הכנסת. בבקשה.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, הסעיף הבא: הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אולי אפשר לדעת מה סדר-היום שלנו? אנחנו צריכים גם להכין את ההסתייגויות שלנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, יש לנו עוד בסדר-היום הצעת חוק הסדרים במשק המדינה, כפי שהודעתי זה עתה. כמו-כן יש לנו הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1990, התש"ן — 1990, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית.

* "דברי הכנסת", חוב' ט"ו, עמ' 1950; נספחות.

היו"ר ד' שילנסקי:
יפוי.

ראובן ריבלין (הליכוד):
כחצוצרה שנתייבשה.

חיים רמון (המערך):
אתה לא צריך להגיב על כל דבר.

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת רמון, טוב שמשפטן ירחיב את ידיעותיו גם בכלכלה. תאזין ליושבי ראש ועדת הכספים ותראה כמה זה חשוב. בבקשה.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):
אעמוד עתה על עיקרי השינויים שהכניסה הוועדה בנוסח החוק לעומת הצעת החוק שעברה בקריאה ראשונה.

החוק פוצל בשני שלבים: בשלב הראשון הוצא סעיף 29, שעסק בארנונה, וכבר עבר בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. היום, בגלל קוצר הזמן, הוחלט לפצל ולדחות את הדיון בסעיפים נוספים, אשר דנו בהם לפני דקות מספר.

הוועדה שינתה או ביטלה סעיפים רבים: בוטלה הצמדת קצבאות הזיקנה והשאירים למדד, והוועדה החליטה כי הקצבאות חמשכנה להיות צמודות לשכר הממוצע במשק ולא למדד. לגבי ביטול קצבת ילד שני — הוועדה החליטה שלא לקבל את הביטול ולשמור על המצב כפי שהיה קיים בשנה שעברה.

הצעת החוק כללה גם גבייה מהורים למימון יום לימודים ארוך בכלל מוסדות החינוך בארץ, והצעה זו בוטלה. עם זאת הוחלט, כי יום לימודים ארוך יונהג בצרי פיתוח ובשכונות שבהן אחוז טעוני הטיפוח עולה על 35% מכלל האוכלוסייה.

הוועדה החליטה שלא לבטל את הפטור ממס על פדיון מניות בקואופרטיב לתחבורה.

הוועדה הוסיפה את הרברים האלה:

בסעיף העוסק בהיתרים של שר האוצר ושל שר הפנים להנפקת איגרות חוב החליטה הוועדה להוסיף, כי תינתן הודעה של השרים לוועדת הכספים על ההיתרים שניתנו.

בסעיף העוסק בחוק יציבות המחירים במצרכים ובשירותים החליטה הוועדה להקל ולקבוע, כי אם המפקח על המחירים מצא טעם לכך, רשאי הוא להתיר העלאת מחיר לפני שחלפו 30 יום.

הוועדה החליטה שלא לקבל את הצעת האוצר לבטל מחצית נקודת זיכוי לאם בשל כל ילד מילדיה, ומצאה לכך פתרון אחר.

בסיכומי של דבר, כאשר נגיע לדיון בפרטי החוק יתברר שוועדת הכספים, באמצעות החקיקה של חוק ההסדרים במשק, הביאה לאפשרות של יציאה לדרך של רפורמה חדשה, אשר נתנה הקלות במס למשתכרים ברמות הנמוכות וברמות הביניים בהיקף של כ-750 מיליון שקל לשנה; עם זאת ביטלה פטורים לא מעטים שהיו נחלתן של קבוצות אוכלוסייה שונות, שקיבלו אותם במשך שנים רבות. ההחלטה בעניין זה היתה החלטה מרכזית של ועדת הכספים, ולפי הערכתנו יציאתה של רפורמה חדשה זו לדרך באה לתקן עיוותים ולהקל על השכירים.

איש לא מקבל רשות לא להערה ולא לדיוור. חבר הכנסת חיים אורון, אתה רק תרוויח אם תאזין לדבריו של יושבי ראש ועדת הכספים.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אפשר להציע משהו?

היו"ר ד' שילנסקי:
לא, אנחנו מתחילים עכשיו בדיון. אין כרגע כל הצעות. קודם כול נשמע את יושבי ראש ועדת הכספים. זה גם לא מוכר להפריע לו. הוא כבר הוזמן לעלות על הדוכן ולומר את דברו.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אני רק ביקשתי שיסביר פרק פרק.

היו"ר ד' שילנסקי:
הנה הוא שמע את בקשתך. בבקשה, אדוני יושבי ראש ועדת הכספים.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):
אדוני היושבי ראש, לפני תחילת הדיון בפרקי החוק עצמם, אני רוצה להגיד לאדוני היושבי ראש ולחברי הכנסת כמה מלים.

ועדת הכספים קיימה בחודשיים האחרונים, החל מהיום שבו קיבלה את החוק לטיפול, עשרות ישיבות בנושא חוק ההסדרים במשק המדינה. סיום הדיונים היה במצב פוליטי כהחלט בלתי-יציב, כאשר ממשלה נפלה ואנחנו נמצאים בתקופה שבה מושלת ממשלת מעבר.

היו"ר ד' שילנסקי:
סליחה לרגע. חבר הכנסת קליינר וחבריו הטובים, חבר הכנסת ויינשטיין, אני חושב שרצוי מאוד שתקשיבו. אתם רק תרוויחו מכך שתאזינו לדבריו של יושבי ראש ועדת הכספים. בבקשה.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):
לכן היה מצב מסוים. בהחלט לא קל, שבצלו ולאור האירועים שהתפתחו התקיימו הדיונים בוועדת הכספים.

עם זאת, אני רוצה מאוד להודות לחברי הוועדה, חברי כל הסיעות, אשר עזרו לנו בדיונים הארוכים להגיע בסיכומי של דבר לסיום תהליך החקיקה ולהנחת החוק לקריאה שנייה ולקריאה שלישית לפני מליאת הכנסת.

חוק הסדרים במשק המדינה המובא עתה בפני הבית לקריאה שנייה ולקריאה שלישית היה נושא ישיבות ארוכות וממצות בוועדת הכספים.

אדוני היושבי ראש, אינני יכול לדבר בצורה כזאת.

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת רמון, חבר הכנסת שטרית, אני לא מכין מאין לקחתם כל כך הרבה מרץ. כנראה נחתם כל היום ועכשיו אתם מוציאים את המרץ.

חיים רמון (המערך):
אל מי מדבר אדוני היושבי ראש?

היו"ר ד' שילנסקי:
אלה שיש להם הרבה מרץ אני מתכוון.

חיים רמון (המערך):
כמעין המתגבר, אדוני היושבי ראש.

חוק ההסדרים במשק, כמו חוק התקציב וההסדרים שאינם בחקיקה, אלא בכמו חקיקה, מגלם את הסתירה הזאת, שאי-אפשר להשלים אותה. בוועדת הכספים היה עכשיו דיון האם להוסיף 20 מיליון ש"ח למשרד העבודה והרווחה ולמשרד הבריאות, או 40 מיליון ש"ח, כאשר גם 20 מיליון וגם 40 מיליון לא פותרים את המצוקות שאנחנו דיברנו עליהן. ואני לא מדבר על פתרונות לוקסוס, וכל העוסקים בדבר יודעים זאת. אני לא חושב שאפשר לפתור בשנה אחת תור של 1,000 ממתינים לאשפוז סיעודי; אני לא חושב שאפשר לפתור 1,500 בעיות של ילדים מפגרים בשנה אחת. מסכים, שנתיים, שלוש שנים. אבל להמשיך כך ולראות את הטרגדיות האלה? וכאן יושבים חברי כנסת שמשפחותיהם וחבריהם משלמים, כדי למצוא סידור סיעודי לאב או לאם, 3,800 שקלים בחודש. זאת כאשר לנו יש ביטוח מהבית הזה.

דן תיכון (הליכוד):

איזה ביטוח יש לנו?

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
יש לך ביטוח סיעודי.

באותו זמן אנחנו עדים לאותה פזרנות ללא גבול, ללא שיעור.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מוחה על כל שיטת החקיקה הזאת, שהיא פסולה מבחינה קונסטיטוציונית ומבחינה חקיקתית. זה חוק שעטנו. אני פונה כאן לחברי הדתים. זה אסור מדאורייתא השעטנו הזה. זה מין בשאינו מינו. אל תצביעו בשביל זה. מה הכניסו לקלחת אחת? מה פשר חלוקת ועדות הכנסת לוועדות פונקציונליות? ועדת הכספים צריכה עד כדי כך לרדת לפרטים בנושא החינוך? איפה ועדת החינוך בעניין הזה? ועדת העבודה והרווחה, שהיא המופקרת כל ימות השנה על ענייני הביטוח הלאומי, מנוטרלת כליל מהדיון הזה.

אנחנו עומדים לדון על תיקונים בפקודת מס הכנסה, רפורמה בחלקים טובים. אדוני היושב-ראש, מה מנע דיון בנושא הזה לחוד, לפני חודשיים, כדי להכין זאת לקראת שנת המס, ולא שתהיה אירו קומבינציה כזאת עכשיו, באמצע השנה, כשחלק חל מתאריך זה וחלק אחר חל מתאריך אחר?

אבל יש גם לקח הניסיון, ולא לומדים דבר. נדמה לי שזאת השנה החמישית שמביאים לנו חוק הסדרים, האוצר ושרי האוצר, ולא חשוב אם הם מצד זה או מצד זה, לא מוכנים ללמוד את-הלקח.

הי"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני מודיע, שמאחר שחבר הכנסת צבן הוא ראשון-הדוברים — אינני סוגר לו את המיקרופון. חברי כנסת אחרים שיעברו את הזמן המוקצב — אסגור להם את המיקרופון. נהיה צמודים לסדר הטוב. בבקשה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

נחלו מפלה אחרי מפלה, למשל בעניין הטלת אגרות חינוך. לא למדו את הלקח, ומה שעבר, אדוני היושב-ראש, הוכח כסעיפים שהיו בחלקם סעיפים כושלים, לא כולם.

הי"ר ד' שילנסקי:

אתה צריך לסיים.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

לכן אני מציע לקבל את ההצעה לשינוי שם החוק, כדי שהכנסת, בפתח הדיון, תביע את מורת רוחה מהתהליך הזה של החקיקה.

מפאת השעה המאוחרת לא ארחיב בדברי וארחיבם יותר בהצגת התקציב כולו.

חוק ההסדרים במשק שימש כלי חקיקתי בכיצוע שינויים שנבקשו כתוצאה ממדיניות התקציב של הממשלה.

אבקש מהכנסת לדון בקריאה שנייה ובקריאה שלישית בחוק כפי שהוגש היום לפני חברי המליאה. תודה.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

אפשר לשאול שאלה, אדוני היושב-ראש?

הי"ר ד' שילנסקי:

מה שאלתך?

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

לאור התיקונים שהכניסה ועדת הכספים בהצעת החוק עלי-די ביטול אגרת חינוך, מניעת ביטול קצבת הילד השני וכו', מהו הסכום שיחסר בקופת המדינה כתוצאה מכך?

הי"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אני מבין שיושב-ראש ועדת הכספים יסביר זאת בהמשך הדיונים.

חברי הכנסת, לחוק יש הסתייגויות. ראשון המסתייגים — חבר הכנסת צבן. אני מבין שאתה תרצה להביא את כל ההסתייגויות.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

כל אחת בנפרד.

הי"ר ד' שילנסקי:

אתה רוצה להביא כל הסתייגות בנפרד?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

נתחלק בינינו.

הי"ר ד' שילנסקי:

טוב, לא אפגע בזכותכם הלגיטימית. חבר הכנסת צבן, בבקשה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אנחנו מציעים לשנות את שם החוק ולקרוא לו, במקום חוק ההסדרים — אני מתקשה להתרכז, אדוני היושב-ראש — — —

הי"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת ריכלין, אני מבין שנהיה לך חם, אבל מורידים את הז'קט בצד. תודה רבה.

בבקשה, חבר הכנסת צבן, עכשיו תוכל להתרכז.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אנו מציעים לשנות את שם החוק ולקרוא לו, במקום חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) — חוק השעטנו התקציבי (תיקוני חקיקה).

אני רוצה להקדים ולומר שהדיון שלנו, אדוני היושב-ראש — ובסימן הדברים הללו תעמודנה ההסתייגויות שלנו — עומד בצל של סתירה בלתי נסבלת בין חלוקת כספים פזרנית לכל עבר לעניינים שיש בהם אינטרסים מוצדקים ואינטרסים מושחתים, מעורבים אלה באלה, לבין צרכים אנושיים מהמעלה הראשונה, של מיטות לקשישים סיעודיים המחכים בתור, וחלקם נפטרים כשרם זכו להגיע לראש התור, של מאות משפחות של ילדים מפגרים המחכים להשמה של ילדיהם בפנימיות למפגרים, ואין.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. פומבית אני מבקש מחבר הכנסת צבן שיאיר גם את עיני, וודאי עיני חברי כנסת רבים — איפה כתוב שלחברי הכנסת יש ביטוח סיעודי? לי לא ידוע הדבר. לא עכשיו. אני כן מבקש מחברי הכנסת האחרים, שאם הם יודעים איפה זה כתוב — שיאמרו. לי נדמה — ויושב פה קודמי, חבר הכנסת שלמה הלל, אולי הוא יודע — בהתאם למיטב ידיעתי, אין לחברי הכנסת ביטוח סיעודי. לכן אודה לחבר הכנסת צבן אם הוא יבדוק את הנושא. אם הוא ימצא שכן הדבר — ימסור לי; אם לא — ודאי הוא יודיע שהיתה לו טעות, וזאת על-מנת שלא ידברו סרה בחברי הכנסת כשאין לכך הצדקה.

אני מבין שלחבר הכנסת דן תיכון יש הסתייגות לסעיף 1. בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

אני אנמק שתי הסתייגויות.

היו"ר ד' שילנסקי:

תאמר אילו הסתייגויות, כדי שנדע לעקוב.

דן תיכון (הליכוד):

את ההסתייגות לסעיף 1 ולסעיף 2.

היו"ר ד' שילנסקי:

אולי אתה רוצה לנמק את כל ההסתייגויות שלך?

דן תיכון (הליכוד):

לא, לא. זה קשה כאן. אנחנו עדיין לא איתרנו את הסעיפים, כי הרי המספרים שונים.

היו"ר ד' שילנסקי:

טוב, בבקשה. אתה תראה דוגמה של קיצור בדברים.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חוק ההסדרים במשק המדינה הושלם היום והוא מובא לכאן לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. בעת שהציגה הממשלה את החוק הזה בפני הבית בקריאה ראשונה, אני חשבתי — חבר הכנסת רמון — — —

חיים רמון (המערך):

חבר הכנסת שואלים אותי פה, מה זה ביטוח סיעודי. אולי אתה תסביר להם.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, לא. אנחנו לא דנים כזה עכשיו.

דן תיכון (הליכוד):

פשוט לא היה מתאים לחבר הכנסת צבן להיכשל בנושא הזה. להערכתך, הוא שגה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חברי הכנסת העשירית, אלה שיושבים כאן — יש להם או אין להם?

דן תיכון (הליכוד):

היה ואין. חבר הכנסת צבן.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני חוזר כי — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת צבן יבדוק, ואני סומך על הגיגותיו. שבמידה שהוא טעה, הוא יעלה ויאמר זאת מעל במת הכנסת.

חיים רמון (המערך):

ועדת הכנסת רצתה — — —

דן תיכון (הליכוד):

חבר הכנסת צבן, אתה היית בין אלה — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

זה יהיה על חשבון הזמן שלך.

דן תיכון (הליכוד):

הזמן שלי כבר אזל.

היו"ר ד' שילנסקי:

תיגש לעניין.

דן תיכון (הליכוד):

רבותי, אל לה, לכנסת, לחזור על המשגים שהיא עשתה בעבר כעת שחוק מקיף, העוסק ב-30 עד 40 נושאים שונים ומשונים, מאוחד לחוק אחד ומוגש לכנסת ועובר לדיון בוועדת הכספים. החוק שלפנינו צריך היה להיות מפוצל לא היום, אלא בעת שהוגש לכנסת, כאמור, לקריאה ראשונה. חלק ממנו צריך היה לעבור לוועדת העבודה והרווחה, חלקים אחרים שלו לוועדת הכלכלה, וחלקים אחרים לוועדת הכספים.

משהועבר החוק בשלמותו לדיון בוועדת הכספים, זו פתחה במרתון, ובעצם היא מציגה בפנינו חוק שלא היה בידנו סיפק לעבור עליו. לעבוד עליו, לשקול את ההיבטים שיש בו, ולכן הוא מובא אלינו היום, להערכתך, חוץ כדי עריכה והגהה חפוזות. אני רוצה להודות בהודמנות זו לצוות המקצועי-האדמיניסטרטיבי של ועדת הכספים, שבמשך כמה שעות הכין את החוק והביא אותו לדיון בוועדת הכספים.

כאמור, החוק הזה בא להבטיח, שתקציב המדינה יישאר בגובה של כ-62.5 מיליארד שקלים. בחוק הזה היו סעיפים רבים שהיו אמורים להבטיח את ההכנסות וההוצאות של הממשלה בתחום הזה. משפוצל החוק הזה ברור שסעיף המסגרת של 62.5 מיליארד שקלים איננו — — —

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה לא להפריע. ומי מפריע לך? ברור שהחברים שלך. חבר הכנסת מסאלחה, אודה לך אם תשב. כשאתה יושב כולם רואים אותך, אבל כשאתה עומד — כוודאי וכוודאי. לחבר הכנסת שמאי יש היום הרבה להט. בבקשה, חברי הכנסת, לא להפריע.

דן תיכון (הליכוד):

כאשר אמרתי שהחוק במתכונתו הראשונה אמור היה להבטיח הכנסות והוצאות בהיקף של 62.5 מיליארד שקלים, הרי ממילא משעלה לכאן יושב-ראש ועדת הכספים והכריז על פיצול החוק, כאילו אמר לנו שהמסגרת הקדושה בהיקף של 62.5 מיליארד שקלים איננה קיימת.

מי שמעיד בצד ההוצאות וההכנסות של התקציב יגיע כוודאי למסקנה, שחלקים נכבדים מעיקרי התקציב, מן העקרונות שעליהם התבסס התקציב, אינם קיימים עוד. למשל, משהוכן התקציב בנובמבר-דצמבר 1989 אמרו לנו, שבתחום ההכנסות תהיה עלייה ריאלית של כ-7% במס ההכנסה ובמע"מ. באוקטובר-נובמבר היתה הנחה שהמשק יימצא בתהליך של תאוששות, העסקים יגדלו, התוצר העסקי יעלה ב-5%, ומכאן שתהיינה הכנסות גדולות יותר. שיחולק לאחר מכן באמצעות התקציב.

גרשון שפט (התחיה):
מי אמר לנו את זה?

דן תיכון (הליכוד):

כל הדברים הללו קרסו נפלו כשלושה חודשים לפני שאנחנו אישרנו את התקציב. נכון להיום, העקרונות הללו אינם קיימים, ומכאן אני בא ומציב סימן שאלה גדול על התקציב: האם התקציב משקף משהו, האם התקציב מהווה תוכנית עבודה של הממשלה — של איוז ממשלה אינני יודע, ולכן יש כאן סימני שאלה רבים.

משאמרחי שאני מטיל ספק בכמה מעיקרי התקציב, אני רוצה לנקוב כאן בכמה סעיפים שעלותם מגעת עד כדי 2 מיליארדי שקלים. זאת אומרת, אם בתוך התקציב יש גירעון מקומי בסכום של כ-3 מיליארדי שקלים, אני אומר שנכון לעכשיו חטאנו כזה שהגדלנו את הגירעון ב-2 מיליארדי שקלים נוספים.

אמנה כאן כמה סעיפים — — —

חיים רמון (המערך):

עכשיו אתה מתכוון למנות אותם? חשבתי שתעשה זאת בשעה 07:00.

היו"ר ד' שילנסקי:

תן לו למנות אותם. הוא מוריד לי סעיפים, שיהיה לו לבריאות. במסגרת הזמן שלו, תן לו להוריד סעיפים. יש לו עוד חמש דקות, תן לו לעשות זאת במסגרת חמש הדקות שלו.

פסח גרופר (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):

אדוני היושב-ראש, עוד מעט לא יישארו פה חברי כנסת.

חיים רמון (המערך):

יש לו יותר סעיפים משיש פה חברי כנסת.

היו"ר ד' שילנסקי:

יש לו עשר דקות. נותרו לו עוד ארבע דקות וארבע שניות, ואם במסגרת הזמן הזה הוא יוריד לנו עוד כמה סעיפים, כולנו בוודאי נודה לו. הזמן הזה עומד לרשותו.

פסח גרופר (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להעיר לך, שבעוד רבע שעה יישארו רק היושב-ראש והדובר.

היו"ר ד' שילנסקי:

כל ההערות האלה רק מאריכות את הזמן. בבקשה, חבר הכנסת תיכון.

פסח גרופר (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):

את העונש הזה אי אפשר להטיל על קבוצה קטנה של חברי כנסת. תודה רבה, אני הולך לישון.

היו"ר ד' שילנסקי:
לילה טוב.

בבקשה, חבר הכנסת תיכון.

דן תיכון (הליכוד):

אני רוצה לנקוב כאן בשמות כמה סעיפים שבהם, להערכתי, היתה סטייה גדולה, סטייה משמעותית. למשל, הזיכוי המיוחד שניתן לאזורי פיתוח, שאומדן הפסדי הכנסות בניגוד נע בין 40 מיליון שקל ל-125 מיליון שקל, לא טופל במסגרת חוק ההסדרים. למשל, לאחרונה נקבע שכל עניין ההפחתה בחצי נקודה של נקודת הזיכוי לאם עובדת שונה מהותית. סגירת פרצות בתחום ההפרשות הסוציאליות גם היא

לא הוגשה לכאן. תיקונים במס שבת, גם הם לא הוכאו לכאן. ביטול הצמדת קצבאות קשישים למדד, גם הוא לא בא לכאן. וכשאני נוקב בסעיפים הללו אני אומר שקיימות כאן סטיות בעשרות מיליוני שקלים. ואני ממשיך וקובע: הוספנו היום, למשל, 20 מיליון שקל למחלקה להתיישבות. אני בעד זה, אבל זה לא היה כלול בתקציב. תקציב הכנסת גדל ב-21 מיליון שקלים. גם זה לא היה כלול בבסיס התקציב.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אתה בעד?

דן תיכון (הליכוד):

אני תמיד בעד. בעד הכול אני. אין לי כל יכולת להשפיע על הסעיפים הללו, לכן אני תמיד בעד.

אני ממשיך וקובע, שסעיפים שבאים לממן את התוכניות לקליטת העלייה בתחום הדיור והקליטה אינם מופיעים כאן, והם עדיין מצויים בתוך הרוזבה, שהיא סיפור מעניין בפני עצמו.

לא הזכרתי כאן את עניין הדיור. הרי אין בכלל כסף כדי לבנות דירות, לפחות לא בתקציב משרד השיכון. הכסף עדיין מצוי ברוזבה, אם בכלל. אני לא רוצה להזכיר כאן את ההסדר החדש בתחום המשכנתאות, שמוציא את הסעיף הזה מן התקציב ומעביר אותו לידי הבנקים למשכנתאות. בעוד חודש-חודשיים, אחרי שחלק גדול מהתוכנית הזאת לא יתבצע, נחזור לממן את זה באמצעות תקציב המדינה.

אני לא מוצא כאן את הסיוע למפעלים כושלים דוגמת "כור"; אני לא מוצא כאן את הסיוע לקופת-חולים, כששר האוצר הקודם כבר התחייב לממן את הסיוע של 1989 ושל 1990, וזה בוודאי עובר את 100 מיליון השקלים.

אני לא רוצה לומר לכם, שבספר התקציב מופיע סעיף מעניין, שנקרא היטל על רכישת מט"ח, שצריך להכניס בתקציב 190 מיליון שקלים. שכחו שבו במרס 1990 בוטל ההיטל הזה והוא איננו קיים.

יש כאן סעיף חשוב, המדבר על הכנסות המדינה בתחום האגרות והרשיונות הממשלתיים. ב-1 במרס החליטה המדינה על מדיניות חדשה, האומרת שהאגרות של הממשלה והרשיונות לא יתייקרו ביותר מ-10%. זאת אומרת, סעיף ההכנסות הזה קטן ב-50%.

אני ממשיך ודן בסעיף הסובסידיות.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, זמנך תם. אני נותן לך רבע דקה. אחרי רבע דקה ייסגר המיקרופון. אני אכצע זאת, יהיה לי נוח. כולם יודעים שאתה חבר טוב שלי.

דן תיכון (הליכוד):

רבותי, יש לנו סעיף קטן מאוד שנקרא סובסידיות. הרי אנחנו מממנים באמצעות סובסידיות את מחירי המוצרים החקלאיים. למשל מים, חבר הכנסת גרופר.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, זמנך תם. היה לי טוב להראות אותך בתור משל ודוגמה, ואתה תגיד בלבך: ישמרני אל מידידי, מיריבי אשמר בעצמי.

חבר הכנסת שטריט.

חוברת כ"ג, ישיבה ק"ע

— הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה):
הודעת יושב־ראש הכנסת בדבר הפסקת הישיבה —

עלינו. לכן, אני רוצה לצמצם את דברי במסגרת הזמן הנתון לי להסתייגות אחת. לומר רק מסר אחד, ממקור.

אילו היה אפשר, שהאוצר וממשלת ישראל יחסכו מאתנו את המנות הגדרושות של עשרות תיקוני חקיקה בנושאים מגוונים — משום שהם ניתנים לנו בבת אחת, אין הם מקבלים את תשומת הלב הראויה. אני אומר זאת בכל הכבוד גם ליושב־ראש הוועדה וגם לחברי הוועדה: אין אפשרות בזמן כל כך קצר להתמודד גם עם חוק הסדרים במשק המדינה, גם עם חוק תקציב המדינה, העמוס לעייפה, בצורה נאותה.

לכן, אם אפשר בפעם הבאה לקבוע איזו פרקטיקה מגבילה, באופן שבתקציב המדינה לא יעמיסו עלינו תיקוני מס הכנסה, תיקוני ביטוח לאומי, אגרות והתייחסויות לקופות פנסיה ולקופות גמל, וסוגיות שונות הקשורות במסים, ומה לא.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אתה יודע איך משיגים זאת? רק עליידי זה שלא מעבירים את זה היום.

שמעון שטרית (המערך):
ראשית, היושב־ראש ניסה, כדי להקל את העומס הזה, לפצל, והיום אישרנו כמה החלטות לפני כן. אבל לא די בכך. יכול להיות שצריך לקבוע מדיניות יותר נוקשה בסוגיה זאת, כדי שהמסר יהיה ברור, וכדי ששפייה פוליטית של משמעת סיעתית לא תעזור, יכול להיות שאיזו חקיקה הצהרתית היא הפתרון. תודה רבה וכל טוב.

יח. הודעת יושב־ראש הכנסת בדבר הפסקת הישיבה

היו"ר ד' שילנסקי:

שאלתך נרשמה. תודה רבה, אפילו לא ניצלת חצי דקה.

חבר הכנסת יאיר צבן, ואחריו — חבר הכנסת חיים אורון.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב־ראש, אנא חוס על עצמך ואל תהפוך את עצמך לאובייקט למרידות של חברים שלא צריכים להיות כאן ויודעים מראש על־פי ניסיון של שנים קודמות שאין שום סיכוי שוועדת הכספים תסיים את עבודתה, לרבות העבודה הטכנית, אבל משום שיהיה חשש שמא הישיבה תתחדש ב־00:04, לא יוכלו לישון, וכך גם עובדי הכנסת.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה, במסגרת של חצי דקה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב־ראש, אני ממשיך בנקודה שחברי סיים בה. יש לי הרגשה, ואני אומר את זה בשיא הרצינות, שהקצב המוכתב לעבודה של ועדת הכספים ושל המליאה פוגע בתקציב, והאחריות לכך היא על היושב־ראש. שלא בצדק זה פוגע בתקציב. ממילא מדובר בנושא מסובך מאוד. הוועדה עובדת בחוסר רצינות, המליאה תעבוד בחוסר רצינות, והשגיאות הללו עולות מיליוני שקלים.

היו"ר ד' שילנסקי:

דברך נקלט. תודה רבה.

הודעתי שחבר הכנסת חיים אורון יהיה האחרון. לכן לא

אתן רשות דיבור לחברים נוספים.

יש לי שאלה ליושב־ראש ועדת הכספים. אודה לך אם תשיב על שאלתי ב"כן" או ב"לא". האם אתה חושב שנהיה

שמעון שטרית (המערך):

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, זו פעם ראשונה בקריירה הקצרה שלי בכנסת שאני מדבר בשעת 00:09 לפי שעוני.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

ההיסטוריה תזכור את זה.

שמעון שטרית (המערך):

ההיסטוריה תזכור את זה. אני רוצה לומר זאת, כי אולי הפרוטוקול לא תמיד יודע את השעה, ואם אומר משהו שכשעה 16:00 לא הייתי אומר אותו, שייחסו זאת לחובת השעה ביום — והיא כבר 39 דקות אחרי חצות. תודה רבה על התיקון. טעיתי בגלל השעה המאוחרת.

אדוני היושב־ראש, חוק הסדרים במשק המדינה הוא תופעה חולה, שצריך להיפטר ממנה מהר ככל האפשר. הפרקטיקה הזאת, ששמים לנו מאות סעיפים בנושאים שונים ומשונים, יחד עם תקציב המדינה, היא תופעה לא ראויה ולא רצויה.

לפעמים בוועדות הכנסת מקדישים שעות וישיבות רבות לפתרון חקיקתי נקודתי, וכאן שמים לנו חוברות שלמות, עד כדי כך שנציגי המדינה לא תמיד יודעים מה ההשלכות של הסעיפים שהם מציגים. היו מקרים שהערנו להם והם אמרו: אוי, אתם צודקים.

לנו, חברי הכנסת, אין יכולת, עם כל הכבוד, לעקוב אחר פרטי הפרטים וההסדרים של כל הנושאים ששמים ומעמסים

היו"ר ד' שילנסקי:

אני רואה שחברי הכנסת עייפים, ועוד עבודה רבה עומדת בפני ועדת הכספים. אני מבקש שלא להפסיק אותי עד שאגמור את דברי, אם כי אני יודע שבאמצע תהייה קריאות ביניים. אני מבקש לחכות עד סוף דברי.

אני מכריז בזה על הפסקה עד השעה 04:00. כדי שוועדת הכספים תוכל לסיים את עבודתה. אם ועדת הכספים, או העבודה הטכנית שצריכה להיעשות, לא תוכל להסתיים עד שעה 04:00, הרי אני מודיע מראש, שההפסקה מוארכת עד השעה 07:00.

ארבעה חברים הרימו ידיים. אתן חצי דקה ותו לא לכל אחד, ולא, נדון כל הלילה וועדת הכספים לא תוכל לגשת לעבודה. חבר הכנסת דן תיכון, חצי דקה. בעוד חצי דקה מופסק המיקרופון. כבר נתנסית בזה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב־ראש, ראשית, תודה רבה שאתה סוגר את המיקרופונים. מדובר כאן במיליארדים רבים, ולכן לא נהוג לעמוד על קוצו של יו"ד. בשם עובדי הכנסת שרוצים ללכת הביתה, אנא שחרר אותם עד מחר בבוקר בשעה 07:00. שכן הם עייפים והם פונים אליך בבקשה, באמצעותי: אנא קרא לנו רק מחר ב־07:00.

היו"ר ד' שילנסקי:

בקשתך נרשמה. חבר הכנסת שכח וייס, חצי דקה.

שכח וייס (המערך):

אדוני היושב־ראש, אודה לך מאוד אם תיתן לנו הסבר מניח את הדעת למה 04:00 ולא 07:00, או 06:30 או 06:53. פשוט מרתק אותי לדעת מה הבסיס של ההחלטה.

— הודעת יושב-ראש הכנסת בדבר הפסקת הישיבה; הודעת יושב-ראש הישיבה בדבר הפסקת הישיבה; הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) —

שיקול מאוד חשוב ורציני. הישיבה הזאת לא נפסקת. אנחנו רק עושים הפסקה עד שעה 07:00.

אלי דיין (המערך):

עד השעה 08:00, לתפילת שחרית.

היו"ר ד' שילנסקי:

הודעתי על השעה 07:00. מי שרוצה להתפלל שחרית יכול לקום בשעה 06:00. יהיה כאן מניין.

מוכנים לדיון בשעה 04:00? כדי לחסוך בזמן ולמען הקיצור תשיב "כן" או "לא".

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

לפי הערכתי — לא.

היו"ר ד' שילנסקי:

להערכתך — לא. תודה רבה.

בהתאם לכך, ועל מנת לאפשר לעובדי הכנסת לנוח, וזה

(הישיבה נפסקה בשעה 00:43 ונתחדשה בשעה 07:01).

יט. הודעת יושב-ראש הישיבה בדבר הפסקת הישיבה

הבנוח היקרות, שצריכות להכין את הדפים השונים כדי להניחם על שולחנם, חברי הכנסת.

להערכתנו, הזמן הדרוש כדי להכין את החומר הזה לקראת הדיון ולאפשר את המנוחה הקלה לחברי הכנסת ולוועדת הכספים, שעשו עבודה אדירה, קשה ומאומצת, ויש לכרך אותם על כך, והזמן הדרוש כדי לסיים את העבודה האדמיניסטרטיבית הוא כשעתיים. על כן אני מודיע גם לכם, שני חברי הכנסת שבזה הרגע נכנסתם, חבר הכנסת שובל וחבר הכנסת נתניהו, על הפסקה נוספת, שתהיה אחרונה לעניין זה של תקציב המדינה, הפסקה של שעתיים בלבד.

בשעה 09:00 בדיוק תתחדש ישיבת המליאה והתקציב יהיה מוכן לאישורה. אני מודה לכם על בואכם וחוזר ומודיע על הפסקה. הישיבה תתחדש בשעה 09:00. תודה.

(הישיבה נפסקה בשעה 07:04 ונתחדשה בשעה 09:05).

כ. הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990

קריאה שנייה וקריאה שלישית

יש לנו סעיף מאתמול, שעוד לא עבר, סעיף 1 — יש הצעה לחברי סיעת מפ"ם. אני מזמין את חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה. האם אתה רוצה לנמק את כל ההסתייגויות?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
לא, לא.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה רוצה סעיף סעיף, בבקשה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
לאחר שרק לפני שעה הצלחתי להתאושש מהחווייה הקשה שעברתי עם חברים בוועדת הכספים במשך הלילה, אני חושב שחשוב לחלק את חוויותינו עם חברי הכנסת — במנות, לאורך היום.

לפני דקות מספר, בכניסה לכנסת, אמר לי אחד הסדרנים הווחיקים: אני כבר 28 שנים כאן, ולא היה כדבר הזה. אני כאן רק שנתיים, ואינני יכול להעיד לגבי 28 שנים, אם לא היה כדבר הזה.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):
נכון.

דוד ליבאי (המערך):
מה בדיוק לא היה?

היו"ר ג' גדות:

אני מתכבד לחדש את ישיבת המליאה ומברך ב"בוקר טוב" את כלל עם ישראל, ובכלל זה את כנסת ישראל, ואת נציגה הנאמן, הראשון לבאים, חבר הכנסת לובה אליאב, היושב אתנו כאן במליאה, וכמובן את חבר הכנסת רחבעם זאבי, השני לבאים. אלה הם נציגים נאמנים של מליאה כמעט ריקה בבוקר זה.

ברשותכם, חברי הכנסת, אני בא להודיע לכם, כי אכן תמה ונשלמה הכנת תקציב המדינה לשנה הנוכחית. ועדת הכספים סיימה את דיוניה לפני כמחצית השעה, וחבריה יצאו להחליף כוח. בה בשעה שהם מחליפים כוח, תקציב המדינה עובר את הטיפול האדמיניסטרטיבי, הן בידיהם האמונות של היועצים המשפטיים והיועצים הכלכליים והן בידיהן האמונות של

היו"ר ד' שילנסקי:

שוב, בוקר טוב. אני מתכבד בזה לחדש את הישיבה שתחילתה ב-09:00 לפני 24 שעות. אני מצטער, דחינו את פתיחת הישיבה משעה 07:00 לשעה 09:00 בהתחשב בחברי ועדת הכספים שעבדו קשה כל הלילה, ואני מבקש סליחה מחברים מספר שהגיעו בשעה 07:00. אבל כשעמד השיקול, שאלה שהגיעו ב-07:00 יצטרכו לחכות שעתיים, מול השיקול של ההתחשבות בחברי ועדת הכספים שעבדו כל הלילה — העדפנו את השני.

אני רוצה להודיע עוד, שפנו אלי כמה חברי כנסת בקשר לחוקים שונים שרצו לכלול עוד בסדר-היום. אני מודיע לכולם, שדחיתי את כל ההצעות. אני מציע שלא לפנות אלי בבקשה להוסיף עוד חוקים. אנחנו דנים רק בחוקים שנקבעו מלכתחילה וקשורים בתקציב. לא אוסיף שום חוק, גם אם הוא קטן, כלומר קצר מבחינת הזמן, כי אם אני אפתח פתח ואתן להוסיף אפילו חוק אחד, זה יצדיק את הפניות האחרות, הנוספות. אנחנו צמודים רק לחוקי התקציב, נמצה אותם עד הסוף, ונשתדל לפעול ביעילות.

אנחנו חוזרים לחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990. אני חוזר ואומר, שאשמור על לוח הזמנים. אתמול סגרתי את המיקרופון לחבר כנסת שעבר את מסגרת חמש הדקות, הוספתי רבע דקה, הכול לפי השעון. מי שיעבור על רבע הדקה, אסגור לו את המיקרופון.

פנימיות, על מקרים סיעודיים, על מפגרים, ועל זה עמד התקציב כולו. ופה פתאום אסור לחרוג, מול 300 מיליון השקלים, וכשהצענו 45 מיליון שקלים, אמרו: 15 מיליון. והצבעתם על 20 מיליון, והתפשרתם, כחלק מהפשרות, על 33 מיליון. פשרה על גבי פשרה, ועכשיו צריך להחליט איך לחלק אותה, למה לחלק אותה: ל-600 מקומות בפנימיות, ל-500 מקומות לילדים מפגרים, כששר שלכם אמר שזה המינימום, כי ילדים שהוכרו בוועדות השמה מחכים בחוץ, והורים שהוכרו כזכאים — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אורון, זמןך חם.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
סיימתי. אני מציע להוסיף לכותרת של התקציב את היעדים האמיתיים שלו: קליטת עלייה, צמיחה וצמצום פערים.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. המסתייג הבא — חבר הכנסת שמעון שטרית.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אנחנו מבקשים הצבעה על הסעיף.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, ההצבעות, כמו תמיד, הולכות — — —

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

לא, אנחנו מבקשים הצבעה על הסעיף, לפי התקנון.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני אבדוק את זה. תן לי לבדוק. שמעתי את בקשתך, אתן לך תשובה. אבל בינתיים, כדי שלא להפסיד זמן — — —

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

זה אלמנטרי, זה בדוק בכל הכנסות האחרונות.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני, אני אומר שאבדוק. הרי אינני רוחה את פנייתך. אני ממשיך לפי הסדר, כמו שנהגנו אתמול. אינני רוחה את פנייתך. אני אבדוק. כדי שלא להפסיד זמן, אני ממשיך לאפשר למסתייגים לדבר.

לחבר הכנסת שטרית יש הסתייגות לסעיף 1 ויש לו הצעה לגבי מה שיבדוק בסוף סעיף 2. חבר הכנסת שטרית איננו כאן. אני ממשיך הלאה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש לקרוא את הסעיף בתקנון.

היו"ר ד' שילנסקי:

בעמוד 3 יש הסתייגות של חברי הכנסת עמור ופוזר. חבר הכנסת שאול עמור איננו באולם. חבר הכנסת פוזר, בבקשה.

אברהם פוזר (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת אורון עשה חסד עם הכנסת, כשקרא לזה "גנבים כלילה". אם המשטרה תופסת את הגנבים שבאים כלילה, הם נענשים. פה לא נענשים. זו עבירה שאין עונש בצדה. כך שאל נעשה עוול לגנבים, הם לפחות נוטלים את הסיכון.

יש פה מירון מטורף לחלק מה שאין. אתם תהרסו את כלכלת ישראל. אני אומר לכולכם ביחד, גם לשתי המפלגות הגדולות: אתם תהרסו את כלכלת ישראל. לקחתם מקופת הציבור כסף שאיננו. או שתדפיסו כסף ותחדשו את האינפלציה, או שתעלו מסים ותהרסו את הצמיחה. בכל מקרה תהיה תוצאה חמורה מאוד.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אבל אם מה שהתרחש כלילה האחרון בוועדת הכספים, סביב פתח ועדת הכספים, ככל קומת הוועדות, הוא דמותו של תקציב המדינה — אז המושג "גנבים כלילה" איננו השמצה, המושג "גנבים כלילה" איננו מלה רעה שאומרים על הכנסת, הוא תיאור מינימלי, מופחת, במלים עדינות, של מה שהתרחש. ואנחנו יכולים עכשיו להתכנס כאן ולהמשיך לדון בדרך שגרה — וכך נעשה — בתקציב, שלמרות מאמציו הכנים והרציניים של יושב-ראש ועדת הכספים, היכולת שלנו לדון בו באופן ענייני ולהוציא משהו ממוצר הכלאיים המשונה הזה היא קטנה. זו תוצאה של ממשלה ששני ראשים התנגשו בה זה בזה, תוצאה של ממשלת מעבר ששר האוצר שהגיש את התקציב הזה הוא עכשיו באופוזיציה, ושר האוצר שמגיש אותו עכשיו הוא בממשלת מעבר, והגורם האחראי ביותר בתוך הוועדה היה האופוזיציה.

משום שכאשר הגיעו הכספים הייחודיים ל-230 מיליון שקלים — 230 מיליון שקלים — לעומת 56 מיליון שקלים בשנה שעברה, ואנחנו עמדנו כאן לא אחת ואמרנו שיש מקום לתת תשובה נכונה על המצוקות האמיתיות של אותו מגזר, שאנחנו מכילים את תקציביו במלה רחבה, "ייחודיים" — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אורון, אני רוצה להפנות את תשומת לבך לכך שמחצית הזמן להסתייגות שלך עברה. אני רק מפנה את תשומת לבך. אתה יכול להמשיך כפי שאתה רוצה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

— — — וכאשר הסתיים הפרק הזה כפי שהסתיים, מעזים — חבר הכנסת בן-אלישר — להעלות בפני הוועדה הכפלת מימון למפלגות — — —

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אני מסכים עם כל מלה שאתה אומר, אבל גם אתה קשור לאוצר באינפוזיציה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני קשור כמו שאתה קשור. כי אתם מדברים על משק חופשי ואתם קושרים את כולם, בשיטות העקומות האלה, אל האינפוזיה.

אברהם בורג (המערך):

זה לא אינפוזיה, זה קטטר.

שרה דורון (הליכוד):

— — —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

וכאשר מסתיים הפרק הזה, מוסיפים את הפרקים של ה"ייחודיים". וכפי שכתוב בהסתייגות שהגשנו כאן עכשיו, הנושא המרכזי, שבנייר המקורי של הממשלה עוד הופיע, תפקיד התקציב הזה, שעיקרו קליטת עלייה, צמיחה וצמצום פערים — איננו כאן, נעלם ממנו. אתם הגשתם פתאום ב-06:00 הצעה לסדר בוועדה 300 מיליון שקלים לשיכון. אמרתם: אין שיכון בתקציב. גיליתם את זה רק היום ב-06:00? הייתם בתוך הסיפור הזה כל הזמן. הגשתם תקציב בלי עלייה, עם דיבורים על עלייה. הגשתם תקציב בלי צמיחה. אתם יודעים שהוא בלי צמיחה, אף שבטקסט המקורי של נאום שר האוצר על עיקר התקציב מופיעה צמיחה. פה אפילו לא העזו לכתוב את המושג הזה. וצמצום פערים.

חברי הכנסת, הקרב העיקרי כלילה היה על 45 מיליון שקלים לרווחה ולבריאות. על מה? על מיטות לילדים, על

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
לא, אני מבקש להצביע על כל סעיף וסעיף.

היו"ר ד' שילנסקי:

על כל סעיף וסעיף. זאת זכותך האלמנטרית. בקשתך מתקבלת. חברי הכנסת, ההצבעה תהיה אחרי כל סעיף וסעיף. מאחר שעל שם החוק לא הצבענו, ועל סעיף מס' 1 לא הצבענו, ואנחנו כאמצע ההסתייגויות לסעיף 2, כשנגמור את ההסתייגויות לסעיף 2 נצביע על שם החוק, על סעיף 1 ועל סעיף 2.

חבר הכנסת יאיר לוי — איננו כאולם.

אורה נמיר (המערך):

למה שהוא יהיה? הוא כבר קיבל הכול.

יואש צידון (צומת):

ממי הוא קיבל את זה?

אורה נמיר (המערך):

משתי המפלגות הגדולות.

היו"ר ד' שילנסקי:

לחבר הכנסת יגאל ביבי יש הסתייגות. הוא איננו כאולם. אני מזמין את חבר הכנסת חיים אורון.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

יש לי הסתייגות בעמוד 3 ויש לנו 40 הסתייגויות בעמודים 4, 5, 6 ו-7. אלה סעיפים שונים לחוק.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אלה סעיפים לחוקים שונים.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב ראש, אני מנמק עכשיו את ההסתייגות בעמוד 3. אחרי הרישא יבוא, בהסתייגויות הבאות — גם אם נתווכח לגביהן — הן לפני "אחרי פסקה (1) יבוא" ובמקום אחר לגמרי מדובר בנושא אחר לגמרי, ודאי שהם לא שייכים זה לזה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תתחיל ל'נתיים' את ההסתייגות הזאת, וכינתים אבקש להביא את החלטת ועדת הפירושים לאותו נושא. בבקשה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חברי הכנסת, בלי שום נימה פולמוסית, התמזל מזלנו שכרגע יש לנו אפשרות חוקית לסגור את כל הדלת, החלון, הפרצה הקיימת. אני קורא את הצעת התיקון לחוק האומרת: "א. סייג לתוכנית — לא תיוחד תוכנית לאדם או ליחיד, ולא תיוחד תוכנית לגוף יחיד, אלא אם כן הוא יחיד במינו". במלים אחרות, לא יתאפשר במסגרת תקציב המדינה אוסף הסעיפים האלה, שבהם מופיעים שמות של עמותות, כתובות, ישיבות ובתי מדרש ומקומות אחרים. יופיע סעיף "בתי מדרש", והוא יכול להיות גדול פי ארבעה, ויחולקו התקציבים לבתי המדרש על-פי קריטריונים ובאופן שוויוני.

אני רוצה לומר לחברים הדתיים היושבים פה: החוק הוא לטובתכם ולא נגדכם. תופיע קטגוריה של ישיבות אולי כסכום כפול ויחולקו כספים לישיבות על-פי קריטריונים ובאופן שוויוני על-פי פסיקת בג"ץ. ההצעה המובאת כאן אומרת את הדבר הפשוט והאלמנטרי: לא תופיע במסגרת חוק התקציב תוכנית שהיא סעיף יחיד, הפרט הקטן ביותר בתקציב המדינה ליחיד או ליחידים שאינם מיוחדים.

יש פה התחסדות בלתי-רגילה, של כולם, מן הסיבה הפשוטה: יצרנו שיטת משטר שאף אחד לא מעז לומר "לא" לסחטנות של המגזר החרדי. כל אחד פוחד שהצד השני ילך לצד אחר אם הוא יאמר את האמת. כולם אומרים את זה פה כל היום.

לכן אין מנוס, רבותי חברי הכנסת, אנחנו צריכים מהר לתקן את החוק, ליצור משטר של בחירה ישירה של ראש הממשלה וללכת מהר לבחירות חדשות.

עמנואל זיסמן (המערך):

בשום פנים ואופן.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

חבר הכנסת זיסמן, בחמש הדקות העומדות לרשותי אין לי זמן להתווכח אחר. כל עוד השיטה הנוכחית בעינה, יחזור המחזה הזה על עצמו שוב ושוב, ופירוש הדבר הוא הרס של הדמוקרטיה בישראל.

שבח וייס (המערך):

— — —

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

לא תחזור שיטה אחרת. אתה יודע, חבר הכנסת וייס, שאדולף היטלר עלה לשלטון בשיטת בחירות כמו זו שיש לנו פה. רק שתדעו את זה, אלה שמדברים על פחד מפני עריצות וטירניה.

עמנואל זיסמן (המערך):

— — —

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

לא, אני רק מזכיר עובדה היסטורית.

אם לא נשנה מהר את השיטה, תהרוס השיטה הזאת את הדמוקרטיה. זו בושה להיות חבר הכנסת ולשמוע כל כורך מי המועמד הבא להיות משוחד באמצעות משרת שר, סגן שר, תיק, כסף וכד'; פשוט מביש.

הדבר האחרון הוא הגדלת מימון המפלגות. עוד לא נכרא כדבר הזה. מפעל שמתחיל להפסיד מצמצם בהוצאות שלו. למה הליכוד, שיש לו הכנסה של 800,000 שקל בחודש לפי המצב הנוכחי, לא יכול להעמיד את המנגנון שלו על 300,000 שקל ולהחזיר חצי מיליון שקל כל חודש? בשביל מה צריך לבוא עם עוד ועוד תוספות לקופת הציבור? זו גם לא חוכמה גדולה לבוא ולומר שלא מוצאים תרומות. בשביל תרומות צריך להתאמץ. צריך לפחות לבוא אל הגביר ולבקש את זה ולהיות נעים מליכות. יותר קל לבוא לשם ובהרמת יד לקחת מקופת הציבור.

מפלגתי איננה אשמה בכלום. אין לי מוסדות, אין לי ייחודיים, אין לי בקשות, אין לי שום דבר, ולמרות הכול אני שותף לכלימה, משום שהרפוש הזה דבק בכלום. כשהציבור חושב היום על הכנסת הוא לא חושב רק על אלה שחטאו, הוא מייחס את זה לכולם. אם לא נתקן את פגמיה של השיטה הדמוקרטית שלנו, סופה שבמו ידינו נביא לחורבנה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת צבן, אני מקבל את בקשתך להצביע על כל סעיף וסעיף. יש לזה סימוכין בתקנון. אנחנו לא הצבענו על שם החוק, ולא הצבענו על סעיף 1. כשנגמור את ההסתייגויות לסעיף 2, נצביע. זאת אומרת, אתה מבקש להצביע רק על סעיפים שבהם אתה מסתייג, או גם על סעיפים שבהם אינך מסתייג?

אליקים העצמי (התחיה):
מה זה יחיד במינו?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

יחיד במינו. אם יש תיאטרון "הבימה" והוא אחד ואין שני לו, והגדרת התקציב לו אפשרית רק בהגדרת ייחודו, הוא יחיד במינו. אבל יש תיאטראות, כולם יופיעו בסעף תיאטראות, ותיאטרון "הבימה" יקבל את חלקו על-פי קריטריונים ובאופן שוויוני. זאת הצעת החוק. היא לא מופנית כלפי מגזר, היא לא מופנית כלפי מישור. התוכן הפשוט שלה אומר: אם באמת המערך והליכוד מתכוונים שלא לבצע את העניין הזה, יגידו שאין בחוק אפשרות. אולי צריך לתת 500 מיליון שקל. כי יש קיפוח בציבור הדתי; יכול להיות. אבל בסעיפים מוגדרים, על-פי קריטריונים בדוקים, בחלוקה שניתנת לביקורת מבקר המדינה, בחלוקה שניתנת לערעור לפני בג"ץ, ואולי יהפוך המסלול הזה למסלול שכולנו נוכל לכבד אותו, ואני מוכן לומר מעבר לזה, אולי נתקבץ בו גם כמי שנותן תשובה אמיתית על צורך קיים, וגם כמי שמונע חלוקת כספים למי שכולנו מרגישים שאין הצדקה לחלק להם. זהו הפתרון החוקי הפשוט האלמנטרי, שיכול להסדיר את העניין הזה.

אני קורא לחברי הכנסת לתמוך בו, להצביע עבורו, ואולי כך, מתוך המצוקה הזאת, תצמצם איזו טובה שהיא.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, יש לי בעיה עם ההסתייגות השנייה. יש פה חילוקי דעות, אם זו הסתייגות אחת או פסקאות פסקאות. ביקשתי להביא לי את החלטת ועדת הפירושים, אולי נדבר אחרי שתהיה החלטת ועדת הפירושים מונחת לנגד עינינו. לכן אני מציע בהסכמה כללית וברוח טובה לעבור עכשיו לסעיף 3 שעליו יש שתי הסתייגויות קטנות. נחכה עשר דקות עד שיביאו את החלטת ועדת הפירושים.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

את זה שמצביעים סעיף סעיף אדוני כבר קיבל, זה כתוב בתקנון. ביקשתי את זה קודם לכן.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל אתה מבקש לנמק עוד הסתייגות.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

זה לא שייך להסתייגות שלנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

זה שייך.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להעיר הערה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי סיעת מפ"ם מציעים — לפני פסקה (1) יבוא — 1, 2, 3, 4 וכו'. בבקשה, חבר הכנסת צבן.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, הדבר הזה איננו מתברר בפעם הראשונה. היה אותו דיון בשנה שעברה, לפני שנתיים ולפני שלוש שנים. יש מי שמערכת כאן את הדיון בהצעות על חוק התקציב בדיון על חוק ההסדרים.

רשימת ההסתייגויות המוגשת כאן, אדוני, נוגעת לא לסעיף זה שאנחנו דנים בו אלא לסעיפים אחרים. כיוון שחוק ההסדרים במשק מחייבס להמון חוקים, גם ההסתייגויות שלנו באות בזו אחר זו ומתייחסות לחלקים שונים בחוקים שונים. כבר היה תקדים גם בכנסת הקודמת.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה. הרי אתה רוצה למצות את הסדרים הטובים והנכונים. יש שתי דעות. אינני יודע איך לפסוק. כדי לדעת איך לפסוק אני צריך לקחת את ההחלטה, גם אתה תוכל לראות אותה. אם יהיו חילוקי דעות, נחליט. אולי כשנראה את החלטת ועדת הפירושים לא יהיו חילוקי דעות. עד שיביאו את החלטת ועדת הפירושים — טכנית, פיסית זה ייקח בין חמש לעשר דקות — אני מציע שנדלג בינתיים על ההנמקה של זה, ניגש לסעיף 3 בהסכמה וברוח טובה, ובינתיים יביאו את החלטת ועדת הפירושים. זה הדבר ההגיוני והסביר ביותר.

שושנה ארבל-אלמוזילנו (המערך):

אבל אי אפשר להצביע בלי לשמוע את תשובת יושב-ראש ועדת הכספים.

היו"ר ד' שילנסקי:

בסדר. זו זכותו של יושב-ראש הוועדה, אבל הוא עוד לא יכול לענות כי עוד לא גמרו את ההסתייגויות. חברת הכנסת שושנה ארבל-אלמוזילנו, זו זכות אלמנטרית, ונאפשר לו להשיב.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

לקראת ההצבעה אני רוצה לענות.

היו"ר ד' שילנסקי:

בלא-הכי הייתי שואל אותך אם יש לך מה להגיד. אנחנו מדלגים בינתיים — לא מסיימים — על סעיף 2 וניגשים לסעיף 3. חבר הכנסת דן תיכון איננו באולם. חבר הכנסת פורז, בבקשה.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, המדובר הוא בהסתייגותי ובתביעתי לבטל את סעיף 3. המאריך את תוקפו של ההיטל על שירותים מיובאים. מאחר שהמלים האלה קצת מטעות, אני רוצה להסביר כמה דברים אמורים.

אזרח ישראלי הרוצה לשכור מכונית בחוץ-לארץ או רוצה להזמין חדר בבית-מלון בחוץ-לארץ עושה זאת בישראל. הוטל עליו לפי החוק הזה היטל בשיעור של 15%. דבר שגורם לכן שאלפי ישראלים, במקום לקנות באופן חוקי דולרים בבנק ולשלם את ההיטל, הלכו וקנו דולרים בשוק השחור וחסכו לעצמם. משום שהעלות של הדולר השחור נמוכה מעלות הדולר הזה פלוס ההיטל. לאט לאט, מאחר שראו שהגזירה הזאת חמורה — בעיקר באו בטענות במגזר העסקי — לגבי המגזר העסקי ביטלו את זה לחלוטין. לפני זמן מה גם הקטינו את ההיטל מ-15% ל-7.5%. התוצאה של ההיטל היא שמעורדים אורחים ישראלים, פשוט מאוד לקנות דולרים ולשחור בשוק השחור במקום להזמין כל-ידי שוכר או מקום בבית-מלון או כל שירות תיירות אחר בישראל.

למיטב ידיעתי ההיטל הזה איננו מכניס סכומים גדולים. יש בו בסך הכול השפלתו של האזרח הישראלי. הוא מיסוי בלתי צודק. מאחר שכך, אני מבקש שתוקפו לא יוארך וההיטל הזה ייקבר סוף סוף קבורה סופית.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. נצביע במכלול אחד מסעיף 1 לסעיף 4. לסעיף 4 יש הסתייגות של חבר הכנסת דן תיכון. הוא איננו באולם.

דן תיכון (הליכוד):

ישנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

בוקר טוב. ניצלנו מהסתייגות אחת שלך, לא היית, חשבתי שניצל גם הלאה. אני אומר זאת בהומור. הפסדנו שלא היית ולא שמענו את דבריך. בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב־ראש, יש במדינת ישראל חוק ישן־נושן שקוראים לו חוק הפיקוח על המחירים והמוצרים. החוק הזה חוקק לפני שנים רבות והוא מאפשר למשרד התעשייה והמסחר לפקח על כמה מוצרים. ברצות המשרד הוא מוסיף מוצר. ברצותו הוא מוציא מוצר. כ־1985, משאימצנו את התוכנית הכלכלית החדשה, חוקקנו חוק חדש שמאפשר לנו להטיל פיקוח על מוצרים נוספים. מאז 1985 חלו חמורות רבות במשק, ומן הדין היה שהחוק הזה יעבור מן העולם ונחזור למצב הישן. לצערי, הממשלה, קרי האוצר, מעדיף לקיים את החוק הזה ולהאריך אותו מדי שנה בשנה, וכך קיימים בפועל שני חוקים, לכאורה שניהם מכסים אותו שטח, שניהם נותנים אותן אפשרויות, האחת — לשר התעשייה והמסחר; השנייה — לשר האוצר.

מאחר שאני חושב שמאז 1985 זרמו מים רבים בירדן, אני מציע שלא להאריך את תוקף החוק החדש, שכן אין בו צורך, וטוב נעשה אם נוציא מוצרים רבים ככל האפשר מן הפיקוח על המחירים. מדינה שרוצה להתקדם, מדינה שצועדת לקראת 1992, חייבת לצמצם את הפיקוח שיש לה לגבי מספר רב וגדול ביותר של מוצרים, שכן עד עצם היום הזה, כתוצאה מהארכת תוקפו של החוק הזה, אנחנו מפקחים על מחירים של מוצרים רבים מדי. למשל, רק לפני כמה ימים נודע לנו שמסירים את הפיקוח על מה שנקרא הספרים במדינת ישראל. מישו היה מעלה על דעתו שיש פיקוח על מחירי תספורות במדינת ישראל?

לכן אני בא ואומר: החוק הזה, אסור לנו שנחדש אותו אוטומטית וללא בדיקה. כאמור, אילו היה לנו זמן בוועדת הכספים ולא היו מביאים לנו כ־60 חוקים תחת חסות של חוק אחד, היינו מתייחסים בוודאי ביתר רצינות לחוק, ואני מניח שכולנו גם יחד היינו מבטלים את החוק, מעבירים אותו מן העולם. לחלופין, אולי היינו מחליטים שאנחנו מאריכים את חוקו של החוק הזה בשנה אחת נוספת, ולאחר מכן הוא היה עובר מן העולם. כאמור, זה חוק שמוארך באופן אוטומטי, ולהערכתו אין בו צורך.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת גרופר — איננו. חבר הכנסת אברהם פורז, בבקשה.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

אני מבין שלחבר הכנסת גולדשטיין אין סבלנות לשמוע אותי, אבל לנהל משא־ומתן קואליציוני יש לך בוודאי זמן, וגם סבלנות. לכל מיני דברים שנעשים בחדרי חדרים יש לכולם זמן.

יגאל הורביץ (הליכוד):

אל תהיז אתו.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

אבל להאריך את החקיקה הבולשביקית הזאת, שרוצה לשמור על ישראל כמדינת צבא של פקחים, כשאפשר לפקח על המחירים, לקבוע מקסימום ומינימום, ומי שחלילה יעלה את מחירי התספורות עוד בחצי שקל ילך לבית־הסוהר — לזה יש לכולם זמן.

רבותי, החוק הזה התקבל ב־1985 יחד עם התוכנית הכלכלית הידועה לייצוב המשק. גם אני, בעל השקפת עולם ליברלית מאוד, חשבתי שבאותה תקופה, שהיתה שעת חירום — מבחינה כלכלית זו היתה שעת חירום, המשק עמד בפני קטסטרופה והתמוטטות טוטלית — היתה אולי — — —

חברת הכנסת דורון, אדוני היושב־ראש, הזכות האלמנטרית שלי היא שיפריעו לי, אבל בלחש, לא בעוצמה מוגזמת: שיפריעו במשורה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אליאב וחבר הכנסת שריר, אודה לכם אם תשבו.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

באותם ימים אולי היתה הצדקה לחוק לפיקוח על מחירים כדי לייצב את המשק ולהוציא אותנו ממעגל הסחרור האינפלציוני. אז אולי היתה לכך הצדקה. מאז עברה תקופה של חמש שנים כמעט. איזו הצדקה יש היום, כאשר העולם כולו, לרבות הגוש הסובייטי, הולך לקראת פתיחות, לכך שאנחנו נשומר בספר החוקים שלנו דבר דרקוני שכזה, המאפשר הגבלת מחירים ופיקוח על מחירים? מדוע אנחנו זקוקים לזה? לשם מה צריכים שרים לפקח ולקבוע מחיר מרבי למוצרים? זה צריך להיקבע בתנאי שוק. אם יש מקרה חריג — יש אפשרות לטפל בזה בהתאם לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, על הפקעת מחיר או על רווח בלתי־סביר. אבל פה מדובר בהוראה גורפת, טוטלית, המאפשרת לשר לקבוע מחירים מרביים גם כאשר אין לכך שום הצדקה כלכלית.

אם אנחנו רוצים צמיחה, אם אנחנו רוצים שהמשק ישגשג, אנחנו צריכים להניח את ידנו ממנו. הממשלה צריכה להתערב פחות ככל האפשר. איך אמר סטף ורטהיימר: שהממשלה תפריע כמה שפחות. הרי ממילא היא מפריעה, אבל נקטין את ההפרעה עד למינימום.

לכן, רבותי חברי הכנסת — אני אומר זאת בלי ניגוח — את הסעיף הזה אפשר להוריד, הוא מיותר. אני מניח, שאילו ועדת הכספים לא היתה נמצאת בלחץ של כספים ייחודיים ומימון מפלגות והיתה יכולה לעשות את עבודתה בנחת, בניחותא, בוודאי היתה מגיעה לאותה מסקנה. אני רוצה לקוות שהסעיף הזה מיותר, לכן, הבה נבטל אותו ומהר.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. בשלב זה אני רוצה להגיד, שהטענה של חבר הכנסת צבן התקבלה. לסעיף 4 יש עוד הסתייגות של חבר הכנסת אולון. חבר הכנסת צבן, ההסתייגות היא של חבר הכנסת אורון, אם הוא רוצה לנמק אותה, בבקשה. כך כתוב פה, לפי מה שמונח לפני.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב־ראש, יש פה תקלה, ואני לא מתלונן על כך. העברתי פתק בוועדת הכספים, שכל ההסתייגויות שאני מגיש במהלך הישיבות הן בשם כל חברי סיעת מפ"ם. אם לעתים זה מופיע כך ולעתים אחרת, זו לא שגגה שיצאה מתחת ידני, ואני מקווה שהיושב־ראש ינהג בהתאם, כי אין שום היגיון בכך שבהסתייגות קודמת אנחנו מופיעים בשמנו ובהסתייגות אחרת — רק אני בשמי.

היו"ר ד' שילנסקי:

היושב־ראש מודיע, שהוא ינהג בהתאם למה שמונח לנגד עיניו אלא אם כן יבוא הפקיד המוסמך ויגיד: הטעות היא שלי. אם הטעות היא של הפקיד, אני תמיד אעמוד מאחורי התיקון.

ובכן, אני מודיע שאני מקבל הן לגבי סיעת מפ"ם והן לגבי סיעת ר"צ שזה הוגש בשם כל הסיעה.

חבר הכנסת שבח וייס, אתה רוצה להוסיף משהו?

שבח וייס (המערך):

לא.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אורון, אתה יכול להמשיך.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, בראשית דברי אני רוצה להתייחס להסתייגות בסעיף 4 רק במשפט אחד ולחזור להסתייגות אחרי סעיף 1, שנימקתי אותה קודם, כי השעה עכשיו 09:45, ונוספו כמה חברי כנסת שלא היו קודם לכן, ואני רוצה להסביר את טיבה של ההסתייגות.

אנחנו מציעים, שתחילתו של החוק בנושא הפיקוח על המחירים תוארך לשנתיים. הוראת השעה הנראית למישהו כאילו הנה הנה אנחנו כבר יוצאים מתוך האינפלציה, כאילו אנחנו יכולים שלא לפקח על המחירים, צריכה להזכיר לנו, שכולנו חוונו תקופות שבהן העדר פיקוח על מחירים גרם נזק עצום.

איני רוצה להרחיב בעניין זה. אני חושב שיש מקום להחיל את החוק הזה למשך שנתיים, ואולי, כפי שאמר חבר הכנסת תיכון, יש בהחלט מקום לבחון את אופן ביצועו השירותי לפעמים, אבל זה ניתן גם כאשר תחילת החוק הזה נמשכת שנתיים.

אני רוצה לחזור על התוספת המוצעת עלי-דינו, ואני אומר פעם נוספת מה שאמרתי בראשית הישיבה, כאשר פרקתי חלק מהחוויות של הלילה האחרון בוועדת הכספים, אם רוצים ברצינות שהתופעה של גנבים כלילה תיעלם, הרי אם יתקבל החוק האומר שלא תיוחד תוכנית לאדם יחיד או לגוף יחיד — אם זה יתקבל כאן הבוקר, הרי הפרצה הזאת תיעלם ולא נצטרך כולנו להיות שותפים למחזה החמור והמביש החוזר מדי שנה בשנים האחרונות, של החלוקה כלילה האחרון.

אני מקווה שחברי הליכוד לא יסתייגו מהצעת זו מפני שהזכרתי את המושג "חלוקה". בהקשר זה הוא אינו מתייחס לטריטוריה אלא לכספים המחולקים, גם אם הם מגיעים בדרך שאי-אפשר להמשיך בה. זה כבר לא 5 מיליונים, גם לא 10 מיליונים, אלא 200 מיליון. זה כבר לא סכום שניתן לחלק אותו — גם מי שתומך בזה. מוצעת כאן דרך חוקית המאפשרת לסתום את הפרצה הזאת, ואני קורא לחברי הכנסת מהליכוד ומהמערך, המדברים על כך מדי יום, להסכים לקבלת ההצעה שלנו.

אתמול בסיום הישיבה אמרו מזכיר מפלגת העבודה וראש סיעת הליכוד והתחייבו לפרוטוקול: זו הפעם האחרונה. אגב, זה קרה כך גם לפני שנה וגם לפני שנתיים.

שרה דורון (הליכוד):

לא יושב-ראש סיעת הליכוד.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

סליחה, לא יושב-ראש סיעת הליכוד אלא מרכז סיעת הליכוד בוועדת הכספים.

עם כל הכבוד, אם זוהי באמת הפעם האחרונה, אפשר לגמור את זה עכשיו, בעשר הדקות הקרובות, ולציור בספר החוקים, בחוק התקציב, מצב שזה יהיה בלתי אפשרי.

דבר שני, אנחנו סומכים על כך שחבר הכנסת אורון יוכל להעיר את דבריו בלי שייפגע, ואנחנו רוחשים לו הרבה כבוד, כך שאפילו לא צריך לחפש את הפקיד במקרה זה.

חבר הכנסת הורביץ, רצית לומר משהו.

יגאל הורביץ (הליכוד):

רציתי לומר, שחבר הכנסת אורון מסר בישיבת ועדת הכספים שהדברים נמסרים בשם כל חברי הסיעה. הייתי נוכח בוועדת הכספים כשחבר הכנסת אורון אמר את זה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מודיע שחבר הכנסת הורביץ, ברוב הגינותו, אומר שהוא שמע שחברי כנסת ממפ"ם וחבר כנסת מר"צ — — —

יגאל הורביץ (הליכוד):

לא, חבר הכנסת אורון מסר את זה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה מעיד רק על חבר הכנסת אורון, כי יש בעיה גם עם ר"צ.

חבר הכנסת יגאל הורביץ מתנדב לאשר לגבי מפ"ם, לגבי ר"צ ביקשתי שיבדקו וימצאו מישהו שיאשר.

יוסי שריד (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

ביקשתי מהיושב-ראש להתייחס באמון לדברי. יש הסתייגויות כפי שהוגשו על-ידי ר"צ: הן הסתייגויות שהוחלטו בשם סיעת ר"צ והוגשו בשם סיעת ר"צ. בגלל תקלה הן נרשמו אך ורק בשם חבר הכנסת רן כהן, אבל כל ההסתייגויות הוחלטו והוגשו מטעם סיעת ר"צ.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני רוצה לומר לך, זה שהוחלט בסיעת ר"צ — כל הכבוד: שהוגשו מטעמה — כל הכבוד. השאלה היא, האם אמרו לפקיד — — —

יוסי שריד (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

כן.

נאוה ארד (המערך):

יש שיבושים בלי סוף בהסתייגויות.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני לא שומע אותך, אולי תיגשי למיקרופון ותאמרי את דבריך.

נאוה ארד (המערך):

אדוני היושב-ראש, גם אתה היית עד השעות המוקדמות של הבוקר יחד אתנו. כשאני מסתכלת עכשיו, אני רואה שיש גם שיבושים בהסתייגויות. סיעת ר"צ הודיעה שזה בשם כל החברים. סיעת מפ"ם הודיעה שזה בשם כל החברים.

היו"ר ד' שילנסקי:

זה מספק, את מודיעה לנו שגם סיעת ר"צ הודיעה שזה בשם כל החברים.

אברהם בורג (המערך):

אדוני היושב-ראש, אשה פסולה לעדות.

היו"ר ד' שילנסקי:

מאחר שיש לי ניסיון בבתי-דין רכניים וראיתי שם שנשים מופיעות ומעידות, הרי אם לבית-דין רבני מותר לקבל עדות של אשה, לי בוודאי ובוודאי. ואם אשה זו היא חברת כנסת, על אחת כמה וכמה.

המיקרופון. אני מבקש מחברי לעזור לסיים את היום בצורה מסודרת ולנהוג באותה צורה, ללא משוא פנים, לגבי כל חבר כנסת שיעלה לדוכן לשאת את דברו. בבקשה, חבר הכנסת יאיר צבן.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אדוני היושב־ראש, חברי הכנסת, אני מודה לך על קבלת בקשתנו לניהול הדיון בסעיפים המורכבים הללו.

אנחנו שמענו כאן קודם הסתייגות בנושא של חוק הפיקוח על המחירים. אני רוצה לשאול אחכם, חברי הכנסת, איזה ערך, איזו משמעות יש לפיקוח על מחירים של סוכר, של שמן, של כוספה, כאשר אין פיקוח על המחיר של חבר כנסת. כאשר אין פיקוח על המחיר של סיעה, כאשר אנחנו במר"דינו הולכים ובונים משנה לשנה, למרות מחאות בג"ץ, למרות מחאות מבקר המדינה, למרות דברו של היועץ המשפטי לממשלה, בנוסח מציאות עכורה, מעוותת, מושחתת, שבה מורמים באישון לילה 300 מיליון שקל, שלא ניתנים אחר כך לפיקוח, שלא ניתנים לבלימה אחר כך?

האם אנחנו נגד שוויון בחינוך? האם אנחנו בעד זה שילדים, מכיוון שהם בעלי פיאור וחובשים כיפות, ילמדו במכונים הרוסים? האם אנחנו בעד זה שילדים במדינת ישראל, משום שאינם יהודים, ילמדו במכונים דולפים? האם אנחנו נגד שוויון בחינוך? אבל צריך שיהיו קריטריונים גלויים, ברורים, שווים, ולא עסקאות ששום שם כבר אינו מתאים להן. וכדי שכל המערכת, פחות או יותר, תמתן את ביקורתה — נוסף גם העניין של מימון מכללות.

חברי הכנסת, אני שואל, איך נמחה את החרפה? יצאתי הבוקר מהמלון ואמר לי אדם, מלח הארץ: אילו הייתי צעיר אולי הייתי עוזב את הארץ, ייאוש, ייאוש. ואני אומר: לא להתייאש. במידה רבה אשמים אלה מחוץ לאולם הזה, שאינם מגייסים כל קורטוב של כוח למחולת נגד התהליכים המעוותים הללו, להשמיע את קולם, להביע מחאתם.

היה הלילה הזה בוועדת הכספים, כאשר מול 300 המיליון זועקת היד הקמוצה לאותם צרכים חברתיים, הסתייע זמלנו, אפשר היום במחיר של כלום, כ־15 מיליון ש"ח לשנה, לפתור בעיה של 500 קשישים הנוזקים לאשפוז סיעודי; 500 משפחות, 500 אנשים המשוועים למיטה סיעודית, ליד מטפלת, לאחות רחמנייה. מה זה אנשים? האנשים האלה הם בני 70 היום, תעשו את חשבון הביוגרפיה שלהם. אלה אנשים שבנו את הארץ, לחמו עליה, או אנשים שעברו את הגהינום של המחנות. לזה אין? לקשישים הסיעודיים האלה אין ולכל הדברים האחרים יש? לאן נישא את החרפה, חברים?

חבר הכנסת אורון הציע כאן הצעה, בשם סיעת מפ"ם, ויש כאן סעיף שעבדנו עליו יחד עם יועצים משפטיים. אני רוצה להבהיר אלה ששאלו: הביטוי "יחיד במינו" הוא לא גימיק, הוא לא התבדחות במובן יחיד במינו. הכוונה היא יחיד במינו. אם היום, למשל, יש נושא של יהודי ברית־המועצות ויהיה סעיף ספציפי למוסד שמטפל ביהודי ברית־המועצות — זה יחיד במינו, מוצדק, אם לפני שלוש שנים היה איזה מרכז לפעילות לקליטת יהודי אתיופיה — זה היה מוצדק, זה נקרא יחיד במינו, ולכן אנחנו מסכימים. אבל לא ל"מועדון איכרי המחר" של עתלית: לא ל"מועדון איכרי המחר" של עתלית, כי אין מחר למדינת ישראל אם "מועדון איכרי המחר" של עתלית הוא הסמל שלה.

אני קורא לכל חברי הכנסת, מעבר למחלוקות, לקואליציה ולאופוזיציה, לעמדות שונות, וגם לחברים הרתיים, כפי שאמרתי קודם: זה לא פוגע בכם. אתם יודעים שהדבר שהכי פוגע בכם היום, יותר מכול, הוא העובדה שאתם כלי משחק בידי שני הגדולים. אם רצונכם — כפי שמנוענע בראשו חבר הכנסת שלמה ריין — שהמצב הזה ייגמר הוא אמיתי, המשפט הקצר הזה סוגר אותו.

אני יודע שהמוח היהודי ימציא פטנטים כדי לעקוף זאת. אבל — — —

דן תיכון (הליכוד):
חבל שתנסה. אי־אפשר לעצור את הזרם הזה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
חבר הכנסת דן תיכון, אתה יכול להצטרף אלי. אתה יודע שזה מחסום, שלדעת כמה יועצים משפטיים הוא משמעותי, והוא יכול לחסום את הפרצה הזאת.

פנחס גולדשטיין (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
אולי הוא יצטרף אליך אם אתה תצטרף אליו בנושא הטריטוריה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
כאשר מדובר על תחומים מסוימים, אני אהיה מוכן להצטרף אליו.

היו"ר ד' שילנסקי:
תודה רבה. לפני שאני ממשיך, אני רוצה לשאול מי היה חבר הכנסת מסיעת מפ"ם שינמק את ההסתייגות לסעיף 4? כתוב כאן "סיעת מפ"ם" ולא כתוב השם.

אני חוזר כשיש לסעיף 2, ואני רוצה להודיע לכם על הסדר: אחרי שחבר הכנסת צבן יסיים לנמק את ההסתייגויות הנוספות לסעיף 2, תהיה הצבעה על שם החוק, על סעיף 1 — — —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אבל אין הסתייגויות נוספות לסעיף 2.

דן תיכון (הליכוד):
מה פתאום סעיף 2? הרי אנחנו כבר בסעיף 4.

היו"ר ד' שילנסקי:
סלח לי, חבר הכנסת אורון, אני שומר על זכותך. אנחנו הפסקנו את ההנמקה להסתייגויות לסעיף 2 עד שיביאו את החלטת ועדת הפירושים. כאשר הביאו את החלטת ועדת הפירושים, אני קבעתי שטענתו של חבר הכנסת צבן מוצדקת, ואני נותן לו את האפשרות לנמק. גם כאשר אני מגן על זכותה של מפ"ם יש לך ביקורת?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
להיפך, אני מודה לכבוד היושב־ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:
תודה רבה. חברי הכנסת, כרצוני להודיע שוב על הסדר: אחרי שחבר הכנסת צבן יגמור את ההנמקה להסתייגויות הנוספות לסעיף 2 ישיב יושב־ראש ועדת הכספים, ולאחר מכן נצביע על שם החוק ועל הסעיפים 1, 2, 3 ו־4.

מאחר שאני מתחלף עוד מעט, אני פונה לסגני המכובדים שיחליפו אותי, שיוכרו שאני התחלתי עוד אתמול לשמור עם השעון ביד על חמש דקות, בתום חמש הדקות אני מודיע, ורבע דקה לאחר מכן, מי שעדיין עומד על הבמה סוגרים לו את

— הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) —

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

לא אמרתי מי מעוניין. אדוני היקר, ציינתי את התמונה ואת העובדה. לא באתי למתוח ביקורת זאת או אחרת. אני מציין את התופעה בלבד. ומותר יהיה לי לחשוך בגופים כאלה או אחרים, גם באלה המקבלים וגם באלה הנותנים, שהמצב הזה נוח להם.

לפי דעתי, צריכה כנסת ישראל — אם היא רוצה שעם ישראל יביט עליה כעל מקור של סמכות, מוסריות והערכה — להפסיק את התופעה הזאת, וככל שנמנהר בעניין כן ייטב.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
למה לא מוצאים פתרון ל-47 רשויות מקומיות ערביות?

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

צריך. אני לא נגר מצידאת פתרון.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
למה לא מוצאים להם פתרון? הם לא אזרחי מדינת ישראל?

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אני קורא לחברי הכנסת מכל הסיעות ומכל המפלגות לעשות מאמץ עליון כדי שהתופעה הנוראה, המבישה, המשפילה הזאת לא תחזור על עצמה. אינני יודע אם מה שמוצע כאן בחקיקה, בצורת הסתייגות, הוא הפתרון הנכון. פתרון כזה חייב להיות משולב בקביעת אמות המידה המתאימות למתן אמצעי חינוך למגור החרדי, אשר הוא —

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, חבר הכנסת מירום. אני מבקש. אנחנו עומדים בפני מסע ארוך מאוד של יום, יומיים. תשמרו על ריסון עצמי. בבקשה.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

כדי לסבר את האוזן, אציג את התמונה כיצד נוהגות המפלגות הגדולות בעניין. מפלגה אחת, והיא מפלגת, הציעה סכום מסוים, שאכן היה צריך להיות מעוגן במסגרת התקציב והיה צריך להפעילו לפי קריטריונים. ראתה מפלגה שנייה והוסיפה 50% על הסכום שהוצע לראשונה, והתקציב של משרד הדתות גדל בבת אחת ב-75% לעומת השנה הקודמת, כאשר מקדם הגידול במשרדים האחרים היה בסביבות 14%. וכל זה התקבל בישיבת הממשלה ביום ראשון האחרון, כאשר לפתע התברר שבמשך שנים היה קיפוח והיה עוול.

אני חוזר ואומר, רבותי, הפתרון צריך להיות משולב. צריכות להיות בדיקה עניינית, אמיתית של וצרכים והפסקת דרך התשלום הזאת, המשפילה ואוכלת כל חלקה טובה בכל מה שיש לנו בארץ הזאת.

אני חוזר ומסיים בנקודה זאת ואומר לכל אחד מאתנו, בעיקר לאלה האחרים להחלטה ולאלה המקבלים, עלינו לעשות ביחד מאמץ שאכן תהיה זאת הפעם האחרונה שהתופעה הזאת קיימת. נערכת ומתבצעת.

אשר לסעיף 3, אעיר בקצרה. חבר הכנסת פורו, ההיטל הוא בשיעור של 7.5%, ולא 15% — — —

אברהם פורו (תנועת המרכז — שינוי):
אמרתי זאת.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

לא, אתה אמרת 15%.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
זה ממש היחיד במינו.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חברי הכנסת, אני פונה אליכם, בואו נכבול לעצמנו את הידיים בהדרגה. כולנו יחד, בסעיף הזה האומר: לא תיוחד תוכנית לאדם יחיד ולא תיוחד תוכנית לגוף יחיד, אלא אם כן הוא יחיד במינו. אם תקבלו עכשיו את הסעיף הזה בהצבעה אחת — אין כספים ייחודיים בתקציב הבא. זה בידכם, זה המבחן כרגע. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה.

מוכיר הכנסת ש' יעקבסון:

יושב־ראש ועדת הכספים צריך להשיב.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה. אני אפילו רשמתי את זה. רשות הדיבור ליושב־ראש ועדת הכספים.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב־ראש, חברי הכנסת, במסגרת דברי התשובה אני נוקט לדבריהם של חבר הכנסת אורון, חבר הכנסת פורו וחבר הכנסת צבן לגבי שני הלילות האחרונים, לגבי מה שקרה במסדרונות הוועדות, לגבי התופעה של הכספים הנקראים "יחידים".

דן תיכון (הליכוד):

דווקא השנה זה לא היה כל כך נורא.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אני רוצה להגיד לכם, שבתפקידי כיושב־ראש ועדת הכספים בשנה שעברה התייחסתי עם חום הדיון לנושא העברת הכספים הייחודיים, ואז, מעל בימה זו, כמעט לפני שנה, אמרתי כי אני מקווה שזו תהיה הפעם האחרונה שאני עומד כאן והכנסת הזאת צריכה לאשר כספים ייחודיים.

אינני נכנס לשאלה, האם מגיע שוויון לכל מגזרי החינוך במדינת ישראל. התשובה שלי היא: כן. אבל הדרך שבה נעשית הקצבת הכספים היא דרך מושחתת, היא דרך בלתי נסבלת, והיא דרך שגם אני שותף לה, שכן העברתי את החקיקה בוועדת הכספים. אני מוכרח להעיד על עצמי, שבמשך חודשיים ישבתי בראש כל הישיבות ובראש כל ההצבעות. אחמול בשעה 06:00, לא שעליידי כך ניקיתי את עצמי — — —

שמעון שטרית (המערך):

הבוקר בשעה 06:00.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

הבוקר, מכל מקום, ביקשתי מעמיתי, ממלא־מקום יושב־ראש הוועדה, להחליף אותי ויצאתי החוצה למסדרון. לא רציתי להשתתף בהצבעה — כעין מחאה קטנה. היא לא מספיקה. חושבני שמה שקרה, על רקע המצב הפוליטי, כאשר הסכומים, במקום להיות בקנה־מידה של שנת התקציב הקודמת, לרבות ההתייקרות, בשיעור של כ-70% מיליון ש"ח — שולשו והגיעו ל-220 מיליון שקל — יש כספים שצריך לשלם אותם ויש כספים שלא צריך לחלק אותם. לראות חברי כנסת ורובנים מתרוצצים מחבר כנסת זה אל חבר כנסת אחר ומתחננים ומבקשים כי שמות כאלה או אחרים יוכנסו לרשימה — אין מחזה משפיל ומביש שכזה.

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
הגדולים מעוניינים בזה.

דן תיכון (הליכוד):

צריך היה לבטל אותו.

אברהם שוחט (יור' ועדת הכספים):

יכול להיות שצריך היה לבטל אותו, אבל המקור הכספי הזה הוא מקור ל-90 מיליון שקל. לבטל זה דבר קל מאוד, אבל צריך למצוא מקור אלטרנטיבי לכסף הזה, ולכן ירד ההיטל במהלך השנה מ-15% ל-7.5%, והוא נשאר רק על מגזר אחד.

אשר לעניין הפיקוח על המחירים, אני חושב שההחלטה על הארכה היא נכונה, ואם הייתי צריך הוכחה לכך הרי מצאתי אותה. בעובדה שחבר הכנסת פורז הציע לבטלה בכלל, ואילו חבר הכנסת חיים אורון הציע להאריכה לשנתיים. מכאן אני מסיק שהדרך ההגיונית היא אכן הארכה לשנה. תודה רבה.

היור' ש' וייס:

חברי הכנסת, שתי הודעות, ועוברים להצבעה: א. מכיוון שאנחנו מתחילים עכשיו מסע של הצבעות, אני מבקש מאוד להקפיד על שקט: ב. יש שינוי קל במערכת האלקטרונית של הכנסת. הזמן שהוקצב עכשיו להצבעה הוא חמש שניות בלבד. לכן, אתם מתבקשים להזדרז. אנשי הסגל של הכנסת הניחו כי אחרי שנה וחצי של אימונים אנחנו כבר מסוגלים להצביע בתוך חמש שניות.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעות על ההסתייגות לשם החוק. מי בעד, מי נגד וכן הלאה. הדברים ברורים לגמרי.

יש הסתייגות לשם החוק של חברי הכנסת יאיר צבן, חיים אורון וחסין פארס. אני מעמיד את ההסתייגות הזאת להצבעה. נא להצביע. זו הצבעה מס' 1.

ה צ ב ע

בעד התיקון של חברי הכנסת

י' צבן, ח' אורון וח' פארס

לשם החוק 14 —

נגד 32 —

נמנעים 4 —

התיקון של חברי הכנסת י' צבן, ח' אורון

וח' פארס לשם החוק לא נתקבל.

היור' ש' וייס:

14 בעד, 32 נגד וארבעה נמנעים. ההסתייגות לשם החוק לא נתקבלה. אני מעמיד עכשיו להצבעה בקריאה שנייה את שם החוק, כמוצע על-ידי הוועדה. זו הצבעה מס' 2.

ה צ ב ע

בעד שם החוק, כהצעת הוועדה 39 —

נגד 13 —

נמנעים 1 —

שם החוק, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היור' ש' וייס:

39 בעד, 13 נגד ואחד נמנע. שם החוק, כהצעת הוועדה, אושר בקריאה שנייה. אנחנו עוברים עכשיו להסתייגויות לסעיף 1. מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת דן תיכון לסעיף 1? נא להצביע. זו הצבעה מס' 3.

ה צ ב ע

בעד התיקון של חבר הכנסת

ד' תיכון לסעיף 1 8 —

נגד 33 —

נמנעים 5 —

התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 1

לא נתקבל.

היור' ש' וייס:

שמונה בעד, 33 נגד וחמישה נמנעים. ההסתייגות של חבר הכנסת דן תיכון לסעיף 1 לא נתקבלה. אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות של חבר הכנסת שמעון שטרית לסעיף 1. נא להצביע. זו הצבעה מס' 4.

ה צ ב ע

בעד ההצעה של חבר הכנסת

ש' שטרית לסעיף 1 12 —

נגד 32 —

נמנעים 9 —

ההצעה של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 1

לא נתקבלה.

היור' ש' וייס:

12 בעד, 32 נגד, תשעה נמנעים. ההסתייגות של חבר הכנסת שמעון שטרית לסעיף 1 לא נתקבלה. אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות של חברי סיעת מפ"ם לסעיף 1. נא להצביע. זו הצבעה מס' 5.

ה צ ב ע

בעד התיקון של חברי סיעת

מפ"ם לסעיף 1 16 —

נגד 32 —

נמנעים 1 —

התיקון של חברי סיעת מפ"ם לסעיף 1

לא נתקבל.

היור' ש' וייס:

אני מעמיד להצבעה בקריאה שנייה את סעיף 1 כהצעת הוועדה. נא להצביע. זו הצבעה מס' 6.

ה צ ב ע

בעד סעיף 1, כהצעת הוועדה 40 —

נגד 4 —

נמנעים 3 —

סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היור' ש' וייס:

40 בעד, ארבעה נגד, שלושה נמנעים. סעיף 1, כהצעת הוועדה, אושר בקריאה שנייה.

יש למישהו הערה?

מרדכי וירשובסקי (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
כן, המכשיר שלי לא עבד.

אנחנו עוברים להצבעה על ההסתייגות השנייה של חבר הכנסת שמעון שטרית לסעיף 2. זו הצבעה מס' 10.

ה צ ב ע ה

בעד תיקון 2 של חבר הכנסת

ש' שטרית לסעיף 2 — 16

נגד — 33

נמנעים — 3

תיקון 2 של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

16 בעד, 33 נגד, שלושה נמנעים. לפיכך ההסתייגות השנייה של חבר הכנסת שמעון שטרית לסעיף 2 נדחתה. חברי הכנסת, אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות הראשונה של חברי הכנסת שאול עמור ואברהם פורו לסעיף 2. ההצבעה החלה. זו הצבעה מס' 11.

ה צ ב ע ה

בעד תיקון 1 של חברי הכנסת

ש' עמור וא' פורו לסעיף 2 — 5

נגד — 36

נמנעים — 10

תיקון 1 של חברי הכנסת ש' עמור וא' פורו לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

חמישה בעד, 36 נגד, 10 נמנעים. לפיכך ההסתייגות הראשונה של חברי הכנסת ש' עמור וא' פורו לסעיף 2 נדחתה. אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות השנייה של חברי הכנסת ש' עמור וא' פורו לסעיף 2. זו הצבעה מס' 12.

ה צ ב ע ה

בעד תיקון 2 של חברי הכנסת

ש' עמור וא' פורו לסעיף 2 — 2

נגד — 37

נמנעים — 2

תיקון 2 של חברי הכנסת ש' עמור וא' פורו לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

שני בעד, 37 נגד, שני נמנעים. לפיכך ההסתייגות נדחתה. אנחנו עוברים עכשיו להסתייגות של חבר הכנסת יאיר לוי לסעיף 2. נא להצביע. הצבעה מס' 13.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת

יא' לוי לסעיף 2 — 5

נגד — 49

נמנעים — 2

התיקון של חבר הכנסת יא' לוי לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

לאיזה מחנה אתה מצטרף?

מרדכי וירשובסקי (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
למחנה האדום.

היו"ר ש' וייס:

למחנה האדום, הבנתי. כוונתך היתה להצביע נגד.

סעיף 1 אושר אפוא בקריאה שנייה, ואני מבקש לצרף את קולו של חבר הכנסת וירשובסקי ל"נגד".

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו לסעיף 2. אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות הראשונה של חבר הכנסת דן תיכון לסעיף 2. זו הצבעה מס' 7.

ה צ ב ע ה

בעד תיקון 1 של חבר הכנסת

ד' תיכון לסעיף 2 — 8

נגד — 34

נמנעים — 8

תיקון 1 של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

שמונה בעד, 34 נגד, שמונה נמנעים. לפיכך ההסתייגות הראשונה של חבר הכנסת דן תיכון לסעיף 2 לא נתקבלה. אנחנו עוברים עכשיו להסתייגות השנייה של חבר הכנסת דן תיכון לסעיף 2. ההצבעה החלה. זו הצבעה מס' 8.

ה צ ב ע ה

בעד תיקון 2 של חבר הכנסת

ד' תיכון לסעיף 2 — 3

נגד — 34

נמנעים — 13

תיקון 2 של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

שלושה בעד, 34 נגד, 13 נמנעים. לפיכך ההסתייגות השנייה של חבר הכנסת דן תיכון לסעיף 2 לא נתקבלה. אנחנו עוברים עכשיו להסתייגות נוספות לסעיף 2. אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות הראשונה של חבר הכנסת שמעון שטרית לסעיף 2. זו הצבעה מס' 9.

ה צ ב ע ה

בעד תיקון 1 של חבר הכנסת

ש' שטרית לסעיף 2 — 12

נגד — 34

נמנעים — 8

תיקון 1 של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

12 בעד, 34 נגד, שמונה נמנעים. לפיכך ההסתייגות הראשונה של חבר הכנסת שמעון שטרית לסעיף 2 נדחתה.

היו"ר ש' וייס:

חמישה בעד, 49 נגד, שני נמנעים. ההסתייגות נדחתה. אנחנו עוברים עכשיו להסתייגות של חבר הכנסת יגאל ביבי לסעיף 2. בבקשה, ההצבעה החלה. זו הצבעה מס' 14.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת

י' ביבי לסעיף 2 — אין

נגד

— 49

נמנעים

— 2

התיקון של חבר הכנסת י' ביבי לסעיף 2

לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

בעד — אין, 49 נגד, שני נמנעים. לפיכך ההסתייגות של חבר הכנסת י' ביבי נדחתה. אנחנו עוברים עכשיו להצביע על ההסתייגות הראשונה של חבר הכנסת חיים אורון לסעיף 2. ההצבעה החלה. הצבעה מס' 15.

ה צ ב ע ה

בעד תיקון 1 של חבר הכנסת

ח' אורון לסעיף 2 — 21

נגד

— 27

נמנעים

— 7

תיקון 1 של חבר הכנסת ח' אורון לסעיף 2

לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

21 בעד, 27 נגד, שבעה נמנעים. לפיכך, ההסתייגות הזאת נדחתה. אנחנו עוברים עכשיו להסתייגות השנייה של חבר הכנסת ח' אורון לסעיף 2. נא להצביע. זו הצבעה מס' 16.

ה צ ב ע ה

בעד תיקון 2 של חבר הכנסת

ח' אורון לסעיף 2 — 12

נגד

— 34

נמנעים

— 2

תיקון 2 של חבר הכנסת ח' אורון לסעיף 2

לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

12 בעד, 34 נגד, שני נמנעים. ההסתייגות נדחתה. אנחנו עוברים עכשיו להסתייגות שלישית של חבר הכנסת ח' אורון לסעיף 2. ההצבעה החלה. זו הצבעה מס' 17.

ה צ ב ע ה

בעד תיקון 3 של חבר הכנסת

ח' אורון לסעיף 2 — 11

נגד

— 33

נמנעים

— 3

תיקון 3 של חבר הכנסת ח' אורון לסעיף 2

לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

11 בעד, 33 נגד, שלושה נמנעים. ההסתייגות נדחתה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו להסתייגות של חברי סיעת מפ"ם.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אלה הסתייגויות נפרדות. את ההסתייגויות לסעיף 2 סיימת.

היו"ר ש' וייס:

אבל בעמוד 4 רשום אצלי: חברי סיעת מפ"ם מציעים, ומופיעה מגילת אסתר שלמה של הצעות. מתי זה יוצבע?

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

זה בין הסעיפים. אחר כך נמק ונצביע.

היו"ר ש' וייס:

אני מבין שזה בין הסעיפים.

אנחנו נצביע עכשיו על הסעיף השני בחוק כהצעת הוועדה. אנחנו עוברים להצבעה, מס' 18, על הסעיף עצמו, אחרי שההסתייגויות נדחו.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 2, כהצעת הוועדה — 15

נגד

— 5

נמנעים

— 1

סעיף 2, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אני מעריך שלא הספקתם להצביע. אני מבטל את ההצבעה הזאת. אני רוצה להודיע שההצבעה על התקציב נעשית בדרך מהירה מאוד. אם אני אצטרך להסביר כל סעיף, אנחנו לא נוכל לקיים את שנת התקציב הבאה. לפיכך, אני מתנצל על שזה נעשה מהר, זוהי המסורת.

אנחנו מצביעים עכשיו, חברי הכנסת, הצבעה חוזרת על סעיף 2 בהצעת החוק, לפי הצעת הוועדה, לאחר שכל ההסתייגויות נדחו. זו הצבעה מס' 19.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 2, כהצעת הוועדה — 40

נגד

— 15

נמנעים

— 2

סעיף 2, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, האם יש הערות? זו פעם ראשונה, אחר כך כבר ניכנס למסלול.

יעקב שמאי (הליכוד):

אני מבקש לבטל קול אחד נגד ולהוסיף קול אחד בעד.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לבטל קול אחד המתנגדים, את קולו של חבר הכנסת שמאי, ולהוסיף אותו בעד. מה עוד? אין, הכול עבר בשלום.

המזכיר מודיע לי, שחבר הכנסת רבין לחץ לפני שאני הפעלתי את הסטופר וזה לא נקלט. למה אתה מצרף את קולך, חבר הכנסת רבין?

יצחק רבין (המערך):
בעד.

היו"ר ש' וייס:

בעד כמובן. רוצים להכניס את זה להיסטוריה. תודה רבה, נגמר.

דן תיכון (הליכוד):

אני מציע שלא לקרוא את תוצאות ההצבעה על ההסתייגויות.

היו"ר ש' וייס:

אין בעיה, אנחנו מקבלים את ההצעה. תודה רבה לחבר הכנסת דן תיכון. סגן יושב ראש הכנסת.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו לעמוד 9, והסתייגויות לסעיף 3. זו הצבעה מס' 20.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת

ד' תיכון לסעיף 3 — מיעוט

נגד — רוב

— נמנעים

התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 3 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות נדחתה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו להסתייגות של חבר הכנסת א' פורו לסעיף 3. זו הצבעה מס' 21.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של חבר הכנסת

א' פורו לסעיף 3 — מיעוט

נגד — רוב

— נמנעים

ההצעה של חבר הכנסת א' פורו לסעיף 3 לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות נדחתה. אנחנו עוברים להצביע על סעיף 3 כהצעת הוועדה. זו הצבעה מס' 22.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 3. כהצעת הוועדה — רוב

נגד — מיעוט

— נמנעים

סעיף 3, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים עכשיו להסתייגויות לסעיף 4 של החוק. מי בעד ההסתייגות של חברי הכנסת דן תיכון, פסח גרופר ואברהם פורו? זו הצבעה מס' 23.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של חברי הכנסת

ד' תיכון, פ' גרופר וא' פורו

לסעיף 4 — מיעוט

נגד — רוב

— נמנעים

ההצעה של חברי הכנסת ד' תיכון, פ' גרופר

וא' פורו לסעיף 4 לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות נדחתה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו להסתייגות של חבר הכנסת חיים אורון לסעיף זה. בבקשה. זו הצבעה מס' 24.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת

ח' אורון לסעיף 4 — מיעוט

נגד — רוב

— נמנעים

התיקון של חבר הכנסת ח' אורון לסעיף 4 לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

ההסתייגות נדחתה. חברי הכנסת, אנחנו מצביעים עכשיו את סעיף 4 כהצעת הוועדה. זו הצבעה מס' 25.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 4. כהצעת הוועדה — רוב

נגד — מיעוט

— נמנעים

סעיף 4, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

הסעיף אושר בקריאה שנייה. עכשיו נערוך הצבעה, מס' 26, על סעיף 5. כיוון שאין הסתייגויות.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 5, כהצעת הוועדה — רוב

נגד — מיעוט

— נמנעים

סעיף 5, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

הסעיף אושר כהצעת הוועדה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להשמעת הסתייגויות נוספות. קודם כול, נעבור לפרקי ביניים של מפ"ם.

דן תיכון (הליכוד):

מתי אתה עומד להצביע?

היו"ר ש' וייס:

עוד מעט. אם תהיה דרישה, אנחנו נצביע על כל סעיף. בבקשה, חבר הכנסת צבן, חמש דקות.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב ראש, חברי הכנסת, אני מבקש לנמק את שלוש ההסתייגויות הראשונות ביחד, כדי שנוכל להצביע עליהן בזו אחר זו. אני מדבר על עמוד 4.

היו"ר ש' וייס:

החל בעמוד 4, לכו בעקבות הנואם. בתקווה שזה יהיה פחות מחמש דקות.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
לא, חמש דקות לכל הסתייגות.

היו"ר ש' וייס:

אני לא יכול לפעול נגד התקנון.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

ודאי. בין הסעיפים לחוק יסודות התקציב, שחוק ההסדרים במשק, הפעם הזאת כמו בפעמים אחרות, מטפל בו

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צבן, אתה תנאם כהבנתך. אפילו ההערה הזאת שלי לא תהיה על חשבון זמן. אני מבקש ממך ומאחרים, אם אפשר, בכל זאת לקצר קצת מתוך התחשבות בחברי הכנסת. אני מאוד אודה לך.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב ראש, נאמנים למסורת של הרוח ההומניסטית בכלל ובמורשת היהודית בפרט אנחנו ננהג גם כאן קצת התחשבות בחברי הכנסת: אבל יכולה לנו אם ננהג התחשבות יתירה גם עם דברים נוספים שחברי הכנסת מופקדים עליהם.

אדוני היושב ראש, חברי הכנסת, חוק ההסדרים במשק — הרי זה עניינו, שהוא עוסק בכל, כמינו ובשאינו במינו ומכיוון שהוא בהינף יד אחת גם בחוק יסודות התקציב, גם בחוקי חינוך שונים, גם בחוקי מס הכנסה, גם בחוקי הביטוח הלאומי, לא יוכלו נציגי הממשלה או נציגי הקואליציה או חברי כנסת יחידים לבוא ולטעון על משהו שנוגע לחוקים האלה שהוא איננו ממין העניין. כי החוק הזה עומד בסימן שכולו אינו ממין העניין. כי אין לו עניין אחד ואין לו שני עניינים ואין לו שלושה עניינים.

רבותי חברי הכנסת, חוק יסודות התקציב במהדורותו הנוכחיות, כפי שהוצג בשנים האחרונות, הוא חוק של ריסון תקציבי. הוא חוק שבא להעביר את המסר: אנחנו סוגרים ברוזים, אנחנו מציבים חישוקים, לא מדיניים, אלא כלכליים, תקציביים: חוק שבא ואומר: אנחנו קובעים דרכי בקרה מחמירות: חוק שבא ואומר: מי שלא יקבל את דינו ומי שיעז, אם הוא פקיד או פקיד בכיר ואפילו אם הוא שר, מי שיעז לחרוג מתקציב, מי שיעז שלא לכבד את הריסון התקציבי, מי שיעז לפרוץ את החישוקים, מי שיעז לפתוח ברוזים מעבר למידה — הוא יהיה עברייני. לא יהיה רק מושא לביקורת ציבורית. הוא יהיה עברייני, ויש דיני עונשין בחוק יסודות התקציב.

חברי הכנסת, זה מה שקרה בשבועיים האחרונים בנושאי תקציב בבית הזה? ריסון תקציבי? סגירת ברוזים? חישוקים תקציביים? או הכול איפכא מסתברא. אחד בפה ואחד בלב ואחד ביד ואחד כפנסק השקיים.

איך תבואו לחבוע ריסון תקציבי כשמדובר בפרסונל של בית-חולים? באים מנהלי בתי-החולים, אדוני שר הבריאות לשעבר, ומוכיחים נה באותות ובמופתים שחסר פרסונל, ואתה אומר: אני מצטער מאוד, יש לי שיה כוח אדם, ידי ככולות, ריסון תקציבי, חישוקים תקציביים. ובאותה עת הכספים ימשיכו לזרום.

אני זוכר איך רגשנו, חברי הכנסת, מה נבוא ונאמר? ריסון

תקציבי? משהו יאמין לכם? משהו יאמין לנו? נאמר: אין כסף? הרי תעבור שנה שלמה עד שנמחק את החרפה. שנה שלמה יטחו בפנינו עובדים וגמלאים ונכים שיחבעו שיפור כזה או אחר, ואנחנו נאמר להם: אין כסף. והם יאמרו: אין כסף? אתם אומרים שאין כסף? אתם מעזים לומר שאין כסף?

ולאזיה מצב אנחנו מביאים? שהדיון על התקציב, גם ברמה הפרלמנטרית, גם ברמה הציבורית, במקום להתרכז באמת בנושא של סדרי עדיפויות, בשאלות רציניות — האם תקציב חייב להיות באופן מוחלט לא גירעוני, או כדי לקדם צמיחה מותר לו להיות גירעוני במידה מסוימת? האם כדאי להעדיף דרך כזאת או אחרת לחידוש תנופת הצמיחה במשק? האם צריכה להיות אוניברסליות בשירותים החברתיים או לא? ואם כן, היכן כן, ומה הוא שיעורה? — תראו על מה ייסוב כל הוויכוח התקציבי היום.

מה הציבור קולט? כאשר יש 150,000 מובטלים, כאשר לשמחתנו שערי הארץ הולכים ומתמלאים בעולים, כאשר המשק מוקפא — על מה ידברו? לא ידברו על הבעיות הלאומיות של הכלכלה הישראלית, שהן בעיות גורליות: ידברו רק על הדברים הללו.

אדוני היושב ראש, אינני פטור מלהתייחס לגוף הסעיפים האלה ולהוסיף דבר בקיצור. כי גם זה מאותה זמון. גם כאן יש, על-פי סגנון הגששים — "שראבלוף", כאילו.

פנחס גולדשטיין (המפלגה לקידום הרעיון הצינוני בישראל):
אולי תסביר, מה זה אומר "כאילו"?

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

בנושא של שיה כוח אדם, שזה עניינו של הסעיף —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
כאילו קידום הרעיון הצינוני.

היו"ר ש' וייס:

אני מבין שזה לקראת קואליציה משותפת. מכשירים את הקרקע.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חבר הכנסת גולדשטיין, אני אענה לך ברצינות. כאשר קובעים במשרד ממשלתי מסוים שיה כוח אדם, והמשרד ממלא את שיה כוח האדם, אבל באותה עת ממש הוא מעסיק עובדים באמצעות קבלני כוח אדם, אני אומר, אדוני יושב ראש ועדת הכספים — — —

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):
אני שומע.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

— — — אני חושב שלא רק שלא השגנו את מטרותנו, אלא השגנו מטרה הפוכה. מדוע? כי כאשר פורצים את שיה כוח האדם ומשרד מסוים מחזיק 1,100 איש במקום 1,000, אתה יכול להעיר, אתה יכול לבקר, יש לך בקרה. אנשים מתקדמים כסולם הדרגות לפי איזה כללים שבכל אופן ניתנים לביקורת. אבל כאשר אתה מביא אותם, על-ידי דברים בלתי סבירים, לכן שכדי שיראו וייראו, מספר העובדים יהיה 1,000, אבל יש כל מיני אפשרויות להעסיק, לא עוד 100 עובדים, אלא עוד 300 עובדים נוספים על-ידי חברות קבלניות, על-ידי מסירת פרויקטים כביכול החוצה, ואין לך בקרה על זה, ואתה לא יודע כאילו תנאים, וזה ניתן שוב למניפולציה פוליטית — אני אמסור את זה לקבלן כוח אדם שיש לי אתו שיה ושיח גם

תקציבים לדיכוי האינתיפאדה, לדיכוי עם שרוצה להשתחרר מהכיבוש, אבל אין תקציבים לחינוך.

חשבונו שבשנות ה-90 בכל זאת מדינת ישראל תנהיג חינוך חנם גם באוניברסיטאות. לצערנו הרב, מדינת ישראל הולכת ומעמיסה על ההורים עול של תקציבים ותשלומים בעבור חינוך. בשנות ה-50, כשמצב המדינה היה קשה הרבה יותר מבחינה כלכלית, הנהיגה מדינת ישראל חינוך חנם. כיום רוצים להעמיס עול כבד על ההורים, לצערנו הרב, ממשלת ישראל לא העמידה את החינוך בראש סולם העדיפויות שלה. להיפך, היא עושה מהחינוך דבר שולי. בכנסת ישראל נתקבל חוק חינוך מיוחד. כמה הקציבה ממשלת ישראל להגשמת החוק הזה? 4 מיליוני שקלים. בתקציב כזה ממשלת ישראל חוסמת את החינוך הגבוה בפני העניים. תלמידים רבים מסיימים את התיכון ולא מוצאים לעצמם את המימון ללימוד באוניברסיטאות, וחלק גדול מהם עוזב את הארץ מתוך ייאוש.

במגזר הערבי יש במשך שנים מחסור גדול בחדרי לימוד, בחדרי ספורט, בציוד וכמעדות. החינוך הטכנולוגי במגזר הערבי הוא מן המפגרים בעולם.

ממשלת ישראל לא שמה לב לזה, אפילו לא אחרי 42 שנה, והיא ממשיכה באותה מדיניות ולא מנסה להתגבר על הבעיה, אפילו לא באופן הדרגתי, תוך שלוש-ארבע שנים. היא לא מעזה לתכנן תוכנית שתסגור את הפערים הקיימים בין החינוך היהודי לבין החינוך הערבי, ובכלל — כל הפערים החברתיים בין היהודים לערבים.

אנחנו רחוקים מלהגשים את מגילת העצמאות שנקבעה עם הקמת מדינת ישראל ובה דובר על שוויון. אנחנו מדברים ומשלמים מס שפתיים. אנחנו רוצים לראות הגשמה. אנחנו רוצים להפסיק לדבר, אנחנו רוצים לראות הגשמה מעשית.

אנחנו מציעים, בסעיף 5, כמפורט בעמוד 4, שבסופו של סעיף 5(א) יבוא: "ביצועה של תוכנית לימודים כלשהי הכוללת במסגרת חינוך חובה יותנה בתקבולים כלשהם למימון ההוצאה".

היו"ר ש' וייס:

אתה מתכוון לפסקה (5) בפרק הזה.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
בעמוד 4.

היו"ר ש' וייס:

כן. עמוד 4, אנחנו מבינים למה הכוונה. חברי סיעת מפ"ם מציעים, בעמוד 4, "לפני פסקה (1) יבוא", ובתוך העניין הזה מתכוון חבר הכנסת פארס לסעיף 5, כפי שמצוין באותו עמוד.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אתם רוצים להמשיך? בבקשה. בבקשה, חבר הכנסת חיים אורון.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה להתייחס לשלוש הסתייגויות המופיעות פה בהמשך ומנסות ליצור מסגרת פעולה נכונה יותר בין התקציב, משרד האוצר וועדת הכספים, ובהקשר זה הייתי רוצה להתייחס לשניים-שלושה היבטים של מערכת היחסים הזאת.

בעניינים אחרים, והיו דברים מעולם, ומבקרת המדינה כבר הצביעה על דברים כאלה — מה אנחנו מעוללים בדברים האלה?

לכן אני אומר, בואו וקבלו את התיקונים האלה. ראשית כול, הם עולים בקנה אחד עם מה שקרה בלילה, שהוא אנטי-ריסון-תקציבי ופתיחת ברום. כאן לפחות אני מקל את פתיחת הברזים באופן מבוקר ובאופן שיהיה נתון לביקורת ציבורית לאורך כל הדרך. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד, חבר הכנסת צבן. אתה הפתעת אותנו מאוד בקיצור דברך. אתה מבקש להצביע עכשיו על העניין הזה?

יאר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
כן, עכשיו.

היו"ר ש' וייס:

או שאתה מסכים שנקיים את ההצבעה במקובץ?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
חבר הכנסת צבן נימק, בסך הכול, שלושה סעיפים מתוך 48. היושב-ראש היה אופטימי מדי.

יאר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
פתחתי ואמרתי, שאני מנמק את הסתייגויותי לשלושה סעיפים בלבד.

היו"ר ש' וייס:

אדוני יושב-ראש ועדת הכספים, אתה רוצה להשיב עכשיו?

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):
רק לסעיף זה יש 49 הסתייגויות, פירוש הדבר 245 דקות; כלומר, כארבע שעות.

היו"ר ש' וייס:

כבר הערתי על כך, מה לעשות. מישוה נתן פרשנות מוזרה והקציב חמש דקות לכל הסתייגות. אני מחויב על-פי הפרשנות התמוהה והמדהימה הזאת. אני אנהג על-פיה. אני מקווה שבמשך היום יקצרו את ההנמקות האלה.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אני מציע שההצבעה תהיה במרוכז.

היו"ר ש' וייס:

שאלתי אותם. אני לא יכול לנהוג אחרת. הובהר לי שיש איזו פרשנות מדהימה, שאפשר לנמק כל סעיף כזה חמש דקות. לפרשנים הפתורנים, הלוואי שהפרשנים היו נשאים לשבת אתנו פה במליאה.

רשות הדיבור לחבר הכנסת חסיין פארס, בבקשה.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו יושבים היום במליאה לאחר שדנו כל הלילה, כאשר כל המגזר הערבי, כל הרשויות המקומיות הערביות מושבתות זה השבוע הרביעי, לצערנו הרב, אנחנו לא רואים בתקציב כסוי הגירעון הקיים כל הזמן. הם צועקים, ולמרות כל השביתות הם לא נענו.

צורת אישור התקציב בתוך הוועדה ידועה לכולנו. היא מעמידה את כנסת ישראל במצב מכיש, מצב ביזיוני. יש תקציבים להתנהלויות, אבל אין תקציבים לנכים, למפגרים. יש

שבועיים, שבה התנהלו כל הוויכוחים, ועם מכונת הצבעה אוטומטית בוועדה ובמליאה, ויתרה הכנסת, כחלק מהוויתור על תפקידה. גם על התפקיד הזה.

אני רוצה לומר בצורה הברורה ביותר: אין זאת שאלה של סעיף נוסף בחוק בלבד, כי גם כאשר כתוב פה "באישור ועדת הכספים", או בסעיף אחר ייאמר שזה חייב לבוא למליאת הכנסת — הכנסת מתפרקת מאחריותה לנושאים הללו, כשיטה. נוח לה, ולצדדי הרב נוח לרבים מחברי הכנסת — במצב שהיא לא ברמת הפיקוח ולא ברמת קביעת המדיניות ולא ברמת היכולת לבקר את המדיניות תוך כדי ביצוע — שהכלבים נובחים, אגב ברוב המקרים אפילו לא נובחים, והשיירה נוסעת, וברוב המקרים השיירה לא נוסעת, היא תקועה. המשק הישראלי תקוע. הוא תקוע זה 12 שנים.

דן תיכון (הליכוד):

17 שנים.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

17 שנים. אם חבר הכנסת תיכון חשב שאני מתחיל לספור משנת 1977, אני מקבל את התיקון שלו. 17 שנים. מלחמת יום-כיפור והאירועים שאחריה תקעו את המשק הישראלי, ומאז הוא לא מתאושש. כל שנה מופיע שר אוצר חדש בתוכנית כלכלית חדשה, הרבה מלל על צמיחה והגדלת התוצר, מסכמים את השנה ונמצאים באותו מקום.

ואתה שואל את עצמך, האם ועדת הכספים מוכנה לקחת אחריות בנושא הזה. יושב-ראש ועדת הכספים, הוא לא נוכח פה עכשיו, אני יודע שהוא ראה את עצמו אחראי יותר מהשרים, יותר מממשלת המעבר, ראה עצמו אחראי שיהיה תקציב לשנה שלמה לכנסת. אני לא בטוח שהוא צדק. אחרי שאני מסכם את מה שקרה אחמול ושלשום, אני לא כל כך בטוח שהוא צדק. בשלב מסוים, יחד עם חברים אחרים, הצעתי תקציב לחודשיים. אחר כך השתכנעתי עליי פקידים באוצר ועליי חברים בוועדת הכספים, שדווקא במצב הקיים הכרחי להביא תקציב שיחזיק איכשהו את המערכת. אבל מה שהתרחש בפועל — — —

לכן אני אומר, הכנסת וועדת הכספים אינן יכולות להשתחרר מאחריותן דווקא במצב הקיים. והתופעה החוזרת ונשנית פה, בתוך המליאה, כפי שהיא קיימת בוועדת הכספים, שאין שום קשר בין הסעיפים הרשומים לבין הנושאים שעל סדר-היום; המכונה הקואליציונית פועלת, הסעיפים עובדים, מסכמים רבעון, מסכמים חציון, מסכמים שנה, ואנחנו באכטלה גוברת, ואנחנו בתוצר קפוא, והפער כינינו לבין אירופה גדל אף שהפער בין השנה ובין 1992 הצטמצם, והיעד הזה כמו יעדים אחרים הוא הצהרה, הוא אמירה, אין לו שום בסיס, ולו בסעיף אחד מסעיפי התקציב שאנחנו מציעים עכשיו.

ההסתייגויות שלנו כאן באות להטיל מטלות נוספות על הוועדה, להגביל וליצור מסגרות ברורות יותר לפעולת הממשלה. השאלה הגדולה היא, האם הכנסת וחברי הוועדה יצילו את האפשרויות, שהתיקונים הללו, אם יתקבלו, כך אני מקווה, ייתנו להם. אני מודה שוב, שנוכח חוויות הלילה האחרון — יש לי ספק גדול.

היור'ר ש' וייס:

חברים מסיעת מפ"ס, אתם מבקשים להמשיך? אפשר להצביע עכשיו על כל הפרק הזה?

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

יש שבע הסתייגויות.

לצערי, נמצא עכשיו באולם רק חבר נוסף אחד, פעיל מאוד, בוועדת הכספים, חבר הכנסת דן תיכון, ואני בטוח שהוא יסכים אתי, שהדיון הממושך ביותר, הרציני ביותר ובעל עוצמת ההתנגדויות הגדולה ביותר בתקציב כלשהו שנערך השנה בוועדת הכספים היה — איש לא ינחש — תקציב רשות ההימורים בספורט. זה נכון, חבר הכנסת תיכון?

דן תיכון (הליכוד):

אמת.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אמת ויציב. זה תקציב שבו הושקעו 20 שעות דיון ולוביינג שנעשה על פני כל הארץ, טלפונים ומכתבים. אני יכול לדווח לחברי הכנסת, שבסיום היו גם מי שקיבלו שמפניה, והיו כאלה שלא קיבלו שמפניה, מאחת הרשויות המוניציפליות שאינן רחוקות מהמקום שאנחנו נמצאים בו היום.

היור'ר ש' וייס:

זה בית-לחם, שזעפאט?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אולי בית-ג'אילה.

כאשר ועדת הכספים עוסקת לאורך כל השנה, ובעיקר בחודשים הללו, באישור התקציב על 62 — 63 מיליארדי השקלים המופיעים בו, על חוק ההסדרים, שכפי שנאמר פה הוא יכול היה להתפצל גם ל-60 חוקים ומעלה, התמונה נראית אחרת לגמרי.

בתיקונים רבים מאוד בחוק כתוב: "באישור ועדת הכספים", או עד סכום כזה וכזה השר רשאי להודיע לוועדת הכספים. אבל מה שמתרחש בעצם באופן יומיומי, ואני חושב שאני אומר דבר שרבים מהחברים בוועדת הכספים יקבלו אותו, הוא שלכנסת אין מערכת ומנגנון בקרה, ליווי והכרעה משמעותיים לגבי תקציבי המדינה. הכלי המרכזי של המדיניות, כאשר יכולתה של הכנסת להשפיע, הוא כמו שהיה אחמול כלילה, שבאותם סעיפים שאינם מופיעים מלכתחילה בתקציב משתמשים בכל מיני טריקים, ההולכים ומשתכללים מדי שנה, מחזירים פנימה סכומים כאלה ואחרים. אבל הדיון האמיתי באלטרנטיבות שהתקציב מציב בפני המשק, בפני החברה, והמשמעותיות הכלכליות והחברתיות של כל אחת מההחלטות שהוועדה מקבלת, ולעתים קרובות הכנסת בעקבותיה, המשמעותיות התרבותיות, החינוכיות — זה דבר אחר.

בשבוע שעבר עסקנו פה בנושא פקולטה למשפטים שלא במסגרת מערכת ההשכלה הגבוהה הממוסדת.

היור'ר ש' וייס:

בית-ספר.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

בית-ספר למשפטים. ועדת הכספים עוסקת בסכום של 900 מיליון שקל, זה פחות או יותר הסכום המופיע בתקציב המדינה, לצורכי השכלה גבוהה. אין לוועדה שום יכולת, ולו קטנה ביותר, להשפיע על השאלה מה תהיה דמותה של ההשכלה הגבוהה. צריך לבצע חקיקה ראשית ותרגילים מתרגילים שונים, שאין להם יכולת אפילו להתקרב לסכומים שבהם מדובר. לכאורה, יש מדיניות השכלה גבוהה, יש מדיניות תקציב שקשורה בה, אבל אין שום קשר ביניהן. יכולתי להביא אין-סוף דוגמאות, שהתמונה שמתקבלת מהן היא התמונה הזאת.

יכול להיות שבמצאות שבה התקיימה ממשלה, עד לפני

חבורת כ"ג, ישיבה ק"ע
— הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) —

ההצבעה, ואני מציע שהמצליפים של הסיעות יקראו לחברי הכנסת. זה הכול.

היו"ר ש' וייס:

אני רוצה להגיד על הטענות של חברי הכנסת צבן וחיכון. הובהר לי, שעל-פי ועדת הפירושים אפשר לנמק כל פריט במגילה הזאת בנפרד. אני הבעתי מעל הכמה הזאת תדהמה על הפרשנות התמוהה והמתעתעת הזאת. אין לי מלים קשות יותר. כי על-פי ההיגיון הזה, אפשר לשבת בהצבעה על התקציב שלושה, ארבעה וחמישה חודשים, אם רוצים. זה עומד בסתירה מוחלטת לכל כללי המשחק הפרלמנטריים.

דן תיכון (הליכוד):

אבל בתקציב יש מגבלת זמן.

היו"ר ש' וייס:

הובהר לי על-ידי מומחים בדבר שהם מנוסים ממני — וטענוניהם מתקבלים כרגע על דעתי, כיושב-ראש הישיבה — שכיוון שכתוב כאן "לפני פסקה (1) יבוא", אני קובע שההצבעה תהיה על כל חבילת ההסתייגויות יחד. יש פרוצדורה פרלמנטרית להרהור ולערוור על החלטות של יושב-ראש הישיבה.

לפיכך, אם תרצו לנאום, תוכלו לנאום, אני לא אוכל להפריע לכם. נגמר הסיפור. מדובר בהסתייגויות של חברי סיעת מפ"ם, המופיעות מעמוד 4 ועד סוף עמוד 8 — 49 נקודות. למשה רבנו היו 10; לוודרו וילסון היו 14, פה יש 49. ההצבעה תהיה יחד.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, רק האחריות הלאומית לקיומה ולהגשתו של תקציב — — —

היו"ר ש' וייס:

סליחה. היתה פה טעות. ההנמקה היא יחד.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

התקנון אומר במפורש שההצבעה נפרדת.

היו"ר ש' וייס:

ההנמקה יחד. ההצבעה תהיה אחר כך בתוך החבילה הזאת, על כל סעיף בנפרד.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, רק האחריות הציבורית, שכפי שאמרתי קודם לכן, כנראה האופוזיציה חייבת בה יותר מאשר חלקי הבית האחרים, מונעת ממני לשקול אפשרות לבחון את הנושא הזה לא בוועדת הפירושים אלא במקום שנושא כזה נבחן בו באופן מפורש לפני כשבועיים; והבג"ץ קבע באופן חד-משמעי, שתקנון הכנסת עולה על הפירוש ועולה על הנוהל והנהגה. התקנון אומר במפורש, שזכותו של המציע לבקש הצבעה בתום הסעיף.

אני מציע, ואני יודע שוועדת הכנסת עוסקת בנושא בעקבות בג"ץ, בעתירה שהוגשה — — —

היו"ר ש' וייס:

אין נימוק מפה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני מנמק את זה עכשיו בתוך ההסתייגות. אני אפילו לא מחכה לתגובה וגם לא לשינוי החלטת של היושב-ראש; זו סמכותו, הוא הכריע את הכרעתו. אני רק מבקש להביא לתשומת-לב חברי הכנסת את העובדה, שאנחנו עוד הפעם

היו"ר ש' וייס:

נצביע בחבילה אחת. לנמק אפשר בנפרד, אבל נצביע יחד.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

סעיף 126(ג) לתקנון קובע שיש הצבעה על כל סעיף. זה נברק עם היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

בהסתייגות כתוב: "לפני פסקה (1) יבוא".

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

זה רק המיקום הפיסי. אלה עניינים שונים. זה כבר הלך לוועדת הפירושים וחזר.

היו"ר ש' וייס:

נשקול את זה. אני אבקש שיחיעצו, ובכנתיים תמשיכו לנמק, אם אתם עוד רוצים. אתם רוצים לנמק את ההסתייגויות?

עמנואל זיסמן (המערך):

חבר הכנסת אורון, תחזור על מה שאמרתי.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

לא. אני מתייחס עכשיו להסתייגות מס' 9, המתייחסת לנושא מעמד של ארגונים יציגים במשא-ומתן על הסכמי עבודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודיע כבר עתה, שההצבעה תהיה מלוכדת על כל החטיבה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

לפי מה?

היו"ר ש' וייס:

התייעצנו. על כל העמודים מעמוד 4 עד עמוד 9.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אבל יושב-ראש הכנסת קיבל קודם לכן את טענתנו.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, תהיה לכם אחר כך בעיה של פרשנות וכו', תברור.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, כתוב במפורש: "זולת אם דרש חבר הכנסת להצביע בנפרד על כל אחד מהם או על אחד מהם". רק לפני חצי שעה, בהסתייגות לסעיף 2, הציע חבר הכנסת אורון: "אחרי הרישא יבוא 1, 2, 3", והצבענו כאן, כשיושב-ראש הכנסת חבר הכנסת שילנסקי ניהל את הישיבה, על כל הסתייגות בנפרד.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צבן, נימוקין נשמעים כבדי משקל.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אנחנו צריכים לקבוע את כללי המשחק להיום, איך ומתי מצביעים.

היו"ר ש' וייס:

זה חשוב. להיום, למחר וליום ראשון.

דן תיכון (הליכוד):

אם סיעת מפ"ם רוצה לערוך כאן מחטפים, אני בעד, אבל בואו נקבע את כללי המשחק. נכון הוא שהתקנון לצדדים והם יכולים לדרוש הצבעה לאחר כל סעיף. מה שצריך לעשות, אדוני היושב-ראש, זה לצלצל בפעמון חמש דקות לפני

ומשאומתן חופשי, תוך השוואת תנאי עבודתם למקובל, עם הדומה והשונה ביחס לאיגוד עיתונאי ישראל, היא אחד הביטויים שהתיקון הזה בא למנוע אותו. הוא בא להטיל חובה של התייעצות. נמנענו מאמירה חריפה יותר, אולי — האוצר עם הארגון היציג של העובדים. האחרון, למיטב ידיעתי, תומך באופן מלא בעמדתם של עובדי רשות השידור, וזאת רק דוגמה.

התיקון הזה בא ליצור מערכת ברורה יותר בתחום יחסי העבודה, בהסכמי השכר. אני יודע שלעתים יש טענה שיש חריגה לכיוון אחד ויש חריגה לכיוון אחר. הארגון היציג של העובדים הוא אותו בלם שהיה יכול להביא את המערכת הזאת לאיזון נכון יותר, ואני מקווה שהתיקון הזה יתקבל, ועל-ידי כך אולי ישופרו יחסי העבודה בתוך המינהל הציבורי.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, היתה כאן אי-הבנה ואני רוצה להבהיר. אנחנו לא מצביעים בנפרד אחרי כל הנמקה או אחרי הנמקה על שני סעיפים או שלושה. אנחנו נואמים ומנמקים את זה ברצף. אחר כך, כשנגיע להצבעה, נצביע על כל סעיף בנפרד. אני מקווה שבוה פתורנו את סדרת האי-הבנות.

דן תיכון (הליכוד):

השאלה היא מתי נגיע להצבעה, או מתי אתה מחליט להמשיך בהצבעות.

היו"ר ש' וייס:

אני לא יכול לשנות את מה שקבעה ועדת הפירושים. ועדת הפירושים העניקה חמש דקות לכל הנמקה, ועל כן הסיפור הוא ארוך מאוד. אני אצביע רק אם נגיע לסוף ההנמקות האלה היום, מחר או מחרתיים, ואז נצביע על הקטע הזה.

דן תיכון (הליכוד):

איזה קטע? זאת השאלה.

היו"ר ש' וייס:

נודיע לכל חברי הכנסת על-ידי צלצול הפעמונים חמש דקות לפני ההצבעה.

חבר הכנסת יאיר צבן, בבקשה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת דן תיכון, אני מבטיח לך באורח אישי ליידע אותך על מהלך המשך הישיבה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צבן, מכיוון שהתייחסת לדבריו, אתה נשאר כאן.

כא. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

1990, שהחזירה ועדת הכספים לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה לסגנית מזכיר הכנסת.

חבר הכנסת צבן, סלח לי, מצאתי לנכון להודיע זאת עכשיו, כדי שלחברי הכנסת יהיו עוד שלוש דקות לעיין בהצעה ולהתכונן.

נמצאים בתחום האפור שבין התקנון ובין הפירוש. הבג"ץ אמר בנושא הזה דברים מאוד מאוד מפורשים וחד-משמעיים, ואולי היה זה לכבודה של הכנסת לקחת אותם באותו יום לתשומת-לבה ולקיים את ההצבעה באותו יום, והיתה אפשרות לכך. אבל משיקולים, שספק אם כולם היו ענייניים, החליט אז יושב-ראש הכנסת לפרש את הבג"ץ כפי שפירש אותו, וזאת סמכותו.

אני מציע, שבעתיד נהיה זהירים יותר בנושא התקנון. החלטתו של היושב-ראש מקובלת עלי, וגם הרצון, שכלל זאת. ב-1 באפריל, בעוד 72 שעות, יהיה תקציב למדינת ישראל. ואודה, שאתמול בלילה לא היה לי ברור שסיעת הליכוד בעיקר כל-כך מעוניינת בזה, אף שבהווה היא נושאת — היא מאמינה שגם בעתיד, ואני מקווה שזה לא יתרחש — באחריות לממשלת המעבר.

אני רוצה להתייחס להסתייגות מס' 9 באשר לתפקידו של הארגון היציג של העובדים, כאשר יש סטייה בהסכם העבודה על-ידי שר האוצר. אני רוצה להביא דוגמה שכולנו מרגישים אותה יום-יום דרך העיצומים ברשות השידור: קיים הסכם תקף בין עובדי רשות השידור לבין הנהלתם, הסכם שהיה יכול לקדם תחום חיוני מאין כמוהו. היכולת של האוצר לעקוף אותו ארגון יציג ולכפות גם על הנהלה וגם על העובדים אי-ביצוע הסכם ביניהם, תוצאתו — ערעור עיצומים שונים. פעם זה "מוקד", פעם זה "יומן השבוע", פעם תוכנית אחרת, כאשר מערכת היחסים התקינה בין ציבור העובדים ובין הנהלתו מופרת על-ידי התערבות חיצונית מבלי שהארגון היציג יכול להפעיל את מלוא משקלו כדי שההסכם הזה יתקיים.

דן תיכון (הליכוד):

לאיזה סעיף אתה מסתייג, סעיף 6?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

לסעיף 9. אני רואה שדברי מעוררים אצלך פליאה, חבר הכנסת דן תיכון.

היו"ר ש' וייס:

אני אדריך אותך, חבר הכנסת דן תיכון. עמוד 4 למטה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

לא, הבאתי את רשות השידור כמשל.

אני חושב, שהעובדה שלא מתאפשרת מערכת יחסים תקינה בין ציבור העובדים ברשות השידור ובין הנהלה,

היו"ר ש' וייס:

הודעה חשובה מאוד לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת:

הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1990, התש"ן —

כב. הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

יושבי-ראש אחר, אולי הוא ייתן פרשנות אחרת, ואחר כך נלך כולנו לבג"ץ כל יום, ובסופו של דבר נביא אותו גם לכנסת, וזהו. בבקשה.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה, חבר הכנסת יאיר צבן.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושבי-ראש, חברי הכנסת, על-חשבון זמן ההסתייגויות שלי אני מבקש להעיר לכבוד היושבי-ראש. אני מבין את המצוקה שהיושבי-ראש נקלע אליה, והיא בוודאי מייצגת את מצוקתם של חלק מחברי הכנסת שאינם נהנים במיוחד מהתארכות הדיון בהנמקות. אבל כפי שהזכיר עמיתי חבר הכנסת חיים אורון, לא מזמן שמענו את דברו הברור והחד-משמעי של בית-הדין הגבוה לצדק בדבר עליונותו של התקנון על-פני כל דבר אחר שאינו מעוגן בהחלטה מפורשת, גם אם היא תואמת את התקנון.

אני מבקש להסב את תשומת-לבך, אדוני היושבי-ראש, שידענותך בתחומים אלה היא מן המפורסמות, כי בסעיף 126 בתקנון נאמר כך. אני אקרא את הסעיף במלואו, ואז יובן שהטענות שאנחנו מעלים הן צודקות וענייניות.

היו"ר ש' וייס:

אחסוך זאת לאדוני. אני מבין ואני אנהג על-פי התקנון. כל מה שביקשתי הוא להפעיל גם את ההיגיון וקצת רחמנות. זה הכול. אני אנהג על-פי התקנון.

דן תיכון (הליכוד):

יותר רחמנות מאשר היגיון.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני רק רוצה לומר בעניין הוויכוח על ההצבעה. לאחר שהיושבי-ראש הכיר בזכותנו לנמק כל סעיף, שנשארה פתוחה השאלה אם ליושבי-ראש הישיבה יש סמכות להחליט שההצבעה תהיה במרוכז. על עניין ההצבעה במרוכז או בנפרד יש בתקנון אמירה מפורשת. כתוב שאכן רשאי היושבי-ראש להחליט על הצבעה במרוכז, אלא אם כן רש חבר כנסת להצביע בנפרד על כל אחת מהן או על אחת מהן. מכאן, רשאי חבר כנסת לומר: אין לי התנגדות שתצביע על כולן יחד, אבל אני מבקש שעל ההסתייגות בסעיף 13 תצביע לחוד, כי אני רוצה למקד את תשומת הלב לעניין הזה.

אני מבטיח לך, כפי שאמרתי לך בהתבטאות קודמת, שלא פסה רוח ההומניזם מסיעת מפ"ם, ואין כוונתנו אלא להשיג את טובת הכנסת ואת טובת חבריה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צבן, אני צריך, כמובן, לנהוג על-פי התקנון. אבל אנחנו בכל זאת רוצים להגיע כאן לאיזה הסדר סביר, ואני מעריך את הרוח של היהדות ההומניסטית וכן הלאה וכן הלאה. העניין הוא בכך, שחברי כנסת רוצים להשתתף גם בהצבעה. וחברי כנסת רבים, לרבות המנמקים, כאשר הם לא מנמקים, נמצאים במזנון או נחים אחרי הלילה הארוך. על-כן ביקשתי פה איזו התחשבות. אם תעמדו על כך, נצטרך להגיע לאיזה הסדר, נחזיק את כולם כאן ארבע-חמש שעות רק לסעיף הזה, או שתודיעו לנו מראש, במרוכז, על מה אתם רוצים להצביע נפרדת.

ביתניים ביררתי והובהר לי, שבכירור קודם הוסכם או הוחלט שההצבעה כאן תהיה כמובן על כל פסקה בנפרד, אבל ברצף, אחרי ההנמקה. אז כלפי הסעיף הזה נהג כך, ואז יבוא

שר התעשייה והמסחר מ' נסים:
אנוכי, עבדך.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אז אנא, שים לב. אני רוצה להזכיר לך את הפרשה. אינני יודע אם היית מעורב בה אישית.

והנה קיבלו המשפחות של מקבלי הבטחת ההכנסה מהביטוח הלאומי את התוספת של 3 שקלים במקום 7 שקלים בחודש, כי הרי בריסון תקציבי אנחנו עוסקים, בסגירת ברוזים, שלא יטפף הברז, בחישוקים על התקציב, שחס וחלילה לא תהיה פריצה. כי הכסף של עם ישראל הוא יקר, ובין 3 שקלים ל-7 שקלים יש הפרש של 4 שקלים. וההוצאה השנתית בפער הזה היתה — אנא, האזן, אדוני השר נסים — 2.8 מיליוני שקלים לארבעה חודשים. ואמר האוצר: לא נאפשר פריצה של 2.8 מיליונים. מסכנים. מה אפשר לעשות. נכון, לבנו אינו גס בסבלם, אבל יש דבר עליון, מטרה עליונה, ריסון תקציבי, לסגור את הברזים, בקרה, פיקוח, לא סתם כך לפזר כספים בלי בקרה. מילא, בייחוד שמדובר ב-2.8 מיליונים.

אינני זוכר בדיוק אם היה זה שבוע לפני זה או שבוע לאחר מכן, בהתייעצות סלפונית החליטה הממשלה את החלטתה בעניין הפחתת עלות העבודה לאותו רביע.

הבעתי את דעתי עליה, לדבר חמש דקות על כל תת-סעיף וסעיף-משנה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
על כל הסתייגות.

היו"ר ש' וייס:
כן. אלה סעיפי משנה של הסתייגות אחת — — —

דן תיכון (הליכוד):
על כל פסקה.

היו"ר ש' וייס:
אל תעזרו לי. היו תשע נקודות. אני כמובן לא השתמשתי בשעון, כי היתה לך הבטחה חגיגית ומפורשת. אבל אני רואה שזה כבר קרוב ל-45 דקות. אז תעשו משהו, אני ממליץ.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
כן. ראיתי, אדוני השר נסים, גם כשאתה היית שר האוצר, ריסון תקציבי יוצא מן הכלל כשמדובר במשפחות החיות מהבטחת הכנסה, ובאותה שנה, מאות מיליוני שקלים הורדו במסגרת הפחתת עלות העבודה למעסיקים, לסוחרים, ליבואנים ולעצמאים עשירים, כספים שלא היה שום צידוק להזרים אותם במסגרת הפחתת עלות העבודה.

אמרנו אז: הקפאת מחירים ליצרנים שצריכים לשלם תוספת יוקר של 5% — בבקשה, תעשה להם את ההקלה המבוקשת. הקפאת את שער החליפין ליצואנים ואתה מחייב גם אותם לשלם תוספת יוקר של 5% — תעשה משהו. אבל ליבואן של "סובאר" — מה קרה לעסקים שלו שאתה צריך להפחית את עלות העבודה שלו ושל כל עובדיו? עורכי-דין שמחזיקים 60 עובדים במשרד שלהם — מה קרה לעסקים שלהם, שמקופת המדינה משפה האוצר את הביטוח הלאומי על הפחתת עלות העבודה שלהם ומשלם את דמי הביטוח הלאומי של עובדיהם במקומם? זה ריסון תקציבי? 2.8 מיליוני ש"ח פער בין 3 שקלים תוספת למשפחות מעוטות הכנסה ל-7 שקלים שדרש מר צפורי — זה לא ריסון תקציבי. 2.8 מיליונים, לא יקום ולא יהיה. אבל 300 מיליון, 400 מיליון — ואני לא מדבר על הענפים היצרניים — בהינף יד, וזה נמשך.

לכן, הריסון התקציבי שלכם הוא מאוד סלקטיבי, הוא מאוד מגמתי. יש יד קפוצה וקשה ומרסנת ומחשקת ובולמת, ויש יד אחרת, שפותחת ברום לפי אינטרסים כלכליים, לפי השקפת עולם, ובלילה האחרון — לפי אינטרסים פוליטיים-מפלגתיים, ובהיקפים שלא ידענו כמותם.

לכן, ראוי שחוק יסודות התקציב ישקף את המדיניות האמיתית של הממשלה. אם אתם רוצים לשנות אותה, תתחילו ראשית כול בתמיכה בהסתייגויות שלנו, המאפשרות לכל חלקי הבית לקשור לעצמם את הידיים ולומר לכל מי שרוצה כספים ייחודיים: אני מצטרף מאד, חוק, מעתה ואילך, מונע את הדבר. רוצים עזרה ליישבות, רוצים עזרה למוסד תרבותי זה או אחר — תציגו את התביעות בדרך מקובלת, ואז אנחנו נדון בהן על-פי קריטריונים שווים וגלויים. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:
חברי הכנסת, אני שב ופונה אליכם. אני רוצה להגיע למצב, שגם חברי הכנסת רן כהן, דוד צוקר, יוסי שריד ואחרים יוכלו להגיע לכלל ביטוי היום. הלא לשיטתכם אנחנו נחפור בסעיף הזה. אם זה יימשך כך, אני אזור איווה התכנסות של ועדה מתאימה כדי שנוכל לקיים — — —

שר התעשייה והמסחר מ' נסים:

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
ההחלטה לגבי אותו רביע היתה בהתייעצות טלפונית. אנא בדוק זאת.

שר התעשייה והמסחר מ' נסים:
חבר הכנסת צבן, באוקטובר זה לא היה ולא נברא. הורדת עלות העבודה היתה בחודש יוני 1986, ואחר כך בפועל בחודש אפריל 1987. באוקטובר — לא היה ולא נברא.

ואשר לטענתך על ריסון תקציבי, 2.8 מיליוני שקלים, וכי כמה מדובר — אמת נכון הדבר, בתקופה ההיא היתה משמעת תקציבית, היה ריסון תקציבי, היו לזה תוצאות חיוביות ביותר. לראבון לבי, לא כך היה בשנת 1989, משנפרצו הפרצים ונכעו כל הסדקים.

שושנה ארכלי-אלמוזלינו (המערך):

דן תיכון (הליכוד):

שר התעשייה והמסחר מ' נסים:
לכן, אין להשוות בין הזמן ההוא לזמן הזה.

היו"ר ש' וייס:
אני מודה לשר נסים. על כך, בתקופה שהיתה משמעת תקציבית, האופוזיציה שיבחה אותך אז, נכון? זהו.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אדוני השר נסים, הרי אין חילוקי דעות בינינו, שאל אשר הגענו עכשיו לא היינו עדים מעולם. הגענו לשיא השיאים. אבל אל השיא הזה, אל הפסגה הזאת, הובילה דרך במעלה ההר הבלתי מפואר הזה. ושנת 1986 לא חרגה, למשל, בנושא הכספים הייחודיים. גם אז התחננו לפניכם, ועתרנו אז לבג"ץ: תוציאו את הנושא של הכספים הייחודיים מספר התקציב. אם אתם חושבים שצריך תקציבים מיוחדים לחינוך דתי, אדרבה, ייכנסו כסעפים ייעודיים במשרד החינוך: צריך תקציב לטיפול במקומות קדושים, במקוואות, בבתי-כנסת — נבדוק לפי הצרכים, אבל לפי קריטריונים שווים, ברורים וגלויים.

אדוני השר, אתה חוליה בשרשרת של שרי אוצר, וגם אתה נתת ידך להסדרים — — —

שר התעשייה והמסחר מ' נסים:
אין לזה שחר.

היו"ר ש' וייס:
חבר הכנסת צבן, יש לי שאלה: אתה תוכל, כמובן, להמשיך.

שר התעשייה והמסחר מ' נסים:
אין לזה שחר.

היו"ר ש' וייס:
אדוני השר, אנחנו לא נגמור כך. נניח לזה. אנחנו כבר מכירים את הדיונים על התקציב. הרי יהיו לך הזדמנויות לענות. זה בסדר. אלה ריטואלים שחוזרים על עצמם. אני מבקש שלא להתרגש.

חברי הכנסת, אני רוצה לשאול שאלה את חבר הכנסת יאיר צבן. כמובן, יש לך זכות לפי ההחלטה ההיא, שכבר

אני שואל את חברי הכנסת המכובדים, חבר הכנסת דן תיכון וחבר הכנסת שמאי, אני שואל אתכם: למה אתם מצפים מילד ערבי המתחנך בישראל על ערכים של שוויון כאשר אתם מפלים בינו לבין ילד יהודי?

יעקב שמאי (הליכוד):
ילד ערבי משרת בצה"ל שלוש שנים?

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
הוא לא אשם בכך שהוא לא משרת בצה"ל. הוריהם של ילדים רבים, שנמצאים בכנסת, לא משרתים בצה"ל. הילד הערבי לא אשם בכך שהוא לא משרת בצה"ל.

יעקב שמאי (הליכוד):
תן תמורה על זה.

היו"ר ש' וייס:
חבר הכנסת, אם על-כל הנמקה נעשה סימפוזיון, גם ב-1992 לא יהיה תקציב.

אליקים העצני (התחיה):
איזה טיעון זה?

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אינני מעוניין שהילד הערבי יהפוך לאויב מדינת ישראל. אני מעוניין שהילד הערבי ירגיש שווה ונאמן למדינת ישראל. אליקים העצני (התחיה):

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
כן, אתה אשם ושכמותך אשמים.

היו"ר ש' וייס:
חבר הכנסת העצני, אל תעזרו לי. להנמקה הזאת קריאות הביניים מוצו.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
איננו מעוניינים שילדי הערבים בישראל ייהפכו עוינים או אויבים למדינת ישראל. מתוך דאגה לדו־קיום ולנאמנות למדינת ישראל אני אומר את הדברים האלה.

אליקים העצני (התחיה):
תגיד תודה — — —

היו"ר ש' וייס:
חבר הכנסת העצני, אין לזה סוף.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אני מכיר את דעותיך. אתה לא צריך להסביר לי אותן. אתה מנסה להשפיע על חברי כנסת אחרים, ועובדה שרבו כמוך בבית הזה, לצערי הרב, לאחר ההצהרות ששמענו.

היו"ר ש' וייס:
חבר הכנסת פארס, תחזור להנמקות. כי אין לזה סוף. כולם מכירים את הדעות של כולם בבית הזה. בבקשה.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אני שואל את חברי הבית פה: כמה שונים הילדים האלה מילד יהודי? מדוע הם לא שווים לילד היהודי? למה יש לילד היהודי קצבה אחרת מזו של הילד הערבי? צריך לשים קץ לאי־שוויון זה, לאפליה כזאת.

לכן אנחנו בעד התיקון בעמוד 5, סעיף 14: "בסעיף 10 בסעיף קטן (ג) אחרי פסקה (4) יבוא: (5) שינויים בערכם של תשלומי ההעברה וקצבאות הביטוח הלאומי". תודה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
מה נשאר לסיעה באופוזיציה כאשר ראש הקואליציה — — —

היו"ר ש' וייס:
הכנו. אני מכיר את העניין ואת הטיעונים.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):
מה הדבר הזה? סיעה של שלושה משתלטת על הכול.

היו"ר ש' וייס:
חבר הכנסת שוחט, אני לא ישבתי אתמול בוועדת הפירושים שהחליטה את ההחלטה המתעתעת הזאת של חמש דקות הנמקה לכל סעיף משנה. אין לי מנוס אלא לנהוג כך. אם זה יימשך כך, נתייעץ אולי בהמשך.

חבר הכנסת פארס, בבקשה.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אדוני היושב־ראש, אני מצטער שהמצב מכריח אותנו לנהוג כך.

רבותי חברי הכנסת, מחר "יום האדמה".

היו"ר ש' וייס:
סליחה, חבר הכנסת שוחט, פה מדברים עליך, תקשיב להנמקות.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):
אני אומר שהתקנון עומד לצדם, אבל — — —

היו"ר ש' וייס:
אני העירתי. מעירים כל פעם: בג"ץ. אנחנו יודעים שקיים בג"ץ. אנחנו המחוקק, ובנסיבות מסוימות אנחנו ניצור תקנון אחר, אם ישתמשו בו לרעה. לא צריך כל פעם להעיר לי. אני מכיר את מוסד הבג"ץ, מלמד עליו וכן הלאה. נוסף על הכול, אנחנו כנסת, בבקשה.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אדוני היושב־ראש, מחר משכיתם ערביי ישראל השכחה כללית את כל המגזר ב"יום האדמה", 30 במרס. זה לא מקרי. לאחר שנגולו מרבית אדמותיהם של הערבים — — —

שבח וייס (המערך):
אגב, לאילו סעיפי משנה אתה מתייחס?

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
עמוד 5, סעיף 14.

לאחר שהם איבדו את מרבית אדמותיהם, שהופקעו על-ידי ממשלות ישראל בזו אחר זו, הם ימחו מחר על הפקעת הקרקעות. מרביתם הפכו לעובדים שכירים אצל מעביד יהודי, כאשר לא מצאו תחליף שיאפשר לעבוד בכפרים, שום תשתית של תעשייה, שום תוכנית מתאר לתעשייה. הם הפכו להיות המיעוט המקופח, המיעוט בעל ההכנסה הנמוכה ביותר במדינה. 47% מהם נמצאים מתחת לקו העוני, ו-60% מילדי ישראל אשר נמצאים מתחת לקו העוני הם ערבים.

רק לפני שבוע הגשנו, חבר הכנסת מסאלחה ואני, תיקון חוק למען השוואת קצבאות הילדים, היהודים והערבים. לצערנו הרב, אף ששתי המפלגות הגדולות, גם הליכוד וגם המערך, הבטיחו לנו לא פעם אחת ולא פעמיים, ובבחירות האחרונות הם אמרו: הפעם הזאת אנחנו מבטיחים ונקיים — הצעתנו לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. האם יש לכם עוד הנמקות לעניינים האלה, חברי הכנסת מסיעת מפ"ם? יש לכם זכות לעשות זאת.

יאר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

יש לנו עוד הנמקות, אבל אני — — —

היו"ר ש' וייס:

כן, אני מצטער, אבל אני אנהל את הישיבה כפי שאני מנהל אותה. בעוד 35 דקות ינהל אותה מישהו אחר. חוץ מזה, בזמן שאני כאן שומע אחד משלושתם, אתם יכולים לגשת למקור הסמכות, זה לא רחוק מכאן, ולהידבר אחר. נתתי לכם עצה קונסטרוקטיבית, כי אני פועל על-פי מה שהוסבר לי שסוכם.

חברי הכנסת פארס והעצני, אני ממש מאושר מההידברות ביניכם, אבל אם היא תימשך, אני מבקש שתעשו זאת בפרוודור.

בבקשה, חבר הכנסת אורון.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה להתייחס לאי-נוחות המופגנת על-ידי חברים במליאה — אני לא מתייחס לדברי היושב-ראש — על ניצול לכאורה שלא כדיון של התקנון. במציאות העכשווית יש לדעתי, דרכים הרבה יותר לגיטימיות להשיג דברים בתקציב המדינה, ועסקנו בכך רבות במשך היום.

אני לא מסתיר, אנחנו ראינו לעצמנו כמטרה, כסיעה קטנה באופוזיציה, לנסות למצוא כל דרך אפשרית להשפיע על החלוקה בתקציב המדינה, כדי שאפילו באופן סמלי, בתחום מסוים, כתחומי הרווחה והבריאות, יחול שיפור.

אני מוכרח לומר, שאתמול בלילה היה מהלך בכיוון הזה בוועדת הכספים. צר לי מאוד על הצורה שבה התנהל הדיון, על האופן שבו הוא התנהל, אבל ההחלטה על 33 מיליון שקל למטרות הללו היתה צעד בכיוון הנכון. אני, כאחד מתוך 26 חברי הוועדה ניסיתי לתרום את תרומתי בכיוון הזה.

קודם לכן, בדברי על ההסתייגות הקודמת, דיברתי על תחושת האי-אונים של חבר כנסת. ולא רק מסיעה קטנה. כשהוא מנסה להשפיע על ההחלטות בתקציב אפילו בנושאים שיש לגביהם הסכמה מלאה. 17 מתוך 26 חברי ועדת הכספים מכל הסיעות חתמו על פנייה לאוצר, עוד לפני שלושה שבועות, להוסיף 30.5 מיליון שקל למשרד העבודה והרווחה. זה לא משרד של מפ"ם, חבר הכנסת תיכון, וכפי שאני שומע, גם אם תהיה קואליציה הוא לא יהיה של מפ"ם.

דן תיכון (הליכוד):

אני לא בטוח, אבל אני מבין שאתם התאהבתם במשרד התעשייה והמסחר פתאום.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אנחנו לא מבקשים דבר. אנחנו לא מבקשים דבר ממשרד התעשייה והמסחר וגם לא מכל האהבות האחרות שלנו. אנחנו הצענו הצעה ש-17 חברי כנסת, אם אינני טועה גם אתה, תמכו בה.

דן תיכון (הליכוד):

אני לא שמעתי על כך.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אולי באותו יום לא היית בישיבה.

היו"ר ש' וייס:

אתה יכול להצטרף רטרואקטיבית.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חבר הכנסת שמאי תמך בהצעה שלנו, גם אתמול בלילה.

יעקב שמאי (הליכוד):

אני הצעתי אפילו יותר, 35 מיליון שקל.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

לא, חבר הכנסת שמאי, קודם כול אתה הצעת 20 מיליון שקל — אם אתה כבר מדבר על כך.

יעקב שמאי (הליכוד):

— — —

דן תיכון (הליכוד):

אז למה אתה מתקיף אותו?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני לא מתקיף אותו, אני משוחח אתו. פעם אחת היינו בהסכמה בלילה, בין השעות 02:00 ל-03:00, ואני כל-כך רוצה למצות את ההסכמה הזאת. כך שאיני רוצה להיפרד מהחווייה. איך אומרים? נעים להיזכר.

יעקב שמאי (הליכוד):

שמור אותה, שמור אותה — — —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אשמור אותה, נעים להיזכר.

דן תיכון (הליכוד):

אבל בסוף אתה נסוגות ויורדת ל-40.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, לא מקובל לגלות לפני המליאה את תוכן דיוני הוועדות. השיטה היא, שזה נמסר לעיתונות ואנחנו, המליאה, למדים על כך מהעיתונות.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חבר הכנסת דן תיכון, אני לא נסוגתי, ובהסתייגויות לתקציב מופיעות שתי הצעות שלנו: האחת, 30.5 מיליון שקל למשרד העבודה והרווחה, והשנייה, 15 מיליון שקל לתוספת 500 מיטות סיעודיות. וכבר דובר פה היום פעמים מספר על המצב הנורא והקשה בתחום הזה. שני הסכומים האלה יחד מגיעים ל-45 מיליון שקל.

אני חוזר למה שאמר לפני חבר הכנסת צבן. אני תמה לפעמים גם על שרי האוצר, כשהם מתפקדים ככאלה, גם על אלה שמתפקדים כממלא-מקום שרי האוצר וגם כשהם נציגי שרי האוצר. אני לא רוצה להתווכח עם פקדי האוצר; הוויכוח שלנו הוא עם שרי האוצר. איך יכול להיות, שכאשר אתה בא ומדבר על 5 מיליוני שקלים למטרה כזאת, עונים לך שהתקציב מתמוטט. הרי אנחנו נאשר במהלך היום שינויים במסים ובמס הכנסה שמזויזים קרוב ל-2 מיליארדי שקלים. נכון שחלקם מוצדקים, כמו הרפורמה במס לשכבות הביניים, תיקון שבא אומנם באיחור ובפיגור אבל הוא מתקן את שלב א' של הרפורמה — — —

דן תיכון (הליכוד):

לא מתקן אלא משלים.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חבר הכנסת דן תיכון, זה מתקן. כל הקצאה בלתי מאוונת יוצרת פער, יוצרת עיוותים — זה נאום שלך, זה לא נאום שלי.

היו"ר ש' וייס:

זה עוד יבוא, חבר הכנסת אורון.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

כך לגבי כל הקצאה לא מאוונת. אם אתה נותן לחלק אחד ובאותו זמן לא נותן לחלק אחר, אתה יוצר עיוות. את זה אתה מסביר לי, ולעתים בהצלחה, אני מוכרח לציין זאת, כאשר מדובר על הקצאת מקורות לתחומים אחרים. מס הוא סוג של מקור שמתנהג אותו דבר.

האם בשנה הנוראה הזאת היו מוכרחים להפחית את עלות העבודה גם מהחלק שמשלם מס מעסיקים? המס מעוות, יש בו הרבה שגיאות, יש בו הרבה עיוותים, אבל ויתור על 600 מיליון שקל היום זה עיוות יותר קטן?

דן תיכון (הליכוד):

על איזו הסתייגות אתה מדבר?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דן תיכון, קודם כול יש פה 49 נקודות משנה. שנית, אין שום הוראה בתקנון שצריך להיות קשר בין הסתייגות מסוימת לבין הנאום. אין, ואנחנו נוהגים היום רק לפי התקנון. לפיכך אני מבקש ממך להירגע. אין הוראה כזאת בתקנון, ועל זה אנחנו גם לא צפויים לבגוף.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

ריברתי על עלות העבודה. השנה לא היה אפשר לעמוד בשיעורי מס של 51%, לא היה אפשר. אתמול בדקנו שורה ארוכה של ארצות באירופה לגבי שיעורי המס הנהוגים בהן, והסתבר שהם גבוהים יותר. אבל בארץ לא היה אפשר לעמוד בזה. עוד 80 מיליון שקל.

מוכרחים עכשיו, ומייד, להפסיק את מס החברות. משמעות ההפחתה הזאת היא לשלוש השנים הקרובות, והחוק מדבר עליהן, ומשמעותו 900 מיליון שקל.

ובכן, כל ההצטרפויות של ההחלטות הללו והמשמעות הקשות שלהן מבחינת ההכנסות, לגביהן יש עמדה חד-משמעית: צריך להקטין את נטל המס. בתקציב שאין בו ביטוי לקליטת העלייה, וכולם יודעים שהרורכה המצויה לנושא הזה בתקציב כבר עכשיו אין די בה. שיעורי העלייה הם סוד ואני לא רוצה לפרסם אותם. אני חושב שחברי הבית יודעים אותם. אבל מותר לומר, כי זה נאמר כבר בפומבי, שהם מעבר לתחזיות, הרבה מעבר לתחזיות.

אתה שואל את שר האוצר, אתה שואל את מלא-מקומ, אתה שואל שרים אחרים: מנין תיקחו את הכספים האלה? אתה מציע הצעה ואומר: יוטל מס. לא לחלק כסף. מאשימים חברים מתוך ועדת הכספים שהם מחלקים כסף. שר האוצר הקודם ומלא-מקום ראש הממשלה אמר: יש פה, אבל לא בשביל חלוקה.

יגאל הורביץ (הליכוד):

הוא ראש הלוכ.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

יכול להיות. היה בוועדת הכספים לובי. ההחלטה על מס היסף, על ה-3%, נפלה בהפרש של קול אחד, כאשר האוצר התנגד לזה בכל חוק. מה קרה? על מה עבדו והפעילו את כל המשמעת הקואליציונית? על כך שקצבת האבטלה תעורן על-פי תוספת היוקר ולא על-פי השכר הממוצע במשק.

דן תיכון (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

סליחה, חבר הכנסת אורון, יש לי שאלה: לאיזה סעיף משנה אתה מתייחס? מה שאתה מדבר זה עניין, אני רוצה רק לדעת מבחינה טכנית, כי אנחנו כבר היינו בסעיף 14 ואי-אפשר לחזור לאחור. אתה יכול להגיד כל מספר, רק תגיד לי.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני לא חוזר לאחור. אני נמצא עכשיו בסעיפים 17 ו-18 ומתייחס להודעה בוועדה. ובעיקר אני צריך שחברי יחזרו מהמקום שהוא הלך אליו כדי לדעת כיצד לנהוג.

היו"ר ש' וייס:

יש לכם עוד זמן. לפי ההחלטה של ועדת הפירושים יש לכם ימים אחדים לנושא. בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דן תיכון, יש פה 49 נקודות משנה. ועדת הפירושים החליטה לתת חמש דקות לכל סעיף; קרוב לשלוש שעות לסעיף אחד. להסתייגות אחת.

דן תיכון (הליכוד):

יש בעיה, הם הגישו 50 הסתייגויות על סעיף שלא קיים.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

לא, חוק התקציב הוא חלק מהחוק.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דן תיכון, העניין הוכרע בוועדת הפירושים. אתה סגן יושב-ראש הכנסת, אתה מכיר את כל הכללים. אני פועל כעת על-פי ההחלטה הזאת, ועל-פי 49 כפול 5 — זה הזמן. יש החלטה של ועדת הפירושים של הבית הזה לסעיף בנינים בין הסעיפים. אני אנהג לפי זה. עד השעה שתיים-עשרה; אחרי השעה שתיים-עשרה — יהיה הלאה.

סיעת מפ"ם הבטיחה שהיא תרחם עלינו, היא עושה מה שהיא מבחינה, ואני לא אתערב. זהו.

דן תיכון (הליכוד):

הרשה לי לומר לחבר הכנסת אורון משפט אחד.

היו"ר ש' וייס:

אם הוא יסכים.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

בהחלט.

דן תיכון (הליכוד):

יש לך ממילא זמן רב. בשונה מהמצב שהיה קיים בשנים האחרונות, שעשינו ביחד פיליבסטר, היום אין שר אוצר ואין על מי לעבוד. מנקודת ראותם של הממונים באוצר, אתם יכולים לדבר עד יום ראשון. לכן תאמרו לנו מה אתם רוצים, ואולי אנחנו נתווך ביניכם לבין — — —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

לא, אני מודה על שירותי התינוך. יש לי תחושה שאנחנו די התקרמנו במהלך השעה האחרונה.

דן תיכון (הליכוד):

אתה רוצה להיות תכליתי.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

נכון מאוד. אפילו הצענו ליושב-ראש כמה הצעות תכליתיות שהוא, על-פי סמכותו, סירב לקבל אותן, ואני מקווה שאנחנו נצליח להידבר עם מי שאנחנו מדברים.

דן תיכון (הליכוד):

אין עם מי לדבר.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אורון מדבר על הרמה הפרלמנטרית. אני פועל על-פי מה שהוסבר לי לגבי מה שהוחלט במקום שהוחלט עליו. עכשיו מתנהל משא-ומתן לשינוי ההחלטה.

יגאל הורביץ (הליכוד):

געוואלד.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני לא יכול לומר 45 דקות את המלה האחת הזאת. אני מצטרף אליך בצעקה הזאת זה חורשיים ימים. אתה יודע זאת טוב כמוני. הבעיה הגדולה שלי היא, שאתה זועק את המלה, ואחר כך, כשלוחצים על הכפתורים — אתה לוחץ.

דן תיכון (הליכוד):

בקורב אתה תהיה חבר בקואליציה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

יכול להיות. אז תן לי את התענוג המפוקפק הזה —

—

היו"ר ש' וייס:

עכשיו מנסים להרכיב קואליציה עבורו, תן לו עוד יום-יומיים לצאת נגד דברים שאחר כך הוא יצטרך להסכים להם. מה לעשות.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני מבקש להתייחס עכשיו לנושא אחר שמופיע בהסתייגות, בקשר להסתייגות 22 — ההוצאות הכרוכות באחזקת השטחים.

היו"ר ש' וייס:

באיזה סעיף אנחנו, חבר הכנסת אורון?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני עברתי לסעיף 22. אני קופץ על סעיפים.

היו"ר ש' וייס:

אתה רשאי לקפוץ על סעיפים, רק שתתקדם.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

בהחלט. אני רוצה להתייחס אל הסעיף הזה. התחושה הקשה — —

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת רן כהן וצוקר.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חבר הכנסת צוקר, אני הולך לעסוק עכשיו בנושא שאתה קרוב לו מאוד, ואני חושב שבעניין זה תהיה בינינו מעט מחלוקת, וזה לא נושא חסוי.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אנחנו מחכים מהבוקר.

קריאה:

זה חסוי.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

לא חסוי, תראה שלא. אזהר בלשוני והנושא לא יהיה חסוי.

דן תיכון (הליכוד):

יש עכשיו רכבת שמדברת על כל הנושאים שבעולם.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

לא.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, בואו לא נחזור על זה. אנחנו כבר לא חדשים בכנין הזה. כבר יש ריטואלים, וזהו. בבקשה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חברים, אני מדבר על שני היבטים של נושא אחזקת השטחים. האחד הוא נושא המיסוי והשני הוא נושא הניכויים. בנושא המיסוי, מי אם לא הממונה על המכס הוא אשר אמר: לו אני הייתי מפעיל אמצעים כפי שמפעילים בגדה, היו תולים אחי באמצע העיר; האם זה הציטוט הנכון, חבר הכנסת צוקר?

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

לא, בכיכר-ציון.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

כמי שאינו ירושלמי — התכלכלתי. אבל צדקתי באבחנה העקרונית. וזה מתקיים.

דן תיכון (הליכוד):

אתה לא יודע שכיכר-ציון עברה מן העולם.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

זה מתקיים בשטחים; ולצורך הנושא הזה — מעבר לוויכוח האחר לגבי ירושלים — ירושלים נעשית יותר ויותר "שטחים". משמשות בערבוביה פעולות בלתי-חוקיות, פעולות המבוצעות על-פי החוק אבל לא על-פי רוחו, ופעולות מינהליות; זאת כשהצטברות של שלושת הגורמים האלה ביחד יוצרת תמונה שכל בן-תרבות, כל מי שערכים בסיסיים של שוויון, של ערך האדם יקרים לו — לא יכול לעמוד בכך. התהליך הזה נמשך ונמשך, ובעצם, כאשר התפרסם דוח "בצלם" בנושא הזה, חלק גדול מאנשי המקצוע באו ואמרו: מה שכתוב בדוח נכון. ואני מקווה שידרש לדוח הזה, על-פי פנייתו, גם בוועדת המשנה של ועדת הכספים וגם בוועדת המשנה של ועדת החוץ והביטחון.

אבל יש קטע שהוא חור שחור. אי-אפשר לקבל לגבי תשובה, והוא: מה קורה עם כספי הניכויים של תושבי השטחים? כל שנה מופיע בתקציב המינהל סכום שהוא מין "פילר" כזה, הוא ממלא שני סעיפים. והתשובות הפשוטות על השאלות הפשוטות: כמה נגבה בשנה, כמה מוחזר להם בגין זכויות סוציאליות וכמה נשאר — על שלוש השאלות הללו המסתכמות בשלוש שורות של מחשב אי-אפשר לקבל תשובות. ניסה זאת חבר כנסת אחד, ניסו זאת חבר כנסת שני ושלישי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אורון, באיזה סעיף אתה?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

בסעיף 22.

היו"ר ש' וייס:

עברו כבר יותר מחמש דקות.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני כבר מסיים. ניסה זאת חבר כנסת אחד, ניסו זאת חבר כנסת שני ושלישי, והם לא מסוגלים לקבל תשובות על השאלות הפשוטות הללו. למה זה שיך להוצאות הכרוכות? כי זה מופיע כהכנסה. אולי הכנסה גדולה יותר. אפשר לחסוך בתקציב מכיוון אחר. אולי הכנסה פחותה יותר.

אני עובר לסעיף 23.

ההסתייגויות שהגשנו ראויות להנמקה מפורטת, אם כי רבות מהן מדברות בעד עצמן. אבל הייתי רוצה להפנות את תשומת לב החברים בבית הזה לכמה מההסתייגויות שעמית, חבר הכנסת אורון, לא התייחס אליהן.

ראשית כול, לנושא המשמעת והעונשין בחוק יסודות התקציב. אינני יודע ואינני בטוח אם במדינות מתוקנות יש סעיפי עונשין על בכירים במערכת המבצעים לעתים חריגה מתקציבם. אני מניח שיש נורמה מקובלת, שמכבדים את התקציב. אני מבין גם שיש מקרים של חריגות, אבל המלה חריג הולמת את טיב האירועים. לכן, כאשר חריג זה מוצדק, המערכת מבינה אותו; כאשר הוא איננו מוצדק, היא מבקרת גם את החריגות וגם את פשר החריגות ואת טעמיהן.

כאן אנחנו תובעים משמעת קפדנית מפקידים בכירים, ממנכ"ל, מראשי אגפים, מחשבים וכדומה. אנחנו תובעים מהם יחס של כבוד לתקציב, יחס של כבוד לחוקי התקציב. אנחנו דורשים מהם להכנות ראש וכיבוד החוקים המסתעפים מחוק התקציב, הנלווים אל חוק התקציב, ואנחנו מאיימים עליהם באצבע מזהירה ומרתיעה: אם אתם תחרגו, אתם תובאו לדין ותיענשו.

אנחנו יכולים ליטול מנכ"ל או חשב או ראש אגף שחרג מתקציב, שהעסיק עובדים מעל למה שהיה מותר לו, שביצע הוצאה תקציבית שאין לה כיסוי בסעיפי התקציב, ומאפשרים להעמיד אותו לדין. אבל מה שאסור לאלה בקטן, מותר לנו ולשכמותנו בגדול. לכן אנחנו מציעים לרכך לפחות את חומרת העונשין. אין התאמה, אין קורלציה בין הנורמות האמיתיות, שבמסגרתן ועל בסיסן מעוצב התקציב הזה ומעוצבים חוקי התקציב הזה והחוקים הנלווים אליו, לבין החומרה היתירה שאנחנו גוזרים בחוק הזה על המבצעים ברמת הפקידות, ברמה הניהולית של המערכות הממשלתיות והממלכתיות.

לכן אנחנו מציעים הגמשה, ואומרים: אלא אם כן שיעור החריגה אינו גבוה יותר מ-20%, והעובד הוכיח כי החריגה היתה הכרחית כדי למנוע נזק חמור לציבור או למשק המדינה, או לגוף האמור.

אני חושב שאותו מרחק תמרון מותר, שלעתים הוא אילוף שצריך פקיד בכיר לקבל בין יום ללילה, כמו במקרה שהוא עוסק בשביחה של אחיות, או באיזו מצוקה של בית-חולים, והוא נוטל על עצמו אחריות, וזו איננה אחריות של פריצה רבת, אלא הוא אומר שהוא יוסיף 10% על אותו סעיף תקציבי, או יוסיף 15%. אם זה לא חורג מהגבול של 20%, ואם הוא יכול להוכיח שהחריגה נעשתה כדי למנוע נזק חמור לציבור או לגוף שהוא מופקד עליו, ראוי שייעשה הדבר.

אדוני היושב-ראש, לא אנצל את כל 120 הדקות העומדות לרשותי.

היו"ר ש' וייס:

יש לך זמן, חבר הכנסת צבן.

יאייר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אני יודע.

אני רוצה רק להסב את תשומת לבכם. עם כל הכבוד, להסתייגות מס' 48, ואני רוצה להסביר את טעמה. ההסתייגות הזאת נקראת "היטל טיהור השרץ" — מסעי הסברה. אנחנו אומרים, שכל עוד מתייחסים אל נושא ההקצבות הייחודיות כ"פורס מזויר", כוח עליון, ואחם אומרים: אין אפשרות למנוע את זה — הנה ניסינו קודם בהסכמה כללית, ועל-פי התייעצות עם יועצים משפטיים, לקבוע הסתייגות שתקבע בחוק שגם אם

היו"ר ש' וייס:

יש לך עוד חמש דקות.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
לא אנצל את כולן.

אני אומר שיש הכרח — וזו משמעותה של ההסתייגות הזאת — שכל השאלות הללו תהיינה פתוחות וגלויות. אם יש כאן נושאים סודיים — יש דרך לעסוק בנושאים סודיים בוועדה המתאימה של הכנסת. המצב הקיים, שמצד אחד יוצר תחושה ודיכויים על מיליארדים — דוחות בין-לאומיים ודוחות של מוסדות ישראליים — ומצד שני אמירות מיתממות שאין שום דבר וכל מה שנקבע משולם ומה שנשאר מוחזר, הפער שבין שתי האמירות הללו מסתכם במאות מיליונים של כספים שנגבו מעבודתם של תושבי השטחים ולא ניתן לקבל על כך תשובה ברורה. איפה הכספים האלה? הם כולם הוצאו. על מה הם הוצאו? כיצד הם הוצאו? מי פיקח על הוצאתם? לאילו מטרתם הם הוצאו? חור שחור שלא ניתן להתקרב אליו ולא ניתן לקבל עליו תשובה.

אני מקווה, שאם תתקבל ההסתייגות הזאת יימצא כל נוסף שיחייב את כל המערכת הצבאית, האזרחית, הסמי-צבאית והחצי-אזרחית העוסקת בנושא השטחים לדרווח דיווח מלא על השאלות הללו, ואז ישפוט כל אחד את התוצאות על-פי עמדותיו ועל-פי השקפתו. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. יש המשך? חבר הכנסת צבן, בבקשה. חבר הכנסת צבן, לאיזה סעיף משנה אתה מתייחס?

יאייר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אדוני היושב-ראש, אני רוצה להפתיע אותך.

היו"ר ש' וייס:

לי יש סבלנות.

יאייר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אני יודע. אני רוצה להפתיע אותך ואני רוצה לנמק את כל ההסתייגויות שנותרו.

היו"ר ש' וייס:

האם אני יכול כבר להזעיק את חברי הכנסת? מה דעתך?

יאייר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
להצבעה — כן.

היו"ר ש' וייס:

כלומר בעוד חמש דקות?

יאייר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
כן, בערך.

היו"ר ש' וייס:

כלומר, אם אתה מנמק את כל הסעיפים — עומדות לרשותך 125 דקות, לפי ההחלטה של ועדת הפירושים. אבל אתה מבטיח חמש דקות, ואני מזעיק את חברי הכנסת להצבעה.

יאייר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אני רוצה שתאמר, לחור, תודה רבה על כל חמש דקות שוויתרתי עליהן.

היו"ר ש' וייס:

אני לא מודה על החלטה תמוהה.

יאייר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני חושב שכל

יאריר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היור"ר ש' וייס:
האם יושב-ראש ועדת הכספים מעוניין להשיב?

קריאה:
הוא איננו.

היור"ר ש' וייס:
אני צריך לשאול. אם הוא איננו, הרי שאפילו הוא מעוניין,
הוא לא יכול לעשות זאת.

חברי הכנסת, כפי שהוסכם, והעניין גם התברר בשיחות
בין חבר הכנסת צבן לבין מי שצריך לשוחח, אני נהגתי על-פי
ההחלטה שהתקבלה כפי שהתקבלה, בסמכות וברשות ממש.
אנחנו צריכים להצביע על כל פסקה. אני שואל, האם אתם
מוכנים שנצביע על החבילה, או סעיף סעיף? נעשה כבקשתכם.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
להצביע על סעיפים 28 ו-48 בנפרד.

היור"ר ש' וייס:
היתר בחבילה אחת.

קריאות:
צריך לצלצל.

היור"ר ש' וייס:
אנחנו מצלצלים ברציפות תשע דקות. ממש הטרדנו את
יושבי המזון.

חברי הכנסת, יש פה איזה מצב ביניים, אני מפנה אתכם
לעמוד הרביעי בחבילה הזאת. זוהי הסתייגות לסעיף ביניים;
בין סעיף לסעיף. על-פי הסכמת בעלי ההצעה, הלווא הם
שלושת חברי סיעת מפ"ם, אנחנו נצביע כך: בפעם הראשונה
על כל הסעיפים, מ' עד 27, וזולת סעיף משנה 28.

אוריאל לין (הליכוד):
אין כאן חברי כנסת.

היור"ר ש' וייס:
חבר הכנסת לין, זה נימוק? אני מצלצל תשע-עשר דקות.
אני לא אשתתף באובסטרקציה הזאת. חברי הכנסת, שאלות
אחרי ההצבעה.

אני מודיע: מעמוד 4, סעיפי משנה מ' עד 27 — לא
יעזור שום דבר, תחקים עכשיו הצבעה. ההצבעה החלה, חברי
הכנסת. זו הצבעה מס' 27.

ה צ ב ע ה

בעד תיקונים 1—27 של

חברי סיעת מפ"ם — 7

נגד — 12

נמנעים — 1

תיקונים 1—27 של חברי סיעת מפ"ם

לא נתקבלו.

היור"ר ש' וייס:

אני מודיע שהפסקאות נדחו. חברי הכנסת, אני מפנה
אתכם לעמוד השישי, לסעיף משנה 28. ההצבעה, מס' 28,
החלה.

נרצה, לא נוכל לאשר עוד הקצבות ייחודיות. ואתם אומרים:
אנחנו לא יכולים להרים את היד. אם כן, זה כנראה כוח עליון.
משהו על-טבעי. אם זה כך, ואנחנו רואים את התהודה שיש
לדבר בציבור, הבה נחליט ביחד לפחות דבר אחד, שמכל
הקצבה כזאת תהיה הפרשה אוטומטית של 5% לקרן מיוחדת
שתערוך פעולות הסברה לשיפור התדמית שלנו, והקרן תיקרא
בשם "קרן לטיהור השרץ", והיא תסביר שזה לא כל כך נורא,
שזה כורח החיים הפוליטיים במדינה, שאין מנוס מזה, ומדוע
אי-אפשר לשנות את זה. כי, רבותי, יצטרכו הרבה כספים כדי
לנהל מסע הסברה כזה בקרב הנוער ובקרב הציבור — — —

דן תיכון (הליכוד):

יאריר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

לא, חבר הכנסת דן תיכון. אני מצטער מאוד. כל הזמן
הייתי בטוח שאתה קורא את ההסתייגויות ומשנן אותן על-פה,
ואני רואה שאתה קורא עיתון. זה לא מקובל.

דן תיכון (הליכוד):

אבל אני שומע את כל הדברים הנאמרים.

יאריר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חבר הכנסת דן תיכון, ידידי — — —

דן תיכון (הליכוד):

— — — במקום שתאמר שאתה מעריך את הנכונות של
לשבת ולשמוע את כל ההסתייגויות שלכם ללא יוצא מן הכלל.

יאריר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

זה לא במקום זה. זה חלופי.

אני מבקש שנקבל את ההסתייגות הזאת, ואני מציע שניגש
להצבעה.

היור"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צבן, אני יכול לשאול אותך איזה דבר? מתוך
חרדה ודרך-ארץ כלפי התקנון, אני רוצה לשאול אותך,
ברשותך.

באחד מסעיפי התקנון, תפקידי יושב-ראש הכנסת, כתוב:
יושב-ראש הכנסת ינהל את ענייני הכנסת, ייצג אותה כלפי חוץ,
ישמור על כבודה, על סדר ישיבותיה ועל קיום תקנונה, וכן
הלאה. כתוב במקום אחר, שמי שמנהל את הישיבה הוא באותה
העת כמו יושב-ראש הכנסת.

כיוון שהעלית כאן בסעיף 48 נושא הקשור לכבודה
ולשממה הטוב של הכנסת, האם תוכל באותה הזדמנות גם
להבהיר לנו לגבי הסיעוד שכאילו מוענק לכל חברי הכנסת?
שכן, אם זה נכון, זה ממש פוגע בכבודנו; ואם זה לא נכון, אתה
פגעת פגיעה קטלנית בכבוד הכנסת. ואז אולי נעלה את זה
ל-6%.

יאריר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, אם טעיתי בעניין הזה, אומר זאת מעל
לדוכן. ביקשתי שהות לברר את זה — — —

היור"ר ש' וייס:

אתה חייב את זה לכית, ובעיקר בהתאם לסעיף הזה.

יאריר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

בסדר, אני אעשה זאת.

היור"ר ש' וייס:

אני מודה לך, ותסלח לי על כך שאני פועל בהתאם לתקנון.

חוברת כ"ג, ישיבה ק"ע
— הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) —

נגד — 20

נמנעים — אין

תיקון 48 של חברי סיעת מפ"ם לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אני מודיע שסעיף משנה 48' נדחה. אנחנו עוברים עכשיו לסעיף משנה 49, האחרון ברשימה המקובצת. זו הצבעה מס' 32.

ה צ ב ע

בעד תיקון 49 של חברי

סיעת מפ"ם — 11

נגד — 24

נמנעים — 5

תיקון 49 של חברי סיעת מפ"ם לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

הסעיף הזה נדחה. לפיכך, חברי הכנסת, כל החבילה נדחתה. אנחנו עוברים להמשך הדיון. נא לעבור לעמוד 9, אחרי סעיף 5 אנחנו עוברים לחבילה חדשה. אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת דוד צוקר לנמק, בבקשה.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית אני רוצה להבהיר על מה הולכים להצביע. מבחינה טכנית, יהיה קשה לחלק מחברי הכנסת לזהות את העניין. הדיון שיתקיים עכשיו הוא על התוספת למימון מפלגות. זהו הדיון שמתקיים עכשיו. אני מבקש להבהיר אחר כך, בשעת ההצבעה, את פשר הסעיף.

היו"ר ש' וייס:

אם אני אנהל את הישיבה, אני אסביר.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

חברי הכנסת, אם אני מסתכל על האולם הזה ברגע הזה — ונדמה לי שזה יהיה המצב גם בשעת ההצבעה — יש רוב של חברי הכנסת שמחננד להגדלת יחידת המימון. יש רוב ברור. ראשית, צריך לציין שינוי בנוף. סיעת המערך שינתה את עמדתה בנושא הזה. עומדת פה עכשיו חזית של הליכוד והלוויינים הדתיים והחרדיים — הם הרי ממילא רגילים לגרוף כל דבר ולחטוף כל דבר. אבל מה אתכם? מול חזית של מפלגות אחרות שהבינו שמרבית הציבור, גם בקרב מצביעים, חברי הליכוד — זה הגיע להם עד כאן, זה עכשיו מאבק שלכם, חברי הליכוד, מול המנגנון של המפלגה שלכם; זה המאבק האמיתי. כדי להגדיר את הצדדים — זה אתם מול המנגנון שלכם, אם אתם כמצב קשה, או הממשלה צריכה לעזור למפלגות בתוכנית הבראה.

חבר הכנסת הורביץ, בכל פעם שבא מפעל כושל לוועדת הכספים, אתה חובע ממנו, ובצדק, תוכנית הבראה. לעתים רחוקות תאמר כן, גם סיוע ממשלתי — עם תוכנית הבראה; מחיקה — עם תוכנית הבראה. אבל מה פתאום להגדיל את יחידת המימון? אתה עשית זאת אי פעם לגבי מפעל כלשהו? בידיים נקיות תבואו לשולחן הזה ולוועדת הכספים.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אלה הם מפעלים יצרניים, המעסיקים מאות עובדים.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אל תתעלמו, אני מציע שלא תתעלמו מהתחושה של הציבור היום כלפי הבית הזה. אל תתעלמו, ואני יודע שאתם לא מתעלמים, אתם פשוט פוחדים מהמנגנון שלכם.

ה צ ב ע

בעד תיקון 28 של חברי

סיעת מפ"ם — 12

נגד — 13

נמנעים — 1

תיקון 28 של חברי סיעת מפ"ם לא נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

הסעיף נדחה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
קול אחד.

היו"ר ש' וייס:

מה לעשות. קורים דברים כאלה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
היתה טעות.

היו"ר ש' וייס:

על כל הצבעה שלא נושאת חן בעיני מיהו אפשר לומר היתה טעות.

מסעיף משנה 29 עד סעיף משנה 47 ועד בכלל — אנחנו מצביעים. זו הצבעה מס' 29.

ה צ ב ע

בעד תיקונים 29 — 47 של

חברי סיעת מפ"ם — 10

נגד — 9

נמנעים — 3

היו"ר ש' וייס:

מי לא הצביע? חברי הכנסת, במקום להוסיף שמונה שמות אני חוזר על ההצבעה. אני מודיע: מסעיף משנה 29 עד סעיף משנה 47 ועד בכלל, בעמוד 8. אני לא אחזור על זה, תיאורטית היינו כולנו אמורים להיות כאן בזמן. הודעת, זו הסתייגות אחת מקובצת שמתחילה בעמוד 4, הסכרתי זאת פעמים רבות, אתם הייתם כמזונן. זו הצבעה מס' 30.

ה צ ב ע

בעד תיקונים 29 — 47 של

חברי סיעת מפ"ם — 10

נגד — 20

נמנעים — 4

תיקונים 29 — 47 של חברי סיעת מפ"ם
לא נתקבלו.

היו"ר ש' וייס:

הסעיפים לא נתקבלו. אני מפנה תשומת לבכם לעמוד 8. אנחנו מצביעים עכשיו על סעיף משנה 48, אותה הסתייגות ארוכת עמודים. זו הצבעה מס' 31.

ה צ ב ע

בעד תיקון 48 של חברי

סיעת מפ"ם — 14

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
כן, הסיעה שלי הודעקה. כן, תפסת את האדם הלא-נכון.

נלך הלאה. אתה תקשיב לי עד הסוף והיטב.

ראובן ריבלין (הליכוד):

אתה תענה לי על השאלה — — —

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
בסוף תקבל תשובה על השאלה, ואני אענה עליה עוד לפני
שתשאל אותה.

יוסי שריד (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
קופת-חולים בכל זאת מחזיקה מרפאות, בתי-חולים.

שר העבודה והרווחה ר' מילוא:
חברי הסדרות — — —

קריאות:

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, זה לא יהיה על חשבון זמנו של הנואם.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
אדוני השר מילוא, אני מציע שנשכח את הדבר הבא,
שאותם תנאי הבראה שחלים על קופת-חולים יחולו על
הליכוד. תמכרו את מה שצריך, חפטרו את מי שצריך — —

חיים דמון (המערך):

זה יחול על כל מפלגה. כל מפלגה שתגיש תוכנית
הבראה.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
על כל מפלגה. אבל למה אנחנו צריכים לממן את החוליים
של הליכוד, אני לא מבין.

דן תיכון (הליכוד):

הליכוד יאמץ את תוכנית ההבראה של קופת-חולים.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
את העקרונות. לא את היישום. את העקרונות של תוכנית
ההבראה של קופת-חולים, לא את היישום.

יוסי שריד (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
קופת-חולים אינה מרפאה חולים שהם חברי הליכוד?

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, אפשר להמשיך את המצהלות האלה עוד
שעות. צריך היום לאשר את התקציב. הצעקות האלה לא יעזרו.
אני מציע שתאפשרו לחבר הכנסת צוקר לנמק את ההסתייגויות
שלו.

אם יש לך שאלה ספציפית לשאול אותן, אתה לך לשאול
את השאלה.

דן תיכון (הליכוד):

מה הוא משוה זאת לקופת-חולים?

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
אני השווייתי? השר מילוא השווה. מה אתה רוצה ממני
בכלל?

היו"ר מ' וירשובסקי:

השווה זאת השר רוני מילוא. אני מבקש ממך להקשיב
לדיון. חבר הכנסת תיכון.

הציבור היום יזכור מן התקציב הזה שני דברים בלבד.
הציבור, רבותי חברי הכנסת מן הליכוד וחברי הכנסת
מהמפלגות הדתיות, הציבור יזכור מן התקציב הזה שני דברים:
את הייחודיים ואת הגדלת המימון הבלתי-נחוץ הזה.
הבלתי-אחראי הזה למפלגות. זה מה שהוא יזכור מכל
התקציב, חבר הכנסת ריבלין. אתה מוביל באיזה חן של גילוי
דעת, באיזה שובכנות כזאת, שאומרת את הכול בפנים: כן, צריך
את זה, כי אנחנו במשבר.

ראובן ריבלין (הליכוד):

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
חבר הכנסת ריבלין, זה הגיע לכולם עד למקום שאני לא
יכול לציין אותו. אי-אפשר לעמוד בזה עוד.

אני רוצה לעשות דבר פשוט מאוד. אפשר להשוות, רבותי
חברי הכנסת, את הגדלת יחידת המימון לכל מיני דברים. אני
רוצה להיות היום לפה לאנשים שאינם נמצאים כאן, ראשי
המוסדות להשכלה גבוהה. אני רוצה להעמיד את ההשכלה
הגבוהה, את המחקר והפיתוח, חבר הכנסת תיכון, את הקדמה
הטכנולוגית, מול המימון למנגנון של המפלגה שלך. כך זה
עומד, זה לא עומד אחרת.

ראובן ריבלין (הליכוד):
זה עומד אחרת.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
כן זה עומד, זה לא עומד אחרת. ואתה תקשיב לי עכשיו
היטב.

ראובן ריבלין (הליכוד):

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
אחרי זה אתה תעלה לדוכן ותדבר. ועכשיו תקשיב לי
היטב.

משרד המדע והפיתוח: ראשי המוסדות להשכלה גבוהה
ביקשו תקציב למחקר בסיסי-יישומי בסך 31 מיליון שקל.
בדיוק הסכום שאנחנו תורמים היום: תורמים. משרד המדע
והפיתוח קיבל רק 7 מיליוני שקלים. אם ניקח את התוספת
הבלתי-נחוצה של 85 חברי כנסת, נקבל את מלוא התקציב
שביקש המשרד למדע ופיתוח עבור מחקר בסיסי.

חבר הכנסת ריבלין, אתה הרי מוביל ברוב חן את המאבק
הזה, אם ניקח את התקציב שהם ביקשו למרכז
למיקרו-אלקטרוניקה, רק מיקרו-אלקטרוניקה: זהו תנאי, חבר
הכנסת ריבלין, לקדמה טכנולוגית, לתעשיות עתירות-ידע, זהו
תנאי. הם ביקשו 10 מיליוני שקלים. זהו התקציב הבלתי-נחוץ,
התוספת הבלתי-נחוצה ל-45 חברי כנסת. הם קיבלו "פייג",
משום שצריך את הכסף הזה ל-45 חברי כנסת.

המשרד למדע ופיתוח ביקש 10 מיליון שקלים לקליטת
מדענים עולים. השר מילוא, קליטת מדענים עולים, אתה בעד,
נכון? מאוד בעד. עכשיו אני אומר לך: "פייג" קיבל המשרד
למדע ופיתוח, משום שצריכים לתת את זה ל-37 חברי כנסת.
התוספת הבלתי-נחוצה ליחידת המימון של 37 חברי כנסת
שווה למה שצריכה מדינת ישראל להשקיע בקליטת מדענים
עולים, ואחם היום תחליטו שלא יהיה הכסף הזה; אחם ומנגנון
המפלגה שלכם והמפלגות הדתיות והחרדיות.

שר העבודה והרווחה ר' מילוא:

אתה טענת זאת גם כאשר נתנו את הכסף לקופת-חולים?

קריאות:

היו"ר מ' וירשובסקי:
חברי הכנסת, נא להירגע. ההצבעה בסעיף הזה הסתיימה
בזה שההצעה שלאחר סעיף 5 נתקבלה.

דן תיכון (הליכוד):

חמש דקות.

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, צלצלו כמשך כמה דקות. עכשיו ביררתי.

קריאות:

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, מי בעד — — —

קריאות:

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, אני מבקש, מי בעד ההסתייגות של חבר — — —

השר א' אולמרט:

אני ביקשתי להשיב על ההסתייגות.

היו"ר מ' וירשובסקי:

איזה מין דבר זה להשיב על הסתייגות? אין דבר כזה.

קריאות:

חגי מירום (המערך):

זה באמצע ההצבעה.

קריאות:

היו"ר מ' וירשובסקי:

השר אולמרט, שבו. חבר הכנסת אולמרט, שבו.

חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה, מס' 33. מי בעד
ההצעה של חברי הכנסת אלוני, צוקר ואורון אחרי סעיף 5?

ה צ ב ע

בעד ההצעה של חברי הכנסת

ש' אלוני, ד' צוקר וח' אורון

אחרי סעיף 5 — 45

נגד — 32

נמנעים — אין

ההצעה של חברי הכנסת ש' אלוני, ד' צוקר

וח' אורון אחרי סעיף 5 נתקבלה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, ברוב של 45 כנגד 32, ללא נמנעים, אושרה
ההצעה.

חברי הכנסת, אני רואה מפה את כל האורות דלוקים, שלא
יספירו לי שזה לא תפוס. נניח אפילו שיש טעות של 10%, זה
עדיין 45 כנגד 36. ההצבעה בסעיף הזה הסתיימה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הבא.

קריאות:

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, נא להירגע. ההצבעה בסעיף הזה הסתיימה
בזה שההצעה שלאחר סעיף 5 נתקבלה.
חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להסתייגות לסעיף 6, של
חברי הכנסת יוסי גולדברג, רענן כהן, שאול עמור, יעקב שמאי
ואברהם פורז.

אני קורא לחבר הכנסת יוסי גולדברג. אם אתה רוצה
לנמק: אינך חייב. יש לך הסתייגות לסעיף 6. אתה לא רוצה
לנמק? חבר הכנסת רענן כהן איננו. חבר הכנסת שאול עמור
איננו. חבר הכנסת יעקב שמאי איננו. רשות הדיבור לחבר
הכנסת אברהם פורז, בבקשה. אם יופיעו המסתייגים האחרים
עד שיסיים חבר הכנסת פורז את דבריו, הם יוכלו להצביע.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, לפני דקות מספר
הצליחה הכנסת, אומנם ברוב לא גדול, להקטין את השוד
שנערך במהלך הלילה.

קריאות:

ברוב גדול.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

למרכה הצער, ביטול הסעיף של מימון מפלגות איננו
מחסל את השוד הגדול שנערך הלילה, של 230 מיליון שקלים
לכספים ייחודיים. כשאני אומר שוד, והשתמשו גם בביטוי
"גנבים בלילה", אני עדיין ממעט. כי להבדיל מהגנב שבא
בלילה ויכול להיחפס וגם להיכלא בבית הסוהר לתקופה
ארוכה בגין הגנבה, הרי מי שבא בלילה לקומה התחתונה של
בניין הכנסת, הוא פטור בלא עונש. בעניין הזה — זה חמור
עוד יותר. לכן עשו עוול לגנבים, כשאמרו שמה שקרה אתמול
היה כגנבים בלילה. הגנב לוקח על עצמו לפחות את הסיכון
שיכולים לאסור אותו ולהכניס אותו לבית הסוהר.

דבר נוסף, רבותי חברי הכנסת, שוד נוסף עומד להתרחש
פה, הפעם זה שוד של המדינה שמנסה לשדוד רשות ציבורית
שהוקמה לפי דין ופועלת כחוק — רשות השידור.

ועדת הכספים והממשלה הציעו לנו לקחת מקופתה של
רשות השידור 75 מיליון שקלים ולהעבירם לאוצר. רשות
השידור, אני רוצה להזכיר, איננה מחלקה ממשלתית. ההצעה
הזאת פוגעת בעצמאותה של רשות השידור. הכסף שנמצא
בקופתה של רשות השידור הוא כספם של משלמי אגרה.

קריאות:

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, חבר הכנסת פורז נמק את ההסתייגות שלו.
אם לא תקשיבו לא תדעו איך להצביע. אני מבקש שקט. מי
שרוצה לדבר — שיעזב. נא לא להפריע. בבקשה.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

הציבור בישראל משלם אגרה לרשות השידור, מדי שנה
בשנה, כדי לקבל — — —

קריאות:

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, אנחנו דנים על תקציב המדינה. איננו מבין
מה קורה כאן. מי שרוצה — שיצא מן האולם; מי שרוצה
להקשיב — שיקשיב ולא יפריע לחבר הכנסת פורז, שיש לו
הזכות להתבטא כאן. בבקשה.

הגדול רשת קרקעית בתדרי VHF ו-UHF עם משדרים וגם עם אולפנים.

גד יעקבי (המערך):
ניתן להם אישור.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):
אדוני שר התקשורת, בתחום הזה אני מבין לא פחות ממך, לדעתך.

הי"ר מ' וירשובסקי:
אני מבקש ממך לדייק, שר התקשורת לשעבר.

גד יעקבי (המערך):
ניתן להם כסף.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):
אני לא רוצה שזה ימומן מקופת הציבור.

אני רוצה לומר מעבר לזה את הלקח החינוכי, כי דבר דומה מוצע לגבי רשות הדואר, אם הממשלה תחרגל למצב, שבו כל רשות ציבורית כזאת, שהיא אוטונומית ועליה להתנהל כמשק סגור, בסופו של דבר נוטלים ממנה את הכסף, הדבר יעודר בזבזו ואייעילות, ובעתיד שום רשות כזאת לא תראה עוד עורך. הרי רשות השידור היתה יכולה לבזבז את הכסף הזה. זו לא בעיה. האם זאת הנורמה שאנחנו רוצים להנחיל? — כשגוף ציבורי מתנהל כאופן יעיל או באופן חסכוני לוקחים ממנו את הכסף? אם יש עורך, אפשר להקטין את התשלום המוטל על משלמי האגרה, כי זהו כספם של משלמי האגרה.

לכן, רבותי חברי הכנסת, זאת לא הסתייגות פוליטית. להסתייגות שלי מצטרפים חברים מהמערך ומהליכוד.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

— — —

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):
אלה לא כספים ייחודיים, חבר הכנסת לוי.

אני מבקש שלא לאשר את הסעיף הזה ולקבל את הסתייגותנו.

הי"ר מ' וירשובסקי:
חבר הכנסת שמאי — הסתייגות באותו סעיף. חבר הכנסת ריבלין, אתה תסתייג: אחריו במקום חבר הכנסת עמור.

יעקב שמאי (הליכוד):
אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, רשות השידור הצליחה לחסוך כסף. מדוע היא חסכה כסף? כי יש לה שתי צורות של הכנסה: אחת — גביית האגרה מכלל האזרחים; השנייה — תשלומים, שהיא חוסכת באמצעותם.

מה היתה צריכה לעשות הממשלה? — להבין שרשות השידור צריכה לשפר את מערכת השידורים שלה, כדי שאפשר יהיה להגיש תוכניות יותר טובות, יותר מעניינות, ולהשקיע בתוכניות שחייבים להשקיע בהן, וכמובן גם להחליף ציוד ולשפר את הציוד כדי להקל על העובדים.

אבל, אדוני היושב-ראש, יש דבר נוסף. ברשות השידור יש עובדים, ואם רשות השידור רווחית, אזי הפרמיה מהרווח מגיעה לעובדים. מה עושה הממשלה? הממשלה מחליטה להעניש קודם כול את העובדים, שבמסגרת הסכם שכר שלהם שנחתם על ידי המכ"ל נקבע, שיש להם תוספת של עוד כ-2% על השכר, ואת זה היא לא נותנת להם. מדוע לא אישר להם האוצר? האוצר לא רצה שיתיעלו? האוצר לא רצה שרשות

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):
אני נמנה עם ארבעה מסתייגים, בהם גם חברי הליכוד, שאומרים אותם דברים. זה צריך להיות מקובל עליכם.

משלמי אגרת הטלוויזיה — — —

קריאות:

— — —

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):
אדוני היושב-ראש, אינני מסוגל לדבר בצורה כזאת.

הי"ר מ' וירשובסקי:
תפסיק. חברי הכנסת, אם לא יהיה אפשר לקיים פה דיון מסודר, אני אנצל את הישיבה. אני מבקש מכל חברי הכנסת, מי שמרגיש צורך עז לדבר — שיעזוב את האולם. מי שרוצה להקשיב — שיישאר פה. חברי הכנסת, אני אזהיר ואוציא מן האולם על כל הפרעה נוספת.

חבר הכנסת פורז, תמשיך. אני מוסיף לך שתי דקות מפני שלא אפשרו לך לדבר באופן מסודר. אני אלך בדרך הזאת כדי שאנשים יבינו שכל הפרעה היא על חשבון זמנם. בבקשה.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):
אדוני היושב-ראש, הציבור בישראל משלם מדי שנה אגרה לרשות השידור. האגרה הזאת איננה מס. האגרה הזאת נועדה לכסות את עלות השירותים שרשות השידור אמורה לתת לציבור בתחום של רדיו, בתחום של טלוויזיה.

נכון הדבר שרשות השידור נוצרו עודפים גדולים. אני בא בהחלט אל רשות השידור בטענה על כך, שהיא יצרה את העודפים, משום שלדעתי היא היתה צריכה להשתמש בכסף להפקת תוכניות. אבל אם אנחנו נתחיל בשיטה הזאת, שרשויות ממלכתיות שהוקמו והן צריכות לפעול באופן עצמאי לחלוטין

— — —

הי"ר מ' וירשובסקי:
חברי הכנסת, מה קורה כאן? אינני מבין. אני גם פונה אליך, חבר הכנסת עובדיה עלי, תעזור לי בתור עמית להרגיע את הספסלים שלך ולא לגרום לכך שיהיה רעש עד שלא יהיה אפשר לקיים דיון.

עובדיה עלי (הליכוד):
אני מפריע?

הי"ר מ' וירשובסקי:
לא. אבל בסביבה שלך יש רחש נורא, והייתי מבקש ממך שתעזור לי. חלילה לי לבוא אליך בטענות, אבל תעזור לי. אייפאשר לקיים דיון מסודר.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):
כפי שאמרתי קודם לכן, אומנם, נוצרו ביד רשות השידור עודפים, אבל רשות השידור זקוקה לכסף הזה למטרות חשובות מאוד. מי שרואה את המתקנים של רשות השידור רואה שאלה מתקנים שאינם מתאימים כלל לרשת טלוויזיה או לרשת רדיו ממלכתית, והיא צריכה להקים אולפנים חדשים. לרשות השידור יש משימה חשובה נוספת לאחר שאושר מה שנקרא חוק הערוץ השני בטלוויזיה ולאחר שיופעלו עשרות תחנות של טלוויזיה בכבלים. רשות השידור והטלוויזיה הישראלית נתונות בסד בלתי אפשרי של 4.5 שעות שידור מדי ערב, כשמרבית זמן השידור של הערוץ הראשון תפוס על-ידי הטלוויזיה הלימודית-החינוכית. לכן צריך להקים עבור רשות השידור רשת נוספת. לדעתי, הרשת הזאת צריכה להיות ברובה

יכולים להרשות לעצמנו לשים מודעות של יאיר צפן בכל חלקי הארץ, משום שהקיבוצים לא תומכים בנו, משום שכל הסקטורים המסובסדים לא תומכים בנו — — —

שולמית אלוני (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
גם בנו לא.

ראובן ריבלין (הליכוד):

כל אלה שהמדינה נותנת להם אינם תומכים בנו. אינני מדבר כרגע על מפלגת ר"צ, ואני מאמין באמונה שלמה שזעקתו של דדי צוקר לצורך עניין זה היא באמת זעקת אמת.

עם זאת, אזרחי מדינת ישראל, אתם חייבים להבין: עומדת פה השאלה של קיום הדמוקרטיה. כל עם ישראל עבר בשנה זו ארבע מערכות בחירות — מערכת הבחירות לכנסת, שבה האמצעים האלקטרוניים והדרישה להסברה אלקטרונית עלו ממון שאיש לא יכול לשער אותו. אין כאן עלויות שדורשות הב. ה. יש כאן חוסר תכנון של המפלגות כולן, שחלקן יכולות לכסות את גירעונותיהן וחלקן אינן יכולות לכסות את גירעונותיהן.

אני מאושר על שאין מפלגתי אלא מפלגת-עם, החיה למען העם ומהעם, ואין לה בעלי ממון שיכולים לקיים את כל אותן דרישות הקשורות במערכות בחירות.

עברנו שתי מערכות בחירות מוניציפליות, כאשר מעל במת הכנסת התחננו לפנינו: כווא נקיים את הבחירות באותו יום, כווא לא נכזבו כסף של עם ישראל. והיכן הייתם כולכם?

היום יש למערך אותו חוב שיש לליכוד, אלא שהמערך שקט ושליו. במשך 30 שנה הוא קיבל רכוש שלא ניתן לאמוד אותו — ואותו הוא יכול היום לשעבר, למכור — שכל-כולו מקורו ברכוש העם היהודי, ברכושה של מדינת ישראל.

אנחנו יכולים להתמודד במועצת הפועלים רק מתוך המקורות שיש לנו, ואין לנו מעבר להם. מועצות הפועלים מוחזקות על-ידי מפלגה אחת. חבר הכנסת דדי צוקר, בפעם הבאה לא יושב על הכיסא הזה ויושב-ראש שאיננו מאותה מפלגה שלטת, כאשר ידונו בדבר שהם ירצו להעביר, תשכ פה מפלגה אחת, משום שרכוש כל העם נמצא בידה. כיפ"נפשמ הם באים היום ומבקשים להכות אותנו, תוך ניצול ציני של הגרענה האמיתית של עם ישראל, שהמפלגות אינן יכולות להוציא את הכסף בימים קשים אלה.

עם ישראל, הכסף המבוקש על-ידי המפלגות שאין להן מקורות אחרים, מבוקש למענכם ולמען קיום הדמוקרטיה. זו האמת לאמיתה. הם, בציניות שלהם, ביקשו לקיים פעמיים בחירות, לא לקיים אותן באותו יום. בציניות שלהם הם קיבלו את כל משק העובדים. בציניות שלהם הם כיסו את כל הגירעונות של קופת-חולים, של "כור", של כל המשק ההסתדרותי. אינני רוצה לגעת בקיבוצים, כי רבים מהקיבוצים נקלעו, על לא עוול בכפם, למצב שבו הם נמצאים, אבל כולנו נזעקנו לעזור למשק הקיבוצי, למשק החקלאי, לתנועה הקיבוצית, בכסום של 7 מיליארדי שקל. איך לא תבושו?

אלי דיין (המערך):

תפסיק עם הדמגוגיה.

ראובן ריבלין (הליכוד):

שום דמגוגיה. איך לא תבושו?

אלי דיין (המערך):

זו הסתה נגד הקיבוצים. שמענו את ההסתה הזאת.

השידור תשפר את רמת השידורים? האוצר לא רצה לעודד את האזרחים לשלם את האגרות? הרי האוצר בא וגובה כספים מרשות השידור כסעיף הכנסה נוסף. אם היה האוצר, אדוני היושב-ראש, אומר: יופי, ברשות השידור יש לנו עובדים מסוימים, שכתוצאה מפירון העבודה שלהם — אנחנו, המדינה, צריכה לעודד אותם. לא רק לככר את ההסכם שנחתם בין העובדים ברשות השידור לבין המנכ"ל אלא לבוא ולומר, לתת לעובדים משהו נוסף, עוד יותר. במקום זאת מענישים אותם ולא נותנים להם, וכתוצאה מכך הם נאלצים לבצע עיצומים הפוגעים במערכת השירות.

מה עושה המדינה? באה ואומרת: יופי, יש לנו גוף שהוא יממן לנו — הכנסה נוספת. במקום לבוא ולומר: אם באמת התייעלה רשות השידור, ואם היא הצליחה לחסוך כסף, כוואו נקל על כלל הציבור: כל יום אנחנו מטילים על הציבור גזירות נוספות, מיום ליום מכבידים יותר ויותר, כוואו נשחרר את הציבור.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

היו"ר מ' וירשובסקי:

חבר הכנסת יאיר לוי, אני מזהיר אותך בפעם הראשונה.

יעקב שמאי (הליכוד):

כוואו נשחרר את הציבור לפחות מגזירה אחת: יש אנשים חלשים, בינוניים וגם חזקים, נאמר להם — אנחנו פוטרם אתכם מתשלום האגרה ולא נאיים עליכם בעיקול הטלוויזיות.

אבל, אדוני היושב-ראש, דבר נוסף. הרי היום רשות השידור עומדת בתחרות קשה כתוצאה מהחלטת בית המחוקקים להקים במסגרת חוק הערוץ השני את הערוץ השני, וכמובן יש גם ההחלטה על הטלוויזיה בכבלים. יש להשאיר לרשות השידור את הרווחים האלה, שקופת האוצר רוצה לגזול אותם במקום להחזיר אותם כחלקם לעובדים ולאזרחים המשלמים את האגרה, או להשאיר להם אותם כדי לשפר את המערכות שלהם ואת הציוד, על מנת שאנחנו, האזרחים, נוכל לקבל שירות רב יותר מרשות השידור הלאומית.

לכן אני חושב, שכאן האוצר שגה וטעה, ואני קורא לכם, רבותי חברי הכנסת, במסגרת ההחלטה לוותר על לקיחת המס הנוסף של 75 מיליון שקל, שזהו גול. אני קורא לממונה על השכר, אני קורא לשר האוצר ואני קורא למנכ"ל רשות השידור: תעשו כל מה שניתן, כדי שבכסף הזה תשפרו את תנאי העבודה של עובדי רשות השידור, שאתם גורמים להם נזק, והם על-ידי כך מבצעים עיצומים הפוגעים במערכת השידור מבחינת העבודה הטובה שלהם. תוותרו על הכסף הזה ואל תגבו אותו כמס נוסף.

לכן אני מציע, חברי הכנסת: קבלו את ההסתייגות שלי.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה. חבר הכנסת ריבלין, בבקשה.

ראובן ריבלין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, איני רוצה לומר, שדבריו של חבר הכנסת דדי צוקר נאמרו מתוך דמגוגיה וזלזול, כי אני בטוח שחבר הכנסת דדי צוקר זועק זעקה, שרוב הציבור שומע אותה, שרוב הציבור רוצה להבין אותה, אבל הוא לא יודע את העובדות לאשורן.

חברי הכנסת הנכבדים, אזרחי מדינת ישראל, אנחנו לא

ראובן ריבלין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, קורא אני קריאה לכל המפלגות האחריות בבית זה: אל תתנו ידכן לדבר שרחשי לב העם אתו מתוך אידיעה, מתוך אי-הבנה של המצב שאליו נקלענו. צריך לחקק חוק מפלגות, שבו יהיה פיקוח ישיר של הסקטור הציבורי, של מבקר המדינה, על כל ההוצאות של המפלגות.

עם זאת, לתת היום יתרון ליד יד אותה מפלגה, שיש לה בדיוק אותם חובות שיש לליכוד, ושכולם נבעו מהחלטה מוטעית של כנסת ישראל בדבר פיצול הבחירות, שהביא אותם לידי כך — זה עול, חלילה, לסכן את הדמוקרטיה. ישפוט העם ותדעו אתם מהי החלטתו.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה. חבר הכנסת דן תיכון, בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת ריבלין, אלה ששאלו מה גורלה של ההסתייגות שנתקבלה אני רק יכול לומר שרואים אותה כאילו התקבל הסעיף הזה בקריאה שנייה. אני גם רוצה לומר, שהיושב-ראש נהג על-פי התקנון, אם כי יש לי השגה ואני רוצה לשטוח כאן את השגותי כאשר לכיוונים שונים בעתיד.

מה שקרה כאן, החוק הזה הונח על שולחן חברי הכנסת אחת במשעות הערב, ובעצם חלק גדול מחברי הכנסת יכול לומר: לא ראינו את ההסתייגויות ולכן לא היינו מוכנים. כאמור, על-פי התקנון ההסתייגויות נתקבלו ואין ויכוח.

סעיף 6 — הייתי מודה לחברי הבית אילו היה משהו מהם יודע ואומר לנו מה הן בעצם יתירות הכספים המצויות היום בידי רשות השידור. לפני שנה הערכנו את הסכומים בקופת הרשות בהיקף של כ-175 מיליון שקלים. אני מניח שהשנה הזאת לא היתה שנה גרועה בכל מה שקשור בהכנסות רשות השידור, והסכומים עלו בוודאי מעלה מעלה והגיעו ל-250 מיליון שקל, ואולי למעלה מזה. זאת אומרת, רשות השידור גובה אגרה, יש לה חובות ענקיות, שכנראה לא יודעים מה גודלן ומה היקפן.

לפני שנה עשתה הממשלה ניסיון ראשון וביקשה, מכוח חוק ההסדרים, להעביר לרשות 50 מיליון שקל כדי לממן סעיפים נוספים, למשל סעיפי רווחה שונים ואחרים, במסגרת התקציב. נכון לזה הרגע, 50 המיליון שהיו צריכים להיות מועברים מרשות השידור לאוצר המדינה לא עברו.

היום באה הממשלה ואומרת: מאחר שנצברו חובות גדולות יותר, היא מבקשת להעביר 75 מיליון שקלים. כאמור, איננו יודעים מהו היקף החובות המצוי בחשבונות רשות השידור.

רבותי, 60% בערך מחייבי תשלום האגרה משלמים אגרה בגין שידורים, והאגרה הזאת מיועדת בעצם לכסות את "קול ישראל", את "גלי צה"ל", את הערוץ השני, את הטלוויזיה החינוכית. במקום שמשרד החינוך יממן את פעולות הטלוויזיה החינוכית, ובמקום שמשרד התקשורת יממן את הערוץ השני שאיננו ניסיוני, אני אומר: בואו נעביר 50 מיליון שקלים לקופת האוצר. 12.5 מיליון שקלים נעביר לטלוויזיה החינוכית, ו-12.5 מיליון שקלים נעביר לערוץ השני. רבותי, האגרה איננה שייכת אך ורק לטלוויזיה הישראלית.

מאחר שאינני יודע מה הוא היקף החובות של הטלוויזיה הישראלית, ואני מניח שאנחנו צריכים לקבל את אישורי

הבנקים בקשר לכך, אני מניח שיש לרשות חובות להצטיידות. מי שיבוא לכאן ויאמר שאסור לקחת את הכסף, שכן אנחנו נוטלים את הכסף שמיועד להצטיידות הטלוויזיה הישראלית, אני אומר לו: זו לא אמת.

זה איננו סעיף פוליטי, זה סעיף הנוגע לכל אחד מאתנו, והוא עושה צדק עם כל מה שקשור באגרה. יכול לכאן משהו אחר ויאמר: ראה, הממשלה אישרה ביום ראשון האחרון ייקור האגרה בשיעור של 10% ולא בשיעור של 20%. אני אומר, שגם מן הייקור הנמוך הזה הטלוויזיה הישראלית לא תיפגע ועדיין יהיה לה כסף מספיק להצטיידות.

זהו מעשה שצריך לעשותו. אני מקווה שלבית יהיה אומץ לעשות זאת. תודה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה. לאותו סעיף יש הסתייגות של חבר הכנסת ביבי, אינני רואה אותו. לסעיף זה יש גם הסתייגות של חברי הכנסת אורון, פארס וצבן. מי מנמק אותה, חבר הכנסת צבן?

יאר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אנחנו מצטרפים להצעה של חבר הכנסת תיכון.

היו"ר מ' וירשובסקי:

אם כך, לסעיף הזה אין עוד מסתייגים. אדוני יושב-ראש ועדת הכספים, בבקשה.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לענות על כמה שאלות שנשאלו כאן וגם לתת כמה הבהרות למספרים מסוימים.

אילו ידעתי שרשות השידור מתנהלת כמו רשות עסקית, כאשר יש תחרות, והאגרה נקבעת על בסיס כזה שמאפשר ניהול שוטף, הרי הייתי מתנגד ללקיחת הכסף מהרשות. לפי הערכתי, בידי רשות השידור נמצאים היום — וזאת הערכה בלבד, אני בטוח שאינני טועה — כרבע מיליארד שקלים —

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
תורידו את שיעור האגרה ותקלו על הציבור.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אנחנו מורידים גם את שיעור האגרה. גם בשנה שעברה, כאשר התבררו לנו המספרים, לא העלינו את שיעור האגרה בהתאם לעליית האינפלציה באותה שנה. השנה עדיין לא הגיע הדיון בנושא לוועדת הכספים, אבל כבר בתחנה של ממשלת ישראל התקבלה החלטה להעלות את שיעור האגרה ב-10% בלבד.

יש ברשות השידור כסף מספיק לביצוע כל פעולות הפיתוח הנדרשות לחמש שנים. גם תוכנית הפיתוח החמש-שנתית שלהם עדיין משאירה חובות. ועם כל הכבוד לעניין של שמירת הכסף לצורך הצטיידות, הרי יראה הדבר משונה, שממשלת ישראל תלווה כספים מבנקים ומאזרחים כדי לממן פעולות חינוכיות, או כדי להקטין את חובותיה, ובאותה שעה ישכב סכום של רבע מיליארד שקלים בקופתה של רשות השידור, כאשר הכסף הזה בוודאי עולה ותופח.

אין לנו אלא לגנות את רשות השידור אשר כאמתחתה היו כספים כה מרובים, והיא לא הצליחה לעשות מערכות של פיתוח שיהלמו את תפקידה ואת הצרכים האמיתיים שלה. הביקורת בעניין הזה היא נוקבת וחמורה.

נגד — רוב
נמנעים —
תיקון 1 של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 6
לא נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

ההסתייגות לא התקבלה. אני מאמץ את השיטה של חבר הכנסת שבח וייס, שלא לקרוא את המספרים, שכן הם מופיעים על הלוח.

אנחנו עוברים לסעיף השני של ההסתייגות של חבר הכנסת דן תיכון, המצוין במס' 2. נא להצביע, הצבעה מס' 36.

ה צ ב ע ה

בעד תיקון 2 של חבר הכנסת
ד' תיכון לסעיף 6 — מיעוט
נגד — רוב
נמנעים —

תיקון 2 של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 6
לא נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

ההסתייגות לא התקבלה. אנחנו ניגשים להצבעה על ההסתייגות של חבר הכנסת ביבי לסעיף 6. נא להצביע, הצבעה מס' 37.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת
י' ביבי לסעיף 6 — מיעוט
נגד — רוב
נמנעים —

התיקון של חבר הכנסת י' ביבי לסעיף 6
לא נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

ההסתייגות לא התקבלה. אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות של חברי הכנסת אורון, פארס וצבן לסעיף 6. היא מתחלקת לשני חלקים, כפי שעשינו עם ההסתייגות של חבר הכנסת תיכון. נצביע תחילה על מס' 1 — הצבעה מס' 38.

ה צ ב ע ה

בעד תיקון 1 של חברי הכנסת
ח' אורון, ח' פארס וי' צבן — מיעוט
לסעיף 6 — רוב
נגד — נמנעים —

תיקון 1 של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס
וי' צבן לסעיף 6 לא נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

ההסתייגות הראשונה לא התקבלה. אנחנו ניגשים לפסקה 2 בהסתייגות של חברי הכנסת אורון, פארס וצבן — הצבעה מס' 39.

אני יכול להבטיח לחברי הכנסת הנכבדים, שבדיון על תקציב רשות השידור שיתקיים בוועדת הכספים בשבוע הבא, על-פי החלטה מהשנה שעברה, רשות השידור תהיה חייבת להביא מאזן ורוח יתרות בבנקים ליום הדיון בוועדה. אני חוזר ואומר בביטחון מלא כמעט, שהסכומים יהיו בהיקף של כ-250 מיליון שקלים.

אני קורא לחברי הכנסת לאשר את החקיקה בעניין זה, שכן הכספים האלה חיוניים לממשלה, והעברתם לא תפגע בתפקודה של הרשות ובתוכניות הפיתוח שלה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה.

אמנון רובינשטיין (חנוכה המרכז — שינוי):

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, אנחנו אחרי כל הדיון בסעיף הזה.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, על מה מצביעים?

היו"ר מ' וירשובסקי:

כדי שלא תהיה אי-הבנה, אנחנו מדברים על ההסתייגויות לסעיף 6, בעמוד 10 של לוח ההסתייגויות. אני מעמיד להצבעה את הצעתם של חברי הכנסת יוסף גולדברג, רענן כהן, שאול עמור, יעקב שמאי ואברהם פורז, למחוק את סעיף 6. זו הצבעה מס' 34.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של חברי הכנסת
י' גולדברג, רענן כהן, ש' עמור,
י' שמאי וא' פורז לסעיף 6 — מיעוט
נגד — רוב
נמנעים —

ההצעה של חברי הכנסת י' גולדברג, רענן
כהן, ש' עמור, י' שמאי וא' פורז לסעיף 6
לא נתקבלה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

ההסתייגות נדחתה.

קריאה:

מבקשים הצבעה חוזרת.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):
אין מקום להצבעה חוזרת.

היו"ר מ' וירשובסקי:

אין הצבעה חוזרת, חברי הכנסת, התוצאות היו ברורות.

חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להסתייגויות של חבר הכנסת דן תיכון. נצביע קודם על ההסתייגות הראשונה שלו, שרשומה במס' 1, שבמקום "75" יבוא "50". נא להצביע. זו הצבעה מס' 35.

ה צ ב ע ה

בעד תיקון 1 של חבר הכנסת
ד' תיכון לסעיף 6 — מיעוט

גרוע. והנה קמה רשות דואר שמצליחה להפעיל את השירותים האלה ברמה סבירה.

רשות הדואר בחלקה הגדול איננה מונופול. בקטעים רבים מאוד של השירותים שהיא נותנת לציבור יש לה מתחרים: בשירותי הובלת חבילות, בשליחויות וכנושאים רבים נוספים.

אם תחליט הכנסת לקחת מרשות הדואר 10 מיליוני שקלים, פירוש הדבר יהיה שוב עידוד לאי-התייעלות. מי ברשות הדואר ירצה כפעם הבאה להראות עודף? עדיף יהיה, כמובן, להראות תמיד הפסד. עדיף לחלק את הכסף בין העובדים, עדיף לתת שירות פחות טוב, עדיף שלא לנהוג בחיסכון, כי בסופו של דבר, אם-אחה יעיל, חוסך ומנהל את השירותים שלך בצורה טובה, בא האוצר ולוקח את הכסף.

אם אפשר עוד איכשהו להבין — אני לא אומר שאני מבין — אבל למצוא איכשהו הצדקה כלשהי כשמדובר ברשויות עשירות כביכול, כמו רשות השידור — — —

אלי דיין (המערך):

מה עם הרכוש שהיא קיבלה?

אברהם פרוז (תנועת המרכז — שינוי):

הרכוש שהיא קיבלה, זה סיפור אחר לחלוטין. אני רק רוצה לומר לך, שיש הסכם העברת נכסים, והסכם העברת הנכסים לא כולל את הסעיף הזה. מה שנקבע בהסכם העברת נכסים צריך לחייב. אבל בסופו של דבר, הרכוש הזה הוא רכוש של המדינה, כי המדינה היא בעלת מלוא המניות ברשות הדואר. כינתיים עוד לא שמעתי שהולכים לעשות הפרטה של רשות הדואר או למכור את מניותיה לציבור. היא בסופו של דבר רכוש המדינה, אבל יצרו אותה כרשות עצמאית נפרדת בדיוק למטרה הזאת, לתת לה אפשרות של ניהול עצמי תקציבי, שהיא לא תהיה תלויה בקופת האוצר, שהיא לא תבוא לקופת האוצר לבקש נדבה כשיש חוסר, זה מצד אחד; ומצד שני — האוצר לא צריך, בשום פנים ואופן, לקחת לה את כבשת הרש הזאת כשיש עודף.

לכן, אם אנחנו רוצים לעודד הקמתן של רשויות הפועלות על בסיס כלכלי איתן, אסור בשום פנים ואופן לקחת את הכסף הזה מרשות הדואר. אנחנו צריכים לעודד את רשות הדואר להמשיך בעבודה הטובה שהיא עושה ולהשקיע את הכספים האלה בשיפור השירות לאזרח. תודה רבה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה. לאותו סעיף, הסתייגות לחבר הכנסת דן תיכון. בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, זו השנה השנייה שהכנסת מתבקשת להעביר תשלום חד-פעמי מרשות הדואר לאוצר המדינה. רשות הדואר היא רשות חדשה. היא עושה את צעדיה הראשונים — יש מי שאומר שבהצלחה גדולה, יש מי שנותן לה את הציין "טוב". הכול משובחים את השיפור בשירות בכל מה שקשור ברשות הדואר. אין ספק שהמעבר הזה ממשרד הדואר, בעבר הרחוק, לרשות הדואר הצדיק את עצמו. והממשלה באה ואומרת שבשל נכסים שיש לרשות הדואר היא מבקשת שהרשות תעביר לה 10 מיליון שקלים, ועד כאן אני מסכים.

אבל, רבותי, בסעיף 7 לחוק הופכת הממשלה את העברת הכספים להוראת קבע. היא אומרת ששר התקשורת ושר האוצר יקבעו מדי שנה שנה בשנה את הסכום שרשות הדואר תיאלץ

ה צ ב ע

בעד תיקון 2 של חברי הכנסת

ח' אורון, ח' פארס וי' צבן

לסעיף 6 — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים —

תיקון 2 של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס

וי' צבן לסעיף 6 לא נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

ההסתייגות לא התקבלה. חברי הכנסת, גמרנו להצביע על ההסתייגויות לסעיף 6. אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 6 בנוסח הוועדה, כפי שהוא מופיע בנייר הלבן — הצבעה מס' 40.

ה צ ב ע

בעד סעיף 6, כהצעת הוועדה — 21

נגד — 7

נמנעים — 3

סעיף 6, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

סעיף 6 בנוסח הוועדה התקבל ברוב של 21 נגד שבעה, עם שלושה נמנעים. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להסתייגויות לסעיף 7.

פנחס גולדשטיין (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
לא נמאס לכם?

היו"ר מ' וירשובסקי:

קודם כול, חבר הכנסת עמור. הוא איננו. חבר הכנסת פרוז, בבקשה.

יגאל הורביץ (הליכוד):

הוא ויתר.

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, כל אחד יכול להחליט אם הוא מוותר או לא.

חיים בר-לב (המערך):

כדאי מאוד לוותר.

יגאל הורביץ (הליכוד):

חבר הכנסת פרוז, לא נמאס לך לשמוע את עצמך?

אברהם פרוז (תנועת המרכז — שינוי):

אני לא שומע את עצמי.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כשנימק יושב-ראש ועדת הכספים את התנגדותו להסתייגות של כמה חברי כנסת לגבי רשות השידור, שמענו אותו אומר, שבקופת רשות השידור יש רבע מיליארד שקלים. אולי זה שכנע חלק מהחברים שלא לחמוך בהסתייגות. אבל עכשיו מדברים ממש על כבשת הרש. מדובר פה על כך שרשות הדואר תשלם למדינה תשלום שנתי. בשנה הראשונה מדובר ב-10 מיליוני שקלים.

רבותי חברי הכנסת, רשות השידור הוקמה לפני כשנתיים, שנתיים ומשהו. לפני זה היה מדובר בשירותי דואר מפגרים שהיו מסובסדים על-ידי המדינה בסכומי עתק, שנתנו שירות

אני קורא לחברי הכנסת להצביע בהתאם להצעה המופיעה בחוק ההסדרים. תודה רבה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה. קודם כול, ההצבעה היא על ההסתייגות לסעיף 7. תחילה להסתייגויות של חברי הכנסת שאול עמור ואברהם פורז. נא להצביע.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי הכנסת

ש' עמור וא' פורז לסעיף 7 — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים — אין

התיקון של חברי הכנסת ש' עמור וא' פורז

לסעיף 7 לא נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

ההסתייגות לא נתקבלה. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה על הסתייגות באותו סעיף של חבר הכנסת דן תיכון. נא להצביע.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת

ד' תיכון לסעיף 7 — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים — אין

התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 7

לא נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

ההסתייגות לא נתקבלה. אנחנו ניגשים להצבעה על ההסתייגות באותו סעיף של חבר הכנסת חיים אורון. נא להצביע.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת

ח' אורון לסעיף 7 — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים —

התיקון של חבר הכנסת ח' אורון לסעיף 7

לא נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

ההסתייגות לא נתקבלה. חברי הכנסת, תמו ההסתייגויות לסעיף זה, ואנחנו ניגשים להצבעה על סעיף 7 בנוסחו בנייר הלבן, נוסח הוועדה. נא להצביע.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 7, כהצעת הוועדה — 20

נגד — 4

נמנעים — 1

סעיף 7, כהצעת הוועדה, נתקבל.

להעביר לאוצר המדינה. והרי הרשות היא גוף עסקי. אילו היו לה דורכות בדומה לרשות השידור, הייתי מסכים: אבל איש לא יודע מה יהא מצבה של רשות הדואר בשנה הבאה.

אני אומר למשרד האוצר ולשר האוצר, ואיני יודע מי הוא יהיה בעוד שנה: אם אתה תרצה להעביר סכום כלשהו מרשות הדואר לקופת המדינה, תבוא בשנה הבאה, באמצעות חוק ההסדרים, ותאמר לנו: אני מבקש להעביר 20, 10, 5 מיליונים. אנחנו לא ניתן לך הוראת קבע. זו בעצם לשון ההסתייגות שלי.

אני יודע שנתקבלה הערה שלי לסעיף 7, האומרת שהספק יועבר בשנה הבאה ובשנים שלאחר מכן על-פי החלטת שר התקשורת, שר האוצר, ובאישור ועדת הכספים. ונתקבלה ההסתייגות שלי באשר לתוספת הנקראת "באישור ועדת הכספים". לא שאיני סומך על ועדת הכספים, אבל אני חושב, רבותי, עם יד על הלב, דיון בחוק ההסדרים, כשהוא נערך בצמוד לחוק התקציב, אין לנו, חברי הכנסת, שיקול דעת. אנחנו פועלים בדומה לרובוטים, ואנשים אינם יודעים כיצד מצביעים ולא מתייחסים לגופו של עניין, ומצבה הפיננסי של רשות הדואר לא נבדק, ואנחנו עלולים לשגות. שגיאה משמעותה שירות גרוע, וכולנו נלין מחר על כי המכתבים, עד שהם מגיעים לביתנו, עוכרים שלושה ימים, ארבעה ימים, ויש מי שיאמר חמישה ימים, במקום שיעבור יום אחד, כנהוג במדינות מתקונות.

לכן אני בא ואומר: רבותי, להעביר העברה חד-פעמית — כן; גם זה לא צורך, כי הרי בשנה הבאה רשות הדואר לא תראה במאזנים שלה רווח כלשהו. היא תעדיף לקנות משרדים, היא תעדיף להשקיע את הכסף בהוצאות שוטפות, סמכו עליהם. משנהפוך את ההוראה הארעית הזאת להוראת קבע, לא יהיו עוד רווחים. מה שעושה כאן האוצר באמצעות הניסיון שלו להפוך את התשלום הזה להוראת קבע היא בעצם פגיעה באינטרס של האוצר. אין בזה היגיון. מכאן הסתייגויותי. תודה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה. לסעיף הזה יש הסתייגות גם לחבר הכנסת אורון. הוא איננו, לכן אנחנו ניגשים להצבעה על הסעיף הזה.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

מה עם יושב-ראש ועדת הכספים?

היו"ר מ' וירשובסקי:

סליחה, בבקשה.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אני רוצה להתייחס רק לנקודה אחת שהעלה פה חבר הכנסת דן תיכון, והוא קרא לה "הוראת קבע". אין הדבר בבחינת הוראת קבע. קודם כול, יש שיקול הדעת של שני שרים אם אכן תהיה בשנה זאת או בשנה אחרת אפשרות מבחינת מצבה של רשות הדואר לקחת ממנה סכומים כאלה או אחרים. גם לאחר ששני השרים, בכללם השר הממונה על רשות הדואר, יקבלו את החלטתם, הם חייבים, לפי התיקון, להגיע לוועדת הכספים, ושם בוודאי תישאלנה שאלות.

אני מתנגד באופן מוחלט. אני לא חושב שדיוני ועדת הכספים הם כאלו של מועצת מנהלים של חברה אמריקנית עשירה היושבת בשובה ונחת וקוראת מאזנים לאורך זמן רב. אבל הופיע בפני הוועדה מנהל רשות הדואר, הופיע היועץ המשפטי של רשות הדואר, נמסר חומר לוועדה. הוויכוח הוא לגיטימי, אבל אי-אפשר לבוא ולהגיד שהדיון היה דיון חפז. הוא נמשך כמה שעות גם בנושא הזה.

מציעים יוכל אוצר המדינה לקבל כ-500 מיליון שקל. מדובר בנושא הפחתת עלות העבודה. נכון, האוצר הגיש הצעה להקטין את ההטבה שהוא נתן בגין הפחתת עלות העבודה בכ-250 מיליון שקל. אבל, לא יעלה על הדעת שנותנים הפחתת עלות העבודה למגזר לא-ישרני, למגזר שאינו תורם לנושא הצמיחה, שהיא מטרת ההפחתה של עלות העבודה, שתגיע השנה למיליארד ו-850 מיליון שקל.

אנחנו הצענו, במיוחד בהתחשב במצב הקשה של התקציב בנושא קליטת העלייה, בקיצוצים חמורים ביותר בתחומים חברתיים, לרבות הארכת תוקף של הוראת השעה על ביטול קצבת הילד הראשון; ועליכם לדעת, חברי הכנסת, שגם אלה שעליהם הצבעתם שהם כן יקבלו את קצבת הילד הראשון, מתוכם יהיו 44,000 משפחות מהעשירונים הנמוכים, שבגלל מבחן ההכנסה ובגלל הכיורוקרטיה לא יוכלו לקבל את קצבת הילד הראשון, כפי שקרה בשנת התקציב הנוכחית, וזה עניין של כ-40 מיליון שקל.

לכן אנחנו אומרים: בעת גזירות כאלה, בעת מצור כזה, בעת קליטת עלייה שתעלה מיליארדים, עלייה ברוכה שכולנו רוצים בה, כולנו רוצים לקלוט אותה ולסייע לה — אין שום טעם להמשיך — מה גם שכלכלנים וממחים, לא אנשי לובי חברתי אלא כלכלנים, טוענים שאין שום היגיון ושום הצדקה בהפחתת עלות העבודה למגזר הלא-ישרני. הראיה, שבחוק מס מעסיקים אנחנו באים נמכחינים בין המגזר הישרני לבין המגזר הבלתי-ישרני.

אני קורא לכם, רבותי חברי הכנסת, מאחר שיש פריצה בתקציב בגלל הייחודים ובגלל מימון המפלגות — ואם הוא לא עבר היום הוא יעבור בוודאי בשבוע הבא — בגלל כל הנושאים האלה, יש לשקול מחדש את הדברים. גם לפני שר האוצר לשעבר היו התלבטויות בעניין זה, והוא דיבר יותר על תחושה מאשר על תועלת. מן הראוי שלא להעניק את הדברים האלה, הם לא תורמים מאומה. אותם עורכי-דין, רואי-חשבון ואנשים שאינם תורמים מאומה למשק מקבלים את הכסף הזה כאילו הוא מגיע אליהם מן השמים. מדובר בכ-500 מיליון שקל שניתן לחסוך אותם לאוצר המדינה כדי לסגור את הפרצות שנעשו בתקציב. תודה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה לחבר הכנסת אלי דיין, אתה גם קיצרת, יפה. תודה. חברת הכנסת ארכליאלמוזלינו, בבקשה, אני מבין שאת מנמקת את כל ההסתייגויות יחד.

שושנה ארכליאלמוזלינו (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ההסתייגויות שאני הגשתי לחוק הסדרים במשק מתמקדות בסעיפים הבאים:

בסעיף 9 פסקה (5) אני מציעה שהרישא ינוסח כך: "(5) האמור בלוח י" יסומן (א), ואחרי יבוא: "(ב) לעניין עובדים שמעסיקיהם פטורים מתשלום מס מעסיקים לגביהם, ייקרא לוח י" כך: "".

בסעיף 9 פסקה (3) אני מציעה שהתשלום בסעיף זה של אוצר המדינה לביטוח הלאומי יהיה החל מ-1 באפריל 1990.

בסעיף 11, כראש הסעיף יבוא: "תחילתו של סעיף (1)9 (2) ביום כ"ז באייר התשמ"ט (1 ביוני 1989)".

בסעיף 12 — הסעיף יימחק. הוא בא למעשה לפגוע בחוק חינוך מיוחד.

היו"ר מ' וירשובסקי:

בקולותיהם של 20, נגד — ארבעה, נמנע אחד, אושר הסעיף כנוסח הוועדה. חברי הכנסת, אנו עוברים לסעיף 8. לסעיף זה יש הסתייגות של חברי הכנסת אורון, פארס וצבן. מכיוון שהם אינם, אעמיד את הסתייגותם להצבעה.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אני מבקש תחילה להסביר.

היו"ר מ' וירשובסקי:

יושב-ראש ועדת הכספים מבקש להסביר לגבי סעיף 8 בעמוד 11 של ההסתייגויות, בבקשה.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להסביר כמה מדובר. הוועדה ביטלה את החקיקה בנושא ביטול הקצבה של ילד שני, וכך חזרנו להסדר שהיה קיים קודם לכן לגבי ביטול קצבת ילד ראשון. קרי, אותה אוכלוסייה שרמת הכנסתה היא מתחת ל-95% מהשכר הממוצע במשק. סעיף זה בא לבטל את כל החקיקה שהופיעה כנוסח שהונח בפני הכנסת בקריאה הראשונה.

אני ממליץ לחברי הכנסת להצביע בהתאם לחקיקה המופיעה כאן.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה. כאמור, לסעיף הזה הסתייגות לחברי הכנסת אורון, פארס וצבן. כשקראתי להם, הם לא היו באולם. לכן אנו ניגשים להצבעה. מי בעד ההסתייגות לסעיף 8 כפי שהיא מופיעה בעמוד 11? נא להצביע. זו הצבעה מס' 46.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי הכנסת

ח' אורון, ח' פארס וי' צבן

לסעיף 8 — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים — אין

התיקון של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס

וי' צבן לסעיף 8 לא נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

ההסתייגות לסעיף 8 לא נתקבלה. חברי הכנסת, אנו ניגשים להצבעה על סעיף 8 כלשון הוועדה. נא להצביע. זו הצבעה מס' 47.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 8, כהצעת הוועדה — 14

נגד — 3

נמנעים — אין

סעיף 8, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

ברוב של 14 נגד שלושה אושר סעיף 8 בנוסח הוועדה. חברי הכנסת, אנו עוברים לסעיף 9. לסעיף זה יש הסתייגויות של חברי הכנסת אלי דיין, שושנה ארכליאלמוזלינו, דן תיכון ויעקב שמאי. ראשון נימק חבר הכנסת אלי דיין, בבקשה.

אלי דיין (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, סעיף זה הוא למעשה סעיף מרכזי בתקציב. באמצעות קבלת ההסתייגות שאנחנו

חברי הכנסת, כל זה קורה בימים שבהם מתלבטת המדינה בחוסר יכולת לפתור בעיות חברתיות הפוגעות בחוליות החלשות של החברה הישראלית; בימים שבהם קיימת סכנה שיפלטו ילדים ובני-נוער ממוסדות ילדים וממוסדות נוער חריג; בימים שבהם שירותי הבריאות קורסים בגלל העדר תמיכה מספקת מצד הממשלה; בימים שבהם מוסדות תרבות ואמנות וזעקים לתמיכה מזערית מצד הממשלה כדי שיוכלו להתקיים; כשרק אתמול התבשרנו, שהעזרה הניתנת אפילו לעולים החדשים, ההקצבה שניתנת להם בימים הראשונים לאחר הגיעם ארצה איננה ואיננה מובטחת. עצם העובדה שלא מובטח תקציב לכך — — —

יגאל הורביץ (הליכוד):

מובטחת. למה ליצור אווירה כזאת?

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):
היא לא היתה מובטחת. אולי אתמול אישרתם.

יגאל הורביץ (הליכוד):

זה זורם. זה לא נעצר.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):
כשם שלא הבטחתם כלל תקציב לעלייה הזורמת לארץ.

יגאל הורביץ (הליכוד):

אנחנו?

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):
אל תתווכח אתי, חבר הכנסת יגאל הורביץ. אל תתווכח אתי.

יגאל הורביץ (הליכוד):

זה אנחנו? זה מי שהגיש את התקציב ועשה את המשבר. זה אנחנו?

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):

באמת. אתה שבע רצון מכל מה שאשרתם בוועדת הכספים, מ-300 המיליון, מהשחיתות הזאת — כשחילקתם על ימין ועל שמאל. אתה שבע רצון. לא ראיתי שהצבעת נגד זה.

יגאל הורביץ (הליכוד):

— — —

היו"ר מ' וירשובסקי:

חבר הכנסת הורביץ, אתה רוצה לשאול אותה שאלה?

יגאל הורביץ (הליכוד):

כן.

היו"ר מ' וירשובסקי:

את מסכימה?

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):

כן.

היו"ר מ' וירשובסקי:

בבקשה, תשאל.

יגאל הורביץ (הליכוד):

שמעתי את כל הטענות שלך, את כל מה שאת אומרת על בזבז כסף ועל גועל נפש. הטענות נכונות. אבל מדוע את לא אומרת, מי התחיל במירון המשוגע הזה? לך אין שום אשמה בזה? לכם אין חלק בזה כל השנים? ואתם לא אשמים בזה? ובתורמנו למשק ולחברה.

בסעיף 14 — פסקה (2) תימחק. בפסקה (3) במקום "36,000" יבוא: "48,000". באותו סעיף תימחק פסקה (9). הסעיף הזה בא לפגוע בזכויות האשה העובדת.

אני מציעה תוספת אחרי סעיף 14, שתתייחס למס חלוקה צודק.

אדוני היושב-ראש, ההסתייגות שלי לסעיף 16 נמחת. כי היא כבר נתקבלה בוועדת הכספים.

כראשית דברי אני רוצה לומר, שהשיטה שהשתרשה בכנסת ובחיים הפרלמנטריים, של הבאת חוק ההסדרים במשק, הכולל סעיפים המתייחסים לחוקים שאין להם שום קשר עם תקציב המדינה, והם חייבים להיות נדונים בוועדות הנוגעות ברבר, מעוררת תמיהה וחגובות מדי פעם בפעם.

לבי לבי ליושב-ראש ועדת הכספים, שהקדיש הרבה ישיבות, לילות כימים, וכך גם חברי הוועדה. אבל המחזה המביש שהיינו עדים לו השכוב במסדרונות ועדת הכספים ובתוך ועדת הכספים מחייב מחשבה והסקת מסקנות.

היום השתמש משהו מחברי הכנסת במלים "גנבים בלילה". אני אומרת שזה היה סחר סוסים. ועם כל שעה שעברה, הסחטנות גברה והגיעה לסכומים אסטרונומיים, סכומים שנועדו לחלוקה בין המפלגות החרדיות, הנהנות מכל העולמות, גם מהעולם הזה וגם מהעולם הזה, סכומים שנועדו לחלוקה לעמותות למיניהן. כל זה מכספי הציבור ומכספי עם ישראל, שחולקו ביד רחבה ובלי שום נקיפות מצפון; יד רחבה כאשר היד קמוצה והלב קשוח להבטחת תקציב לקבוצות החלשות בתוכנו, לפנימיות לילדים, למפגרים, לטיפול בנפגעי סמים, לקשישים, לחינוך המיוחד, לצרכים של הרשויות המקומיות במגזר הערבי, והצרכים הם רבים ולא אמנה את כולם. קוצצו תקציבי הביטחון, החינוך, הבריאות, הרווחה, וחולקו כספים שלא יודעים את יעדם ולא יהיה פיקוח על ההוצאה שלהם.

מחזה מביש ומשפיל זה חייב להיפסק, ואיננו יכול לחזור על עצמו כל שנה. והשנה הזאת הוא עבר כל מידה של טעם טוב.

אדוני היושב-ראש, אשר להסתייגויות, ואנמק את כולן ביחד — אין יוכיח שהיצוא זקוק לתמיכה, וככל שידגל היצוא יקטן הגירעון במאזן המסחרי ותובטח תעסוקה לעובדים נוספים. על כן היה היגיון כלכלי רב בהחלטה להקטין את עלות הייצור בלי לפגוע בשכר העבודה, על-ידי הקטנת תשלומי היצואנים לכיטוח הלאומי. אך הטענה, שלא אחת יש בה כוונות טובות אומנם, אך הן מובילות לגיהנום, מצאה את ביטוייה בהחלטה לכלול בציבור היצואנים את כל העצמאים והמעסיקים שאין להם שום קשר ליצוא. החלטה תמוהה זו, שהתקבלה בינואר 1986, לפני למעלה משנתיים, לא רק שהיא איננה צודקת מבחינה כלכלית, אלא היא גורמת להכנסה נוספת לשכבה מסוימת של המעסיקים, ללא שום הצדקה והיגיון. ואין מדובר בכסף קטן אלא בחצי מיליארד שקלים, אם לא יותר. חצי מיליארד תוספת הכנסה נקיה לעורכי-דין, לרואי-חשבון ולמנהלי חשבונות, לסוחרים, ליבואנים, לרופאים עצמאים, לארכיטקטים ועוד, ולא אמנה את כולם.

אולי ימצא היגיון שיכול להסביר מה תרומתם של אלה לייצור? ומה זכותם ליהנות מתוספת הכנסה שלא מגיעה להם? זו מתנה. זה מענע שניתן לאלה שבלא-הכי רמת החיים שלהם היא מעל ומעבר לממוצע. ומתי ניתנה מתנה זו לשכבה מיוחסת? ולמה? והיא ניתנה לציבור שאיננו מזלזלת בתפקידו ובתרומתו למשק ולחברה.

שושנה ארבל-אלמוזילינו (המערך):

— — — מאפשרים להם להתחמק עוד יותר ולהמתין עוד יותר את הדולצ'ה'ריוטה שלהם.

אדוני היושב-ראש, אני מציעה לכנסת להפסיק עיוות זה ולייעד את הסכומים, אשר בחלקם יכולים להינתן לעידוד הייצוא, לעידוד הייצוא. אין שום הצדקה לכך שהממשלה תמשיך לממן, ותעביר לביטוח הלאומי — כדי להקטין, כביכול, את עלות הייצוא ולהקל על הייצוא — כספים רבים כל כך. אפשר להנהיג מדיניות סלקטיבית, לא לכולם, תנו לאלה שכאמת מגיע להם, לאלה שיכולים לעודד את הייצוא ולהגביר את ייצואם. אתם נהגתם שלא בצדק ולא ביושר.

אדוני היושב-ראש, כל זה קורה בימים שבהם זועקים שרווחיות הייצוא ירדה מתחת לכל נורמה. את החלק העיקרי ליעדים חברתיים, לתחום החינוך, הבריאות והרווחה מקפחים. אנחנו יכולים ליעד חלק מהסכום הזה למטרות הללו. 500 מיליון שקל הם סכום גדול, שאפשר היה לפתור בעזרתו את כל הבעיות האלה, שאנחנו רוצים לפתור אותן ואנחנו מתמודדים אתן.

אדוני היושב-ראש, לכן אני מתנגדת לסעיף הזה ואני בעד הנהגת מדיניות סלקטיבית, אשר תחסוך הרכה מאוד כסף לאוצר, כסף שניתן ליעדו לאותן מטרות שהזכרתי.

עכשיו להסתייגות האחרת שלי, בעניין דמי האבטלה. משרד האוצר, אשר השפעתו בשנים האחרונות גברה, רשם ליכוחו הישג נוסף במאמציו ליישם מדיניות אנטי-סוציאלית שכל כוונותיה להתחשב ולפעול להגדלת הכנסות בעלי ההכנסות הגבוהות ולחפש כל דרך על-מנת לקמץ במענקים הסוציאליים הניתנים לאוכלוסיית המצוקה.

ברצוני לציין שההצלחה האירה לו פנים, ורק בזכות התנגדותו של הלוכי החברתי בכנסת נגדע מסע ההצלחה שלו בכמה תחומים. בוטל הרעיון הגאוני לפגוע בגמלאים על-ידי המרת ההצמדה של קצבאות הגמלאים לשכר הממוצע במשק בהצמדתן למדד; בוטלה ההצעה לשלול קצבת ילד שני. אך לא בוטל ולא הוצאו מהתקציב כל הגזירות האחרות.

אחת ההצעות, שמגמתה לפגוע במחוסרי עבודה, מופיעה בתקציב המוצע, ופירושה הצמדת דמי האבטלה לתוספת היוקר המשתלמת, אם זה פעם אחת בארבעה חודשים או יותר, ולא לשכר הממוצע. במשק, כפי שזה נהוג עד היום, פירוש הדבר, יצירת שחיקה בדמי האבטלה.

אינני יודעת כמה מיליוני שקלים ירוויח האוצר משינוי זה, אך מעניין לראות במי מתכוונים לפגוע, דבר המבטא בוודאי את השקפת עולמם של המציעים. הכוונה היא לפגוע במובטל ואת נוסף על הסבל הכלכלי הנגרם לו עקב היותו מובטל פשוט ממקום עבודה לאחר הרבה שנות עבודה, או בחיל משוחרר שלא זכה לטעום יום עבודה לאחר שתורו אחרי שלוש שנות שירות בשמירת ביטחונה של המדינה, ומותירים אותו ללא עבודה במשך חודשים אולי. נקל לתאר את רגשי המרירות והתסכול של כל אלה נוכח העובדה שהם נפלטו מהעבודה, או שלא נקלטו בה, והם מסתובבים בטל והחברה מתנכרת להם ואינה מבטיחה להם את הדבר האלמנטרי, את מקום העבודה כדי שיוכלו להתפרנס בכבוד מעמלם, שזו זכות אלמנטרית של כל אזרח. נוסף על כל זאת באים עוד ופוגעים בדמי האבטלה, שהם זכאים להם בתוקף חוק מדינה.

בטוחה אני שאוצר המדינה לא יתעשר מהסכומים שייחסכו מרפורמה זו, אך יש בהצעה הזאת ביטוי למגמה

שושנה ארבל-אלמוזילינו (המערך):

אני לא באה לחקור עכשיו מי התחיל. זה לא התחיל היום. חבר הכנסת יגאל הורביץ, זה מהיום? זו כבר תולדה של כמה שנים. הם התרגלו לזה. למחזה המרנין הזה אנחנו עדים כל שנה, אבל השנה זה היה מעל ומעבר.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

כשאת היית שרת הברירות צעקת על 10 מיליון שקל שלא רצו לתת.

שושנה ארבל-אלמוזילינו (המערך):

נכון, נכון.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

— — — הממשלה.

שושנה ארבל-אלמוזילינו (המערך):

לא הממשלה וגם לא ועדת הכספים נתנו לברירות משהו.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

תראי מה קרה בשנה האחרונה עם פרס.

שושנה ארבל-אלמוזילינו (המערך):

גם אז לא מצאתי אוון קשבת בוועדת הכספים, כדי שתוסיפו אפילו מיליון אחד לברירות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

תראי מה עשיתם במשק. הרסתם את המשק.

שושנה ארבל-אלמוזילינו (המערך):

אדוני היושב-ראש, בימים שבהם חל קיצוץ דרסטי בתקציב הביטחון, וזה על אף האזהרות מצד מערכת הביטחון, שהדבר עלול לפגוע בפוטנציאל הביטחוני של המדינה, לא פעם אחת האוצר מתדיין על כל שקל המיועד לטיפול במפגרים. ראיתי אחמול את מנכ"ל משרד העבודה והרווחה מתרוצץ ומתחנן בפני חבר כנסת זה ובפני חבר כנסת אחר: תעזרו לי בוועדת הכספים, שיינתנו לפחות 5 מיליונים. אני מברכת את חברי הכנסת שדאגו, שסכום כזה יאושר גם למפגרים וגם לפנימיות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

— — —

הי"ר מ' וירשובסקי:

חבר הכנסת ויינשטיין, מה זה פה? אם אתה רוצה לשוחח עם חבר הכנסת אוריאל לין — בבקשה, לא פה, ובוודאי לא בצורה כזאת.

שושנה ארבל-אלמוזילינו (המערך):

זה קורה בימים שבהם משרד הברירות נאלץ לגבות דמי אשפוז עבור חולי-נפש מהחולים עצמם. זוהי חרפה למדינת ישראל. באינו זכות תורם האוצר ביד נדיבה חצי מיליארד שקל בשם היצוא לרובבות אזרחים שתורמתם ליצוא היא אפסית? בזכות היצוא של אחרים, בזכות עמל כפיהם של העובדים והיוזמה של מעסיקים, הם גורפים סכומי עתק — — —

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

האם לא עברו חמש דקות?

הי"ר מ' וירשובסקי:

חבר הכנסת גולדשטיין, כדי שתירגע, חברת הכנסת שושנה ארבל-אלמוזילינו מנמקת את כל ההסתייגויות שלה. לכן יש לה זמן. היא לא קיבלה טיפול מיוחד.

מאבקו להשגת הישגים נוספים. שחרור הארוחות הניתנות לעובדים ממס הכנסה והקלות במס לעובדים במשמרת שלישית נכללים בין אותם הישגים שהשיג ציבור העובדים, בעזרת ההסתדרות, לאחר מאבקים רבים. היה בהם תמריץ, מצד אחד, והתחשבות במאמץ שהם משקיעים, מצד שני. לא מקרה הוא שהישגים אלה הוקנו, בראש ובראשונה, לעובדי הייצור, מאחר שמעוניינים ברציפות הפעלת הציוד של המפעל, שהרי דבר זה מקטין את עלות הייצור. והרי לא אחת שואלים מדוע זה אין מפעילים את הציוד כפי שצריך.

יש גם עניין בכך שהעובדים יקבלו ארוחה חמה ומזינה במחיר מופחת, כדי למנוע כל עובד מהצורך להביא את מזונו מהבית, כאשר המזון הזה הוא, בדרך כלל, סנדוויץ' עלוב שהוא יכול להביא אתו, שלא תמיד הוא מזין. הארוחה הזאת חשובה גם כדבר שישפיע לטובה על מצב בריאות העובד, ובעקיפין ישפיע גם על פריון העבודה. עובד שעובד על בטן ריקה — כשהוא רעב הוא אינו יכול לגלות את היחס הדרוש לעבודתו, וגם פריון העבודה שלו יכול להיפגע.

התעשייה בישראל, אדוני היושב-ראש, נתקלת בחוסר נכונות של העובדים לעבודה במשמרת שלישית, כי נכונות זו טרם הפכה לנחלת כלל העובדים, ולא רבים הם העובדים המסכימים להפר את סדרי חיי המשפחה עליידי היעדרות מתמדת מהבית למשך שבוע ימים בחודש. ההקלות במס הכנסה היוו אפוא תמריץ, שדרכן עובדים לעבוד במשמרת שלישית.

בטוחה אני, שאם יעלה הדבר בידי האוצר והכנסת תאשר ביטול הקלה זו, יקרה אחד משני הדברים הבאים: חלק מהעובדים יסרב לעבוד במשמרת שלישית, או שידאגו לכך, ובוודאי גם יצליחו, לפצות את עצמם על הנוק שייגרם להם על-ידי הפחתת ההכנסה הפנויה שלהם, והם ידרשו זאת מהמעביד; ולמעביד לא תהא ברירה אלא לפצות אותם, כי העובדים לא יסכימו לכך שהכנסתם תיפגע. ייווצר מצב אבסורדי, שהמדינה מעודדת את הייצוא על-ידי הקטנת עלות העבודה באמצעות הביטוח הלאומי, ומצד אחר פוגעת על-ידי ביטול ההקלות במס על משמרות ועל ארוחות; כאשר המעסיקים יצטרכו לפצות את העובדים על אובדן ההכנסה.

לכן אני מציעה לחכות ליישום מסקנות ועדת-זוסמן, שמגמתן ליצור תעריפי שכר אחידים, ואולי אז יהיה מקום להתאמה בין השכר שיקבלו העובדים לבין מס ההכנסה שישלמו.

אשר לנקודת זיכוי לאשה העובדת, אדוני היושב-ראש, בעבר עשה המערך מאמצים לעודד נשים, ובמיוחד אמהות לילדים, לצאת לעבודה ולתרום את תרומתן לחברה ולמשק; לתרום מהיכולת ומהכישורים. אחד האמצעים היה מתן הקלות במס הכנסה בצורה צודקת. הרפורמה של ועדת בן-שחר ב-1976 עשתה צדק בנושא הזה. היא הציעה נקודות זיכוי לאשה העובדת בהתחשב במספר ילדיה. על-ידי הקלות אלה ותמריץ זה הצלחנו לעודד הרבה מאוד נשים לצאת לעבודה מחוץ למשק ביתן. והנה, מוצאים לנכון לנגוס גם מסעיף זה ולהרוס על-ידי כך כל מה שעשינו מאז 1976. שהביא להגדלת אחוז הנשים העובדות. צעד זה הוא אנטי-תמריץ ליציאה לעבודה. יציאתה של האשה לעבודה, ובמיוחד האם העובדת, לא תהיה כדאית, כי נוסף על ההוצאות הגדולות שיש לה עקב יציאתה לעבודה, החזקת ילדים במעונות-יום וקניית שירותים, עכשיו היא תצטרך לשלם מס הכנסה גבוה יותר. לא יהיה לה כדאי לעבוד, כיוון שהיא תפסיד אותם סכומים שהיא יכולה לקבל משכר עבודה בזמן עבודתה.

אנטי-סוציאלית: יד קמוצה לגבי החלשים והנוקעים, ויד נדיבה לגבי עשירים ומתעשרים.

אדוני היושב-ראש, הריני באה להוסיף סעיף אשר נקרא "מס חלוקה צודקת". המגמה האנטי-סוציאלית, המוצאת את ביטוייה בחוק הסדרים במשק המדינה ובחוק התקציב, שהוגשו לכנסת, מוצאת את ביטוייה גם בביטול סעיף מס חלוקה צודקת, שפירושו הגדלת מס הכנסה של 3% לאלה שהכנסתם החורשית היא מעל ל-8,000 שקל. הצעה זו, מגמתה להגדיל את ההכנסה הפנויה לנישומים שהכנסתם השנתית היא מעל ל-100,000 שקל, כאשר לעומת זאת יש גזירות הפוגעות קשה במעוטי הכנסה בעקבות התייקרויות, עיקור של חלק מתוספת היתרון, העלאת מחירי הנסיעות בתחבורה הציבורית וכו', ונוסף על כל אלה היא מבטאת גם מגמה שהתחיל בה שר האוצר הקודם, משה נסים, עם הרפורמה שביצע במס הכנסה.

שנים רבות עוד תשלם החברה הישראלית מחיר יקר על אותה נדיבות לב של שר האוצר לשעבר, אשר במחיר יד העביר לעשיריון העליון למעלה ממיליארד שקל, ול-17,000 מפרנסים, המשתייכים למאון העליון, העביר כחצי מיליארד שקל. זה היה מעשה חסר אחריות, שהעשיר את העשירים ומנע מהמדינה הבטחת שירותים חיוניים לאוכלוסייה.

רפורמה זו, שבוצעה בהתאם להשקפת עולמו השמרנית של שר האוצר לשעבר, נונתנת את אותותיה גם בתקציב הנוכחי, כי כסף ששוחרר לא יוחזר.

ההצעה לבטל קיצוץ המס שהוחזר על-ידי שינוי האדרת או השם, במקום מס יסף קוראים לו מס חלוקה צודקת, משלימה את תוכניתו של שר התעשייה והמסחר הנוכחי. בזמן שאזרחי המדינה נקראים למאמץ לקליטת עלייה, וקיימת מצוקה כספית למימון העלייה, וגם בתקציב אין סכומים מוכתמים לכך, אני מציעה להשאיר את מס חלוקה צודקת במסגרת התקציב, ולוידע כספים אלה לקליטת העלייה ולצרכים נוספים אחרים.

חברי הכנסת, תמיד טוענים כלפינו: אתם באים רק בהצעות איך להוציא כסף. והנה, כאשר אנחנו באים בהצעות איך להכניס כסף לאוצר, אנחנו נתקלים באוזניים אטומות ובחוסר הקשבה, כשם שגם עכשיו אין חברי הליכוד מקשיבים.

חבר הכנסת דן תיכון, כשאתה דיברת שמעתי את דברייך בקשב רב, ואפילו הודהתי והצבעתי בעד חלק מההסתייגויות שלך. הקשב קצת גם למה שאומרים חברי כנסת אחרים. הרי אתה יושב בוועדת הכספים וקובע גורלות ומחליט.

קריאות:

הי"ד מ' וירשובסקי:

חברת הכנסת ארבל-אלמוזלני צודקת. אני מציע שתקשיבו לדבריה.

שושנה ארבל-אלמוזלני (המערך):

חברי הכנסת, בסכום של 70 — 80 מיליון שקל יש מה לעשות. אל תמשיכו בעוול הזה, אל תמשיכו להורים את 80 מיליון השקל הללו לאותם כיסים שהם ממלא מלאים. מוטב שתיתנו אותם לאלה שצריך להם כסף וביטחון ריקים.

אשר לביטול הפטור על ארוחות ועבודה במשמרות לילה. חברי הכנסת, ציבור העובדים רגיל לכך ואינו משלים עם כל ניסיון שמגמתו לפגוע בהישגיו. ועליכן מאבקו על שמירת זכויות שמרן נהנה במשך שנים רבות הוא חרף יותר מאשר

היו"ר מ' וירשובסקי:
עליך לסיים.

שושנה ארכלי-אלמוזלינו (המערך):

אדוני היושב ראש, על-ידי כך אנחנו נפסיד גם כוח עבודה מעולה, מוכשר, מיומן ודרוש למשק. האם זוהי המטרה של האוצר במלחמתו נגד ההטבה הזאת? מציעים לנו כי האשה תהיה זכאית למספר נקודות זיכוי השווה למחצית מספר ילדיה. הווי אומר, לחצי ממספר הילדים ייתנו הקלות ואילו לחצי השני לא ייתנו הקלות. כאן תהיה אפליה בין חלק מהילדים לבין החלק האחר.

אני לא יודעת איך חברת הכנסת שרה דורון, יושבת ראש סיעת הליכוד, אכן נתנה את ידה לעוול הזה ולקיפוח המשווע. לכן אני רוצה את ההצעה המובאת על-ידי הוועדה ומציעה לקבל את ההסתייגות.

לבסוף, משפטים מספר על הנושא של חינוך המיוחד. יש להצטרף על שהחוק שהתקבל בכנסת האחת-עשרה, כמעט ללא הסתייגויות, לא מיושם. כל פעם מובאת הוראת שעה, ודוחים את הביצוע שלו. גם הפעם מוגשת הצעה אשר מגבילה את מספר הילדים שיהיו במחוק הזה. המספר הזה יהיה מוגבל בהתאם לתקציב שיוקצה למטרה הזאת. זהו עוול משווע לילדים אלה, כי משפחה שיש לה ילד שצריך חינוך מיוחד עומדת בפני תנאים ומצבים קשים, והיא צריכה להתמודד עם הבעיה הזאת, ולא תמיד היא אכן יכולה לעשות זאת. היא זקוקה לעזרת המדינה. אם המדינה מתנכרת ולא עוזרת, היא עושה עוול גם לשכבה הזאת. לכן אני מציעה, אדוני היושב ראש, לקבל גם את ההסתייגות שלי בנושא הזה. תודה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה לחברת הכנסת שושנה ארכלי-אלמוזלינו. רשות הדיבור לחבר הכנסת דן תיכון, בבקשה. ואחריו — לחבר הכנסת יעקב שמאי.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, אציג את שתי ההסתייגויות שלי, לסעיפים הסוציאליים הקשורים בכיסוי המלאומי, כעת ובעתיד. אחת.

רבותי, זהו הסעיף החשוב ביותר בחוק ההסדרים במשק המדינה. אומדן העלויות מגיע ל-1.8 מיליארד שקלים.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
במחירי השנה שעברה.

דן תיכון (הליכוד):

נכון. העיר חבר הכנסת כהן, שמדובר בסכום העולה על 2 מיליארדי שקלים. קבלת אחת מן ההסתייגויות, המבקשת לבטל את מה שנקרא "הקטנת עלות העבודה", כמוה כהצבעת אי-אמון בגין התקציב הנוכחי, שכן מדובר כאן בסכום משמעותי ביותר. אני רוצה, לנוחיות אלה מחברי הכנסת שיקראו להצביע בעוד כמה דקות, להסביר כמה דברים אמורים.

השר משה נסים, כהיותו שר האוצר, חשב, שבמקום לפחת את המטבע, צריך להקטין את עלויות הייצור ואת העלויות שמשלמים המעסיקים בגין העסקת עובדים בניהול עסקיהם. זו היתה גישה נכונה ביותר, שכן הוא הניח, שכאשר אחת מפחת את המטבע, בעצם אחת גורם בסופו של דבר להתייקרויות, להאצת האינפלציה במשק הישראלי, ובסופו של דבר אינך מפיק תועלת גם כתחום הייצוא. והרי הפיחות נועד לקדם ולהגדיל את הייצוא.

רבותי, הגישה הזאת נכונה אלא אם כן באים ואומרים שהמדינה הזאת תחיה אך ורק על רווחה. גברתי שרת הבריאות לשעבר — — —

שושנה ארכלי-אלמוזלינו (המערך):

אתה לא צריך להזרים לכיסים — — —

דן תיכון (הליכוד):

רק רגע, חברת הכנסת ארכלי-אלמוזלינו, מייד תשמעי מה אני אומר. אני חושב שאני מציג את העניין די באובייקטיביות. יש כאן ויכוח בכית הזה, ובעוד כמה דקות אנחנו ניקרא להכריע — האם המדינה הזאת היא מדינת רווחה מתקדמת, או שאתה תלמיד תהיה האוריינטציה לייצור.

אני יודע מה יאמר לי חבר הכנסת רן כהן בעוד כמה דקות. אכן, הממשלה החליטה להקטין את עלויות העבודה על-ידי זה שאמרה לכל ציבור המעסיקים במדינת ישראל שהיא תקטין את התשלומים שלהם לביטוח הלאומי, קרי: הקטנת תשלום המעסיקים לביטוח הלאומי ב-2.7%. זאת אומרת, היא נתנה הוזלה, הנחה לכלל ציבור המעסיקים. יפה אמר חבר הכנסת רן כהן, שמדובר במתן הנחה של 2 מיליארדי שקלים. את הכסף הזה מקבל הביטוח הלאומי כאמצעות האוצר. זאת אומרת, האוצר מפצה את הביטוח הלאומי.

שושנה ארכלי-אלמוזלינו (המערך):

לא הביטוח הלאומי מקבל.

דן תיכון (הליכוד):

באים חברי כנסת מן הלוכי החברתי ואומרים: ההנחה הזאת לא נתנה תוצאות חיוביות; הראיה, הייצוא לא גדל. ואומר שר האוצר לשעבר, שלפחות ההישג היחיד והבולט שלו הוא בתחום הגדלת הייצוא, נניח.

אבל באים חברי כנסת, כמה מעמית, ואומרים: לשם מה אנחנו צריכים לתת את ההנחה הזאת לעורכי-הדין הגדולים במדינה, המשתכרים הון עתק? מדוע צריך לתת להם את ההנחה? וכאן אני מצטרף לדברים הללו.

אבל, רבותי, כואו נראה מה עושה הממשלה הזאת היום. מה הוא בעצם הסעיף הזה בחוק ההסדרים במשק המדינה? באה המדינה ואומרת: אין לנו היכולת לשלם את הסכום הזה. אנחנו רוצים להקטין את ההטבה הזאת. ואני בא ואומר: בסדר, יש לכם אילוצים תקציביים קשים ביותר. אתם לא יכולים לתת את ההנחה הזאת, והממשלה מציעה שההנחה תקטן מ-2.7% ל-1.5%. אבל אני בא ואומר, וזו העילה להסתייגות שלי, שהממשלה תקבע סולם-עדפויות. אם הממשלה רוצה לעודד את הייצור, שתואיל להשאיר את ההנחה בשיעור של 2.7% ותיתן אותה אך ורק לייצור, לייצוא, לתיירות. ויש הגדרה כפקודת מס הכנסה, המבוססת על תשלומי מס מעסיקים, ואנחנו יכולים היום לדעת בלחיצת כפתור מי הוא יוצר ומי עוסק בשירותים.

יגיד חבר הכנסת ויינשטיין, בצדק מנקודת ראותו, שאין הברל בין עורך-דין לייצואן. כולם בעצם חוליות במערך הגדול, שתורם לייצור ולייצוא במדינת ישראל.

אם אני חוזר להסתייגות שלי, כבר אמרתי שהאוצר טוען: אין לנו יכולת לתת את ההנחה הגדולה בשיעור של 2.7%; אנחנו רוצים להקטין את ההנחה הזאת ולהעמידה על 1.5%. והיא תחול על כלל המעסיקים במדינת ישראל. חברת הכנסת שושנה ארכלי-אלמוזלינו אומרת: תנו את ההנחה הזאת לייצור ואל תיתנו אותה למתווכים, לשירותים.

שושנה ארכלי-אלמוזלינו (המערך):
בדיוק

דן תיכון (הליכוד):

האוצר אומר, שבמדינה מודרנית אין הבדל בין השירותים לבין הייצור, הייצוא והתיירות.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אנחנו מדינה מודרנית?

דן תיכון (הליכוד):

אנחנו רוצים להיות ולא יכולים; רוצים ולא יכולים, חבר הכנסת אורון. אנחנו צריכים לשאול את עצמנו, מדוע אנחנו מדינה המצויה בקיפאון מאז 1973. זוהי שאלת השאלות: מדוע מדינה מודרנית מהסוג של ישראל איננה מתפתחת, איננה גדלה, איננה צומחת מאז 1973? זו שאלת השאלות, שצריכה להיות נדונה בזה היום. כל השאר הוא בבחינת טפל.

שושנה ארכלי-אלמוזלינו (המערך):

מדוע סוחרים ויבואנים צריכים לקבל את ההנחה הזאת?

דן תיכון (הליכוד):

אני רוצה להסביר לך, חברת הכנסת שושנה ארכלי-אלמוזלינו. נביא לדוגמה את התנועה הקיבוצית, את החקלאות. המשבר בחקלאות מקורו בעובדה שאנחנו לא יודעים לשווק, שהעם היהודי, שיש לו סוחרים טובים, כאשר הדברים מגיעים לשלב של שיווק המוצרים בחוץ-לארץ, פשוט אינו יודע לעשות את המלאכה. את עדיין חושבת, שסוחר זוהי מלת גנאי. זה לא קיים עוד בעולם המודרני.

שושנה ארכלי-אלמוזלינו (המערך):

שיווק התוצרת לייצוא הוא חלק מהייצוא.

דן תיכון (הליכוד):

שיווק זה מסחר, זה סוחרים, מה שאת לא אוהבת.

רבותי חברי הכנסת, נחזור להנמקות שלי, ואני אסיים. חבר הכנסת שמאי יציג בוודאי עמדה דומה, או הפוכה, אבל הוגנת יותר בוודאי מנקודת ראות.

אני בא ואומר, שצריך לעודד את הייצור ואת הייצוא. צריך לעודד את התיירות. ולמשלה יש אוריינטציה לא-כרוכה. היא נותנת סיוע גדול לכל המעסיקים במדינת ישראל. ואני אומר: בואו לא נבטל את ההנחה בשיעור של 2.7%, אבל ניתן אותה אך ורק לייצור ולייצוא. כך נשיג תוצאות הרבה יותר טובות. אם רוצים לתת הנחה, יכול להיות שלא צריך לתת אותה כלל. חברת הכנסת שושנה ארכלי-אלמוזלינו. אבל להקטין את ההנחה, להקטין את ההוזלה בגין עלויות העבודה, אינני רואה את ההיגיון בעניין הזה.

אבל, כאמור, הייתי שמח לשמוע את דעתו של השר משה נסים, שהרי הוא אבי הרעיון הזה. תודה רבה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

תודה. חבר הכנסת שמאי, בבקשה.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני פשוט לא מבין את הממשלה. אני לא מבין את שר האוצר שפוטרי. מצד אחד, הוא אומר שצריך להטיל גזירות על ציבור רחב, שהוא ציבור השכירים, על ציבור החלשים. מצד שני, הוא רוצה למצוא פתרון כדי לעזור לייצור ולייצוא.

אם הזכירו את עלות העבודה, הרי בערכים של השנה שעברה, אדוני היושב-ראש, ההפחתה של עלות העבודה

הקטינה את הכנסות המדינה ב-1.8 מיליארד שקל. השנה, אם נוסיף את האינפלציה, הסכום הוא 2.250 מיליארדי שקל. בא שר האוצר ומצא פתרון — להחזיר חלק מעלות העבודה, כלומר להקטין את השיעור של ההנחה מ-5.5% ל-1.5%. מה אמרו כאשר נתנו למעסיקים את ההנחה בעלות העבודה? אמרו שהטבה זו תגדיל את הייצור. כאשר מדברים על הגברת הייצור, הכוונה היא בדיוק לאותם מפעלים יצרניים.

שאל לפני חבר הכנסת דן תיכון: האם משרדי עורכי-דין הם בקטגוריה של ייצור? האם עורך-דין יוויל את המחיר שהוא גובה מהלקוח עבור הכנת חוזה כתוצאה מכך שהווילו לו את עלות העבודה? הוא הדין לגבי רשת שיווק, משרד רואי-חשבון, והרשימה ארוכה מאוד.

באה הממשלה ומציעה שיעור של 1.5% לכל הסקטורים במשק, ובכלל זה הסקטורים היצרניים. אם כך, אינני מבין. אם רצתה הממשלה לגבות כסף כדי לעודד את הייצור, היא היתה צריכה להקל, כפי שעשו לפני שנה, שנתיים ושלוש שנים. אם הממשלה רוצה להכביד עליהם, מדוע היא מקילה על החלק שאיננו יצרני?

הצעתי בשנה שעברה והצעתי גם השנה, לא נוסחת פלא — אמרתי שכל מי שפטור ממש המעסיקים יהיה פטור מהתשלום על עלות העבודה. במלים אחרות, כל מי שאיננו יצרני, לפי התשלומים של מס המעסיקים יהיה פטור במקרה הזה גם כן, ואז אנחנו נותנים את ההטבה הזאת בדיוק לסקטור היצרני.

אבל זו לא השגיאה היחידה שעשה שר האוצר הקודם. הוא בא אלינו עם פטנט ואמר: אני רוצה לעשות רפורמה במיסוי לגבי שכבות הביניים. הרפורמה הזאת תעלה לנו 900 מיליון שקל. צריך למצוא לה הכנסות. מקור הכנסה אחד הוא מצא באמצעות העלאת מס ערך מוסף ב-1%, וכן ההתייקרויות של הדלק והסיגריות. הצעדים האלה הביאו להכנסה של 550 מיליון שקל. מי נפגע מכך? גם אותה קבוצה שלה הוא רוצה לתת פטור, ועל אחת וכמה אותה קבוצה שלא נכנסת למעגל הרפורמה, זו אותה קבוצה של החלשים, שאינם מגיעים לתשלום מס הכנסה ולכן גם לא יוכלו לקבל את הפטור, או אלה שמשלמים מס הכנסה בשיעורים נמוכים, שהמס השולי שלהם הוא נמוך מאוד.

זלמן שובל (הליכוד):

האם אפשר לשאול אותך שאלה: לדעתך, יצרני הסיגריות בישראל, המוכרים רק בשוק המקומי, הם בגדר ענף יצרני? ואילו מי שמוכר ידע או סוחר שמייצא לחוץ-לארץ כל מיני סחורות, הוא איננו יצרני?

יעקב שמאי (הליכוד):

חבר הכנסת שובל, זו שאלה חכמה מאוד, אני חייב לומר לך, אבל התשובה שלי היא פשוטה. כל מי שפטור ממש מעסיקים יהיה פטור מהתשלום על עלות העבודה. המדינה קבעה זאת בחקיקה. לא אני ולא אתה קבענו זאת, אלא בית-המחוקקים. אני מציע לפעול לפי אותה הגדרה.

כפי שאמרתי, המדינה פוגעת באותה שכבה שהיא רוצה להקל עליה, ועל אחת כמה וכמה בקבוצה החלשה, שאינה משלמת מס ואינה יכולה ליהנות מהרפורמה. במלים אחרות: ההכבדה יותר גדולה על הקבוצה החלשה. איזה מין רפורמה היא זו?

ומה אומרת הרפורמה? היא אומרת להמשיך ולפגוע בקצבת הילד הראשון, ורצו לפגוע גם בקצבת הילד השני. בא

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
לא מוותר.

הי"ר מ' וירשובסקי:

מי שלא מוותר ידבר חמש דקות.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, רבותי חברי הכנסת, מה צריכים לעשות שליחי ציבור שהולכים להקצות כ־2 מיליארדי שקלים חדשים, וכעבור שנה אחת, לא כעבור שלוש שנים, כעבור שנה אחת המטרה שלשמה הוקצבו הכספים לא מושגת? מקור לקיר מכירים בכך, שהכספים הללו לא הביאו לצמיחה, לא הביאו לגידול התל"ג, לא הגדילו את התעסוקה. אדרבה, האבטלה גדלה ביתניים, לא נעשה שוויון גדול יותר בין ערי הפיתוח, בין השכונות, לבין מרכזי האוכלוסייה. שום מטרה בהוצאה הזאת לא הושגה, ואנחנו מקבלים היום הצעה כמעט זהה.

יתר על כן, אבות ההצעה הזאת, שר האוצר דאז שמעון פרס וסגנו, ואנשי האוצר, מורים שהמטרות שלשמן הוקצבו הכספים הללו, הן עתק, לא הושגו. מה שקרה הוא, שהזרמו במהלך שלוש שנים כ־5.5 מיליארדי שקלים לכיסים שמהם לא גדל חיסכון, לא גדלה השקעה, לא נוצרו מקומות עבודה חדשים. מכאן, אנחנו עומדים מול שוקת שבורה. והיום באים להציע לנו להקצות עוד 2.1 — 2.2 מיליארדי שקלים לאותה מטרה.

מתי זה נעשה, רבותי חברי הכנסת? אילו היום, בהחלטה אדמיניסטרטיבית אחת של ממשלה וכנסת נורמלית היינו באים ואומרים: כוואו ניקח מיליארד אחד מתוך השניים, רק אחד מתוך השניים, ונחליט להשקיע אותו בכבישים, בדרכי תחבורה, בבנייה, בעידוד סקטורים יצרניים באופן ישיר, מכון, כן מכון, בוודאות יכולנו לדעת שהיינו מניעים את גלגלי המשק, מקדמים צמיחה ויוצרים מקומות עבודה חדשים. ועדיין מיליארד אחד היה נשאר להפחתת עלות העבודה, כדי ש"המסכנים" האלה יקבלו את הכסף.

רבותי חברי הכנסת, הרי על מה אנחנו מדברים? היום הזה יעלה הנושא הזה של הפחתת נקודות הזיכוי לעובדת שכירה. כלנו יודעים שזה יהיה מניע שיפגע בעבודת נשים — כלומר, יקטין תעסוקה: כלומר, יקטין צמיחה: כלומר, יקטין את התל"ג.

רן תיכון (הליכוד):

יגידו לך שזה לפי ההצעה של ועדת בן-שחר.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אני יודע, תאמין לי, חבר הכנסת תיכון, אני כבר מכיר את התשובות האלה.

רבותי, הלא ברור שזו פגיעה בציצור, ורק 50 מיליון שקל מקסימום יושגו מזה.

ישכנו אתמול בוועדת הכספים ודיברנו על הפעלת חוק חינוך מיוחד, שהכנסת חוקקה. בארץ הזאת יש 40,000 — 45,000 ילדים, שבהפעלת החוק הזה ייקבע לא רק אם הם יהיו יצרניים או לא, לא רק אם יגדל הייצור או לא, אלא איך הם יגדלו כבני-אדם וכאזרחי המדינה הזאת. אני לא רוצה להסתכל על הכול מנקודת הראות הכלכלית הטהורה או הביטחונית הטהורה — אילו חיילים הם יהיו, למרות כל הפרופגנדה — אילו בני-אדם, אילו אזרחי ישראל הם יהיו. אבל אין.

שר האוצר החדש ושחרר אותנו מעול הגזירה של הפגיעה בקצבת הילד השני. אבל עדיין נשארה הפגיעה בקצבת הילד הראשון.

רבותי חברי הכנסת, הרי גם אתם מקבלים את דוח המוסד לכיטוח הלאומי, ואני בטוח שאתם קוראים אותו כמוני. אתם נתקלתם בנתון של הכיטוח הלאומי, כשהוא קבע ש־44,000 הזכאים לקבל קצבת הילד הראשון מהכיטוח הלאומי לא קיבלו אותה. מדוע לא קיבלו הזכאים הללו? הרי אנחנו קבענו בחקיקה שזה מגיע להם. אבל באנו ומצאנו דרך איך לפגוע בהם.

ארוחות בעבודה — הרי ארוחה בעבודה נקבעה במסגרת הסכמים. המעבידים הסכימו, העובדים הסכימו וההסתדרות הסכימה. אם היום נטיל מס על ארוחות בעבודה, זה ייקר את עלות העבודה, אדוני היושב-ראש. הרי המעסיקים יצטרכו או לגלם את זה או לשלם תוספת לעובדים. או מה אנחנו משיגים? דבר והיפוכו. וכן הלאה וכן הלאה.

גם לעניין עובדי המשמרות — כאתי ואמרחי: מדברים על 950 מיליון. יש לנו 550 מיליון באמצעות מע"מ וההתייקרויות. הממשלה החליטה לדחות את ביצוע הרפורמה בשלושה חודשים. הנה לנו עוד 225 מיליון שקל. האם על החלק הקטן הזה של 125 מיליון שקל בערך יעלה על הדעת שאנחנו, חברי הכנסת, נטיל גזירות על גזירות על קצובה גדולה של אוכלוסייה שלא נוכל להתמודד איתה? כאשר אתמול בלילה בוועדת הקסמים, בוועדת הכספים — — —

הי"ר מ' וירשובסקי:

ועדת הקסמים. חבר הכנסת שמאי, זו אחת המלים הגדולות שנאמרו בדיון הזה. יפה.

יעקב שמאי (הליכוד):

אני חוזר: בוועדת הכספים, אם כי זה היה קסם. אני תמכתי במתן כספים לייחודיים הדתיים, מכיוון שגם להם יש ילדים ויש להם ישיבות ויש להם פנימיות והם זקוקים וזכאים לקבל חינוך. שחררנו 228 מיליון שקל.

אני מבקש, אדוני ממלא-מקום שר האוצר, תמשוך את ההצעה, תשאיר את הרפורמה. אציע לך עוד הצעה: כדי שתוכל לאזן את התקציב, תחזיר את נושא עלות העבודה ל־5.5%, לא ל־28%, כדי לפטור רק את הסקטור היצרני לפי הפטורים ממס מעסיקים.

הי"ר מ' וירשובסקי:

תודה. אומנם הארכת בדברך, אבל כיוון שאמרת ביטוי כל כך גדול כמו "ועדת הקסמים", זה בהחלט ראוי.

יש הסתייגויות נוספות בסעיף הזה. אני קורא לחבר הכנסת אורון.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
מוותר.

הי"ר מ' וירשובסקי:

גם חבר הכנסת פארס?

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
מוותר.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
מוותרים.

הי"ר מ' וירשובסקי:
חבר הכנסת רן כהן.

גם אם נגדיל את זה ל-60% פטורים ונרחיב את זה ככל שאפשר — כל עורכי הדין במשק היצרני, כל התחבורה, כל הבנייה, כל התיעוש, כל החקלאות, כל התיירות, כל העסקים הנלווים לאלה, כל מה שמייצר ותורם למשק — היינו יכולים לחסוך ברוטו 600 מיליון שקל ונטו 400 — 420 מיליון שקל, רק במעשה קטן אחד.

אני מסיים, אדוני היושב ראש, ואומר, שלעניות דעתי, מי שיש לו העוז לבוא ולומר: אני מוכן לפגוע בסטודנטים רק כדי להשיג 20 מיליון שקל, אני מוכן לפגוע בעבודה במשמרות רק כדי להשיג 5 מיליון שקלים, אני מוכן לפגוע בתוספת היוקר של המוכבלים בשביל מעות, אבל כאן אני מוותר על 600 מיליון שקל, אל ישאל עוד לעולם מאין הכסף שאתו אפשר לעשות עבודה, ייצור, צמיחה ורווחה. תודה רבה.

היו"ר מ' וירשובסקי:

רשות הדיבור לחבר הכנסת אלי בן-נחמן. חבר הכנסת אלי דיין, יש לך הסתייגות, אתה לא חייב לדבר.

אלי דיין (המערך):
דיברתי.

היו"ר מ' וירשובסקי:

חבר הכנסת שטירט איננו. חבר הכנסת חיים אורון, יש לך הסתייגות. אתה רוצה לנמק?

פנחס גולדשטיין (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
הוא ויתר. למה אתה שואל?

היו"ר מ' וירשובסקי:

אני צריך לשאול כדי שלא תהיה טעות. חברי הכנסת מסיעת מפ"ם, יש שורה של תוספות שאתם מציעים. אתם מוותרים על הנמקה?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
מוותרים.

היו"ר מ' וירשובסקי:

אנחנו ניגשים להצבעה, מס' 48. ההצבעות הן על סעיף 9. זה מתחיל בעמוד 11. קודם כול, הסתייגויות של חברי הכנסת אלי דיין, שושנה ארבל-אלמזלינו, דן תיכון ויעקב שמאי. מי בעד ההסתייגויות שלהם? יצביע.

ה צ ב ע

בעד התיקון של חברי הכנסת

א' דיין, ש' ארבל-אלמזלינו,

ד' תיכון וי' שמאי לסעיף 9 — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים —

התיקון של חברי הכנסת א' דיין, ש' ארבל-

אלמזלינו, ד' תיכון וי' שמאי לסעיף 9

לא נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה על ההסתייגות של חבר הכנסת דן תיכון. נא להצביע, הצבעה מס' 49.

ה צ ב ע

בעד התיקון של חבר הכנסת

ד' תיכון לסעיף 9 — מיעוט

בשנה האחרונה הוצאנו בין 4 ל-5 מיליון שקלים על מה שצריכים היינו להוציא 120 מיליון שקל.

יגאל הורביץ (הליכוד):
150.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

150 מיליון שקל, חבר הכנסת הורביץ. אבל השנה אומרים לנו: אין עוד 4 — 5 מיליונים כדי להכפיל את הפרויקט. להכפיל את הפרויקט משמעו להשאיר עדיין רוב ענק של הילדים האלה במצב של קטסטרופה. אבל אין.

יתר על כן, באו אלינו עם הצעה שתידון עוד היום: להצמיד את דמי האבטלה לא לשכר הממוצע, חס וחלילה, כי אז חיילים משוחררים, למשל, שמקבלים דמי אבטלה, או אדם שעבר 10 שנים ו-20 שנה ומקבל דמי אבטלה, יתעשר, חלילה, מהצמדת דמי האבטלה שלו לשכר הממוצע. רוצים להצמיד את זה לתוספת היוקר ובכך להרוויח 25 מיליון. ממי? מהנאשים שצריכים לעבור מעבודה לעבודה.

שושנה ארבל-אלמזלינו (המערך):
כדי לתת לייחודיים.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

כדי לתת למי? כדי לתת, רבותי חברי הכנסת, אני רוצה שתשמעו, ואני מקווה שזה מוזעזע כל אחד בבית הזה: רק הבנקים, המסכנים הכי גדולים במדינה, הבנקים מקבלים בגין הפחתת עלות העבודה על-פי החוק הזה 60 מיליון שקל מהאוצר.

דן תיכון (הליכוד):

אם הם לא יקבלו את זה, הריבית תעלה.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

זה 60 מיליון שקל מקופת המדינה, לא מפני שהלוו לה כספים, לא מפני שהשקיעו במשק, לא מפני שקידמו את הייצור: בגלל החלטה אדמיניסטרטיבית של ממשלת הליכוד הלאומי, העומדת להיות מוחלת עליו היום — וזה רק הבנקים המותרים והממוסדים. אילו הייתי מונה את כלל המערכת הפיננסית, היינו מוצאים שאותה מערכת של תיווך בכספים, שהיא כאבן ירחיים לעתים, ששוודת את המשק היצרני, חולבת מהפחתת עלות העבודה אולי קרוב ל-200 או 250 מיליון שקל.

יגאל הורביץ (הליכוד):

תשאיר את הנאום הזה לוועד הפועל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

אין כל מניעה שהוא יעשה את זה בכל המקומות.

פנחס גולדשטיין (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
אדוני היושב ראש, הביאו ליריעתי שליל הסדר הוא כיום שני הבא.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אין דבר בלתי נסבל יותר מהצגת אייכולת הביצוע של הסלקטיביות כאשר מדובר על הפחתת עלות העבודה, ועל הבדלה בין גורם יצרני לבין גורם בלתי יצרני, אבל כאשר צריך לקפח שכירים ולהחליט מי מן השכירים ייפגע מקיצוץ קצבאות ילדים ומי לא ייפגע, יודעים טוב מאוד ליצור סלקטיביות.

יש לי בשורה בשבילכם: בדקתי כמה שכירים עובדים במשק הפטור ממס מעסיקים — 400,000 מתוך 1,300,000 שכירים. רק 30% פטורים ממס מעסיקים. רבותי חברי הכנסת,

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להסתייגות של חברי הכנסת ארכלי-אלמזלינו. רן כהן, אלי בן-מנחם, אלי דיין, שמעון שטרית וחיים אורון. נא להצביע. זו הצבעה מס' 53.

ה צ ב ע

בעד התיקון של חברי הכנסת

ש' ארכלי-אלמזלינו, ר' כהן,

א' בן-מנחם, א' דיין ש' שטרית

וח' אורון לסעיף 9 — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים —

התיקון של חברי הכנסת ש' ארכלי-

אלמזלינו, ר' כהן, א' בן-מנחם, א' דיין, ש'

שטרית וח' אורון לסעיף 9 לא נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, בעמוד 13 יש הצעה של חברי סיעת מפ"ם, שזו שורה של סעיפים, מסעיף 50 עד סעיף 56.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אלה חוקים שונים.

היו"ר מ' וירשובסקי:

זאת אומרת, אתם מבקשים שזה יוצבע בנפרד?

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
בוודאי.

היו"ר מ' וירשובסקי:

זאת זכותכם.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, אנו מצביעים על כל הסעיפים יחד.

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, אני מבין שנצביע את סעיף 50 בנפרד, ומסעיף 51 עד 56 — יחד. נצביע את זה כך.

גדעון גדות (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כל פעם כאשר אתה מציג הסתייגות, תודה אותה עם המציע או עם התוכן.

היו"ר מ' וירשובסקי:

אני מודה לך על ההדרכה.

חברי הכנסת, אנחנו מדברים עכשיו על ההסתייגות של חברי סיעת מפ"ם המופיעות בעמוד 13. תחילה אנחנו מצביעים בנפרד על סעיף 50. מי בעד ההסתייגות הזאת? זו הצבעה מס' 55.

ה צ ב ע

בעד תיקון 50 של חברי

סיעת מפ"ם לסעיף 9 — מיעוט

רוב — נגד

נמנעים —

תיקון 50 של חברי סיעת מפ"ם לסעיף 9

לא נתקבל.

— רוב

נגד

נמנעים

התיקון של חבר הכנסת ר' תיכון לסעיף 9
לא נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, ההסתייגויות של חברי הכנסת ויינשטיין ועמור אינן קיימות. אנחנו עוברים לעמוד 12, להסתייגויות של חברי הכנסת אורון, פארס וצבן. קודם כול ההסתייגות הראשונה, אנחנו חייבים להצביע כל אחת בנפרד. הראשונה מתייחסת לפסקאות (1) ו-(2). נא להצביע. זו הצבעה מס' 50.

ה צ ב ע

בעד תיקון 1 של חברי הכנסת

ח' אורון, ח' פארס וי' צבן

לסעיף 9 — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים —

תיקון 1 של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס
וי' צבן לסעיף 9 לא נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, אנו מצביעים על ההסתייגות השנייה באותה פסקה. נא להצביע. זו הצבעה מס' 51.

ה צ ב ע

בעד תיקון 2 של חברי הכנסת

ח' אורון, ח' פארס וי' צבן

לסעיף 9 — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים —

תיקון 2 של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס
וי' צבן לסעיף 9 לא נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, עכשיו אנחנו עוברים להסתייגות של חברי הכנסת אורון, פארס וצבן, שהיא אחרי ההסתייגות הקודמת, שמתחילה במלים "לפני פסקה (3)". נא להצביע. זו הצבעה מס' 52.

ה צ ב ע

בעד התיקון של חברי הכנסת

ח' אורון, ח' פארס וי' צבן,

המתחיל במלים "לפני

פסקה (3)" — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים —

התיקון של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי'
צבן, המתחיל במלים "לפני פסקה (3)"
לא נתקבל.

מה שאירע כאן לפני זמן לא רב דווקא מוכיח שצריך להתייחס באופן סלקטיבי לעניין הזה.

גדעון גדות (הליכוד):

אתה מאמין — — — ההסדר הם שיעלו להצבעה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני מעריך שהפרוצדורה שנקטנו אפשרה את מה שקרה. אינני מתכוון להכביד לא עליך ולא על שאר עמיתינו, ואני רוצה לומר בקיצור נמרץ את הדברים הבאים.

הוויכוח על אוניברסליות או סלקטיביות בנושא של תשלומי ההעברה מצד אחד, במיטתו ובכלל בצעדים כלכליים וחברתיים שונים, הוא היום אחד הוויכוחים המרכזיים בחברה הישראלית. כאשר נדבר עוד מעט בנושא של יום לימודים ארוך, ונושא זה קשור בנושא של תשלום שכר לימוד על חינוך חובה, אנחנו עדים מצד האוצר, מצד קברניטי המדיניות הכלכלית, לצערי הרב משתי המפלגות הגדולות, לנסוגה מהרעיונות האלמנטריים ביותר של מדינת הרווחה ולמעבר לגישה סלקטיבית. תראו עד היכן הדברים מגיעים.

כאשר מדובר על שכר לימוד אומרת לנו ממשלת ישראל: אני מוכנה לגרור למזכירות בתי-הספר הורים של מיליון תלמידים, וכל אחד יציג את תלושי ההכנסה שלו, כל אחד יציג את המסמכים המעידים על כל מקורות הכנסתו, כדי שיהיה ניתן למגר אותו במגירה המתאימה, אם הוא יהיה פטור או חייב בתשלום כדרגה הראשונה, או יהיה חייב בתשלום בדרגה השנייה, עם כל הבושה, עם כל הסבך, עם כל האי-נוחות, עם כל חשש הסטיגמה הנלווה לדברים האלה.

אבל, חברי הכנסת, כאשר אנחנו באים ואומרים: אל תשחררו מתשלום דמי הביטוח הלאומי מעסיקים ועצמאים ללא הבחנה, תהיו סלקטיביים; לענפים היצרניים תנו הקלות מסוימות, גם כן תחת ביקורת, לאחרים אל תיתנו — אנחנו שומעים הרצאות מייגעות ומתישות, עד שהאזניים נובלות, על הקושי ועל העיוותים בגישה הסלקטיבית הזאת, ואנחנו שומעים את חצוצרות האוניברסליות תוקעות באוזנינו בתרועה גדולה.

חברי הכנסת, אילו קיבל משרד האוצר את מה שמוצע בסעיף הזה והחיל את מנגנון הפטור מתשלומי הביטוח הלאומי, הנקראים הפחתת עלות העבודה, ואת השיפוי של האוצר עבור הסכומים המופחתים, היה מפעיל אותם על-פי אותם עקרונות שהוא מפעיל את מס המעסיקים בענפים היצרניים, הווי אומר, לתעשייה, לחקלאות, לתחבורה, לחיירות, לבניין — יהיה שחרור, לאחרים — לא, היינו חוסכים 520 מיליון שקלים חדשים נטו השנה.

אדוני היושב-ראש, נדמה לי שזו ישיבתו הראשונה.

היו"ר ש' דיין:

כן.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני ממש גאה על כך שדווקא בשעה שאני עומד על הדוכן הזה יש דיין לא רק לישראל בכלל אלא לכנסת ישראל במיוחד.

גדעון גדות (הליכוד):

מזל טוב, יישר כוח.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני מאחל לך שתנווט את הדיונים בכית הזה ביד רמה ונבונה. כאדם אובייקטיבי אני אומר לך, שהאופוזיציה מצפה

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, אנחנו מצביעים עכשיו על ההסתייגות של חברי סיעת מפ"ם מסעיף 51 עד סעיף 56, ועד בכלל. נא להצביע, הצבעה מס' 56.

ה צ ב ע ה

בעד תיקונים 51 — 56 של

חברי סיעת מפ"ם לסעיף 9 — מיעוט

רוב — נגד

נמנעים —

תיקונים 51 — 56 של חברי סיעת מפ"ם לסעיף

9 לא נתקבלו.

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, אנחנו מצביעים על סעיף 9 כלשון הוועדה, כפי שמופיע בנייר הלכן. נא להצביע, זו הצבעה מס' 57.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 9, כהצעת הוועדה — 35

נגד — 11

נמנעים —

סעיף 9, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר מ' וירשובסקי:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להסתייגות לסעיף 10 של חברי הכנסת, אורון, פארס וצבן. חבר הכנסת יאיר צבן, האם אתה מנמק בשם כולם?

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
כן.

היו"ר מ' וירשובסקי:

בבקשה.

גדעון גדות (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, האם ניסית להציע האחדת ההסתייגויות?

היו"ר מ' וירשובסקי:

כן. קודם כול, חברת כנסת אחת כבר ניצלה את ההזדמנות הזאת ודיברה על כל ההסתייגויות שלה. אני מבקש כעת, לפי הצעתו של חבר הכנסת גדעון גדות, מי שרוצה לנמק את כל ההסתייגויות שלו לחוק הזה בכת אחת מוזמן לעשות כן.

גדעון גדות (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אולי תבקש מהחברים לעשות כן.

היו"ר מ' וירשובסקי:

אני מציע לחברים לעשות זאת, כי זה יותר יעיל, יותר מרוכז, ומאפשר לא להיות לחוץ כל כך בדקות. אני חושב שזה רעיון טוב שחברי גדעון גדות מציע. אבל זה נחון לשיקולו של כל אחד מחברי הכנסת. בבקשה, חבר הכנסת יאיר צבן.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, ידידי חבר הכנסת גדעון גדות, לא היית כאן, אבל בהתחשב בתחזית שלנו, שאתה ודומים לך יעלו בקשה כזאת, כבר ויתרנו קודם ונימקנו במרוכז וקיצצנו, ובמקום לנמק בשעה 20 דקות, נימקנו את ההסתייגויות בחמש-שש דקות.

הכנסת נאווה ארד, עדנה סולודר, שושנה ארכלי-אלמוזלינו ושמעון שטרית. חברת הכנסת נאווה ארד, בבקשה.

נאווה ארד (המערך):

אדוני היושב-ראש, אני נענית לבקשה, ואנמק את ההסתייגויות שלי בהופעה אחת.

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, היום הוא יום מבחן לנו, חברי הכנסת. הצבענו נגד מימון המפלגות, אבל, לדעתי, המבחן כרגע הוא, האם אנחנו מייצגים את העם, גם אם לא נבחרנו על-ידי ישרות, או שאנחנו משלמים מס שפתיים לשינוי שיטת הבחירות, וגם שינוי שיטת הבחירות הפך לחלק מהמשאש-ומתנים המשפילים של הימים האחרונים.

חברי הכנסת, אם יש צדק — יופיע בהצבעה הזאת. כי הצבעה בעד ההסתייגות אומרת, שחברי הכנסת לא ייתנו יד לגיוילת גמלאים וילדים בשם האחריות לתקציב המדינה. במי הממשלה נאבקת? איך אפשר באותה נשימה לדבר נגד רווחה ולנמק באלף-ואחד נימוקים, איך בגלל גמלאים וילדים הכלכלה מתמוטטת, וכאותה שעה שבה מדברים אלינו כשפה הזאת פורצים את מסגרת התקציב בהקצבות הייחודיות?

חברי הכנסת, לפי מה חילקו ופרצו את התקציב? ראינו אתמול מה קרה. הרי גם בחלוקה הזאת עשו עוול בין מוסד למוסד לפי כוח לחץ שאיננו שייך לעניין. חברי הכנסת, היום פגשתי אנשים שחשבו שהם מופיעים ברשימות. הם עוד מסתובבים בכנסת, אבל לעומת זה, בדפים שתקבלו תראו שמות מוסדות שמופיעים פעמיים, כנראה פעם קיבלו מהצד הזה ופעם קיבלו מהצד הזה.

דן תיכון (הליכוד):
בהסכמה.

אורה נמיר (המערך):

ומה אתה חושב — — —

נאווה ארד (המערך):

חברי הכנסת דן תיכון, כאשר דיברנו בוועדת הכספים על הנושא של קצבאות הילדים והגמלאים, עוד לא ידענו מה עומד להתרחש, אז עוד לא היה הלילה הזה שחברי ועדת הכספים עברו אותו. והלילה הזה לא יישבח. כל מי שיש לו מציפון וכל מי שמוכן לעשות חשבון נפש גם בבית שלו יצטרך להכיא לדיון את הלילה הזה. הוא חייב. מפני שאנחנו לא יכולים לומר שאנחנו מייצגים את העם, וכשקורה מה שקורה אנחנו יושבים בשקט. צריך לפחות לחקן כמה שאפשר לחקן.

כשדנו בוועדת הכספים עוד לא ידענו מה עומד להתרחש. מה הסבירו לנו המסבירים שכל-כך רואים לכלכלת המדינה על חשבון גמלאים וילדים? הם אמרו: תראו, אנחנו עושים אותם חסד. הנה בפעם הקודמת גולנו מגמלאי שנולד ב-16 בחודש או מילד שנולד ב-16 בחודש חודש שלם בקצבת הביטוח הלאומי. עכשיו אנחנו עושים לכם טובה, אנחנו מחזירים לכם חצי חודש. זאת אומרת, אם גמלאי מסכן נולד ב-16 בחודש, הוא יפסיד חודש; אם הוא נולד ב-14 בחודש, ישלמו לו מ' בחודש. אם ילד נולד ב-16 בחודש הוא יפסיד; אם היה לו מזל והוא נולד בהתחלת החודש, ייתנו לו את הקצבה. ואחר-כך עושים טובות לאלמנות וליתומים; אחר-כך לוקחים כך שזה ייראה יפה, אני חושבת מפני שמחבישים.

יכולים לשאול אותי, למה לא הגשתי הסתייגות קיצונית יותר. אומר לכם את האמת: בפעם הקודמת לא הצלחנו

שתימנה עם אותם יושבים-ראש המגינים על התקנון. על הנוהל ועל הכללים, ובמיוחד על זכות היחיד וזכות המיעוט בבית הזה.

היו"ר ש' דיין:
תודה רבה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני רוצה לסיים לכבוד היושב-ראש החדש ולומר, שאני מבקש מאוד להצביע בעד ההסתייגות הזאת. אנחנו נחסוך כ-520 מיליון שקל. נכון, יש בכך עיוות מסוים, אבל העיוות הקיים חמור עוד יותר, ובכספים שנחסוך נוכל לתקן עיוותים רבים וחמורים כמשק ובחברה. וזכרו, מדובר ב-520 מיליון שקל, בלי לפגוע בענפים היצרניים, ואל יספרו לי את הסיפורים על המשאית שמובילה את החומר ולא על רואה-החשבון המכין את החשבונית של המפעל. שום דבר ממשי לא ייגרע אם אנחנו נפעיל את ההסתייגות הזאת.

היו"ר ש' דיין:
תודה רבה. אנחנו ניגשים עכשיו להצבעה על ההסתייגות לסעיף 10. בבקשה, היכוננו להצבעה. זו הצבעה מס' 58.

ה צ ב ע

בעד התיקון של חברי הכנסת

ח' אורון, ח' פארס וי' צבן

לסעיף 10 — 4

נגד — 16

נמנעים — אין

התיקון של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס

וי' צבן לסעיף 10 לא נתקבל.

היו"ר ש' דיין:

ההסתייגות לא נתקבלה.

אורה נמיר (המערך):

אצלי זה לא נקלט.

היו"ר ש' דיין:

אנחנו נרשום זאת בהצבעה בפרוטוקול.

שושנה ארכלי-אלמוזלינו (המערך):

אדוני היושב-ראש, גם אצלי זה לא נקלט.

היו"ר ש' דיין:

אנחנו נוסיף גם את קולך להצבעה בפרוטוקול.

עכשיו נצביע על סעיף 10 בנוסח הוועדה. זו הצבעה מס'

59.

ה צ ב ע

בעד סעיף 10, כהצעת הוועדה — 22

נגד — 3

נמנעים — אין

סעיף 10, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' דיין:

אם כן, סעיף 10, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' דיין:

אנחנו עוברים לסעיף 11. לסעיף זה הסתייגות לחברי

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, חברת הכנסת נאוה ארד צדקה, ואני קורא לחברי הכנסת להוריד את ההסתייגות הזאת ולא לקבלה, אף שלא מדובר בסכומים גדולים, אבל אני מדבר ברמה העקרונית. אני מתנגד מאוד לחקיקה רטרואקטיבית, גם בכיוון של חמירה וגם בכיוון של ירכי.

מקובלת עלי הצגת הנושא, שנעשה עוול לסוג מסוים של אוכלוסייה בחקופה מסוימת. אבל נדמה לי שאיננו צריכים להרבות, ועלינו לנסות להמעיט ככל האפשר בחקיקות רטרואקטיביות, כפי שאמרת גם לזכות וגם לחובה.

עדנה סולודר (המערך):

אבל יש גם שאלה, באיזה מגזר עושים חקיקה רטרואקטיבית.

היו"ר ש' דיין:

חברי הכנסת, אנו ניגשים כעת להצבעה על ההסתייגויות של חברי הכנסת נאוה ארד, עדנה סולודר, שושנה ארבל-אלמוזלני ושמוען שטרית. נא להצביע.

ה צ ב ע

בעד התיקון של חברי הכנסת

נ' ארד, ע' סולודר, ש' ארבל-

אלמוזלני וש' שטרית לסעיף 11 — מיעוט

— רוב

—

נמנעים

התיקון של חברי הכנסת נ' ארד, ע' סולודר,

ש' ארבל-אלמוזלני וש' שטרית לסעיף 11

לא נתקבל.

היו"ר ש' דיין:

ובכן, ההסתייגויות לא נתקבלו. מי בעד סעיף 11 כהצעת הוועדה? נא להצביע.

ה צ ב ע

בעד סעיף 11, כהצעת הוועדה — רוב

— מיעוט

—

נמנעים

סעיף 11, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' דיין:

ובכן, סעיף 11 כהצעת הוועדה נתקבל. לפני סעיף 12 — הסתייגות של חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בראשית דברי אני רוצה לציין, שאני תומך באופן בסיסי בהצעה של יישום חלקי של רעיון יום לימודים ארוך, כפי שבא לידי ביטוי בהצעת הוועדה.

חבר הכנסת תיכון, זה מפריע לי. אדוני היושב-ראש, קצת שקט.

היו"ר ש' דיין:

רבותי, זו ישיבה ראשונה שלי, נא להתייחס בהתאם.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

סליחה, אני רוצה לברך את היושב-ראש.

להעביר את ההסתייגויות, מפני שממשלת ישראל הלכה לגזור על הגמלאים גזירות כל-יך קשות עד שהיינו צריכים להיאבק נגדן ולא יכולנו לדחות את כולן. ומה הפעם? הפעם, כשכתבנו את ההסתייגות הזאת, עדיין ממשלת ישראל, כדי להציל את כלכלת ישראל, באה לציבור הגמלאים ואמרה לו: קצבת הביטוח הלאומי שלך, אחרי שאתה עבדת ושילמת וביטחת את עצמך, תהיה שונה. קודם לכן היא היתה צמודה לשכר הממוצע במשק; עכשיו היא תהיה צמודה למדד לארבע שנים בחוק ההסדרים. בלי בושה. בעבר היו אומרים: הוראת שעה, הוראת שנה, שנהפכה להיות הוראת קבע. הפעם ניסו בלי בושה לעשות זאת לארבע שנים. ואני מודה מקרב לב לחברי הכנסת מכל המפלגות, ואני עושה זאת בשם ציבור הגמלאים, מפני שאני יודעת שהממשלה ידעה, שבכנסת הזאת יש רוב של למעלה מ-60 חברי כנסת שלא היה נותן לגזירה הזאת לעבור, כפי שלא נתנו לה לעבור בפעמים הקודמות.

ולכן, חברי הכנסת, אני מגישה היום הסתייגות לא רק כשמי, אלא גם בשם חברות הכנסת עדנה סולודר ושושנה ארבל-אלמוזלני ובשם חבר הכנסת שמוען שטרית. אני מגישה את ההסתייגות ואומרת: אלוהים אדירים, אל תענישו את מי שנופל בין לבין. מפני שמה קורה? אם לא יעשו את זה באופן רטרואקטיבי מ' ביוני 1989, עושים אפליה בין גמלאי לגמלאי, בין ילד לילד, שאולי גרים זה ליד זה. אחרי מה שעשו לחקציב הזה, האם אי אפשר לקבל את זה? אחרי מה שעשו, אחרי הפריצה של אתמול בלילה — רוצים לפגוע בגמלאים ובילדים?

אנחנו עדים גם למצב, שבו כנסת ישראל חוקקה חוק חינוך מיוחד, ושוב באו אלינו בשם כל אותה אחריות, ושוב על אותם ילדים מעמסים את הפריצה הנוראה הזאת בתקציב, ושוב דוחים ושוב דוחים. אני קוראת לחברי הכנסת לתמוך בהסתייגויות בנושא הזה. אין שום הצדקה לפגוע בציבור הנשים העובדות ובאמהות. ואני פונה גם אלייך, חברת הכנסת שרה דורון, את הצלחת לחקן, אל תיתני יד לקלקל. אין שום הצדקה בעולם, אחרי אתמול, לפגוע בציבור הנשים העובדות, למה? למה לפגוע באמהות? למה לפגוע בילדים? למה תהיה נסיגה במעמד האשה? אילולא פרצו, אילו היתה אחריות, יכול להיות שחלק מהדברים היה כמו בשנים הקודמות. אבל אחרי מה שנעשה?

אני קוראת לחברי הכנסת לתמוך בהסתייגויות האלה ולפחות להוכיח, כמו שהוכחנו בוועדת הכספים בתחילת הדרך — ואני רוצה לברך את יושב-ראש ועדת הכספים. אני רוצה לומר שהיה קשה. יושב-ראש ועדת הכספים עמד ובעצם הביא למצב שהכנסת גילתה אחריות, והיינו צריכים להיאבק בו. והוא בוודאי יכול עכשיו וינמק למה צריך להצביע נגד ההסתייגויות שלי. אני אומרת לכם: עד עכשיו נשמענו לו; עכשיו — לא להישמע לו ולהצביע בעד ההסתייגויות.

דן תיכון (הליכוד):

מרד.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה לחברת הכנסת נאוה ארד. חברת הכנסת סולודר, האם את רוצה לנמק את ההסתייגותך?

עדנה סולודר (המערך):

לא. אמרתי שאני מייפה את כוחה של חברת הכנסת ארד. אני תומכת בכל מלה שהיא אמרה.

היו"ר ש' דיין:

טוב. יושב-ראש ועדת הכספים, בבקשה.

אם יתברר שבמגזר הערבי יש בתי-ספר ברמה גבוהה יותר מהממוצע בארץ — דבר שאיננו נכון — בבקשה, יהיו פחות שייכללו בניסוי; אם יתברר שהאחוז דומה — יהיה אותו מספר; אם יתברר שהאחוז גבוה יותר — בהתאם לקריטריונים הללו.

אין שום הצדקה להחיל באופן סוחר את הביצוע הזה על פני כל האזורים בגדה ללא אבחנה של קריטריונים, ולא במקרה אני עושה את ההשוואה הזאת, ולעומת זאת להוציא בעצם את האוכלוסייה הערבית מתוך החוק הזה.

היו"ר ש' דיין:
תודה לחבר הכנסת חיים אורון. רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה על ההסתייגות לפני סעיף 12 של חבר הכנסת חיים אורון. נא להצביע.

ה צ ב ע

כעד התיקון של חבר הכנסת	
ח' אורון לפני סעיף 12	— מיעוט
נגד	— רוב
נמנעים	—
התיקון של חבר הכנסת ח' אורון לפני סעיף 12 לא נתקבל.	

היו"ר ש' דיין:

ההסתייגות של חבר הכנסת ח' אורון לפני סעיף 12 לא נתקבלה. אנחנו עוברים עכשיו להסתייגויות לסעיף 12 של חבר הכנסת נאווה ארד, שמעון שטרית ויגאל ביבי. אני שומע שחברת הכנסת נאווה ארד כבר הסתייגה. חבר הכנסת שמעון שטרית — איננו באולם. חבר הכנסת יגאל ביבי — איננו באולם. חבר הכנסת בריזהר ינמק את ההסתייגות לסעיף 12, בבקשה; אחריו — חברי הכנסת פארס, פורת, צוקר, תיכון ושושנה ארבל-אלמולניו.

מיכאל בריזהר (המערך):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מדובר על הסעיף בחוק חינוך מיוחד האומר: "השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע לכל שנת לימודים את התקציב להרחבת מספר הזכאים לחינוך מיוחד; השר יקבע לכל ועדת השמה את מספר הזכאים שהיא רשאית לאשר בכל שנת לימודים, על-פי כללים שיבטיחו שסך עלות החינוך המיוחד לכל הזכאים החדשים לא יעלה על התקציב שייקבע כאמור לאותה שנה".

חברי הכנסת, אני רוצה לחזור על דברי קודמי, שעליהם אני חותם, בעניין זריקת כסף, מצד אחד, לכל מיני מוסדות שלא ראויים לה, ומצד שני, התנקת כל היוםמים וכל המפעלים החיוביים במדינה הזאת.

הסעיף הזה, לגבי חוק חינוך מיוחד, פירושו גזר-דין מוות על החינוך המיוחד. כי בכל פעם ששר החינוך יפנה לשר האוצר, הוא ישיב לו: אין כסף. יש כסף לדברים אחרים; כולכם יודעים למה יש כסף.

אני מבקש מחברי הכנסת, שלא נוסף להתכוות בנושא הזה. אנחנו חייבים להציל את החינוך המיוחד, ומשום כך אני מציע למחוק את הסעיף הזה מהצעת התקציב. תודה.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה. חבר הכנסת פארס — איננו באולם. חבר הכנסת פורת — איננו באולם. חבר הכנסת דוד צוקר, בבקשה, ואחריו — חבר הכנסת דן תיכון.

ראובן ריבלין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אפשר להציע לו — כי אנחנו רוצים לאכול — שיביא כמה הסתייגויות יחד ונצביע עליהן יחד.

היו"ר ש' דיין:

זה תלוי בחבר הכנסת חיים אורון.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חבר הכנסת ריבלין, אני מצטער, אני מציג הסתייגות. אני רוצה להודיע לך, ולכל חברי הכנסת, שהפסקנו את הפיליבסטר ואנחנו מגישים הסתייגויות לסעיפים. הסכמנו עם שר הבריאות ועם ממלא-מקום שר האוצר, שתיבתן באורח חיובי בקשתנו לתוספת מיטות סיעודיות מהתקציב או מתקציב נוסף שיוגש כחודשים הקרובים. אנחנו מגישים כרגע הסתייגות לסעיף, ואני חושב ברצינות — —

ראובן ריבלין (הליכוד):

בניגוד לדעתו של שר האוצר המפוטר.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

בניגוד לדעתו של שר האוצר המפוטר — ואני מבין שבכל פעם שאגיד את זה כך, אתה תקבל חלק ממימון המפלגות שנגרע ממך. אני מוכן להגיד זאת עשר פעמים תמורת יחידת מימון אחת. זה מסתדר?

ראובן ריבלין (הליכוד):

אנחנו בעד מימון מפלגות ואתה בעד סיעודיים.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני בעד יום לימודים ארוך. אני חושב שהמתכונת המקורית שהוצעה על-ידי משרד האוצר — ולצד השר, נושא חינוכי במהותו הוצע על-ידי משרד האוצר ולא על-ידי משרד החינוך — היתה שגויה בשתי נקודות מרכזיות: האחת — ההחלה הסוחפת על פני כל הארץ בשנה אחת; והשנייה — הנושא של תשלומי חובה להורים עבור חינוך חובה.

בהצעה המוגשת כאן לא קיימות שתי המגרעות הללו, גם מבחינת הנושא, גם מבחינת יכולתה של המערכת. ביצוע הדרגתי של יום לימודים ארוך הוא 'לכון יותר ומבטיח ביצוע מדורג תוך למידה, ניסוי ותיקון של פרויקט חינוכי, אולי הגדול ביותר מזה לחלוטו של חוק חינוך חובה בשנות ה-50.

מהי הסתייגותי? אני רוצה לקצר ולמקד את הדברים בשתי נקודות. הסתייגותי היא מאופן ההחלטה לגבי האזורים שייכללו בניסוי. היו בוועדת הכספים הרבה הסתייגויות בניסיון להוציא שכונה, להכניס שכונה, להזיז אזור, להוסיף אזור. ההסתייגות שלי איננה במישור הזה.

אני חושב שנקבע קריטריון עקרוני שעל פניו יצר עוול, והוא לא נכון לגבי שני אזורים. הוא יצר העדפה, שלא על-פי קריטריונים, כוללת וסוחפת לכל היישובים בגדה המערבית. הוא הוציא, לפחות על-פי התוכנית שהוגשה לוועדת הכספים, כמעט לחלוטין — ואני אומר "כמעט" בשביל להיות מדויק, בעצם יכולתי לומר, לחלוטין — את האוכלוסייה הערבית מתוך השלב הראשון של ניסוי יום לימודים ארוך.

ההצעה המוגשת פה, של 56 מיליון שקלים, באה להחיל את החוק על כ-25% מאוכלוסיית התלמידים הרלבנטית. אני אומר שאחוז דומה, על-פי אותם קריטריונים, צריך להיות מחולל על כל מגזרי האוכלוסייה בארץ. אם הוצעו קריטריונים שונים שעדיין לא סוכמו, כל קריטריון שיוגש כסופו של דבר צריך להחילו על האוכלוסייה הערבית באותם אחוזים כפי שהוא מחולל על האוכלוסייה היהודית.

גדעון גדות (הליכוד):

כמה מסתייגים עוד יש לסעיף זה?

היו"ר ש' דיין:

רק חברי הכנסת צוקר ותיכון.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בשלהי הכנסת הקודמת אישרה הכנסת במליאתה, אחרי דיונים רבים בוועדות, את היוזמה של חברת הכנסת אמירה סרטני ממפ"ם להחלת חובת חינוך ומתן שירותים בחינוך מיוחד מגיל 6 ועד גיל 20. זה היה הישג סוציאלי ממדרגה ראשונה. החוק קבע, שהחלת החוק תימשך שנים מספר באופן הדרגתי. הווי אומר, מדובר בחוק שנתקבל אחרי דיונים ארוכים, שבהם היה משרד האוצר מעורב, שבהם היו מעורבים המשרדים הנוגעים בדבר, והיה ברור שבתוך שנים מספר תושלם החלת החוק.

בשנה-יוצא האחרונה היינו נתונים במצב שבו הממשלה לא מילאה את החוק שחוקקה הכנסת. הדברים היו כל כך ברורים, עד שנוקדה הממשלה לסעיף 12 בחוק ההסדרים במשק, סעיף שלא נוקדה לו בחוק ההסדרים במשק בשנה שעברה, כי אז איש לא שם לב לעובדה שאנחנו מדברים על מצב שבו הממשלה איננה ממלאת את חוק החינוך המיוחד.

הדבר עלה בוועדת החינוך לפני חודשים מספר, ושם העירו כמה חברים על המספר האבסורדי והבלתי אפשרי הזה, על שהממשלה אינה ממלאת את החוק. החברים בוועדה, ואני שמח שהייתי שותף להם, המריצו את ועד ההורים של החינוך המיוחד לעתור לבג"ץ, והיה כמעט ברור שהם יזכו בכית"ה-משפט העליון, כי הממשלה לא מילאה את החוק.

הממשלה נחפזה, אצה רצה ובאה והביאה את התיקון המופיע לפנינו בחוק ההסדרים במשק. הסיבה היתה הרצון למנוע את פניית ההורים שהתכוננו לכך לבג"ץ.

ברבותי חברי הכנסת, אני מציע לכם, וזהו קריאתי לכנסת: אנחנו יכולים היום להחזיר את הממשלה לכוונה המקורית של הכנסת.

דן תיכון (הליכוד):

להחזיר עטרה ליושנה.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

כן, להחזיר עטרה ליושנה, אלא שנדמה לי שחסידי החזרת העטרה ליושנה היום לא יתמכו בהצעת חוק חינוך מיוחד, כי הם באו לידי סיפוקם בסעיפים אחרים.

ובכן, אני מציע לכנסת להחזיר את הממשלה לכוונה המקורית שהיתה לכנסת לפני שנה וחצי, להחיל במשך כמה שנים באופן הדרגתי, תוך הרחבה מתמדת כל שנה, את החלת חוק חינוך מיוחד. אני רוצה לראות מי מחברי הכנסת, שיצביע היום נגד, ישב אחר כך בוועדת החינוך, בוועדת העבודה והרווחה ובוועדת הכספים, יגלגל עיניו בצדקנות השמימה ויאמר להורים: אני תומך בכם, אבל המשמעת הקואליציונית או השד יודע איזו משמעת אחרת כופה עלי להתנגד לחוק הזה.

ברבותי חברי הכנסת, אני מציע לתמוך בקבוצת ההורים ובקבוצת הילדים שהן מן המקופחות ביותר אולי בחברה שלנו; אנשים המקופחים על לא עוול בכפם, בדרך כלל קיפוח ביולוגי, בדרך כלל קיפוח שאין להם יד ורגל בו והם לא יכולים לשנותו. זה לא מצב הפיך. מרבית הילדים בחינוך המיוחד — לא הממשלה, לא הכנסת ולא שום מטפל מיוחד יכול להחזיר את המצב לקדמותו.

אני מבקש מן הכנסת לכפות על הממשלה לחזור לכוונה המקורית של הכנסת ולהקציב את הסכומים הדרושים בשנה הזאת, כדי שהחוק יוחל באופן הדרגתי — אני מדגיש: הדרגתי — עד שהוא יחול על כל אוכלוסיית החינוך המיוחד.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אבל זה ימוטט את הכלכלה.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת צוקר. חבר הכנסת דן תיכון ינמק את הסתייגותו לאותו סעיף, בבקשה.

אלי דיין (המערך):

הוא מנמק הסתייגויות ובסוף הוא לא מצביע אתנו בעדן.

דן תיכון (הליכוד):

מנין אתה יודע? אילו הצבעת אתה אתה היו מתקבלות יותר הסתייגויות.

היו"ר ש' דיין:

זכותו לנהוג כרצונו. לא כל מה שאומרים מתכוונים לו, ולא כל מה שמתכוונים לו, אומרים. אינני מתכוון בכך אליך אישית, חבר הכנסת תיכון, ואם אדוני נפגע אני חוזר בי.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, יש בעיה מצפונית לכל אדם היושב באולם הזה. לפני כשנתיים ימים עלתה על הדוכן חברת הכנסת לשעבר אמירה סרטני ממפ"ם והעבירה את חוק חינוך מיוחד, חוק שאי-אפשר להישאר אדיש אליו; פשוט אי-אפשר להישאר אדיש אליו. אתה יכול להיות קשוח, אתה יכול להיות בעד משמעת תקציבית — החוק הזה נתקבל במחאות כפיים, אולי החוק היחיד מסוגו שזכה לקבלת פנים מן הסוג הזה. לא היה ספק בכך שזה היה יום חשוב בתולדות הכנסת.

רבותי, בדיוק לפני שנה כשעה זו, בעת הדיון בחוק ההסדרים במשק המדינה, באה הממשלה אל הבית ופשוט הקפידה אותו חוק המטפל באומללים, באותם ילדים גילאי שלוש-ארבע, באותם אנשים מוכי גורל גילאי 18—21. והכנסת דחתה את הצעת החוק של הממשלה וקיבלה את ההסתייגות שלי.

ואז נעשה ניסיון למצוא פשרה. ואני, יחד עם חבר הכנסת צבן וחבר הכנסת אורון, קיבלנו את ההבטחה של האוצר, שיעשה ניסוי מלא בשני אזורים, כמדומני ברחובות ובירושלים, ובמקום שנאשר הסתייגות ששווייה 200 מיליון שקל, בסך-הכול רצינו 15 מיליון שקל כדי לנסות ולראות מה ניתן לעשות בשני אזורים הניסויי הללו.

ידידי וחברי הממונה על התקציבים שקיבל את התנאי נסוג מן ההסכמה בשל אילוצים כספיים, ומנקודת ראותו שלו, בצדק. ואכן, במקום לקבל 15—17 מיליון שקלים לצורך הניסוי הזה — וחבל שלא יושב כאן השר מסייעי שהיה בעבר, שצלצל ואמר לי: אתם עושים מלאכת קודש בעניין הזה, אל תוותרו — ובמקום לקבל 15—17 מיליון, אנחנו כמרוצת השנה, חבר הכנסת אורון, שהוא ממשיכה של חברת הכנסת סרטני — — —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
התחלנו ממיליון אחד.

דן תיכון (הליכוד):

כן. ומה שעשינו, קיבלנו דמי לא יחרץ. היה לנו נוח מצפונית שלא להתעסק עם האנשים האלה. זה לא נוח, הם לא

חוברת כ"ג, ישיבה ק"ע
— הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) —

אחת לאחת. ההסתייגות הראשונה היא ההסתייגות של חברת הכנסת נאוה ארד.

אלי דיין (המערך):
אני מבקש לנאום.

פנחס גולדשטיין (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
אני אפשר לנאום. יש הצבעה.

היו"ר ש' דיין:

אנחנו ניגשים להצבעה על ההסתייגות של חברי הכנסת נאוה ארד, שמעון שטרית ויגאל ביבי. נא להצביע, הצבעה מס' 63.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי הכנסת

נ' ארד, ש' שטרית וי' ביבי

לסעיף 12 — 23

נגד — 23

נמנעים — אין

התיקון של חברי הכנסת נ' ארד, ש' שטרית

וי' ביבי לסעיף 12 לא נתקבל.

היו"ר ש' דיין:

ההסתייגות של חברי הכנסת שהזכרתי לא נתקבלה. אנחנו עוברים להצבעה על ההסתייגות של חברי הכנסת מיכאל בר-זהר, חסיין פארס, חנן פורת דוד צוקר, שושנה ארבלי-אלמוזלינו ודן תיכון. רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה מס' 64. מי בעד ההסתייגות האלה?

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של חברי הכנסת

מ' בר-זהר, ח' פארס, ח' פורת,

ד' צוקר ש' ארבלי-אלמוזלינו

וד' תיכון לסעיף 12 — 22

נגד — 23

נמנעים — 2

ההצעה של חברי הכנסת מ' בר-זהר, ח' פארס,

ח' פורת, ד' צוקר ש' ארבלי-אלמוזלינו

וד' תיכון לסעיף 12 לא נתקבלה.

היו"ר ש' דיין:

ההסתייגות לא נתקבלה. אנחנו עוברים כעת להסתייגות לחלופין של חבר הכנסת דן תיכון.

קריאות:

יש כאלה שלא הצביעו.

היו"ר ש' דיין:

רבותי, אין מה לעשות. מי שלא הצביע — לא הצביע. מה אני יכול לעשות? אנחנו עוברים כעת להסתייגות של חבר הכנסת דן תיכון. נא להצביע, הצבעה מס' 65.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון לחלופין של חבר

הכנסת ד' תיכון לסעיף 12 — 22

כאים לעתים קרובות, קשה להוריהם להטריד אותנו כי אין להם כוח.

מה בסך-הכול אני רוצה, רבותי? מה אני מבקש מהבית הזה? אין ספק שהמבכש הקואליציוני ידרוס גם את החוק הזה.

אלי דיין (המערך):

לא בטוח. בואו נצביע מהר.

דן תיכון (הליכוד):

אני פונה מעל הדוכן הזה אל ממלא-מקום שר האוצר, שר האוצר בפועל, ויותר מזה אל הממונה על התקציבים, שהוא אישית מודע לעניין, ואני מבקש: תאשר לנו הקצבה של עד 10 מיליוני שקל לצורך יישום ניסוי של אותו חוק. שהרי אם לא כן, אישרנו חוק, וכל שנה אנחנו דוחים את ביצועו. תודה רבה.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת דן תיכון. ימק עתה חבר הכנסת שמעון שטרית. בבקשה.

קריאה:

חבר הכנסת שטרית, תווית ונצביע.

שמעון שטרית (המערך):

אבל לא דיברתי היום.

היו"ר ש' דיין:

זכותו לוותר, זכותו לנמק.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

תן לנו להעביר את זה. תנאם אחר-כך על חשבוני.

שמעון שטרית (המערך):

תגייסו עוד חברים. המזנון מלא. יש שולחן חבר הכנסת אלי בן-מנחם ושולחן של מישור אחר.

היו"ר ש' דיין:

חבר הכנסת שמעון שטרית, נא להתייחס לנושא.

שמעון שטרית (המערך):

משום שהקהל כל כך לחוץ, ויש עוד הסתייגויות, ותהיה לי הזדמנות להגיד דברים נוספים, אני פונה לחברי הכנסת שלא לעשות צחוק מחקיקה שנקבע לה לוח זמנים מסוים ועכשיו כאים ומותחים עוד ועוד. תודה רבה.

היו"ר ש' דיין:

חבר הכנסת חיים אורון, האם יש לך הסתייגות לנושא? אתה רוצה לנמק?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני מוותר.

היו"ר ש' דיין:

חבר הכנסת אלי דיין, האם אתה מוותר?

אלי דיין (המערך):

אני מוותר.

היו"ר ש' דיין:

חבר הכנסת דן כהן, האם אתה מוותר על ההנמקה?

דן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

כן.

היו"ר ש' דיין:

רבותי, חברי הכנסת, אנחנו ניגשים כעת להצבעה על ההסתייגויות לסעיף 12. נעבור להסתייגויות של חברי הכנסת,

ח' אורון, א' דיין ור' כהן
לסעיף 12 — 26
נגד — 32
נמנעים — אין
התיקון של חברי הכנסת ח' אורון, א' דיין
ור' כהן לסעיף 12 לא נתקבל.

היו"ר ש' דיין:
ההסתייגות לא נתקבלה. מי בעד סעיף 12 לפי הצעת
הוועדה? נא להצביע.

ה צ כ ע ה
בעד סעיף 12, כהצעת הוועדה — 33
נגד — 24
נמנעים — 2
סעיף 12, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' דיין:
סעיף 12, לפי הצעת הוועדה, נתקבל.

קריאות:

ראובן ריבלין (הליכוד):
איזו חוצפה יש לכם. חוצפה כזאת.

היו"ר ש' דיין:
חבר הכנסת ריבלין.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

היו"ר ש' דיין:

לא להתרגש, יש לנו עוד הרבה הצבעות, רבותי, עם
הפתעות, אולי. רבותי, לא להתרגש. יש לנו עוד יום ארוך.
אנחנו עוברים כעת לסעיף 13. חבר הכנסת שמעון שטרית,
האם אתה רוצה לנמק?

שמעון שטרית (המערך):
כן.

היו"ר ש' דיין:
בבקשה, חבר הכנסת שמעון שטרית ינמק. אבקש לתת
לחבר הכנסת שטרית לנמק.

שמעון שטרית (המערך):
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, היום אנחנו צריכים
להכריע בהרבה סוגיות העוסקות בחינוך, בחברה ובמעמדן של
קבוצות חלשות, והסעיף הזה, סעיף 13 בחוק ההסדרים במשק,
עוסק בקטע נוסף שבו אנחנו מנסים להרחיק ולדחות לשנים
רחוקות יותר את הנהגת חינוך לגיל הרך כלימוד חובה. כאן
מוצע לנו לשנות זאת משנת התשנ"א לשנת התשנ"ג; ומשנת
התשנ"ז, שאז התוכנית צריכה היתה להיות מושלמת,
להתשנ"ט.

אין צורך להכביר מלים בדבר חשיבות החינוך בגיל הרך.
יש תיאוריות האומרות, שחשיבות החינוך בגיל הרך גדולה
בהרבה מזו של החינוך בגיל המבוגר יותר, לנער ולילד. לכן,
ככל שנרחיק את ההפעלה המלאה של התוכנית, אומנם
בהדרגה, כי הפריסה היא ארוכה, יהיה המצב קשה יותר. אבל

נגד — 24
נמנעים — 1
התיקון לחלופין של חבר הכנסת ד' תיכון
לסעיף 12 לא נתקבל.

היו"ר ש' דיין:
ההסתייגות לא נתקבלה. אנחנו עוברים להצבעה על
ההסתייגות של חבר הכנסת שמעון שטרית לאותו סעיף. היכוננו
להצבעה. רבותי, נא להצביע, הצבעה מס' 66.

ה צ כ ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת
ש' שטרית לסעיף 12 — 21
נגד — 21
נמנעים — 1
התיקון של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 12
לא נתקבל.

היו"ר ש' דיין:
היות ש-21 בעד ההסתייגות ו-21 נגד ההסתייגות —
ההסתייגות לא נתקבלה.

מיכאל בריזהר (המערך):
אדוני היושב-ראש, לא הצבענו.

קריאות:
לא הצבענו.

היו"ר ש' דיין:
רבותי, אני מבטל את ההצבעה, ואנחנו חוזרים שוב
להצבעה על ההסתייגות של חבר הכנסת שמעון שטרית.
הפעם, בבקשה, בלי דיבורים. נא להצביע, הצבעה מס' 67.

ה צ כ ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת
ש' שטרית לסעיף 12 — 26
נגד — 26
נמנעים — 1
התיקון של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 12
לא נתקבל.

היו"ר ש' דיין:
היות שיש שוב תיקון, ההסתייגות לא נתקבלה. אנחנו
עוברים להסתייגות של חברי כנסת נוספים לאותו סעיף.

יהושע מצא (הליכוד):
הפעמון לא מצלצל.

היו"ר ש' דיין:
צלצלו. אני מבקש לתקן. אני שמעתי מכאן את הפעמון.
אנחנו עוברים כעת להצבעה על ההסתייגות של חברי הכנסת
חיים אורון, אלי דיין ורן כהן לאותו סעיף. היכוננו להצבעה.
רבותי, הרי התרגלנו שבזמן ההצבעה לא מדברים. אבקש
לשמור על השקט. היכוננו להצבעה. מצביעים כעת, הצבעה מס'
68.

ה צ כ ע ה

בעד התיקון של חברי הכנסת

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, אפשר לצאת מהאולם לרבע שעה, רבותי.

אנחנו מדברים על הרפורמה במס הכנסה, וזה בעצם לב לבו של — — —

היו"ר ש' דיין:

חבר הכנסת דן תיכון, אתה רוצה לנמק את כל ההסתייגויות שלך?

דן תיכון (הליכוד):

אני אנוק את כל ההסתייגויות שלי ביחד. יש לי חמש או שש הסתייגויות.

ההסתייגויות הן:

היו"ר ש' דיין:

חמש הסתייגויות.

דן תיכון (הליכוד):

חמש הסתייגויות, לכן אני אומר שאנשים יכולים לאכול בינתיים ארוחת צהריים.

חברת הכנסת נמיר, אני יכול להתחיל, ברשותך?

רבותי, זוהי גולת הכותרת של חוק הסדרים במשק המדינה. לפנינו מונח השלב השני של הרפורמה, העוסק במתן הנחות בשיעורי המס בריווח מדרגות המס תמורת ביטול כל הזכיות, מה שנקרא "זיכויים וניכויים".

יש כאן בעצם מכול וכול. מי שזוכר את ועדת ששינסקי, שהמליצה לבטל את כל הזיכויים המיוחדים, ימצא את טביעות אצבעותיה ואת המלצותיה בתוך הסעיף הנדון. אני יכול רק לברך על שלממשלה היה אומץ ליישם את השלב השני של הרפורמה, והיא באה אלינו ואמרה: אני, מרצוני, מוותרת על הכנסות ממס הכנסה, ודווקא בשנה קשה במיוחד, ודווקא כלפי אותן שכבות שלא זכו בעבר להקלות.

מצד אחד הממשלה נותנת, ומצד שני היא לוקחת. אבל אין ספק שהיא עורכת רפורמה מהפכנית בפקודת מס ההכנסה.

בסעיף הזה נשחטים כמה מן העקרונות החשובים ביותר שליוו את כלכלת ישראל במרוצת 40 השנים האחרונות. דרוש אומץ מיוחד כדי להצביע בעד ביטול הזיכויים המיוחדים. מנסים בפעם הראשונה להתמודד עם בעיות אמיתיות, לא עם כולן. היו ויתורים, ולחלק מהויתורים אני אישית לא מסכים. אבל מבחינת התפיסה הכוללת, אין ספק שבפנינו מהפכה מחשבתית.

ואם אני מברך על כל התהליך, אני מוכרח לומר שברגע האחרון בעצם נסוגונו טיפ־טיפה מן הרפורמה, שהרי במקום לתת זיכוי בשיעור של 5% עד 2%, על־פי מדרגות המס, נתנו רק 85% מן ה־5%, 4%, 3% ו־2%.

אני אומר לכם, שאם לא נאשר היום את הרפורמה, אזי בעוד חודש לא נוכל לאשר את הרפורמה, שכן כבר היום מדברים על תקציב נוסף, ומאין יבואו ההכנסות בגין אותו תקציב נוסף שמועד, רובו ככולו, לקליטת העלייה? אני בא ואומר לעצמנו: רבותי, הבה נאשר את זה, ומהר, כי אני לא יודע אם בעוד חודש יהיה לנו כוח לאשר את הרפורמה הזאת. ואם אני מלין כנגד סעיף שלא נכלל בחוק התקציב, הרי זה הסעיף שבו מתקצבים את הבנייה לצורך קליטת העלייה. לכן אני אומר: בואו נתפוס את הסעיף הזה, ומהר.

הייתי רוצה לומר כמה מלים על ביטול כמה זיכויים, פטורים. אני אומר לכם בלב שלם, שאני לא בטוח אם אנחנו

כל שנה דוחים את ההפעלה בכמה שנים, וכאן מוצע לדחות אותה כשנתיים.

היו"ר ש' דיין:

חבר הכנסת דוד צוקר, בבקשה ממך.

שמעון שטרית (המערך):

לכן, אדוני היושב־ראש, אני בא להציע שלא לדחות בשנים נוספות את הפעלת הסעיף הזה בחוק לימוד חובה בגיל הרך, אלא לאפשר את הפעלתו כפי שתוכנן במקור, דהיינו: בשנת התשנ"א. דהיינו, בשנה הבאה. תודה רבה, אדוני היושב־ראש.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת שמעון שטרית. בבקשה, אדוני יושב־ראש ועדת הכספים.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב־ראש, רבותי חברי הכנסת, אני חושב שצריך להוריד את ההסתייגות של חבר הכנסת פרופסור שטרית, שכן כמצב של היום לא יכולה המדינה לתת לימוד חינוך לגילאי שלו־שארבע לכל האוכלוסייה; הלוואי שהיתה יכולה לעשות זאת.

מבחן ההכנסה שלפיו נקבעת היום השתתפות ההורים הוא מבחן פרוגרסיבי המתייחס לרמת ההכנסה פר נפש כמשפחה, ולפיכך אני ממליץ בפני חברי הכנסת לדחות את ההסתייגות. תודה רבה.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעות. אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות של חבר הכנסת שמעון שטרית לסעיף 13. נא לשבת במקומות. אחר כך לא אוכל לתקן את ההצבעות. היכוננו להצבעה, נא להצביע. זו הצבעה מס' 70.

ה צ ב ע

בעד התיקון של חבר הכנסת

ש' שטרית לסעיף 13 — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים —

התיקון של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 13

לא נתקבל.

היו"ר ש' דיין:

ההסתייגות לא נתקבלה. חברי הכנסת, אני מעמיד להצבעה, מס' 71, את סעיף 13 בנוסח הוועדה. היכוננו להצבעה, נא להצביע.

ה צ ב ע

בעד סעיף 13, כהצעת הוועדה — רוב

נגד — מיעוט

נמנעים —

סעיף 13, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' דיין:

סעיף 13 כהצעת הוועדה נתקבל. אנחנו עוברים עכשיו לסעיף 14. חבר הכנסת דן תיכון ינמק את ההסתייגותיו. בבקשה.

שנעשה בחודשיים האחרונים באוצר, ואינני מגנה את שר האוצר הקודם.

אני מודאג מן המסגרת של התקציב נכון לזה הרגע. אני מודאג מזה שמאז 1973 אנחנו לא גדלים, אנחנו לא צומחים. אני לא רואה את השיפור על בסיס התקציב שהוצג בפנינו.

אני לא רוצה לעסוק בחצי נקודת זיכוי שנלקחה מן הנשים העובדות, אני לא מבין את זה. רוצים לעודד תעסוקה, רוצים לעודד נשים שיצאו לעבוד, אז אני לא מבין איך מחוקקים סעיף כזה שמבטל חצי נקודת זיכוי לכל ילד שני. איזו פילוסופיה מעניינת. אומרים לי שזה בא מדוח ועדת בן-שחר ב-1975. מאז עבר משהו עלינו.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):
לחצי מהילדים.

דן תיכון (הליכוד):

אני רוצה לעסוק עוד ביזכוי אחד העומד לעבור מן העולם. היזכוי עוסק במתן הנחה לסטודנטים הלומדים באוניברסיטאות. רבותי, אנחנו צריכים לשאול את עצמנו, מה אנחנו רוצים מן הסטודנט הישראלי. אני מעיר על עצמי, שיש לי שני בנים שהם סטודנטים. יכול להיות שאני בעל עניין ואסור לי לדבר, אבל אני מוכרח לומר לכם, שיש עוד אבות ויש עוד סטודנטים. מישוה יאמר לי שמגרשי החנייה של האוניברסיטאות מלאים בכלי רכב, במכוניות, ולא מגיע לסטודנטים זיכוי מיוחד. רבותי, הסטודנט הישראלי הוא יוצא צבא. הוא שירת שלוש שנים בצבא, הוא מגיע בגיל מבוזר לאוניברסיטה ומתחיל את לימודיו, ואז הוא יוצא לשוק העבודה. והוא זכאי לקבל את הפטור המיוחד שהיה לו.

רבותי, כולנו זוכרים שרק לפני שנה, שנתיים, באנו אל אותם סטודנטים ואמרנו להם: אנחנו מעלים לכם את שכר הלימוד בעשרות רבות של אחוזים. לכן צמצמנו את ההכנסה הפנויה שלהם. הפעם הזאת אנחנו באים ואומרים להם: הפעם ניקח מכם גם את הפטור שלכם, כי אתם חרוצים ועובדים בשעות הלילה.

רבותי, אנחנו צריכים לשאול את עצמנו, מה אנחנו רוצים מאותם סטודנטים. נכון, ששוחטים את כל הזיכויים ואת כל הפטורים או את מרביתם, אבל כמה מהם צריכים להימדר ולהיבחן. אני לא בטוח שבחנו את העניין עד הסוף. נכון, יאמרו לי שאני חבר במפלגה קואליציונית וחלה עלי משמעת ואני חייב להצביע. אבל אני אומר: רבותי, מאחר שהחוק לא נדון בקפידה מספקת, לפי דעתי, לפחות בתחום הסטודנטים, כדאי נשקול את העניין פעם נוספת.

אני עובר עוד לכמה פטורים, שאינני מבין אותם כל כך. אני רוצה לספר לכם כמה אנחנו מטפלים באלה הימים. לפני יומיים חילקו את פרס האוסקר בהוליבורד. על דרך הציון, מייד למחרת, משתתפים הטקס, עלו כל מפיקי הסרטים על מטוס ובאו למדינת ישראל, בהם סטיבן שפילברג. הם החליטו לפתח תעשיית סרטים השנה בישראל. ומי לא יברך על כך? אבל, אנחנו מחוקקים חוק שאומר שאם יבואו כאלה — והלוואי שיבואו, הם לא באים — וזה הרבה שנים — תהיה לנו מגבלה תקציבית שנוכל להפעיל אותה כלפי אותם יזמים שמגיעים אלינו, ואלה לא מגיעים בכמות גדולה בשנים האחרונות. אז יבוא נציג מס הכנסה, ואני מכיר אותו ומכבד אותו, זו שנת התקציב הראשונה שלו, ויאמר: השנה נתתי מספיק מקלטי מס ליוצרי סרטים, למפיקי סרטים. אני לא רוצה את סטיבן שפילברג.

מועילים או מרעים למשק הישראלי, אביא כמה דוגמאות. וכל אחד ישפוט לאחר מכן. אנחנו, למשל, מבטלים את ההכרה בהוצאות הרפואיות, ואני יודע שיגידו לי שזה סעיף המנוצל עליידי העשירון העליון, חבר הכנסת אורון. הרי אני מכיר את הטיעונים הללו — — —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
ואני מכיר את התשובה עליהם.

דן תיכון (הליכוד):

רבותי, אני רוצה רק להסביר כמה דברים אמורים. כל אחד מאתנו זוכה לביטוח רפואי באמצעות קופות-החולים. מי שיש לו הוצאות גדולות מעבר לחשולם לקופת-חולים, הכולל בתוכו אלמנטים המיועדים לתפעול הטכני של ההסתדרות, ולא רק לקופת-חולים, מי שיש לו הוצאות מעבר לתשלומים שלו לקופת-חולים שליד ההסתדרות העובדים, יכול במשך השנה לקבל זיכוי בתנאים מסוימים בשיעור של 25% עד 35%.

אני בא ואומר, נכון, חבר הכנסת אורון, אתה צודק, מן הזיכויים הללו נהנים בעיקר העשירונים העליונים. אבל, אני רוצה להציג מצב נוסף לפני שאנחנו מצביעים על ביטול הזיכוי הזה. מדובר באותם טיפולים רפואיים שאינם נכללים בביטוח שמעניקה לנו קופת-חולים, או אחת מקופות-החולים האחרות. חברת הכנסת שרה דורון תבקש בוודאי שאזכיר את "מכבי".

מי מאתנו איננו נזקק לרופא שיניים? אני מקבל את הקונצפציה של נציג מס ההכנסה, מר משה גביש, אבל, לפני היה נציג אחר, והוא אמר: אני מוכן לבטל את הזיכוי, אבל אתן זיכוי נוסף לכל מי שיוזקק לטיפול בלתי שגרתי שאינו מכוסה עליידי קופות-החולים. למשל, רפואת שיניים, הכרוכה בהוצאות אדירות. חבר הכנסת אורון, מה לעשות, שיניים יש ל-100% מהאוכלוסייה.

ואני נזקק למקרה נוסף. למשל, מישוה נזקק לטיפול כבד או לניתוחים אחרים הקשורים בהשתלות. מדובר בסכומים אדירים. רבותי, מסכן מי שנוזקק לטיפול מן הסוג הזה. מדינת הרווחה במדינת ישראל עוברת מן העולם בדומה לשכדיה, לנורבגיה ולדניה, ואולי זה טוב. אבל אני שואל את עצמי, אם הביטול צריך להיות גורף, או שיש לנו גם לב לכמה אנשים הנוזקים למשהו נוסף בתחום הטיפול הרפואי.

אני לא בטוח לגבי הביטול הגורף, אפילו יבוא נציג מס הכנסה ויאמר לנו: קיבלתי עוד הכנסה של 5 מיליוני שקלים. אינני משווה את זה עם הכספים הייחודיים, חבר הכנסת אורון וחברת הכנסת נאוה ארד, אני לא התרגשתי ממה שנעשה. אתמול בוועדת הכספים, היו שנים שזה היה הרבה יותר גרוע. משאני נזקק לעיון בתקציב המדינה, אני מוכרח לומר לכם שאני מוצא סטיות בהיקף של מיליארד עד 2 מיליארדי שקלים מן התחזית שלנו בתחום ההשקעות. מזה אני מודאג יותר, כי הסטיות הללו נעשו בחודשיים האחרונים.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):
מתי נתנו 300 מיליון לחריגים ייחודיים?

דן תיכון (הליכוד):

גברתי, אני לא יכול להלין על מי שהסכים אמש לתת 200 מיליון. אני מכבד את התקציב של שר האוצר הקודם. אני אצביע בעדו. אני אומר לך שאני מודאג מן האירועים בתחום התקציבי שפקדו את המשק בחודשיים האחרונים. אני לא מבין איך נעמוד בתחום סעיף הסובסידיות, אני לא מבין איך נעמוד בתחום כספוד ההון, קרנות הפנסיה, אני לא מבין. אילו הייתי הממונה על התקציבים, אני אומר לך שהייתי מודאג ממה

דן תיכון (הליכוד):

ודאי, בעוד שעה, נגיע לזה מהר יותר ממה שאתה חושב. רבותי, אני יודע, ברגע שנבטל את הפטור על הארוחה החמה שנותן, למשל, בעל מפעל "אסס" לעובדי המפעל שלו ונמסה אותה, ברור שהוא יגלם את התוספת. ברור שעלות העבודה שלו תגדל; האם כזה אנחנו רוצים? יגיד נציב מס הכנסה: תמורת הקלות במס אני רוצה הכנסות נוספות. אני שואל את עצמי, האם היום אנחנו צריכים לאלץ את התעשיינים לגלם הוצאות מסוימות? הרי לא יעלה על הדעת שמישהו יעבוד כמשמרת השלישית ואנחנו נבוא ונאמר לו: אנחנו מצמצמים את ההטבה, כי הוא לא יעבוד. אז נציב מס ההכנסה יאמר לי: הוא בלא-הכי חייב לבוא ל"מפעלי ים-המלח", אבל אני אומר: הוא לא ירצה. הוא יבוא ל"מפעלי ים-המלח" או למפעל אחר ויאמר: תגלם לי את תוספת השכר שהפסדתי. האם זה רצוי היום, זו הבעיה שלנו?

כאמור, אני מסכם ואומר: אני מוכן לנסות הכול. אני לא מסכים להרבה מהדברים, אבל על הפטור לסטודנטים אנחנו נילחם בכית הזה ואקרא הפעם לחברי להצטרף להצעה לשמר את הפטור הזה. זה לא צורך לבטל את הפטור. אנחנו לא מדברים בעשרים, אנחנו מדברים ב-20 מיליון שקל שצריך יהיה להשקיע אותם, ואולי הרבה יותר מזה, באמצעות ות"ת, באמצעות ההשכלה הגבוהה, ואז חיוורנו לנו בעיה שנצטרך לעזור להם בתשלום שכר הלימוד. רבותי, על הפטור לסטודנטים צריך להילחם. תודה רבה.

אדוני היושב-ראש, אני מברך אותך כיושבך על כס היושב-ראש כפעם הראשונה.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה. רשות הדיבור להנמקת ההסתייגות שלו לחבר הכנסת יעקב שמאי — איננו באולם. רשות הדיבור לחבר הכנסת יגאל ביבי — גם הוא איננו באולם. הסתייגות אחרת לאותו סעיף לחבר הכנסת חיים אורון. בבקשה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, גם אני אצטרף את ההסתייגות הזאת לשורה של הסתייגויות שלי לחוק הזה ואחסוך זמן גם לך. אדוני היושב-ראש, וגם למליאת הכנסת. אם זה מסכם עליך, יכול להיות שאחורג מהמסגרת של חמש הדקות, לא בהרבה.

היו"ר ש' דיין:

הרשות נתונה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני חושב שהרפורמה הזאת היא רפורמה חיובית מאוד. היא נבנתה מתוך רצון לצמצם עד כמה שאפשר את העיוותים על-ידי פריסת המדרגות וכן על-ידי יצירת מנגנונים שונים המוכנים בתוך החוק הזה. אני לא רוצה לחזור עליהם. בוועדה התקיים עליהם דיון מפורט יותר. אני חושב שכל חברי הוועדה בירכו בהחלט את נציבות מס הכנסה ואת הממונה על הכנסות המדינה על ההצעה הזאת.

אני רוצה להסתייג בכמה נקודות, חלקן דומות לאלה שדיבר עליהן חבר הכנסת דן תיכון, חלקן שונות, וחלקן ממש בכיוון ההפוך.

אני מנמק הסתייגויות מספר להצעת החוק וכן גם תוספות.

בנושא הכללי, משמעות החוק הזה היא הפחתת נטל המס על שכבת הביניים, המשך הרפורמה, כפי שאמרתי, ותיקון

אני בא ואומר שוב: אם בשנה של פיתוח עצום והשקעות וצמיחה אנחנו קובעים תקרות למענקים למשקיעים, להשקעות במחקר ובפיתוח, אני יכול להבין זאת. אבל המדינה הזאת משוועת ליוזמים, רוצה עוד ועוד יוזמים ומוכנה לתת להם עוד ועוד. המדינה מתחרה על שוק היוזמים בעולם ורוצה למשוך אותם על-ידי תמריצים. אבל אצלנו החליטו השנה לקבוע תקרות. לא יפעילו זאת, ודאי שלא יפעילו. אין סכנה כזאת. אבל בעוד שנתיים ישתנה המצב ומישהו יאמר: ועדת הכספים ב-29 במרס 1990, קבעה תקרות. חברי שר המשפטים אמר לי: אתה זוכר, דן תיכון, שהשרים שלנו אוהבים לאשר מפעלים מאושרים ולא תמיד יש להם כסף כדי לשלם מענקים, ועוברתית זה נכון.

אני שואל את עצמי: זה אומנם נכון, אבל מתי זה היה נכון? האם זה היה נכון במדינת ישראל במרוצת 17 השנים האחרונות? אני אומר: חוקים באים לשרת מצבים. המצב הערטי לאיזה איננו קיים כיום במדינת ישראל. כל נטיל מגבלות שמישהו ישאל אותנו: מה קורה לי אם אני עושה השנה השקעה בתיק של 200 מיליון דולר במדינת ישראל? יבוא מישהו ויגיד שאין כספים לתשלום מענקים כי מכוח החוק אני מוגבל.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

תבוא לוועדת הכספים ותבקש תוספת לתקציב. תהיה תוספת באישור ועדת הכספים.

דן תיכון (הליכוד):

אז למה לך לחוקק חוק מגביל, כי הרי המשקיע ירצה לבחון את האווירה שאתה יוצר בארץ כדי לעודד השקעות. חבר הכנסת אורון.

כפי שאמרתי, אנחנו עומדים כרגע בפני רפורמה מקיפה בתחום פקודת מס ההכנסה, רפורמה שחיתן תוספת הכנסה לשכבות רבות שהן לא מן הגבוהות ותקל עליהן. אני יודע שחבר הכנסת אורון יעלה על הדוכן ויאמר: אני רוצה להעלות את מדרגת המס המקסימלית מ-48% ל-51%, כי אני רוצה לראות צדק סוציאלי במדינת ישראל. ואני אומר לו: למה תסתפק ב-51%, אולי תטיל 70%. זה טוב יותר. זה צורך יותר על-פי השקפת עולמך, אבל אנה אנחנו באים? ותערוך השוואה לא-צודקת ולא-הוגנת עם מדינות אחרות בעולם ותאמר לי, ששיעורי המס באיטליה גבוהים יותר. אבל איפה מצויה איטליה ואיפה מצויים אנחנו? מי בא לאיטליה ומי בא אלינו? איזו תעשייה יש באיטליה ואיזו תעשייה יש לנו?

אני מסכם, ופונה לבית ואומר: הסעיף הזה הוא טוב, ולא דיברתי על ביטול פטורים לארוחות חמות במפעלים, ולא דיברתי על הטלת מס הכנסה על עבודה במשמרות, שהניסוח של הסעיף אינו טוב והוא יחזור אל הוועדה בקרוב. אני גם לא כל כך מקבל את העניין של ביטול פטורים לעובדים במשמרות. שכן אינני בטוח שכולם אצים רצים לעבוד במשמרות השלישית.

חברת הכנסת אורה נמיר, את מפריעה לי.

אורה נמיר (המערך):

עברנו על הרשימה של הייחודיים ואנחנו לא מבינים כמה שמות.

דן תיכון (הליכוד):

בעוד שעה נגיע לזה.

מיכאל בריזהר (המערך):

שעה? הצחקת.

היקף ההטבה או מקלט המס הניתן בתחומים מסוימים, סרטים או חיפושי נפט. כפי שהבנתי משלטונות המס, מדובר פה בגישה כוללת. אני חושב שהעובדה, שיש מגבלה להטבה הזאת, משמעה הליך נכון שצריך לקיים אותו. מקלט מס הוא סוג של הטבה שהמדינה מעניקה למישהו. אני תומך בהטבות המס הללו, אבל אני חושב שצריך להיות להן שיעור וצריכה להיות להן מידה, וצריכה להיות מודעות לשיעור ולמידה האלה. והדרך היחידה שהשאלות הללו יבואו למודעות גם של ועדת הכספים וגם של מקבלי ההחלטות היא בעובדה שיש גג, והגג הזה, אם יש סיבה עניינית לפריצתו, יש בחוק הליך שמבטיח אותו.

הובאו לפנינו דוגמאות רבות, מתקופות מסוימות, שבתרגילים מסוימים מקלטי מס, לעתים הטבה בשיעור גבוה מאוד, נוצלו שלא למטרה שהם מיועדים לה. לכן המגמה המופיעה, להגביל אותם, למצוא להם תקרה, היא נכונה, ואנחנו לפחות תומכים בה.

הנקודה האחרונה, המופיעה כתוספת, היא מס היסוף המפורסם. אינני מסוגל, ואני אומר זאת בכל הכנות ובכל החריפות, אינני מסוגל להבין את העמידה הזאת ואת ההתעקשות, שב-1990, כאשר נטיל מסים נוספים בגין העלייה, כאשר המצב חמור כל כך, כאשר התקציב נראה כפי שהוא נראה, כאשר מדובר בגירעון בגודל שמדובר בו, כאשר יש ויכוח על כל 5 מיליוני שקלים ועל כל 10 מיליוני שקלים, ואינני עוסק עכשיו בנושא הייחודיים, מדובר על 70–80 מיליון שקל, ואסור לנו להימצא במדרגת מס מעל 50%. שר האוצר הקודם לקודם אמר: עיקר הכנסתו של אדם בידי. זה קיים גם ב-51% וגם ב-55%. מדובר במס שולי שמשאיר יותר מ-50% בידי מי שיוצר את ההכנסה הזאת.

מדובר בוויחור על מדרגת מס עליונה, למי? — למי שמרוויח 8,500 שקל בחודש, 102,000 שקל בשנה. מה קרה? הוא לא יכול לשלם את המס השולי הגבוה הזה? זה יכריע אצלו אם הוא ישקיע, אם הוא לא ישקיע? אם הוא יקנה מכונה חדשה? אם הוא יפתח את המפעל? וכשמביאים דוגמאות מן העולם אומרים: איטליה בפריחה, אנחנו לא בפריחה, אבל איטליה היתה בנסיגה ושכדיה בפריחה, היום פחות. וחבר הכנסת דן תיכון מרוצה בכל יום ששבדיה לא פורחת בו, דן, אני דואג לשכדיה פחות משאני דואג למדינת ישראל. אבל אני דואג ל-80 מיליון שקל שאנחנו מוותרים עליהם, ואין לזה הצדקה.

חבר הכנסת עובדיה עלי, גם בקיבוצים — — —

ראובן ריבלין (הליכוד):

הוא שואל כמה נתנו לקיבוצים בשכדיה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני מוכן לבדוק, אם תסכים לשלוח אותי, אני מוכן לנסוע לבדוק.

ראובן ריבלין (הליכוד):

אם תבטיח — — —

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אם אבטיח שלא אחזור?

ראובן ריבלין (הליכוד):

— — — חוק מימון מפלגות.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חמורת חוק מימון מפלגות אתה מעודד ירידה מן הארץ?

עיוות ברפורמה, שהתבצעה לפני שלוש שנים. עובדה היא, שהרפורמה בוצעה לתצאין והשלמתה נדחתה בשלוש שנים — ואני מציע לחבר הכנסת תיכון להיות מאוד חדר בשלושת-ארכות החודשים הקרובים. אני לא בטוח שהרפורמה הזאת, שאני מקווה שנאשר אותה ביסודה היום, אומנם תוגשם בתחילה שנקבעה בחוק, דהיינו בעוד שלושה חודשים. יש לי הרגשה, והדברים גם נאמרו עליידי אנשים מרכזיים במשק, שכאשר בסופו של דבר, באיחור ובפיגור, יבוא אלינו האוצר עם הצעת התקציב לקליטת העלייה — תחת המטרייה הזאת יכניסו מן הגורן ומן היקב. ויש לי הרגשה וחשש, שאחד המשאבים שנמצאים בגורן הזה יכול להתבטא בהצעה לדחות את הפעלת הרפורמה הזאת, כפי שהיא נדחתה עד עכשיו, עד תום השנה או עד תאריך אחר, שאחרי יבוא תאריך נוסף, לכן אני מקווה, שהרצון והתמיכה הרבה, שהופגנה בוועדה ואולי גם במליאה, ברפורמה הזאת, תעמוד לה גם כאשר יועלו כל מיני הצעות לדחות את הפעלתה.

אני רוצה להתייחס לנושא הפטורים. אני יודע שנושא הפטורים הוא נושא שיש סביבו גם ויכוח עקרוני וגם ויכוח על מידת הנטל שזה מטיל על מערכת המס. קיבלנו על כך הרבה מאוד הסברים. זה לא מצדיק את המגמה הכוללנית המופיעה בהצעת החוק בהתייחסות לכמה פטורים, שחבר הכנסת תיכון ציין אותם, ואני רוצה לחזור על חלק מהם.

אני חושב שצריך להניח לפטור לסטודנטים. אני מציע לכולם להטעין את הדיון הזה בקצת פחות אנרגיה. אפשר לטעון נגד, אפשר לטעון בעד, הסכום אינו גדול. הטיעון שהושמע, שהעלאת סף המס חביא את הסטודנט למצב דומה פחות או יותר לשכר הממוצע במשק, איננו נכון. לא מדובר על אותו סל של צרכים, לא שכר לימוד ולא דירה — לפעמים נוספת, וכו' וכו'. אני חושב שצריך להשאיר את הפטור הזה.

אני רוצה להתייחס לנושא של עבודה במשמרות. יש כאן הסתייגות של כמה חברים, שמעלה את ההכנסה שהפטור הזה יחול עליה מ-36,000 ל-48,000.

אני חושב, שבסופו של דבר העלאת סף המס תשאיר בידי שלטונות המס את מירב ההכנסה מהפטור הזה, משני העשירונים העליונים, ותשחרר אותם מאותה קבוצה שכל הרפורמה הזאת מתכוונת להקל עליה.

אני מסרב לקבל את הטיעון הפשטני האומר, שמי שעובד במשמרות ומי שאיננו עובד במשמרות הם אותו הדבר. העבודה במשמרות היא לפעמים סיבה עיקרית וראשית לאי-הליכתם של אנשים למקום עבודה מסוים, וידועים הסיפורים, שאינני מצדיק אותם אבל הם מבטאים בעיה אמיתית, על עובדים מחוץ-לארץ במפעלי טקסטיל בדימונה ובעדר, אף שאלה אזורים מוכי אבטלה. הטיעון האומר, שהעבודה במשמרות ילישית היא חלק מסל ההטבות ואין סיבה לתת פה הטבה ייחודית, אני חושב שהוא איננו נכון.

על כל פנים, ההצעה שהתקבלה עליידי האוצר להפעיל את זה כמדרגה יותר גבוהה נותנת פה אפשרות לבחינה של העניין הזה וללימוד בתום שנה או שנתיים. אנחנו מציעים שהמדרגה תהיה גבוהה יותר, בכ-25%, כפי שאמרת, לא 36,000 שקל אלא 48,000 שקל.

אני רוצה להתייחס עוד לשתי נקודות, על האחת אדבר בקצרה ועל השנייה בהרחבת יתר. אינני מקבל את הטיעון של חבר הכנסת תיכון לגבי ההצעה שאני תומך בה, של הגבלת

לעשירים יש לך. אם כבר הערת, מי שמדבר בכפל פרצוף כאשר מדובר על הטבות לשכבות האוכלוסייה מנוע מלהגיד לי מה שאמרת.

יגאל הורביץ (הליכוד):

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
עכשיו קיבלת וכדאי שתשב בשקט. היה יותר מכובד אילו בעניין הזה השארת את הלשון אצלך בתוך הפה. זה היה יותר מכובד.

יגאל הורביץ (הליכוד):

קופת-חולים — — —

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
קופת-חולים ביתיים מרפאה אותך ואת האחרים. אתם גוזלים רק לפרויטים.

היו"ר ש' דיין:

אני מבקש ממך שתתייחס לנושא.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
לפני שלוש שנים, כאשר הובאה הרפורמה הקודמת לדיון במליאת הכנסת, אחת הטענות העיקריות שלי בביקורתי על אותה רפורמה הייתה, מדוע רפורמה במסים באה להעניק הטבות רק לעשיריון העליון ומעלה.

אליהו בן-מנחם (המערך):

רק לעשירים עשירים.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
רק לאלה שהכנסתם נכון להיום היא יותר מ-9,000 — 10,000 שקלים בחודש. בתור מי שמתח אז את הביקורת הזאת אני רוצה לברך על העובדה, שהרפורמה הפעם הזאת באה, להיטיב גם עם השכבות היותר-נמוכות. אני חושב שבעניין הזה ההשלמה הזאת היא השלמה מתקנת, אם כי היא לא מצדיקה בשום פנים ואופן את הרפורמה הקודמת. מדוע?

אדוני היושב-ראש, קודם כול, משום שהרפורמה הקודמת באה לתת לעשיריון אחד 1.6 מיליארד שקלים בשנה, וגם זאת רק מקופת האוצר. הרפורמה הנוכחית באה להעניק לשכבה עשירונים רק מיליארד ו-50 מיליון שקלים. וכל זאת רק לאחר שהאוצר הבטיח שכנגד התשלום הזה הוא גובה מאותן שכבות עצמן בדרגים אחרות. זאת אומרת, כאשר רצו ברפורמה הקודמת לתת הקלות במס לעשיריון העליון, לא לקחו מהעשיריון העליון. כאשר באים הפעם לתת לעשיריון השלישי ועד החשיעי, ולעשות הטבה נכונה, צודקת, משלימה לרפורמה הקודמת, באים לקחת מאותן שכבות עצמן. ועל כך אני רוצה לומר, זוהי ביקורת שלא תסולח.

אני רוצה לומר, אדוני היושב-ראש, שלעניות דעתי לבוא ולהכביר על עבודת משמרות זה מוצדק מאוד בקצה, זה מוצדק מאוד בשוליים. בשום פנים ואופן לא מוצדק לפגוע בעבודת משמרות כאשר אדם מתקיים קיום אלמנטרי, קיום רגיל. מה הציעו לנו? באו לקבוע, שאדם העובד עבודה מלאה ולאחר מכן הולך לעבוד במשמרות ומקבל שכר של למעלה מ-3,000 שקלים ברוטו, צריך לבטל לו את הפטור על משמרות. אבל אם אותו אדם עובד עבודה קשה ויש לו משפחה גדולה, הרי הסעיף הזה אינו מתחשב בו כלל. לכן באנו להציע, שהחלת הפטור תבוטל רק מ-4,000 שקלים ומעלה. זה כל כך הרבה כסף?

ראובן ריבלין (הליכוד):

קודם כול אני לא מעודד ירידה, בוודאי לא שלך.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני מקווה שפה המכבש לא יופעל.

יכול להיות שמישהו היה עייף כלילה שבו נחתם הסכם כזה או כזה בין שר האוצר לבין מוז"ל ההסתדרות, ומישהו שכח שהיתה תביעה של ההסתדרות תמיד, להשאיר את מס היסוף. אינני יודע למה ההסתדרות לא העלתה את הנקודה הזאת. אני חושב שהכנסת צריכה להתלכד סביב התביעה הזאת גם מפני שהמסר הזה של הטלת הנטל הוא חלק מהמסר של הכנסת.

כבר אמרתי באחד הנאומים היום, מאשימים אותנו כלובי של החלוקה. יש לי לפעמים הרגשה, שבכמה וכמה תחומים, כמו בעלות עבודה, כמו במס היסוף, כאשר אנחנו מציעים הגברת הנטל, אומרים, לא, לא, זה אסור. זה לא מסתדר עם המגמה, עם הרצון ועם כל הדברים האלה.

אני מקווה שאולי הפעם הזאת יהיה להצעה הזאת רוב, והמס השולי של 51% יתקיים. אנחנו הצענו פה הצעה חלופית כשביל להקל על מישהו שמאוד קשה לו, מס של 2% על 9,500 שקל, המרווח את המדרגה עוד יותר. מאלה מותר לקחת עוד 2%.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת אורון. רשות הדיבור לחבר הכנסת רן כהן, ואחריו — לחבר הכנסת יעקב שמאי.

יעקב שמאי (הליכוד):

אני מצטרף לדבריו של חבר הכנסת דן תיכון, ואצביע בהתאם.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חבר הכנסת שמאי, אתה לא בעד מס יסוף?

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

חבר הכנסת שמאי, אתה רוצה להעליב אותי? אתה יכול להצטרף גם להסתייגויות שלי.

אדוני היושב-ראש, רבותי השרים, חברות וחברי הכנסת, קודם כול, אני רוצה לברך את היושב-ראש של הישיבה, את חבר הכנסת שלמה דיין. באמת, עלה והצלח בתפקיד החדש לגאווה לכולנו, ותצליח בדרךך החדשה.

היו"ר ש' דיין:

תודה.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הרפורמה הקודמת — — —

היו"ר ש' דיין:

חבר הכנסת רן כהן, האם אתה מנמק את כל ההסתייגויות?

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

לא. אני מנמק רק שתיים.

יגאל הורביץ (הליכוד):

הוא בעצם בעד אבל הוא מדבר נגד.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

מעולם זה לא קרה לי, אולי לך זה קרה. אני יודע כמה פעמים אתה מנמק "אין לי, אין לי", ותמיד כשמדובר על מתן

תחושה מסוימת של רגישות לצרכים של החיילים המשתחררים, של הדור הצעיר. אין שום סיבה בעולם, שאת החיסכון נעשה חמיד על גבן של קבוצות חלשות יותר, על גבם של אלה שצריכים לקיים את עצמם לפעמים משכר העבודה שלהם. לא מדובר באנשים שירוויחו הרבה כסף. מדובר באנשים שיש להם עבודה ממוצעת, שאותה הם משלבים יחד עם לימודיהם כדי להתפרנס.

אינני רוצה להאריך בהנמקה, אדוני היושב-ראש. אנחנו יושבים כאן מ-09:00 ולפנינו עוד חוק התקציב.

פנחס גולדשטיין (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
עכשיו אמרת את הדבר החכם.

שמעון שטרית (המערך):

אני מקווה שגם הדברים הקודמים היו חכמים, ושאוּלי שכנעתי אותך. אני יודע שלסיעתך יש רגש מיוחד לאנשים צעירים, קשיינים, שמה שאמרת נכון לגביהם, ואתה בוודאי תעזור להם.

לכן אני מציע לכנסת להוסיף על תקציב של 62.5 מיליארד עוד 20 מיליון שקל מסכנים למען הסטודנטים. למען האנשים הצעירים שאנחנו רוצים לעודד אותם ללמוד ולאפשר להם ללמוד, ולא בדוחק, ולא בצער, ולא בצרה. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת שמעון שטרית. אנחנו עוברים להסתייגויות של חברי סיעת מפ"ם. חבר הכנסת יאיר צבן, בבקשה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מוותר על ההנמקה של רוב ההסתייגויות בסעיף הזה ומבקש להתרכז בהנמקה של הסתייגות אחת בעמוד 18, הסתייגות מס' 58, ואומר במה עניינה.

בשנת 1975 החליטה הוועדה לרפורמה במס, הידועה בכינויה ועדת בן-שחר, להמיר נקודות זיכוי במס הכנסה עבור ילדים בנקודות קצבה לקצבאות ילדים. היתה אז בקרב ציבור העובדים, בקרב האיגודים המקצועיים, התלבטות קשה אם לקבל את השיטה החדשה, משום שהסדרים הקודמים היו מעוגנים עגינה איתנה ביחסי העבודה, בהסכמי העבודה, היו עליהם צווי הרחבה, וציבור העובדים חש עם העניין הזה בטוח, שכאשר יעשו את חשבון הניכויים שלו ממס הכנסה, יביאו בחשבון את מספר ילדיו והוא יקבל זיכוי ראוי עבור כל ילד.

והנה, כדי שציבור העובדים, האיגודים המקצועיים, ההסתדרות והגורמים האחרים והציבור הישראלי בכללו יקבלו ברצון את הרפורמה הזאת, של 1975, בנתה ועדת בן-שחר מערכת מפתח ביותר. כל אחת מנקודות הקצבה או היתה בשיעור של 5% מהשכר הממוצע במשק. ביולי 1975 היה השכר נטו, בפעם הראשונה בתולדות המתמטיקה, גדול יותר מהשכר ברוטו. עובד ישראלי ממוצע שהשכר אז 1,800 לירות והיו לו שני ילדים ואשתו לא היתה אשה עובדת אלא במשק ביתה — ולצערו, אולי גם קצת לכושנתו, אשה העובדת במשק ביתה אינה נקראת אשה עובדת — הנטו שלו היה אז 2,100 לירות מול ברוטו של 1,800 לירות. כאמור, בפעם הראשונה בתולדות המתמטיקה היה הנטו גדול יותר מהברוטו.

חיים רמון (המערך):

אתה יכול לפרט?

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת כהן, ואם יש לו משפחה קטנה? ואם הוא רווק?

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ושלום):

אם יש לו משפחה קטנה הוא לא מקבל נקודות זיכוי לילדים, וממילא הכנסתו קטנה יותר; ממילא אם הוא צעיר והוא משקיע השקעה שמעבר ליום עבודה רגיל גם במשמרות, תרומתו לייצור בדרך כלל אינה פחות יעילה וטובה, ואם כך הוא יכול גם לחסוך, מה רע בזה?

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ושלום):

חבר הכנסת איתן, אני סולח לך רק בגלל דבר אחד: אף לא אחד מאתנו, וגם לא אתה, לא יכול להיות כל הזמן במליאה. אילו שמעת אותי קודם, היית מוצא שהצעתך איך לקצץ 600 מיליון שקלים מהפחתת עלות העבודה, כדי שאפשר יהיה לממן עבודה במשמרות, בין היתר, או שלא לקצץ, או להטיל מיסוי על עבודה במשמרות על הכנסה של עד 4,000 שקלים. מעל לזה, שייקחו מסים.

היית גם מוצא מה שאני עומד לומר לך עכשיו, שלעניות דעתי זו לא רק זכות, זו חובה, על אדם שמקבל שכר של למעלה מ-10,000 שקלים בחודש — 10,000 שקלים, תשים לב למוסר הכפול — לא מוּיָם שישלם עוד 3% מס. מה קרה? למה צריך להתחיל לפגוע בזכותו של עובד במשמרת לילה לפטור ממסיו כבר ב-3,000 שקלים, אבל שכנו שמקבל מעל 10,000 שקלים בחודש אסור שישלם עוד 3% מס? זה היושר? זה הצדק? זו ההגינות? זה הרצון לייצל את המשק, לגרום לפרודוקטיביות?

לכן, אדוני היושב-ראש, אני מציע לקבל את שתי ההסתייגויות האלה שלנו.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת רן כהן. הסתייגות לחבר הכנסת יגאל ביבי באותו נושא — איננו באולם. חבר הכנסת רענן כהן גם הוא איננו באולם. חבר הכנסת יעקב שמאי.

יעקב שמאי (הליכוד):

אני מצטרף.

היו"ר ש' דיין:

חבר הכנסת שמעון שטרית, יש לך הנמקה. בבקשה.

שמעון שטרית (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ההסתייגות שלי מתייחסת להצעה לבטל את הפטור לסטודנטים. חברי הכנסת, הסטודנטים הם קבוצת אוכלוסייה שבדרך כלל מתקשה לעמוד בדרישות של חלום שכר לימוד גבוה. גם שכר הדירה במעונות עלה, ומאחר שלא לכולם יש דיור במעונות, הם צריכים לשכור דירה בירושלים, ושכר הדירה הוא מרכיב נכבד בהוצאותיהם. הם יוצאים למילואים לעתים פעמיים ושלש פעמים בשנה. אם הם קצינים הם משרתים כממוצע 90 או 60 יום בשנה. ומה אנחנו רוצים לעשות לקבוצה זו? אנחנו רוצים לגזול ממנה את כבשת הרש ולקחת ממנה את הפטור. אם הם ישלמו שכר לימוד, הוא לא יבוא בחשבון לצורך מתן פטור ממס הכנסה. אם הם ישלמו שכר דירה, הוא לא יבוא בחשבון לצורך חישוב מס ההכנסה שלהם. כמה כל זה חוסך למדינת ישראל? בסך הכול סכום מזערי של 20 מיליון שקלים.

גבירותי ורבותי חברי הכנסת, אני חושב שצריכה להיות

יאייר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

כן. וירא ציבור העובדים כי טוב ויקבל בחפץ לב את הרפורמה של בן-שחר. לא עברו כמה שנים ואז התברר כי היה מיקח-טעות, כי שיטות העדכון של נקודות הקצבה לא הגנו על הערך הריאלי ועל השיעור היחסי של קצבאות הילדים.

רבתי חברי הכנסת, מנקודת קצבה שערכה היה 5% מהשכר הממוצע במשק, בחודש מסוים הגענו לשחיקה עד 2.1%, ברוב המקרים 2.5%. היום ערך נקודת קצבה איננו 5%, איננו 4%, הוא היום 3% מהשכר הממוצע במשק.

ואם כל המחקרים לימדנו, שקצבאות הילדים הן היום המכשיר העיקרי במדינת ישראל לצמצום הפערים בחברה, הרי שחיקת הקצבאות משמעה פגיעה במכשיר העיקרי לצמצום הפערים.

אנחנו איננו באים כאן להחזיר עטרה ליושנה במלואה. אנחנו רוצים לאמץ גישה ריאלית, המביאה בחשבון את אפשרויות המשק ואת אפשרויות התקציב. על הנקודה הזאת אנחנו מבקשים הצבעה נפרדת. על כל שאר ההסתייגויות שלנו, אדוני היושב-ראש, אתה יכול להצביע במכה אחת. אבל לגבי הנקודה הזאת, אנחנו רוצים להבטיח, ששיעור נקודת הקצבה של קצבת הילדים לא יפחת מ-4% מהשכר הממוצע במשק, כדי לצמצם פערים, כדי להקטין את ממדי העוני בחברה הישראלית. על ההסתייגות הזאת אנחנו מבקשים הצבעה נפרדת.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת יאיר צבן. אחרי סעיף 14 — יש לפנינו הסתייגויות של חברי הכנסת אלי דיין, שושנה ארכלי-אלמולני, רן כהן, שמעון שטרית ויעקב שמאי. חבר הכנסת דיין, בבקשה.

אלי דיין (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנני מציע לקבוע בחוק הוראת קבע, ששיעור האחוז השולי במס הכנסה יהיה 51%. לא יעלה על הדעת שדווקא בשנה זו, שיש בה גם רפורמה במיסוי, רפורמה שכבה באמת להיטיב עם השכבות הבינוניות ומטה, אנחנו נבטל את העניין הצורך הזה של מס שולי של 51%, שהוא לא מס גבוה במיוחד והוא מקובל במדינות מערביות מתקדמות ביותר. וזאת כשיש לנו שנה שבה יהיו לנו הוצאות מיוחדות לעלייה, לקליטה, וכשנה שאנחנו מקצצים בנושאים חברתיים חיוניים ביותר.

רק לפני כשעה היינו עדים להתגייסות של הליכוד, שלא השאיר אפילו חבר אחד במזנון. ובשכיל מה היה כל הגיוס? כדי למנוע הוצאה של 4 מיליוני שקלים לשירותים מיוחדים לפי חוק חינוך מיוחד באזורים מיוחדים. וכאן מונחת לפנינו הצעה שהעשירים לא ישלמו 51% מס שולי, דבר שיכניס למדינה כ-80 מיליון שקלים. אין שום הצדקה, אין שום נימוק, שדווקא בימים אלה ירד המס השולי ל-48%.

לכן אני פונה אליכם, רבתי חברי הכנסת, מדובר בהכנסות של העשירונים העליונים, שלא אכפת להם לשלם עוד 3%.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

אכפת להם מאוד.

אלי דיין (המערך):

לא, ידידי חבר הכנסת פורז. ואל תגיד לי שזה מפריע לצמיחה, שזה מוריד את המוטיבציה לעבודה ועוד כהנה וכהנה.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):
אגיד לך, ועוד איך.

אלי דיין (המערך):

אולי נבטל בכלל את מס ההכנסה? איך במדינות מערביות שיש בהן שיעור צמיחה גבוה מאוד יש מס שולי של 55% ו-58%, ואצלנו — 51%?

זלמן שובל (הליכוד):

איפה? באיזה מדינות?

שמעון שטרית (המערך):

ביפן.

אלי דיין (המערך):

ביפן. תשאלו מה אחוז המס השולי ביפן.

לכן אין לוותר על ההכנסה הזאת של 80 מיליון שקלים, דבר שיכול לסייע בקליטת העלייה, במתן שירותים חברתיים חיוניים ביותר, כשהממשלה מציעה לקצץ בתקציב.

לכן אני פונה אליכם, רבתי חברי הכנסת, יש ביסוס של פרופסורים לכלכלה מכל האוניברסיטאות שאומר, שזה עיוות גדול, שזה עוול גדול לוותר היום בהצעת התקציב הזאת על הכנסה של 80 מיליון שקלים.

אני מבקש מחברי הכנסת לקבל את ההסתייגות הזאת.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה. חבר הכנסת שמעון שטרית, בבקשה. רבתי חברי הכנסת, יש לנו לילה ארוך. אבקשם לקצר בדברים, לא לחזור על אותם דברים.

יאייר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, האם אפשר להכריז על איזו הפסקה? מוגשים לנו דפי תקציב חדשים, עם רשימת מוסדות מפוארים. היינו רוצים לראות מה יש בדפים אלה, להגיע גם להיכרות, במקצת, עם המוסדות האלה, כי אנחנו עומדים עוד מעט להצביע בקשר אליהם.

היו"ר ש' דיין:

חבר הכנסת צבן, ראשית כול נגמור את ההסתייגויות בחוק שלפנינו. בינתיים יושב-ראש הכנסת או חברים יחליטו מה לעשות, וכפי שיחליטו נעשה. אבל בינתיים נמשיך. ובינתיים יש לך זמן, חבר הכנסת יאיר צבן, לעיין ברשימות. חבר הכנסת שטרית, בבקשה.

שמעון שטרית (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה להתייחס לכמה נקודות נוספות לגבי הנושא של המשק ההוראה הקובעת תוספת של 3% מס. צריך להזכיר שאיננו מתכוונים לחדש בהצעה הזאת. כל מה שאנחנו מציעים הוא להמשיך ולהנהיג את התוספת של 3% מעל ל-48% מס הכנסה.

תמיד טוענים נגד האנשים הדורשים שוויון חברתי, הדורשים צמצום פערים, מתן שירותים חברתיים: מאין יכול הכסף? הנה עומדים לפניכם כמה חברים הרשומים להסתייגות הזאת והם רוצים לתת לאוצר המדינה עוד 80 מיליון שקלים.

רבתי, אני רוצה להזכיר לכם, שפער ההכנסות במדינת ישראל הוא מהגדולים שיש בכל העולם כולו. הגענו לפער גדול בהכנסה הממוצעת של שכיר. במאון העליון — 23,000 שקלים, ובעשירון התחתון — 300 שקלים. 23,000 לעומת 300. זה המצב.

אריה אליאב (המערך):
זה יחס של 1 ל-70.

שמעון שטרית (המערך):

נכון, על זה מדובר. התוספת של 3%, חבר הכנסת פורז, אמורה לשרת מטרה חברתית חשובה, חינוכית ורצויה בכל חברה שרוצה למנוע מתחים ולקרב לבבות. לכן 3% אלה דרושים.

אבל, הזכיר חברי חבר הכנסת דיין, שגם הכלכלנים תומכים בזה, וזאת משום שפער הכנסות כזה סופו לפגוע גם בצמיחה, סופו לפגוע גם במוטיבציה של העובדים בשכבות הנמוכות יותר.

חברי הכנסת, אנחנו הפחתנו את המס על הסקטור העסקי מ-45% ל-42%. שם יש הצדקה כלכלית להפחית את מס הכנסה, כך עשינו וכבר אישרנו את זה. אבל, בסקטור של היחידים, אמר לנו בוועדת הכספים נגיד בנק ישראל, וגם ברוח על התקציב הלאומי הוא כתב את זה במפורש, שאין הצדקה לכך, בתקופה של תקציב מתוח, בתקופה שצפויים מיליארדים של גירעונות כתוצאה מהשקעות בקליטת עלייה.

יושב כאן שר השיכון. הוא צריך להתחיל 30,000 התחלות בנייה בשנה זאת. נכון, אדוני השר? הכסף הזה עדיין לא מתקצב.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:
הואיל ועסקתם בכל הדברים שבעולם ואת הבנייה לעולים הפקרתם, צריכים להיות לכם העוז והחוצפה לדבר על הנושא הזה. את זה הכנסת הזאת הפקירה במצח נחושה. אין בנייה לעולים.

שמעון שטרית (המערך):
אדוני השר, אילו הגשת את הפנייה שהגשת אתמול כרגע האחרון, כאמצע הלילה, באשמורת הבוקר, לפני שלושה או ארבעה שבועות — — —

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:
בכל הנושאים טיפלם, בכל הנושאים הגעתם לקונסנזוס, בכל הנושאים הגעתם להבנה ולעסקאות.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אבל, מה עם הממשלה?

קריאות:
איפה הממשלה?

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

דוד ליבאי (המערך):
דוד לוי, אתה צודק.

עמיר פרץ (המערך):
אתה צודק.

אורה נמיר (המערך):
למה בממשלה לא אמרת?

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

קריאות:
— — —

היו"ר ש' דיין:

רבותי, אני מבקש שיהיה שקט כאן. אני אתחיל לקרוא לסדר.

אדוני השר, אני פונה אליך בבקשה. אני מבין את ההתרגשות שבדברים. רבותי חברי הכנסת, אני מבקש להירגע. אני מבקש שלא לאלץ אותי להתחיל לקרוא לסדר לחברים. כולם מתרגשים, יש כאן מתח. אבקש להוריד את המתח ולהתייחס בכבוד.

שמעון שטרית (המערך):

אני רוצה לומר לכבוד שר השיכון, שהשאלה שהוא עורר היא שאלה כבדה, והיא עלתה יותר מפעם אחת בדיונים של ועדת הכספים. וכאשר שאלנו איך זה שבתקציב משרד הקליטה כתוב 282 מיליון ובתקציב משרד השיכון כתוב כך וכך, ואין כיסוי ל-30,000 התחלות בנייה, ואין מחשבה מה יקרה כשיגיעו 100,000 ויותר עולים — אמרו לנו: אתם בממשלה אישרתם הצעת תקציב — — —

אורה נמיר (המערך):

היו"ר ש' דיין:

חברת הכנסת אורה נמיר, את יודעת שאני מתייחס בכבוד רב כלפיך. פשוט צריך להוריד את המתח כאן במקום. אבקש שיהיה שקט.

שמעון שטרית (המערך):

אמרו לנו, שמכיוון שכל התקצוב של העלייה הוא תקצוב חסר וידוע שהוא לא יספיק מכיוון שבנו אותו על תחזית של 40,000 עולים בלבד, ברור שכל המערכת הזאת איננה בנויה כהלכה ויצטרכו להתמודד איתה. ההתמודדות תהיה או בדרך של העברה מהזרוע הכללית למשרדים השונים, ומשרד השיכון יהיה קליינט רציני של הסכומים הללו, או בדרך של תוספת תקציב, או בדרך של מלוות חוץ. ומדובר על 400 מיליון — כל הדברים האלה היו אמורים לקבל טיפול.

היו"ר ש' דיין:

חבר הכנסת שטרית, האם אתה מוכן לשמוע שאלה מחבר הכנסת יואש צידון?

שמעון שטרית (המערך):
בבקשה.

יואש צידון (צומת):

חבר הכנסת שטרית, הנתונים שנחת, כפי שאני יודע, הם נכונים, אבל בוועדת העלייה והקליטה של הכנסת טען נציג האוצר דאז, בהוראת שר האוצר מר שמעון פרס, שזאת מדיניות האוצר ולא מדיניות משרד השיכון. אני מבין מה המהומה, אולי תסביר לי.

שמעון שטרית (המערך):

חבר הכנסת צידון, אנחנו לא יושבים כאן כדי לחלק ציונים או לחלק האשמות. ראשית כול, את התקציב הזה המונח לפנינו אישרה ממשלת ישראל בחודש ינואר. כל הממשלה הזאת, לרבות ראש הממשלה, שעכשיו מחזיק בחשעה חיקים והוא כרגע שר האוצר, יש לה אחריות משותפת לתקציב הזה. והטענה שכביכול זה שר פלוני או שר אלמוני אינה מקובלת. במישור המעשי — נכון שהתקציב הוכן במשרד האוצר, השרים אישרו, ונדמה לי ששר השיכון חלק עליו. למען הסדר הטוב אני צריך להזכיר את זה. לפי זיכרוני, נאמר ששר השיכון חלק, אבל ממשלת ישראל היא בעלת האחריות.

יואש צידון (צומת):

אני יחד אתך מתנגד, רק רציתי שהדבר יירשם.

שמעון שטרית (המערך):

נכון, אנחנו מסכימים. אני רושם לפני, כל החברים רשמו ואני מסכים אתך.

אני רוצה רק לומר, שבתקציב כזה, כשכרורה התחזית שלפיה עוד נכוננו לנו הוצאות גדולות, גירעונות, תחזיות שיגדלו ויתפחו, האם אנחנו יכולים לוותר כל כך בקלות על 80 מיליון שקל שניתן לגבות מאנשים חזקים בחברה הישראלית, שמרוויחים סכומים גבוהים והגיעו למס שולי של 48%? נדמה לי שלא ההיגיון הכלכלי, לא ההיגיון החברתי ולא המשימות הלאומיות יכולים להצדיק את מה שאנחנו כאן קבענו, אם לא נקבל את ההסתייגות ונאריך את התקופה שבה תחול התוספת של 3% מס. תודה רבה.

היו"ר ש' דיין:

יושב-ראש ועדת הכספים, בבקשה.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון, מכיוון שהתייחסת בדברייך לאי-אישור בקשה שהיתה בוועדת הכספים, אתמול בשעות הבוקר המוקדמות, ברצוני להעיר שתי הערות.

לדעת הכספים לא הגיעה ממשרד האוצר שום פנייה כמקובל בנושא של העברת כספים לצורך בנייה. יש פרוצדורה מסוימת, יש נוהל מסוים, ובשום פנים ואופן אין ועדת הכספים יכולה להחליט על העברה של 300 מיליון שקל או סכום דומה לזה מהרזרבה לתקציב המשרד, כאשר משרד האוצר לא ערך את הפנייה ולא הגיש אותה לוועדה.

אמרנו לחברי הוועדה שהעלו את הנושא, שכוועדת הכספים, ואני כיושב-ראש ועדת הכספים מתחייב, כי כרגע שתגיע הפנייה ממשרד האוצר כמקובל, באותו יום יחקייס דיון בוועדת הכספים. ללא צל של ספק, פניות מהסוג הזה בנושא קליטת עלייה, אם בתחום של בנייה, אם בתחומים אחרים, מאושרות ומתקבלות באותו יום.

אני רוצה לחזור ולהעיר, כי כאשר הלכנו בשבועיים האחרונים לאישור התקציב, התעוררו הדברים עם השר מרדור. ונקבע בתפיסה הכללית שלא לעשות פריצות ושינויים בתקציב. ידענו שאם תהינה פניות של שרים ושל אחרים לשנות את התקציב, התקציב ייפרץ ולא יישאר ממנו זכר. ופנייה לשנות כעת בהיקף של כ-300 מיליון שקל, והעברה מהרזרבה למשרד זה או אחר, משמעותן הרס הדרך שלפיה נהגנו.

ועדת הכספים מקיימת בשבוע הבא שתי ישיבות פה בכנסת. אם יש צורך ב-300 מיליון שקל, כפי שנאמר, אין שום בעיה, יגיש משרד האוצר את הפנייה, ואני בטוח שחברי ואני נדון בה בכבוד ראש, וכמקובל בנושא הזה גם נאשר. אני לא רואה שום מקום לסערת הרוחות הזאת, אלא אם כן יש בין השרים הנכבדים דברים שאינני מודע להם. תודה רבה.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה. סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון, בבקשה.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, זכינו להתגשמותה של תפילה של כל אחד ואחד מאתנו, ללא הבדלי השקפות עולם, וגל גדול של עולים, אחים, מגיע אלינו

מברית-המועצות. אם ניתן היה להגדיר זאת, הייתי אומר: זה נס בימינו, נס גדול.

ואנחנו, מאז הניצנים של הגל הזה, מרכים לדבר ולהצהיר על רצוננו, על הנחישות שבנו לעשות הכול כדי להתחלק עם אחינו הבאים אלינו; ונעשה הכול — כך כל אחד מאתנו אמר — שלא תחסר קורת גג לכל אחד ואחד המגיע אלינו.

נכון, היה דיון בממשלה על תקציב המדינה, והתקציב הזה יש בו בסך הכול 3,000 התחלות בנייה לקליטת העלייה. התקוממתי אז בממשלה, תקפתי את ההצעה הנלווה הזאת, הצבעתי נגדה. היא לא מאפשרת אפילו קליטתם של 10% מאלה שיבואו ובאים אלינו.

במשך הימים שבאו לאחר מכן — מה שלא עושה השכל עושה הזמן, והיו דיונים בין משרד הבינוי והשיכון לבין משרד האוצר, בהשתתפות השרים. הגענו להסכם בין שני המשרדים על התחלות בנייה של 30,000 יחידות דיור.

סיכום זה לא נעשה ללא הסגל המקצועי של שני המשרדים. הוא רשום. הסגל המקצועי של משרד האוצר קיבל הנחיה ברורה לפעול על-מנת שסיכום זה יעבור לוועדת הכספים.

בבואי לאשר את תקציב המדינה הודעתי על כך גם מעל במה זו, בדיון שהיה במליאה. הודעתי על כך בוועדת הכספים של הכנסת. הודעתי על כך גם במליאת הממשלה.

לתדהמתי, סיכום זה לא הובא כלל וכלל לוועדת הכספים של הכנסת. האם העולים החדשים צריכים להיות קורבן לטעות של מישהו או לעובדה ששרד העבודה התקין לא קיים בעניין הזה? הרי כל המושג של פריצת תקציב אינו נכון. הסכומים האלה כלולים ברזרבה שבתקציב. מה שצריך היה לעשות הוא להחליט, כפי שאומרים שיעשה בשבועות הקרובים או בשבוע הבא.

מיכאל בריזהר (המערך):

אנחנו ייחודיים.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

זאת, על-מנת להעביר את הסכום הדרוש לייעודו במשרד הבינוי והשיכון. כך נוכל להתחיל בעבודה.

מה שקרה כאן הוא דבר הגובל בחוסר אחריות לאומית. אין זו איזו קפריזה פתאומית, שאני קם ודורש תוספת תקציב למשרדי. לא ולא. מעולם לא פניתי אל ועדת הכספים שתוסיף מעבר למה שאושר בתקציב. אתמול היתה לי ההזדמנות לדבר עם כל חברי הכנסת בוועדת הכספים, מן הקואליציה ומן האופוזיציה. ביניהם נמצאים גם אלה וגם אלה. העניין הפך להיות עניין של יוקרה על גבם של העולים החדשים.

אריה אליאב (המערך):

יוקרה של מי?

עמיר פרץ (המערך):

יוקרה של מי?

חיים רמון (המערך):

יוקרה של מי?

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

של כולם.

חיים רמון (המערך):

את מי אתה רוצה להאשים? אתה שר בממשלה, אדוני. תשנה את הדברים בממשלה.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

אל תהפוך את זה לוויכוח זול. הנושא הוא מעל ומעבר. תן לי להמשיך בדברי. אני מאשים את עצמנו, את כולנו. אני מקווה שתעמוד לנו התבונה. גם עכשיו לא מאוחר.

חיים רמון (המערך):

נכון — — —

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

אדוני היושב-ראש, עלינו לצאת מן המחלוקת. בדיוק לזה אני רוצה להגיע, לצעד הקונסטרוקטיבי הזה.

חיים רמון (המערך):

נכון — — —

ראובן ריבלין (הליכוד):

כל התקציב הזה הוא של פרס.

חיים רמון (המערך):

נכון — — —

אליהו בן-מנחם (המערך):

ראש הממשלה הוא מהמפלגה שלך. למה הוא לא הביא את זה? הוא היה יכול להביא את זה היום. למה הוא לא קם?

חגי מירום (המערך):

אדוני היושב-ראש — — —

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

אדוני היושב-ראש, אנחנו יכולים להגיע להצעה קונסטרוקטיבית. הואיל וכיסוי הנושא החשוב והחינוי הזה, יש לו ברורבה התקציבית — — —

חיים רמון (המערך):

נכון — — —

ראובן ריבלין (הליכוד):

נכון — — —

היו"ר ע' עלי:

חברי הכנסת, חבר הכנסת חיים רמון, חבר הכנסת ראובן ריבלין, אני מבקש. השר מילוא, אני מבקש.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

עדיין לא מאוחר. העולים החדשים הם לא העניין שלי בלבד. הם העניין של כולנו. ואם נחליט במעט רצון טוב, הואיל ואין פריצה בתקציב והנושא הוא חינוי ומתבקש, ותכונס ועדת הכספים עם שר האוצר או ממלא-מקום של שר האוצר — — —

אריה אליאב (המערך):

עם ראש הממשלה.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

— עם ראש הממשלה, ונגיע להסכמה כללית בעניין זה, ומכאן יהיה המסר כי אנחנו עומדים במשימה הלאומית החיונית הגדולה הזאת — לא מאוחר. ניתן להתאחד סביב העניין הזה. נוכיח כי בעניין הזה של קליטת העלייה אין מחלוקת בעם ישראל, שגם בשעה קשה כזאת מתגברים על פורמליות ומתאחדים באחריות.

פנייתי, אדוני היושב-ראש, פנייתי לראש הממשלה, פנייתי לקואליציה ולאופוזיציה: נראה את גורל השעה, נראה את האחריות של שעה זו, ונעשה מלאכתנו.

אני רוצה לומר, עם כל המשמעות של דברי — ואני נושא באחריות — אם דבר זה לא ייעשה, עם כל המשמעה, לא ארים את ידי כעד התקציב הזה. תודה.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

אל תהפוך את זה לוויכוח זול. הנושא הוא מעל ומעבר. תן לי להמשיך בדברי. אני מאשים את עצמנו, את כולנו. אני מקווה שתעמוד לנו התבונה. גם עכשיו לא מאוחר.

חיים רמון (המערך):

קודם כול שהממשלה תחליט.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

התחננתי בפני כל אחד. פניתי לחברי דן מרידור, שהוסמך על-ידי ראש הממשלה לטפל בעניין התקציבי. פנתה אליו הסיעה כולה בוועדת הכספים בהחלטה נחושה, תביעת פה אחד, שהדבר הזה חייב לבוא לאישור.

מיכאל בריזר (המערך):

אז אנחנו הייחודיים.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

צר לי עד מאוד כי בגלל כל מיני תרגילים, הדבר הזה הפך להיות שולי.

עדנה סולודר (המערך):

זו פשוט הוצאת דיבה.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

היה סיכום — יש כיסוי תקציבי. כימים שבהם כך כותבים על הדיונים ועל התקציב, האם אין כשורה גדולה מזו, אם הכנסת במליאתה תביא את המסר הזה אל העם בישראל, אל אחינו באשר הם? מה קורה לנו? מה יקרה לנו אם אנחנו נמלא היום את חובתנו ללא הבדל מפלגה? הדבר נמצא בתקציב.

חיים רמון (המערך):

תפנה קודם כול אל ראש הממשלה.

עמיר פרץ (המערך):

למה אתה לא פונה לראש הממשלה?

חיים רמון (המערך):

אתה רוצה שאתה ואני נהיה נגד ראש הממשלה?

עדנה סולודר (המערך):

תביא את הבקשה אל שר האוצר.

אליהו בן-מנחם (המערך):

הרי ראש הממשלה הוא מהמפלגה שלך וגם שר האוצר. למה הוא לא הביא את זה?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רמון, יש לך עוד מעט רשות דיבור, אנא.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

חבר הכנסת חיים רמון, אל תהפוך את זה לדבר שבמחלוקת. תרשה לי, אתה רוצה את כל האמת? אתמול, כאשר היה ניסיון להביא זאת בוועדת הכספים, אתה יצאת נגד. אל תשחקו כאן משחק כפול.

חיים רמון (המערך):

רק הממשלה, רק הממשלה. גם שר האוצר הוא נגד. אתה רוצה שאני אחתור תחתיו? אתה רוצה שאני אחבור אליך נגדו? אני לא אעשה זאת.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

הוא לא יהיה נגד.

ראובן ריבלין (הליכוד):

אתה אמרת אתמול שזה ייחשב לכגיידה בתקציב.

ארבלי-אלמוזלינו, חבר הכנסת אורון וחבר הכנסת רן כהן לפסקה (2).

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי הכנסת
ש' ארבלי-אלמוזלינו, ח' אורון
ורן כהן לסעיף 14(2) — מיעוט
נגד — רוב
—
נמנעים
התיקון של חברי הכנסת ש' ארבלי-
אלמוזלינו, ח' אורון ורן כהן לסעיף 14(2)
לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

גם ההסתייגות הזאת לא נתקבלה. אנחנו עוברים להצבעה על ההסתייגות לפסקה (3) באותו סעיף. מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 74.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי הכנסת
ש' ארבלי-אלמוזלינו, ח' אורון
ורן כהן לסעיף 14(3) — מיעוט
נגד — רוב
—
נמנעים
התיקון של חברי הכנסת ש' ארבלי-
אלמוזלינו, ח' אורון ורן כהן לסעיף 14(3)
לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

גם הסתייגות זאת לא נתקבלה. אנחנו עוברים כעת להסתייגות של חבר הכנסת יעקב שמאי "אחרי פסקה (2) יבוא", כל הקטע שבלוח ההסתייגויות. זו הצבעה מס' 75.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת
י' שמאי לסעיף 14 — מיעוט
נגד — רוב
—
נמנעים
התיקון של חבר הכנסת י' שמאי לסעיף 14
לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

גם הסתייגות זאת לא נתקבלה. אני מבקש שבשעת ההצבעה יהיה כאן שקט גמור. חברת הכנסת נמיר, אקרא אותך לסדר. בשעת ההצבעה יהיה כאן שקט גמור.

פנחס גולדשטיין (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
תוציא אותה.

היו"ר ע' עלי:

גם זה יבוא. רבותי, אנחנו עוברים כעת להצבעה, מס' 76, על ההסתייגות לסעיף 14(9), של חברי הכנסת נ' ארד, י' ביבי, ש' ארבלי-אלמוזלינו, דן תיכון, רענן כהן ויעקב שמאי. מי בעד? מי נגד?

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. רבותי, חברי הכנסת, אני מבקש לשבת במקומות. חבר הכנסת ויינשטיין. אנחנו ניגשים כעת להצבעה. אבקש לשבת במקומות.

שלמה הלל (המערך):

אדוני היושב-ראש, שר השיכון העלה פה הצעה, אני רוצה להצביע בעדה. איפה זה מופיע? על מה הוא דיבר?

יעקב שמאי (הליכוד):

יש הסתייגות. אם יש לכם מצפון, יש הסתייגות ואתם יכולים להצביע עליה.

קריאות:

איפה ההסתייגות?

עמיר פרץ (המערך):

למי אתה מטיף מוסר?

חיים רמון (המערך):

איפה ההסתייגות?

יעקב שמאי (הליכוד):

תוכיחו זאת בהצבעה על ההסתייגות.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

שיבוא שר האוצר.

חגי מירום (המערך):

אנחנו רוצים לשמוע את הרפרנט של האוצר.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, חברי הכנסת, אנחנו ניגשים כעת להצבעה.

דוד ליבאי (המערך):

על איזה סעיף?

היו"ר ע' עלי:

על סעיף 14.

דן תיכון (הליכוד):

אני מבקש להסיר את כל ההסתייגויות שלי, למעט פסקה בעניין הסטודנטים.

היו"ר ע' עלי:

אנחנו עוברים להצבעה, מס' 72, על ההסתייגויות לסעיף 14. אני מבקש שבשעת ההצבעה יהיה כאן שקט גמור. חבר הכנסת אליאב, חבר הכנסת רמון. בסעיף 14, מי בעד ההסתייגות של חברי הכנסת יעקב שמאי ויגאל ביבי? מי נגד? חבר הכנסת תיכון ביקש להסיר את כל ההסתייגויות שלו, פרט לפסקה (6). לכן לא נצביע עליהן.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי הכנסת
י' שמאי וי' ביבי לסעיף 14 — מיעוט
נגד — רוב
—
נמנעים

התיקון של חברי הכנסת י' שמאי וי' ביבי

לסעיף 14 לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

ובכן, ההסתייגות לא נתקבלה. אנחנו עוברים להצבעה, מס' 73, על ההסתייגות של חברת הכנסת שושנה

היו"ר ע' עלי:

גם ההסתייגות הזאת לא נתקבלה. אנחנו עוברים להצבעה, מס' 79, סעיף 58 לאחר פסקה (3). כבקשת סיעת מפ"ם, להצביע בנפרד. מי בעד ההסתייגות? מי נגד?

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי סיעת

מפ"ם לסעיף 14 [סעיף 58

לאחר פסקה (3)] — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים —

התיקון של חברי סיעת מפ"ם לסעיף 14 [סעיף

58 לאחר פסקה (3)] לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

ההסתייגות לא נתקבלה. אנחנו עוברים להצבעה, מס' 80, על פסקה 59, באותו נושא, כהסתייגות סיעת מפ"ם. מי בעד? מי נגד?

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי סיעת

מפ"ם לסעיף 14 [סעיף 59

לאחר פסקה (3)] — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים —

התיקון של חברי סיעת מפ"ם לסעיף 14 [סעיף

59 לאחר פסקה (3)] לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

ההסתייגות לא נתקבלה.

שמעון שטרית (המערך):

— — מס' יסף.

היו"ר ע' עלי:

נצביע עתה על סעיף 14 כהצעת הוועדה. מי בעד סעיף 14 כהצעת הוועדה? יצביע. מי נגד? יצביע. זו הצבעה מס' 81.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 14, כהצעת הוועדה — רוב

נגד — מיעוט

נמנעים —

סעיף 14, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

אני קובע שסעיף 14, כהצעת הוועדה, נתקבל. אנחנו עוברים עתה להצבעה אחרי סעיף 14, להסתייגות של חברי הכנסת אלי דיין. שושנה ארבל-אלמוזלינו, רן כהן, שמעון שטרית ויעקב שמאי. זו הצבעה מס' 82. מי בעד ההסתייגות?

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של חברי הכנסת

א' דיין, ש' ארבל-אלמוזלינו,

רן כהן, ש' שטרית וי' שמאי

אחרי סעיף 14 — מיעוט

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי הכנסת

נ' ארד, י' ביבי, ש' ארבל-

אלמוזלינו רן כהן, רע' כהן

וי' שמאי לסעיף 14(9) — מיעוט

נגד —

נמנעים —

התיקון של חברי הכנסת נ' ארד, י' ביבי, ש'

ארבל-אלמוזלינו רן כהן, רע' כהן וי' שמאי

לסעיף 14(9) לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

גם ההסתייגות זאת לא נתקבלה. אנחנו עוברים כעת להצבעה, מס' 77, על ההסתייגות של חברי הכנסת יעקב שמאי, שמעון שטרית, דן תיכון רן כהן, רענן כהן ויגאל ביבי לסעיף 14 — שפסקה (6) תימחק. מי שהוא בעד יצביע בעד, מי שהוא נגד יצביע נגד.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי הכנסת

י' שמאי, ש' שטרית, ד' תיכון

רן כהן, רע' כהן וי' ביבי

לסעיף 14(6) — מיעוט

נגד —

נמנעים —

התיקון של חברי הכנסת י' שמאי, ש' שטרית,

רן כהן, רע' כהן וי' ביבי לסעיף 14(6)

לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

גם ההסתייגות זאת לא נתקבלה. לאחר מכן יש הסתייגות של חבר הכנסת תיכון. חבר הכנסת דן תיכון, האם אתה עומד על ההסתייגות הזאת או מוחק אותה?

דן תיכון (הליכוד):

מחקתי את כל ההסתייגויות.

היו"ר ע' עלי:

אנחנו עוברים כעת להסתייגויות של סיעת מפ"ם. האם אנחנו מצביעים על כל ההסתייגויות יחד, חבר הכנסת יאיר צבן?

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

רק על — —

היו"ר ע' עלי:

אנחנו מצביעים עתה על הקטע האומר "לפני פסקה (1) יבוא: 57 — — —". מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 78.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי סיעת מפ"ם

לסעיף 14 [לפני פסקה (1)] — מיעוט

נגד —

נמנעים —

התיקון של חברי סיעת מפ"ם לסעיף 14 [לפני

פסקה (1)] לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

סעיפים 15 ו-16, כהצעת הוועדה, נתקבלו. אנחנו עוברים עכשיו לסעיף 17. לסעיף זה יש הסתייגות לחבר הכנסת אלי דיין. ינמק אותה חבר הכנסת חיים רמון. יש לך חמש דקות, נא לעמוד בלוח הזמנים. אני מודיע כעת שאני אקפיד על לוח הזמנים. לפנינו יום ארוך, ולא ארשה בשום פנים ואופן לנואמים לסטות מלוח הזמנים שנקבע. יש לך בדיוק חמש דקות, בכקשה, חבר הכנסת רמון.

חיים רמון (המערך):

תודה, אדוני היושב-ראש. לפני כמה דקות עלה לכאן סגן ראש הממשלה וטען נגד מי, והלין נגד מי? כא והלין נגד האופוזיציה: למה האופוזיציה לא משתפת אתו פעולה בשבירת מסגרת התקציב ב-300 מיליון שקל. נגד הממשלה שבה הוא יושב? והוא עוד צועק עלינו.

אוריאל לין (הליכוד):

מה אתה מקשקש.

עמיר פרץ (המערך):

זו האמת. זה המצב.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת עמיר פרץ, חבר הכנסת חגי מירום, אני מבקש להפסיק את ההפרעות.

חיים רמון (המערך):

אני מציע לחברי הכנסת מן הליכוד, לפני שהם מעירים לי, לשאול את חבריהם מהממשלה אם — — —

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת ויינשטיין, חבר הכנסת צוקר.

חיים רמון (המערך):

אף שאנחנו היום באופוזיציה, מתוך אחריות לאומית ובניגוד לאינטרס המפלגתי שלנו באנו ואמרנו: לא נסכים שתפרץ מסגרת התקציב. באנו ואמרנו: אנחנו נהיה נאמנים לתקציב כפי שהוגש.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

כאשר החלטתם זאת לא ידעתם — — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת ויינשטיין, אני אקרא אותך לסדר.

זלמן שובל (הליכוד):

מה זה שייך לתאריכים?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שובל, אני מבקש.

חיים רמון (המערך):

בסוף דברי תבין.

אוריאל לין (הליכוד):

על איזו הסתייגות הוא מדבר? לא רשומה הסתייגות שלו.

היו"ר ע' עלי:

הוא מדבר על הסתייגות לסעיף 17, במקום חבר הכנסת אלי דיין.

חיים רמון (המערך):

אחזור על דברי. אנחנו החלטנו, שמתוך אחריות לאומית

— רוב

נגד

נמנעים

ההצעה של חברי הכנסת א' דיין, ש' ארכלי-אלמוזלינו, רן כהן, ש' שטרית וי' שמאי אחרי סעיף 14 לא נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

ההסתייגות לא נתקבלה. אנחנו עוברים להסתייגות של חבר הכנסת דן תיכון. מי בעד?

דן תיכון (הליכוד):

הסתייגותי לא קיימת.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת תיכון מבטל את הסתייגותו. אנחנו עוברים להצבעה, מס' 84, על ההסתייגות של חברי הכנסת חיים אורון, חסיין פארס ויאיר צבן לאחר סעיף 14. מי בעד ההסתייגות — יצביע בעד. מי נגד — יצביע נגד.

ה צ ב ע

בעד ההצעה של חברי הכנסת

ח' אורון, ח' פארס וי' צבן

— מיעוט

14 סעיף

— רוב

נגד

—

נמנעים

ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן אחרי סעיף 14 לא נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

ההסתייגות לא נתקבלה. אנחנו עוברים להסתייגות הבאה תחת הכותרת "לחלופין" של חברי הכנסת אורון, פארס וצבן. מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 85.

ה צ ב ע

בעד ההצעה לחלופין של חברי

הכנסת ח' אורון, ח' פארס

— מיעוט

וי' צבן אחרי סעיף 14

— רוב

נגד

—

נמנעים

ההצעה לחלופין של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן אחרי סעיף 14 לא נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

אנחנו עוברים לסעיפים 15 ו-16. לסעיפים אלה אין הסתייגויות. מי בעד הסעיפים האלה בנוסח הוועדה, יצביע. זו הצבעה מס' 86.

ה צ ב ע

— רוב

15 — 16

— מיעוט

נגד

—

נמנעים

סעיפים 15 — 16 נתקבלו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

חיים רמון (המערך):
חבר הכנסת ריבלין, תאמין לי שאתה אפילו לא שווה שאני אתווכח אתך. במצבך היום אני מציע לך שלא להתווכח.

ראובן ריבלין (הליכוד):
תגיד את השם של חבר הכנסת. תאמר שאני הוא, ושלא יחשבו שזה מישור אחר.

חיים רמון (המערך):
אני לא מצטט מוועדת הכספים. כנראה היה לו שיגעון גדלות באותו רגע. אם הוא חשב שזה הוא, היה לו שיגעון גדלות. כי הוא יודע שזה לא הוא.

בא השר ומבקש שהכנסת עכשיו, כשם כל הדברים בעולם, כאשר הממשלה עצמה לא מחליטה ולא קובעת ולא אומרת — שאני אפרוץ 300 מיליון שקל בתקציב. לפרוץ את התקציב? את כל התקציב אני מוכן לפרוץ, מההתחלה. אבל אז, לבנות מהתחלה את כל הסעיפים, ושלא יבואו ויטילו עלינו את האחריות.

אני מציע לסגן ראש הממשלה דוד לוי, שאם יש לו ויכוח עם הממשלה, יתווכח קודם כול שם, ולא יבוא לכאן — מינימום של אחריות, מינימום של מינהל ציבורי תקין. הוא לא יכול להצביע בעד התקציב? יודיע שהוא עוזב את הממשלה. אבל הוא לא יכול, כי זו ממשלת מעבר. אם כן, יודיע שהוא עוזב את תפקידו, שהוא איננו אחראי עוד לתפקידו. את זאת הוא יכול לעשות. לא ישתחף עוד בישיבות הממשלה אם הוא מצביע נגד התקציב. ואל יטיף לנו מוסר — יטיף לחבריו, יטיף לעצמו.

היו"ר ע' עלי:
תודה רבה לחבר הכנסת רמון. הסתייגות לחבר הכנסת שמאי. חבר הכנסת שמאי, האם אתה מבקש לנמק?

יעקב שמאי (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:
ההסתייגות שלך לסעיף 17. האם אתה רוצה לנמק? אני מבין שאתה מוותר על ההנמקה.

יעקב שמאי (הליכוד):
אני לא מוותר, אבל — — —

היו"ר ע' עלי:
אתה אחרון המסתייגים בסעיף הזה. אחר כך אנחנו ניגש להצבעה. תחליט אם אתה רוצה לנמק או לא.

אוריאל לין (הליכוד):
אדוני היושב ראש, יש לי הערה.

היו"ר ע' עלי:
אתה יכול להעיר בינתיים את ההערה שלך.

יעקב שמאי (הליכוד):
אני מוותר על רשות הדיבור.

היו"ר ע' עלי:
חבר הכנסת שמאי מוותר על רשות הדיבור. בבקשה, חבר הכנסת לין.

אוריאל לין (הליכוד):
מאחר שלפנינו יום ארוך, אני רוצה להסב את תשומת לבך לסעיף 126(ד) לחקנון, האומר, שאם נרשמה הסתייגות לסעיף מסוים, יקבל המסתייג רשות דיבור. אין בתקנון שום הוראה

חיים רמון (המערך):
חבר הכנסת בני בגין, יש חברים מסיעתך שלא הבינו, ולצורך אלה שלא הבינו אני חוזר על דברי. אני בטוח שאתה, חבר הכנסת בגין, הבנת. אבל יש מספר רב של חברי כנסת בליכוד שלא מבינים, לצערי ולצערך, אני מגיח, גם יחד.

אנחנו באנו ואמרנו: לא נפרוץ את המסגרת. ישבתי עם השר הממונה, ואמרנו — — —

דן תיכון (הליכוד):
אבל פרצת אתמול את המסגרת.

חיים רמון (המערך):
חבר הכנסת דן תיכון, זה בלתי אפשרי כך. אני אעמוד כאן עד שאגמור את דברי. אני מבקש מהיושב ראש שיאפשר לי לדבר.

דיבר פה השר דוד לוי. נתנו לו לדבר. אנחנו אמרנו: אנחנו לא נפרוץ את המסגרת. פתאום אתמול, בשעה 05:30, מופיע חבר הכנסת X, אינני רוצה לומר את שמו — — —

דן תיכון (הליכוד):
הבוקר.

חיים רמון (המערך):
הבוקר.

— — — ומציע להעביר 300 מיליון שקל מן הרוזבה למסגרת התקציב. 300 מיליון שקל, לאחר שאותו חבר כנסת, באותה ישיבה, כמה שעות קודם לכן, הודיע שאם תהיה פריצה ב-20 מיליון שקל, כל התקציב ילך לעזאזל.

אליהו בן-מנחם (המערך):
תגיד באיזה 20 מיליון שקל מדובר. מדובר — — —

חיים רמון (המערך):
אני צריך עזרה. חבר הכנסת בן-מנחם.

300 מיליון שקל בבוקר, בלי דיון, בלי לדעת עבור מה. רק משום שהוא באותו מחנה, כל האחריות נגמרה.

ראובן ריבלין (הליכוד):
אתה מדבר שטויות.

חיים רמון (המערך):
כל האחריות נגמרה.

אלי דיין (המערך):
אתה עשית את זה.

ראובן ריבלין (הליכוד):
הרי הוא מדבר שטויות.

אליהו בן-מנחם (המערך):
אדוני היושב ראש, קרא אותו לסדר.

היו"ר ע' עלי:
חבר הכנסת ריבלין, אני מבקש.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
— — — ואתם מדברים על חלוקת כספים.

ראובן ריבלין (הליכוד):
ואני עוד חשבתי אי פעם שאתה יכול להיות שר.

נגד — רוב
נמנעים —
התיקון של חבר הכנסת י" שמאי לסעיף 17
לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

ההסתייגות לא נתקבלה. אנחנו עוברים להסתייגות לחלופין של חבר הכנסת יעקב שמאי לסעיף 17. מי בעד ההסתייגות? מי נגדה? זו הצבעה מס' 89.

ה צ כ ע

בעד ההצעה של חבר הכנסת

י" שמאי לסעיף 17 — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים —

ההצעה של חבר הכנסת י" שמאי לסעיף 17
לא נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

ההסתייגות לא נתקבלה. אנחנו עוברים להצביע על סעיף 17 כהצעת הוועדה. מי בעד סעיף 17 כהצעת הוועדה? מי נגד? זו הצבעה מס' 90.

ה צ כ ע

בעד סעיף 17, כהצעת הוועדה — רוב

נגד — מיעוט

נמנעים —

סעיף 17, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

אני קובע שסעיף 17 אושר כהצעת הוועדה. לסעיף 18 אין הסתייגויות. מי בעד הסעיף הזה כהצעת הוועדה? — יצביע. זו הצבעה מס' 91.

ה צ כ ע

בעד סעיף 18 — רוב

נגד — מיעוט

נמנעים —

סעיף 18 נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

סעיף 18, כהצעת הוועדה, אושר. כזה תמה הקריאה השנייה של חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה). התש"ן — 1990. כעת אנחנו עוברים להצבעה בקריאה שלישית על חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה). התש"ן — 1990. האם ליושבראש ועדת הכספים יש הערה בעניין זה?

שלמה הלל (המערך):

היתה הסתייגות שנתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שלמה הלל, נתקבלה ההסתייגות אחרי סעיף 5 של חברי הכנסת שולמית אלוני, דוד צוקר וחיים אורון. אני מבקש לדעת, האם ליושבראש הוועדה או הממשלה מבקשים להצביע על כל החוק הזה בקריאה שלישית?

המאפשרת למסתייג להעביר את זכות ההסתייגות לאדם אחר. משום כך אני מבקש כי מעתה והלאה לא נחזור על מה שהיה, שמסתייג מעביר לאדם אחר את רשות הדיבור.

אורה נמיר (המערך):

ומה עם השרים?

דן תיכון (הליכוד):

להם מותר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת אוריאל לין, אתה מתייחס לסעיף 126(ד) כתקנון, ואחרי צורך בקביעה שלך. אבל הואיל ובמשך היום נתנו לחברי כנסת להחליף חברי כנסת שרשמו הסתייגות, גם אני הרשיתי לחבר הכנסת רמון להתחלף.

אוריאל לין (הליכוד):

אני מבקש שלא להמשיך כזה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת אוריאל לין, אני אמרתי שאתה צורך בקביעתך. אני נהגתי כך משום שכך נהגו קודם, במשך היום. לא רציתי להפלות לרעה את חבר הכנסת חיים רמון בשל העובדה שאני יושב כאן על כס היושבראש.

יאר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

יושבראש הכנסת רב שילנסקי קבע כאן הלכה בישיבה בבוקר: במקרה שהודיעו בוועדת הכספים שחבר כנסת מופיע בשם הסיעה, רשאי חבר כנסת מסיעתו להחליף אותו.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יאר צבן, ליושבראש הכנסת קבע זאת כשהיה מדובר על הסתייגות של חבר הכנסת בשם הסיעה כולה.

יאר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

גם אם נאמר.

היו"ר ע' עלי:

המקרה הזה שונה, ולכן אנחנו נפסיק את הוויכוח בעניין זה. קבעתי את אשר קבעתי. אנחנו עוברים כעת להצבעה על סעיף 17. מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת אלי דיין, כפי שנימק אותה חבר הכנסת חיים רמון — יצביע. זו הצבעה מס' 87.

ה צ כ ע

בעד התיקון של חבר הכנסת

א' דיין לסעיף 17 — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים —

התיקון של חבר הכנסת א' דיין לסעיף 17
לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

אני קובע שההסתייגות לא נתקבלה. אנחנו עוברים להסתייגות של חבר הכנסת יעקב שמאי באותו סעיף. מי בעד ההסתייגות? מי נגדה? זו הצבעה מס' 88.

ה צ כ ע

בעד התיקון של חבר הכנסת

י" שמאי לסעיף 17 — מיעוט

— הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה); הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 8); הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 82) —

חיים רמון (המערך):	נגד	6 —
יש מכתב על העניין, לא עשו אותנו פראיירים.	נמנעים	8 —
היו"ר ע' עלי:	חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990, נתקבל.	
יושב-ראש ועדת הכספים איננו. ממלא-המקום שלו?	היו"ר ע' עלי:	
חבר הכנסת חיים רמון, אנחנו בשעת ההצבעה, אל תפריע לי לנהל את הישיבה.	ובכן, חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990, אושר בקריאה שלישית.	
אנחנו עוברים כעת להצבעה בקריאה שלישית על חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990. מי בעד החוק בקריאה שלישית — יצביע. זו הצבעה מס' 92.	שאל עמור (הליכוד):	
	אני מבקש להוסיף את קולי.	
	היו"ר ע' עלי:	
ה צ ב ע ה	אני מוסיף את קולך. בעד — 57, נגד — שישה, נמנעים — שמונה. החוק אושר בקריאה שלישית.	
56 —		
בעד החוק		

כג. הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 8), התש"ן — 1990* (קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ע' עלי:	1 ולסעיף 2 אין הסתייגויות. מי בעד הסעיפים האלה כהצעת הוועדה? מי נגד? זו הצבעה מס' 93.	
אנחנו עוברים כעת להמשך סדר-היום: הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 8), התש"ן — 1990, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. יביא את החוק יושב-ראש ועדת הכספים.	ה צ ב ע ה	
שמעון שטרית (המערך):	בעד סעיפים 1 — 2	רוב —
אני מבקש הפסקה קצרה. יושב-ראש ועדת הכספים בדרכו הנה.	נגד	— מיעוט
היו"ר ע' עלי:	נמנעים	—
אני לא מקבל את בקשתך. חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, אני מבקש לגשת לנמק את חוק הבנקאות. החוק הזה קצר, אין הסתייגויות, אנחנו מייד מצביעים.	סעיפים 1 — 2 נתקבלו.	
אריאל ויינשטיין (כשם ועדת הכספים):	היו"ר ע' עלי:	
כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנני מתכבד להביא את חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 8), התש"ן — 1990, לקריאה שנייה ושלישית. חוק זה נדון בכנסת בקריאה ראשונה ביום כ"ה בשבט התש"ן והועבר לוועדת הכספים. ועדת הכספים מתכבדת בזאת להגיש את החוק לבית ללא הסתייגויות לקריאה שנייה. תודה רבה.	החוק אושר בקריאה שנייה. כעת אנחנו מצביעים על הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 8), התש"ן — 1990, בקריאה שלישית. מי בעד? מי נגד? זו הצבעה מס' 94.	
היו"ר ע' עלי:	ה צ ב ע ה	
חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה על חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 8), התש"ן — 1990, בקריאה שנייה. לסעיף	בעד החוק	רוב —
	נגד	— מיעוט
	נמנעים	—
	חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 8), התש"ן — 1990, נתקבל.	
	היו"ר ע' עלי:	
	חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 8), התש"ן — 1990, אושר בקריאה שלישית.	

כד. הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 82), התש"ן — 1990** (קריאה שנייה וקריאה שלישית)

אריאל ויינשטיין (כשם ועדת הכספים):	היו"ר ע' עלי:	
כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להגיש את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 82), התש"ן — 1990. חוק זה מקורו בתיקון לפקודת מס הכנסה (מס' 80), אשר נדון בכנסת בקריאה ראשונה ביום ח' בחשוון התש"ן והועבר לוועדת הכספים.	אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום: הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 82), התש"ן — 1990, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. יביא את החוק חבר הכנסת אריאל ויינשטיין.	

* "דברי הכנסת", חוב' י"ח, עמ' 2315; נספחות.
** "דברי הכנסת", חוב' ג', עמ' 236; חוב' י', עמ' 1158; חוברת זו, עמ' 3072; נספחות.

ודאות שתלויה את כלל החברה ואת היוזמים, גם אלה שבאים מבפנים וגם אלה שבאים מן החוץ. בלי התחושה של ודאות ושל יציבות לא יבואו משקיעים. ליתר דיוק, מספר המשקיעים והיקף ההשקעות יהיו רחוקים מהצרכים של המשק הישראלי, של מדינת ישראל.

לכן יש לקשור את המשבר המדיני בנושא שלפנינו. אילו במקום להפחית שיעורי מס הייתם נוקטים דרך אחרת ולא מחוללים את המשבר על ההליכה לקהיר והייתם מקבלים את היוזמה של בייקר, היה סיכוי-סביר, לא ודאות, שהיתה מתחילה פסיפיקציה בינינו לבין הפלשתינים, לאט לאט. האנפיאדה היתה נרגעת, הגלויים סביבה משני הצדדים היו נרגעים. לדבר הזה היה ערך מבחינת יוזמים והשקעות ותחושת יציבות וודאות אף מונים יותר מתיקון זה או אחר בחוק.

מלה אחרונה. כל המחקרים בשנים האחרונות הוכיחו, כי בעשור האחרון עלתה מדינת ישראל לפסגת האישוריות בהתחלקות ההכנסות מיגיעה אישית. השאלה שהממשלה לא עונה עליה, אלא מגיבה עליה בצעדים המחזקים את המגמה הזאת, היא: מה היא מתכוונת לעשות במדיניות הכלכלית בכלל, במדיניות החברתית בפרט. בכלל זה במדיניות המיסוי והתחלקות ההכנסות כדי לצמצם את הפערים, שהם ברמה בלתי נסבלת במדינה שבה נטל ביטחון וצרכים של קליטת עלייה ומיזוג גלויות ומיזוג עולים ותיקים שעדיין לא נקלטו די עם עולים חדשים? כל אלה מחייבים אותה להגביר את הסולידריות החברתית ולצמצם את הפערים החברתיים. על זה אין תשובה.

הממונה על הכנסות המדינה, מר יורם גבאי, אמר לאחרונה בפני ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, שמרבית המחקרים שפורסמו באחרונה על משקים לאומיים שונים מוכיחים בעליל, שבמבט על פרקי זמן ארוכים יש קורלציה, יש מתאם בין רמת השוויוניות לבין כושר הצמיחה של המשק. יש מקרים שבהם בפרקי זמן קצרים משק מזנק תוך היווצרות של פערים אדירים, אבל לא בחשבון של טווח ארוך. והמציאות הישראלית מוכיחה זה 15 שנים, שהפערים גדלים והקיפאון בצמיחה הוא עמוק מאוד.

אינני מציג את הדברים כגדר של סיבה ומסובב, אבל זה חלק מהתמונה שמסבירה את המצב.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת יאיר צבן. חבר הכנסת תופיק טובי, בבקשה, גם ממך אני מבקש מאוד, שאם יש לך הסתייגויות נוספות, נמק את כולן בבת אחת.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנמק את כל ההסתייגויות יחד.

החוק הזה, שעיקרו הקלות לבעלי ההון בתשלומי מס הכנסה, מבטא את התקציב שאנחנו דנים בו היום. הוא המשך למדיניות של הענקת הטבות לבעלי ההון — לחברות ולמוסדות פיננסיים, עליידי הסכרה דמוגית, שזה יועיל לצמיחה, לפריחה, למלחמה באבטלה.

כבר זמן רב התנסונו במדיניות הזאת, אשר הוכיחה את אי-נכונותה. היא הוכיחה שהמדיניות המזהרת הזאת אינה מושגת בדרך הזאת, והולך ומעמיק והאבטלה הולכת ומתרחבת מדי שנה בשנה. כל הדמוגיה הזאת של הטבות לבעלי ההון בהנמקה של צמיחה והבטחת תעסוקה ועבודה

החוק חולק על-פי החלטות הכנסת ביום כ"ח בכסליו התש"ן, וביום כ' בניסן התש"ן — 28 במרס 1990.

החוק מוגש, בצירוף הסתייגויות, לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. אני מבקש לאפשר למסתייגים לנמק את הסתייגויותיהם.

אני מבקש לומר, שהחוק בא להפחית בהדרגה את שיעור מס ההכנסה על חברות עד לביטולו המוחלט בשנת המס 1992. כך שיחול על חברה רק מס חברות.

במהלך דיוני הוועדה נקבע, שחקופת המעבר שבה תחול ההפחתה המורגת תתחיל ב-1 ביולי 1990 ותסתיים בסוף 1992.

הוועדה רואה חשיבות באישור החוק כאשר הוא מפחית את המס על המגזר העסקי ומאפשר צמיחה, הרחבת מפעלים והשקעות.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת אריאל ויינשטיין. אנחנו עוברים להנמקת ההסתייגויות. לסעיף 1 הסתייגות לחברי הכנסת תופיק טובי וחיים אורון. שניהם אינם נוכחים באולם. אנחנו עוברים לסעיף 2. לסעיף זה יש הסתייגות לחברי הכנסת תופיק טובי ויאיר צבן. רשות הדיבור לחבר הכנסת יאיר צבן להנמקת ההסתייגות. חבר הכנסת צבן, יש לך הסתייגות גם לסעיף 7. אני אבקש ממך לנמק את שתי ההסתייגויות יחד. בבקשה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הוויכוח על שיעורי המס הוא ויכוח ישן, הוא ויכוח מתמיד, הוא ויכוח הנוגע להתחלקות ההכנסות בחברה הישראלית.

אומרים לנו, שיש מתאם מלא בין נטל המס לבין המוטיבציה להשקעות. אין ספק שיש ומשקיע דואגים במיוחד לשני דברים: ראשית, להבטיח את ההשקעה, את הקרן; ושנית, להבטיח את מירב הסיכויים לרווחים טובים. מי שרוצה שמשקיעים אכן ישקיעו, בין שהם ישראלים ובין שאלה משקיעים מחוץ-לארץ שבאים להשקיע בישראל, חייב לעודד את ההשקעות הללו.

אבל, פעמים רבות אנחנו שואלים את השאלה: האם עידוד ההשקעות אצלו משיג את מטרות, או שמא הוא מביא לתוצאות אחרות מאלה המצופות? אנחנו יודעים שברפורמה במס שנעשתה לפני שנתיים או שלוש שנים, שחוללה שינוי דרמטי בחלוקת נטל המס, הבטיחו לנו מחולליה של הרפורמה שהדבר הזה יביא למפנה במוטיבציה להשקעות במשק הישראלי, שהרי נימוק אחר לא היה בפיהם. הם לא יכלו לומר על הרפורמה הזאת שהיא מרבה צדק, שהיא מצמצמת פערים, שהיא מתקנת עיוותים, שהיא מחזקת את הסולידריות החברתית. הדבר היחיד שהם נתלו בו וראו בו מקלט בפני הביקורת היה, שהרפורמה הזאת תגביר את הנכונות להשקיע במשק הישראלי. הסתבר שלא כך היו פני הדברים, מפני שהנתנים לצמיחה ולהשקעות, החסרים בחברה הישראלית, הם לא דווקא בתחום הרווחים. אפשר לספר הרבה סיפורים על משקיעים שהשקיעו והתעשרו במהלך שנים מעטות בשעה שהכלכלה הישראלית לא השתוללה תחת חותם הליברליזציה, בשעה שהאינפלציה לא גאתה למאות אחוזים, בשעה שהמשק לא עמד בסיומן של הרפתקנות כלכלית.

מה שחסר לנו היום, חבר הכנסת לנדא, זוהי תחושת

ועל כן, בהסתייגויות שהגשנו, אנחנו מנסים באיזו צורה להבטיח, שכספים אלה ומימון זה, אשר הולך לבעלי היכולת, לבעלי הממון, ילך לאפיק אחר, לאפיק של שירותי החברה, לאפיק המלחמה במובטלים, לאפיק של תיעוש הכפרים הערביים ועזרה לרשויות המקומיות הערביות. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה. לסעיף 5 יש הסתייגות של חבר הכנסת פארס.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
מוותר על ההנמקה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת חיים אורון איננו באולם. חבר הכנסת שמאי איננו באולם. חבר הכנסת שמאי שוב איננו. אנחנו עוברים להצבעה, ולפני הצבעה, חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, בבקשה.

אריאל ויינשטיין (בשם ועדת הכספים):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו נתונים באכטלה עמוקה. אחת הבעיות המרכזיות של המשק היא, כיצד לשפר את מצב המובטלים. החוק הזה מקדם אותנו לקראת השגת המטרה הזאת, משום שהורדת המס במגזר העסקי נותנת תמריץ להרחבת מפעלים וליצירת מקומות תעסוקה חדשים.

מנימוקים אלה אני מבקש לדחות את ההסתייגויות.

היו"ר ע' עלי:

רכותי חברי הכנסת, אנחנו מצביעים בקריאה שנייה על הצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 82), התש"ן — 1990. לסעיף 1 יש הסתייגות של חברי הכנסת תופיק טובי וחיים אורון. מי בעד ההסתייגות? מי נגד? זו הצבעה מס' 95.

ה צ ב ע

בעד התיקון של חברי הכנסת

ת' טובי וח' אורון לסעיף 1 — מיעוט

נגד — רוב

נמנעים —

התיקון של חברי הכנסת ת' טובי וח' אורון

לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

אני מעמיד את סעיף 1 כהצעת הוועדה להצבעה מס' 96.

ה צ ב ע

בעד סעיף 1, כהצעת הוועדה — רוב

נגד — מיעוט

נמנעים —

סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בסעיף 2 יש הסתייגות לחברי הכנסת תופיק טובי ויאיר צבן. אני מעמיד אותה להצבעה, מס' 97.

מחפה על היסודות, על הסיבות היסודיות, הבסיסיות להמשך הקיפאון הזה, למצב הכלכלי החמור. יש כאן התעלמות מהמציאות הפוליטית שאנו חיים בה, מההקצבה, מההוצאות הענקיות שאנו, המשק, התקציב ממשיך להפריש אותן להבטחת הכיבוש, לדיכוי העם השכן, העם הערבי הפלשתיני, ולמניעת השלום.

בלי שינוי רדיקלי במדיניות שתביא ותבטיח ביטחון ושלום לא תהיה צמיחה, ולא תהיה הבראה כלכלית כל זמן ששלושה-רבעים מהתקציב מוקצבים להוצאות צבאיות להבטחת הכיבוש וערעור הביטחון הכלכלי, החברתי והפוליטי.

נוסף על המענקים, על ההקלות שמבטיחים לבעלי ההון, עדים אנו לחלוקת השלמונים המבישה אשר מקוממת את הציבור, לקנוניות הבין-מפלגתיות בין שתי המפלגות הגדולות, עם כל היריבויות ביניהן. אלה מוליכות למצב החמור שאנו חווים אותו כ־ימים אלה, אחמול בלילה, ביום הזה, כשפורצים כל גדרות וכספי ציבור אשר יש הוועקים להם או לחלק מהם; מוסדות חינוך, נוער, בריאות, סעד — מקצצים בהם עד העצמות ופוגעים באוכלוסייה הרכה, החלשה, לטובת בעלי ההון ומחפשי השלמונים שמפיקים את מלוא התועלת מהסחטנות הפוליטית שלהם.

באותו זמן יש מגזרים חשובים הסובלים ממחסור ומאי-שלום של מה שהובטח להם, כמו, למשל, הרשויות המקומיות הערביות, שפעם שנייה נאלצות להכריז על שביתת מחאה, בגלל אי-העברת תשלומים שהובטחו להן ומגיעים להן, לדברים המינימליים שהם זכאיות להם.

ב-26 בפברואר היתה שביתה כללית של האוכלוסייה הערבית נגד ההתנכרות של הממשלה, יחד עם הבנקים, להבטחות שניתנו לרשויות המקומיות הערביות, להבטחת תשלום או כיסוי גירעונות חלקיים בסך 100 מיליון שקל. אלה סכומים שהובטחו, וכיצוע ההבטחה הזאת נדחה משבוע לשבוע, עד שבאו מים עד נפש, עד שמנתקים את אספקת המים לשתייה, כמו שהיה בשבוע שעבר כנצרת ובמקומות אחרים. זהו מצב כלתי נסבל.

הרשויות הערביות אינן דורשות הטבות. הן אינן דורשות שלמונים. הן דורשות את הזכות האלמנטרית, הן דורשות לקיים את מה שהובטח להן.

ושוב, אחרי השביתה הבטיחו שעוד יוסי-ימיים העניין יוסדר. ושוב התכחשות להבטחות.

חברי הכנסת, הדבר המעצב והמכאיב ביותר הוא, שמחלקים כאן כסף לזה ולזה, לתנועת נוער של מפלגה זו או מפלגה אחרת, ומיתוספים עוד שלמונים ועוד שלמונים, אבל למגזר הזה, לאוכלוסייה הערבית, הנאבקת על דברים אלמנטריים, על מים ועל לחם ועל שכר לעובדים, איש אינו מקים קול זעקה, איש אינו מפנה את תשומת הלב, תשכחו, תעשו מה שאתם רוצים, כאילו הם חיים על כוכב אחר לגמרי ולא במדינת ישראל. איך אפשר? איך אפשר?

מה אפשר להגיד על הממשלה הזאת, על הקנוניה הזאת הנרקמת בוועדת הכספים, המתעלמת מ-17% מאורחי מדינת ישראל? וכאן, בקלות מחלקים לבעלי ההון מאות מיליוני שקלים ומחלקים לייחודיים מאות מיליוני שקלים. והדברים האלמנטריים לרשויות הערביות המקומיות, איש לא חושב עליהם.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי הכנסת

ת' טובי וח' פארס לסעיף 6 — מיעוט

נגד — רוב

— נמנעים

התיקון של חברי הכנסת ת' טובי וח' פארס

לסעיף 6 לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

מי בעד הסעיף כהצעת הוועדה? זו הצבעה מס' 103.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 6, כהצעת הוועדה — רוב

נגד — מיעוט

— נמנעים

סעיף 6, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

לסעיף 7 יש הסתייגות לחברי הכנסת יאיר צבן, חיים אורון וחסיין פארס. אני מעמיד אותה להצבעה, מס' 104.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי הכנסת

י' צבן, ח' אורון וח' פארס

לסעיף 7 — מיעוט

נגד — רוב

— נמנעים

התיקון של חברי הכנסת י' צבן, ח' אורון

וח' פארס לסעיף 7 לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

אני מעמיד להצבעה, מס' 105, את סעיף 7 כהצעת הוועדה.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 7, כהצעת הוועדה — רוב

נגד — מיעוט

— נמנעים

סעיף 7, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

לסעיף 8 אין הסתייגויות. אני מעמיד אותו להצבעה, מס' 106.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 8 — רוב

נגד — מיעוט

— נמנעים

סעיף 8 נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

לסעיף 9 יש הסתייגויות לחברי הכנסת יעקב שמאי וחיים אורון. מי בעד הסתייגויותיהם לסעיף זה, בפסקאות (1) ו-(2), הצבעה מס' 107?

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי הכנסת

ת' טובי וי' צבן לסעיף 2 — מיעוט

נגד — רוב

— נמנעים

התיקון של חברי הכנסת ת' טובי וי' צבן

לסעיף 2 לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

אני מעמיד להצבעה, מס' 98, את סעיף 2 כהצעת הוועדה.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 2, כהצעת הוועדה — רוב

נגד — מיעוט

— נמנעים

סעיף 2, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

לסעיפים 3 ו-4 אין הסתייגויות. מי לסעיפים כהצעת הוועדה — יצביע, הצבעה מס' 99.

ה צ ב ע ה

בעד סעיפים 3 — 4 — רוב

נגד — מיעוט

— נמנעים

סעיפים 3 — 4 נתקבלו.

היו"ר ע' עלי:

לסעיף 5 יש הסתייגות של חברי הכנסת תופיק טובי וחסיין פארס. מי בעד ההסתייגות — יצביע, הצבעה מס' 100.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חברי הכנסת

ת' טובי וח' פארס לסעיף 5 — מיעוט

נגד — רוב

— נמנעים

התיקון של חברי הכנסת ת' טובי וח' פארס

לסעיף 5 לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

מי בעד סעיף 5 כהצעת הוועדה? זו הצבעה מס' 101.

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 5, כהצעת הוועדה — רוב

נגד — מיעוט

— נמנעים

סעיף 5, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

לסעיף 6 הסתייגות של חברי הכנסת תופיק טובי וחסיין פארס. אני מעמיד אותה להצבעה, מס' 102.

היו"ר ע' עלי:
לסעיף 10 אין הסתייגויות. מי בעד הסעיף כהצעת
הוועדה, הצבעה מס' 110?

ה צ ב ע ה
בעד סעיף 10 — רוב
נגד — מיעוט
נמנעים —
סעיף 10 נתקבל.

היו"ר ע' עלי:
אנחנו עוברים כעת להצבעה בקריאה שלישית על הצעת
החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 82), התש"ן — 1990.
האם ליושב־ראש ועדת הכספים של הכנסת או לממשלה יש
הערות? אני מבין שלא. אפשר להצביע בקריאה שלישית. אני
מעמיד את החוק להצבעה, מס' 111, בקריאה שלישית.

ה צ ב ע ה
בעד החוק — 15
נגד — 6
נמנעים — אין
חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 82),
התש"ן — 1990, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:
אני מבקש להעיר לחברים, חבר הכנסת אורון, בתוך חמש
שניות מתום ההצבעה אתה יכול לשנות את ההצבעה שלך.
להבא, אם משהו טועה, בתוך חמש השניות שלאחר ההצבעה
הוא יכול לשנות את הצבעתו.

כה. הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1990, התש"ן — 1990*

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ע' עלי:
אני עוד אחייעץ ואומר לכם.
תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אדוני היושב־ראש, אתה הודעת שהדיון כולו יהיה ביחד,
על החוק ועל התקציב. אבל זה החוק: הצעת התקציב היא
לחור. יש הסתייגויות, ובעלי ההסתייגויות ינמקו אותן שלא
במסגרת הזמן הכולל שהוקצה לתקציב, אלא זה דיון נפרד
שצריך לקיים עליו את ההצבעות על כל סעיף וסעיף, ואחר כך
עוברים לדיון על התקציב.

היו"ר ע' עלי:
חבר הכנסת תופיק טובי, אתה צודק, וכך יהיה.
חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
לא הבנתי במה מדובר.

היו"ר ע' עלי:
רבותי, אני רוצה להבהיר. בעצם יש כאן שני נושאים. יש
הצעת תקציב ויש חוק התקציב. אנחנו דנים כעת בהצעת חוק
התקציב. בבקשה, ליושב־ראש ועדת הכספים.

ה צ ב ע ה
בעד תיקונים 1 — 2 של חברי
הכנסת י' שמאי וח' אורון
לסעיף 9 — מיעוט
נגד — רוב
נמנעים —
תיקונים 1 — 2 של חברי הכנסת י' שמאי
וח' אורון לסעיף 9 לא נתקבלו.

היו"ר ע' עלי:
מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת תופיק טובי, הצבעה
מס' 108?

ה צ ב ע ה
בעד התיקון של חבר הכנסת
ת' טובי לסעיף 9 — מיעוט
נגד — רוב
נמנעים —
התיקון של חבר הכנסת ת' טובי לסעיף 9
לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:
אני מעמיד להצבעה, מס' 109, את סעיף 9 כהצעת
הוועדה.

ה צ ב ע ה
בעד סעיף 9, כהצעת הוועדה — רוב
נגד — מיעוט
נמנעים —
סעיף 9, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:
אנו עוברים לסעיף הבא שעל סדר־היום: הצעת חוק
התקציב לשנת הכספים 1990, התש"ן — 1990, בקריאה שנייה
ובקריאה שלישית. תחילה יביא את הצעת התקציב, ולאחר מכן
את חוק התקציב, ליושב־ראש ועדת הכספים של הכנסת. חבר
הכנסת אברהם שוחט, בבקשה.

אני מבקש להבהיר לחברי הכנסת, שלאחר מכן ההנמקות
להסתייגויות מתקיימות בצורה שונה מזו שהורגלנו לה בחוק
ההסדרים. פורסמה כאן רשימה של הנואמים, ואיש איש ייקרא
בתורו להסתייג. חברי הכנסת מהסיעות השונות שלא נרשמו
ומעוניינים לנמק את ההסתייגויותיהם מתבקשים להירשם. אני
מודיע, כדי שלא תהיינה אחר־כך טענות ומענות: חברי כנסת
שיקרא שמם והם לא יימצאו באולם, הם פשוט יאבדו את
תורם ולא נאפשר להם לבוא ולהירשם שנית.

יושע מצא (הליכוד):
אדוני היושב־ראש, מתי, לפי ההערכה שלך, תתקיימה
ההצבעות — בסוף כל ההסתייגויות או אחת לאחת?

* "דברי הכנסת", חוב' ט"ו, עמ' 1950: נספחות.

אברהם שוחט (י"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב ראש, חברי הכנסת, לא אאריך בדברי, שכן חלק מאתנו, בעיקר חברי ועדת הכספים, נמצאים לאחר שתי יממות וחצי של עבודה רצופה כמעט, אשר כסופה הונחה על שולחן הכנסת הצעת התקציב לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

בראשית דברי אני רוצה להודות באמת מקרב לב לחברי ועדת הכספים, לעובדי הוועדה, לצוות המוכשר והמסור ולכל אלה שהופיעו בפני הוועדה במשך חודשיים ימים של ישיבות רבות וארוכות מאוד, במשך מאות שעות, אשר בהן השקענו מאמץ על-מנת לדון בתקציב, לדון בחוק יסודות התקציב, וכל זאת במגמה להניח על שולחן הכנסת ביום האחרון של המושב תקציב אשר ראוי לשמש כלי לביצוע מדיניותה הכלכלית של הממשלה.

ברוניים על התקציב כחרנו להתמקד בעיקר בכמה משרדים אשר החוט המקשר ביניהם הוא הנושא המרכזי המלווה את הוויית חיינו היום, נושא העלייה. לפיכך עסקנו ביתר יסודיות במשרד לקליטת העלייה, במשרד השיכון, במשרד העבודה והרווחה ועוד במשרדים מספר אשר עיסוקם נוגע לעלייה וחלק מפעילותם קשור בצורה זו או אחרת בה.

כבר נאמר רבות, גם בתקשורת, גם באולם הזה, כי התקציב אינו מבטא את הצורך האמיתי של מדינת ישראל מבחינת היכולת לטפל בתופעה המרנינה, החשובה והדרמטית של העלייה הגדולה המגיעה לארץ מדי יום ביומו. ככל המשרדים, מעבר לבדיקת הפעילות השוטפת, רצינו לראות ולשמוע כיצד נעשית ההיערכות וכיצד היא מוצאת את ביטוייה בתקציב לקראת קליטת עלייה כה גדולה.

לצערו הרב, נוכחנו לדעת, שכרוב המשרדים, אולי ככולם, בסיכומם של דבר אנחנו עומדים במצב, שהתקציב נבנה על בסיס הנחות הרבה יותר פשוטות, על בסיס הערכות הרבה יותר נמוכות של עלייה מברית-המועצות בשיעור של כ-30,000 נפש ועוד כ-10,000 נפש משאר חלקי תבל.

כלי להיכנס לפרטים ולמספרים המתגלגלים ומתרוצצים בכל מקום אפשרי, המספר האמיתי הוא גדול הרבה יותר, והנגזרת מכך, שצריכה למצוא את ביטוייה בתקציב, איננה קיימת.

אכן, קיבלנו הסברים כיצד יתבצעו הדברים כאשר ייווצר הצורך. אין ספק שממשלת ישראל תצטרך להביא לכית הזה תיקון לתקציב אשר ייתן צרכים האמיתיים הנובעים מהעלייה, שכן לא יעלה על הדעת שתקציב המדינה, המשמש כלי לפעולתם של הממשלה ושל המשק, לא יבטא את האירוע הגדול ואת הצורך הגדול בכספים ובאמצעים לפיתוח מגורים, לפיתוח תעסוקה, ליינו צרכים חברתיים, לקליטת חינוכית ולכל הקשת הרחבה של נושאים אשר בהם צריך לעשות, אם רוצים לקלוט עלייה כראוי.

אני גם רוצה להגיד, שאישור התקציב היה על רקע אירוע פוליטי אשר לכאורה היה צריך להכביד מאוד על דיוני הוועדה. הממשלה איבדה את אמונה של הכנסת, מרכיב מרכזי בממשלה פרש, הממשלה הלכה לממשלת מעבר, ואילו אנחנו, בוועדת הכספים, היינו צריכים להחליט, בסיכומי של דבר, כיצד אנחנו פועלים על-מנת שלמדינת ישראל יהיה תקציב. אני חושב שזה מצב ביניים שלא היה קיים מעולם, ובו יושב ראש ועדת הכספים לכאורה, ואולי באופן אמיתי נמצא באופוזיציה, בממשלה ששר האוצר נמצא בתוכה, ואולי זה מקרה יוצא דופן בהווי הפוליטי הפרלמנטרי שלנו.

אברהם ורדיגר (אגודת ישראל):
זה דווקא מעניין.

אברהם שוחט (י"ר ועדת הכספים):

ייתכן, גם בקטע של השבועיים האלה זה עבר לא רע, אני לא יודע מה יהיה בעתיד. מייד כאשר החלו ניצני המשבר הפוליטי לצוץ מעל פני השטח חשבתי ואמרת שאנחנו, בוועדת הכספים, חייבים להמשיך ולפעול כאילו אין משבר. האי-יציבות הפוליטית, הבעיות הכרוכות בהרכבת ממשלה והמתח בין המפלגות הגדולות כה גדולים, שתפקידנו היה לעשות מאמץ עליון על-מנת להביא לכך שב-31 במרס, או ב-1 באפריל, יהיה למדינת ישראל תקציב, וזאת מעבר למחלוקות הפוליטיות ומעבר לתפיסות השונות, שכן, לפי דעתי, לא יכול העם בישראל לעמוד במצב של אי-יציבות כלכלית נוסף על האי-יציבות הפוליטית.

לפיכך, מייד כאשר החל המשבר אמרתי, כי עמדתי היא לאשר תקציב לשנה, לא לאשר תקציב לתקופה קצרה, אף שהתקציב מחייב התאמות מרובות, אבל חשבתי שהאיתות שאומר שיש תקציב למדינה, האיתות שאומר שוועדת הכספים אכן השלימה עבודתה, יש לו משמעות מבחינת יציבות המשק.

בעזרת חברי בוועדה כולה ובעזרת מרכז סיעת הליכוד בוועדה, חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, מצאנו לנכון לגבש תוכנית שבה נוכל לפעול יחד על-מנת להעביר את התקציב ולהביא אותו למצב של תקציב מושלם המוכא היום לכאן לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

שלושה עקרונות ליו את התפיסה שלי בעניין: א. לשאוף להגיע לתקציב של שנה, עם כל המגבלות שאני יודע עליהן, כפי שאמרתי בתחילת דברי, שהתקציב יחייב שינוי: ב. לעשות מאמץ עליון לקיים את הרפורמה אשר היתה בתוך התקציב וחייבה מאמץ ופשרות לא קטנות, אבל בעיקרון — להגיע למצב שבו הרפורמה אכן תצא אל הפועל: ג. לעשות מאמץ עליון כדי שהתקציב לא יפרץ מבחינת היקפו והגירעון הנמצא בו לא יגדל מעבר למה שהוסכם.

ואכן, לאחר שסיכמתי את הדבר עם כמה חברים מרכזיים בוועדה, יצרתי קשר עם האחראי לתיק האוצר, השר דן מרידור, הצגתי בפניו את התוכנית ואמרתי לו, שאם נעביר יחד, בכוחות משותפים, עם חברי הוועדה, נוכל לעמוד במשימות האלה, אף שבאופן מעשי אנחנו נמצאים בוועדה שהיא מאוד לא יציבה מבחינה פוליטית, כמו הממשלה.

אני מוכרת להודות, שחברים בוועדה, מעבר לקטעים כאלה או אחרים, שהם בלתי נמנעים, גילו אחריות מרובה, והכוונות שעליהן הצהרתי לפני כשבועיים הגיעו למימושן המלא.

מונח לפניכם היום תקציב שהוא תקציב לשנה, מונח תקציב אשר הרפורמה, שעיקרה מתן פטורים בהיקפים גדולים מאוד, של כ-750 מיליון שקל במונחים של שנה, וביטול פטורים ידועים שהיו קיימים לקבוצות אוכלוסייה שונות כתשלום להקלות האלה במס, הרפורמה הזאת אכן הגיעה וקיבלה את מעמדה בצורת חקיקה כאן היום.

הדבר האחרון הוא אי-פריצת התקציב. אינני אומר שבוזה עמדנו בכל התחומים, אתמול בלילה אכן היו פריצות מסוימות בתקציב: אבל אני בטוח שבלא הקו הזה אשר אימצנו אותו, כל חברי הוועדה יחד, לא היינו מגיעים לתקציב כפי שהגענו היום, והפריצה היתה גדולה הרבה יותר.

אחד. אני מדבר היום על משרד החוץ, ובמיוחד אני מדבר על תקציב ההסברה במסגרת תקציב משרד החוץ.

חברי הכנסת, אם תעניין במספרים של תקציב ההסברה, תראו שלמעשה לא חל שום גידול, פרט לעדכון האינפלציוני, בתקציב ההסברה של מדינת ישראל מ־1988 ל־1989, ומ־1989 ל־1990. ואני מניח שכך היה גם ב־1987, ב־1986, וכן הלאה וכן הלאה. אנחנו מדברים על סכום ממוצע של 20 – 21 מיליון שקלים, כלומר כ־10 מיליון דולר. אני בוודאי לא אגלה שום סוד אם אומר, שהסכום הזה איננו כל כך רחוק מתקציבי ההסברה של כמה מן המפלגות הגדולות במערכת הבחירות האחרונה לכנסת. שימו לב: תקציב ההסברה הכולל של מדינת ישראל זהה פחות או יותר לגודלו של תקציב ההסברה של מפלגה גדולה במדינת ישראל במערכת הבחירות האחרונה לכנסת.

רבותי, מוכן שמדינת ישראל נמצאת תמיד במערכה קשה מאוד בתחום ההסברה. אני יודע שיש כאלה שמפריזים בחשיבותה של הסברה מדינית, יש כאלה שממעיטים בחשיבותה של הסברה מדינית. אפשר לראות את הדברים האלה בפרופורציה. ההסברה המדינית היא חלק בלתי־נפרד מאסטרטגיה מדינית של מדינה. אפשר להתווכח אם האסטרטגיה טובה או רעה. הסברה היא אחד הנרדכים הקשורים לטכורה של מדיניות החוץ של מדינה, ואנחנו רואים את זה בכל העולם. אנחנו רואים את זה במעצמות הגדולות.

אם, למשל, הממשל האמריקני מפיץ היום דוח לקונגרס האמריקני ואומר בו, שאש"ף עמד במגבלות שהוא לקח על עצמו כלפי ממשלת ארצות־הברית מבחינת פעולות טרור — זה אקט של הסברה. זה אקט של הסברה אמריקנית שניזון מהסברה אש"ףית, כאשר מאחורי זה עומד אינטרס מדיני של ארצות־הברית. כי הרי ארצות־הברית צריכה להצדיק גם בעיני דעת הקהל שלה את העובדה שהיא מנהלת משא־ומתן עם הארגון הנקרא אש"ף, והיא צריכה להצדיק את הטענה שהארגון הזה איננו עוסק בטרור, גם אם הוא עוסק בטרור.

רבותי, כאשר אני עומד על הסכום המזערי המיועד בתקציב להסברה הישראלית, אני גם רוצה שובין, שרק חלק קטן מזה מיועד לפעולות הסברה בפועל, כי גם פה יש ארמיניסטרציה, גם פה יש מנגנונים, גם פה יש הוצאות כאלה ואחרות. אינני יכול לומר היום בוודאות מה הוא החלק המיועד להסברה פרופור, אבל הוא רק חלק, הוא רק חלקיק מהתקציב הקטן הזה של כ־10 מיליון דולר, המופיע בחוברת התקציב.

רבותי, אנחנו חיים היום בתקופה שנושא ההסברה — בכקשה, אפשר לקרוא לזה גם תעמולה — השתנה מן הקצה אל הקצה, אפילו בתוך שלוש, ארבע, חמש השנים האחרונות. לא הרי צורכי ההסברה ב־1990 כצורכי ההסברה אפילו בזמן מלחמת לבנון, בוודאי לא כמו בתקופת קמפ־דיוויד. אנחנו חיים היום בתקופה של מה שנקרא "אינסטנט ניוז", חדשות באותו רגע: חבר הכנסת אלימלך אורי קרא לזה "אינסטנט היסטורי", היסטוריה שקורית ומדווחת בו ברגע.

מדינת ישראל מפגרת היום בנושא הזה. הסכומים העומדים לרשותו הם קטנים. אינני אומר שהסכף הוא חזות הכול, אבל ודאי שבלי הקצבת אמצעים נאותים לא נוכל לשכלל את הפעולות שלנו. ואני רוצה לומר לכם, שעם כל הסכנות שקיימות, נאמר, מפעולות אלימות של אש"ף, מפעולות טרור של אש"ף, המערכה העיקרית שאש"ף מנהל היום נגד מדינת ישראל היא בתחום ההסברה. זו המערכה העיקרית. ברעת הקהל העולמית, ברעת הקהל האמריקנית

אני רוצה לציין עוד נושא אחד, חשוב מאוד, שאומנם בהיקפו הכספי אינו גדול, אבל אנחנו עשוינו מאמץ כדי להעבירו גם ברמה הפוליטית־המפלגתית, כל אחד בביתו, וגם במסגרת הוועדה. זה הנושא של קיומו של יום לימודים ארוך, אומנם במתכונת מצומצמת, לא כפי שהציעה הממשלה, אבל בערי פיתוח, ביישובי העימות ובחלק גדול משכונות הרווחה ושכונות השיקום. כ־25 מיליארד ישראל יוכלו לקבל יום חינוך ארוך — — —

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
איזה אחוז?

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):
כ־25%, או 20%, נדמה לי, אינני בטוח.

חסיין פארס (מפלגת הפועלים המאוחדת):
כמה מהם ערכים?

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אנחנו קבענו בוועדה, שהמסגרת של שני שרים תוכל להוסיף יישובים ותישמר לכך אף רורכה תקציבית מתוך אי־ניצול ודאי שקיים בתוך התוכנית. הנושא של היישובים הערביים אכן הועלה בוועדה. מנכ"ל משרד החינוך ואנשי משרדו שמעו את הדברים, ואני משוכנע, אדוני חבר הכנסת פארס, שגם יישובים ערביים ייולבו בתוכנית הזאת, מעבר לאלה המוגדרים כרגע בחוק.

רבותי, אני חושב שהתקציב כפי שהוגש הוא תקציב הנותן תמונה אמיתית של מצב המשק. המקורות לא גדולים, הגירעון קיים בו, אבל ממנו אנחנו צריכים למצוא את המנוף ואת נקודת היציאה להתמודדות עם דברים העומדים בפנינו, בעיקר העלייה, ובמקביל — צמיחת המשק, הרחבתו ופיתוחו.

לא הייתי אומר, ואמרת זאת גם לפני כחודשיים, כשהתקציב הוגש, שאכן אתה מרגיש כאן תקציב דרמטי. תקציב שנותן בצורה קיצונית דברים כרוכים ויעדים כרוכים. אבל היו בו דברים מספר. היו בו דברים מספר בתחום הרפורמה במס, יהיו בו דברים מספר בנושא השקעות לפיתוח תשתיות, לצורך קליטת העלייה. כרגע אומנם המספרים זעומים, אבל אני בטוח שבהרחבת התקציב, כפי שאמרת, אכן נגיע לתמונה הזאת.

אני רוצה לחזור ולהודות לחברי בוועדת הכספים ולעובדי הוועדה על כך שעזרו לי להביא את התקציב היום לאישורה של הכנסת.

הי"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת אברהם שוחט. אנחנו עוברים להנמקת ההסתייגויות להצעת חוק התקציב. חבר הכנסת שאול עמור איננו. חבר הכנסת יאיר לוי איננו. חבר הכנסת זלמן שובל, בבקשה. אני מזכיר לחברי הכנסת, שחבר כנסת שלא יימצא באולם כשעה ששמו ייקרא פשוט יאבד את תורו. לרשותך עשר דקות, חבר הכנסת שובל. בבקשה.

זלמן שובל (הליכוד):

אדוני היושב־ראש, חברי הכנסת, בדרך כלל אני ידוע כאיש המסנגר על כל פעולה אפשרית לקיצוץ בתקציבים, בוודאי אם אפשר לשמור על מסגרת התקציב. אולי זה נשמע היום קצת היתולי, שעדיין מדברים על מסגרת התקציב אחרי מה שקרה ביום־ימיים האחרונים בוועדת הכספים ומחוץ לוועדת הכספים. אבל אני רוצה לנצל את הדקות העומדות לרשותי ולומר דווקא שאני מצר על תקציב קטן מדי בנושא

החלוקה איננו חלוקה לכול, אין תחושה של האזרחים במדינת ישראל שהאמצעים, המקורות, ניתנים לכול באורח שווה. לקופות-חולים של ההסתדרות — כן, לקופות-חולים אחרות — לא. לאנשים החוסכים בקופות הפנסיה של ההסתדרות — כן, לאנשים החוסכים בקופות אחרות — לא. למפעלים השייכים למערכת — כן, לאחרים — כן, אבל.

עובדים על הפקידים במקום על המחרטות. ובמערכת כזאת נוצר המשבר הממשלתי. על-ידי מי הוא נוצר? על-ידי מי שהיה שר האוצר. אצה לו הדרך שבועות מספר לפני התקציב. הוא לא יכול היה להמתין. שלום עכשיו, מקסם שווא עכשיו, מייד להשיב לכייקר.

מיכאל בריזהר (המערך):

אתם פיטרתם אותו, שכחתם?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

ודאי, ודאי, פיטר אותו.

עמיר פרץ (המערך):

אתה שוכח עובדות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

רבותי, על חשבון מי זה?

מיכאל בריזהר (המערך):

לא לנו הסיפורים האלה. שלום לא חשוב?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מאוד חשוב. תחכה שבועיים אחרי התקציב. תראה למה גרמת, למה גרמת.

מיכאל בריזהר (המערך):

למה פיטרתם אותו?

עמיר פרץ (המערך):

— — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת עמיר פרץ, יש לך עוד מעט עשר דקות, תוכל לדבר כמה שאהיה רוצה.

מיכאל בריזהר (המערך):

יש קצת כבוד לבית הזה. אי אפשר לספר בדותות כאן.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

שר האוצר הגיש לוועדת הכספים ולכנסת תקציב שבו מאות ורבריקות ריקות. מוסדות חינוך ללא תקציב, אפילו של פרוטה אחת, ומחר עובדיהם צריכים לקבל משכורת — מוסדות לימוד ומוסדות רוחניים ואחרים. הוא מגיש תקציב לכנסת, וכאשר הנושא הזה איננו בא על פחרונו, בעיצומו של העדר תקציב הוא יוצר את המשבר.

לכן, מה שקרה בשבועות האחרונים, כל החרפה והבושה שכולנו היינו עדים לה, הן תוצאה מכך ששר האוצר, האחראי למשק, לא היה אחראי לגורלו של הציבור. בתקופה כזאת לעשות משבר? כאשר יומיים לפני שהוא עוזב את המשרד, או יום, באישון לילה — עוד מאות מיליונים לקופות פנסיה, הסכם עם ההסתדרות שכל המערכת המקצועית אומרת שהוא הסכם הרסני. באישון לילה, במצב כזה הוא השאיר את המשק.

גם קודם לכן הוא חתר להפיל את הממשלה באמצעים כספיים. הוא התחשב בתקציב למטרות פוליטיות. הוא ישב עם נציגי מפלגות דתיות, ידע את הצרכים שלהן, ועיכב את החלוקה עד ל-31 במרס, עד הרגע האחרון. תבואו אתי

באופן מיוחד, באותן ארצות שלדעת קהל בהן יש השפעה על מערכות השלטון, ואין מקום שיש לה בו יותר השפעה מארצות-הברית, וכמובן, כך גם ביתר ארצות העולם החופשי והמערבי.

אני רוצה לומר, על כן, ונדמה לי שאני אומר זאת על דעתי של כל מי שעסק או עוסק בנושא ההסברה המדינית — הכנסת צריכה להוסיף סכומים, כי אנחנו עומדים בפני תקופה של החלטות גורליות, ולא משנה עכשיו אם אני מדבר כאיש ליכוד או כאיש מערך או כאיש מפלגה ציונית אחרת. כולנו צריכים להבין, שאנחנו עומדים בתקופה של הכרעות גורליות. מאחר שההסברה היא חוד-החנית בעניין הזה, אנחנו צריכים לתת לה את האמצעים הנאותים. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת זלמן שובל. חבר הכנסת מיכה גולדמן — איננו. חבר הכנסת גדליה גל — איננו. חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, בבקשה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, הבית הזה צריך לדעת וידוע, שלמעשה אנחנו דנים במשך שבועות בתקציב שאיננו ריאלי, בתקציב שבינו לבין המציאות, שבינו לבין הצרכים, רב המרחק. יש בתקציב הזה נקודת אור, ונקודת האור היא מה שאין בו — זוהי העלייה המגיעה. אין בו ביטוי לצורכי העלייה והקליטה.

איננו דנים במספרים, אבל אני חושב שאהיה קרוב לאמת אם אומר, שהעולים שהגיעו כבר מיצו במספרם את ההוצאה בתקציב. ויש צורך בסכומים לבנייה, שמענו זאת. ובתים שעכנה היום יהיו מוכנים בעוד שנתיים. יש צורך בכספים לקליטה, במוסדות חינוך, תרבות, דת, יש צורך בכספים לסיפוק צרכים רוחניים וחומריים של העולים החדשים.

עלינו לדעת, שבעוד שבועות מספר אנחנו נהיה עדים לדיון בתקציב נוסף, והשאלה הבסיסית שתעמוד בפנינו היא, מאין יילקחו המקורות לתקציב הזה.

אני מבקש לומר, שבשנה האחרונה חל שינוי מהותי. הפכנו למדינה של חלוקה. ואמרת קודם, שלפני זמן קצר יחסית היינו עדים למשבר ממשלתי.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

חבר הכנסת ויינשטיין, זה מתחיל בכסף וזה ייגמר בטריטוריה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

זה מתחיל בכסף וייגמר בטריטוריה.

רק לפני זמן קצר היינו עדים לכך שממשלה כמעט נפלה בגלל סירובו של שר האוצר לתקצב את משרד החינוך ב-10 מיליון שקל ואת משרד הבריאות ב-15 מיליון. ממשלה כמעט נפלה.

ומה קרה בשנה האחרונה? הוצאות מלוא החופן. וכשמסתכלים במקום אחד, בסקטור אחד, אי אפשר לעצור, כי רשימת הממתנים ארוכה וכל אחד מסתמך על מה שהאחר קיבל. כשהיד פתוחה, אין בקרה. באים לוועדת הכספים, בניגוד להמלצות אנשי המקצוע, מביאים לוועדה בקשות להוצאה של מאות מיליונים על סמך ניירות עמדה של הלקוחות ולא של האוצר, ואין גבול.

אין צמיחה, אבל יש אבטלה. אין השקעות, אבל יש רפיון. לא יצרנו משטר המעודד את הרצון לעבוד וליצור יותר, ומשטר

דן תיכון (הליכוד):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מתקבל הרושם שהתקציב עובר, המתח ירד — — —

שמעון שטרית (המערך):
חבר הכנסת תיכון, מניסיוןך, מה חשוב יותר, חוק התקציב או חוק ההסדרים? איך אתה מסביר את זה שהממשלה הלכה?

דן תיכון (הליכוד):
חוק התקציב, האמן לי שהוא חשוב יותר.

שמעון שטרית (המערך):
אז למה הממשלה הלכה?

דן תיכון (הליכוד):
כנראה אי-אפשר לשמור זמן רב מדי על מתח. ניסינו בבוקר, היה קשה, אבל שמרנו על מתח לפחות לכמה שעות, והרווח הוא כולו של חברי הכנסת.

מיכאל בריזהר (המערך):
אנחנו מלאים התפעלות מהצורה שבה עשית זאת. אני אומר את הדברים האלה בכל הכנות.

דן תיכון (הליכוד):
לפחות ראינו שחלק מאתנו מתייחס ברצינות.

אם אני צריך לסכם את הצעת התקציב — וחבל שיושב-ראש ועדת הכספים איננו נוכח, שכן על אף היחסים הגרועים שבנינו אני יכול לומר לשבחך, שבימים האחרונים הוא ניהל את ישיבות הוועדה ביד רמה ולעתים בתבונה, כשהוא יוצא מתוך מצב כמעט בלתי אפשרי.

רבותי, אין זה סוד שאני סקפטי באשר למהות התקציב. ארחיק לכת ואומר, שאני אינני מאמין בתקרת התקציב כסכום של 62.5 מיליארד שקל. לפי דעתי, המצב הפוך: סכום התקציב איננו משקף את הפעולות שהוא אמור ללוות במרוצת השנה.

מה שחסר בבית הזה הרי זו ועדה שוטפת לענייני תקציב, שתלווה את התקציב לאורך כל השנה. אני חוזר ומתריע על כך.

שושנה ארבל-אלמולינו (המערך):
נכון מאוד.

דן תיכון (הליכוד):
רבותי, באין ועדה ממונה על ענייני תקציב, אין תקציב למדינת ישראל. וכשאין תקציב למדינת ישראל — אנחנו מצויים במשבר כלכלי מאז 1973, והאור שבקצה המנהרה איננו נראה, גם לאחר התקציב שיאושר כאן היום.

תנאי ראשון וחשוב הוא קיומה של ועדה כזאת לענייני תקציב הקיימת ליד כל פרלמנט בעולם ודנה בתקציב לאורך כל השנה ובכל סעיף.

אני רוצה גם להעיר הערה לגבי הוויכוח שכן סגן ראש הממשלה לבין חבר הכנסת רמון. מי שעבך אחרי הניירות שהונחו על שולחננו היום ועיין בספר התקציב נוכח בוודאי לדעת, שכלילה שעבר ירדה הרורבה, אותה רורבה שמישהו אמר כאן שאסור לגעת בה כי כל נגיעה בה מהווה פריצה — הלילה ירדה הרורבה ב־320 מיליון שקל. מי שמעיין בקובץ הניירות האלה שהוגש היום יראה את השינויים שנעשו במרוצת הלילה ואת הפריצה בתקציב. אני רואה כאן לפני רורבה כללית — מיליארד ו־669 מיליון, לעומת הרורבה שהיתה בעת שהוגש התקציב, שהגיעה לסכום של מיליארד ו־981 מיליון כמדומני. יש כאן עוד רורבה לקליטת עלייה בסך

לממשלה — יש כספים, לא תבואו אתי לממשלה — תמתינו כעניים כפתח, תמשכו בשרוול. אתם והרובנים והאברכים, תעמדו בתור, תבואו אלי ואני אבקר אתכם כאישון לילה, את האדמו"רים והרובנים, כדי לגייס תמיכה. כך נוהגים? כך נוהג שר אוצר? והוא רוצה להיות ראש ממשלה.

עמיר פרץ (המערך):
והוא יהיה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
הוא מחפש עכשיו שותפים. הוא מחפש עריקים. הוא ערק מהמשק. הוא ערק מתפקידו.

שמעון שטרית (המערך):
למה הוא פוטר?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
הוא ערק ממחויבותו, שר האוצר, במשבר הזה.

מיכאל בריזהר (המערך):
אתה מהגששים? למה אתה מספר בדיחות?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
איזה ספר מתח חיברת אתמול? מקומך שם.

מיכאל בריזהר (המערך):
— — —

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
לכן, הבית הזה צריך לדעת את המציאות. חברי הכנסת צריכים לדעת את המציאות. חברי הכנסת היושבים כאן ושואלים את השאלה, על מי הם מבקשים להטיל את האחריות, ממי הם מבקשים להרכיב ממשלה חדשה — אני מציע שלא ללכת עם האיש הזה. הוא איננו ראוי.

מיכאל בריזהר (המערך):
מה עוד יש לך לספר לנו עכשיו?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
התקציב הזה הוא ביטוי לחוסר האחריות שלו, הוא ביטוי לחוסר יכולתו להנהיג, הוא ביטוי לפשטנות שבגישה שלו.

עמיר פרץ (המערך):
חבר הכנסת ויינשטיין — — —

היו"ר ע' עלי:
אתה מסכים שחבר הכנסת עמיר פרץ יעיר הערה?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
בוודאי ובוודאי.

עמיר פרץ (המערך):
לא, לא הערה, רצייתי רק לומר לחבר הכנסת ויינשטיין, שחבר הכנסת מיכאל בריזהר, כותב ספרים שעולים לילדי הרובה מאוד כסף. סדרה אחת עולה 1,000 שקל. אבל הוא אומר, שלאור נאומך הוא מוכן לתת לך את הסדרה ב־500 שקל.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
הערה חשובה מאוד. אני מקווה שהיא נרשמה בפרוטוקול. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ע' עלי:
תודה רבה לחבר הכנסת ויינשטיין. חבר הכנסת דן תיכון, בבקשה.

התחבורה הציבורית בסכום אדיר? זה אחד הסעיפים הגדולים ביותר בתקציב. ואומרים לי יודעי ח"ן באוצר: יש לך טעות, דן תיכון. כדי לשמור על רמת התחבורה הציבורית הנוכחית, שהרי פחות ופחות אנשים נוסעים באוטובוסים וצריך לצמצם את מספר הקווים ואת מספר האוטובוסים שנוסעים בין הנקודות הללו. כך צריך להיות. והם אומרים בוודאות, שהתקציב ינוע מ-480 ל-550.

הגדיל לעשות הלוכי החקלאי. אנחנו, חברי הכנסת, יש לנו בעיה בתחום מחיר המים. אנחנו מסבסדים את מחיר המים. כשאני העירוני משתמש במטר קוב מים, אני משלם 3 שקלים. כשהקלאי משתמש באותה כמות מים הוא משלם 30 אגורות. אני משלם מחיר גבוה, החקלאי משלם מחיר נמוך, מסובסד.

יואש צידון (צומת):

החקלאי משלם 23 אגורות, והעירייה שלך משלמת גם כן מחיר מסובסד. את ההפרשים בין מה שאתה משלם ליתר לוקחת העירייה.

דן תיכון (הליכוד):

רבותי, אני חוזר ואומר: היחס הוא אחת לעשר. ומה אנחנו עושים? אנחנו, נציגי הציבור בבית הזה? יש לנו מצוקה בתחום המים.

דוד צוקר (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
ממלאים פינו מים.

דן תיכון (הליכוד):

מה אנחנו עושים? ממלאים פינו מים. מה עוד אנחנו עושים? אנחנו לא מייקרים את מחיר המים לחקלאים, כאילו אמרנו שאין בעיית מים במדינת ישראל. נשאיר להם את מחירי המים הנמוכים, הם יצרכו יותר, הרבה יותר, והגירעון במאזן המים של ישראל יוחרף, והוא גרוע מאין כמוהו.

יואש צידון (צומת):

הגירעון ב"מקורות" הוא עוד חצי מיליארד שקל.

דן תיכון (הליכוד):

רבותי, כשלא מעלים את מחיר המים לחקלאים, מה שצריך לעשות זה לכזב לחברי החקלאים ולומר להם: פחות גידולים עתירי מים. למשל, פחות גידול כותנה. כותנה היא מוצר עתיר מים. לא כדאי לייצר במדינת ישראל כותנה, ודאי שלא בהיקף הזה. אבל אנחנו בבית הזה יושבים. ואנחנו חיים כנראה בעולם אחר. יש לנו ולאוצר מערכת אחרת, ואם אני צריך לסיים את דברי, אני פונה לאוצר ואומר להם את המשפט הבא: ראו, רעי באוצר, בתקציב הזה כבר יש סטיות הנעות בין מיליארד ל-2 מיליארדי שקלים, לכו מחר הביתה; אני האיש שהציע לאשר אך ורק חמישית, ומי שבודק את הצעתי יאמר בוודאי שיש בה הרבה היגיון במצב כזה, אבל התקציב רחוק מלשקף את תוכנית העבודה של הממשלה, של כל ממשלה, גם של זו שתקום בקרוב, ואחם לכו הביתה, עשו שיעורי בית ונסו להכין לנו תקציב חדש, מעודכן יותר, עם אבני דרך, כדי שאנחנו נוכל איכשהו להתקדם עד לתקציב הנוסף, עד למועד שבו ישתפו גלי העלייה את הארץ, והלוואי שישטפו את הארץ, והאינפלציה תגאה, כי אנחנו לא עושים דבר כדי לקלוט אותם בצורה מתקבלת על הדעת.

לכן הצעתי לאשר תקציב של שישית. זה מה שצריך היה לעשות, חברת הכנסת שושנה ארבל-אלמולוני. זה מה שעשו ותיקי הבית במצבים דומים, למשל, במרס 1982, משלא אושר תקציב הממשלה באותו לילה מפורסם.

של 250 מיליון שקל; רורבה מיוחדת בסכום של 10 מיליון שקל. אתה יודע מה זה, חבר הכנסת שטרית?

שמעון שטרית (המערך):
זה כלום, זה אפס.

דן תיכון (הליכוד):

זה כלום. אלה הם הכספים הייחודיים לשנה הקרובה, נוסף על 5 המיליונים שאישרנו לפני כמה ימים. ויש כאן רורבה המיועדת לנושאי בריאות ורווחה. בסכום של 33 מיליון.

שמעון שטרית (המערך):

יש לנו קשר לזה. הנושא של 33 מיליון היה צעד חשוב מאוד.

דן תיכון (הליכוד):

כן, אני אומר זאת.

כאמור, אם אנחנו יוצאים לדרך — טרם נכנסנו לשנת התקציב — היום, 29 במרס 1990, יום לפני התקציב החדש, וכבר הרורבה ירדה ב-320 מיליון שקל; וכבר מדברים על התקציב הנוסף. ומה זה תקציב נוסף? כל תקציב בנוי על הכנסות שמהן מוציאים הוצאות, ושני הסכומים משתווים. כאין שוויון בין שני הצדדים, נוצר גירעון. עוד מעט אדבר על הגירעון.

אבל, אם אמרתי שיהיה תקציב נוסף, אני שואל את עצמי, מאין יבואו ההכנסות? ואם לא יבואו ההכנסות, הרי אנחנו אמורים להגדיל את הגירעון. ואם הגירעון בשנת התקציב האחרונה, העומדת להסתיים מחר, הגיע לסכום של 3.8 מיליארדים, וזה אומדן הגירעון בתקציב המוצג לפנינו, אין ספק שתהיה פריצה גדולה גם בתחום הגירעון והוא יעבור את 5 המיליארדים ואולי יגיע ל-6 מיליארדים, וזה סכום מסוכן לכלכלת ישראל.

אם אני צריך לומר משהו על התקציב, הרי מבדיקה קלה שאני עורך ומסכם, מוסיף מספרים, מוריד מספרים, אני אומד את הגירעון ב-5 ל-6 מיליארדים, כאשר אינני יכול לאמוד במדויק את הסכום שיוצא על קליטת העלייה, שכן הסכום הזה לוקה בחסר ותוקצב בחסר בתקציב הנוכחי.

חבר הכנסת שטרית, אני רוצה לומר עתה כמה מלים בקשר לגידול בנק ישראל והתקציב. יש לנו ארם המוכיח בשער מדי יום כיומו ומוהיד את ועדת הכספים לכל תאשר חריגות, לכל תאשר גידול בגירעון של התקציב. והנה תראו מה עשה הנגיד הזה כדי לשמור על התקציב. ב-1 במרס 1990 מאשרת ממשלת ישראל, קרי הנגיד, מינימום כלכלית. מי זוכר את הפיחות שלא היה? מי זוכר את ההחלטות של הממשלה באותו יום? אבל אחת ההחלטות אומרת שמחירי המוצרים המסובסדים לא יעלו מעל ל-10%.

רבותי, החלטה נוספת אומרת, שהאגרות שהממשלה מנפיקה גם הן לא תתייקרנה ביותר מ-10%. אני לוקח בסך-הכול שני סעיפים: סובסידיות ואגרות, ובוא נראה מה הם עושים להצעת התקציב.

אם אתה בא ואומר, שמחירי המוצרים המסובסדים לא יעלו ביותר מ-10% — כאילו הנחת באינפלציה של 18% שתקציב הסובסידיות יוכפל, ואם תקציב הסובסידיות מוכפל, משמעות העובדה הזאת היא, שהגירעון גם הוא גדל ב-500 מיליון שקל. מי שמעיין בתקציב הסובסידיות מוצא, שאנחנו מסבסדים את התחבורה הציבורית ב-480 מיליון שקל בשנה. ואתה שואל את עצמך, איך במדינת ישראל מסבסדים את

עמיר פרץ (המערך):
יש חברי כנסת שאומרים, שכל שמתארכים הדיונים, המונה שסופר את הכספים הייחודיים ואת הכספים האחרים למיניהם עובר שעה-שעה בלי להפסיק לרגע.

שלמה הלל (המערך):
מנא מנא תקל ופרסין.

עמיר פרץ (המערך):
אני רוצה לומר לכם, שכאשר תצאו מחר אל הרחוב ותפגשו באזרחים, אתם לא תאמינו איך הצלחנו במספר ימים מצומצם להביא למצב של אי-אמון מוחלט של האזרחים במערכת הפוליטית. הם פשוט מסתכלים לעבר הבניין הזה ואין להם הערכה, אין להם אמון בנמצאים בו. הם לא מאמינים שאנחנו עושים את עבודתנו למענם ולמען עתידם. שמעתי ביטויים קשים מאוד גם הבוקר, ואני לא רוצה לחזור עליהם, כי אני מקווה מאוד שהיו אלה ביטויים של שעות כעס, והם יחלפו.

חברים, תקופה ארוכה מנסים להאשים קבוצה גדולה מאוד של חברי כנסת, הנאבקים להיות הסכר של קו העימות החברתי, והרבה אנשים מכובדים מאוד במדינת ישראל מכנים אותם בשם "חבורה פופוליסטית". ובאותה עת, איש לא מעז לצאת מול אותה תופעה, ש"להכניס את היד לכיסו של האזרח" היא אחת ההגדרות הקלות שלה.

אני רוצה לספר לכם, שפניתי אל אחד מחברי הכנסת, מבכירי המנווטים את חלוקת הייחודיים, כאשר הסכום כבר הגיע קרוב ל-240 מיליון שקל, וכאשר היינו בשיא הוויכוח איך משיגים 45 מיליון שקל כדי לפתור בעיות קשות במערכת הרווחה והבריאות, אמרתי לו: אתם חברים דתיים — בשם שמים, תנו מעשר, מעשר לעניים תיתנו. זה הסכום שאותו אנחנו צריכים, מעשר של 24 מיליון שקל. הוא אמר: מה, אנחנו מוסד צדקה? אז מי מוסד צדקה? — —

יואש צידון (צומת):
הליכוד והמערך מוסד צדקה.

עמיר פרץ (המערך):
— — המדינה מוסד צדקה?

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
כן. היא — —

עמיר פרץ (המערך):
המדינה צריכה לשרת את אזרחיה לפי קריטריונים שווים. ואני אומר לך, חברי, חבר הכנסת שלמה דיין — —

שלמה דיין (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
הממשלה לא עושה שנו?

עמיר פרץ (המערך):
— — תאמין לי, שאי-אפשר באותה עת ובנשימה אחת לטעון על קיפוח במערכת החינוך הרחי, ולא להצביע בעד כסף ליתומים, ולא להצביע בעד כסף לאלמנות, ולא להצביע בעד כסף שצריך לשרת מקרים קשים וסיעודיים של גמלאים. אי-אפשר באותה עת ובאותה נשימה לעשות את שני הדברים האלה.

עם כל הכבוד, הרבה מאוד אנשים צריכים לחשוב שיעגו גם הימים שאחרי התקציב, שיש גם ימים של חשבון נפש, ויש גם ימים שבהם צריך לתת דין בפני הציבור.

לצערי הרב, כולם רצו לאשר תקציב כלשהו, בבחינת כזה ראה וקדש. אני לא מאושר ממה שקורה כאן. אני תומך בתקציב כחבר הקואליציה. אני מתנגד למה שכתוב בתקציב. אני לא מאמין בו. מדינת ישראל תהיה במצוקה קשה שנה גוססת.

היור' ע' עלי:
תודה רבה לחבר הכנסת דן תיכון. חבר הכנסת עמיר פרץ, בבקשה. רבותי, חברי הכנסת, אני מאוד מבקש לעמוד בלוח הזמנים. יש עוד לפנינו לילה ארוך ויש לנו עוד חוק התקציב. שעוד לא התחלנו לדון בו.

שושנה ארבל-אלמולזינו (המערך):
זה חוק התקציב.

היור' ע' עלי:
לא, גברתי, זו הצעת התקציב. אלה שני דברים נפרדים. בבקשה, חבר הכנסת עמיר פרץ.

עמיר פרץ (המערך):
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כולנו מצפים ליום שבו מוגש תקציב המדינה. כולנו מקווים שבאותו יום נוכל לבוא לציבור בישראל, להציג לו את היעדים ולהאיר לו את התקוות.

אני רוצה לומר לחברי, חברי הכנסת, נכון שהיום, כשכולנו שותפים להצעת התקציב ולכל האירועים המתלווים אליה, אני לא מאמין שיש פה הרבה חברי כנסת שמחים.

חבר הכנסת שטרית, את העניינים הירושלמיים — —
שמעון שטרית (המערך):
אילו ידעת על מה אנחנו מדברים, אילו ידעת.

עמנואל זיסמן (המערך):
דיברנו על מה שהיה בשררות כשאתה לא היית, ומה כשהיית ותהיה — —

עמיר פרץ (המערך):
אני רוצה לומר לחברי הכנסת, שאני יודע שכולנו נחזור הביתה היום כשכלבנו תחושות כבדות, שאנחנו לא יכולים לבוא ולומר לציבור, שאכן כולנו עשינו את מלאכתנו נאמנה. אבל אני מוכרח לומר לכם, שלנוכח האירועים שליוו את אישור תקציב המדינה, כל ההתרחשויות בוועדת הכספים, כל מה שהיה בתוך חדרי הוועדה וכל מה שהתרחש מחוץ לחדרי הוועדה, השילוב של המצב הפוליטי החדש במדינת ישראל, כאשר ממשלת ישראל נפלה וכל הציבור הישראלי רואה לנגד עיניו כיצד המערכת הפוליטית מתקשה להקים ממשלה חדשה בגלל שיטת הבחירות, בגלל המכנה שיש נמצאים בו, ולמזלו של הציבור הישראלי מייד הגיעה שעתו של אישור התקציב — — אותן תמונות המשחלכות עם המצב הפוליטי הבלתי-אפשרי יוצרות התקוממות בדעת הקהל.

אני רוצה לומר לחברי הכנסת, שאם יש משהו שאנחנו צריכים לברך עליו זו העובדה שהדיונים האלה נמשכו ימים מספר, ואולי הרבה חברים כאן סומכים על העובדה שהזמן הזמן מרגיע את הציבור הישראלי, ולצערי הרב הציבור שלנו מתרגל לכול. אבל, חברים, אין לנו שום סיבה להתגאות באמרות הכנף שיצאו בימים האלה. הבדיחה על המונה העובר היא בדיחה טובה, אבל היא בדיחה שיש לה משמעות. ההתייחסות של הציבור — —

היור' ע' עלי:
חבר הכנסת פרץ, אולי תספר גם לנו כדי שגם אנחנו נצחק. מה זה מונה עובר?

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, תקציב 1990 היה אמור להיות תקציב של בשורה, היה אמור להיות תקציב עם מסר של צמיחה, היה אמור להיות אותו תקציב שייתן פתרון לנושא האבטלה.

להפתעתנו כי רבה, התקציב שהוכן עליידי שמעון פרס כשר האוצר, ואושר עליידי ממשלת ישראל, אין בו פתרונות. יש בו שמירה של המצב הקיים, ואי-אלו קיצוצים.

חבר הכנסת שטרית, בשנת 1989 דיברנו על פתרונות בנושא האבטלה בערי הפיתוח. האוטובוס המפורסם עם שר האוצר והמנכ"לים סיר ברחבי הארץ, מהצפון לדרום. האם יש מישור מראשי ערי הפיתוח הנוכחים כאן שיכול לספר על אילו עשייה בשנת 1989?

חגי מירום (המערך):

מי אלה הנוכחים כאן?

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
יש כאלה שכינהו כראשי ערי פיתוח, שחיים בערי פיתוח, כחבר הכנסת עמיר פרץ, כיושב-ראש הישיבה חבר הכנסת עובדיה עלי. נכון, היתה הרצאה על דלק לאוטובוס, על פרסום ועל יחסי הציבור — ומעש אין.

שמעון שטרית (המערך):

חבר הכנסת גולדברג, עובדה אחת. ביקרתי בכמה יישובים, ואמרו לי שבעקבות סיור האוטובוס עשו כמה פרויקטים.

חגי מירום (המערך):

תיהר שהדברים שלך לא יקלקלו את המשא-ומתן שלנו.

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
אל דאגה, אתה יכול לראות אותי עומד איתן במקומי.

דיברנו על פתרונות לזוגות צעירים, למשוררי צה"ל — ואילו בשורה בפנינו? תיריה מזאת, קרה נס ויש עלייה. הרי כולם יודעים שתקציב 1990 היה צריך להיות תקציב בססמה: ושבו בנים לגבולם. יוצא מן הכלל. אבל זה גם היה מעבר לססמה, היתה אמורה לבוא לידי ביטוי גם המשמעות התקציבית, העולים מגיעים בימים אלה והפתרון התקציבי הוא לאותם עולים שהגיעו. גם בנושא העלייה תקציב אין.

במשך הלילה התמודדנו כדי לנסות למצוא פתרונות לשיכון. הרי ידוע לכולם, שמשך הבנייה הוא שנתיים — שלוש שנים. אתם מציעים שנדחה את נושא קליטת העלייה בשנתיים — שלוש שנים?

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):

מי מציע?

עמיר פרץ (המערך):

השר מציע.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

מי פה הממשלה כמדינה הזאת?

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
אשמח לענות לכל אחד, אבל לא לכולם יחד.

עמיר פרץ (המערך):

אנחנו מכבדים אותך ולכן אנחנו נוכחים. אם בגלל זה אנחנו הופכים אשמים — נצא.

אני שמח שהכנסת עשתה היום לפחות מעשה טוב אחד, כאשר יצאה נגד הגדלת מימון המפלגות, הגדלת מסגרת החוק. זאת לפחות נקודת זכות אחת שתעמוד היום לצדנו, ואולי היא תשמש לנו איוה כיוון חדש.

אני רוצה לפנות אל החברים שעמדו כאן ותקפו בצורה של האשמות, והפכו אדם אחד במדינת ישראל למוקד. את השיטה הזאת אנחנו מכירים, ואין לנו שום סיבה להיבהל ממנה.

אני רוצה לשאול את חבר הכנסת ויינשטיין, האם אתה מאמין באמת כמה שאמרת? אתה מאמין ששמעון פרס, שר האוצר וממלא-מקום ראש הממשלה, שאתם כל כך שמחים שהוא עזב, אשם בכל משכרי המשק, כפי שאתה מאשים אותו? אני שמח על דבריך, כי מהם אנחנו למדים לפחות, ששר האוצר עשה את עבודתו נאמנה, ושהמדינה הזאת יכולה לשכון לבטח בנושא התקציב והכלכלה כאשר הוא היה שר. לבוא פתאום ולומר שהוא עזב את הממשלה בחוסר אחריות והשאיר משק במשבר? אתה מתעלם מהעובדה כי מי שנהג בחוסר אחריות הוא ראש הממשלה, שפיטר אותו ויצר את המשבר. ראש הממשלה לא ידע שבעוד שבועיים צריך להגיש את תקציב המדינה? לראש הממשלה אין אחריות?

אני רוצה להזכיר לך, שאנחנו מדברים בימים — — —

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):

איפה הוא? הוא איננו כאן.

עמיר פרץ (המערך):

אני רוצה להזכיר לחבר הכנסת ויינשטיין, שראש הממשלה שימש תקופה ארוכה גם כשר העבודה והרווחה, ובכל התקופה שבה הוא היה ממונה על תיק העבודה והרווחה הוא לא מצא לנכון לקיים דיון אחד בנושא, שעה שהאבטלה גאתה והאנשים זעקו.

היום אין לי שום סיבה לתת אמון בראש הממשלה הזה, שהחזיק באחד התיקים הרגישים ביותר בנושאים החברתיים ולא טיפל ולא עשה דבר.

שלמה הלל (המערך):

כבר הצביעו לו אי-אמון.

עמיר פרץ (המערך):

אני שמח להערה של חברי, חבר הכנסת הלל.

היום מחזיק ראש הממשלה בעשרה תיקים. אני מקווה שבקרוב מאוד ימצאו כאן חבר הכנסת ויינשטיין וחבריו את חבר הכנסת שמעון פרס נשבע אמונים כראש ממשלה, מקים ממשלה עם אוצר, ביטחון ושלוש.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת עמיר פרץ. הייתי קצת נדיב מבחינת הזמן. אבל אני מאוד מבקש — — —

שלמה הלל (המערך):

אבל הוא אמר דברים חשובים.

היו"ר ע' עלי:

אני לא יכול לנקוט עמדה ביחס לדברים, ותרשה לי שלא להגיב עליהם. אני מאוד מבקש מהדוברים הבאים להקפיד על לוח הזמנים. למעשה הייתי נדיב על חשבון חברי הבית, ואני לא רוצה לעשות זאת עוד.

רשות הדיבור לחבר הכנסת יוסף גולדברג, בבקשה, ואחריו — לחבר הכנסת מיכאל בריזה.

אליהו בן-מנחם (המערך):
חינוך חינוס — וצריך לשלם. תתמוך בי בהשוואת הקריטריונים.

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
חבר הכנסת אלי בן-מנחם, אשמח לשמוע את השאלה שלך. אבל אני מצפה ממך שלא תפריע לי. מה השאלה? האם התנגדת ל-5 המיליארדים? לא. האם דאגת לשכונות באותו זמן? לא.

אליהו בן-מנחם (המערך):
חוץ מקו העימות שלך יש עוד קו.

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
כל מי שהיה בלבנון ודרש לצאת מלבנון ודיבר על הבוץ הלבנוני — ילדי הצפון יושבים בבזק הלבנוני, ויש שוני אדיר בין החיים — — —

אליהו בן-מנחם (המערך):
אתם יושבים בוילות ולא בבזק.

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
חבר הכנסת אלי בן-מנחם, גם בלבנון יושבים בוילות.

אליהו בן-מנחם (המערך):
כמה עולה דירה? כמו שיכון שלם בשכונה.

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
אז למה ברחת מהבזק הלבנוני? אשמח לשמוע אותך, אבל אני מצפה שלא תפריע לי, וגם אני לא אפריע לך. חבר הכנסת זיסמן, אני עונה לחברך היושב לידך. אשמח גם לענות לך, אבל תאפשר לי לענות לו.

ידידי חבר הכנסת בן-מנחם, אי-אפשר להגיד: בוא נחזור כי אנחנו לא מסוגלים להתמודד, וזו האמת. וכך אתה צעקת. והיום ילדי משגב-עם, מנרה, כפר-ייובל, מטולה, אביבים ודוב"ב הם שיושבים בבזק הלבנוני ואין פוצה פה ומצפצף. נכון, שכרם שונה. אתה יושב אתה ומספר לי בצורה דמגוגית על הקשיים והמצוקות הקיימים בארץ? אתה צודק, אני לא חלוק עליך.

אבל יש סדרי עדיפויות. אי-אפשר לבוא ולהתמודד בלי סדרי עדיפויות. כשיש בעיה כלכלית, ויש מצוקה, ויש עלייה — יש סדרי עדיפויות. אבל אי-אפשר להמשיך ולדבר על האוטובוס המפורסם, על ססמאות. בואו נגדיל את תקציב ההסברה ויהיה מענה למפלגת העבודה. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת יוסף גולדברג. רשות הדיבור לחבר הכנסת מיכאל בריזר.

מיכאל בריזר (המערך):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אולי בתחילת הדברים כדאי להזכיר לחברי הליכוד, לחבר הכנסת גולדברג, שכאילו משא ירד מעל כתפיו, כמה עובדות שהם משום מה שכחו אותן והם גם לא מתעניינים בהן.

כאשר יגמור חבר כנסת מירום לשכנע את חבר הכנסת ביטון לגבי עתידו הפוליטי, אולי אוכל להמשיך לדבר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מירום, השיחות מפריעות לנואם. אני מבקש להפסיק את השיחות.

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
בהחלט נושאים באחריות מי שהכינו את התקציב הזה.

מיכאל קליינר (הליכוד):
את החלק הזה הכין שמעון פרס.

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
אני משער, חבר הכנסת קליינר, שאתה תגיע לכאן ותציע את הדברים האלה. אני אשמח אם תאפשר לי לענות לחבר הכנסת עמיר פרץ.

אני חוזר ואומר: יש משום צביעות בהגשת תקציב מצד אחד — כאשר שמעון פרס היה שר האוצר והוא כיוון את המדיניות הזאת בנושאי רווחה, הוא כיוון את המדיניות הזאת בנושאי חינוך, הוא דיבר על כבישים ואוטוסטרדות לנגב ולגליל. הוא תקצב זאת בשנת 1989 וכיצוע אין.

נמשיך הלאה. בשנת 1990 יש עדיפות לאזור המרכז בנושאי כבישים בגוף התקציב. עכשיו אנחנו נעסוק קצת במי שמשלם את המחיר.

עמנואל זיסמן (המערך):
מי הוא שר התחבורה? שר התחבורה לא השתנה.

היו"ר ע' עלי:
לכבישים אחראי שר השיכון, למען הסדר.

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
חבר הכנסת זיסמן, אשמח לענות על השאלה אם תשאל.

עמנואל זיסמן (המערך):
ברשותו של היושב-ראש, שאלתי.

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
שר התחבורה הוא משה קצב. שר האוצר בממשלת האחדות היה שמעון פרס. הרי ידוע לכולנו, שללא תקצוב — — —

מיכאל בריזר (המערך):
מה קרה לו?

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
מייד אענה לך. למה לך להפריע לשאלה שחברך לסיעה שאל? הרי אתה עוסק בחינוך, וחלק מהחינוך הוא גם סובלנות.

מיכאל בריזר (המערך):
מה קרה לשר האוצר?

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
אענה אחד אחד, בבקשה.

ואז, להפתעתנו כי רבה, תוקצבו מגורים. לא כמאות מיליונים — במיליארדים, ואין פוצה פה ומצפצף. ואתם שילמתם את האתנן. למי? על מה? להעביר הצבעה חפוזה באפריל אשתקד, כמדומני, אם זכור לחברי.

אליהו בן-מנחם (המערך):
על מה אתה מדבר?

יוסף גולדברג (המפלגה לקידום הרעיון הציוני בישראל):
אזכיר לך בדיוק. על אותו ערב שהעלית ושלמת מחירים על-מנת שיתמכו בך כדי להעביר את 5 המיליארדים בנושא הסיוע להתיישבות. הצלחת להעביר את זה בניגוד לעמדה הבסיסית של הליכוד, שאמרה: בואו נסייע לנוקם.

אתה, ידידי, כמי שמייצג שכונות, נדמת.

לדמוקרטיה. עוד כמה הצגות כמו היום של הפלת הממשלה; של הצגת התקציב והערכ שקדם לה; וכמו היום — ואני מקווה שתוצג כאן ממשלה חלופית על-ידי אותו אדם שכל כך גיניתם והשמצתם. אבל עוד כמה הצגות כאלה בכנסת הזאת, ואתפלא אם יישארו 10% מהנוער שעוד ידברו בכבוד על הדמוקרטיה שלנו. אנחנו רוצים אותה כמו ידנו, ובהתלהבות רבה.

אין שום דבר שבעולם ושום נימוק שבעולם שיכול להצדיק את השוחד ששילמנו אתמול לייחודיים. 51,000 סטודנטים יכלו ללמוד חינוך במדינה הזאת. יכולנו לתת יום חינוך ארוך חנים עד השעה 16:00 לכל ילדי ישראל מהגן ועד כיתה י"ב; חנים לכולם.

קריאה:

שניי-שלישים מהדירות — — —

מיכאל בריזהר (המערך):

23,000 דירות מתוך 30,000 הדירות הנחוצות לנו. יכולנו לקלוט מדענים עולים, אמנים עולים, חוק חינוך מיוחד, 50 מיליון לתעשייה עתירת המדע, שטוענת שבזריקה של 50 מיליון — ויתקן אותי חבר הכנסת צידון, אם אני טועה — היינו יכולים להגיע לתוצרת של מיליארד, זריקה משמעותית למשרד הביטחון, שנאלץ לחזק שייכים ולהדק חגורה בעוד בהיכל-הספורט ביד-אליהו משמיים. יכולנו לצמצם באופן משמעותי את חובות החוץ של המדינה. וכל זה שולם בהינף יד אתמול בכספים הייחודיים.

אנחנו בסיעת המערך, אדוני היושב-ראש, נאבקנו כתוכנו. אתה היית גם שותף למאבקים שלנו ולבעיות שלנו וגם לחיכוכים שלנו, גם אתם הייתם שותפים לזה — האם נלך לקצבת ילד שני, כן או לא? האם נגרום לציבור להדק את החגורה? האם נלך לתשלומי הורים בעד יום לימודים ארוך? אני תמכתי בזה. אני תמכתי בתשלומי הורים ובביטול קצבת ילד שני ועוד בהרבה מאוד גזירות שחשכנו שהן חיוניות, אבל איך אפשר לכזב בכלל ולהתייחס לגזירות האלה לנוכח שפיכת הכסף הזאת? אתם יודעים מה? תודה לאל שזה נכשל. אני אומר זאת לחברתי, חברת הכנסת נאוה ארד, שלא הייתה בדעתי. אבל, נאוה ארד, אני אומר לך בכל הכנות, לא יכולתי להראות את פרצופי ברבים אילו העברתי כאן תשלומי הורים או ביטול קצבת ילד שני או פגיעה בגמלאות וכל זה, ומשלם 230 מיליון לחרדים. בשום פנים ואופן לא יכולתי לעשות זאת.

פגענו בכול, וראינו קודם את חוק ההסדרים במשק. הכינו את החינוך המיוחד, הכינו את הגמלאים, סירסנו את יום החינוך הארוך, פגענו בסטודנטים, פגענו בקליטת העלייה, קיצצנו בביטחון. מכרנו את כבודה של המדינה הזאת. תמורת מה?

רבותי, אינני רוצה להאשים כאן את המפלגות החרדיות. אני אומר בכל הכנות, וחברי החרדים מכירים אותי. אני לא רוצה להאשים אתכם. יותר מאשר אתם רציתם לניקוף, הפרה רצתה להיניק. אני יודע שבכמה וכמה מקרים הייתם מוכנים להסתפק בהרבה פחות. אבל פה כולם רצו לתת לכם כמה שאפשר יותר מתוך חשבוניות פוליטיים מעוותים. ואני מצטער מאוד על שמדינת ישראל נתונה בידיה של מנהיגות כל כך קטנה, כל כך נמוכה, שאיננה יודעת להיאבק על היעדים האמיתיים של המדינה הזאת.

צ'ר לי מאוד, שכל עוד המנהיגות הזאת, מכל המפלגות, תמשיך להנהיג אותנו, אנחנו נמשיך כל שנה לבזות את הדמוקרטיה שלנו, לבזות את ערכי היסוד של המדינה הזאת ולשלם כסף שיש לנו ושאינו לנו.

מיכאל בריזהר (המערך):

כדאי אולי להוכיח לחברי בליכוד, שלא אנחנו פיטרנו את שר האוצר ממשלת האחדות הלאומית. אולי הם שמעו על אדם ששמו יצחק שמיר, ראש הממשלה, שפיטר בצורה מכוערת את ממלא-מקומו, בניגוד להסכם כיניהם.

קריאה:

אולי תרים במקצת את קולך. פשוט לא שומעים.

מיכאל בריזהר (המערך):

אינני רוצה להרים את קולי. אני לא רוצה להפוך את דברי לנאום של צעקות.

קריאה:

אתה לא רוצה שידעו — — —

מיכאל בריזהר (המערך):

אני לא רוצה שידעו שאני מתבייש בכך שאדם כזה עומד בראש ממשלת ישראל. אבל אל ילמדו אותנו פתאום מוסר, ואל יבואו לכאן להגיד לנו — איפה שר האוצר? איך הוא עזב את תפקידו?

שמעתי קודם את חבר הכנסת ויינשטיין, ולא ידעתי אם לצחוק או לבכות, כשהוא אמר: איך הוא בכלל מעז לבוא ולטעון שאיזה בייקר בכלל רוצה תשובות. איזו חוצפה היא זו לבוא ולטעון שצריך לתת תשובות לבייקר. מה, זה שר אוצר? למה אותו ויינשטיין לא רץ לראש הממשלה שלו ולא אמר לו: אל תפטר את שר האוצר? האוצר חשוב.

אני פשוט מלא שאט-נפש מהנימוקים האלה ומהרמה העלוכה שלהם. כך שאני לא צריך להתייחס לזה. ואל תנסו לעשות כאן תרגיל נוסף. חברי הליכוד, אם תרצו ואם לא תרצו, אתם שבוים בממשלת המעבר. והיא ממשלה שלכם. ואם יש לכם טענות כלפי מה שלא יהיה, תטענו אותן לגבי עצמכם, לרבות השר דוד לוי שנשא פה נאום מזהיר, אבל כיוון אותו לכתובת הלא-נכונה. תבואו בטענות לראש הממשלה שלך, לשר האוצר שלך. אם התקציב שהכנו היה כל כך גרוע, מדוע לא שינייתם אותו? מדוע לא הפכתם אותו? מדוע לא דחיתם אותו? הגשתם אותו כמות שהוא. אנחנו הסכמנו, כי זה התקציב שלנו. מה אתם פתאום כולכם מתיישרים בשורה וכל אחד מכם בועט בתקציב?

אבל, אני רוצה ללכת קצת יותר רחוק מזה, ברשותך, אדוני היושב-ראש. הערה זאת נבעה רק מן העובדה, שחברי הליכוד אינם יודעים לשמור על פיהם. ולא התכוונתי להפוך את זה להתנצחות בין שתי מפלגות, כי לנו יש בעיה חמורה הרבה יותר.

גדעון גדות (הליכוד):

מיכאל בריזהר (המערך):

אני לא הייתי צריך לקרוא אותך לסדר. חבר הכנסת גדות.

גדעון גדות (הליכוד):

אלה היו דברים חיוביים.

מיכאל בריזהר (המערך):

אני בטוח. רק דברים חיוביים עושים בבית הזה.

אני חושב שהיינו צריכים היום לשקוד על ניתוח הביוזין של אתמול בלילה, כי אין שום מלה אחרת שמתאימה לכך. אלא ביוזין ובושה לכל הכנסת ולכל הדמוקרטיה שלנו. אני מודיע לכם: אנחנו מוציאים הרבה תקציבים על חינוך הנוער

מיליון או אולי 1.5 מיליון כמו קבצנים ברחוב, אנחנו צריכים לדעת, שבכך אנו מתירים את דמנו ואת דמם של ילדינו ומסכנים את העתיד שלנו, משום שאנחנו נותנים לסם להשתלט על הגוף ועל הנפש. יש סמים בארץ, ואין לנו תשובה על כך.

אני רוצה לומר דבר נוסף ובכך לסיים. רבותי חברי הכנסת, תבדקו מה קורה לילדים במדינה הזאת. הרי לא יכול להיות שאנחנו לא ניתן תשובה לילדים מפגרים, והם יצטרכו להפגין כאן מול הכנסת ומול משרד ראש הממשלה עם הוריהם. לא ייתכן שילדים במצב סיכון גבוה יישארו בבתיים למרות פסיקת בית-משפט. כי אין איפה לשכן אותם ואין תקציבים. לא ייתכן שלא יהיו מקומות לנכים בפנימיות.

על כל הדברים האלה, רבותי, אין תשובה, ותקציב שאין לו תשובה לרווחת האזרח ולחיי הוא תקציב לא צודק ואסור לקבלו.

ועכשיו המשפט האחרון באמת: רבותי, התקציב הזה מסמל את המשך ההישארות במצב של לא-שלום וכן-מלחמה. צריך לדעת, שהמשך השלטון בשטחים כפי שהוא היום, והמשך האינתיפאדה כפי שהיא היום, והעדרת-החליף שלום כפי שהמצב הוא כרגע — אומרים גם המשך הסכסוך הזה הקיים בשטחים וגם חסידות-היהדות נפילה למלחמה הבאה.

התקציב הזה מייצג אי-התקדמות לכיוון השלום, ועל כן אנו נצביע נגדו. תודה רבה.

הי"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת רן כהן, שהראה לנו גם דוגמה טובה לקיצור בזמן. הוא חסך לנו שבע דקות תמימות, ואני מקווה שבעקבותיו ילכו גם אחרים.

חבר הכנסת מוחמד נפאע, בבקשה.

שמעון שטרית (המערך):

ואחריו?

הי"ר ע' עלי:

חבר כנסת מסיעת הליכוד.

מוחמד נפאע (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, כחבר כנסת חדש הנחלק לראשונה בנושא התקציב הרביתי לעיין באחוזים, במספרים, הקשבתי לטענות, להאשמות של הליכוד כלפי המערך ולא להאשמות כלפי הליכוד. אלה מאשימים את ראש הממשלה ואלה מאשימים את שר האוצר, ואלה חושבים שמחיר המים בתל-אביב שהוא 3 שקלים לעומת זה שבקיבוץ ובמושב, שהוא 30 אגורות, הוא כאילו הסיבה למצב השורר בארץ.

אינני יודע אם הכנסת והמדינה בכלל התנסו במה שאנו עוברים היום הזה. אינני יודע אם אי-פעם דנה הכנסת ואישרה תקציב מדינה שיועמד לרשות ממשלת מעבר כשאין רואים, כפי שהיום אין רואים, מתי תקום ממשלה חדשה במקומה.

במסגרת הנמקת ההסתייגויות של סיעתנו לתקציב המדינה אתייחס לתקציב הביטחון. אני בטוח שההסתייגויות שלנו, שבה אנו מציעים קיצוץ דרסטי בתקציב הביטחון, איננה מפתיעה איש. תמיד הצענו אותה, כמתחייב מהשקפת עולמנו ומדרכנו המדינית. הצעת הקיצוץ שלנו היתה נכונה בעבר והיא נכונה במיוחד עכשיו, דווקא לאור קיומה של ממשלת מעבר, ממשלה שלעניות דעתנו היא מהגרועות שיכולות להיות.

אני תפילה, אדוני היושב-ראש, שכאשר יבוא היום, והוא יבוא, יקום במדינה הזאת, בכל המפלגות, ובעיקר בשתי המפלגות הגדולות, דור חדש, דור צעיר יותר, שמוכן להיאבק על עמדותיו ועל דעותיו, ונזכה סוף סוף לצאת מהמצב האומלל הזה שבו אנחנו נחונים. תודה רבה.

הי"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת בריזה. חבר הכנסת רן כהן, בבקשה.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, אני רוצה כהחלט לכרך על היוזמה של חברי הכנסת גרעון גדות ואלי בן-מנחם לקצר את הדיון. אני מציע במפורש, שכל מה שנותר מהרשימה יבוא לידי ביטוי על-ידי חבר כנסת אחד מכל סיעה במסגרת של שלוש — חמש דקות, ובכך נגמור את הדיון. אני אצטרף בשמחה רבה לעניין הזה. אם תרמו לי שוהו המצב, אוותר על 15 הדקות העומדות לרשותי. אני מחכה.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, קודם כול אין אני יכול שלא לומר, שלעניות דעתי צורת הדיון הזאת כפי שאנחנו נתקלים בה השנה היא צורת דיון בלתי אחראית. אנחנו היום מקיימים דיון על עשרות סעיפים, מאות או אלפים. אנחנו מדברים על 62.5 מיליארד שקל. אנחנו מדברים על חקיקה. אנחנו חותכים גורלות מבלי שאנחנו מסוגלים לשלוט פיסית אפילו על עצמנו, על הכרתנו, ולהחזיק את עצמנו בצלילות דעת לגבי מה שאנחנו עושים.

אני חושב שהכנסת חייבת למצוא לעניין הזה מוצא של כבוד ושל הגינות עם העם שאותו אנו משרתים. כי במחזה הנורא הזה — לא רק המחריד בקשר למימון מפלגות וכספים ייחודיים והכול, אלא המחזה הנורא הזה של אופן הדיון על התקציב יחזור על עצמו. אני אומר לכם, שאנחנו עושים למדינת ישראל עוול ופשע. זה דבר אחד.

דבר שני, אדוני היושב-ראש, אין זה סוד, שאני וחברי נצביע נגד התקציב הזה. אני רוצה לומר במשפטים ספורים. כי יש כל-כך הרבה נושאים, כך שאפשר להגיד הכול במשפטים ספורים. התקציב הזה הוא תקציב רע. למה? כי יש בארץ אבטלה, ובתקציב הזה אין תשובה לאבטלה. התקציב הזה הוא תקציב רע. כי יש עלייה לארץ ואין בתקציב הזה תשובה לעלייה. התקציב הזה הוא תקציב רע, משום שהוא לא מצליח לשלב בין העובדות של האבטלה ושל העלייה, ואפשר, על-ידי תנופת בנייה והשקעות, להיחלץ גם מזה ולתת פתרון גם לזה.

התקציב הזה הוא תקציב רע, ואגב, בקשר לעניין הקודם — לעניות דעתי, עם העובדה, שאני לא מקבל את האופן שבו השר דוד לוי העלה כאן את מה שהעלה, כי טענותיו היו צריכות להיות מופנות קודם כול לממשלה — אני סבור שהוא העלה סוגיה נכונה. העובדה שאנחנו לא נגישים היום לכנייה של 30,000 יחידות דיוק ריק פשע כלפי העולים. היא פשע גם כלפי המובטלים, היא פשע גם כלפי הנעת הגלגלים של המשק, היא פשע כלפי הצמיחה, היא פשע כלפי הציבור הישראלי שנמצא בתחתית הסולם החברתי והכלכלי.

אני חושב, שהתקציב הזה גם לא מספק תרופה לאחת המחלות הסרטניות הנוראות ביותר בחברה הישראלית, מחלת הסרטן הנקראת סמים. רבותי, צריך לדעת: יש לנו מלחמה לחיים ולמוות בסמים. אם נמשיך לדבר בזה במעות, כאשר ה"תקציב" המוערך העומד לרשות עולם הפשע הוא 2 מיליארדי דולרים, ואנחנו מזוכים מפה ומשם חצי מיליון,

משמעות הדבר היא, חברי הכנסת, שאנו, הורינו, בנינו ובני בנינו הולכים ומשתעבדים למעצמה זרה ונאלצים לשרת את האינטרסים שלה ולעשות את דברה.

אם זה נתפס כעצמאות כלכלית ומדינית בעיני קברניטי המדינה מהמעורר והליכוד, אין אני יודע כניעה מה היא.

אדוני היושב-ראש, האינתיפאדה הפלשתינית, המתקרבת לסוף חודשה ה-27 ובני העם הפלשתיני נחושים לגבי המשכה, היא ביטוי נאמן לרצונם לסיים את הכיבוש, לממש זכותם לעצמאות ולהגדרה עצמית, לנוכח סירובה של ממשלת ישראל לנהל משא-ומתן עם העם הפלשתיני. אינתיפאדה זו עלתה מאז תחילתה מיליארדי שקלים מתקציב המדינה.

חברי הכנסת, אמרתי-שבהמשך דברי אציב על הוצאות בלתי ישירות למטרות הצבאיות למיניהן. כוונתי היא לתקציבים המופנים לפרויקטים המושחתים ביותר שהכירה המדינה, והם התנחלויות בשטחים הכבושים. תקציבים המסתכמים בעשרות מיליארדי שקלים הופנו לצורך הקמת התנחלויות והחזקתן במשך 23 שנות הכיבוש, דבר אשר פגע ברמת חיי האנשים וגזל את פת לחם של עשרות אלפי אנשים החיים מתחת לקו העוני. רבים אחרים, מדיניות הממשלה והמשך הכיבוש משקיעים אותם מדי שנה עמוק עמוק מתחת לקו החרפה, קו העוני.

חברי הכנסת, אפשר להמשיך ולדוש בעוולותיו של התקציב בכלל ותקציב הביטחון בפרט, אבל זמני אינו מתיר לי זאת.

בסיכומי של דבר, אנו מציעים לקבל את הסתייגותנו לתקציב הביטחון, כי רק כך אפשר להכריז את החברה ולהעלות את המשק על דרך הצמיחה. כדי לעשות זאת חייבים להביא לחיסול הכיבוש, לכינון השלום.

אני מקווה שהמשכר הממשלתי הנוכחי יביא ליישום מטרה זו ולהגשמה. תודה רבה.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת מוחמד נפאע. רשות הדיבור לחבר הכנסת שמעון שטרית, ואחריו — לחבר הכנסת אלי בן-מנחם.

שמעון שטרית (המערך):

אפשר להתחלף?

היו"ר ש' דיין:

בבקשה. רשות הדיבור לחבר הכנסת אלי בן-מנחם. עשר דקות.

אליהו בן-מנחם (המערך):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בראשית דברי אני רוצה לברך את חברי הכנסת שפעלו יחד אתי להחיל את יום חינוך ארוך גם על שכונות המצוקה.

כפי שידוע לכם, ההצעה הראשונית של משרד החינוך ומשרד האוצר היתה להחיל יום חינוך ארוך רק על עיר הפיתוח. אבל, במאבק ארוך של לובי השכונות בכנסת, עם חברי כנסת אכפתיים, הצלחנו לשכנע את משרד האוצר ומשרד החינוך, ויום חינוך ארוך יוחל גם על שכונות המצוקה, שכונות שיקום ורווחה.

רבנות, הבעיה הקשה ביותר בחינוך במגזר היהודי היא בשכונות העוני. יש נתונים של פרופסור יערי מאוניברסיטת תל-אביב, המראים כי רמת החינוך היורה ביותר בקרב האוכלוסייה היהודית היא בשכונות העוני.

קיצוץ דרסטי בתקציב הביטחון דווקא היום הוא קיצוץ הכנפיים של הסכנה האיומה המרחפת על אזורנו ומאיימת על חיי בני-אדם, קיצוץ בכמות ההרג והרצח וקיצוץ הדרך לשלום ולחיי שלווה.

אדוני היושב-ראש, כאשר העולם כולו הולך וצועד זה שנים מספר בכיוון של פתרון סכסוכים אזוריים ומתיחות גלובלית בדרכי שלום ועל-ידי הידברות, כאשר תפיסות עולם מסוג תפיסת עולמה של ממשלת ישראל פושטות רגל ונעלמות מן הזירה, כאשר העולם משתנה ושינוי זה אינו פוסח על אזורנו, ובמיוחד אינו פוסח על העם הפלשתיני והנהגתו אש"ף, כאשר הנשיא אסר מאותה לישראל איתותים כה ברורים, כאשר כל הדברים האלה מתרחשים לנגד עינינו ממשכה ממשלת ישראל לדבוק בגישתה הכוחנית, גישה שהוכיחה את כישלונה לאורך כל הדרך. ממשלה הולכת וממשלה באה והעם צריך תמיד לשלם ברמת חייו ובחיי בניו.

כדי להמחיש את הדברים אביא כאן שתי דוגמאות לקיצוצים בהוצאות הצבאיות. בארצות-הברית, למשל, הגדיל הנשיא רייגן, שהצטיין בהשקפת העולם הכוחנית, את ההוצאות הביטחוניות עד כדי 7% מהתוצר הלאומי, וזאת בשנת 1986. בממשל בוש, לעומת זאת, מקטינים את תקציב הביטחון לרמה של 5% מהתוצר הלאומי. דוגמה נוספת היא מצרים, שבה ירד שיעור ההוצאות הצבאיות ביחס לתוצר הלאומי מ-11% ב-1972 עד ל-7.3% ב-1986. ואילו אצלנו, אדוני היושב-ראש, במקום שממשלת ישראל תציע תקציב ביטחון מקוצץ לטובת שירותי החברה והרווחה, מציעה הממשלה להגדיל תקציב זה הן מבחינה נומינלית והן מבחינה יחסית.

ההוצאות הצבאיות הישירות, הכוללות את תקציב משרד הביטחון ותקציב המינהל האזרחי והוצאות המשטרה לצורך דיכוי האינתיפאדה בירושלים המזרחית ובמקומות אחרים בשטחים הכבושים, תקציבים אלה, נוסף על תקציבים נוספים המוזרמים לצרכים צבאיים, מגיעים עד ל-16 מיליארד ש"ח, המהווים 24% מהתוצר המקומי. אם נוסיף את החור החובות, בסך של 24 מיליארד שקל, שהם 37% מהתקציב הלאומי, אזי ניווכח לדעת ש-61% מהתקציב מתבזבזים על ההוצאות הצבאיות.

כאמור, סכומים ואחוזים אלה אינם מקיפים את כל ההוצאות, ובהמשך אשוב ואפרט אותן. בתקציב המוצע, החור החובות עומד על 24.4 מיליארד ש"ח.

עמנואל זיסמן (המערך):

קראת מה קורה בעירק עכשיו?

מוחמד נפאע (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אני רוצה לקרוא מה שקורה בישראל.

עמנואל זיסמן (המערך):

תגנה את זה.

מוחמד נפאע (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

רובו המכריע של סכום זה הוא החור חובות לארצות-הברית, שהלכו ותפחו במשך הזמן כתוצאה מהרכש הצבאי. חובותינו החיצוניים, שכאמור רובם לארצות-הברית, וחובות הפנים של הממשלה משקיעים כל אדם, בכלל זה התינוק שנולד כזה הרגע, בחוב של כ-16,000 דולר. זאת כנראה קבלת פנים חמה לעולים החדשים ומתנה למשפחות ברוכות הילדים.

כפר-תבור משוחררת, רמת-ישי משוחררת, יהיה צריך לבדוק בצמצום גם בשכונת-עוזא ובכפר-שלם.

אני גם דורש, והגשתי רשימה, להוסיף למפה לפחות שמונה שכונות. הכי קשות בארץ, שכונות המיועדות להריסה ואינן נמצאות במפה. פה אין עניין של כסף, פה צריך בסך-הכול לעשות צדק חברתי.

אני מאמין שבנושא חשוב כזה, נושא החינוך, הכנסת חקבל את ההצעה. אני רק מודאג על שהיום, בגלל העובדה שיש פה מאות הסתייגויות של חברים, הכול יעבור פה ככה ב"חאפ-לאפ", בלי להרגיש, ונושא חשוב כזה יושם בצד. אינני יודע איך להרגיש את זה, מפני שפה אין כסף, אני שב ומדגיש, חייבים לעשות פה צדק, המבחן צריך להיות חברתי-כלכלי, של נתונים סוציו-אקונומיים, שזה אותו דבר, ואז נעשה צדק עם אותם תושבי שכונות. אולי יותר ילדים יסיימו את בית-הספר ואולי יותר ילדים יגויסו לצה"ל ויבנו בתים טובים במדינת ישראל.

לגבי אוכלוסיית המיעוטים — אני חושב שאם כולנו חיים במדינה אחת צריך לעשות צדק גם כלפי אוכלוסיית המיעוטים, כדי שכולם יהיו שווים במדינת ישראל, לפחות בנושא החינוך. אם יש שכונות, מיעוטים ואחרים "דפוקים" בנושאים אחרים, לפחות בנושא החינוך יש להביא לצדק כלשהו בתוך המדינה. תודה רבה.

היו"ר ש' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת אלי בן-מנחם. רשות הדיבור לחבר הכנסת שמעון שטרית, בבקשה, ואחריו — לחבר הכנסת גרשון שפט.

שמעון שטרית (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו דנים בחוק התקציב 1990. חוק התקציב עבר את כל התהליכים במשך החודשים האחרונים בבית הזה — במליאה ואחר-כך בוועדת הכספים. אני רוצה להתייחס לכמה נקודות מרכזיות.

בפעם הראשונה שמה לה קבוצת חברים ליעד לחקן תיקונים חברתיים בתקציב, ובסוף התהליך התקציב איננו דומה למה שהוגש לקריאה ראשונה. אין בו אגרה לתשלום שכר לימוד, יש בו הפעלה הדרגתית של יום חינוך ארוך בערי הפיתוח, בשכונות ובאזורים נוספים. יש בו המשך תשלום קצבת ילד שני, בניגוד לתוכנית המקורית לקצץ את קצבת הילד השני. אין בו שינוי לגבי פטור לערי פיתוח, אין בו שינוי לגבי השיטה של הצמדת השכר של הגמלאים. יש בו, לצערנו, קיצוץ מסוים בחצי נקודת זיכוי לאמהות עובדות, באופן סלקטיבי, ולאחר פשרה צומצמה התוכנית המקורית להוריד לחלוטין חצי נקודת זיכוי. לפי ההסדר החדש, שאושר הבוקר, קיצוץ זה יחול רק באופן חלקי.

אני רוצה לשבח פה את החברים מהלובי החברתי בוועדת הכספים ובכנסת, שנאבקו בתוך המפלגות ובכנסת. גם כשהופעל לחץ אדיר, במקרה של סיעתי, סיעת המערך, מצד שר האוצר דאז, לא נרתענו מלהצביע נגדו, אף-על-פי שלא זכינו בהצבעת רוב בסיעה, אבל חתנו מהלכים למאבק במרכז המפלגה, וכתוצאה מההתפתחויות הפוליטיות המרכזיות הכריע, העניין חזר לדיון בסיעה, ובסיעה הצלחנו להגיע להסדר, שלפיו לא תבוטל קצבת ילד שני, לא יוטל שכר לימוד ויופעל יום חינוך ארוך באופן הדרגתי. נדמה לי שאנחנו יכולים לרשום לעצמנו, שאם נאבקים בצורה עקבית אפשר להכניס תיקונים חברתיים בתקציב ולהפוך אותו מתקציב לאומי, שאין

מה שקורה אצלנו הוא, שאלפי ילדים נושרים מדי שנה ממעגל הלימודים ומידרדרים לסמים, לפשיעה. חטיבות שלמות לא מגויסות לצה"ל, רובן המכריע מקרב תושבי השכונות.

מה, שניסו לעשות כאן הוא חיים קלים לאוצר ולמשרד החינוך, ולפתור את הבעיה בצורה קלה, על-ידי השקעה של יום חינוך ארוך בערי הפיתוח.

לפני זמן קצר דנו פה במליאה, על-פי בקשה שלי, בנושא בית-הספר "רוגוזין" בדרום-תל-אביב. אז דיברתי על נתונים מדהימים, שתשעה ילדים מכל עשרה ילדים שבאים מדרום-תל-אביב לבית-הספר בצפון תל-אביב לא מסיימים כיתה י"ב. איש לא סתר את זה, לא משרד החינוך ולא עיריית תל-אביב. הווי אומר, הנתונים מדויקים.

מה שהכי מצער אותי היום בנושא יום חינוך ארוך הוא שעשו איזו אפליה בין מגזר למגזר. כאשר כולנו יודעים, ושר החינוך הודה מעל במה זו, שהבעיה האמיתית והקשה ביותר היא דווקא בשכונות העוני, אינני מבין מדוע שחררו את ערי הפיתוח, את יישובי קו העימות מבדיקה כזאת או אחרת, ואת שכונות העוני בודקים. מדוע לא יהיו הנתונים שווים, לפחות בנושא החינוך? כאן לא מחלקים כסף, כאן לא בונים מפעלים. מדברים על בעיה אמיתית במדינת ישראל, היא בעיית החינוך. מדוע לבדוק את שכונת-התקווה ולא לבדוק את כפר-תבור או את רמת-ישי, או יישובים אחרים? מדוע צריכה המפה להיות פוליטית? האם רמת ההשכלה של ילדי מטולה נמוכה כמו בשכונת-התקווה? אין קשר. צריך להגיע לקריטריונים אחידים בנושא הזה ולא להפלות בין זה לבין זה.

מה שמצער עוד הוא, שיש יישובים במדינת ישראל, מבוססים מבחינת נתונים סוציו-אקונומיים, הם מעל לממוצע במדינת ישראל, ויישובים כאלה נכללים במפה של משרד החינוך שהוגשה לוועדת הכספים, ומולם, שכונות עוני מן הדיועות ביותר במדינת ישראל לא מופיעות במפה. לדוגמה, כפר-שלם הישנה לא מופיעה במפת שיקום ורווחה. שכונת-התקווה ושכונת-הארגונים, שכונה שהבתים שם תלויים על עמודי ברזל, שיש להם נילונים על הגגות, אסור להם לתקן את הבתים האלה, להיריש שם חיים בתת-תנאים, כמו בכפרים שמעבר ל"קו הירוק", בכפרים הערביים, והם לא נכללים במפה זו של יום חינוך ארוך. אז איך קובעים מפה? איך בונים מפה? מדוע לא להתבסס על נתונים חברתיים כלכליים אמיתיים? מה עשינו פה? העיקר לפתור את הבעיה?

כאשר אדם מאבד שקל הוא מחפש אותו במקום שבו הוא איבד אותו ולא במקום המואר. בנושא החינוך ניסו לעשות חיים קלים, לפתור בעיות כאלה או אחרות למגזרים כאלה או אחרים, על חשבון אותן שכונות מצוקה.

רבותי, מה שאני מבקש הוא בסך-הכול דבר פשוט, שלפחות בנושא כאוב זה תהיה השוואת התנאים. אני לא רוצה שימדדו לי ילד משכונת-התקווה, מקריני-שומרון, מכוכב-יאיר או מכפר-תבור. אין לזה שום הצדקה מוסרית. כאשר מדברים על מרחק, כוכב-יאיר וקרני-שומרון קרובים לדיוגנוף יותר מכפר-שלם ומשכונת-התקווה. תנסו לבדוק את זה, תנסו לבדוק כמה אנשים שגרים בצפון תל-אביב מכירים את השכונות בדרום תל-אביב. רבים אינם יודעים איפה זה בכלל. כשאני מזמין אנשים אני צריך לתת להם מפה ביד, הם מנותקים, זה כאילו במדינה אחרת.

אנא מכם, אני מבקש השוואת קריטריונים. אם ערי הפיתוח ויישובים אחרים משוחררים — יבנה משוחררת,

בו התחשבות בצרכים ובאינטרסים החברתיים של המדינה, לתקציב שיש בו התחשבות ורגישות לאלה.

אני רוצה להדגיש במיוחד, שאתמול, במשך הלילה, גם כן לאחר מאבק קשה שהתחיל בימים הקודמים, הצלחנו להוסיף תוספת מיוחדת של 33 מיליון שקל למטרות בריאות, חינוך ורווחה. נרמה לי, שאני לפחות לא הייתי נושא את פני ברחוב אל הציבור ולא הייתי יכול להגן על מערכת המשטר הדמוקרטי של מדינת ישראל אילו באותו לילה, שבו אישרנו 222 מיליון שקל למסודות ייחודיים, היינו נכשלים ולא מצליחים לתת מענה מסוים לצרכים חברתיים חשובים, כמו מוסדות למפגרים, מוסדות גריאטריים, ילדים כמצוקה, ילדים כסיכון, מגן-דוד אדום ושאר מטרות חברתיות חשובות, שאנחנו מקווים שבתוך אותם 33 מיליון שקל ימצא להם פתרון על-ידי הצוות שהוקם, ובו חברים גם יושב-ראש הישיבה, חבר הכנסת עובדיה עלי, אנוכי ועוד חברים. אני חושב שזה לזכות הבית הזה, לזכות ההליך הדמוקרטי, שהצלחנו להגיע להסכמה ולאשר את התוספת הזאת, שהיא חשובה.

אני רוצה לומר מלה אחת או שתיים, אדוני היושב-ראש, על הנושא של הייחודיים. זה אותו מצב של העגל והפרה, שיותר משהעגל רוצה לינוק הפרה רוצה להניק. הייחודיים הפכו למכשיר פוליטי, שבו המפלגות הגדולות שומרות על השפעה פוליטית על המפלגות הדתיות. באותו יום שאפשר יהיה להגיע לקביעת מסגרת ברורה ואחידה לאספקת צורכי החינוך והדת למגזר הדתי, שמבוססת על קריטריונים כפי שהיועץ המשפטי קבע, אני מקווה שההפרה הזאת של השק הזה, של הסחר, של הכורסה הזאת, תלך ותעבור מן העולם.

אינני יודע אם זו אוטופיה, אם אלה דברים שאין להם ביסוס, אבל אני תקווה שזה לטובת העגל ולטובת הפרה הזאת.

שבח וייס (המערך):

ברשות היושב-ראש, חצי דקה. חבר הכנסת שטרית, אם ראתה אי פעם את הסנט בארצות-הברית — אנחנו על-ידם עדיין טהורים שבטתורים. אני אומר את זה מפני שכל חברי הכנסת מגדפים כבר יומיים את הכנסת. אנחנו על-ידם חלום-פז.

שמעון שטרית (המערך):

כן, אבל הבעיה היא שההליך הדמוקרטי שבו חבר פרלמנט או חבר קונגרס מכיא אינטרס כלכלי לאזור תמיכה שלו הוא דבר ידוע.

שבח וייס (המערך):

קונים אותם.

היו"ר ע' עלי:

תודה לסגן יושב-ראש הכנסת שבח וייס על ההערה החשובה. אני מבקש מהנואם לסיים את דבריו.

שמעון שטרית (המערך):

אני רק רוצה להשיב, שבניגוד לארצות אחרות, שבהן חבר בית-הנבחרים מכיא אינטרס כלכלי כלשהו לאזור התמיכה שלו, כל הנושא של הקטע הדתי אצלנו מקבל איוה מין תחושה של מעמסה, וזה דבר שצריך להפסיק אותו.

הערה אחרונה, אדוני היושב-ראש.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני היושב-ראש, זה היום לדון בכל הנושא הזה? יש לנו ערמה שלמה של תקציב. בכל הכבוד, יש לנו כל השנה כדי לדון על זה.

שמעון שטרית (המערך):

חבר הכנסת רן כהן, שמעתי אותך מדבר דווקא על הנושא הזה היום, רק בשעה אחרת.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אני לא דיברתי על הנושא הזה.

שמעון שטרית (המערך):

לסיום, התקציב שלפנינו משתדל להתמודד עם העלייה, לא בצורה מלאה; הוא משתדל להתמודד עם צמיחה, ואני מקווה שהוא יצליח. אני חושב שהוא נכשל במאמץ להתמודד עם צמצום הפערים. הרפורמה במיסוי בקטע העליון נשארה חסרה, ואני מקווה שבעתיד נצליח להשלים את הקטע הזה. אני מקווה שלשם אמינות המִשְׁטֵר הדמוקרטי נצליח בשלב כלשהו לעגן בתוך התקציב את הקטעים שהיום יוצרים את הכושה ואת הוויכוח הציבורי והופכים את ההליך של קביעת התקציב להליך שנוי במחלוקת. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת שטרית. רשות הדיבור לחבר הכנסת גרשון שפט, ואחריו — לחבר הכנסת חיים אורון.

שמואל הלפרט (אגודת ישראל):

אולי אפשר להגיע לידי הסכמה שחברי הכנסת יוותרו על ההנמקות?

היו"ר ע' עלי:

אני מציע לך לשכנע אותם. אני לא יכול שלא לאפשר להם לנאום בזמן הקצוב להם. אני מציע לך לדבר אתם ולשכנע אותם לקצר. אני חושב שהצעתך נכונה והיא במקומה, אבל הדבר לא נתון בידי.

גרשון שפט (התחיה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת הלפרט, אני מתפלל מאוד על שלא אמרת את דברך בשעות הבוקר, כשאנחנו פה רבע שעה, חצי שעה ושעה. עכשיו לכל סיעה יש עשר דקות.

אני חושב שהתקציב המוכא בפנינו הוא תקציב רגיל של שנה רגילה, תקציב רגיל שאינו מסמל אותו מפנה שאנחנו מצפים לו בשנה הקרובה.

מה היא המשימה המרכזית בשנה זו? אמרו כאן לפני: קליטת העלייה. התקציב הזה לא מבטא קליטת עלייה. שמעתי היטב את שר האוצר הקודם ואת האחראי לאוצר כרגע, שדיבר על הכספים שמתכוונים לייצר בעתיד לקליטת העלייה הגדולה האמורה להגיע.

שבח וייס (המערך):

תעשו את זה.

גרשון שפט (התחיה):

חבר הכנסת וייס, מי שלא טורח בערב שבת לא אוכל בשבת. בתים ושיכונים לא מקימים מהיום למחר, ומקומות פרנסה, וזה קצת יותר קשה, לא מקימים מהיום למחר. אם אנחנו רוצים שהעולים ישבו בכל מקום, צריכה להיות מערכת כבישים שתעשה את הארץ עבירה יותר, ואת זה לא עושים מהיום למחר. אם לא מקציבים לכך את הכספים המתאימים היום, כשיגיעו העולים נדחס אותם, וודאי שהם ירגישו לא טוב.

אם רוצים באמת לקלוט את גל העלייה הגדול, שכולנו מקווים שהוא יגיע, צריך להכין את התשתית היום, דיברתי בכנסת לא פעם אחת ולא פעמיים על קיצור כל התהליכים

שהוגש לנו במליאת הכנסת לפני כחודשיים על-ידי שר האוצר הקודם. אני רוצה להגיד את הדברים האלה בזהירות רבה מאוד. מבחינות מסוימות התקציב יותר טוב, לטעמי. ואני אומר את זה גם כמי שביקר מאוד את התקציב ומבקר אותו היום. אבל אני רוצה להמשיך את האמירה הזאת: הוא יותר טוב כמובן הזה, שחלק מהעוים הוצאו. אני חושב שהשינוי המהותי שנדרש בתקציב — אינני חושב שכרגע זה הזמן לחזור ולדבר על כך — לא התרחש.

אולי אספר סיפור מחוויות הלילה שעבר בוועדת הכספים כדי להדגים מה שאני אומר. בלילה שעבר חיפשה ועדת הכספים, בין השאר, מקור לאותו סכום, שחבר הכנסת שטרית התגאה בו מאוד — גם אני — 40 מיליון שקלים או 30 או 35 הצרכים חברתיים. ותרואו מה עשינו. אמרנו: נקצץ את מימון המפלגות ב-5%, ויש לנו 3 מיליוני שקלים. אני הצעתי לאחד החברים: בואו ניתן מימון מפלגות, לא 70%, אלא 120%, ונקצץ 50%, והיה לנו לא 3 מיליוני שקלים, יהיו לנו אולי 20 מיליון שקלים. אגב, מה שאני אומר עכשיו אינו ממש בדיחה, כי משהו קיבל את זה ברצינות, ואפילו הציע: בואו נעשה את זה, מה יש? אם כבר, נעלה ונוריד, ונעשה כסף.

אינני מאמין שכך עושים כסף. אבל אני חושב שהדוגמה הזאת מאפיינת חלק מהשלבים שהתקציב הזה עבר.

יכולתי להביא דוגמה נוספת בהקשר זה. של יום לימודים ארוך. אמרתי בדיון כאן כמשך היום, אני אומר זאת גם עכשיו: המתכונת שגובשה בוועדת הכספים עדיפה מהמתכונת המקורית שהוצעה על-ידי האוצר. היא עקפה את שתי השאלות העיקריות. כי המערכת הפוליטית הישראלית לא מסוגלת, כנראה, לתת עליהן תשובה. היא עקפה את הוויכוח על הסלקטיביות או על האוניברסליות בחינוך, שהוא ויכוח עקרוני, ואין לי שום עניין לעסוק בו כרגע, כי היא מראש הלכה לאותם אזורים שמסוכס, שבהם לא קיימת השאלה של תשלום עבור חינוך חובה. היא עקפה גם את השאלה החמורה של החינוך, של הגירעון המצטבר של 150,000 שעות שנוצר במהלך עשר השנים האחרונות, עם כל המשמעות של, החינוכיות, התרבותיות והאחרות.

בעצם אני רוצה להסתפק בזה. אני חושב שהיה שכו מסוים לפעולה של חברי הכנסת, של ועדת הכספים, של יושבי-ראש ועדת הכספים. אני רוצה לומר כאן, שאני כהחלט מלא הערכה, עם הוויכוח, לעמדה שהוא נקט בשלב מסוים. דווקא כשפרץ המשבר הממשלתי, וראה לחובתו להפוך לאחד העוגנים של ההתרחשות הכלכלית המשמעותית ביותר במשק בתקופה הזאת — התקציב. יש לי הרגשה, שאי-אפשר להאשים דווקא את האופוזיציה בחוסר קולגיאליזם למהלך הזה. ומי שיבחן את מה שהתרחש בבית הזה בשכונות האחרונות — אי-אפשר לומר שהאופוזיציה, ולא רק בגלל חולשתה וממדיה, היתה הגורם שפעל לערעור המהלך הזה, שהוא ראה בו חשיבות כל-יך גדולה. ואולי גם זה נושא שראוי ללמוד ממנו, מעבר לנושא של התקציב.

הוויכוח המרכזי על השאלות הגדולות של המשק והחברה נשאר פתוח לפני התקציב, נשאר פתוח במהלכו, ויש לי הרגשה קשה, שבשנת 1990 ולקראת 1991, עם העלייה, אנחנו נעמוד בפני שאלות קשות מאוד, קשות עוד יותר, באותם נושאים ובאותם צמחים שהתמודדנו אתם לפני שנה ולפני שנתיים ולא התקדמנו בהם.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת חיים אורון. הוא באמת עמד בהבטחתו וקיצר מאוד. חבר הכנסת אלי דיין, בבקשה.

הביוורוקרטיים הקיימים כדי לעשות את הכול קל יותר. אבל להכין את התשתית גם לשיכון וגם למקורות התעסוקה — בזה לא עוסקים די. הקבלנים המקומיים, אנשי הבנייה המקומיים, לא יספקו את מה שדרוש בחודשים הבאים.

חבר הכנסת שבח וייס, אני מציע לך להתעניין קצת בכביה הזאת.

שבח וייס (המערך):

אני מזדהה אתך בדרכי שלי.

גרשון שפט (התחיה):

אם לא נכין את כל זה היום, אינני יודע מה יהיה מחר, כאשר יגיע זרם גדול של עולים ולא יהיו כתיים מוכנים בשבילים. משרד השיכון, משרד הקליטה ומשרדים ייעודיים נוספים לא יכולים להיערך כראוי לאותה משימה שאנחנו מדברים עליה. זה היעד המרכזי שלנו כיום.

אני יודע שהתקציב כולל דברים רבים. יש לי הרבה מאוד הסתייגויות, ואי-אפשר לרבר על כל אחת מהן. לכן אני מדבר על הבעיה שאני רואה אותה כבעיה המרכזית היום. חוסר התיאום בין כל משרדי הממשלה והסוכנות בנושא העלייה והקליטה גם הוא אחד מהדברים שאני חושב אותם למפריעים, הדברים שאינם מקדמים את כל נושא העלייה. אינני יודע אם עושים את כל הדרוש.

אני מקווה שעושים הכול כדי להביא את העולים מהר ככל האפשר. בקשר לבואם ארצה ואפשרות הגעת ההמונים הגדולים בעתיד — אינני רואה זאת. אני לא רואה את התיאום בין המשרדים, אני לא רואה את המנהיגות של הממשלה, לא של ראש הממשלה ולא של הממשלה כולה, לא הקודמת שהיתה רחבה ולא הצרה הזאת, על-מנת לקדם את פני הבאות.

אלי דיין (המערך):

אז למה אתם תומכים בראש הממשלה?

גרשון שפט (התחיה):

אני חושב שהתקציב כמות שהוא לא מסמל את המפנה שהיה צריך לחול בארץ. יושב כאן ידידי לובה אליאב. אמרתי שצריך היה לקחת היום אדם כמוהו ולהעמיד אותו בראש צוות כזה — אם לא לובה אליאב, יכול להיות משהו אחר; אני מכיר אותו ואני יודע שהוא יכול להתאים למשימה הזאת — והוא ירכז את הפעילות שהיום איננה מרוכזת. היום משרד אחד נלחם במשרד אחר, אני רואה את הדברים.

אדוני היושבי-ראש, אני חושב, שאם יהיה רוב לתקציב הזה, אנחנו נצביע נגדו. צודק חבר הכנסת שבח וייס בדבריו, שבתוך חודשים מעטים יצטרך לבוא אותו תקציב, שיענה באמת על הבעיה, יענה על אותם צרכים שהדור הזה דורש. לא היה לנו דבר כזה.

לכן אנחנו נצביע נגד התקציב הזה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת שפט. רשות הדיבור לחבר הכנסת חיים אורון, ואחריו — לחבר הכנסת אלי דיין, אלא אם כן יבוא חבר כנסת מהליכוד ויירשם.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושבי-ראש, חברי הכנסת, אשתדל באמת לקצר. אני רוצה לנסות בשעה הזאת ובשלב הזה של הדיונים על התקציב לענות על שאלה אחת בלבד: האם התקציב שיוצא מכאן היום בקריאה שלישית טוב או טוב פחות מהתקציב

לצד, הרבה חברי כנסת, שהיו מסכימים אתנו בכל מיני נושאים רגישים ביותר, נאלצו להצביע, אפילו בניגוד למצפונם, נגד חוק חינוך מיוחד, נגד הרחבת הנושא של יום לימודים ארוך לאזורים אחרים — דבר חיוני מאוד, חשוב ויסודי. כי, בסך-הכול מדובר בלימודים מהשעה 08:00 עד השעה 15:00, חמישה ימים בשבוע, 170 יום בשנה, דבר שהוא כהחלט סביר ויש להיעתר לו. אני מאמין שנגיע אליו. אני חושב שהתקרמנו יפה השנה. אני מאמין שבשנה הבאה, ללא אגרה, ללא כשרות העיקרון של לימודים חינוך לכל דורש, נוכל להביא גם את הבשורה הזאת של יום לימודים ארוך ככל הארץ.

אני גם מאמין שאם תהיה צמיחה, נחזור גם לנושא קצבאות הילדים בלי לפגוע בהן, כך אני מקווה.

אני מאמין שהממשלה בכל אופן תיעתר לבקשתנו להעדיף השקעות בתשתית, בכבישים. לא יעלה על הדעת, שמע"ץ תבוא ותאמר שהיא יכולה לבצע השנה כ-400 מיליון ש"ח ונתונים לה פחות 180 מיליון ש"ח. אני מקווה שהאוצר והממשלה ימצאו את הדרך לנצל את כל פוטנציאל הפיתוח של מע"ץ, כי פיתוח כבישים הוא פיתוח כלכלי. פיתוח תשתיות הוא פיתוח כלכלי, שיתרום גם לצמיחה במשק וגם לאיכות החיים של כולנו.

אני מקווה שזאת תהיה שנה של כשרות טובות, של קליטת עלייה, של צמיחה ושל פיתוח ושגשוג לארץ ולתושביה. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת אלי דיין. חבר הכנסת אברהם בורג, בבקשה.

אברהם בורג (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, נרשמתי לסעיף מסוים, לסעיף 05 התקציב ששרר הדתות, וחשבתי: אדבר על השיעור הנדרש של התקציבים הייחודיים. והיום אני צריך לעלות כאן על הכמה, ואם אני צריך לסכם ענף אחד מעבודתי בכנסת בשנה האחרונה, אני יכול לסכם אותו במלה אחת: נכשלתי.

ישבתי בשנה האחרונה בראשה של תת-ועדה בוועדת ביקורת המדינה לענייני כספים ייחודיים. במשך שנה האמנו, חברי הוועדה ואנוכי, כי ניתן ליצור מצב של שוויון אמיתי בפני החוק, תלמוד תורה ותיאטרון, ישיבה ומועדון יכולים לעמוד בפני כל חוקי המדינה, לרבות חוק התקציב, ולקבל את המגיע להם. או את הדרוש להם על-פי מעשיהם, על-פי תלמידיהם, על-פי שותפיהם, כך האמנו. האמנו שניתן להגיע למצב נורמטיבי כזה.

מה שקרה כאן אמש, אתמול כלילה — בעצם אנחנו ביומא אריכתא, זה קרה היום, לא הפסקי הלילה הזה — הוא למעשה תעודת תביעה מבחינתי על אותו שליש אחרון שלי בכנסת, השליש שהיה, השליש של הוועדה לענייני כספים ייחודיים. נכשלתי.

עמדתי שעות במסדרון ושאלתי את עצמי: איפה הסדרנים של הכנסת? ישבו, ידונו, יקציבו, אבל תיקחו משם את כל אלה שמושכים בשרוול של חבר הכנסת ולא נותנים לו להחליט החלטה כבן-אדם. לוחצים אותו ומשביעים אותו כשם אביו ואבותיו וסבוחיו וקדושו: תן לי. וסכן היה רכי מפה ודודתך היתה מקורבת לחתן ההוא, ואיזה מין דברים? איפה היו סדרני הכנסת, שלא הרחיקו את כל השתדלנים מאותו מקום? אני לא מדבר על עיני הציבור שהיו נשואות לאותו מקום.

אלי דיין (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בראש ובראשונה מוצא אני לנכון לשבח את ועדת הכספים, את ראשה ואת כל חבריה, שגילו רמת אחריות גבוהה ביותר, על אף המצב הפוליטי הנזיל, ובסך הכול הייתי אומר, שהיה שיתוף פעולה והיתה הסכמה עקרונית לעשות כל מאמץ כדי שלא לחרוג מהמסגרת התקציבית שנקבעה.

לצד, הרב, האוצר התבצר בכמה עמדות. אפשר היה לשפר את המצב התקציבי של המדינה אילו הוא היה נעתר לתביעותינו, לתביעת חלק גדול מחברי הוועדה, ללכת לשינויים בנושא של הפחתת עלות העבודה, שהיא לא תחול על המגזר הלא-יצרני, מה שהיה מכניס למדינה כ-500 מיליון שקלים. נושא שני — ללכת למס שולי של 51%, או לפחות 50%, ואז היינו מקבלים עוד כ-80 מיליון שקלים. הנושא השלישי הוא מה שאמרנו, שאולי מן הראוי לאמץ את הצעתו של נגיד בנק ישראל ולא לאמץ את הרפורמה בשנה זו, במיוחד כשמדובר בשנה רגישה מאוד מבחינה חברתית ומבחינה הצרכים של קליטת העלייה.

בכל אופן, אני סבור שבחקציב הזה נמצאת הבשורה הגדולה של קליטת העלייה. ואני מקווה שהכנסת אכן תאשר הערב לשר הבינוי והשיכון את ההסתייגות שהגיש, להעמיד לרשותו מייד את הסכומים, ללא שום עיכוב, כדי שהוא יוכל להתחיל בבניית הדירות לפי הפרוגרמה שקבע, זו שאושרה על-ידי ועדת-ביילין. לדעתי זה נושא חשוב מאוד. ואני מאמין ששר הבינוי והשיכון ייתן עדיפות גבוהה לבנייה בערי הפיתוח, לגליל, לנגב, כי שם העלייה גם תיקלט טוב יותר מבחינה חברתית וגם תהיה זולה יותר.

לא מזמן הודמן לי לשמוע הרצאה מפורטת מפיו של נגיד בנק ישראל לשעבר, מר משה זנבר, היום יושב-ראש הדיקטטוריון של בנק לאומי לישראל. הוא אומר שיהיה זה משגה כלכלי-חברתי ממדרגה ראשונה ללכת לפי השיטה שהולכים בה היום, לדעת כל העולים למרכז-הארץ. הוא אומר שיש לעשות כל מאמץ, בתמריצים מיוחדים, כדי שיבואו למקום שיש בו לכאורה אבטלה, והוא הוכיח את נכונות דבריו אלה: הם יבואו דווקא לאזורים שיש בהם אבטלה, ויגרמו לכך שכל המערכת תנוע ותתפתח, הן מבחינת תשתית והן מבחינת יצירת מקומות תעסוקה, וכך תפתר לא רק הבעיה שלהם אלא גם בעיית המובטלים. הדבר הזה יהיה לטובת המשק, לטובת העולים, וכמובן לטובת אותם יישובים, ואפילו לטובת המובטלים שנמצאים בהם היום.

לכן, אני באמת קורא לממשלה לחדול מהמדיניות של היום, שהיא לכאורה מדיניות של מתן חופש לעולים לבחור היכן יגורו. המצב הוא שבעצם אין חופש, כי העולים אינם מכירים את כל המקומות, והם מחליטים רק לפי מה שאומרים להם, מה שמספרים להם, מה תפתר לא רק הבעיה שלהם אלא מקומות יפים בגליל, בנגב, בדרום, בערי הפיתוח. שם הם גם יכולים להיקלט מבחינה חברתית בצורה טובה יותר, וגם לגרום לפיתוח כלכלי וחברתי של המקום.

אני חייב לומר, שלצד, אני פסימי מאוד בנושא הצמיחה במשק. לדעתי צריך פה מאמץ מיוחד, ואפילו יש להקציב סכום מיוחד של כמה מאות מיליוני שקלים, כדי ליצור צמיחה, במיוחד באותם מקומות שהממשלה תרצה לפתור בהם בעיות של אבטלה גם כן. זה זמן רב קיימת בעיה של קיפאון במשק, אם לא נצליח ליצור צמיחה, אנחנו נמשיך בלידת-ברירה לפגוע בדרברים חברתיים חיוניים ביותר, כפי שאנחנו עדים לזה היום.

אברהם בורג (המערך):
ללא קופה, רק ישר. לכולם. אנה, אנה, למען תינוקות של בית-רבן, למען תורת ישראל סבא, למען מסורת ישראל, תיצרו את המכניזם הממלכתי, עם הנורמות והקריטריונים, כדי שאף אחד לא יוכל להגיד כפי שאמר חבר כנסת מעל במה זו: אנחנו גנבים. אומנם אין אדם משים עצמו רשע, אבל לא עלינו, כל מי ששמע את כל הדברים שנאמרו כאן יכול להגיד הוראת בעל חוב כמאה עדים דמיון. והרבה מאוד בעלי חוב כבודה של הכנסת עלו היום הנה על הבמה ודרשו אותו כבוד שהולואי שלא נשוב ונזדקק להגן עליו. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת בורג. אני מזמין את חבר הכנסת האשם מחאמיד. בבקשה. הוקצו לך שש דקות, חבר הכנסת מחאמיד.

האשם מחאמיד (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעת התקציב המונחת לפנינו, בוודאי איננה סופית. את מה שלא כללו בו כבר עתה יגישו בוודאי כעתיד הלא-רחוק כתקציב נוסף, כדי לכסות את החשלושים השונים המחולקים לכל עבר כחלק מהסכמים שונים הנעשים, כפי שהתבטא היום מר שוחט, בצורה מבישה ומחפירה.

אכן, חברי הכנסת, המצב הפוליטי הנוכחי נוח מאוד לקבוצות לחץ שונות, המפעילות איומים ושיטות שונות ופסולות כדי להשיג את שלהן. אולם יש לזכור בתוך כל הקלחת הזאת, שיש רבים במדינה אשר האינטרסים שלהם אינם מובאים בחשבון, משום שאינם מוסדרים כהסכמים קואליציוניים חפוזים ואינם נפתרים על-ידי כספים ייחודיים. אני מתכוון לציבור השכירים, לציבור תושבי עיירות הפיתוח ולמגזר הערבי, אשר גם השנה, ככל שנה, מקפח אותם תקציב זה ומתעלם מצורכיהם הדחופים והחיוניים.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כבר דובר רבות על סדר העדיפויות הלאומי המעוות, שענייני החברה, הרווחה, החינוך והבריאות מצויים בתחתיתו. פעמים אין ספור התרענו על ההשלכות החמורות של מצב עגום זה ועל הצורך לשנותו, ואף הצענו דרכים לעשות זאת. אולם מתברר שדברינו נפלו על אוזניים אטומות. המוני האוכלוסייה הערבית נדחקים לקרן זווית במעמד נחות של אזרחים סוג ב', או אולי סוג ג', או נכללים בתקציב סוג אפס, וזאת בזמן שכספים נזרקים ומחולקים לכל עבר ובצורה מחפירה ומבישה, כפי שהודה בכך היום יושב-ראש ועדת הכספים.

אדוני היושב-ראש, אחד התחומים הנפגעים כתוצאה מהמדיניות האנטי-חברתית של הממשלה הוא תחום החינוך. המחסור בתקציבים להרחבת תוכניות הלימוד הביא לצמצומן של החינוך האפור, המפח את עקרון השוויוניות בחינוך ומעניק לילדי העשירים אפשרויות הנמנות מילדים ממשפחות עניות.

בתי-הספר מתקשים להעסיק מורים ברמה טובה יותר בגלל המשכורות הנמוכות, וכתוצאה מכך נפגעת רמת הלימודים והישיג התלמידים יורדים. על כן אנו מציעים להגדיל את תקציב החינוך באופן משמעותי, כדי לחזק את היכולת של משרד החינוך בהתמודדות עם האתגרים העומדים בפניו בשנות ה-90.

אדוני היושב-ראש, איננו יכולים שלא לציין שמאות חדרים לימודי, יותר מ-1,000 חדרים, חסרים לילדים שהם תלמידים במדינת ישראל ואשמתם היחידה היא שהם בעצם ערבים. על

אני פונה לחברי, שדאגו למוסדותיהם אמש. אני יכול להגיד: מורי רבי, זקני ומידועי הרב פרוש. זה היה חילול השם מה שהיה שם אתמול. ולא שלא צריך לתת. צריכה המדינה לתת כסף למוסדות תורה שילמדו תורה. אבל איך נותנים? הלכות נתינה. וכיצד לוקחים? דיני לקיחה. כך?

וכשאני עומד שם למטה, אני אומר לעצמי: הנה נדחפים פנימה. עמותות שעוד לא חשבו להקים אותן כבר יש להן תקציבים עד סוף הדורות. ואגודות אחרות שעדיין אינן באבו של תהליך הרישום, כבר חשבונו הבנק שלהן מלאים מן הגורן ומן היקב כל טוב. שולחן סדר פסח היה מונח בפניהם, קמח מצה, ולנו מרור.

אליעזר מזרחי (אגודת ישראל):

אברהם בורג (המערך):
כן, הרבה רשעים הסתובבו ומעט מאוד תמים ושאינם יודעים לשאול, הרב מזרחי. כולנו ראינו אותם. אמרתי לעצמי באותו מצב: אני, שבאופן העקרוני ביותר בעולם איני רוצה לראות את הכנסת עוסקת בדברים האלה, אני צריך לעזור למי שאני חושב שמגיע לו, ושם לא יעזרו לו הוא לא יקבל, כי נוצר מצב שמדינת ישראל שלי מתגמלת את הצועק ואת הנדחף והמקורב ובעל הפרוטקציה, ואינה מתגמלת את מי שמגיע לו, העוסק והיוצר.

לגבי שלוש אגודות — אחת קרובה לי מאוד מאוד. עשיתי מאמץ גדול שתקבל: אלמלא עשיתי, לא הייתה מקבלת. אגודה אחרת, שאינה קרובה לי כלל מבחינה פוליטית, אבל אני יודע שהיא עושה עבודה טובה — רציתי שהיא תקבל. במקום אחר, מכון-מאיר, נכשלתי. אף שהמכון הזה אינו זהה עם תפיסת עולמי היהודית. חשבתי שהמכון צריך לקבל. כי אם כבר בזווית את הקופה, למה שהם יישארו שם ללא אגורה שחוקה, עם כל גירעונותיהם ועם כל המאמצים שלהם? בחלק הצלחתי ובחלק לא. אני מצטער שנגלצתי להיכנס לתהליך הזה. ומשנכנסתי, אני מצטער שנכשלתי ולא הצלחתי בכולו.

וכשנגמר כל העסק הזה, אני אומר לעצמי: חבל עליך שנת התש"מ"ט/התש"ן, שנת הכספים שחלפה. חבל עליך שהייתי נאלץ להפסיד או להיכשל בעבודה שכל כך רציתי להצליח בה. אני לא רוצה להיות מאלה הנשבעים היום ואומרים: ידי שוב לא תהיה במעל הזה. אני לא בטוח שיש עוד 119 חברים שמוכנים לתת ידם לשבועה הזאת ולהגיד: במעל של עכן הזה ירינו לא תישלח יותר.

אבל, אני מאוד מקווה, אני מאוד מקווה, שעוד במהלכה של שנה זו תגיד מבקרת המדינה את דברה שוב כשם שהיא אמרה. ויגידו חברי הכית את דבריהם שוב ושוב. ויגידו הציבור את דברו שוב ושוב. ויבואו עוד אנשים ויגידו לי: אברום בורג, נכשלת. אני מאוד מקווה שעוד ועוד אנשים יגידו: נכשלת והיינו רוצים שתצליח. כי ככל שירבו האנשים שיאשימו באשמה וירצו בהצלחתי בדבר הזה, ולא בהצלחתי האישית אלא בהצלחתה של הכנסת, אלה יהיו האנשים שיביאו את הישגיו.

אני פונה, באמת בפעם האחרונה, לכל חברי תופסי התורה או מייצגי תופסי תורה, תלמידי חכמים אלו הממיתים עצמם באוהלה של תורה, ואלה שמונו לפרנסים על הציבור ללא קופה של שרצים מאחוריהם.

אליעזר מזרחי (אגודת ישראל):

אתה עושה ככה בשתי ידיים לימין ולשמאל.

יאייר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
מאתיים עשרים וכמה? על מה אתה מדבר?

שושנה ארבל-אלמולינו (המערך):
228 מיליון.

האשם מחאמיד (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
סליחה, 228 מיליון. צריך לפחות להקשיב לאנשים שלא
קיבלו אף לא אגורה אחת.

אדוני היושב-ראש, אינני יכול שלא להתייחס לנושא של
הרשויות המקומיות הערביות, שכל מה שהן רוצות זה 100
מיליון שקל כדי להחזיר מורים ולהחזיר עובדים לעבודה,
ולפתוח את העיריות. 100 מיליון שקל — זה מחצית ממה
שקיבלו האחרים. מדוע לא מגיע לרשויות האלה משהו? לא
ייחודי, זכות של 100 מיליון שקל.

לסיום, אדוני, אנו רואים בתקציב זה המוגש לכנסת הרכה
עיוותים, וחסיים בו אותם מקומות שבהם היה צריך להשקיע.
אין אנו תמימים. אנו מודעים לכך כי הדבר לא נובע מטעות או
מפיוור דעת אלא הוא נובע ממדיניות הרואה את היעדים
החברתיים בתחתית סולם ההערפות. על כן לא נוכל לחמוך
בתקציב שכזה, אלא אנו מציעים לתקן את המעוות כך
שסעיפים מנופחים, כמו סעיף הביטחון, יקוצצו באופן
משמעותי ויופנו כספים לטובת סעיפים חברתיים, סעיפי חינוך,
בריאות, פיתוח ושקום כלכלי, שהרי הכסף קיים והוא נמצא,
אבל במקומות הלא-נכונים, אדוני.

היו"ר ש' וייס:
תודה רבה. לפיכך, אתם לא תתמכו בתקציב?

האשם מחאמיד (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
לא.

היו"ר ש' וייס:
חשבתי שיש איזו הפתעה.

אני מזמין עכשיו את חברת הכנסת שושנה ארבל-
אלמולינו, ואחריה — את חבר הכנסת מנחם פרוש. בבקשה,
גברתי.

שושנה ארבל-אלמולינו (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לא אטעה אם אדגיש,
שכמעט שום חבר כנסת איננו שבע רצון מהתקציב המוגש
לאישור הכנסת, לא מהתקציב שהוגש עליידי שר האוצר
לשעבר ועל אחת כמה וכמה לא מהתקציב המוגמר, לאחר
שעבר טיפול קוסמטי עליידי ועדת הכספים.

התקציב המוצע איננו עונה על בעיות המשק ולא על
הציפיות בתחום החברתי. זהו תקציב שאין בו בשורה על
התחלת הצמיחה הכלכלית. זהו תקציב המאכזב את כל אלה
הדוגלים בצדק חברתי. זהו תקציב הפוגע בשכבות החלשות
באוכלוסייה, איננו מעודד את הייצוא ואינו מבשר פתרון
לאבטלה, שממדיה הולכים וגדלים ומתקרבים ל-100,000
איש.

התקציב איננו עונה על המתחייב לאור העלייה הגדולה
מברית-המועצות, שכולנו כל כך ציפינו לה, ואנחנו שמחים
לבואה. ואין זה מקרה ששר הבינוי והשיכון, כפי ששמענו אותו
היום, מהרהר בנקיטת צעד כלתי-שגרתי, שלפיו שר בממשלה
יצביע נגד אישור התקציב. לא ייתכן, אדוני היושב-ראש,
שהממשלה הזאת, ממשלת המעבר, זו שדאגה למעשה
לאישורו הסופי של התקציב בוועדת הכספים וליוותה את דינוי

כן אנחנו מציעים להגדיל את התקציבים הניתנים לשם קידום
החינוך הערבי וחיסול, ולו בשלבים, של בעיית המחסור
החמור בחדרי לימוד. מדוע לכאלה לא מגיעים כספים
ייחודיים?

אני רוצה להזכיר בקשר לחינוך את עניין ההשכלה
הגבוהה הנתונה במצוקה קשה. אנו מציעים להכפיל את
התקציב לעניין זה ולהעמידו על 2 מיליארדי שקלים.

בתחום הרווחה יש להתרכז בעיקר בחלקה של
האוכלוסייה החלשה. אנו מציעים להגדיל את תקציב שירות
התעסוקה ואת סעיף השירותים למפרג ולהביע בהזדמנות זו
את מחאתנו על כי תחומים אלו אינם זוכים לתשומת הלב
הראויה.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, נושא הכריאות הוא אחד
הסעיפים הבעייתיים של התקציב המוצע. מדיניות הממשלה,
המנסה לפגוע ברפואה הציבורית, באה לידי ביטוי בהצעת
התקציב, והיא מסוכנת מאוד. אנו מתנגדים להטלת תשלום
על שירותים רפואיים ומתנגדים להסתלקותה של הממשלה —

דן תיכון (הליכוד):
אין דבר כזה. זה בוטל.

האשם מחאמיד (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
— מאחריותה לקפת חולים ולבתי-החולים
הממשלתיים. מעשה כזה יפקיר, למעשה, את כל אותם אנשים
שאינם יכולים להרשות לעצמם רפואה פרטית.

אדוני בוודאי אומר שאין כלל רפואה פרטית בארץ, נכון?
האם זה מה שאתה אומר?

דן תיכון (הליכוד):
רפואה פרטית ודאי שיש. העניין של תשלום אגרה עבור
ביקור אצל רופא בוטל.

היו"ר ש' וייס:
חבר הכנסת מחאמיד, לגבי הרפואה הפרטית זה היה תמיד
במצב רעיוני, זאת אומרת הפילוסופיה.

האשם מחאמיד (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
יש לחזק את התמיכה הציבורית על בסיס שוויוני, ולכן אנו
מציעים להגדיל באופן משמעותי את הסעיפים בתקציב
הבריאות הנוגעים לכך.

הגורם מספר אחת, אדוני היושב-ראש, למקרי מוות
בישראל הוא תאונות הרכבים. כל שבוע, כל חודש, כל שנה אנו
עדים לסיכומים מחרידים על אודות נפגעי תאונות הרכבים. על
כן אנו מציעים לחדש את התקציב להשקעות כמה שקרוי
"הכבישים האדומים", או "כבישי המוות", ולפתח את תשתית
הכבישים כך שתעמוד בדרישות עומס התחבורה הקיים.

יש לתת תשומת לב מיוחדת לתחבורה הציבורית, לפתחה
ולהרחיבה כך שתוכל לתת שירות טוב, יעיל וזול לכלל
האוכלוסייה.

אדוני היושב-ראש, אינני יכול שלא להתייחס לנושא —

היו"ר ש' וייס:
חבר הכנסת לוי.

האשם מחאמיד (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
יש אנשים שקיבלו 222 מיליון שקל ויש אנשים שלא
קיבלו אף לא אגורה אחת.

בעקבות ההתדיינות המתמשכת והצעדים המתלווים לכך, שהם לא כל כך סימפטיים, של איומים ושל עיכוב משכורות לעובדים, ניתן למנוע את הדבר הזה וניתן להנהיג סדר מקובל באישור תקציבים ובחלוקה של הממשלה בתקציבי הבריאות.

יש לחזק את הרפואה הציבורית השוויונית ולהביא סוף-סוף לחקיקתו של חוק ביטוח בריאות, שיבוצע כאמצעות קופות-חולים קיימות. הצעת חוק שלי בעניין זה הוגשה לכנסת לפני יותר משנה, והיא מונחת על שולחן הכנסת ומחכה להבאתה לקריאה שנייה.

אדוני היושב-ראש, האבטלה לא רק שלא נכלמה, אלא היא מעמיקה ומתרחבת. לפי כל התחזיות קיימת סכנה ממשית, שבחודשי הקיץ עלול מספר דורשי העבודה להגיע ל-120,000, כתוצאה מסיום עבודות ממשלתיות, מסיום עבודות עונתיות, מהמשך הפליטה מהתעשייה, מצמצום כוח העבודה בשירותים הציבוריים, ובמיוחד כרשויות המקומיות, בעקבות המשבר הכספי שהן נתונות בו. יש להביא בחשבון גם את הצטרפותם של העולים החדשים המגיעים אלינו. אנחנו יודעים, שרק 25% מהם השתלבו עד עתה בעבודה ונקלטו. כמרכן יש להביא בחשבון את החיילים המשוחררים ואת כוח העבודה המיתוסף למשק.

מול מציאות עגומה זו משרד העבודה איננו מוכן ואיננו ערוך להתמודד עם האבטלה המחמירה. טוב שיש עכשיו שר עבודה ויש כתובת שאליה ניתן להפנות את הקריאות בעניין זה.

התקציב המיועד להכשרה מקצועית ולהסבה מקצועית, וכמרכן לעזרה למפעלים שיש בכוחם לקלוט עובדים אם תינתן להם עזרה, איננו מספיק. התקציב המיועד למלחמה באבטלה איננו עונה על הצרכים, ואין בו תשובה של הקלת האבטלה ויצירת מקורות תעסוקה, במיוחד באזורי הפיתוח.

אדוני היושב-ראש, לאחר שנים של פגיעה בחינוך באמצעות קיצוצים בתקציבו, יש בכל זאת נקודת אור אחת בתקציב המוגש היום לכנסת, כוונתו לחידוש של יום חינוך ארוך והנהגתו החל משנת הלימודים הבאה באזורי הפיתוח ובשכונות מצוקה. אני רוצה לברך את שר החינוך והתכנון הקודם, אשר הביא במאבק עקשני לקבלתה של ההחלטה הזאת בדבר חידוש יום חינוך ארוך. הדבר יבוצע בשלבים, והשלב הראשון יהיה אכן באזורי הפיתוח ובשכונות מצוקה, וגם בחלק מהיישובים הערביים והדרוזיים, שגם הם נתונים במצוקה.

אדוני היושב-ראש, הממשלה חייבת להטות אוזן לזעקות הנשמעות מהמגזר הערבי, הן מהרשויות המקומיות הערביות והן מגורמים אחרים. לא ייתכן שהממשלה לא תעשה את מירב המאמצים להפנות גם לשם משאבים כדי לשפר את השירותים ולהתמודד עם בעיות שקיימות שם. ערביי ישראל הם אזרחי המדינה, ויש להם כל הזכות ליהנות מאותה עוגה תקציבית לשיפור תנאי חייהם.

ולבסוף, אדוני היושב-ראש, החמור מכול הוא, שלממשלה הזאת אין תוכנית כלכלית ולא תוכנית חברתית, כשם שאין לה תוכנית מדינית שתקדם את תהליך השלום. אין תיאום בין המשרדים השונים של הממשלה, אין יד מכוונת בנושאים הרבים, ואין היא ערוכה די הצורך לקליטת העלייה שבאה, עלייה שיש להפנותה לירושלים, לגליל ולנגב, ולא רק למרכז הארץ. וזאת תהיה ברכה למדינת ישראל ולעם ישראל.

מי ייתן ונצליח, ובמהרה תקום ממשלה חדשה בישראל, ממשלה שתדע לתת תשובות על כל הבעיות העומדות על הפרק. עם ישראל זכאי לממשלה שיתן בה אמן. ממשלה

הוועדה, לא תדאג לתת ביטוי תקציבי לאותו הסכם שהושג בין שר האוצר, מר שמעון פרס, לבין שר הבינוי והשיכון, כדי לאפשר התחלות בנייה של 30,000 דירות המיועדות לעולים חדשים וגם לזוגות צעירים. לעת עתה אין התחלות בנייה, העלייה זורמת, ואנחנו מתבשרים מעל דפי העיתונות, שמלאי הדירות שהיה הולך ואחל ומדינת ישראל תצטרך למעשה לחפש דרכים אחרות כדי לתת קורת גג לעולים האלה שזורמים אליה.

אנחנו חייבים להתנגד לכל אותן דעות המושמעות, על ייבוא בתים טרומיים מוכנים או על ייבוא פועלים זרים אשר יוכלו לעשות את עבודת הבנייה.

אדוני היושב-ראש, מחר מגייסת המשטרה אלפי שוטרים לשמירת הסדר ב"יום האדמה". שוטרים מכל חלקי הארץ יתפרסו בגליל ובמשולש כדי למנוע ניצול אירוע זה על-ידי חוגים לאומניים מקרב האוכלוסייה הערבית, על-מנת להצית את ההמונים להפרת הסדר והחוק. זה איננו אירוע חד-פעמי המוטל על משטרת ישראל. יותר ויותר היא נאלצת לגייס את מלוא כוחותיה לשמור על הסדר והחוק, דבר המטיל עליה עומס גדול ומאמץ נוסף.

ההכרח להקדיש לשמירת ביטחון הפנים מאמצים פיסיים רבים מחליש את המשטרה בפעולותיה הרגילות, במלחמה בפשע האלים ובפשע הצווארון הלבן. אם נביא בחשבון שנגע הסמים מתפשט, הרי כוח-האדם העומד לרשות המשטרה אין באפשרותו להתמודד עם התפקידים הרבים המוטלים עליו.

במצב הנוכחי יש הכרח להגדיל את מספר השוטרים, על-מנת שהמשטרה תוכל למלא את כל תפקידיה, לרבות הביטחון בכבישים, וכל התפקידים הנוספים אשר מטילים עליה מדי פעם בפעם ואין באפשרותה לעמוד בהם. צריך להעמיד לרשות המשטרה את האמצעים הדרושים לשיפור התנאים בכתי-הסוהר ובכתי-המעצר. קראנו על התנאים המחרידיים השוררים בהם, ולא אחת רוצים להשתמש בסמכותו של שר המשטרה כדי לשחרר עצורים, לשחרר את אלה הממתנים למשפט שלהם, כדי לפנות מקומות לאחרים.

אין זה סוד, אדוני היושב-ראש, שאין בכוחה של מערכת הבריאות לתת תשובה הולמת על הצרכים של האוכלוסייה הזקוקה לשירותי הבריאות. אין זה סוד, שהממשלה איננה מתקצבת את קופת-החולים בהתאם לתפקידים הלאומיים שהיא ממלאת במערכת הבריאות. אין זה סוד, שבגלל המחסור כממשאבים טרם נמצא פתרון לחולים הממתנים חודשים רבים לניתוחים, דבר המסכן את בריאותם.

מצב זה גורם להצטברות של מרירות הן בקרב עובדי מערכת הבריאות והן בקרב האוכלוסייה הזקוקה לטיפולים אמבולטוריים במרפאות המקצועיות בבתי-החולים. אינני רוצה לצטט את הרופאים האומרים, שבגלל דחיית ניתוחי לב יש חולים המסיימים, לצערי הרב, את חייהם בטרם עת.

ככל שהרפואה מתקדמת ותוחלת החיים עולה, וככל שהרפואה נזקקת למכשירים משובללים יותר ולטכנולוגיה מתקדמת בתחום הרפואה, כך עולה גם עלות הבריאות, דבר שהתקציב המוצע איננו מכאי בחשבון.

יש צורך לקבוע קריטריונים אובייקטיביים, שיתבססו על גודל האוכלוסייה בכלל ואוכלוסיית הקשישים בפרט ועל העלות האובייקטיבית של הבריאות ותחזוכה, ולהגדיל מדי שנה את תקציב משרד הבריאות ואת השתתפות הממשלה בתקציב קופת-החולים, ולמנוע את הוויכוח ואת הביזיון

מנחם פרוש (אגודת ישראל):
רבותי, וכי אחד מאתנו העלה על דעתו שנגיע לעלייה כזאת? בדרך השם שהגענו.

מיכאל קליינר (הליכוד):
תקרא את הפרוטוקולים של ועדת העלייה.

מנחם פרוש (אגודת ישראל):
האם לא היינו מתכוונים להקים עבורם דירות, כדי שידעו איפה הם מתגוררים? על מה אנחנו מדברים כעת. ברור שלא ידענו. אני לא מתווכח אם ידענו, לא ידענו; לא ידענו. אתם ידעתם — אשריכם.

היו"ר ש' וייס:
אני ארגיע אותו. חברי הכנסת, אתם כבר אמרתם את זה שש פעמים לחבר הכנסת פרוש. האם אתם סבורים שאם תגידו לו בפעם השביעית הוא יחזור בו? הוא ינאם את נאומו. אתם תנאמו אחריו. והכול יבוא על מקומו בשלום.

מנחם פרוש (אגודת ישראל):
בגלל השעה המאוחרת והגלל העייפות של כל אלה אשר היו כאן כל הלילה, לא חשבתי לדבר את אשר הייתי צריך לדבר כיחס לתקציב הזה. מה הביא אותי בכל זאת לבקש את רשות הדיבור?

אני מוכרח להגיד, חבל מאוד שחבר הכנסת אברהם בורג איננו כאן. איך הוא תיאר את מה שראה אתמול ומה שראה בימים האחרונים, על הלאוויים למשלחות או לאלה שבאו והתדפקו אצל חברי הכנסת לבקש שיתעברו ויקציבו להם מהתקציב.

רבותי, מספרים על מישורו שהיה רחמן גדול. הוא ביקש שלא ייתנו לו לראות את אלה הזקוקים לעזרה. הוא לא יכול לראות אותם. במקום לעזור לאנשים, הוא אמר: אל תביאו אלי אנשים שיבקשו ממני עזרה, אני לא יכול לראות אותם, אני בן אדם רחמן.

נדע מה המצב. 7,585 שקל מקבל סטודנט למדעי הרוח, ורק 1,236 שקל מקבל תלמיד ישיבה. 6% מכלל התלמידים הם תלמידי בתי החינוך העצמאיים והתשכ"ר. רק 3% אנחנו מהווים בתקציב. הישיבות מתמוטטות, הישיבות גדלות. בדרך השם, וכינו לך. ללא כל ספק, מאז ישיבות סורא ופומבדיתא לא היו מרכזי תורה וחסידות כמו שיש כיום בארץ ישראל.

אבל, רבותי, אנחנו לא באים לקראתם, אנחנו מתעלמים מהם. עלינו, הנציגים הדתיים, לרדוף אחרי כל אלה שבידם לקבוע כדי שיקציבו לנו. חצי שנה לפני הגשת התקציב לקחתי את היוזמה וביקשתי: רבותי, אני לא רוצה כספים ייחודיים, אבל תנו לנו מה שמגיע לנו. מדוע ולמה ייתן בשביל הגידול הטבעי בחינוך בסקטור הערבי ולא ייתן לחינוך העצמאי?

מהו סוד הגירעון של החינוך העצמאי? מכיוון שלא מתחשבים בגידול הטבעי. מהי הסיבה של התמוטטות הישיבות? מכיוון שלא מתחשבים בגידול הטבעי. לכל המשרדים הממשלתיים נותנים את המקדם ולישיבות לא נותנים את המקדם.

עד לפני חודש נובמבר לא היתה לנו כלל אוזן קשבת בכל הנושא הזה של התחשבות בגידול הטבעי ובמקדם. אחרי שאגודת ישראל עזבה את הקואליציה הממשלתית, באנו למר פרס וביקשנו ממנו. מכיוון שראש הממשלה וכל הגורמים בליכוד לא נענו לבקשתנו, אנחנו ביקשנו משר האוצר, מר פרס, והוא התחיל לתקן. בפעם הראשונה מאז כינון הכנסת, מאז

שתתפקד בכשרון ובהצלחה ותצליח לאזן את תקציבה עלידי חלוקה צודקת יותר של הנטל, תוך גילוי רגישות לצורכי החברה ולבעיות המשק. תודה.

היו"ר ש' וייס:
תודה רבה לחברת הכנסת שושנה ארבל-אלמוזלינו. אני מזמין את חבר הכנסת מנחם פרוש, ואחריו — את חבר הכנסת מיכאל קליינר.

מנחם פרוש (אגודת ישראל):
כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, הקשבתי היטב לדבריה המעשיים, הנכונים והנכונים של חברת הכנסת שושנה ארבל-אלמוזלינו, אבל לא הבינתי כלל את הביקורת שלה על הממשלה הנוכחית. את יודעת שגם אני הייתי בין אלה שהצביעו אי-אמון לממשלה, אבל הביקורת שלך לא מובנת לי. זו ממשלת מעבר, זו איננה ממשלה.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):
אבל ממשלת מעבר מתפקדת ואחראית כמו כל ממשלה.

מנחם פרוש (אגודת ישראל):
היא תעבר תוכנית כלכלית, תוכנית שתתאים למצבנו? הממשלה הזאת לא יכולה להכין שום דבר, מפני שהיא יודעת שימיה קצרים ביותר.

היו"ר ש' וייס:
חבר הכנסת פרוש, אתה בוודאי צודק, אבל התקציב גובש עלידי ממשלה רחבה, ואני מתאר לעצמי שהוא הרי הוכן לשנה שלמה, ובוודאי תהיה לנו ממשלה — — —

מנחם פרוש (אגודת ישראל):
כעת אני רוצה לדבר על התקציב. הבה נהיה מעשיים. התקציב שעליו אנו דנים, התקציב שהוגש לנו, הורכב בזמן שאיש מאתנו לא ידע מה עומד להתרחש, על הנס הגדול המתרחש עם פתיחת שערי רוסיה.

מיכאל קליינר (הליכוד):
זו טעות. למה לא ידענו? אנחנו ידענו. אבל היו כאלה שלא רצו לשמוע.

מנחם פרוש (אגודת ישראל):
מה אתה סח? אם אתה מתמצא, אתה יודע בוודאי מתי מתחילים להכין את התקציב. לא ידעו.

מיכאל קליינר (הליכוד):
— — —

היו"ר ש' וייס:
חבר הכנסת קליינר, אתה תדבר מייד אחרי חבר הכנסת פרוש.

מיכאל קליינר (הליכוד):
אתה לא ידעת, אנחנו ידענו.

יואש צידון (צומת):
ידענו זאת מאוקטובר.

מנחם פרוש (אגודת ישראל):
אולי אתה ידעת, כי יש לך קצת רוח נבואית. אני לא נתברכתי בזה.

מיכאל קליינר (הליכוד):
תקרא את הפרוטוקולים של ועדת העלייה ותראה.

ולתקן אותו. דבר שני, היתה פנייה של הפרופסור עורד אברמסון, העומד בראש המחקר הרפואי, להתחשב בנושא הזה. אם זה היה בלתי-אפשרי אתמול, אני מבקש שנלך לקראת פרופסור עורד אברמסון ונמלא את בקשתו. זה יהיה לטובתנו. זה עונה על צורכי המדינה. לכן חשוב שניתן דעתנו על כך ונקבל על עצמנו לתקן את העניין הזה בהודמנות הראשונה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת מנחם פרוש. רשות הדיבור לחבר הכנסת מיכאל קליינר, ואחריו — לחבר הכנסת משה גפני. חברי הכנסת, אני מבקש מאוד להקפיד על הזמן. לפנינו לילה ארוך ועמוס.

מיכאל קליינר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, התקציב המוגש לנו איננו תקציב לקוי, איננו תקציב שיש בו סעיפים אחדים נכונים וסעיפים אחרים שאתה מתנגד להם. זהו תקציב שנלקח כאילו מפלנטה אחרת. זהו תקציב שאין לו קשר למציאות. זהו תקציב שבאמצעותו הבית הזה כולו, אם יאשר אותו, יצהיר שהוא איננו מבין מה מתחולל סביבו, שסדר העדיפויות שלו משוכבש, אבל בסדר גודל של מחלה ניוונית.

חברתי חברת הכנסת שושנה ארכלי-אלמולינו, העלייה איננה אחד מכמה נושאים שיש לטפל בהם והם מונחים, שיש לטפל בו ובאותו זמן צריך גם להשוות את מצבם העגום של המסכנים ושל הרשויות הערכיות. זהו נושא שצריך להשיב את כל הנושאים האחרים. הוא שייך לקטגוריה אחרת לחלוטין. הבעיה שלנו, של התקציב הזה, היא לא רק ההוצאות המקומות בעת הזו, הכלולות בתקציב הזה. הבעיה היא גם ההוצאות הצורקות ביותר. התוספת המוצדקת ביותר שאת יכולה להעלות על דעתך, גם אותה היה צריך לא לבצע, ולהיפך — עוד לקצץ בסעיף שלו ניתנה תוספת.

לא רק מי שתומך בייחודיים, אלא גם מי שתומך ברווחה, אין קשר בינו לבין המציאות. לא רק מי שתומך בשעות הלילה במימון המפלגות או בהזרמת מיליארד לקרנות הפנסיה ההסתדרותיות, אלא גם מי שתומך בחיקוק עיוותים בחינוך, או ברפורמה במס הכנסה, שכלל עת אחרת הייתי אומר שהיא הצודקת ביותר, אין קשר בינו לבין המציאות. ואני לא מדבר על הרווחה שלנו עם עוד בניין, אני לא מדבר על הרווחה של שופטי בית-המשפט העליון, אינני מדבר על הרווחה של אוהדי הכדורגל בירושלים. וכל אלה הם דברים צורקים ונכונים, שכבר לפני שנים היינו צריכים לבצע אותם, אבל לא במציאות של ימינו, לא בעת הזו, לא מול מצב שבו אנחנו לא מסוגלים לענות על בעיה של 50,000 עולים.

אינני רוצה לנקוב במספרים, אבל גם אילו היתה צפויה לנו עשירית מהעלייה שאולי תבוא בשנה הקרובה, שהיא כבר מעל לכל התחזיות שבגללן הפעילו צנזורה — גם על כך אין לנו מענה. גם להם אין לנו אפשרות לתת קורת-גג לטווח ארוך, וגם לא לטווח הקצר. גם להם אין לנו פתרונות תעסוקה, ויבואו אלינו עולים פי עשרה יותר ממה שצפינו.

מה עושה אומה בריאה, נורמלית? מה עושה כנסת שפויה, שמבינה ורואה את המצב? היא באה ואומרת: אני לא מגדילה שום דבר. אני לוקחת וחוחכת לכל אורך התקציב, אם זה צורך ואם זה לא צורך, 5% או 10%, כמה שצריך, ומקצה זאת לעלייה.

ומה יש לנו במקום זה בתקציב? כל התיקונים: ואני אומר שחלקם הגדול צורקים ונכונים, ובכל עת אחרת הייתי אומר

הקמת מדינת ישראל, אנחנו רואים השנה תזווה רצינית לקראת קבלת השוויוניות לחינוך שלנו. זה רחוק מאוד ממה שמגיע לנו. הקיפוחים עוד משוועים, אבל אנחנו הפעם נוהגים בהתחשבות מסוימת.

אחת דבר בתרבות. אנחנו מבקשים שתיתנו לנו עבור פעולות התרבות כספים שתקראו להם "ייחודיים"? כשם שנותנים עבור התיאטרונים, עבור האופרה, עבור הספורט, לא קוראים לזה הקצבות ייחודיות אלא נותנים לצורך אורחי מדינת ישראל. לאזרחים האלה, הנאמנים לתורה וליהדות, אין צורך לא בספורט ולא בתיאטרון ולא באופרה. לנו יש צורך של הפצת תורה.

אתם יודעים את המציאות. ככל ערב יוצאים 1,800 אברכים במסגרת "תורה ויהדות לעם" של אגודת ישראל להגיש שיעורי תורה לא רק בשכונות וברכיות חרדיים אלא בקיבוצים. הם מבקשים מאתנו לבוא אליהם. תדרו פעם לקיבוצים ותשאלו אותם — מה הם מבקשים כיום? לבוא אליהם ולהגיד דברי תורה. את זה אנחנו עושים.

מה עלינו לעשות כאשר אנחנו באים ומבקשים: תשכבו אותנו בעת שאתם מרכיבים את ספרי התקציב לכל הצרכים השונים. גם אנחנו, כאזרחי המדינה, מבקשים תקציב עבור דברים אלה.

גברת ארכלי-אלמולינו, את היית חברה פעילה, מאוד מאוד פעילה בוועדת העבודה והרווחה. את זוכרת שהוחלט פה-אחד בוועדת העבודה והרווחה לקבל את הריישה שלנו שהבטחת הכנסה חניתן לאלה שתורתם אומנותם. אז נקבע לא לתת להם 40% מהשכר הממוצע במשק אלא 20% מהשכר הממוצע במשק. ההחלטה של ועדת העבודה והרווחה היתה אז פה-אחד. אז עשיתי הסכם עם שר האוצר דאז, עם שר העבודה והרווחה דאז, וזה היה צריך לרוץ כפי שרץ התקציב הכללי, להבטחת הכנסה. מה היתה המציאות? בחודשיים האחרונים, בסוף שנת התקציב אמרו: כבר אין לנו כסף. למה אין לנו כבר כסף? אני מעריך מאוד את מר פרס, אחרי שראה את המציאות הזאת, כשם שנתן לנו את המקדש ואת הגידול הטבעי לשנה, כך גם השלים את החודשיים האלה. לא בקשנו משהו מיוחד אלא מה שהבינו אותם ראשי מפא"י והגיעו איתנו להסכמים על סטטוס-קוו, על אפשרות קיומנו, והבינו הכרה לערכינו.

אנחנו מבקשים להמשיך בהכרה הזאת. לצערנו הגדול, בתקופה שאחרי עזיבתו של מר בגין את הממשלה, עמדנו במצב של חוסר התחשבות בכל הנושאים האלה. כל האנשים שאבו וביקשו שישלכו אותם ברשימות של ההקצבות הם אנשים שפשוט מתמוטטים ממה שמוטל עליהם.

אני אחרון בין האחרונים שיעלו על הבמה לבקר את ועדת הכספים שהורמו לקיבוצים ולמושבים. אני לא מצדיק את העובדה שהם הגיעו למה שהגיעו. אבל ידעתי שאם לא יעזרו להם הם יתמוטטו, ועם ההתמוטטות שלהם יתמוטט חלק גדול של המדינה. הסכימו לתת מיליארדים לקיבוצים. למה כאן מכינים ולא קוראים לזה כספים ייחודיים?

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לגמור.

מנחם פרוש (אגודת ישראל):

אני רוצה להעלות שני דברים. אני חייב להעלות כאן דבר שמעיק עלי מאוד. כולם שיבחו את החוק של יום לימודים ארוך, אבל אני רואה חובה להזכיר דבר פוגע מאוד — ביטול לימודים כיום שיש. זה אחד הדברים שעלינו לתת את הדעת

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, מאחר שהיתה לי הזדמנות לדבר בבוקר על חוק ההסדרים, אקצר עכשיו בדברים ואתייחס לסעיפי תקציב ממש.

ראשית, יש לנו שרים ללא תיק. אני מציע לבטל את כל התקציבים לשרים ללא תיק, ובמיוחד לשרים ללא תיק שכבר לא מכהנים בממשלה. תראה את האבסורד הזה, שעוד יאשרו בכנסת תקציב ללשכות שרים ללא תיק שכבר אינם שרים בממשלה.

אינני פופוליסט, אבל אני מבקש לתת דבר צנוע מאוד לנושא שעד היום, מעולם, לא קיבל שום פירוט, והוא הנושא של ארגונים המגנים על בעלי־חיים, אגודות צער־בעלי־חיים למיניהן. אני חושב שהחובה שלנו חוטאת ביחסה לבעלי־החיים שבתוכה. אין זו ההזדמנות להרחיב בנושא, אבל בין היתר כתוצאה מהעדר תקציבים, אלפי כלבים וחתולים מורעלים ומומתים — — —

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

חבר הכנסת צירלי ביטון, אני לא רוצה להגיד שום דבר על מעשיך. חבל שאגיד. אדם שנבחר לכנסת ברשימה קומוניסטית מנהל משא־ומתן עם הליכוד:

אני מציע שהארגונים האלה יקבלו תמיכה צנועה מקופת המדינה, ואני מציע בשנה הנוכחית סכום של 2 מיליוני שקלים.

לגבי בתי־הדין לעבודה אני מציע להקטין את הסכום ב־48,000 שקל. לרעתי, בבתי־הדין לעבודה אין צורך בנציגי ציבור, והסכומים המוקצבים שם הם מיותרים לחלוטין.

דבר אחרון שאני רוצה לומר: למרבה הצער מצאתי בתקציב 1990 סעיף — סעיף 0215 בתקציב משרד החוץ — שנקרא: דיונים מדיניים על השלום. בתקציב הזה מצאתי דבר מעניין. הסכום שמופיע בו הוא אפס. זאת אומרת שהממשלה בשנה הנוכחית חושבת כנראה שלא יהיה שום דיון מדיני על השלום, ולכן לא צריך לתקצב את זה בשום סכום. אני רוצה להיות אופטימי. אני מקווה שבכל זאת משהו טוב יקרה ויחיל איוה דיון על השלום. לכן אני מציע שלסעיף הזה ייתוסף לפחות סכום של 2 מיליוני שקלים, כדי שאפשר יהיה לממן בו את תהליך השלום. תודה רבה.

היור' ש' וייס:

רשות הדיבור לחבר הכנסת גפני, ואם לא תהיינה התפתחויות, וחבר הכנסת רמון לא יהיה כאן, נעבור אחר כך להצבעה.

משה גפני (דגל התורה):

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, הגשתי הסתייגות, ובה הצעתי לבטל את הסעיף של הכספים הייחודיים, ולהעביר את כל הסכום לסעיפי התקציב הרלבנטיים שבהם יש אפליה של ילדי ישראל — לא של כלבים וחתולים — של ילדי ישראל, שלומדים במקומות שאינם הולמים, שהתקציב עבורם הוא תקציב מפלה ומקפת. על כן, אף שהתיקון יהיה תיקון חלקי, אני מציע להעביר את כל הכסף הייחודי הזה לסעיפי התקציב הרלבנטיים.

לפני שאסביר את זה, אני רוצה לומר רק משפט אחד על התקציב. התקציב נעשה, לצערנו, במצב פוליטי לא טוב במדינת ישראל. אכן, יש פה בעיה חמורה, עוד לפני שמדברים

שטוב שזה כבר מתבצע ומבכר על המוגמר, בוודאי בנושאים החברתיים שדובר עליהם הלילה. אבל במציאות הזו? הרי לו היתה מלחמה היינו עוזבים את כל שאר הדברים בצד. לא היינו נוטעים פארק, לא היינו מחדשים, לא היינו מתקנים עיוותים. היינו אומרים: חיכינו כל כך הרבה, נחכה עוד שנתיים. אבל מה שעומד לקרות לנו אולי יצריך שלושה־רבעים מהתל"ג השנתי של מדינה. אז לעת כזו מגדילים משהו?

שושנה ארבל־אלמוזלינו (המערך):
צריך להכריז על מצב חירום.

מיכאל קליינר (הליכוד):

נכון. צריך להכריז על מצב חירום. הרי בעוד חודש או חודשיים יבנו, בעוד חודש או חודשיים ייווצר מצב, שאם הכנסת תכריז על בחירות, ידחו אותן כמו ב־1973. אם תהיה ממשלה צרה זו או אחרת, יקימו ממשלת אחדות לאומית, כי יבינו שהמצב מחייב ואין ברירה — אני הייתי בעד ממשלה צרה לפני שנה ורבע, אבל לא בימים אלה — ולא ישנה לאיש מי יעמוד בראשה. מי שיתנגד לה יוקע על־ידי הציבור. זה יהיה המצב. יש מי שרואה אותו היום, אבל כולנו נכין זאת בעוד חודשיים או שלושה חודשים. חבל על החודשיים־שלושה האלה, זהו זמן יקר, כי נעמוד בעוד חודשיים במצב שלא תהיה דירה פנויה אחת להשכרה בארץ, ואין לנו תשובה בינתיים. עוד לא החליטו אפילו מי צריך לטפל בזה, הסוכנות או משרד הקליטה. מה זה משנה, ובלבד שיחליטו על אחד מהשניים, מצדי אפילו בהגדרה. שישכרו דירות, אכסניות, מלונות למצב חירום עד שיביאו בתים מוכנים. ובסוף השנה הזו, לאחר שתסתיים שנת השכירות, לא תהיה דירה אחת לקנייה בארץ הזו, כי איש עדיין לא פתר את הבעיה.

לכן, מבחינה זו הצעקה של השר רוד לוי היא החשובה ביותר. שהרי מה היתה התשובה? שמענו בוועדת הכספים דברים בנוסח: לא נורא, יבואו עולים, או לא יהיה מימון, לא ישלמו גם אם זה לא כתוב בתקציב? אם יצטרכו מורים לאולפנים. לא יאפשרו לקחת מורים, גם אם זה לא כתוב בתקציב? אבל אם לא יועידו סכומים בתקציב לבניית דירות, לא יתחילו לבנות. לכן הנושא הזה הוא בעדיפות עליונה.

אבל היות שלרעתי יום אחד ילמדו את הפרוטוקול הזה, לא אחרי כישלון מלא, אני מקווה, ולא אחרי שאנחנו במרידינו, מפני שלא ראינו את המציאות, הכשלנו את העלייה, אני הגשתי הסתייגות להוסיף 5 מיליארדי שקלים. אני רוצה להסביר, שאני מציע לא להוסיף את הסכום הזה לתקציב. אני הצעתי להוסיף את הסכום לתקציב משרד הקליטה, אבל הכוונה היא בעיקר לשיכון ולתחבורה, לבניית בתים ולסלילת כבישים. לא צריך לבנות בארץ הזאת שום דבר בשנתיים הקרובות, לא לטעת עץ אחד, אלא להשקיע את הכול בבתיים וכבישים ובתשתית למפעלים.

כאמור, הצעתי להוסיף 5 מיליארדי שקלים למשרד הקליטה ולקצץ את הסכום הזה במקביל מיתא הסעיפים בתקציב, לרבות סעיף הביטחון. צריך גם לקחת סיכונים במצב חירום. אחרת, בתקציב הזה, שהוא כישלון, שהוא התקציב הכי מנוקש שהוגש אי פעם לבית הזה — אני לא מציע שניטול בו חלק.

היור' ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת משה גפני, במסגרת של חמש דקות. אחריו — חבר הכנסת אברהם פורז, גם כן במסגרת חמש דקות. חבר הכנסת פורז ביקש להקדים. בבקשה.

סעיף 05, שבו זה לא על-פי קריטריונים, לקחת את הסכום כולו, להעביר אותו לסעיפי התקציב הרלבנטיים כדי שכולם יקבלו, וכאן יהיה המבחן, תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת חיים רמון, אתה אחרון המשתתפים בדיון, יש לך עשר דקות. מכיוון שהקפדתי מאוד על זמנם של האחרים, אודה לך מאוד אם לא תעמיד אותי במבחן. בבקשה.

חיים רמון (המערך):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אין ספק שפרשת התקציב של שנת 1990/91 תהיה מיוחדת בדבריה הימים של הכנסת.

אני אישית משתתף בדיוני התקציב באופן די פעיל כבר כמה שנים, וכל שנה אנחנו אומרים: דבר כזה לא היה — אבל הפעם כאמת כדבר הזה לא היה.

ממשלת מעבר, כאשר נציג מטעמה של האופוזיציה המרכזית, קרי מפלגתי, מפלגת העבודה, הכין את התקציב, כיצד נוהגים? כפי שאמרתי בדיון בחוק הקודם, החלטנו לגלות אחריות ממלכתית, גם אם הדבר הזה בא על חשבון אובדן יתרון פוליטי. יכולנו ללא שום בעיה לתמוך בתקציב של חודש, חודשיים, ולגרור את המדינה למערכות משקית וחברתית שאין כמוהן. החלטנו, ועמדנו על כך, שנשתף פעולה בהעברת תקציב, על-מנת ש"נסתפק" במערכות הפוליטית וננסה להמשיך לנהל את חיי החברה והמדינה כתקנים.

אם יש סכנה בתקציב הזה, אם יש בעיה בתקציב הזה, זו בעיה מרכזית אחת: פריצתה מחדש של האינפלציה.

אני יודע שפה דיברנו ונאמנו על פטורים, על הטבות, על מענקים. אני אומר לכם שיש דבר אחד שמפחיד אותי יותר מכול, ואין לו לובי, המלחמה באינפלציה אין לה לובי. היא האויב הגדול ביותר של כל העניים וכל המסכנים וכל מי שחי על עמלו. אני חושש שבמלחמה הזאת הפסדנו.

אני מקווה שתקום מהר מאוד ממשלה בישראל, אני רוצה להאמין ולקוות שזו תהיה ממשלה בראשות מפלגת העבודה, אשר תעמיד בראש מעייניה את הקטנת האינפלציה אל מתחת ל-10%. זה היעד החברתי, לא הכלכלי, הגדול ביותר שעומד בפני מדינת ישראל.

אני רוצה לומר משהו לחבר הכנסת גפני ולחברי הכנסת הדתיים בנושא הכספים הייחודיים. אמרתי את זה הבוקר, בשעת בוקר מוקדמת מאוד, בוועדת הכספים, ואני רוצה לחזור על הדברים כאן. אני בהחלט בעד הכנסת כל הסעיפים של הדתיים למסגרת התקציב על-פי קריטריונים. מי כמוך, חבר הכנסת גפני, יודע שהראשונים שמתנגדים לכך, שהראשונים שאינם רוצים בכך, למרות כל הסמאות, הם החברים במפלגות הדתיות. כי עוד לא המציאו פטנט שלמוסד עם X תלמידים אפשר לתת סכום כסף כזה ולמוסד עם Y תלמידים לתת סכום כסף כזה.

משה גפני (דגל התורה):

משרד האוצר — — —

חיים רמון (המערך):

סליחה, אני הייתי מוכן. אני מפנה את האתגר אליכם. בואו אתם, תעשו קריטריונים.

משה גפני (דגל התורה):

יש קריטריונים.

על קליטת עלייה בתחום החברתי. הוא איננו מתקן את העיוותים הקשים בתחום של מפעלים בערי הפיתוח, של מפעלי רווחה, של שירותים שחייבים לתת לחלשים, והוא אכן איננו פותר את הבעיה של קליטת העלייה, שיש לראות בה יעד לאומי ממדרגה ראשונה.

השתתפתי בישיבת ועדת הכספים. במשך הלילה, צר היה לי לראות את ההתכונות הנוראה, הקשה, של מנהלי מוסדות

— — —

היו"ר ש' וייס:

אגב, זו תופעה מאוד מעניינת. כולם היה צר לראות את זה, ועשו את זה. מעניין, יורים ובוכים.

משה גפני (דגל התורה):

נכון.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

אדוני, באתי לשמוע את אדוני.

היו"ר ש' וייס:

לא תספיק, כי הוא מסיים.

משה גפני (דגל התורה):

טוב שתשמע.

ההתכונות הזאת, שהובטח לנו — אנחנו, חברי הכנסת החדשים — שהיא תסתיים בתקציב הזה, לא הסתיימה, לצער.

יכול להיות שאני טועה. גם יושב-ראש ועדת הכספים הבטיח פה, שהכספים הייחודיים לא יהיו השנה. אם אינני טועה, גם חבר הכנסת בורג, שעמד בראש ועדה מטעם הוועדה לביקורת המדינה לנושא של הכספים הייחודיים, ודורשי רשומות ברשימות הייחודיות האלה מספרים שגם יש לו שם איזה מוסד, וכדי ביזיון וקצף.

לא יכול להיות בשום פנים ואופן מצב כזה, שבו סעיפי התקציב מפלים לרעה מוסדות שכולם מודים שיש כלפיהם אפליה. הם עומדים בכל הקריטריונים, של מספר תלמידים ושל מספר כיתות, ועומדים בכל התנאים המצדיקים מתן תקציב מסוים להם. לעומת זאת, מגישים רשימות ייחודיות, שבהן יש אפליה לטובה, ומלבד מה שהם מקבלים בתקציב הרגיל, הם צריכים לקבל עוד תוספות.

אני לא מדבר על סעיפי התרבות, וכבר אמרתי פה כמה פעמים שהציבור שאינו נהנה ואינו מקבל במסגרת סעיפי התרבות הכללית של משרד החינוך והתרבות, זכאי לקבל תקציב לתרבות למבוגרים, לנשים, לנוער, תקציב שהוא איננו מקבל.

אבל, אותם סעיפים שבהם יש בתקציב המדינה קריטריונים לאותם מוסדות, מדוע הם חייבים להופיע ברשימה ייחודית?

אדוני היושב-ראש, שאלת אותי — יש לי תשובה. הנה ההסתייגות שלי. אני מבקש מכל אלה הנואמים פה נאומים יפים ואומרים דברים נחמדים, ואחרי זה אומרים לעיתונות את מה שהם אומרים, בבקשה — יציבעו בעד ההסתייגות שלי.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

חבר הכנסת הרב גפני, הנה חבר הכנסת בורג מגיע.

משה גפני (דגל התורה):

בבקשה, כל מי שדיבר במשך כל השנה על כך שיש אפליה בסעיפי התקציב, אני מבקש לקחת את הסעיף הייחודי, את כל

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גפני, זה לא שלב הדיון, זה שלב ההנמקות, ואחרי כן תתקיים הצבעה.

חיים רמון (המערך):

אני מדבר אל כולם, אל כל המפלגות הדתיות. אני לא מדבר על מפלגה זו או אחרת. כי אתה עלית על הדוכן ואמרת, הבו קריטריונים, אני משתתף. בואו, הביאו אתם, לא אני, לא המפלגות החילוניות; אתם תביאו. תאמין לי, שאין שום סיכוי שבעולם שתביאו קריטריונים, כי אתם לא יכולים להביא. ואני יכול לצטט עוד, כהנה וכהנה.

אני רוצה להגיד לכם משהו, ובכך אני אסיים את דברי על הייחודיים הפעם. אינני רוצה לדבר הפעם לא על הליכוד ולא על המערך, מי אשם ומי לא אשם. זה לא חשוב.

ראובן ריבלין (הליכוד):

וראי שזה לא חשוב; בפרט כשאתם אשמים זה לא חשוב.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ריבלין, אתה לא יכול, כבר נגמר לך הקול.

חיים רמון (המערך):

תתאפק, זה לא מכובד. נוהל משא-ומתן עם כל המפלגות הדתיות. המפלגות הדתיות ביקשו 150 מיליון. היו שלבים שהן אמרו ש-120 מיליון הם כל מאווייהן, לפחות לשנה הזאת; יבואו לידי ביטוי והן יהיו מרוצות. היה אתן ויכוח וטענו שגם זה הרבה. אחר כך אמרו 150 מיליון; ואני מדבר על כל המפלגות הדתיות.

שר התיירות ג' פת:

בלי המפד"ל.

חיים רמון (המערך):

לרבות המפד"ל, תאמין לי, השר פת, תאמין לי, אני לא מדבר אליכם, אני מדבר אליהם, הם יודעים את האמת. 150 מיליון — זאת היתה דרישה שלהם, לא שלנו. הם אמרו: 150. אמרו להם: טוב, 150 מיליון.

משה גפני (דגל התורה):

מי הוסיף אחרי זה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גפני, לחבר הכנסת רמון נשארה רק דקה וחצי, תאפשר לו לסיים בכבוד. הדבר נשאל ועוד יישאל.

חיים רמון (המערך):

באתי אני — זאת לא היתה דעת כל הנהגת מפלגתי — ואמרתי להם: רבותי, 150 מיליון. השר פת, הערת הערה, לכן אני רוצה שתדע, בא השר מרידור ואמר: 150 מיליון, יש קיפוח של מפלגה דתית מסוימת. אמרתי: השר מרידור, אני לא רוצה להתווכח אתך. אתה אומר שיש קיפוח, בוא נקבע שינתנו 150 מיליון. לגבי החלוקה הפנימית — בוא ניכנס לדיון.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
מתי זה היה?

השר ד' מגן:

איפה זה היה?

חיים רמון (המערך):

אצלו בחדר. בדיון. אמרתי את זה אתמול בפומבי והוא לא הכחיש. אמרתי לו: בואו נעשה את זה, כי זאת היתה תביעתם. אני מצטער שכולנו גלשנו, וברור שבמציאות הפוליטית הזאת,

חיים רמון (המערך):

חבר הכנסת גפני, עד לפני שנה אפשר היה למכור לי את הסיפור הזה. לא למדתי אותו.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
יש קריטריון — כמה שיותר.

חיים רמון (המערך):

תאמין לי, חבר הכנסת גפני, אני אומר לך. לך אל חבריך הדתיים ותגיד לפי מה: לפי המוסד, לפי מספר התלמידים, לפי ריחוקו ממרכז הארץ? אני מוכן לכל קריטריון אובייקטיבי. אתם לא מוכנים.

משה גפני (דגל התורה):

למה אתה אומר אתם? דגל התורה — — —

חיים רמון (המערך):

חבר הכנסת גפני, עם כל הכבוד לך, דגל התורה היא רק שני חברי כנסת מתוך 18 חברי כנסת דתיים. עם כל הכבוד.

היו"ר ש' וייס:

ממפלגות דתיות, חברי כנסת דתיים יש יותר.

חיים רמון (המערך):

אני לא יודע ולא שמעתי על כך שאתם באתם, כל חברי הכנסת הדתיים, והצגתם קריטריונים והעניין הזה נדחה. אתם יודעים שזה לא נכון, אתם יודעים שזה בלתי אפשרי, לא בגלל האוצר, לא האוצר של הליכוד ולא האוצר של המערך. אני זורק לכם את האתגר, תציגו קריטריונים לשנה הבאה, שזה יהיה בדיוק כמו בכל מקום אחר. אתם יודעים שזה בלתי אפשרי.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
כולל הבנייה של המוסדות?

חיים רמון (המערך):

כולל הכול, פיתוח — — —

היו"ר ש' וייס:

הלוא הברור נגמר כלילה בוועדת הכספים.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):

חיים רמון (המערך):

חבר הכנסת לוי, כל מה שאתם רוצים, וכלכד שזה יהיה אובייקטיבי, אבל אין דבר כזה. אתם יודעים את מציאות החיים אצלכם. איך באים ואומרים לי — זה מוסד שלא שייך לשום חבר כנסת.

משה גפני (דגל התורה):

חיים רמון (המערך):

תאמין לי, אני מצטט, חבר הכנסת גפני. אני לא ממציא שום משפט. אומרים: מה פתאום נתנו כסף למוסד דתי שיש בו מאות תלמידים. הרי אין לו שום ייצוג בכנסת. לפי מיטב ידיעתי, זה לא קריטריון אובייקטיבי וזה בא מכס, לא ממני; לא ממפלגות הליכוד והמערך. באים ואומרים, ודאי שאי-אפשר, ודאי שזה בלתי אפשרי. אז אל תטיל את עניין הקריטריונים על המפלגות החילוניות. שורש הבעיה טמון בכס, אתם לא רוצים.

משה גפני (דגל התורה):

אנחנו מפלגה שלא לקחה.

אברהם בורג (המערך):
ההסתייגות הוסרה.

היו"ר ש' וייס:
מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת עובדיה עלי?

עובדיה עלי (הליכוד):
אני מסיר.

היו"ר ש' וייס:
אנחנו ממשיכים בהצבעה על יתר ההסתייגויות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת פ' גרופר לסעיף 04
לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת א' ורדיגר לסעיף 04
לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:
חברי הכנסת, מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת מנחם פרוש? אני מבין שהוא הסיר את ההסתייגות שלו. אנחנו ממשיכים בהצבעה על יתר ההסתייגויות.

ה צ ב ע ה

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 04
לא נתקבלו.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס
וי' צבן לסעיף 04 לא נתקבלו.

ההצעות של חבר הכנסת א' פורז לסעיף 04
לא נתקבלו.

סעיף 04 — משרד ראש הממשלה — כהצעת
הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:
אנו עוברים לסעיף 35 — הוועדה לאנרגיה אטומית.
לסעיף זה אין הסתייגויות. נא להצביע.

ה צ ב ע ה

סעיף 35 — הוועדה לאנרגיה אטומית —
נתקבל.

היו"ר ש' וייס:
אנחנו עוברים לסעיף 05 — משרד האוצר. הסתייגות
לחבר הכנסת פסח גרופר.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת פ' גרופר לסעיף 05
לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:
חבר הכנסת דן תיכון הוריד את כל הסתייגויותיו.
הסתייגויות לחברי סיעת ר"צ ולחבר הכנסת אברהם ורדיגר. נא
להצביע.

ה צ ב ע ה

ההצעות של חברי סיעת ר"צ לסעיף 05
לא נתקבלו.

ההצעה של חבר הכנסת א' ורדיגר לסעיף 05
לא נתקבלה.

גם אילו היה מדובר במיליארד היינו מסכימים; 2 מיליארדים
— גם היינו מסכימים. מה, היתה לנו ברירה? לכם היתה
ברירה? לא היתה ברירה. וכרגע לא חשוב מה העניין, יש
מחלוקת פוליטית ואני לא רוצה להיכנס אליה. אבל הכסף הזה,
שהוא מעל ומעבר למה שביקשו המפלגות הדתיות, שהוא מעל
ומעבר למה שהן ביקשו לצורכיהן, הוא כסף שיהיה שמור
לבעליו לרעה.

היו"ר ש' וייס:
חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה על הצעת חוק התקציב
לשנת הכספים 1990. ברשותכם, אני אעשה זאת הפעם ללא
שימוש במכשור האלקטרוני שלנו, ועל כן, נדמה לי, נוכל
לעשות זאת מהר יותר. אנחנו עוברים לסעיף 01 — נשיא
המדינה ולשכתו.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת א' ויינשטיין לסעיף
01 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 01
לא נתקבלו.

ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס
וי' צבן לסעיף 01 לא נתקבלה.

סעיף 01 — נשיא המדינה ולשכתו —
כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:
אנחנו עוברים לסעיף 02 — הכנסת.

ה צ ב ע ה

ההצעות של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 02
לא נתקבלו.

עובדיה עלי (הליכוד):
חבר הכנסת דן תיכון הודיע שהוא מסיר את כל
ההסתייגויות שלו.

היו"ר ש' וייס:
על כל פנים, על כך הצבענו וההסתייגות לא נתקבלה.
נצביע עכשיו על סעיף 02 כהצעת הוועדה.

ה צ ב ע ה

סעיף 02 — הכנסת — כהצעת הוועדה,
נתקבל.

היו"ר ש' וייס:
אנחנו עוברים לסעיף 03 — חברי ממשלה.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 03
לא נתקבלה.

סעיף 03 — חברי ממשלה — כהצעת
הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:
חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף 04 — משרד ראש
הממשלה. מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת רמון?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מנחם פרוש הוריד את הסתייגותו.

ה צ ב ע ה

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 05 לא נתקבלו.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 05 לא נתקבלו.

סעיף 05 — משרד האוצר — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף 12 — גמלאות ופיצויים. על הסתייגותיו של חבר הכנסת דן תיכון אנחנו לא מצביעים.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 12 לא נתקבלה.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 12 לא נתקבלו.

סעיף 12 — גמלאות ופיצויים — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף 13 — הוצאות שונות.

ה צ ב ע ה

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 13 לא נתקבלו.

סעיף 13 — הוצאות שונות — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף 25 — תגמולים לנכים.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 25 לא נתקבלה.

ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 25 לא נתקבלה.

סעיף 25 — תגמולים לנכים — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים עכשיו לסעיף 45 — תשלום ריבית ועמלות. לסעיף זה אין הסתייגות לאחר שחבר הכנסת דן תיכון ביטל אותה.

ה צ ב ע ה

סעיף 45 — תשלום ריבית ועמלות — נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים לסעיף 55 — אוצר.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 55 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת א' פורז לסעיף 55 לא נתקבלה.

סעיף 55 — אוצר — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים לסעיף 83 — הוצאות פיתוח שונות.

ה צ ב ע ה

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 83 לא נתקבלו.

ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 83 לא נתקבלה.

סעיף 83 — הוצאות פיתוח שונות — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים עכשיו להצבעה על סעיף 84 — תשלום חובות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 84 לא נתקבלה.

סעיף 84 — תשלום חובות — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים עכשיו לסעיף 85 — הון חוזר תקציבי. לסעיף זה אין הסתייגויות.

ה צ ב ע ה

סעיף 85 — הון חוזר תקציבי — נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים לסעיף 99 — ריבית לבנק ישראל.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 99 לא נתקבלה.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): מי נגד?

היו"ר ש' וייס:

מי נגד? — ההסתייגות לא נתקבלה. אנחנו עוברים עכשיו להצבעה על סעיף 99 כהצעת הוועדה.

ה צ ב ע ה

סעיף 99 — ריבית לבנק ישראל — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו לסעיף קרן לבנק ישראל, כהצעת הוועדה. לסעיף זה אין הסתייגויות.

ה צ ב ע ה

סעיף קרן לבנק ישראל נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנו עוברים לסעיף 89 — מפעלי האוצר. גם לסעיף זה אין הסתייגויות. מי בעד סעיף זה כהצעת הוועדה? מי נגד?

ה צ ב ע ה

סעיף 89 — מפעלי האוצר — נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף 06 — משרד הפנים.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת פ' גרופר לסעיף 06 לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מנחם פרוש, האם אתה מוריד את כל ההסתייגויות, לאורך כל הדרך?
מנחם פרוש (אגודת ישראל): כן.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אם כן, אני לא אעמיד להצבעה את ההסתייגויות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת י' ביבי לסעיף 06 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 06 לא נתקבלו.

ההצעות של חבר הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 06 לא נתקבלו.

ההצעות של חבר הכנסת א' פורז לסעיף 06 לא נתקבלו.

סעיף 06 — משרד הפנים — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים עכשיו לסעיף 14 — מימון מפלגות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 14 לא נתקבלה.

סעיף 14 — מימון מפלגות — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים עכשיו לסעיף 18 — רשויות מקומיות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת י' גולדברג לסעיף 18 לא נתקבלה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, מן הראוי לציין שהיתה כאן הצבעה בעניין מימון מפלגות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יאיר צבן, לא יכולתי לקרוא את הסעיף הזה, כי איני יכול להפלות אותו על-פני סעיפים אחרים. על כל פנים, למרות הקצב, הבחנתי בכך. אני מבין שהכול בסדר, חבר הכנסת יאיר צבן, ואנחנו נתקדם הלאה.

אנחנו חוזרים לעמוד 9 להצבעה על סעיף 18 — רשויות מקומיות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 18 לא נתקבלה.

ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 18 לא נתקבלה.

סעיף 18 — רשויות מקומיות — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים לסעיף 57 — רשויות מקומיות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חברי סיעת ר"צ לסעיף 57 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 57 לא נתקבלו.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לא נתקבלו.

סעיף 57 — רשויות מקומיות — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 07 — משרד המשטרה.

ה צ ב ע ה

ההצעות של חבר הכנסת א' גור לסעיף 07 לא נתקבלו.

ההצעה של חברי הכנסת ש' ארבל-אלמוזלני ושר' שטרית לסעיף 07 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת פ' גרופר לסעיף 07 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת א' ורדיגר לסעיף 07 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת י' ביבי לסעיף 07 לא נתקבלה.

יגאל ביבי (המפלגה הדתית הלאומית):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ביבי, האם אתה מוריד את כל ההסתייגויות שלך?

קריאה:

לא את כולן.

היו"ר ש' וייס:

אני שואל אותו, את בעל הדבר.

יגאל ביבי (המפלגה הדתית הלאומית):

נלך הלאה, בהמשך אודיע.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה. תדריך אותי במשך הזמן. חבר הכנסת פרוש

הוריד את ההסתייגויות שלו. אני מעמיד להצבעה את

ההסתייגות של חברי סיעת ר"צ.

ה צ ב ע

ההצעה של חברי סיעת ר"צ לסעיף 07

לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 07

לא נתקבלו.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס

ו' צבן לסעיף 07 לא נתקבלו.

ההצעה של חבר הכנסת א' פורו לסעיף 07

לא נתקבלה.

סעיף 07 — משרד המשטרה — כהצעת

הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 52 — משטרה

ובתי-סוהר.

ה צ ב ע

ההצעה של חברי הכנסת ש' ארכלי-אלמוזלינו

וש' שטרית לסעיף 52 לא נתקבלה.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס

ו' צבן לסעיף 52 לא נתקבלו.

ההצעה של חברי סיעת ר"צ לסעיף 52

לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת י' ביבי לסעיף 52

לא נתקבלה.

סעיף 52 — משטרה ובתי-סוהר — כהצעת

הוועדה, נתקבל.

יגאל ביבי (המפלגה הדתית הלאומית):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ביבי, אני רוצה להבין, האם הורדת את כל ההסתייגויות שלך?

יגאל ביבי (המפלגה הדתית הלאומית):

לא את כולן.

היו"ר ש' וייס:

אם לא את כולן; אנה תעיר לי לא אחרי שאתה נופל בהצבעה, אלא לפני שאתה נופל.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לעמוד 12, סעיף 08 — משרד המשפטים.

ה צ ב ע

ההצעה של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 08

לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת א' ורדיגר לסעיף 08

לא נתקבלה.

ההצעות של חברי סיעת ר"צ לסעיף 08

לא נתקבלו.

ההצעות של חבר הכנסת י' ביבי לסעיף 08

לא נתקבלו.

יגאל ביבי (המפלגה הדתית הלאומית):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ביבי, יש חוסר מתאם בינינו. בוא נסכים שתדריך אותי קצת קודם. אנחנו ממשיכים בהצבעה.

ה צ ב ע

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 08

לא נתקבלה.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס

ו' צבן לסעיף 08 לא נתקבלו.

ההצעה של חבר הכנסת א' פורו לסעיף 08

לא נתקבלה.

סעיף 08 — משרד המשפטים — כהצעת

הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 53 — בתי-משפט.

ה צ ב ע

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 53

לא נתקבלה.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס

ו' צבן לסעיף 53 לא נתקבלו.

ההצעה של חברי סיעת ר"צ לסעיף 53

לא נתקבלה.

סעיף 53 — בתי-משפט — כהצעת הוועדה,

נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 09 — משרד החוץ, בעמוד 14.

ה צ ב ע

ההצעה של חבר הכנסת א' גור לסעיף 09

לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת א' ורדיגר לסעיף 09

לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 09

לא נתקבלו.

קריאה:

יש כאן הסתייגות של חבר הכנסת פרוש, שלא הצבעת אותה.

היו"ר ש' וייס:

לא. חבר הכנסת פרוש ויתר על כל ההסתייגויות שלו; חבר הכנסת דן תיכון ויתר על כל ההסתייגויות שלו; חבר הכנסת עובדיה עלי ויתר על ההסתייגויות; חבר הכנסת ביבי הודיע לי שהוא יודיע לי מתי הוא מוותר על ההסתייגויות. זה המצב עד כה. אנחנו ממשיכים.

ה צ ב ע ה

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 09 לא נתקבלו.

ההצעה של חבר הכנסת א' פרוז לסעיף 09 לא נתקבלה.

סעיף 09 — משרד החוץ — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים לסעיף 10 — משרד הכלכלה והתכנון, בעמוד 15.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת א' ורדיגר לסעיף 10 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת ג' שפט לסעיף 10 לא נתקבלה.

ההצעה של חברי סיעת ר"צ לסעיף 10 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 10 לא התקבלה.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 10 לא נתקבלו.

סעיף 10 — משרד הכלכלה והתכנון — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 19 — משרד המדע והפיתוח, בעמוד 16.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת א' גור לסעיף 19 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת פ' גרופר לסעיף 19 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 19 לא נתקבלו.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 19 לא נתקבלו.

סעיף 19 — משרד המדע והפיתוח — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים לסעיף 74 — המועצה הלאומית למחקר ופיתוח. לסעיף זה אין הסתייגויות, לאחר שחבר הכנסת תיכון הוריד את ההסתייגויותיו.

ה צ ב ע ה

סעיף 74 — המועצה הלאומית למחקר ופיתוח — נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 26 — משרד לאיכות הסביבה, בעמוד 17.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חברי סיעת ר"צ לסעיף 26 לא נתקבלה.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 26 לא נתקבלו.

סעיף 26 — משרד לאיכות הסביבה — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 20 — משרד החינוך והתרבות, עמוד 18.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת ש' ארכלי-אלמוזלינו וש' שטרית לסעיף 20 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת א' דיין לסעיף 20 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת י' שמאי לסעיף 20 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת א' ורדיגר לסעיף 20 לא נתקבלה.

ההצעה של חברת הכנסת ע' סולודר לסעיף 20 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 20 לא נתקבלו.

ההצעה של חברת הכנסת נ' ארד לסעיף 20 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 20 לא נתקבלו.

ההצעה של חברי הכנסת ש' ארכלי-אלמוזלינו, מ' ברוזר, ח' פארס, ח' פורת וד' צוקר לסעיף 20 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת י' גולדברג לסעיף 20 לא נתקבלה.

ההצעות של חברי סיעת ר"צ לסעיף 20 לא נתקבלו.

ה צ ב ע ה

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 60
לא נתקבלו.

סעיף 60 — חינוך — כהצעת הוועדה,
נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

סעיף 60, כהצעת הוועדה, נתקבל בקריאה שנייה. חברי
הכנסת, אנחנו, עושים הפסקה קלה להחלפת יושב-ראש
הישיבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף 61 — השכלה גבוהה.
חבר הכנסת דן תיכון ביטל את הסתייגותו לסעיף זה. אנחנו
מצביעים על יתר ההסתייגויות.

ה צ ב ע ה

ההצעות של חברי סיעת ר"צ לסעיף 61
לא נתקבלו.

ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס
וי' צבן לסעיף 61 לא נתקבלה.

סעיף 61 — השכלה גבוהה — כהצעת
הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

סעיף 61, כהצעת הוועדה, נתקבל. אנחנו עוברים לסעיף
22 — המשרד לענייני דתות, נצביע על ההסתייגויות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת א' בורג לסעיף 22
לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת מ' גפני לסעיף 22
לא נתקבלו.

ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון וש' שטרית
לסעיף 22 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 22
לא נתקבלו.

ההצעה של חבר הכנסת א' פורז לסעיף 22
לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת פ' גרופר לסעיף 22
לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יגאל ביבי ביטל את הסתייגותו. גם חבר
הכנסת פרוש ביטל את הסתייגותו. נמשיך, להצביע על יתר
ההסתייגויות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חברי סיעת ר"צ לסעיף 22
לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 22
לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת א' פורז לסעיף 22
לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת, א' בן-מנחם לסעיף
20 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת יא' לוי לסעיף 20
לא נתקבלה.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס
וי' צבן לסעיף 20 לא נתקבלו.

ההצעה של חבר הכנסת פ' גרופר לסעיף 20
לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת ג' שפט לסעיף 20
לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו מצביעים עכשיו על סעיף 20 —
משרד החינוך והתרבות, כהצעת הוועדה. מי בעד? מי
נגד?

ה צ ב ע ה

סעיף 20 — משרד החינוך והתרבות —
כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לכם. חברי הכנסת אנחנו עוברים לסעיף 21 —
השכלה גבוהה. נצביע על ההסתייגויות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 21
לא נתקבלה.

ההצעה של חברת הכנסת ע' סולודר לסעיף 21
לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עובדיה עלי מבטל את הסתייגותו לסעיף
21. נמשיך בהצבעה על יתר ההסתייגויות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת ע' פרץ לסעיף 21
לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת י' שמאי לסעיף 21
לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת א' ורדיגר לסעיף 21
לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 21
לא נתקבלו.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס
וי' צבן לסעיף 21 לא נתקבלו.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון וש' שטרית
לסעיף 21 לא נתקבלו.

סעיף 21 — השכלה גבוהה — כהצעת
הוועדה, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

סעיף 21, כהצעת הוועדה, נתקבל בקריאה שנייה. אנחנו
עוברים לסעיף 60 — חינוך. הסתייגות לחבר הכנסת מ'
נפאע.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת א' ויינשטיין לסעיף 23 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת ש' עמור לסעיף 23 לא נתקבלה.

ההצעות של חברות הכנסת ש' ארכלי-אלמוזלינו ונ' ארד לסעיף 23 לא נתקבלו.

ההצעות של חברי הכנסת א' דיין וש' שטרית לסעיף 23 לא נתקבלו.

ההצעות של חברי הכנסת ש' ארכלי-אלמוזלינו וע' פרץ לסעיף 23 לא נתקבלו.

ההצעה של חברות הכנסת ש' ארכלי-אלמוזלינו וע' סולודר לסעיף 23 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת י' שמאי לסעיף 23 לא נתקבלו.

ההצעה של חבר הכנסת א' ורדיגר לסעיף 23 לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מנחם פרוש ביטל את הסתייגותו. נמשיך בהצבעה על יתר ההסתייגויות.

ה צ ב ע ה

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 23 לא נתקבלו.

ההצעות של חברי סיעת ר"צ לסעיף 23 לא נתקבלו.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 23 לא נתקבלו.

ההצעה של חבר הכנסת י' גולדברג לסעיף 23 לא נתקבלה.

סעיף 23 — משרד העבודה והרווחה — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

סעיף 23 — משרד העבודה והרווחה, כהצעת הוועדה, נתקבל. אנחנו ניגשים לסעיף 27 — העברות לביטוח לאומי. נצביע על ההסתייגויות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 27 לא נתקבלה.

ההצעה של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 27 לא נתקבלה.

סעיף 27 — העברות לביטוח לאומי — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני ניגש להצבעה על סעיף 64 — עבודה ורווחה. נצביע על ההסתייגויות.

ההצעה של חבר הכנסת ג' שפט לסעיף 22 לא נתקבלה.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 22 לא נתקבלו.

היו"ר ד' שילנסקי:
חברי הכנסת, אנו עוברים להסתייגויות של חברי הכנסת א' גור וא' דיין לסעיף 22 — המשרד לענייני דתות — בהצבעה אלקטרונית. נא להצביע.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של חברי הכנסת

א' גור וא' דיין לסעיף 22 — 17

נגד — 26

נמנעים — 8

ההצעה של חברי הכנסת א' גור וא' דיין לסעיף 22 לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

נמשיך בהצבעה אלקטרונית על הצעות חברי הכנסת אברהם ורדיגר, גרשון שפט, מיכאל איתן ויגאל ביבי לסעיף 22 — המשרד לענייני דתות.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעות של חברי הכנסת

א' ורדיגר, ג' שפט,

מ' איתן וי' ביבי לסעיף 22 — 17

נגד — 29

נמנעים — 4

ההצעות של חברי הכנסת א' ורדיגר, ג' שפט, מ' איתן וי' ביבי לסעיף 22 לא נתקבלו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אנחנו מצביעים על סעיף 22 — המשרד לענייני דתות — כהצעת הוועדה.

ה צ ב ע ה

סעיף 22 — המשרד לענייני דתות — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 63 — דת. נצביע על ההסתייגויות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חברי סיעת ר"צ לסעיף 63 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 63 לא נתקבלה.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 63 לא נתקבלו.

סעיף 63 — דת — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 23 — משרד העבודה והרווחה. נצביע על ההסתייגויות.

היו"ר ד' שילנסקי:
נמשך בהצבעה.

ה צ ב ע

ההצעה של חבר הכנסת ג' שפט לסעיף 24 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת י' גולדברג לסעיף 24 לא נתקבלו.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 24 לא נתקבלו.

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 24 לא נתקבלו.

ההצעות של חברי סיעת ר"צ לסעיף 24 לא נתקבלו.

סעיף 24 — משרד הבריאות — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:
אנחנו ניגשים להצבעה על סעיף 67 — בריאות.

ה צ ב ע

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 67 לא נתקבלה.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס, י' צבן וש' ארבלי-אלמוזלינו לסעיף 67 לא נתקבלו.

סעיף 67 — בריאות — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:
אנחנו עוברים לסעיף 29 — משרד הבינוי והשיכון.

ה צ ב ע

ההצעה של חברי הכנסת ש' ארבלי-אלמוזלינו וש' שטרית לסעיף 29 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת פ' גרופר לסעיף 29 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת א' ורדיגר לסעיף 29 לא נתקבלה.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
לפני שתצביע את ההצעה שלנו, אני רוצה להודיע שאני רואה בהצבעה הזאת כאילו הצבעה על כל ההסתייגויות שלנו, ואני מבקש שלא להצביע עליהן עור. אני מבקש שלא לקרוא עוד הצעות שלנו.

היו"ר ד' שילנסקי:
האם אתה מבקש להצביע על ההסתייגויות שלכם?

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
אני מבקש לראות בכל ההסתייגויות שלנו כאילו הן מוצעות עכשיו, להצביע על כך, ויותר לא להצביע על ההסתייגויות שלנו.

ה צ ב ע

ההצעה של חברי הכנסת ש' ארבלי-אלמוזלינו וע' פרץ לסעיף 64 לא נתקבלה.

ההצעה של חברות הכנסת ש' ארבלי-אלמוזלינו ונ' ארד לסעיף 64 לא נתקבלה.

ההצעה של חברי סיעת ר"צ לסעיף 64 לא נתקבלה.

ההצעה של חברת הכנסת ע' סולודר לסעיף 64 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 64 לא נתקבלו.

ההצעות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן לסעיף 64 לא נתקבלו.

סעיף 64 — עבודה ורווחה — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:
אני ניגש להצבעה על סעיף 91 — המכון לפירון העבודה.

ה צ ב ע

ההצעה של חבר הכנסת י' גולדברג לסעיף 91 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 91 לא נתקבלה.

סעיף 91 — המכון לפירון העבודה — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:
אנחנו ניגשים להצבעה על סעיף 24 — משרד הבריאות. נצביע על ההסתייגויות.

ה צ ב ע

ההצעה של חברי הכנסת ש' ארבלי-אלמוזלינו, נ' ארד, י' גולדברג, א' גור וע' פרץ לסעיף 24 לא נתקבלה.

ההצעות של חברות הכנסת ש' ארבלי-אלמוזלינו ונ' ארד לסעיף 24 לא נתקבלו.

ההצעות של חבר הכנסת א' גור לסעיף 24 לא נתקבלו.

ההצעה של חבר הכנסת פ' גרופר לסעיף 24 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת י' שמאי לסעיף 24 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת א' ורדיגר לסעיף 24 לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:
אני מבין שחבר הכנסת פרוש הסיר את הסתייגותו.

מנחם פרוש (אגודת ישראל):
הורדתי את כל ההסתייגויות.

היו"ר ד' שילנסקי:
אנחנו עוברים לסעיף 43 — אגף המדידות. בסעיף זה אין הסתייגויות ואני מעמיד אותו להצבעה כהצעת הוועדה.

ה צ ב ע

סעיף 43 — אגף המדידות — נתקבל.

ראובן ריבלין (הליכוד):
אני מבקש לערוך הצבעה אלקטרונית על ההצעה — —

היו"ר ד' שילנסקי:
טוב. אנחנו עוברים לסעיף 70 — שיוכן. הסתייגויות לחברי הכנסת שושנה ארבלי-אלמוזלינו ואלי דיין.

ה צ ב ע

ההצעות של חברי הכנסת ש' ארבלי-אלמוזלינו וא' דיין לסעיף 70 לא נתקבלו.

היו"ר ד' שילנסקי:
אנו ניגשים להסתייגויות של חבר הכנסת יעקב שמאי.

אלי דיין (המערך):
אני מבקש הצבעה שמית.

היו"ר ד' שילנסקי:
אני מבקש מכולם לשבת. אני מודיע שלא אבקש פעם נוספת לשבת. כשמבקשים הצבעה שמית צריך להגיש רשימת חתימות. אני מודיע שלא אבקש פעם נוספת לשבת. אצביע, ומי שלא יהיה במקומו לא יצביע.

מי בעד ההסתייגויות של חבר הכנסת יעקב שמאי — הלוח מופעל. זו הצבעה מס' 115.

ה צ ב ע

בעד ההצעה של חבר הכנסת

י' שמאי לסעיף 70 — 25

נגד — 15

נמנעים — 2

ההצעה של חבר הכנסת י' שמאי לסעיף 70 נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:
נמשיך בהצבעה רגילה.

ה צ ב ע

ההצעה של חבר הכנסת י' גולדברג לסעיף 70 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת ג' שפט לסעיף 70 לא נתקבלו.

ההצעה של חבר הכנסת א' גור לסעיף 70 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 70 לא נתקבלו.

היו"ר ד' שילנסקי:
חברי הכנסת, אם לא יהיה שקט אחס לא תדעו איך להצביע. אני מעמיד להצבעה את סעיף 70, עם ההסתייגויות שנחקבלה.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
אני מבקש שכל חברי הכנסת של סיעת ר"צ יגידו את זה ולא רק חבר הכנסת רן כהן.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
זה בסדר, זה על דעת כל חברי סיעת ר"צ.

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת צבן?

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אנחנו מבקשים גם כן לראות בהצבעה על ההסתייגויות של סיעת מפ"ם כהצבעה על כל ההסתייגויות. אנחנו מבקשים להביא זאת בחשבון.

היו"ר ד' שילנסקי:
בסדר. חברי הכנסת, נא לשבת. אני מבקש את תשומת הלב.

יהושע מצא (הליכוד):
לא יכולתם להגיד זאת קודם?

היו"ר ד' שילנסקי:
חברי הכנסת אורון וריבלין, השיחה ביניכם היא לבכית מאוד.

שלמה הלל (המערך):
אדוני היושב ראש, לפני כשעה אמר סגן ראש הממשלה ושר השיכון את דברו בעניין התקציב. אני רוצה לדעת באיזה סעיף מדובר, וזאת כדי לעזור לו להצביע בעד התקציב, ולא להביאו, חלילה, לכך שהוא יצביע נגד התקציב.

היו"ר ד' שילנסקי:
כשנגיע להצבעה על הסעיף הזה, כבוד שר הבינוי והשיכון יפנה בשקט את תשומת לב החברים וכולם כבר ידעו.

חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה על ההסתייגויות של חברי סיעת ר"צ, שתתפרש כהצבעה על כל ההסתייגויות של חברי סיעת ר"צ. מי בעד ההסתייגויות של סיעת ר"צ? מי נגד?

ה צ ב ע

ההצעות של חברי סיעת ר"צ לסעיף 29 לא נתקבלו.

ההצעה של חבר הכנסת י' גולדברג לסעיף 29 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 29 לא נתקבלו.

היו"ר ד' שילנסקי:
ההצבעה עתה על ההסתייגויות של חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן. חברי סיעת מפ"ם, תהיה לגבי כל ההסתייגויות של סיעת מפ"ם.

ה צ ב ע

ההצעות של חברי סיעת מפ"ם לסעיף 29 לא נתקבלו.

ההצעות של חבר הכנסת ג' שפט לסעיף 29 לא נתקבלו.

סעיף 29 — משרד הבינוי והשיכון —
כהצעת הוועדה, נתקבל.

ההצעה של חברי הכנסת ש' ארכלי-אלמזלינו
וע' פרץ לסעיף 80 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת י' שמאי לסעיף 80
לא נתקבלה.

ההצעה של חברי הכנסת ש' ארכלי-אלמזלינו
וי' גולדברג לסעיף 80 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת ג' שפט לסעיף 80
לא נתקבלה.

סעיף 80 — כבישים — כהצעת הוועדה,
נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 90 — מפעלי שיכון.

גרשון שפט (התחיה):

ההצבעה על הסתייגותי בסעיף זה יכולה להיחשב
כהצבעה על כל יתר הסתייגויותי.

היו"ר ד' שילנסקי:

טוב.

ה צ ב ע

ההצעה של חבר הכנסת ג' שפט לסעיף 90
לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 90
לא נתקבלה.

סעיף 90 — מפעלי שיכון — כהצעת
הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו ניגשים להצבעה על סעיף 30 — המשרד לקליטת
העלייה.

ה צ ב ע

ההצעה של חברות הכנסת ש' ארכלי-
אלמזלינו ונ' ארד לסעיף 30 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת א' גור לסעיף 30
לא נתקבלו.

ההצעה של חברי הכנסת ש' ארכלי-אלמזלינו
וש' שטרית לסעיף 30 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת מ' קליינר לסעיף 30
לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת פ' גרופר לסעיף 30
לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת א' ורדיגר לסעיף 30
לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת ג' שפט לסעיף 30
לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

כל ההסתייגויות של חבר הכנסת שפט נדחו. הצבעתי גם
את ההסתייגויות הזאת, כדי למנוע ספק.

חיים רמון (המערך):
אני מצביע נגד.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מדבר עברית פשוטה. אולי חבר הכנסת רמון יפסיק
להתעצבן? חברי הכנסת רמון ושוחר, אני מבקש שקט. אני
מבקש גם מחבר הכנסת ריבלין לתפוס את מקומו. חברי הכנסת
רמון ושוחר, חברים יסבלו בגללכם ולא ישמעו.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
תפעיל את ההצבעה האלקטרונית.

משה שחל (המערך):

אני מבין שאדוני הולך להצביע על הסעיף עם ההסתייגות.
לאחר מכן צריך לדעת אם אנחנו ממשיכים בהצבעה או לא.

היו"ר ד' שילנסקי:

אודה לך אם תיגש למיקרופון כדי שכולם ישמעו את
הטיעון שלך.

משה שחל (המערך):

אדוני היושב-ראש, אני מבין שאנחנו צריכים להצביע
עכשיו על הסעיף בנוסח ההסתייגות, זאת על-פי סעיף 128
לתקנון. לאחר מכן, אם הממשלה או יושב-ראש הוועדה לא
יביעו את רצונם שההצבעה בקריאה שלישית תהיה מייד, הרי
ההצבעה בקריאה שלישית תידחה לשבוע ימים. לכן דרושה
הודעה לאחר מכן, או של הממשלה או של יושב-ראש הוועדה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. הבינותי אותך. אני מודיע ששום דבר לא
יידחה לשבוע ימים. אם יהיה צורך, הכנסת תשב עד שתגמור.
היא לא תשאיר את עם ישראל בלי תקציב. בינתיים, דיה לצרה
בשעתה. נתווכח לאחר מכן. תודה רבה.

מי בעד סעיף 70 כהצעת הוועדה, בכלל זה ההסתייגות
שנתקבלה?

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אני מבקש הצבעה אלקטרונית.

היו"ר ד' שילנסקי:

מבקשים הצבעה אלקטרונית? — בבקשה. הלוח מופעל.
זו הצבעה מס' 116.

ה צ ב ע

בעד סעיף 70 — שיכון — כהצעת

הוועדה, ועם ההצעה שנתקבלה — 21

נגד — 7

נמנעים — 1

סעיף 70 — שיכון — כהצעת הוועדה, ועם

ההצעה שנתקבלה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 80 — כבישים.

ה צ ב ע

ההצעה של חברי הכנסת ש' ארכלי-

אלמזלינו, א' גור וא' דיין לסעיף 80

לא נתקבלה.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת פ' גרופר לסעיף 34
לא נתקבלה.

סעיף 34 — משרד האנרגיה והתשתית —
כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו ניגשים לסעיף 75 — פיתוח מקורות האנרגיה. אין
הסתייגויות.

ה צ ב ע ה

סעיף 75 — פיתוח מקורות האנרגיה —
נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 36 — משרד התעשייה והמסחר.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת י' גולדברג לסעיף 36
לא נתקבלה.

סעיף 36 — משרד התעשייה והמסחר —
כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 38 — פיתוח שווקים לייצוא. אני
מעמיד להצבעה את ההסתייגות לסעיף זה. נא להצביע.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 38
לא נתקבלה.

סעיף 38 — פיתוח שווקים לייצוא —
כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 76 — פיתוח התעשייה. אני מעמיד
להצבעה את ההסתייגויות לסעיף זה. נא להצביע.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חברי הכנסת ש' ארכלי-אלמוזלינו
וע' פרץ לסעיף 76 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת י' גולדברג לסעיף 76
לא נתקבלה.

סעיף 76 — פיתוח התעשייה — כהצעת
הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו ניגשים להצבעה על סעיף 37 — משרד התיירות.
אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות לסעיף זה. נא להצביע.
חבר הכנסת ביבי, אתה הורדת את כל ההסתייגויות שלך?

יגאל ביבי (המפלגה הדתית הלאומית):
כן, את כל ההסתייגויות.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות של חבר הכנסת י'
גולדברג לסעיף זה.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 30
לא נתקבלה.

סעיף 30 — המשרד לקליטת העלייה —
כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 33 — משרד החקלאות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת פ' גרופר לסעיף 33
לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת י' גולדברג לסעיף 33
לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 33
לא נתקבלו.

סעיף 33 — משרד החקלאות — כהצעת
הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 72 — חקלאות.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אדוני היושב-ראש, אני מבקש לראות בהצבעתנו על
ההסתייגות הזאת הצבעה על כל יתר ההסתייגויות שלנו, פרט
לסעיף המתייחס לתקציב משרד הביטחון.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, נצביע עכשיו על ההסתייגות של חבר הכנסת
נפאע, הכוללת את ההסתייגויות של חברי סיעת חד"ש בהמשך
ההצבעה, פרט להצבעה על משרד הביטחון.

ה צ ב ע ה

ההצעות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 22
לא נתקבלו.

סעיף 72 — חקלאות — כהצעת הוועדה,
נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו ניגשים להצבעה על סעיף 73 — מפעלי מים.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חברת הכנסת ע' סולודר לסעיף 73
לא נתקבלה.

סעיף 73 — מפעלי מים — כהצעת הוועדה,
נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו ניגשים לסעיף 98 — מינהל מקרקעי ישראל. אין
הסתייגויות.

ה צ ב ע ה

סעיף 98 — מינהל מקרקעי ישראל —
נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו ניגשים לסעיף 34 — משרד האנרגיה והתשתית.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו ניגשים לסעיף 39 — משרד התקשורת. אין הסתייגויות לסעיף זה. נא להצביע.

ה צ ב ע ה

סעיף 39 — משרד התקשורת — נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

לסעיף 81 — תקשורת, ולסעיף 96 — משרד התקשורת אין הסתייגויות. אני מעמיד את הסעיפים האלה להצבעה.

ה צ ב ע ה

סעיף 81 — תקשורת וסעיף 96 — משרד

התקשורת — נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 32 — תמיכות במחירי מצרכי יסוד ובייצור חקלאי. אני מעמיד להצבעה את ההסתייגויות לסעיף זה.

ה צ ב ע ה

ההצעות של חבר הכנסת ג' גל לסעיף 32 לא נתקבלו.

ההצעה של חברת הכנסת ע' סולודר לסעיף 32 לא נתקבלה.

ההצעות של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 32 לא נתקבלו.

ההצעה של חבר הכנסת פ' גרופר לסעיף 32 לא נתקבלה.

סעיף 32 — תמיכות במחירי מצרכי יסוד ובייצור חקלאי — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 44 — סכסוד אשראי. לסעיף זה אין הסתייגויות. אני מעמיד אותו להצבעה.

ה צ ב ע ה

סעיף 44 — סכסוד אשראי — נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

לסעיף 97 — חשבונות הסחר הממשלתיים יש שתי הסתייגויות. אנחנו עוברים להצבעה.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חברת הכנסת ע' סולודר לסעיף 97 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת ג' גל לסעיף 97 לא נתקבלה.

סעיף 97 — חשבונות הסחר הממשלתיים — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

עכשיו אנחנו עוברים למשרד הביטחון, וההסתייגויות של חבר הכנסת נפאע קיימות. אני מעמיד להצבעה את ההסתייגויות לסעיף 15 — משרד הביטחון.

ה צ ב ע ה

ההצעות של חבר הכנסת י' גולדברג לסעיף 37 לא נתקבלו.

סעיף 37 — משרד התיירות — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

לסעיף 78 — תיירות, אין הסתייגויות. אני מעמיד את הסעיף להצבעה.

ה צ ב ע ה

סעיף 78 — תיירות — נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 40 — משרד התחבורה. נצביע על ההסתייגות.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת פ' גרופר לסעיף 40 לא נתקבלה.

סעיף 40 — משרד התיירות — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 42 — תמיכות והחזרים לתחבורה. אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות לסעיף זה. נא להצביע.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 42 לא נתקבלה.

סעיף 42 — תמיכות והחזרים לתחבורה — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף 79 — תחבורה. לסעיף זה אין הסתייגויות. אני מעמיד אותו להצבעה.

ה צ ב ע ה

סעיף 79 — תחבורה — נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 93 — רכבת ישראל. אנחנו מצביעים על ההסתייגות של חבר הכנסת שטרית.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 93 לא נתקבלה.

סעיף 93 — רכבת ישראל — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

לסעיף 95 — נמל יפו ונמל חדרה אין הסתייגויות. נא להצביע.

ה צ ב ע ה

סעיף 95 — נמל יפו ונמל חדרה — נתקבל.

רגע. חסכתי לך עבודה, אתה יכול לשבת. אני מבקש להודיע לכל חברי הכנסת שהיתה פה טעות דפוס. הטעות היתה בסך-הכול בשלושה אפסים, זאת אומרת, המספר הוא 3,200,000. כולם האזינו לדבר הזה? מבקשים הצבעה אלקטרונית? אני מזהיר, אני מפעיל את הלוח. זו הצבעה מס' 117.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חברי הכנסת א'

גור ומ' קליינר לסעיף 48 — 7

נגד — 15

נמנעים — 3

ההצעה של חברי הכנסת א' גור ומ' קליינר לסעיף 48 לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

ההסתייגות לא נתקבלה. אנחנו עוברים להצביע על סעיף 48 כהצעת הוועדה.

ה צ ב ע ה

סעיף 48 — רורבה לקליטת עלייה —

כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

לסעיפים 49 ו-50 אין הסתייגויות. אני מעמיד אותם להצבעה כהצעת הוועדה.

ה צ ב ע ה

סעיפים 49 — רורבה מיוחדת — ו-50 —

רורבה מיוחדת לנושאי בריאות ורווחה — נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אחרי סעיף 50 יש הסתייגות של חבר הכנסת נפאע. אני מעמיד אותה להצבעה.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע אחרי סעיף 50 לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

לתוספת השלישית — רשימת עודפים מיוחדים — אין הסתייגויות. אני מעמיד אותה להצבעה.

ה צ ב ע ה

לתוספת השלישית — רשימת עודפים מיוחדים — נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, בזה תמה הקריאה בהצעת התקציב. יש פה לוח תיקוני טעויות. הוא מונח על השולחן. מי בעד תיקוני הטעויות?

ה צ ב ע ה

לוח תיקוני הטעויות נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני קובע שתיקוני הטעויות בהתאם ללוח המונח על שולחן חברי הכנסת נתקבלו.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת ח' מירום לסעיף 15 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 15 לא נתקבלה.

סעיף 15 — משרד הביטחון — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 16 — הוצאות חירום אזרחיות. נא להצביע.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 16 לא נתקבלה.

סעיף 16 — הוצאות חירום אזרחיות — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 17 — השתתפות בהוצאות המינהל האזרחי.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 17 לא נתקבלה.

סעיף 17 — השתתפות בהוצאות המינהל האזרחי — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים להצביע על סעיף 47 — רורבה כללית.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 47 לא נתקבלה.

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 47 לא נתקבלה.

סעיף 47 — רורבה כללית — כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 48 — רורבה לקליטת העלייה.

מיכאל קליינר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, בהסתייגות של חבר הכנסת גור ושלי נפלה טעות אופיינית. בסעיף רורבה לקליטת העלייה כתוב כאן סכום של 3,200, וצריך להיות סכום של 3 מיליארד ו-200 אלף.

היו"ר ד' שילנסקי:

מה אומר יושב-ראש הוועדה? האם זו טעות דפוס של הבחור הזעזער?

מיכאל קליינר (הליכוד):

כבוד היושב-ראש, נפלה פה פשוט טעות דפוס. אני גם וידאתי זאת עם מר קירשנר — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת קליינר, לא קיבלת את רשות הדיבור. חכה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מודיע, היחיד שאתן לו רשות להעיר יהיה שר הבינוי והשיכון. חברת הכנסת ארבל-אלמוזלינו, חבר הכנסת לין ביקש לפניך ולא נתתי לו רשות דיבור. לא אוכל לתת גם לך. חבר הכנסת לין, תואיל להראות למזכיר לפי איזה סעיף בתקנון אני צריך לתת לך רשות הדיבור. כינתיים אני נתן את רשות הדיבור לכבוד שר הבינוי והשיכון, בבקשה.

מי שביקש ממני את רשות הדיבור הוא כבוד שר הבינוי והשיכון. אני יכול לתת את רשות הדיבור רק למי שמבקש. להתנדב ודאי שאיני יכול.

אני חוזר ומודיע, אני לא אתן את רשות הדיבור לשום חבר הכנסת, אלא אם יביאו אסמכתא לכך שאני צריך לתת. שר הבינוי והשיכון, בבקשה.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הדבר לא נולד לפתע פתאום. הדבר לובן ועובד באוצר — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רן כהן, אני בטוח שאתה משתוקק לשמוע את שר הבינוי והשיכון ולא שמת לב לכך שהוא מדבר.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הדבר לא נולד לפתע פתאום. הוא תוצאה ישירה של דיונים, של סיכומים בין שני המשרדים — משרד האוצר ומשרד הבינוי והשיכון.

צורת השתלשלות העניינים הייתה כזאת: במקום לעשות את הדבר שנחקש ולהעביר את הסכום שעליו סוכם מן הרחוב בתקציב זה, הדבר לא נעשה.

ההסתייגות של חבר הכנסת שמאי מדברת על התחלות בנייה של שיוכנים לעולים לפי מה שסוכם בין שני המשרדים. הכנסת התאחדה, ולמרות הכול יצא בשעה מאוחרת מסר טוב וכשורה לעם ישראל בדבר המאחד את כולנו.

יגאל ביכי (המפלגה הדתית הלאומית):

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

מדוע צריך עכשיו ללכת בתרגילים אשר יהפכו את הקערה על פיה?

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):
אלה התרגילים.

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

אדוני היושב-ראש — — —

חיים רמון (המערך):

פה יושבת ממשלה.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):
יש ממשלה?

שר הבינוי והשיכון ד' לוי:

יש כנסת ישראל ויש ממשלה בישראל.

אדוני היושב-ראש, אבקש שלא לעכב את התקציב. אין ללכת בתרגילים שונים ומשונים, הדבר לא יוסיף כבוד לבית הזה. יש לגשת לקריאה השלישית. נתאחד סביבה ונצא היום עם הבשורה הזאת, שרבים מחכים לה. אין לעכב את התקציב, אלא יש לגשת לקריאה השלישית. זוהי פניית. תודה רבה.

חברי הכנסת, אני קורא ליושב-ראש ועדת הכספים להביא את חוק התקציב.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אני מצטער, בעקבות הדיונים הארוכים איבדתי במקצת את קולי ואני מתנצל. בהתאם לסעיף 127(א) לתקנון אני רוצה לבקש מהכנסת להטיל על הוועדה לחזור ולדון בסעיף שדיבר על העברת 200 מיליון שקל לתקציב משרד השיכון.

אני רוצה להגיד, שההחלטה הזאת היא בניגוד מוחלט להסכם שהיה בדבר דרך הפעלת התקציב. היה סיכום ביני לבין השר מרדור, שלא יבוצעו שום פרצות בתקציב, בוודאי לא בסדרי גודל כאלה. סוכם בינינו שביחד נפעל בכיוון שבו יאושר התקציב כפי שהוגש עליידי הממשלה.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):

תמשוך את התקציב בחזרה.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

כפי שאמרת, אינני מתייחס לדיון בכל התקציב. הסעיף מגדיר שאפשר להתייחס לנקודה ספציפית, והנקודה הספציפית שבה אני מדבר היא הסתייגותו של חבר הכנסת שמאי, שנחקבלה. אני מזכיר את חבר הכנסת שמאי היטב מהוועדה, וכישוריו רבים בתחומים רבים. אני לא חושב שהסתייגותו, הדנה בהעברת 200 מיליון שקל — — —

יעקב שמאי (הליכוד):

שמעתי משר האוצר הקודם שהוא יכניס לתקציב. הוא לא הכניס.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

חבר הכנסת שמאי, אני בעד בניית דירות לעולים ולזוגות צעירים לא פחות ממך. עשיתי את זה כל חיי.

היו"ר ד' שילנסקי:

אף אחד מחברי הכנסת לא מקבל את רשות הדיבור. כולם מתבקשים להוריד את היד.

אוריאל לין (הליכוד):

אחרי הדברים של חבר הכנסת שוחט אני רוצה להעיר.

היו"ר ד' שילנסקי:

קודם נשמע אותו ואחרי כן נחליט.

אברהם שוחט (יו"ר ועדת הכספים):

אני חוזר ואומר, בנייה לעולים חשובה בעיני לא פחות מאשר בעיני של כל חבר כנסת שהצביע בעד ההצעה. בעיני חשובה גם דרך עבודה נכונה של ממשלה, תהיה אשר תהיה. ממשלה רצינית אינה עובדת בצורה כזאת. ממשלה שרוצה להעביר כספים עושה את זה באמצעים שכולנו מכירים אותם.

החלטה מהסוג הזה לא היה בה דיון כלשהו, מה יעשה עם הכסף, לאילו מטרות יוצא הכסף, אלא הדבר נעשה כאן בדרך חפוזה.

אדוני היושב-ראש, לפיכך אני מבקש, בהתאם לתקנון להחזיר את החוק לדיון בוועדה. אני חוזר ואומר, שאני מתייחס אך ורק להסתייגות של חבר הכנסת שמאי. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני השר, אתה רוצה להגיד משהו.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):

מה אומר שר האוצר?

יאייר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

בימים אלה יש מלך בישראל ואין ממשלה בישראל.

משה שחל (המערך):

אדוני היושב-ראש — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש מכולם לשבת. הודעתי שלא אתן רשות דיבור. חבר הכנסת שחל, ראיתי שהרמת יד. אני מודיע לך, שלפחות 20 חברי כנסת הרימו ידיים. אני מודיע שאיני נותן כרגע רשות דיבור.

משה שחל (המערך):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

תן לי לגמור לדבר. כמה חסרי סבלנות אתם. אני יושב לאורך כל הזמן מאז התחיל הדיון עם שינה של שעות מספר ויש לי סבלנות, ולכם — לא.

התעוררה פה שאלה, ואני כבר שמעתי כמה דעות. מאחר שאיני רוצה לפסוק, והנקודה היא רגישה, וכל פסיקה שלי עכשיו תהיה חמה מאוד, אני מודיע שאני יוצא ללשכה שלי להתיעצות. אם יש משהו שבאמת לוחץ ובוועד לו להגיד לי משהו, אני מזמין אותו לדבר אתי במשך חצי דקה בלשכה, בהפסקה.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

לפני שאתה יוצא ללשכה אני רוצה לומר, כי משמתקבלת הסתייגות הכנסת לא יכולה להצביע בקריאה שלישית אלא אם כן הממשלה מבקשת באופן מיוחד לעשות כן.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת תופיק טובי, תואיל לשבת. אני מכבד אותך מאוד. אתה פרלמנטר ותיק. אם יש לך רצון להאיר את עיני, הודעתי שכל מי שרוצה להאיר את עיני יוכל להיכנס אלי ללשכה בהפסקה, ותוך חצי דקה להאיר את עיני.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אני לא שומע את הצעות, אני לא נותן רשות דיבור לאיש. אני מכריז על הפסקה.

השר א' אולמרט:

הצעה לסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

הצעה לסדר. בבקשה.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

תן לי לסיים את דברי.

היו"ר ד' שילנסקי:

נסתחל לי. אם הצעה לסדר, ביקש זאת קודם חבר הכנסת אמנון רובינשטיין. חבר הכנסת תופיק טובי, לא נחתי לאיש את רשות הדיבור אלא אם כן יש בקשה להצעה לסדר. אני מבקש סליחה, שכחתי באותו רגע את הכלל ששר קודם בהצעה לסדר, אבל בהסכמתך, מאחר שחבר הכנסת אמנון רובינשטיין כבר ניגש למיקרופון, אתן לו את רשות הדיבור.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב-ראש, הצעה לסדר.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אדוני היושב-ראש, אתה לא נתת לי לגמור את דברי.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה לא ביקשת הצעה לסדר.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אלא מה ביקשתי?

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אני מוותר לחבר הכנסת תופיק טובי.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת טובי, אתן לך רשות דיבור בצורה מסודרת ליד המיקרופון. עכשיו מדבר חבר הכנסת רובינשטיין, אחר כך ידבר השר אולמרט, ואחריו — אתה. האם גם חבר הכנסת שחל מבקש הצעה לסדר?

שושנה ארבלי-אלמוזילני (המערך):

אני ביקשתי כל הזמן רשות להצעה לסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

בסדר. תקבלי רשות להצעה לסדר.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב-ראש, על-פי תקנון הכנסת, ובמפורש על-פי סעיף 127 לתקנון, הכנסת מתנהלת מתוך הנחה שיש נציג אחד לממשלה. נציג זה צריך להביע בפני הכנסת את עמדתו. לאחר שהתקבלה הסתייגות, הכנסת כולה, ולא רק היושב-ראש, חייבת לדעת מי מדבר בשם הממשלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

מה ההצעה שלך לסדר?

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

ההצעה שלי לסדר היא, שחברי הממשלה היושבים כאן יודיעו לנו מי המוסמך בשם הממשלה, סגן ראש הממשלה דוד לוי או — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת רובינשטיין, קיבלת רשות להצעה לסדר ולא לנאום. השר אהוד אולמרט, בבקשה.

השר א' אולמרט:

אדוני היושב-ראש, יש שני סעיפים בתקנון שאפשר היה להשתמש בהם לכאורה במצב שאליו נקלעה הכנסת בעקבות קבלת הסתייגות בקריאה השנייה. סעיף אחד הוא סעיף 127, שעליו מנסה להסתמך יושב-ראש ועדת הכספים. הסעיף השני הוא סעיף 130 — — —

דן תיכון (הליכוד):

סעיף 130(א).

השר א' אולמרט:

סעיף 130, סעיף משנה (א) וסעיף משנה (ב), בנסיבות העניין.

בכל הכבוד, אדוני היושב-ראש, מי שקורא את הסעיפים, גם 127 וגם 130, יגיע בהכרח קודם כול למסקנה, שבמצב שבו אנחנו נמצאים, אחרי הקריאה השנייה — — —

חיים רמון (המערך):

הבקשה היתה באמצע.

השר א' אולמרט:

סליחה. אנחנו גמרנו את הקריאה השנייה.

חיים רמון (המערך):
זה היה באמצע.

אברהם שוחט (י"ר ועדת הכספים):
באמצע.

השר א' אולמרט:

אנחנו עומדים עכשיו לפני הקריאה השלישית. לאחר הקריאה השנייה.

חיים רמון (המערך):
זה לא נכון.

השר א' אולמרט:

אדוני היושב־ראש, אני מבקש, ברשותך, להמשיך. אנחנו נמצאים לאחר הקריאה השנייה. כאשר היושב־ראש הודיע: תמה הקריאה השנייה ואנחנו עומדים לפני הקריאה השלישית.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
הוא לא אמר.

השר א' אולמרט:
כן אמר.

עמיר פרץ (המערך):

השר א' אולמרט:

חבר הכנסת עמיר פרץ, אנא ממך, הרי אם אתה לא מסכים אתי, לא יעזור אם תצעק לי. אני אביע את דעתי. אנא, אל תפריע לי. אני רק מביע את דעתי. עם טיפ־טיפת ניסיון פרלמנטרי.

ובכן, היושב־ראש הודיע שתמה הקריאה השנייה. לכן, בכל הכבוד, רבותי, סעיף 127 כבר איננו רלבנטי לשלב שבו אנחנו נמצאים. לא במקרה הבחין התקנון בין סעיף 127 לסעיף 130. סעיף 127 נכון למצב שבו נמצאים בעיצומה של הקריאה השנייה.

מה היה קורה? אילו התעוררה השאלה הזאת לאחר שנתקבלה ההסתייגות, בעיצומו של הדיון, כאשר עוד הצבענו על כך וכך סעיפים — — —

חיים רמון (המערך):
זה מה שהיה.

השר א' אולמרט:
לא.

חיים רמון (המערך):
תשאל את יושב־ראש הכנסת.

השר א' אולמרט:
תן לי לגמור. אני מבקש.

חיים רמון (המערך):
למה אתה אומר לא?

השר א' אולמרט:

כי אני יושבתי בישיבה ושמעתי את היושב־ראש אומר: תמה הקריאה השנייה.

עכשיו מתעוררת שאלה. במהלכה של הקריאה השנייה נתקבלה הסתייגות. לא רלבנטי כלל מה הצביע כל אחד בהסתייגות הזאת. אני, למשל, הצבעתי נגדה.

אברהם שוחט (המערך):

השר א' אולמרט:

תרשה לי לסיים, חבר הכנסת שוחט. סבלנות, הרי זו סוגיה פרלמנטרית, צריך לדון בה בסבלנות.

מה אומר סעיף 130? לא אחת אירע, גם היום בעת הדיון בהצעת חוק אחרת, שנתקבלה החלטה או הסתייגות בקריאה השנייה. או אז יש אפשרות להצביע על הצעת החוק בקריאה שלישית מייד, או להצביע עליה לאחר דחייה של זמן כלשהו.

בסעיף 130 (ב), אדוני היושב־ראש, נאמר: על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי נציג הממשלה, או יושב־ראש הוועדה בשמה, לבקש במקרים מיוחדים שהקריאה השלישית תתקיים מייד, וכי, יש לשני אנשים סמכות לכאורה לעשות את זה. בראש וראשונה לנציג הממשלה, או אם נציג הממשלה בוחר שלא להשתמש בסמכותו, כי אז נפתח הפתח לאפשרות שיושב־ראש הוועדה יציע משהו.

קריאה:
נשמע.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני השר אולמרט, אודה לך אם תסיים. זה מאוד מלמד וחשוב, אבל אני מבקש שתסיים.

השר א' אולמרט:

אני כבר מסיים. אני רואה כאן מולי כמה וכמה חברי כנסת שבהחלט צריכים ללמוד.

אדוני היושב־ראש, נשאלה שאלה נכונה עליידי חבר הכנסת רובינשטיין. הופיע כאן סגן ראש הממשלה. אין חולקין על כך, כי במצב הזה שבו נמצאת כרגע הכנסת, לא יכול להיות אדם מוסמך יותר מאשר סגן ראש הממשלה כדי להודיע הודעה בשם הממשלה.

חיים רמון (המערך):
מאיפה ההמצאה הזאת?

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רמון, הרי לא שומעים אותך בלאו־הכי.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רמון, בלאו־הכי לא שומעים מה שאתה אומר.

השר א' אולמרט:

אדוני היושב־ראש, אני כבר משלים את דברי, מייד.

על־פי החוק, מי שנושא באחריות פרלמנטרית כשר האוצר ברגע זה הוא ראש הממשלה. אין חולקין על כך שראש הממשלה איננו נמצא כאן כרגע. עם כל הכבוד, רבותי, ברגע שסגן ראש הממשלה מופיע — — —

חיים רמון (המערך):

אין שום משמעות לתואר הזה. הוא לא ממלא־מקום ראש הממשלה. אין תואר כזה.

השר א' אולמרט:

סליחה, יש, ברגע שסגן ראש הממשלה — — —

קריאות:

— — —

שלכם גורמת לכך, שנלך הביתה בלי תקציב. השמיעו דברי חוכמה, אבל תקבלו עבורה תקינה וסדירה של הממשלה. אני מתכוון לכולם, מכל הצדדים יחד.

חבר הכנסת טובי, תואיל לגשת למיקרופון. הצעה לסדר.

אוריאל לין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני ביקשתי ראשון.

היו"ר ד' שילנסקי:

תקבל את רשות הדיבור. תן עכשיו לחבר הכנסת תופיק טובי.

רשות הדיבור לחבר הכנסת תופיק טובי, לחבר הכנסת משה שחל, לחברת הכנסת שושנה ארבל-אלמוזלינו. הודעתה שהיא האחרונה.

אוריאל לין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה לא ביקשת הצעה לסדר.

אוריאל לין (הליכוד):

בוודאי הצעה לסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא אמרת את המלה.

אוריאל לין (הליכוד):

אמרתי.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מתקן. אתה היית ראשון. אם זו היתה הצעה לסדר, הטעות היא שלי, כמו לגבי חבר הכנסת תופיק טובי. אתה תקבל את רשות הדיבור אחרון. בבקשה, חבר הכנסת תופיק טובי.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להבהיר לכנסת, שבמקרה שלפנינו אנחנו מצוים, למרות איזו הצהרה שהושמעה, גם מכבודו, או קביעה זו או אחרת — הבית מצווה לפעול במקרה הקונקרטי בהתאם לסעיף 130. אין נפקא מינה בכך, אם אמרת שניגשים לקריאה שלישית אם לא. כי אי-אפשר לגשת לקריאה שלישית, גם אם אמרת זאת, אדוני היושב-ראש, אלא אם נציג הממשלה, במפורש, קם ומבקש בהתאם לסעיף 130(ב) מהכנסת — — —

השר א' אולמרט:

סגן ראש הממשלה קם ואמר.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

הוא קם בלי קשר עם הסוגיה הזאת.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת טובי, רשות ההצעה לסדר היא לדקה. הדקה עברה. אתה מתבקש לסיים.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אני מסיים. נציג הממשלה הוא במקרה הזה השר אשר הוסמך לטפל בענייני התקציב.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

השר א' אולמרט:

תרשה לי לסיים ותראה שתסכים אתי.

חיים רמון (המערך):

הוא לא ממלא-מקום ראש הממשלה, אין תואר כזה.

השר א' אולמרט:

חבר הכנסת רמון, תרשה לי לסיים.

במצב שבו אנחנו נמצאים כרגע, משהופיע סגן ראש הממשלה, ואין בקרב שרי הממשלה שנמצאים כאן אף לא אחד המערער על הודעתו של סגן ראש הממשלה — — —

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אולמרט, אני מאוד אודה לך אם תקצר.

השר א' אולמרט:

אני לא יכול, עם כל הכבוד, אדוני היושב-ראש.

חיים רמון (המערך):

אתה מדבר בשם השר מרדור?

היו"ר ד' שילנסקי:

השר אולמרט, ההסבר הארוך, עם כל הכבוד, יביא לזה שלא יהיה תקציב. אודה לך אם תסיים. אם אתה רוצה תקציב, תסיים.

השר א' אולמרט:

אדוני היושב-ראש, אני רוצה תקציב, אבל אני לא רוצה בריונות.

היו"ר ד' שילנסקי:

תסיים.

יאיר צבן (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אולי ראש הממשלה יצא מהמתחרת ויבוא לכאן.

השר א' אולמרט:

חבריה, אולי תואילו להפסיק.

אדוני היושב-ראש, עם כל הכבוד, חבר כנסת נכבד מהאופוזיציה בשום פנים ואופן אין לו שום מעמד לקבוע, מי משרי הממשלה מוסמך להודיע הודעה בשם הממשלה, כאשר יושבים כאן שרי ממשלה, וסגן ראש הממשלה מודיע הודעה בשם הממשלה. לכן הודעתו של סגן ראש הממשלה מייצגת את הממשלה.

חיים רמון (המערך):

אני רוצה לדעת אם זה בשם הממשלה.

השר א' אולמרט:

הואיל ולו יש קדימה, יש מקום לקבל את הודעתו.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

חיים רמון (המערך):

אני רוצה שהשר מרדור יגיד שזה בשם הממשלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אני ממליץ לכל אלה שרוצים להפיל את התקציב, שנתפזר בלי תקציב — חבר הכנסת פרת, אני ממליץ לך, תתווכח, תפיל את התקציב, נתפזר בלי תקציב. כל אלה שמדברים, רוחם טובה — שנתפזר בלי תקציב. כל הערה

יושב-ראש ועדת הכספים היה מודע לסעיף 127. על-פי עצתי הוא פנה למזכיר הכנסת תוך כדי הקריאה השנייה וביקש להעלות את סעיף 127. במקום להטיף קצת במין רגש של עליונות, חבר הכנסת אולמרט, לאלה שילכו ללמוד, אני מציע שתלך גם אתה קצת ללמוד. לפני שמדברים בודקים את העובדות לאשרורן ולא צריך להתנשא מעל חברי כנסת חדשים ולהגיד להם שהם אינם מבינים.

אדוני היושב-ראש, עם כל הכבוד, מהרגע שיושב-ראש ועדת הכספים פנה, אין לכנסת אלא להחליט. אני מציע, כדי שלא להביא למצב שלא יהיה תקציב — כי עלולה להתעורר שאלה מי דיבר בשמה של הממשלה, אפשר לתקוף את החוק מבחינת החוקיות שלו גם אם הוא התקבל — שוועדת הכספים תתכנס עכשיו, נמתי'ן לה, ינסו לטפל בכעיה, ועוד הלילה נצביע בקריאה שלישית.

יעקב שמאי (הליכוד):

משה שחל (המערך):
לא הצבעתי בעד ההסתייגות שלך. אני נאמן למה שהוחלט בממשלה. עם כל הכבוד, אי-אפשר לעשות דבר כזה, ואני חושב שכל ממשלה היתה צריכה לפעול בהתאם לכך.

אני מציע לפתור את הכעיה בצורה מסודרת ולתת לכנסת להחליט אם היא מצביעה על-פי סעיף 127. על-פי בקשתו של יושב-ראש ועדת הכספים.

היו"ר ד' שילנסקי:

רשות הדיבור לחברת הכנסת שושנה ארכלי-אלמוזלינו, ואחריה — לאחרון, חבר הכנסת אוריאל לין.

שושנה ארכלי-אלמוזלינו (המערך):

אדוני היושב-ראש, אנחנו שמענו את דבריו של סגן ראש הממשלה בסוגיה הזאת. הוא דיבר כשר הבינוי והשיכון ואמר שהנושא הזה כואב לו ואכפת לו ממנו, והוא רוצה למצוא לו פתרון מבחינה תקציבית. לא שמענו מסגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון שאמר שהוא מבקש בשם הממשלה אכן להצביע בקריאה השלישית.

מאחר שלא שמענו זאת, נשאלת אכן השאלה, מי מייצג את הממשלה או מי מדבר בשמה בנושא הזה. לדעתי, או שצריך להזמין את ראש הממשלה, או שטבעי שהשר מרדור, שליווה את הנושא הזה במהלך עבודתה של ועדת הכספים, והנושאים האלה היו מתואמים אתו, יקום ויגיד לכנסת אכן מה דעתה של הממשלה ומה ההצעה שהוא מציע. זה הדבר האלמנטרי שהכנסת יכולה לבקש ממנו, והוא חייב לעשות זאת. אנחנו מבקשים ממנו, שיהיה לו האומץ לקום ולהביע את הדעה בשם הממשלה. אם לא הוא, שיקום שר אחר ויגיד שהוא מדבר בשם הממשלה. אי-אפשר שהכנסת תיאלץ לעשות חידון, מי מייצג את הממשלה היום. אני אשמח אם יעלה סגן ראש הממשלה לדוכן ויגיד שהוא דיבר בשם הממשלה והוא אכן מבקש בשם הממשלה שתתקיים ההצבעה בקריאה השלישית.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת מיכאל איתן, אם שר המשפטים ירצה, הוא ייכנס אלי ללשכה ויאיר את עיני. חבל על כל הדיבורים פה, אבל אני מחויב, למען הסדר הטוב.

חבר הכנסת לין, בבקשה. רבותי, תפסיקו כולכם לשלוח לי פתקאות. הכיסים שלי מלאים בפתקאות, אינני מספיק לקרוא אותן.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
דבר שני, תרשה לי.

היו"ר ד' שילנסקי:
לא, אתה לא יכול. אחרי שקיבלת דקה וחצי והיא עברה, אינך יכול לגשת לעניין שני. נשמע את הדבר השני במשפט אחד.

חיים רמון (המערך):
השר אולמרט נאם עשר דקות.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:
חברי הכנסת, שר יכול לדבר בכל שלב של הדיון.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אדוני היושב-ראש, אתה מצווה לפעול בהתאם לתקנון.

הדבר השני — בקשתו של יושב-ראש הוועדה היא מחוץ למסגרת הזאת. היא קיימת בפני עצמה והיא חייבת לעמוד בפני הצבעת הכנסת. ככה או ככה.

היו"ר ד' שילנסקי:
תודה. חבר הכנסת שחל, אני מפנה את תשומת-לבך לדקה שיש לך להצעה לסדר.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
תן לו דקה כמו שנתת לאולמרט.

היו"ר ד' שילנסקי:
אולמרט הוא שר ואתם יודעים שיש פריבילגיות לשר בכל שלב. חבר הכנסת תופיק טובי, אתה הרי יודע שזה כך.

שלמה הלל (המערך):
לגבי הצעה לסדר, דינו של שר כדינו של חבר הכנסת. הוא לא אמר את זה כשר. הוא הציע הצעה לסדר לא כשר אלא כמי שיושב כאן.

היו"ר ד' שילנסקי:
אני מבקש סליחתך, אני רוצה להפנות את תשומת לבך ולהבהיר, דעתך מאוד מקובלת עלי, אתה יודע, אבל אני רוצה להבהיר, כשאני — — —

שלמה הלל (המערך):
זה אינו דבר הנוגע למשרד.

היו"ר ד' שילנסקי:
כאשר קבעתי את הסדר אמר השר אולמרט, שהוא צריך להיות קודם הואיל והוא מופיע כשר.

שלמה הלל (המערך):
זה אינו דבר הנוגע למשרד.

היו"ר ד' שילנסקי:
כשהוא הופיע כשר והצהיר בפני שהוא מופיע כשר, צריך הייתי לקבל זאת כך.

חבר הכנסת שחל, בבקשה, השעון פועל.

משה שחל (המערך):
אדוני היושב-ראש, אני אמחה בפעם אחרת על הנוהג שהשתרר כאן, כי פניתי למזכיר הכנסת, ביקשתי הצעה לסדר, ומשום-מה התעלמו ממנה.

גם שר חייב קודם כול להיות מעודכן בעובדות.

אוריאל לין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להדגיש, שעל-פי סעיף 127(א) לתקנון, הסמכות ניתנת לכנסת ולא ליושב-ראש הוועדה. הסמכות הניתנת לכנסת ניתנת בכל שלב של הדיון בקריאה השנייה, לא לאחר סיום הקריאה השנייה. צריך להבין שמדובר בסמכותה של הכנסת לא לאחר סיום הקריאה השנייה. משום כך חל סעיף 130(ב), המדבר מפורשות על נציג ממשלה, לא השר האחראי, ואם סגן ראש הממשלה, בהסכמת שיהיה שרים, תובע דיון מידי, הוא מהווה את נציג הממשלה כאן, ללא שום ספק.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אין להעניש את מי שפועל בצורה הכי יפה והכי מסודרת. אמרתי לכם שהפתקאות זורמות ולא הספקתי לקרוא. בצורה מסודרת ויפה ביקש חבר הכנסת יצחק נבון חצי דקה להצעה לסדר. אף שאמרתי שאחרון המשתתפים הוא חבר הכנסת אוריאל לין, מגיע למי שהיה מסודר שאני אתן לו רשות הדיבור.

יצחק נבון (המערך):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ביקשתי רשות הדיבור קצרות רק כדי להבהיר, כמי שהיה סגן ראש הממשלה, ומי יודע, אולי גם אהיה משהו — אני מודיע בזאת, שלסגן ראש ממשלה אין שום סמכות נוספת על זו של שר רגיל אלא כשבישיבת ממשלה ראש הממשלה איננו מסיבה כלשהי הוא מבקש מממלא-מקומו לנהל את הישיבה. אם ממלא-מקומו איננו, הוא מבקש מהסגן למלא את מקומו, הסגן הראשון או השני. הצעתי פעם לידידי ועמיתי דוד לוי: כוא נותר שנינו על התואר הזה ונגמור עם זה. אין שום סמכות לסגן ראש ממשלה על פני כל שר אחר כאן בכנסת. שר האוצר הוא האיש אשר צריך לקום ולהבהיר מה עמדת הממשלה.

רפאל פנחסי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
אין פה שר אוצר.**יצחק נבון (המערך):**

מה שהתבקש על-ידי ראש הממשלה לטפל בענייני האוצר, יואיל הוא לקום ולהבהיר מהי עמדת הממשלה.

ולכסוף, מעבר לכל השיקולים הכיתתיים, המפלגתיים והענייניים, חברים יקרים, בואו לא נבזה את הכנסת הזאת, נכבד את קיומם של שלטון ודרכי עבודה של ממשלה ושל כנסת, ולא נחטוף דברים. נלך לפי התקנון, לפי סדרי שלטון ומינהל תקינים.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אדוני שר המשפטים, אתה רצית להשמיע משהו? בבקשה.

שר המשפטים ד' מרידור:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני אומר משפט אחד מיותר לגמרי.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני לא ממליץ לך להגיד משפט מיותר.

שר המשפטים ד' מרידור:

אילו שמרנו בכנסת על נורמות מקובלות, לא היה צריך לומר אותו. לממשלה בפני הכנסת יש בכל עניין דובר אחד. השר שדיבר בשם הממשלה הוא השר לוי. אין שני שרים מדברים בשם הממשלה בכנסת. לכן אינני מתכוון להוסיף מלה אחת על דבריו של השר לוי. תודה רבה.

חיים רמון (המערך):

אדוני השר, אני רוצה לומר לך שהולכת אותנו שולל שלושה ימים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש מכולם להירגע ולשמוע אותי. חבר הכנסת חיים רמון, חברי הכנסת, תתווכחו. אני ממליץ לכל אלה שרוצים להפיל את התקציב: חביעו את דעתכם, תצעקו, תוציאו את כל מה שיש לכם על הלב. עכשיו אני מדבר ואני מבקש מכולם שקט. שמעתי את כולם. חבר הכנסת צחי הנגבי, אני יכול לבקש את עזרתך? אתה עוזר לחבר הכנסת חיים רמון, שניכם יחד צועקים.

חברי הכנסת, שמעתי פה כל מיני דעות. אני נתון בלחץ של דעות וקבלת פתקאות. כפי שאמרתי מראש, אינני נוטה לשלוף החלטה מהשרוול. אני כנס עכשיו ללשכה ומבקש מיושב-ראש ועדת הכספים להיכנס אלי ללשכה. תחליטו ביניכם מי מהשרים גם כן יבוא ללשכתי. הדיון הוא לא על עצם העניין, אלא הוא פרוצדורלי. אני אחליט רק בהתאם לתקנון ולפרוצדורה.

אני מכריז על הפסקה של רבע שעה.

(הישיבה נפסקה בשעה 22:32 ונותרה בשעה 22:23).

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני מחדש את הדיון, ואני מבקש מכולם לשבת. עכשיו, אחרי שכולם יושבים, אני מבקש מכולם להירגע ולשמוע בניחותא את החלטתי. צריך להחליט. ודאי שיש פה כמה דעות. שמעתי חוות דעת מכל מיני — — —

חיים רמון (המערך):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת חיים רמון, יושב-ראש ועדת הכספים איבד את קולו, אתה רוצה שגם אני אאבד את קולי?

חברי הכנסת, שמעתי דעות לכאן ולכאן, וצריך להכריע. הכרעתי היא בהתאם לתקנון בלבד, בלי כל התייחסות לעצם העניין. אני מקבל את בקשתו של יושב-ראש ועדת הכספים חבר הכנסת שוחט, מה גם שמצאתי חקדים במקרה הזה שקרה בשנה שחלפה.

אני מדגיש, שהבקשה של יושב-ראש ועדת הכספים מתייחסת להסתייגות של חבר הכנסת שמאי בלבד. אני מוסיף עוד, שרשמתי לעצמי שיושב-ראש ועדת הכספים ביקש חצי שעה לדיון. אם תחליט הכנסת להחזיר את העניין לדיון בוועדה, אני סומך על כך שישחדלו להקפיד על הזמנים.

באופן מעשי אנחנו נגישים להצביע אם לקבל את בקשתו של יושב-ראש ועדת הכספים, שההסתייגות של חבר הכנסת שמאי שהתקבלה תוחזר לוועדת הכספים לדיון. חברי הכנסת, הפעלתי את הלוח. זו הצבעה מס' 118.

ה צ ב ע

בעד קבלת בקשתו של

יושב-ראש ועדת הכספים

22 —

א' שוחט

40 —

נגד

1 —

נמנעים

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, לחוק הזה יש הסתייגויות. ראשון המנמקים — חבר הכנסת אריאל ויינשטיין. חבר הכנסת ויינשטיין, האם אתה מוותר על ההסתייגות?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני מוותר על ההסתייגות ומקווה שאחרים יעשו כמוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון גם הוא מוותר?

דן תיכון (הליכוד):

אני מוותר על כל ההסתייגויות שלי לאורך כל חוק התקציב.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת חיים אורון, האם גם אתה מוותר על ההסתייגויות?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת): לא.

היו"ר ד' שילנסקי:

אולי אתה מוותר על ההנמקה? חברי הכנסת, יש שתי אפשרויות: אפשרות אחת לוותר על ההסתייגויות, וכולם יקבלו זאת כמוכן בברכה. יש אפשרות שנייה, לחברים שלא רוצים לוותר על ההסתייגויות — להסתפק בהשאתן בלי הנמקה. גם את זה נקבל בברכה. חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה. ועוד שאלה: האם אתה מוכן לנמק במרוכז את כל ההסתייגויות?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת): כן, במסגרת של חמש דקות לכל אחת.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אנמק את כל ההסתייגויות שלי במרוכז, אבל אתרזו בעיקרו של דבר בהסתייגות הראשונה, ובעיקר במה שהתרחש כאן בשעה האחרונה.

אדוני כבוד ראש הממשלה, בילינו בוועדת הכספים עד השעה 06:30. מי שהוסמך על-ידך להיות שר האוצר, כבוד שר המשפטים, שמר עלינו, על כל חברי ועדת הכספים, שלא נאפשר לבצע את ההעברה שעכשיו אתה, כראש הממשלה, הצבעת בעד העברתה. אנחנו ישבנו כל הלילה בוועדת הכספים — — —

מיכאל איתן (הליכוד):

לא לבד.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

לא לבד, עם חברים מכל הסיעות, והיה ידוע שעומדת על הפרק דרישה להעברה של 300 מיליון שקלים. והיה הסכם. אני כאיש האופוזיציה לא הייתי שותף לו, אבל הייתי שותף לו ברצון שלא לשבש את כל מהלך התקציב. היה הסכם בין יושב-ראש ועדת הכספים לבין נציגן, שר המשפטים, שאמר: אל תפרצו את התקציב. אם אתם פורצים את התקציב, אני מושך את התקציב כולו בחזרה. האיום הזה הושמע כלפינו, אדוני ראש הממשלה, בגלל 20 מיליון שקל.

מיכאל איתן (הליכוד):

אל תתלהב כל כך. אתה הגשת עשרות הסתייגויות.

בקשתו של יושב-ראש ועדת הכספים א' שוחט לא התקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

בקשתו של יושב-ראש ועדת הכספים נדחתה. חברי הכנסת, אנחנו ממשיכים בדיון.

חיים רמון (המערך):

עכשיו אני מבקש שראש הממשלה יבקש לקיים עכשיו את ההצבעה.

שמעון שטרית (המערך):

— — —

שלמה הלל (המערך):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, היחיד שאני מאפשר לו הצעה לסדר הוא חבר הכנסת שלמה הלל. בבקשה. אני מודיע מראש שלא אתן לחבר כנסת נוסף.

שלמה הלל (המערך):

אדוני היושב-ראש, מאחר שהכנסת דחתה של בקשתו של יושב-ראש ועדת הכספים, עכשיו אנחנו מגיעים לסעיף 130(א) של התקנון, שלפיו הדיון נדחה בשבוע, אלא אם כן יבקשו כשם הממשלה לקיים את ההצבעה עכשיו, או שיושב-ראש ועדת הכספים יבקש זאת בשם ועדת הכספים.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שלמה הלל, די לצרה בשעתה.

שלמה הלל (המערך):

לא, זה עכשיו.

חיים רמון (המערך):

לא, עכשיו, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, חלה פה טעות. אנחנו ניגשים עכשיו לדון בחוק התקציב. אני מבקש מיושב-ראש ועדת הכספים להביא את החוק לקריאה שנייה ושלישית. חברי הכנסת, אני מבקש מכולם בצורה חברית: יושב-ראש ועדת הכספים איבד כמעט את קולו, אל תקשו עליו, אני מבקש שיהיה שקט מוחלט.

חיים רמון (המערך):

יושב-ראש ועדת הכספים מבקש שחבר הכנסת אריאל ויינשטיין יביא את החוק.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת ויינשטיין, יושב-ראש ועדת הכספים מבקש שאתה תביא את החוק. אני כבר מטלפן לרופא בשבילך, חבר הכנסת שוחט, כדי שמחר תוכל לא רק לדבר, אלא אפילו לשיר. חבר הכנסת ויינשטיין, בבקשה.

אריאל ויינשטיין (בשם ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להביא לקריאה שנייה ולקריאה שלישית את חוק התקציב לשנת הכספים 1990, התש"ן—1990.

החוק נדון בכנסת בקריאה ראשונה בימים 29 עד 31 בינואר 1990 והועבר לוועדת הכספים.

החוק מוגש לקריאה שנייה ולקריאה שלישית בצירוף ההסתייגויות, ואבקש להחליט בהן.

אתם נאמנים כל היום, גם אתם וגם אתם, את הנאום על הכספים הייחודיים. יש לכם אפשרות לשנות בשעת לילה זאת, כאשר חברי מפלגת העבודה רואים שכל המסלול הזה הוא שגוי, שהוא מוביל לשום מקום.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):
איפה חברי מפלגת העבודה? איפה השרים לשעבר? הלוכו הביתה. הם לא יכולים לשבת באופוזיציה. כושה וחרפה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
תצטרפו אלינו. אני פונה שוב אל החברים הדתיים. כבוד הרב, חבר הכנסת עזרן, ההצעה הזאת איננה מכוונת כלפיהם. אתם, בזה אחר זה, מדגל התורה, מש"ס ומאגודה אמרתם, שאתם לא רוצים כספים ייחודיים.

אברהם פורז (תנועת המרכז — שינוי):
— — — חבל על הגרון שלך. תראה איך המערך מתנהג. אתה צריך לנהל את המלחמה נגד הליכוד?

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אני מנהל את המלחמה הזאת לא כשליח המערך ולא כשליח מישור אחר. אני מנהל את המלחמה הזאת על-פי אמונתי.

אני פונה אליכם, אמרתי את זה גם בדברי בבוקר. זה לא סעיף שמכוון כלפי הדתיים. אתם אומרים: בואו נסדיר את העניין הזה. יש קשר נורא בין המחטף של הלילה לבין המחטף של הלילה שעבר. זה מינהל בלתי תקין. זה מערער את יסודות המשטר, בלי הבדל וחילוקי הדעות. תחזרו בכס ממה שהתרחש קודם לכן, קבלו את החקיקה הזאת. יסדירו את צורכי המגזר הדתי כראוי, על-פי קריטריונים ובאופן שוויוני. הצעת החוק כפי שהיא מופיעה פה, יש לה אפשרות לפתוח דרך חדשה. אם אתם מתכוונים ברצינות, תתמכו בזה. ואם אתם מתכוונים ברצינות, תתמכו בזה ונסיר את החרפה הזאת מעל כולנו.

יהושע מצא (הליכוד):
אל תשלון שפנים.

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת חיים רמון. יש לך רק הסתייגות אחת.

חיים רמון (המערך):
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לדבר ישירות אל ראש הממשלה.

ראובן ריבלין (הליכוד):
— — —

חיים רמון (המערך):
כן, כן. ראש הממשלה מינה את השר מרדור לטפל בענייני האוצר. השר מרדור בא אלינו וביקש שאנחנו נהיה אחראים ונצביע בעד חקציב מסודר ולא נפרוץ את המסגרת. השר מרדור הגדיל לעשות, ובסעיף הספציפי הזה הוא בא ואמר: זו פריצה של מסגרת התקציב, ואני מתנגד לכך בכל חוקף בשם שר האוצר שהוא ראש הממשלה. על-פי החלטת הממשלה — — —

דן תיכון (הליכוד):
היה הסכם — — —

חיים רמון (המערך):
אל תשאל אותי. אני מדבר רק על זה. אני מדבר רק על מה שאמר נציגכם.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אם אתה רוצה לגרום לכך שלא נגמור את הדיון, תמשיך להפריע.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני הגשתי עשרות הסתייגויות; לא עשרות, מאות הסתייגויות. זה תפקידי כאיש אופוזיציה. אבל תפקידכם כממשלה הוא לשלוט באופן תקין, ודאי במצב כזה, שבו תקציב שהוגש על-ידי שר אוצר, שעכשיו הוא באופוזיציה, מועבר על-ידי ממשלת מעבר. אתם הולכים לבדוק את נאמנותו על-ידי? כל פעם בודקים אותנו — נאמנות לארץ-ישראל, נאמנות לעלייה, נאמנות לציונות. תפסיקו עם הקשקוש הזה. איש לא מינה אתכם לבדוק אותנו, ואני יכול להיות בעד עלייה ולפנות לשר השיכון ולשר האוצר להגיש בקשה מסודרת לוועדת הכספים. היושב-ראש אמר פה, שהוא יפנה את סדר-היום לכל דיון, יקדים את הדיון, ולא היתה אגורה שהוגשה לוועדת הכספים ולא אושרה מייד, בלי שאלה מתי היא הוגשה, בלי פירוט מה יש בתוכה. איזה מבחן אתם עושים לנו פה, של נאמנות לעלייה? מי שהוא בעד 200 מיליון הוא נאמן לעלייה? ומי שלא, הוא נגד?

אריה אליאב (המערך):
אולי צריך 400 מיליון ולא 200 מיליון?

מיכאל קליינר (הליכוד):
הרבה יותר מ-400 מיליון.

אריה אליאב (המערך):
— — — אבל בצורה מסודרת. אתם רוצים 400 מיליון — נצביע.

ראובן ריבלין (הליכוד):
זה התקציב של פרס.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
נכון, זה התקציב של פרס, שגרנו ניהר מהתנגדות לו.

אליהו בר-מנחם (המערך):
בדיחת השנה, הממשלה מצביעה נגד עצמה.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):
אתם שוב עושים את זה כאן. ראיתי את קפיצות הקרב. אתם רוצים להתווכח גם על השיכון? נחנכת איפה יבנו את השיכונים? שוב ייפתח הוויכוח וילחשו לי באוזן, עוזרים של שר הבינוי והשיכון, אתמול בלילה: חבר הכנסת אורון, תצביע בעד, כי זה לא ילך לשטחים. לחשו לי באוזן, לא רק לי, גם לחברים נוספים: תצביע, כי הכול לא ילך לשטחים. אתם חוגגים עכשיו, כי העבירו כסף למשרד השיכון. אחר כך תנאמו לי נאומים על ממלכתיות ועל אחריות ועל טיפול בנושא העלייה מעבר למחלוקת הזאת. ככל פעם אתם מכניסים מחדש את זרע הפורענות הזה, את הוויכוח על העלייה. יושב-ראש ועדת הכספים אמר לכם, התחנן בפניכם לפני ארבע שעות: תגישו ביום ראשון בבוקר בקשה, הוועדה מתכנסת ביום שלישי והיא תאשר את התקציב. תפרסמו ככל שתמצאו שאתם בעד עלייה ואנחנו נגד; אלה שלא רצו להעביר 200 מיליון שקל בחשכת הליל בסעיף של כאילו.

אני מודה, כאשר כתבתי את ההסתייגות לסעיף הזה, לא ידעתי עד כמה הוא שיין, כי אני אמרתי את דברי אלה בסעיף שכבר עלה הבוקר בכנסת. אני יודע שעכשיו הוא יקבל פחות קולות ממה שהוא קיבל הבוקר, כי הבוקר היה הפרש של ארבעה קולות — שלא תיוחד תוכנית לאדם וליחיד ולא לגוף יחיד שאיננו יחיד במינו.

אריה אליאב (המערך):

רק ביקש ממנו.

שמעון שטרית (המערך):

אליקים העצני (התחיה):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת העצני, שמעו אותך.

חיים רמון (המערך):

ואני מודאג, כי אני יודע גם מה אמר השר דוד לוי, ואני יודע איפה הוא רוצה לבנות דירות לעולים, ואני מודאג שלא תהיה עלייה, השר פרץ. אני מודאג שפיסקו את העלייה. אני רוצה לדעת איך יעברו 200 המיליון, ואיפה יבנו. זאת זכותי כחבר ועדת הכספים, כחבר הכנסת. אני דורש זאת לגבי מיליון שקלים, לגבי 2 מיליוני שקלים — ועל 200 מיליון שקל לא יהיה דיון?

אליקים העצני (התחיה):

אתה חושש שחלילה יבנו בית בישראל. זה מדאיג אותך

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת העצני, ממילא איש לא שומע מה אתה אומר. גם הדובר לא שומע מה שאתה אומר. למה לך להפעיל אנרגיה? בבקשה, חבר הכנסת רמון, אתה יכול להמשיך.

חיים רמון (המערך):

רבותי השרים, אני לא יודע כמה זמן תהיה ממשלת מעבר. אני משוכנע, שאם תרצו לנהל משטר תקין גם בתקופת מעבר זו, וחובת כולנו, כחברי הכנסת, לפעול למען זה, יהיה קשה מאוד. בלתי אפשרי לעשות אתכם שום הסכם, מפני שאם אני לא יכול לסמוך על הסכם שאני עושה עם השר שבעיני הוא נחשב מההגונים ביותר שיש בממשלה הזאת, מהישרים ביותר שיש בממשלה הזאת, יהיה זה קשה מאוד להגיע לאיזה הסכם עם איזה שר אחר.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לחבר הכנסת חיים רמון. חבר הכנסת שמעון שטרית, בבקשה.

שמעון שטרית (המערך):

אדוני היושב-ראש, כחבר ועדת הכספים ליוויתי את הכנת התקציב הזה וגם כל דקה של הדיונים בימים האחרונים, ואני רוצה לומר לכם, שהיום ראיתי כי בעל הכוח הפוליטי, בעל השליטה בחברי המרכז, גבר והשפיל וביזה את מי שראש הממשלה ושר האוצר מסר כידו את הטיפול בתקציב.

לגופו של עניין, אני מסכים עם שר השיכון. לגוף העניין אני חושב שכבר צריך היה לטפל בזה ולקבוע את התקצוב הרבה קודם לכן. גם אמרתי זאת היום בצהריים לשר השיכון. אבל מבחינת קביעת סדרי התקציב, מה שקרה כאן הוא שבעל הסמכות המשפטית ביטל את דעתו בפני בעל הכוח הפוליטי. ובעל הכוח הפוליטי, במקום לבוא אל שר האוצר, שהוא היום ראש הממשלה, או לבקש ישיבה לא-פורמלית ולשבת אתו ולהכריע בדבר — הוא החליט להעביר את ההכרעה לכנסת הזאת.

במקום ששני שרים שיש ביניהם ויכוח יכריעו על זה במישור הממשלתי, במישור המפלגתי, אם הם רוצים, בפני ראש הממשלה, הם העבירו לכאן את הוויכוח. שליחו של שר השיכון, בעל הכוח הפוליטי, הציג הסתייגות, וחבריו דאגו לכך שהיא תעבור. אגב, חלק — — —

יעקב שמאי (הליכוד):

את ההסתייגות הגשתי לפני שבועיים.

אליקים העצני (התחיה):

כשאני שמח, אתה עצוב — — — כי אתה ודראושה עם אחד. ככה זה, מה לעשות? אתה ומיעארי יחד, אבל אתה ואני — — —

חיים רמון (המערך):

נכון, נכון.

חיים רמון (המערך):

אל תעזרו לי. אני בא ואומר רק מה שאמר נציגכם: הוא אמר, לא אני. הוא לא ביקש שנאשר את 200 המיליון. להיפך, הוא עמד על כך שזה לא יקרה. הוא דרש שזה לא יקרה. ואתמול בלילה, כאשר רבנו על 20 מיליון, בשביל מה? בשביל מפגרים, בשביל גריאטריה, בשביל "יד ושם". הוא אמר: לא. ויושב-ראש ועדת הכספים שיחף אתו פעולה ואמר: לא יהיה. הפסיקו את דיוני הוועדה על 20 מיליון. בשביל מה? הוא היה נגד. אז מה, אני אגיד שהוא נגד "יד ושם"? אני אגיד שהוא נגד גריאטריה? זאת תהיה דמגוגיה מהסוג הנלוז ביותר, כפי שפה יש כמה חברי כנסת שאומרים שאם אנחנו נגד 200 המיליון בצורה הזאת, אנחנו נגד עלייה. אני בעד 400 מיליון. אני בעד מיליארד. אבל אז תגידו שזו דמגוגיה.

ואתם יושבים פה, שרי ממשלת ישראל, ושר הבינוי והשיכון מטיל עליכם אימה ופחד ואתם שותקים.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה קרה פה?

צחי הנגבי (הליכוד):

— — —

חיים רמון (המערך):

אני אומר למה ציפיתי, ואתם תשפטו אם לא כך צריך היה לנהוג במשטר תקין. ציפיתי שיקום נציג שר האוצר, השר הממונה — — —

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מודיע לכם, חברי הכנסת, כל הקריאות מהצד שמשמאלי יגדילו לחבר הכנסת רמון את הזמן נטו שלרשותו; כל הקריאות מהצד השני יהיו על חשבון הנטו שלו.

חיים רמון (המערך):

אני ציפיתי מהשר דן מרידור, שיקום ויגיד לשר דוד לוי: השר דוד לוי, אתה פועל בניגוד להחלטת הממשלה. השר דוד לוי, הממשלה החליטה אחרת. אתה מערער, אתה לא מסכים — תבקש ישיבה דחופה של הממשלה. תבוא לממשלה, תציג ותשכנע.

אבל השר דן מרידור נאלם דום. ראש הממשלה ושר האוצר בפועל גם הוא איננו כאן. ועכשיו, רצינו בחצי שעה לדעת לפחות לאן זה הולך. למה אני מודאג? כאשר הסכום הזה עבר ראיתי את חבר הכנסת העצני קופץ משמחה עד התקרה וכמעט מקבל מכה, ואני מודאג. למה אני מודאג? כי אני יודע — — —

יוסף עזרן (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
אני מבקש רשות לשאול את הנואם שאלה:

היו"ר ד' שילנסקי:
אם הנואם מסכים.

שמעון שטרית (המערך):
אני מסכים, לכבוד הרב עזרן אני מסכים.

יוסף עזרן (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
חבר הכנסת שטרית, עם כל הכבוד לנימוק של מינהל תקין, ואני מכבד את הגישה שלך, אתה רוצה שאנחנו באמת נמנע את הכיוון הזה שעומדים לבזבז 200 מיליון שקל באיזון קרן במחחרת? הרי מדובר בסכום שסוכם בין שני שרים מכובדים, שר האוצר לשעבר ושר השיכון. וכאן זה עניין של פורמליסטיקה. מדובר בעולים, 40,000 מהם כבר ישנם. האם הכנסת היא פחות מוועדת הכספים?

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת שטרית שמע את שאלתך, והוא יענה. חזקה עליי שיענה.

שמעון שטרית (המערך):
חבר הכנסת הרב עזרן, אני רוצה להרגיע אותך. אין שום ספק שלפני ששר השיכון יוכל להוציא את הסכום של 200 מיליון השקל הוא יעבור עוד כמה ייסורים במשרד האוצר, וזה לא יהיה אוטומטי. אני מכיר קצת וידוע איך המערכות עובדות. לא זאת השאלה.

איני חושב שיבנו בשטחים. שיבנו. אני לא מאלה שלא רוצה שיבנו. יבנו בצורה פרופורציונלית, לפי חלוקה הגיונית, היכן שיש עולים. אם באים 1.5% עולים לשטחים והכסף הזה מיועד לעלייה — אזי רק 1.5% מהכסף הזה צריך להגיע לשם. לכן אני לא רוצה להיכנס לכך, כי אנחנו מסכימים שזה לעלייה נכון?

יוסף עזרן (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
מי קבע 1.5%?

שמעון שטרית (המערך):
כן נאמר לנו. אבל זה לא הוויכוח. אני לא רוצה להיכנס לשאלה הזאת. השאלה היא, הרב עזרן, האם אנחנו צריכים להיות כלי לצורך הכרעה בסכסוך בין שני שרים.

חנן פורת (המפלגה הדתית הלאומית):
בוודאי. בשביל מה אנחנו יושבים פה?

היו"ר ד' שילנסקי:
לא קיבלת רשות לשאלה. הרב עזרן ביקש והסכימו. אתה אינך מבקש.

שמעון שטרית (המערך):
חבר הכנסת פורת, אני רוצה לומר לך, שאנחנו הריבונים ומותר לנו להחליט בכל דבר. השאלה היא, מה ראוי ומה רצוי ואילו סדרי שלטון אתה רוצה להנהיג. האם יעלה על הדעת שיהיו ויכוחים, ובמקום שהממשלה תדבר בקול אחד קם כאן שר המשפטים ואומר: הממשלה איננה יכולה לדבר אלא עליי שר אחד. אימתי? כמה דברים אמורים? — כששני השרים מסכימים. אבל כששנינו יודעים שהם אינם מסכימים, האם זה לא מלאכותי? האם זה לא טיח? האם זה לא משחק? האם זה לא לשטות בנו? האם זה לא להסתיר דברים מפני הכוח הפוליטי שבדיו של זה שחולקים עליו? זה הוויכוח? האם אנחנו מדברים על שלטון אמת או על שלטון שקר? האם אנחנו

שמעון שטרית (המערך):
— מחברי המערך תמכו, בזה, כי הם לא היו ערים להשלכות החוקתיות — —
אריה אליאב (המערך):
חלק משרי הליכוד היו נגד, גם חלק מחברי הליכוד — —

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת אליאב, חבר הכנסת שטרית הוא שכן שלך פה. לשכן מפריעים?

שמעון שטרית (המערך):
אמרת, ויש בידי הוכחות בפרוטוקול של הבית הזה, ששר השיכון צדק כאשר חלק על כך שאין תקצוב ברור לעלייה; ואני בעד עלייה, אתי אין כלל ויכוח. אבל הוויכוח הוא כרגע סביב השאלה, האם כאשר יש מחלוקת בין שני שרים יכול שר להשתמש בכנסת כדי להכריע בסכסוך ביניהם? אני טוען שלא. אני טוען שהדרך הנכונה להכריע בסכסוך הזה היא לעשות זאת במישור הראוי, והמישור הראוי הוא ראש הממשלה, שהוא עכשיו גם שר האוצר.

ראובן ריבלין (הליכוד):
חשבתי שאתה, כפרלמנטר דגול — — —

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת ריבלין, הרי אתה כבר צרוד, ולא שומעים אותך.

שמעון שטרית (המערך):
אני לא אחלק ציונים מי דגול ומי לא, מי דגול מרכבה ומי לא.

ראובן ריבלין (הליכוד):
אני אומר בכל הכבוד.

שמעון שטרית (המערך):
אני אומר לכם מה התחושה שלי. כאשר באתי הנה חשבתי שאנחנו נאשר את התקציב, ומייד אחרי שדיברתי ואחרי ששר השיכון דיבר, אמר יושב־ראש ועדת הכספים: יש לנו כל הנכונות, כל ההסכמה. אין נושא שיש לגביו יותר הסכמה לאומית ויותר אהבה, יותר השלמה וקבלה מנושא העלייה — לקבל את הבנים. דיבר כאן חבר הכנסת יוסי גולדברג ואמר, שהתקציב הזה הוא בסימן של "ישבו בנים לגבולם". ואם שבו בנים לגבולם, צריך לבנות להם בתים.

היו"ר ד' שילנסקי:
חבר הכנסת שטרית, האם אתה מנמק את שתי הסתייגויותיך יחד?

שמעון שטרית (המערך):
כן.

היו"ר ד' שילנסקי:
אתה יכול להמשיך.

שמעון שטרית (המערך):
לכן אני אומר, חברי הכנסת, אדוני ראש הממשלה, שאני מוטרד. כחבר הבית הזה וכאורח אני מוטרד: איזו ממשלה יש לנו? אילו סדרי שלטון יש לנו? במקום שהוויכוח על תקציב לאומי יתנהל בקריה, בכניין מס' 1 או בכניין מס' 3 ובחדר סגור, הוא פורץ לטלוויזיה, ושר השיכון צריך להתרגל ולזרוק את הניירות שלו, באין הסכמה בין שר לשר. ודאי שאני מוטרד. אתמול כלילה נתנו לנו מסר. עכשיו דיברתי עם שר המשפטים ושאלתי אותו מה המשמעות — — —

אנחנו הצבענו נגד ההסתייגות לתוספת 200 מיליון שקל מתוך דאגה שבנייה תהיה בישראל לכל הזכאים לה, לטובת כל תושביה, ושהיא לא תנוצל כדי לשים עוד מחסום בדרך השלום.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת אלי בן-מנחם — בבקשה. חברי הכנסת, אנחנו מתקבלים לסיום. נא להתרכז.

אליהו בן-מנחם (המערך):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני קצת מוראג ממה שקרה פה היום, מכך שממשלה מצביעה נגד החלטותיה, ששר האוצר פועל נגד עצמו, שסיעת הליכוד מתנהגת כאן בדיוק כמו ב"מרכזים" המפורסמים שלה. רואים את זה בטרור, במחטיפים, כשאין לכם מלה, ואתם רוצים להמשיך ולשלוט במדינת ישראל. והחמור ביותר — שאתם מחיימים לדאוג לעולים, אבל חוזרים על ההטעיות באופן קבוע. לפני חודשים מספר — ישראל גדולה וחזקה. היום בודקים כל עולה חדש תחת זכוכית מגדלת ואתם יודעים את זה. אז מה יהיה מחה?

יושע מצא (הליכוד):

הרבה שנים תפטט פה.

אליהו בן-מנחם (המערך):

חבר הכנסת מצא, לך למוסררה. לך למוסררה, חמודי, אמרתי לך את זה כמה פעמים. ככה תנהג עם החברים שלך. מה שעושים היום — חוטפים מתוך התקציב. אפשר היה לעשות את זה בצורה הגונה, שקטה, ולדאוג באמת לקליטה בריאה של עולים.

מיכאל איתן (הליכוד):

אל תצטק, תדבר בשקט.

אליהו בן-מנחם (המערך):

אתם גרמתם לזה. מחר תראו כותרות בכל העיתונים שנחטפו פה 200 מיליון. עם חבר הכנסת העצני ועם אחרים, למען בנייה בשטחים. יכול להיות שזה לא זה, אבל כך ייווצר הרושם מחר. תבדקו מה יקרה בעיתונות. מה שכואב לי הוא, שאתם דואגים לעולים פחות ממני, פחות ממני, ואני בא מהשכונות ויש שם די בעיות. לי אכפת מהעולים יותר מלכם. אתם מרמים את כולם. מה זה צריך להיות — לחזור על השטות הזאת בכל פעם, כשבכל התקשורת בעולם ידברו על מה? עוד 200 מיליון לכאן ולשם. כשביל מה צריך את זה? לא היה אפשר לגמור את זה בעוד יומיים, אדוני השר? הרי אתה אמרת לנו את זה אתמול. כשביקשנו כסף לנכים, לעיוורים, החוקת אותנו קצר, והנושאים האלה חשובים לנו. אלפי ילדים לא מגיעים היום לצה"ל בגלל רמת חינוך ירודה. אם כן, מה אתם עושים פה? עולים, עולים, עולים, עולים, ומשאירים אותם בחוץ לארץ.

אני מצפה ממך, אדוני ראש הממשלה, וממך, שר השיכון, שתזכיר קצת יותר אחריות. תהיו זהירים בפה, מפני שאני רוצה עולים. אני רוצה עולים, כי המקום של כל עולה הוא במדינת ישראל. תהיו זהירים, תעבדו נכון, ואני מקווה שאני טועה ואתם צודקים. אבל שלא יקרה מה שקרה לפני כמה חודשים. תעבדו ביתר זהירות, ואולי באמת נביא את כל העולים למדינה שלנו ונהיה באמת מדינה טובה, מגובשת, גם מבחינה חברתית וגם מבחינה ביטחונית. כל טוב לכם.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת רן כהן.

מדברים על שלטון שמתנהג בהתאם לנומרות המקובלות או שלטון שעושה את הרברים פרופורמה כלפי חוץ?

אני מציע שהתקדים הזה יהיה — — —

ראובן ריבלין (הליכוד):

יש לי שאלה.

אוריאל לין (הליכוד):

די, מספיק.

שמעון שטרית (המערך):

התקדים הזה צריך ללמד ממשלה, גם כשהיא ממשלת מעבר, לנהוג בצורה כזאת שמכבדת את הכית הזה. לא על 20 מיליון אלא על מיליון היו ויכוחים. מדוע על 200 מיליון יהיה איזה אקט כזה בצורה כזאת? תודה רבה, אדוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אני מודה לך. חבר הכנסת תופיק טובי, בבקשה. אני מבין שאתה מנמק את כל ההסתייגויות יחד. כן?

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

כן.

היו"ר ד' שילנסקי:

יופי. בבקשה.

קריאה:

— — —

ראובן ריבלין (הליכוד):

אתה הגשתי 100 הסתייגויות. מדוע לא שמעו שר הפנים, שר המשטרה, שר העבודה והרווחה — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת ריבלין, חבר הכנסת טובי רוצה להאיר את דרכך ואת עניך. תאזין לו. השעון כבר עובד. בבקשה.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

כבוד היושב-ראש, אנמק את כל ההסתייגויות שהוגשו בשם חברי, חבר הכנסת מוחמד נפאע. אני מודה לך על כך שנתת לי לעשות כן. אעשה זאת בקיצור.

אני מנצל את הנמקת ההסתייגויות שלנו על חוק התקציב, כדי להביע את התנגדותי להתנהגות הממשלה הזוהר עם תחבולה, התנהגות שבאמצעותה היא ביקשה והביאה לאישור תוספת של 200 מיליון שקל למשרד הבינוי והשיכון. למטרות שאין עליהן שום סייגים ושום הנחיה.

חברי הכנסת, זכותה של הכנסת לקבל הסתייגויות. התנהגות הממשלה במקרה הזה היתה גם התנהגות של גנבים בלילה. הממשלה העמידה פנים בוועדה שהיא מתנגדת להקצבת תוספת של 200 מיליון שקל. אבל למעשה היא דחפה כדי לקבל את ההסתייגויות על-ידי הרוב בכנסת במטרה מפורשת ומוצהרת להגביר את פעולות ההתנחלות של עולים בשטחים הכבושים ולחבל בכך בסיכויי השלום. ההחלטה על תוספת של 200 מיליון שקל לשיכון, בלי כל קריטריונים, גם כשהיא מבטאת ממשל לא חקין, מבטלת ממשל חקין ומציגה בפני הכנסת ממשלה מפוררת אך המוליכה שולל את הכנסת, את הציבור ואת דעת הקהל. וגם כשהיא מקבלת החלטה על הקצבה כה גדולה, שתעמוד, בלי הנחיות וקריטריונים, לרשות משרד השיכון, אשר שופרותיו מציצים מכל הגנות שזו תהיה בנייה לעולים בשטחים הכבושים, היא גורמת בכך לפרובוקציה קטלנית נגד השלום.

יעקב שמאי (הליכוד):

חבר הכנסת רן כהן, אתה היית בעד. כך לפחות אמרת לי.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

אדוני היושב-ראש, אדוני ראש הממשלה, שרים, חברות וחברי הכנסת, אני רוצה לנקות את השטח משני דברים. לעניות דעתי, מי שמדבר על ההתנחלויות כאילו הן יעדו של התקציב הזה עושה שירות רע לכל הכיוונים. השר דוד לוי אמר באופן המפורש ביותר, שהתקציב הזה מיועד לעלייה. כל העלייה כמעט מגיעה לתוך מדינת ישראל. הוא אמר לי במפורש: התקציב לא ילך לשטחים. בואו נוריד את העניין מן הפרק. זוהי נקודה אחת.

הנקודה השנייה. רבותי, אין שום צורך להעמיד כאן את נושא העלייה כמחלוקת. אני לא מעלה על דעתי, שאם היתה הממשלה מביאה תקציב לנושא העלייה בדרך נורמלית, רגילה, מסודרת, היה נמצא כאן מישהו שהיה מצביע נגד.

אדוני ראש הממשלה, קרה כאן דבר מחריד, ממש מחריד. אני בעד בנייה לעולים. אמרתי לשר, לחבר הכנסת שמאי ולכולם: אני אופוזיציה, אני בא להצביע בעד זה. אני יכול וחייב להצביע בעד הסתייגות שנראית לי נכונה. אבל, אדוני ראש הממשלה, אתה לא אופוזיציה. אתה ראש הממשלה. איך ייתכן שראש הממשלה שמיר בבוקר הוא נגד ראש הממשלה שמיר כלילה? זה מה שקרה. בשמן דיבור נגד התקציב הזה.

מיכאל קליינר (הליכוד):

למה לפני שנה? — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת קליינר, אני מבקש ממך, אל תקשה עלינו את העבודה. אתה לא תעזור בשאלה שלך. אתה רק תגרסם להפרעה.

מיכאל קליינר (הליכוד):

לא שמעתי אתכם — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת קליינר, זו אזהרה.

מיכאל קליינר (הליכוד):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת קליינר, אזהרה שנייה. קיבלת שתי אזהרות. אני לא רוצה שאתה תהיה הראשון שאני מוציא. אתה מועמד ראשון כשבילי להוצאה מהאולם. חבר הכנסת שמאי, אתה מקבל אזהרה ראשונה.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):
איך זה יכול להיות, רבותי בממשלה?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת קליינר, אתה מתחנן שאוציא אותך. אני לא אתן לאיש לחבל בקבלת התקציב. אני מודיע לכולם: כל מי שישמיע עכשיו נגה יקבל אזהרה ואני אוציא אותו. לא עשיתי את זה מאז אני יושב-ראש הכנסת.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

רבותי השרים, אדוני ראש הממשלה, אני, כאיש אופוזיציה, מעוניין להעביר הסתייגות. זאת הדרך שלי להעביר תיקונים בתקציב. לכן, זה הדבר הטבעי ביותר שאני אעשה. אבל איך ייתכן שממשלה, שאתה עומד בראשה, מביאה לנו בבוקר תקציב, וסיעתה הגדולה בכנסת מצביעה

כלילה נגדה? למי להאמין, לשמיר מהבוקר או לשמיר מהלילה? למשה נסים מן הבוקר, או למשה נסים מן הלילה? הלא זה לא ייתכן. הרי השר מרידור בא בבוקר ומסר דברים לוועדת הכספים בשם הממשלה, לא בשמו הפרטי, הוא אמר מה שאמר כהחלטת ממשלה. אבל הממשלה באה כלילה ומצביעה נגד מה שהממשלה מסרה בבוקר. ראיתי איך הצביעו פה.

שר המשפטים ד' מרידור:

זה פשוט לא נכון.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש גם מהשרים שלא לקרוא קריאות ביניים.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

השר מרידור לא הצביע נגד. השר מרידור היה קונסטטיטנטי והצביע בבוקר כמו כלילה. אבל כנסיגה מפני הערעור של סיעתו, הוא נסוג והתיישב אתכם.

ראש הממשלה הגיע, וזכותו, וההיגיון הטבעי ביותר של החקיקה מחייב שראש הממשלה ירצה להחזיר את הצעת התקציב על-מנת לחזור להחלטת הממשלה. אבל הוא הצביע כאן להיפך. רבותי, צריך לדבר על סדרי שלטון אלמנטריים.

לכן, אדוני היושב-ראש, לעניות דעתי, מה שכאן קרה — אין זו הבעיה של העלייה. צריך להתחיל לבנות, לא מעכשיו. היה צריך לבנות, ולא מעכשיו. היה צריך לבנות כבר לפני חצי שנה, שמונה חודשים. והממשלה הזאת שלכם, שעושה עכשיו את ההצגה הזאת, לא התחילה לבנות לפני שישה חודשים, ולא לפני שמונה חודשים, ולא לפני עשרה חודשים. לא הממשלה שלי, הממשלה שלכם לא התחילה לבנות אז, כאשר היה צריך.

שבח וייס (המערך):

הממשלה שלנו.

רן כהן (התנועה לזכויות האזרח ולשלום):

הממשלה של כל מדינת ישראל, אבל אני מתכוון לומר ממשלה, בתור קואליציה או אופוזיציה. תבין את זה, חבר הכנסת שבח וייס.

לכן, אין מחלוקת שצריך להתחיל לבנות מחר בבוקר, אם לא עשינו את זה אתמול בבוקר. המחלוקת היא לגבי השלטון במדינה, איך לא מערערים אותו ולא מפוקקים אותו לכל הכיוונים. זוהי הבעיה.

הבעיה השנייה היא כאמת: גיליתם, מאז הבוקר ועד הערב, שיש עלייה שמחכה לבתים. לא גיליתם את הנרקומנים; לא גיליתם את הקשישים; לא גיליתם את הילדים במצב סיכון קשה; לא גיליתם אף לא אחד מאלה. אבל את זה גיליתם בכורח המחלוקת הפנימית שבתוך הליכוד ולא בכורח המציאות שיש לנו עלייה שלה צריך לתת תשובה. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אני טעיתי, חבר הכנסת רובינשטיין, תסלח לי, לא שמתי לב, עקב הביטולים הרבים, שחבר הכנסת רביץ רשום. יש לך הסתייגות אחת, בבקשה.

אברהם רביץ (דגל התורה):

אדוני היושב-ראש, אדוני ראש הממשלה, אתה משמש היום כאחד התפקידים, שהם בעיני החשוכים ביותר במדינת ישראל — כשר החינוך. אני פונה אליך בהסתייגות זו, שעניינה 60,000 — 70,000 מילידי ישראל הלומדים בבתי-ספר שונים.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שטרית, אתה מקבל אזהרה.

שמעון שטרית (המערך):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שטרית, קיבלת אזהרה שנייה.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אנחנו ביחד אחראים לגורל הדמוקרטיה הישראלית. אם אנחנו לא נשמור על כמה כללים אלמנטריים, אם אנחנו נהפוך את עניין התקציב עילה לחלוקת כספים למקורבים של חברי כנסת, אם אנחנו נזלזל בכללים האלמנטריים של מינהל ציבורי — אני קורא את הסעיף הזה שממנו אני מסתייג, ואני יכול לקרוא בין השורות. אני יודע מה זה עמותה לכיסוס הרעיון הליברלי בישראל? הרעיון הליברלי, ליברלי. הרעיון האנטי-ליברלי בישראל. אני יודע מי עומד מאחורי מוסדות מסוימים ומי מקבל משכורת. אבל מי שקורא את זה בספר החוקים, אם אין לו מפתח להבנת תורת הנסתר הזאת, הוא לא יודע שום דבר. הרי לא מדובר בגופים משפטיים.

אתם מחלקים כאן כסף בין כל מיני גופים, במקרה זה של הליכוד והמערך, כאשר כתוב, למשל בסעיף 25, שנותנים 15,000 שקל, לא סכום גדול, לצוות "מציצים מן האצבע". אני יודע מה זה מוצצים מן האצבע. אינני יודע מה זה "מציצים מן האצבע" — הלכתי ליושב-ראש ועדת הכספים, הוא הסביר לי שצוות "מציצים מן האצבע" — זה דבר חיובי. ואני תומך בו. זוהי להקת ריקודים — צוות "מציצים מן האצבע". איך הם הגיעו לכך שהם קיבלו את הכסף הזה? ועדת הכספים היתה בטיול וראתה את צוות "מציצים מן האצבע", והוא מצאח חן בעיניה. וכך מחלקים מכספי האוצר.

ועוד אני רואה כאן, בדבר המזרז והמדרהים הזה שנמצא בספר החוקים של מדינת ישראל, שנותנים 25,000 לפירסט. מי זה פירסט? מה זה פירסט?

זאב בנימין בגין (הליכוד):
אני אגיד לך מה זה פירסט.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני לא מאפשר.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אל תגיד לי, חבר הכנסת בגין, זה גם לא מעניין אותי. מכיוון שזה הולך לכלל עם ישראל.

זאב בנימין בגין (הליכוד):
זה הולך לכלל עם ישראל.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אני יודע מה זה. אני אומר שוב, זוהי במקרה מטרה חיובית. אני אביא לך עוד מאה אנשים שאני יודע שהם מטרת חיובית. כך מחוקקת הכנסת חוקים? אני מכיר אותם. המטרה היא חיובית. יש בכלל דבר דומה לזה? יש לכם דבר דומה לזה שכספר החוקים של המדינה, חברי כנסת מגייסים גופים שהם מכירים, כולם חיוביים — לא כולם, חלק מהגופים האלה הם גופים שליליים בעיני, בכלל זה, כראש ובראשונה, העמותה לכיסוס הרעיון הליברלי בישראל, מפני שהיא מזייפת את השפה והיא אנטי-ליברלית.

משום כך אני מגיש את ההסתייגות המבקשת למחוק את כל הסעיף הזה.

אני רוצה לספר לך מה קרה בשנה שחלפה, כשלא היית שר החינוך. יש כאן דבר משונה מאוד במדינה. ילדי ישראל אלו, הלומדים בחינוך העצמאי, בתלמודי תורה, הוכרו על-ידי ממשלת ישראל כילדים הלומדים במערכות שונות, והממסד אכן התחייב כלפיהם לתקצב את לימודם בדרך זו או אחרת.

מי שצריך לבצע את הפעולה הזאת הוא משרד החינוך. קרה דבר מעניין מאוד: משרד האוצר שכח פשוט להגדיל את התקציב למשרד החינוך עבור ילדים אלו ואמר למשרד החינוך — אלה ילדי ישראל, תתקצב אותם. אמר משרד החינוך: אבל אין לי כסף — ושלח אותנו לאוצר.

במשך שנה שלמה היה כאן משחק פינג-פונג, אבל עם 60,000 מילדי ישראל. זוהי עובדת החיים, וכאן נאמרו דברים קשים מאוד ואמיתיים מאוד ביחס למשחק הייחודיים ולסיכות שיהודים מייחדים ייחודים במדינת ישראל.

אני רוצה לומר לך, נקעה נפשנו, של המפלגות הדתיות, מכל שיטת הייחודיים. היינו רוצים להגיע אחת ולתמיד לסידור אמיתי, ממלכתי, לפי קריטריונים ברורים, ככל שאר ילדי ישראל. אבל, שזה לא יהיה מין מצב כזה שיאמרו: אתם צריכים לוותר על הייחודיים, ושאתם תאמרו "מנין נחיה?", התשובה תהיה: הרימו עיניכם לשמים — אנחנו עושים זאת בין כך ובין כך.

עניינה של הסתייגות זו הוא אולי לכפות על המערכת, ובמקרה זה משרד החינוך, שהוא לא יוכל להוציא שום הוצאה עבור שום ילד מילדי ישראל אם ילדים אלה לא יהיו מתוקצבים באופן שווה. אז אני חושב שכולנו נוכל לברך "לשם ייחוד" גדול על ביטול הייחודיים, בעזרת השם. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אחרון המסתייגים חבר הכנסת אמנון רובינשטיין, בבקשה.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כולנו יודעים שהכנסת היא זירה, והיא זירה שהולכת ונעשית יותר אלימה יותר וולגרית. אבל אנחנו גם יושבים באותה סירה, והסירה היא סירת הדמוקרטיה הישראלית, ורק עיוור לא יראה אילו חורים ניקבו בסירה הזאת.

על מה בנוי משטר דמוקרטי? לא על חוקים ולא על חוקות. הוא בנוי על שורה של הסכמות, של נהגים, של דברים מובנים מאליהם. הם בנויים על קונבנציות. הם בנויים על כך שיש דברים שלא עושים בין אנשים מהוגנים גם כשהם רבים ביניהם. אנחנו הורסים כאן את הבסיס הזה, את הבסיס ההסכמי והערכי של הדמוקרטיה הישראלית. מה לא נשבר? איזה הסכם לא הופר? איזה נוהג לא נשבר? מי מחפש עריק באיזה מחנה?

מיכאל איתן (הליכוד):

אל תיתמם. אתה רוצה להיות שר המשפטים אתם ביחד.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אני לא מתייחס אליך בכלל.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אתה מקבל אזהרה ראשונה.

אמנון רובינשטיין (תנועת המרכז — שינוי):

אתה לא ראוי לחשובה.

שמעון שטרית (המערך):

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, תמה סדרת ההסתייגויות, ואנחנו ניגשים להצבעה. לסעיף 1 יש הסתייגות לחבר הכנסת חיים אורון. אני מעמיד אותה להצבעה.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת

ח' אורון לסעיף 1 — מיעוט

נגד — רוב

התיקון של חבר הכנסת ח' אורון לסעיף 1
לא נתקבל.

סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

חיים אורון (מפלגת הפועלים המאוחדת):

אני מבקש להצביע על כל הסתייגויותי לחוק ביחד.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מעמיד להצבעה את כל ההסתייגויות של חבר הכנסת אורון.

ה צ ב ע ה

בעד התיקונים של חבר הכנסת

ח' אורון בכל הסעיפים — מיעוט

נגד — רוב

התיקונים של חבר הכנסת ח' אורון בכל
הסעיפים לא נתקבלו.

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף 2. בסעיף זה הסתייגות לחבר הכנסת רמון. אני מעמיד אותה להצבעה.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת

ח' רמון לסעיף 2 — מיעוט

נגד — רוב

התיקון של חבר הכנסת ח' רמון לסעיף 2
לא נתקבל.

שמעון שטרית (המערך):

אני מסיר את ההסתייגות שלי לסעיף 2.

היו"ר ד' שילנסקי:

בסעיף זה נותרה הסתייגות לחבר הכנסת נפאע. אני מעביר אותה להצבעה.

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת

מ' נפאע לסעיף 2 — מיעוט

נגד — רוב

התיקון של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 2
לא נתקבל.

סעיף 2, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

לסעיף 3 אין הסתייגויות. אני מעמיד אותו להצבעה כהצעת הוועדה.

ה צ ב ע ה

סעיף 3 נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

לסעיף 4 אין הסתייגויות. אני מעמיד אותו להצבעה כהצעת הוועדה.

ה צ ב ע ה

סעיף 4 נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

לסעיף 5 — הסתייגות לחבר הכנסת נפאע. אני מעמיד אותה להצבעה.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של חבר הכנסת

מ' נפאע לסעיף 5 — מיעוט

נגד — רוב

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 5
לא נתקבלה.

סעיף 5, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

לסעיף 6 — הסתייגות לחבר הכנסת אלי בן-מנחם. אני מעמיד אותה להצבעה.

אליהו בן-מנחם (המערך):

אדוני היושב-ראש, לא הסתייגתי, אמרתי שאני בעד עלייה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה מבטל את ההסתייגות?

אליהו בן-מנחם (המערך):

כן.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת בן-מנחם מבטל את ההסתייגות. לסעיף 6 יש הסתייגות של חבר הכנסת נפאע. מי בעד?

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של חבר הכנסת

מ' נפאע לסעיף 6 — מיעוט

נגד — רוב

ההצעה של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 6
לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

ההסתייגות של חבר הכנסת נפאע לסעיף 6 לא נתקבלה. לסעיף 6 יש הסתייגות של חברי הכנסת אלוני ואורון. חבר הכנסת אורון הסיר את הסתייגותו. מי בעד הסתייגותה של חברת הכנסת אלוני לסעיף 6?

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של חברת הכנסת

ש' אלוני לסעיף 6 — מיעוט

נגד — רוב

ההצעה של חברת הכנסת ש' אלוני לסעיף 6
לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

ההסתייגות של חברת הכנסת שולמית אלוני לסעיף 6 לא נתקבלה. מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת שטרית לסעיף 6?

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת

ש' שטרית לסעיף 6 — מיעוט

נגד — רוב

התיקון של חבר הכנסת ש' שטרית לסעיף 6 לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת רביץ?

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת

א' רביץ לסעיף 6 — מיעוט

נגד — רוב

התיקון של חבר הכנסת א' רביץ לסעיף 6 לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

ההסתייגות של חבר הכנסת רביץ לא נתקבלה.

יאיר לוי (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
מי נמנע?

היו"ר ד' שילנסקי:

מי נמנע? אני חוזר ומודיע שההסתייגות לא נתקבלה. מי בעד סעיף 6 לפי הצעת הוועדה?

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 6, כהצעת הוועדה — רוב

נגד — מיעוט

סעיף 6, כהצעת בוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

סעיף 6 נתקבל כהצעת הוועדה. לסעיף 7 יש הסתייגות של חבר הכנסת נפאע. מי בעד?

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת

מ' נפאע לסעיף 7 — מיעוט

נגד — רוב

התיקון של חבר הכנסת מ' נפאע לסעיף 7 לא נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

ההסתייגות של חבר הכנסת נפאע לא נתקבלה. מי בעד סעיף 7 לפי הצעת הוועדה?

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 7, כהצעת הוועדה — רוב

נגד — מיעוט

סעיף 7, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

סעיף 7 כהצעת הוועדה נתקבל. לסעיף 8 אין הסתייגויות. מי בעד סעיף 8 לפי הצעת הוועדה?

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 8

נגד — רוב

מיעוט —

סעיף 8 נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

סעיף 8 נתקבל לפי הצעת הוועדה. לסעיף 9 יש הסתייגות של חברת הכנסת אלוני וחבר הכנסת רובינשטיין. מי בעד?

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של חברי הכנסת

ש' אלוני וא' רובינשטיין — מיעוט

נגד — רוב

ההצעה של חברי הכנסת ש' אלוני וא'

רובינשטיין לסעיף 9 לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

ההסתייגות לא התקבלה. מי בעד סעיף 9 לפי הצעת הוועדה?

ה צ ב ע ה

בעד סעיף 9, כהצעת הוועדה — רוב

נגד — מיעוט

סעיף 9, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני קובע שסעיף 9 נתקבל לפי הצעת הוועדה. לסעיפים 10 ו-11 אין הסתייגויות? מי בעד סעיפים 10 ו-11 לפי הצעת הוועדה?

ה צ ב ע ה

בעד סעיפים 10 — 11 — רוב

נגד — מיעוט

סעיפים 10 — 11 נתקבלו.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני קובע שסעיפים 10 ו-11 נתקבלו לפי הצעת הוועדה. אני שואל את הממשלה, היות שהתקבלה הסתייגות בקריאה שנייה, האם אתם מבקשים להצביע בעד החוק?

שר המשפטים ד' מרידור:

כן, אדוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, אני מעמיד להצבעה את חוק התקציב לשנת הכספים 1990, התש"ן-1990, בקריאה שלישית. מי בעד? מבקשים הצבעה אלקטרונית, נא להתכונן. אני מפנה את תשומת לבכם לכך שהונחו לפניכם עמודי החלפה להצעת התקציב לשנת הכספים 1990. ההצבעה כוללת עמודים אלה. מי בעד? מי נגד? הלוח מופעל, הצבעה מס' 119.

ה צ ב ע ה

בעד החוק

נגד — 40

נגד — 10

— הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1990:
דברי יושב-ראש הכנסת בעת נעילת כנס החורף —

נמנעים — 8

חוק התקציב לשנת הכספים 1990,
התש"ן — 1990, נתקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

40 בעד, עשרה נגד, שמונה נמנעים. אני קובע שחוק
התקציב לשנת 1990, התש"ן — 1990, נתקבל.

יוסף עזון (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
ההצבעה האלקטרונית אצלי לא פעלה.

השר א' אולמרט:

ההצבעה האלקטרונית לא פעלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

יש הימנעות קודמת? אתם נמנעתם?

קריאות:

לא.

יוסף עזון (התאחדות הספרדים שומרי תורה):
אני מבקש לצרף את קולי להצבעה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מצרף גם את קולי של חבר הכנסת ורדיגר.
זאת אומרת, יש לנו 42 קולות בעד.

אמרת, שחוק התקציב לשנת הכספים 1990,
התש"ן — 1990, לרבות עמודי ההחלפה, התקבל בקריאה
שלישית.

חבר הכנסת יואש צידון, הנמקת הימנעות, בבקשה:
מהמקום.

יואש צידון (צומת):

אדוני היושב-ראש, כבוד ראש הממשלה, שרים, חברי
הכנסת, קיבלנו תוך כדי דיון היום תמונה על התיאום שבין
הצרכים ובין התקציב, תמונה הקורעת גם את לבו של איש
אופוזיציה.

כשהובא התקציב לקריאתו הראשונה חיפשתי, ככל עמיתי
שעניינם בכך, כשורה. משלא מצאתי, חיפשתי מאחז לביקורת

באחד הסעיפים, באחת החוברות, אבל הכול היה ראוי
לביקורת חריפה. מחזה אבסורדי. קיפאון וחוסר דמיון, כאילו
הופנטו המחברים עליידי קוברה.

אז אמרתי, כי בעת עלייה שש-ספרתית, בעת אבטלה
שש-ספרתית, בעת עבודה זרה שש-ספרתית, ובעת אינפלציה
דו-ספרתית, לא ניתן לשנות מצב עליידי תיקונים קוסמטיים
זעירים, חד-ספרתיים נמוכים, פה ושם.

ביקורתי לא היתה היחידה.

כעת בא התיקון, מוסכם, כך דומני, על השותפים לשעבר
בממשלת השיתוק הלאומי, השותפים היום למעשה
השחיתות הלאומי. בוכים ומשחדים, מייללים ולוקחים.
התקציב לא רק לא מניע למעש, אלא אפילו לא נגרר אחר
הנעשה. תקציב מאובן, ועליו נוסף תיקון. ומהו התיקון?
תוספת שוחד פוליטי — 230 מיליון שקל; תוספת בושה
סוציאלית — 30 מיליון. ומאין יבוא הכסף? מכיס האזרח.

לפאר את המערכת הפוליטית הקיימת ולקיימה לטובת
הנאחזים בה בכקרנות המזבח, או אולי כבעטיניה של פרה,
משמאל ומימין גם יחד — אלה המבזים את שם הארץ ואלה
המבזים את שם הכורה.

עם זאת, איננו משלימים. צומת נמנעת כי היא מציעה
להחזיר את התקציב לממשלת המעבר, אשר תירדש לעבר
תקציב מעבר של שלושה חודשים, המבוסס על שלושת
החודשים האחרונים של התקציב הקיים וההעלאות
המתחייבות מהעלייה, מהמדד ומשער החליפין.

בתוך חודשיים משלושת החודשים האמורים יועבר החוק
המונח על שולחן הכנסת לשינוי צורת הממשל עליידי בחירה
אישית של ראש הממשלה ומינוי שרים עליידי על בסיס
מריטורי ולא פוליטי. לאחר חודשיים ייערכו בחירות על-פי
החוק החדש, ויהיה סוף סוף סדר בכית.

עם תום הבחירות תגיש הממשלה החדשה תקציב-
אחריות לאומית, תקציב שרצוי כי כל מפלגה תציג לקראת
הבחירות, כדי שהבוחר ידע במי ובמה הוא בוחר וכדי
שהשחיתות וההפקרות תיפסקנה. צומת נמנעת אפוא בסלידה
מלנגוע בתקציב הזה. תודה.

כו. דברי יושב-ראש הכנסת בעת נעילת כנס החורף

הישיבה הבאה תהיה, אם ירצה השם, ביום י"ב באייר
התש"ן, 7 במאי 1990, בשעה 16:00.

אני מבקש סליחה מכל אלה שהערתיהם להם הערות בפטיש
ובהרמת קול לקראת תום הישיבה הזאת, כי למדתי שאם לא
אנהג כך מי יודע אם נגיע לסוף התקציב, וזה היה שיקול חשוב.

תודה רבה לכולם על שיתוף הפעולה ועל החברות.

אני נועל את הישיבה.

הישיבה ננעלה בשעה 00:29.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, הגיע לסיומו כנס החורף כמושב השני של
הכנסת השתי-עשרה. זה היה אחד הכנסים הפוריים שהיו
אייפם בכנסת.

אני מאחל לכולנו, שבעתיד נשכיל למצוא את המאחד,
ולא את המפריד, ותגבר אצלנו האהבת האחים למען החברה
הארץ.

אני מאחל לכולם פגרה נעימה, חג פסח כשר ושמח.

נספחות

א. סדר-היום לישיבות קס"ח — ק"ע

- א. שאלחות בעל-פה.
- ב. שאלחות ותשובות.
- ג. הצעת חוק הדיינים, הקאדים והקאדי מדי'הב (חקירה ושיפוט פלילי), התש"ן — 1990 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ד. הצעת חוק המעבר (תיקון מס' 11), התש"ן — 1990 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ה. הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 8), התש"ן — 1990 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ו. הצעת חוק השמות (תיקון מס' 2), התש"ן — 1990 (קריאה ראשונה).
- ז. תא סטודנטים של "בני הכפר" (תל"ס — תנועה לאומית מתקדמת) באוניברסיטה העברית בירושלים — הצעת חבר הכנסת ג' גדות.
- ח. הסכם תוספת היוקר — הצעות חברי הכנסת ר' כהן, א' פורז, ח' רמון, א' מזרחי ו' שמאי.
- ט. הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1990, התש"ן — 1990 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- י. הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- יא. הצעת חוק השוואת זכויות הצבעה בתאגידים בנקאיים (הוראת שעה), התש"ן — 1990 (קריאה ראשונה).
- יב. הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (תיקון מס' 22), התשמ"ח — 1988 (קריאה ראשונה).
- יג. הצעת חוק רשות שדות התעופה (תיקון מס' 4), התש"ן — 1990 (קריאה ראשונה).
- יד. הצעת חוק העיסוק באופטומטריה, התש"ן — 1990 (קריאה ראשונה).
- טו. הצעת חוק לתיקון פקודת הראיות (תיקון מס' 9), התש"ן — 1990 (קריאה ראשונה).
- טז. הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 27), התש"ן — 1989 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- יז. הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 30), התשמ"ט — 1989 (קריאה ראשונה).
- יח. הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 4), התשמ"ט — 1989 (קריאה ראשונה).
- יט. עבריינותם של ערבים מיהודה, שומרון וחבל-עזה בתחום "הקר הירוק" — הצעת חבר הכנסת א' לין.
- כ. החלטת מועצת המנהלים של חברת החשמל למקם תחנת כוח בצפון — הצעת חברת הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו.
- כא. הריסת בתים בעיירות הפיתוח בדרום — הצעות חברי הכנסת ש' אלוני, ע' פרץ וא' גמליאל.
- כב. רצח תושב אריאל — הצעות חברי הכנסת ח' אורון, י' שריר, ע' סולודר, י' נאמן, צ' הנגבי, יצ' לוי, ש' דיין ור' איתן.
- כג. החקפות יהודים על ערבים ועל נכחרי ציבור — הצעות חברי הכנסת ד' צוקר, א' פורז, ת' טובי, י' שגיא, ע' פרץ, י' ביבי וע' דראושה.
- כד. תנאי העבודה במפעל "טקסטיל-דימונה" — הצעת חבר הכנסת א' בן-מנחם.
- כה. אשפוז חולים סיעודיים — הצעות חברי הכנסת י' צכן, רן כהן וש' ארבל-אלמוזלינו.
- כו. השפעת החקשורת על חפקוד הכנסת — הצעת חבר הכנסת י' צידון.
- כז. הדרוזים בישראל — הצעות חברי הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו, ע' עלי וא' רובינשטיין.
- כח. שנה לתהליך השלום — הצעת חבר הכנסת מ' ברי-זהר.
- כט. תפקודו של מגן-דוד-אדום — הצעת חברת הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו.
- ל. קריאה למדיניות העולם לעגן בחוק מניעת הפצת דעות המכחישות את השואה — הצעת חבר הכנסת א' ורדיגר.
- לא. רמת החינוך והחוויה הלימודית במערכת החינוך — הצעת של חבר הכנסת ר' איתן.
- לב. מוסדות להשכלה גבוהה — הצעת חבר הכנסת ש' שטרית.
- לג. גילויי אנטישמיות בברית-המועצות והכאת יהודים — הצעות חברי הכנסת ש' דיין, י' שריר, י' צידון, ח' אורון, א' העצני, ח' פורת, ש' שטרית, י' שגיא, א' רביץ וא' מזרחי.
- לד. הכרת הרב רוזן כי על היהודים לעזוב את רומניה — הצעת חבר הכנסת א' ורדיגר.
- לה. עמדותיה של מפלגת העבודה לגבי בעיית ירושלים ורמת-הגולן — הצעת חבר הכנסת ש' הלל; הצורך בהחלטת כנסת בדבר איסור משא-ומתן על שינוי כלשהו בריבונותה המלאה של ישראל על ירושלים ועל אחדותה של העיר — הצעת חבר הכנסת מ' איתן.
- לו. הצעת חוק רשות הדואר (תיקון), התש"ן — 1990 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- לז. הצעת חוק לשכת עורכי-הדין (תיקון מס' 17), התש"ן — 1990 (קריאה ראשונה).
- לח. בחירת סגן ליושב-ראש הכנסת.

- מב. הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 9).
התש"ן—1990 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- מג. הצעת חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים) (תיקון). התש"ן—1990 (קריאה ראשונה).
- מד. הצעת חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 17).
התש"ן—1990 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).

- לט. החלטה בדבר אישור החלטת ועדת הכספים בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 17). התש"ן—1990.
- מ. הצעת חוק שירותי הדת היהודיים (תיקון מס' 7).
התש"ן—1990 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- מא. הצעת חוק שירותי ממון בין בני זוג (תיקון מס' 2).
התש"ן—1990 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).

ב. הצעת חוק רשות הדואר (תיקון) התש"ן—1990

1. החלפת סעיף 24
- (4) בסעיף קטן (ד), הסיפא החל במלה "התקנות" — תימחק;
- (5) בסעיף קטן (ה), אחרי "הפרשי הצמדה וריבית" יבוא "וכן הוצאות גבייה";
- (6) בסעיף קטן (ו), בסופו יבוא: "הרשות תמסור לשר, לפי דרישתו, דיווח על התשלומים שנכתה לפי סעיף קטן זה."
4. תיקון סעיף 45
- בסעיף 45 לחוק העיקרי, בפסקה (3), אחרי "לחיבת המכתבים שלו" יבוא "או לחיבת מכתבים שהקצתה לו הרשות במתקן לחלוקת דברי דואר".
5. תיקון סעיף 50
- בסעיף 50 לחוק העיקרי —
- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "מכתבים" יבוא "ולקבוע בו תנאים";
- (2) בסעיף קטן (ד), אחרי "הורה השר" יבוא "בהיתר".
6. תיקון סעיף 56
- בסעיף 56 לחוק העיקרי —
- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "בניגוד לכללים" יבוא "או שאינו ניתן למסירה או להחזרה";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום המלה "כאמור" יבוא "שנשלח בניגוד לכללים".
7. החלפת סעיף 86
- במקום סעיף 86 לחוק העיקרי יבוא:
- "86. פטור מאחריות בשל עבירה או-עוולה לא יישא פקיד דואר כאחריות פלילית או אזרחית על כך שבחוס לב, בתוקף תפקידו, שידר או העביר במברק דבר שהוא עבירה או עוולה לפי כל דין או נטל חלק בשידור או בהעברה כאמור."
8. תיקון סעיף 90
- בסעיף 90 לחוק העיקרי —
- (1) בסעיף קטן (ב) —
- (א) ברישא, אחרי "השהייתו של דבר דואר" יבוא "בדרך שנקבעה בכללים";

- (1) החלפת סעיף 24
- במקום סעיף 24 לחוק רשות הדואר, התשמ"ו—1986, להלן — החוק העיקרי, יבוא:
- "24. שירותים נוספים
- המועצה, באישור השר והוועדה, רשאית להחליט, כי הרשות תיתן שירותים נוספים על השירותים שהיא נותנת לפי חוק זה, ובלבד שהם קשורים במישרין לשירותים אלה ומשתלבים בניתנם, או שהם שירותים אחרים הניתנים לציבור מטעם המדינה."
2. תיקון סעיף 33
- האמור בסעיף 33 לחוק העיקרי יסומן (א), ואחריו יבוא:
- "(ב) הוראת סעיף קטן (א) לעניין היות גמלאותיהם של עובדי הרשות כשל עובדי המדינה תחול רק על עובדים שהיו לעובדי הרשות לפי ההסכם להעברת עובדים כאמור בסעיף 110; עובדים אחרים של הרשות יהיו זכאים לגמלאות במסגרת קרן פנסיה שתקבע לכך הרשות, בתיאום עם ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדי הרשות."
3. תיקון סעיף 37
- בסעיף 37 לחוק העיקרי —
- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "השר" יבוא "כאישור שר האוצר";
- (2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ב) השר רשאי, בצו, להוסיף שירותים לתוספת, ובאישור שר האוצר רשאי הוא, בצו, לגרוע שירותים מן התוספת."
- (3) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:
- "(ג) השר, בהתייעצות עם שר האוצר, רשאי לקבוע בתקנות את התשלומים בעד שירותים שהרשות נותנת ואינם מנויים בתוספת; אולם אם נוכח השר לדעת כי קיימת תחרות במתן שירות מהשירותים האמורים, רשאי הוא להתיר לרשות לגבות בעדו תשלום סביר, וההוראה בדבר הקביעה בתקנות לא תחול; השר יודיע לוועדה על מתן היתר כאמור."

117א. מסים

(ב) אחרי פסקה (3) יבוא:

(א) דין הרשות כדין המדינה לעניין תשלום מסים, מס בולים, אגרות ותשלומי חובה אחרים המגיעים למדינה.

(4) דבר הדואר מכיל פריטים שהעברתם בדואר אסורה לפי האמנה וההסכמים של איגוד הדואר העולמי או לפי הכללים;

(ב) הרשות תהיה פטורה ממס מעסיקים כמשמעותו בחוק מס מעסיקים, התשל"ה—1975.²

(5) קיים חשד סביר כי נעברה עבירה לגבי דבר הדואר או באמצעותו לפי חוק זה או לפי דין אחר.

11. תיקון סעיף 126

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

בסעיף 126(א) לחוק העיקרי, בסופו יבוא: "לרבות תקנות בדבר פיקוח על בעל היתר ועל פעולותיה של הרשות והבאים מטעמה."

(ג) דבר דואר שנפתח, עוכב או הושהה כאמור ינהג בו פקיד הדואר כהתאם לאמור בכללים."

12. תיקון חוק התכנון והבנייה

9. תיקון סעיף 112

בסעיף 69(2) לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה—1965,³ אחרי "מרכוז טלפונים" יבוא "מתקן לחלוקת דברי דואר".

במקום סעיף 112(ג) לחוק העיקרי יבוא:

13. הוראת שעה לעניין ארנונות

(א) דין הרשות כדין המדינה לעניין תשלום ארנונות ותשלומי חובה אחרים המגיעים לרשות מקומית.

(ג) העברת זכויות לרשות לפי ההסכם להעברת נכסים או רישום הזכויות על שמה, פטורים מתשלום החל לפי כל דין או הסכם על העברה או רישום כאמור; שר האוצר רשאי בצו לפטור את הרשות גם מתשלום אגרות, מס בולים, מסים וכל תשלומי חובה אחרים הכרוכים בביצוע ההסכם להעברת נכסים, כולם או מקצתם."

(ב) תוקפו של סעיף קטן (א) עד יום ט"ז בניסן התשנ"א (31 במרס 1991).

14. תחילה

תחילתם של סעיפים 9, 10 ו-13(א) ביום א' בניסן התשמ"ז (31 במרס 1987).

10. הוספת סעיף 117

אחרי סעיף 117 לחוק העיקרי יבוא:

² ס"ח התשל"ה, עמ' 118.
³ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

ג. הצעת חוק הדיינים, הקאדים והקאדי מדי'הב (חקירה ושיפוט פלילי), התש"ן—1990

(א) לא תיפתח חקירה פלילית נגד קאדי אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה, ולא יוגש כתב-אישום נגד קאדי, אלא בידי היועץ המשפטי לממשלה."

1. תיקון חוק הדיינים

במקום סעיף 25(א) לחוק הדיינים, התשט"ו—1955,¹ יבוא:

3. תיקון חוק בתי-הדין הדתיים

במקום סעיף 28(א) לחוק בתי-הדין הדתיים, התשכ"ג—1962,³ יבוא:

(א) לא תיפתח חקירה פלילית נגד דיין אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה, ולא יוגש כתב אישום נגד דיין, אלא בידי היועץ המשפטי לממשלה."

(א) לא תיפתח חקירה פלילית נגד קאדי מדי'הב אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה, ולא יוגש כתב-אישום נגד קאדי מדי'הב, אלא בידי היועץ המשפטי לממשלה."

2. תיקון חוק הקאדים

במקום סעיף 23(א) לחוק הקאדים, התשכ"א—1961,² יבוא:

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 68; התשי"ט, עמ' 135; התשכ"ד, עמ' 140; התשכ"ו, עמ' 18; התשכ"ט, עמ' 41; 99: התשל"ו, עמ' 43; התש"ס, עמ' 94; התשמ"א, עמ' 141; התשמ"ד, עמ' 50; התשמ"ו, עמ' 36; התשמ"ט, עמ' 69 ועמ' 76.
² ס"ח התשכ"א, עמ' 118; התשכ"ד, עמ' 141; התשכ"ט, עמ' 99; התשמ"א, עמ' 141; התשמ"ו, עמ' 36.
³ ס"ח התשכ"ג, עמ' 20; התשכ"ד, עמ' 141; התשכ"ט, עמ' 99; התשל"ו, עמ' 144; התש"ס, עמ' 84; התשמ"א, עמ' 141; התשמ"ו, עמ' 36.

ד. הצעת חוק המעבר (תיקון מס' 11), התש"ן—1990

1. תיקון סעיף 2

(ב) כל חוק ייחתם בידי יושב-ראש הכנסת, ראש הממשלה והשר הממונה על ביצוע החוק."

בסעיף 2 לחוק המעבר, התש"ט—1949,¹ במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 1; התשי"א, עמ' 55; התשי"ב, עמ' 8; עמ' 253 ועמ' 276; התשט"ו, עמ' 70; התשכ"ב, עמ' 86 ועמ' 110; התשכ"ד, עמ' 121; התשכ"ה, עמ' 205; התשכ"ח, עמ' 232.

ה. הצעת חוק שירותי הדת היהודיים (תיקון מס' 7), התש"ן — 1990

1. הוספת סעיף 3א
אחרי סעיף 3 לחוק שירותי הדת היהודיים (נוסח משולב),
התשל"א — 1971¹ (להלן — החוק העיקרי), יבוא:
"3א. פסולים לכהונה וחדילת חברות
כל הוראה בחיקוק שלפיה פסול אדם לכהן כחבר
המועצה של רשות מקומית שבה קיימת מועצה
דתית וכן כל הוראה בחיקוק שלפיה חדל חבר
מועצה של רשות מקומית כאמור לכהן מחמת
שנעדר משיבות המועצה — יחולו, בשינויים
המחויבים, גם על חבר של אותה מועצה דתית,
והוא הדין בהוראות בדבר סדר הודעה על חדילת
החברות במועצה."
2. הוספת סעיף 10
אחרי סעיף 10א לחוק העיקרי יבוא:

- "10ב. פיזור המועצה ומינוי ועדה ממונה
(א) ראה השר לענייני דתות, לאחר שעיין בדין-וחשבון
של ועדת חקירה שמינה ושכין חברה נכלל נציג
של היועץ המשפטי לממשלה — כי מועצה אינה
ממלאה עוד את התפקידים המוטלים עליה לפי כל
דין או שאינה ממלאה אותם תפקידים כראוי, רשאי
הוא, לאחר שהזהיר אותה, לפזר את המועצה
ולמנות במקומה ועדה ממונה; את הרכב הוועדה
הממונה יקבע השר לאחר התייעצות בראש הרשות
המקומית ובכרונות המקומית.
3. תיקון סעיף 11
בסעיף 11 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:
"(ב) השר לענייני דתות רשאי, בהסכמת שר האוצר, שר
הפנים וראש הרשות המקומית, לשנות את
השיעורים הקבועים להשתתפותן של הממשלה
ושל הרשות המקומית כאמור בסעיף קטן
(א), אם לדעתו תנאי המקום המיוחדים מצדיקים
זאת."

¹ ס"ח התשל"א, עמ' 130; התשל"ג, עמ' 75; התשל"ח, עמ' 104; התש"ם, עמ' 95; התשמ"א, עמ' 148; התשמ"ד, עמ' 2; התשמ"ה, עמ' 20.

הסתייגות לחוק הנ"ל

לסעיף 3

חבר הכנסת מ' וירשובסקי מציע:
למחוק את הסעיף.

ו. הצעת חוק יחסי ממון בין בני זוג (תיקון מס' 2), התש"ן — 1990

1. תיקון סעיף 5
בסעיף 5 (א) לחוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג —
1973¹ (להלן — החוק העיקרי), במקום פסקה (2)
יבוא:
"2) גמלה המשתלמת לאחד מבני הזוג על-ידי המוסד
לביטוח לאומי, או גמלה או פיצוי שנפסקו או
המגיעים על-פי חיקוק לאחד מבני הזוג בשל נזק
גוף, או מוות."
2. תיקון סעיף 6
אחרי סעיף 6 (ג) לחוק העיקרי יבוא:
"ד) בהחלטתו לפי סעיף קטן (ג) יחשב בית-המשפט
או בית-הדין בכל הנסיבות הקשורות במצבו
1 ס"ח התשל"ג, עמ' 267; ה"ח התשמ"ז, עמ' 196.

- הכלכלי של כל אחד מבני הזוג, ובאופן שימנע ככל
האפשר —
(1) גרימת אובדן מקור פרנסה סביר לאחד מבני
הזוג;
(2) הפסקת קיומו או פגיעה בהמשך תפקודו
התקין של תאגיד או של מקום עבודה אחר;
(3) פגיעה בצבירת הזכויות הסוציאליות של
אחד מבני הזוג."
3. הוראות מעבר
(א) הוראות חוק זה יחולו על בני זוג שנישאו לאחר יום
י' בטבת התשל"ד (31 בדצמבר 1973), למעט בני
זוג שהחלו בהליכים לעניין הסדר איוון משאים
ביניהם לפני תחילתו של חוק זה.

הפרק השני כתיקונו בחוק זה, וזולת אם החליט בית-המשפט אחרת בעניינים האמורים.

(ב) עשו בני זוג הסכם ממון לפני תחילתו של חוק זה, יראו אותם, בעניינים שבהם ההסכם אינו קובע אחרת, כמסכימים להסדר איוון המשאבים לפי

ז. הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 9), התש"ן — 1990

1. הוספת סעיף 4א

אחרי סעיף 4 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז — 1967¹ (להלן — החוק העיקרי), יבוא:

"4א. הענקת סמכויות למוציא לפועל

(א) שר המשפטים רשאי לקבוע בצו כי בקשות של זוכה לפי חוק זה, שיפורטו בצו, בציון הסעיפים שלפיהם הן מוגשות, יהיה רשאי מוציא לפועל, סגנו או מי שממלא את מקומו בהעדרו, לדון ולהחליט בהן בתקופה שתיקבע בצו; בצו כאמור לא ייכללו בקשות לפי סעיפים 19, 25, 48, 58 ו-70.

(ב) צו לפי סעיף קטן (א) טעון אישורה של ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

2. החלפת סעיף 5

במקום סעיף 5 לחוק העיקרי יבוא:

"5. הטלת תפקידים

(א) מוציא לפועל רשאי להטיל על פקיד של בית-המשפט או על אדם אחר שהסכים לכך, ביצועם של הליכים שבתחום סמכותו, ובלבד שהליכים שיטיל על אדם אחר יהיו לעיקול נכסים ומכירתם בלבד; מוציא לפועל שמנהל בתי-המשפט הסמיכו לכך במיוחד רשאי להטיל תפקיד כאמור גם לעניין הליכים שבתחום סמכותו של מוציא לפועל אחר; המוציא לפועל רשאי להתנות את הטלת התפקיד וביצועו בתנאים שימצא לנכון.

(ב) לא יעסוק אדם שאינו פקיד בית-המשפט בביצוע הליכים כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן הורשה לכך על-ידי שר המשפטים.

(ג) מי שקיבל עליו תפקיד כאמור בסעיף קטן (א) (להלן — בעל התפקיד), דינו, לעניין אותו תפקיד, כדיון מוציא לפועל, עליו לבצעו אישית ואין הוא רשאי להטיל את ביצועו על אדם אחר; אין כאמור כדי למנוע מבעל התפקיד להסתייע באנשים מתאימים לביצוע התפקיד, ובלבד שיהיה נוכח במקום בעת הביצוע.

(ד) היה בעל התפקיד תאגיד, יודיע התאגיד למוציא לפועל מי הם נושאי המשרות שיהיו אחראים לביצוע התפקיד, ויראו כל אחד מהם כבעל תפקיד לעניין סעיף קטן (ג).

(ה) שר המשפטים רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו של

סעיף זה, לרבות קביעת תנאי כשירות למי שישמש

כבעל תפקיד וכן החובות החלות עליו בביצוע תפקידו.

3. החלפת סעיף 19

במקום סעיף 19 לחוק העיקרי יבוא:

"19. טענת פרעתי

(א) חייב הטוען שמילא אחר פסק-הדין שאינו חייב עוד למלא אחריו, כולו או מקצתו, עליו הראיה, ורשאי ראש ההוצאה לפועל לקבוע אם ובאיזו מידה מוטל עוד על החייב למלא אחר פסק-הדין; עד לקביעתו כאמור, רשאי ראש ההוצאה לפועל להורות על עיכוב ביצועו של פסק-הדין, כולו או מקצתו, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ב) החליט ראש ההוצאה לפועל להורות על עיכוב ביצועו של פסק-הדין, יצווה על הפקדת ערובה להבטחת קיום פסק-הדין, וזולת אם החליט, בהתחשב בנסיבות העניין, שלא לצוות כן.

(ג) בדיון לפי סעיף זה ינהג ראש ההוצאה לפועל כאילו היה בית-משפט הדן בבקשה בדרך המרצה, ולעניין ערעור, דין החלטתו כדיון פסק-דין של בית-משפט שלום; דחה ראש ההוצאה לפועל את טענת החייב, יטיל עליו הוצאות מיוחדות אם מצא כי לא היה יסוד לטענתו.

4. תיקון סעיף 21

בסעיף 21 לחוק העיקרי —

(1) במקום כותרת השוליים יבוא: "עיקול מיטלטלין ומכירתם";

(2) בסעיף קטן (א) —

(1) במקום הרישא יבוא:

"על-פי בקשת הזוכה רשאי ראש ההוצאה לפועל לצוות על עיקול מיטלטלין של החייב ומכירתם או על מימושם בדרך אחרת, ומשציווה כך, רשאי מוציא לפועל —";

(2) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) למכור את המעוקלים, ובלבד שעברו ארבעה-עשר ימים מיום הטלת העיקול והחייב לא שילם את החוב הפסוק; היו הנכסים פסידים, רשאי המוציא לפועל למכרם מייד לאחר העיקול".

5. ביטול סעיפים 27 ו-31

סעיפים 27 ו-31 לחוק העיקרי — בטלים.

¹ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116; התשכ"ט, עמ' 16; התשל"א, עמ' 186; התשל"ה, עמ' 12; התשל"ח, עמ' 160; התשל"ט, עמ' 29; התש"ס, עמ' 132; התשמ"ד, עמ' 52; התשמ"ו, עמ' 62; התשמ"ט, עמ' 50.

6. תיקון סעיף 34

בסעיף 34 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), בסופו יבוא:
"וכן על עיקול זכויות החייב במקרקעין הנובעות מרישום
הערת אזהרה עליהם לטובתו: לענין זה, "הערת
אזהרה" — כמשמעותה בסעיף 126 לחוק המקרקעין,
התשכ"ט—1969".²

7. תיקון סעיף 71

בסעיף 71 לחוק העיקרי, בסופו יבוא:

"(ג) לא יינתן צו מאסר אם סכום החוב שלגביו מתבקש
הצו, לרבות הפרשי ההצמדה והריבית, אינו עולה
על חמישים שקלים חדשים".

8. תיקון סעיף 80

בסעיף 80 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), אחרי "מוציא
לפועל" יבוא "או החלטה שלו לפי סעיף 4א".

9. תיקון סעיף 88

בסעיף 88 לחוק העיקרי, פסקה (8) — בטלה.

10. תיקון פקודת המסים (גבייה)

בפקודת המסים (גבייה)³ — אחרי סעיף 102 יבוא:

"102. הטלת תפקיד גבייה

נציב מס הכנסה (להלן — הנציב) או מנהל המכס
ומע"מ (להלן — המנהל), רשאי להטיל על אדם
אחר ביצוע הליכים לעיקול נכסים ומכירתם לפי
פקודה זו, לשם גביית חוב מס כמשמעותו בחוק
קידום מסים, התש"ס—1980⁴ (להלן — חוב מס),
בתנאים שיקבע שר האוצר.

112. מינוי כונס נכסים

הנציב או המנהל רשאי למנות כונס נכסים לנכס
מסוים של החייב, לשם גביית חוב מס: לכונס
הנכסים יהיו אותם חובות וסמכויות שיש לכונס
נכסים לפי חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז—1967,
בשינויים החשובים, ולענין זה יראו את הנציב או
את המנהל, לפי הענין, כאילו היה ראש ההוצאה
לפועל, למעט לענין סעיף 58 (ב) לחוק האמור.

112. עיקול זכויות במקרקעין

לצורך גביית חוב מס מחייב, רשאי פקיד גבייה או
גובה מסים לעקל על-ידי רישום בפנקס מקרקעין,
זכויות שיש לחייב במקרקעין, הנובעות מרישום
הערת אזהרה עליהן לטובתו: לענין זה, "הערת
אזהרה" — כמשמעותה בסעיף 126 לחוק
המקרקעין, התשכ"ט—1969".

11. תיקון חוק שיקים ללא כיסוי

בחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א—1981⁵ —

(1) אחרי סעיף 11 יבוא:

"11א. הטבעת פרטים אישיים

לא ימסור בנק טופסי שיקים, אלא אם כן מוטבעים
עליהם פרטי זיהוי של בעל החשבון כפי שקבע
השר בתקנות (להלן — פרטים אישיים).

11ב. איסור הנפקה ללא אישור

(א) לא ינפיק אדם טופסי שיקים, אלא אם כן נתקיימו
כל אלה:

(1) הוא קיבל את אישור הבנק שבו מתנהל
החשבון שעליו מיועדים להימשך שיקים
בטפסים האמורים;

(2) על גבי טופסי השיקים מוטבעים הפרטים
האישיים שאישר הבנק האמור למנפיק.

(ב) לא יסרב בנק סירוב בלתי סביר לחת אישור כאמור.

(ג) בנק שאישר למנפיק להנפיק טופסי שיקים, ימסור
לו את הפרטים האישיים שקבע השר בתקנות."

(2) האמור בסעיף 16 יסומן (א), ואחריו יבוא:

"(כ) העובר על הוראות סעיף 11ב(א), דינו — מאסר
שלוש שנים".

12. תחילה והוראות מעבר

(א) תחילתו של סעיף 9 שישה חודשים מיום פרסומו
של חוק זה, אולם חוקים שבהם הוחל בהליכי
איחוד תיקים לפני תחילתו של הסעיף האמור,
ימשיכו לנהוג בהם כאילו סעיף 9 לא נתקבל.

(ב) תחילתו של סעיף 11 תשעים ימים מיום פרסומו
של חוק זה.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

לסעיף 2

שר המשפטים מציע:

סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) — יימחקו, וסעיפים קטנים (ג)
ו-(ד) יסומנו "(ב)" ו-"(ג)".

לסעיף 9

שר המשפטים מציע:

הסעיף יימחק, ומספרי הסעיפים הבאים יתוקנו בהתאם.

לסעיף 12

אם תתקבל הסתייגותו של שר המשפטים לסעיף 9 —

שר המשפטים מציע:

סעיף קטן (א) יימחק, הסימון "(ב)" שלפני סעיף קטן (ב)
— יימחק, ובמקום כותרת השוליים יבוא "תחילה".

² ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.
³ חוקי א"י, כרך 2, עמ' 1374.
⁴ ס"ח התש"ס, עמ' 50.
⁵ ס"ח התשמ"א, עמ' 136.

ח. הצעת חוק לשכת עורכי־הדין (תיקון מס' 17), התש"ן — 1990

1. תיקון סעיף 25

כאמור לא היה קצר משלוש שנים, ואותו מוסד קבע אמות־מידה לקבלת תלמידים."

2. תיקון סעיף 26

בסעיף 26 לחוק העיקרי, אחרי פסקה (3) יבוא:
 "(4) מי שקיבל במוסד כאמור בסעיף 25(4) אישור שסיים את תקופת לימודיו במוסד ועמד בדרישות לקבלת תעודת סיום הלימודים."

בסעיף 25 לחוק לשכת עורכי־הדין, התשכ"א — 1961¹,
 (להלן — החוק העיקרי), בסופו יבוא:

"(4) מי שסיים לימודיו במוסד שהוכר לעניין זה על־ידי לשכת עורכי־הדין או על־ידי מוסד להשכלה גבוהה המקיים במשך חמש שנים לפחות פקולטה למשפטים, ובלבד שמשך הלימודים במוסד שהוכר

¹ ס"ח התשכ"א, עמ' 178; התשכ"ב, עמ' 15; התשכ"ג, עמ' 66, 145; התשכ"ה, עמ' 25; התשכ"ח, עמ' 12; התשכ"א, עמ' 178, 180; התשל"ב, עמ' 36; התשל"ו, עמ' 126; התשל"ז, עמ' 7; התשל"ח, עמ' 198; התש"ס, עמ' 108, 110; התשמ"ה, עמ' 197; התשמ"ז, עמ' 36; התשמ"ט, עמ' 64.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

לשם החוק

במקום שם החוק יבוא: "חוק לשכת עורכי־הדין (תיקון מס' 17 — השכלה משפטית גבוהה), התש"ן — 1990".

חבר הכנסת מ' שטרית מציע:

ט. החלטה בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה),

התש"ן — 1990

(תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990, כך שלא ייכללו בו סעיפים 5 ו־6, 30(1), (2), (3)(א) ו־(ב), (4) ו־(5) עד 39.

על־פי הצעת ועדת הכספים מחליטה הכנסת, לפי סעיף 121 לתקנון הכנסת, להרשות לוועדת הכספים להביא לקריאה שנייה ושלישית חלק מתוך הצעת חוק הסדרים במשק המדינה

דברי הסבר

3. ביטול פטורים ממסים לרשויות ממלכתיות ולאזור הסחר החופשי באילת.

4. תיקוני חוק עסקאות גופים ציבוריים (אכיפת ניהול חשבונות).

5. תיקוני חוק מס שבח מקרקעין.

מוצע שהוראות בעניינים אלה יידונו לקראת קריאה שנייה ושלישית של חוק נפרד ולא ייכללו בנוסח הוועדה העומד להיות מובא לקריאה שנייה ושלישית במקביל לחוק התקציב:

1. דמי מים.
 2. הוראות מס הכנסה לעניין תשלומים לקופות גמל, הכנסות של עובד שפרש או נפטר, הטבות לתושבי אזור פיתוח והטבות לבעלי שליטה.

י. החלטה בדבר חלוקה שנייה של הצעת חוק לתיקון פקודת מס' הכנסה (מס' 80), התשמ"ט — 1989

הכנסה (מס' 80), התשמ"ט — 1989, כך שלא ייכללו בו סעיפים 3 ו־6.

על־פי הצעת ועדת הכספים מחליטה הכנסת, לפי סעיף 121 לתקנון הכנסת, להרשות לוועדת הכספים להביא לקריאה שנייה ושלישית חלק מתוך הצעת חוק לתיקון פקודת מס

דברי הסבר

ייכללו בנוסח הוועדה העומד להיות מובא לקריאה שנייה ושלישית.

מוצע שהוראות בענייני המס על הכנסה מדיכודנר יידונו לקראת קריאה שנייה ושלישית של חוק נפרד, ולא

יא. הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התש"ן — 1990

פרק א': מטרת החוק

1. מטרה

המדינה ולהגדיל את הכנסותיה באופן שיאפשר השגת יעדי התקציב לשנת הכספים 1990 והשגת יעדי המדיניות הכלכלית.

חוק זה בא לתקן, לבטל או להאריך את תוקפם של חוקים שונים ולקבוע הוראות נוספות, במטרה לצמצם את הוצאות

פרק ב': תיקוני חקיקה

2. תיקון חוק יסודות התקציב

בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה — 1985¹ —

(1) בסעיף 6 —

(א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) הממשלה רשאית להתחייב בשנת כספים פלונית בגבולות הסכומים הנקובים כהרשאה להתחייב בתוכניות שבחוק התקציב השנתי אותה שנה."

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "לגבי תוכנית" יבוא "על אף האמור בסעיף קטן (א), לגבי תוכנית בתקציב רגיל", במקום "בתוך אותה שנה כספים" יבוא "עד תום שנת הכספים שלאחר אותה שנת כספים", ובסופו יבוא "בסעיפי תקציב בתקציב פיתוח ישמשו הסכומים הנקובים כאמור לקיום התחייבויות העבר בלבד, ואין להתחייב בהם באותה שנת כספים";

(2) בסעיף 13 —

(א) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) נותר עודף בסכום הנקוב כהרשאה להתחייב באחד מסעיפי התקציב בחוק תקציב שנתי לשנת כספים פלונית, או על-פיו, חוץ מסעיף תקציב "הכנסת", רשאי שר האוצר, בהודעה לוועדה, להתיר את השימוש בו בשנת הכספים שלאחריה לתוכנית שבה נכלל."

(ב) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) נותר עודף בסכום הנקוב כהרשאה להתחייב בסעיף תקציב "הכנסת" שבחוק התקציב השנתי לשנת כספים פלונית, רשאית הוועדה, לפי הצעת יושב-ראש הכנסת, להתיר את השימוש בו בשנת הכספים שלאחריה לתוכנית שבה נכלל."

(3) בסעיף 19, סעיף קטן (ו) — "ימחק;

(4) אחרי סעיף 46 יבוא:

"46א. הגבלת הנפקה של איגרות חוב

(א) גוף נתמך, חברה מוגבלת בערכות ותאגיד הנשלט בידי גוף נתמך, לא ינפיקו איגרות חוב אלא על-פי היתר של שר האוצר.

(ב) רשות מקומית ותאגיד הנשלט בידי רשות מקומית לא ינפיקו איגרות חוב אלא על-פי היתר של שר הפנים ושר האוצר.

46ב. הודעה

הודעה לוועדת הכספים של הכנסת תינתן אחת לשלושה חודשים —

¹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60; התשמ"ח, עמ' 58.

² ס"ח התשמ"ה, עמ' 2; התשמ"ט, עמ' 98.

³ ס"ח התשמ"ז, עמ' 2; התשמ"ט, עמ' 28.

⁴ ס"ח התשמ"ט, עמ' 88.

⁵ ס"ח התשל"ל, עמ' 65; התשמ"ט, עמ' 68.

⁶ דמ"י, ג"ח 6, עמ' 120.

(1) מאת שר האוצר — על היתרים שניתנו לפי סעיפים 46(א) או 46א(א);

(2) מאת שר הפנים — על היתרים שניתנו לפי סעיפים 46(ב) או 46א(ב).";

(5) בסעיף 47 —

(א) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) המנפיק איגרות חוב בניגוד להוראות סעיף 46א, דינו — קנס כפל סכום ההנפקה."

(ב) בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד), בכל מקום, אחרי "סעיף 45" יבוא "או שהם הנפיקו איגרות חוב בניגוד להוראות סעיף 46א."

3. תיקון חוק היטל על שירותים מיובאים

בחוק היטל על שירותים מיובאים ונכסי חוץ (הוראת שעה), התשמ"ה — 1984², בסעיף 18(א), במקום "ה' בניסן התש"ן (31 במרס 1990)" יבוא "ט"ז בניסן התשנ"א (31 במרס 1991)".

4. תיקון חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים

בחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו — 1985³ —

(1) בסעיף 2, במקום "עד יום ה' בניסן התש"ן (31 במרס 1990)" יבוא "עד יום ט"ז בניסן התשנ"א (31 במרס 1991)";

(2) בסעיף 7א, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) ראה המפקח טעם מיוחד לכך, רשאי הוא, באישור המנהלים הכלליים האמורים בסעיף קטן (א), להתיר העלאת מחיר לפני שחלפו שלושים ימים כאמור בסעיף קטן (ב)."

5. תיקון חוק ירשות העתיקות

בחוק ירשות העתיקות, התשמ"ט — 1989⁴, בסעיף 21 —

(1) בסעיף קטן (ב), המלה "גמלאותיהם" — תימחק, ובמקום הסיפא המתחיל במלים "ובשינויים שנקבעו" יבוא "בשינויים המחויבים, שנקבעו בידי הרשות באישור השר ושר האוצר";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), הוראות סעיף 105 לחוק ירשות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התשל"ל — 1970⁵, יחולו רק לגבי עובדי המדינה שיעברו לשרת כעובדי הרשות לפי סעיף 27(א); גמלאותיהם של יתר עובדי הרשות יבוטחו בקופת גמל כמשמעותה בסעיף 47 לפקודת מס הכנסה⁶."

פרק ג': תשלומים של רשויות למדינה

של 10 מיליון שקלים חדשים והוא ישולם בארבעה תשלומים רבעוניים שווים ורצופים החל ביום ח' בסיוון התש"ן (1 ביוני 1990).

(ג) החל בשנת הכספים 1991 יהיה התשלום השנתי בשיעור שיקבעו השר ושר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, מן העלות של הרכוש הקבוע המצוי בשימוש של הרשות או הנמצא בהקמה, כשהיא מתואמת לתאריך המאזן שקדם לתחילת שנת הכספים, לפני ניכוי הנצאות הפחת בשנה השוטפת, או בשיעור אחר, הכול כהתחשב כריכית התחשיבית הנוקפת במאזן ובהתחשב ביכולת הכלכלית של הרשות.

(ד) כל תשלום שנתי ישולם בארבעה תשלומים רבעוניים שווים ורצופים: כל תשלום ישולם בתוספת הפרשי הצמדה למדד מן המדד שפורסם לאחרונה לפי תאריך המאזן עד למדד שפורסם לאחרונה לפני יום התשלום.

6. תשלום רשות השידור למדינה

בשנת הכספים 1990 תשלם רשות השידור לאוצר המדינה סכום של 75 מיליון שקלים חדשים; הסכום האמור ישולם בארבעה תשלומים רבעוניים, רצופים ושווים החל ביום ח' בסיוון התש"ן (1 ביוני 1990) וישמש להקטנת חובות המדינה: כל תשלום ישולם בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן (להלן — המדד) מהמדד שפורסם לחודש אוקטובר 1989 עד המדד שפורסם לאחרונה לפני יום התשלום.

7. תיקון חוק רשות הדואר

בחוק רשות הדואר, התשמ"ו — 1986,⁷ אחרי סעיף 44 יבוא:

"44א. תשלום שנתי

(א) החל בשנת הכספים 1990 תשלם הרשות תשלום שנתי למדינה (להלן — התשלום השנתי).

(ב) בשנת הכספים 1990 יהיה התשלום השנתי סכום

פרק ג': ביטוח לאומי

הקצבה החל ב־1 בחודש שבו נוצרה הזכות כאמור, ובלבד שלא תשולם קצבת שאירים בעד חודש שבעדו שולמה קצבת זיקנה לפי פרק ב' או קצבת נכות לפי פרק ו' למבוטח שמכותו משולמת קצבת השאירים."

(2) בסעיף 114, במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) נוצרה זכאות לקצבת ילדים עד 15 בחודש פלוני, תשולם הקצבה החל ב־1 באותו חודש; נוצרה הזכאות אחרי 15 בחודש פלוני, תשולם הקצבה החל ב־1 בחודש שלאחריו; תשלום הקצבה יסתיים ביום האחרון של החודש שבו נפסקה הזכאות."

(3) בסעיף 127(ג), במקום "לפי שיעור התנודות של השכר הממוצע, מיום השינוי בשכר הממוצע" יבוא "בשיעור הפיצוי מה־1 בחודש שבו חל הפיצוי".

(4) בסעיף 164(ב), אחרי "לפי הפקודה" יבוא "בהפחתת סכומי דמי ביטוח ומס מקביל המותרים בניכוי לפי סעיף 47 לפקודה מההכנסה האמורה";

(5) במקום לוח י' יבוא:

8. תיקון חוק הסדרים לשעת-חירום

בחוק הסדרים לשעת-חירום במשק המדינה, התשמ"ו — 1985,⁸ בסעיפים 24 ו־26 כרישא, במקום "ה' בניסן התש"ן (31 במרס 1990)" יבוא "ט' בניסן התשנ"א (31 במרס 1991)".

9. תיקון חוק הביטוח הלאומי

בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח — 1968⁹

(1) במקום סעיף 6 יבוא:

"6. תחילת תקופת התשלום

(א) נוצרה זכות לקצבה או לתוספת לקצבה לפי פרק זה עד 15 בחודש פלוני, תשולם הקצבה או התוספת החל ב־1 באותו חודש; נוצרה הזכות אחרי 15 בחודש פלוני, תשולם הקצבה או התוספת החל ב־1 בחודש שלאחריו.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), אם היה הזכאי לקצבה זכאי גם לגמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א — 1980,¹⁰ בעד החודש שבו נוצרה הזכות לקצבה, תשולם

⁷ ס"ח התשמ"ו, עמ' 79.

⁸ ס"ח התשמ"ו, עמ' 15; התשמ"ט, עמ' 28.

⁹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 108; התשמ"ט, עמ' 31.

¹⁰ ס"ח התשמ"א, עמ' 30; התשמ"ו, עמ' 136.

**"תוספת
(סעיף 3)
תשלומי אוצר המדינה לפי ענפי הביטוח**

אחוזים מהגבייה לענף הביטוח	ענף ביטוח	פרט
37.9	זיקנה ושאיירים	1
26.9	אמהות — עובד ועובד עצמאי	2
	אמהות — מבוטח שאינו עובד ולא	3
25	עובד עצמאי	
66.4	ילדים	4
100	נפגעי תאונות	5
70.7	נפגעי עבודה	6
	— — — — —	7
36.4	אבטלה	8
30.9	נכות	9
	זכויות עובדים בפשיטת רגל	10
25	ופירוק תאגיד	
52.7	שירות מילואים	11
"42.9	סיעוד	12
	11. תחילה	

**"לוח י'
שיעורי דמי ביטוח
(סעיפים 159, 160 ו-215)**

אחוזים מההכנסה או מהשכר	הניכוי משכר העובד לעניין סעיף 161(ג) באחוזים	פרט
3.93	2.70	1 זיקנה ושאיירים
		2 אמהות — עובד
0.67	0.60	ועובד עצמאי
		3 אמהות — מבוטח שאינו
		עובד ולא עובד עצמאי
1.49	0	4 ילדים
0.05	0.05	5 נפגעי תאונות
0.41	0	6 נפגעי עבודה
		7 — — — — —
0.22	0.15	8 אבטלה
1.49	1.30	9 נכות
		10 זכויות עובדים בפשיטת
0.04	0	רגל ופירוק תאגיד
1.31	0.45	11 שירות מילואים
0.14	"0.1	12 סיעוד

תחילתו של סעיף 9(4) ביום ד' בטבת התש"ן (1 בינואר 1990): תחילתן של יתר הוראות פרק זה ביום ו' בניסן התש"ן (1 באפריל 1990).

10. תיקון חוק יציבות המשק (הוראות שונות), התשמ"ז — 1987¹¹, במקום התוספת יבוא:

פרק ה': תיקונים בחקיקת חינוך

(א) בסעיף קטן (א), במקום "התשנ"א" יבוא "התשנ"ב" ובמקום "התשנ"ח" יבוא "התשנ"ט";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "התשנ"א" יבוא "התשנ"ב";

(ג) בסעיף קטן (ג), במקום "בשנת הלימודים התש"ן" יבוא "בשנות הלימודים התש"ן והתשנ"א".

13. תיקון חוק לימוד חובה

בחוק לימוד חובה (תיקון מס' 16), התשמ"ד — 1984¹³, בסעיף 2, במקום "התשנ"א" יבוא "התשנ"ג" ובמקום "התשנ"ז" יבוא "התשנ"ט".

פרק ו': מסים

גמל לקופת גמל אחרת, או בשל סכומים ששונה ייעודם באותה קופה";

(2) בסעיף 9(20), פסקאות משנה (א), (ב) ו-(ג) והסימן (ד) — "ימחקו";

(3) בסעיף 10, סעיף קטן (ג) יסומן (ד), ולפניו יבוא:

"(ג) מי ששך כל ההכנסה שהוא זכאי לה מאת מעביד המשלם לו הכנסה כאמור בסעיף קטן

12. תיקון חוק חינוך מיוחד

בחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח — 1988¹² —

(1) בסעיף 7 בסופו יבוא:

"(ה) השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע לכל שנת לימודים את התקציב להרחבת מספר הזכאים לחינוך מיוחד; השר יקבע לכל ועדת השמה את מספר הזכאים שהיא רשאית לאשר בכל שנת לימודים, על-פי כללים שיבטיחו. שסך עלות החינוך המיוחד לכל הזכאים החדשים לא יעלה על התקציב שייקבע כאמור לאותה שנה.";

(2) בסעיף 24 —

14. תיקון פקודת מס הכנסה

בפקודת מס הכנסה —

(1) בסעיף 3, האמור בסעיף קטן (ד) יסומן (1), ואחריו יבוא:

"(2) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע כללים לעניין מתן פטור ממס בשל סכומים שהועברו מקופת

¹¹ ס"ח התשמ"ז, עמ' 104.

¹² ס"ח התשמ"ח, עמ' 114; התשמ"ט, עמ' 29.

¹³ ס"ח התשמ"ד, עמ' 160.

האוצר לאחר התייעצות עם שר הבריאות, עד לסכום המס המקביל שהיה חל לגביו אילו היה חייב בתשלומי.";

(8) סעיף 47ב — בטל;

(9) בסעיף 66(א), במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) זכאות לנקודות קצבה לפי סעיף 40(א) תהא רק לאיש; האשה תהא זכאית למספר נקודות זיכוי השווה למחצית מספר ילדיה, ואם מספר ילדיה אינו זוגי תעוגל התוצאה כלפי מעלה לנקודה שלמה.";

(10) בסעיף 120א, בהגדרת "תקרות הכנסה", בסופה יבוא "ולעניין שיעורי הזיכוי על-פי סעיף 121א";

(11) אחרי סעיף 121 יבוא:

121א. "זיכוי ממס ליחיד

(א) בחישוב המס על הכנסתו של יחיד תושב ישראל יינתן זיכוי ממס בשיעור כדלקמן מהכנסתו החייבת:

(1) אם הכנסתו החייבת אינה עולה על 18,120 שקלים חדשים — 4.3%;

(2) אם הכנסתו החייבת היא מ-18,121 שקלים חדשים עד 29,880 שקלים חדשים — 3.4%;

(3) אם הכנסתו החייבת היא מ-29,881 שקלים חדשים עד 42,480 שקלים חדשים — 2.5%;

(4) אם הכנסתו החייבת היא מ-42,481 שקלים חדשים עד 88,800 שקלים חדשים — 1.7%; לענין זה, "הכנסה חייבת" — למעט הכנסה חייבת שנקבע לגביה שיעור מס מיוחד או שניתן לגביה פטור ממס.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), אם סכום הזיכוי החלופי גבוה מסכום הזיכוי לפי סעיף קטן (א), ייוכה הנישום בסכום הזיכוי החלופי; לענין זה —

"סכום הזיכוי החלופי" — סכום הזיכוי החל על מי שהכנסתו היא בגובה תקרת הכנסה הנמוכה הקרובה ביותר להכנסתו החייבת של הנישום, פחות סכום ההפרש בין הכנסתו החייבת לתקרה האמורה, לאחר שנוכה המס החל על סכום ההפרש האמור;

"תקרת הכנסה" — כל אחד מהסכומים הנקובים בפסקאות (1) עד (4) של סעיף קטן (א).

(ג) האמור בסעיף קטן (ב) לא יחול לגבי יחיד שאינו זכאי לזיכוי ממס לפי סעיף קטן (א).

(ד) שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות תיאומים שייעשו לענין חישוב הזיכוי לפי סעיף זה, וכן רשאי הוא לשנות את דרך קביעתו של סכום הזיכוי החלופי.";

(ב) עולה על 36,000 שקלים חדשים (להלן — סכום התקרה). לא יהא זכאי להטבה לפי סעיף זה בשל חלק ההכנסה העולה על סכום התקרה, ולענין זה יראו את הכנסתו שחל עליה סעיף קטן (ב) כהכנסתו הגבוהה ביותר בסולם הכנסותיו; סכום התקרה יתואם כאילו הוא תקרת הכנסה כהגדרתה בסעיף 120א.";

(4) בסעיף 33 —

(א) בכותרת השוליים, אחרי "ניכויים" יבוא "זיכויים";

(ב) בסופו יבוא:

"(ד) נישום החייב בניהול פנקסי חשבונות בשנת מס פלונית ולא ניהל פנקסים קבילים, לא יותר לו באותה שנת מס זיכוי ממס לפי סעיף 121א.";

(5) במקום סעיף 44 יבוא:

"44. זיכוי בעד הוצאות החזקת קרוב במוסד

בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל ששילם כשנת המס בעד החזקתו במוסד מיוחד של ילד, אשה או הורה משותקים לחלוטין, מרותקים למיטה בתמידות, עיוורים או בלתי שפויים בדעתם, וכן בשל החזקת ילד מפגר במוסד מיוחד, יותר לו זיכוי ממס של 35% מאותו חלק מהסכומים ששילם העולה על 12.5% מהכנסתו החייבת.";

(6) סעיף 45ב — בטל;

(7) במקום סעיף 47א יבוא:

"47. ניכוי בשל תשלומי ביטוח לאומי ומס מקביל

(א) יחיד שבשנת מס שילם דמי ביטוח לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח—1968 (להלן — חוק הביטוח), ומס מקביל לפי חוק מס מקביל, התשל"ג—1973¹⁴ (להלן — מס מקביל), בשל הכנסה שאינה הכנסת עבודה, יותר לו ניכוי של 64% מהסכום ששילם, למעט תוספת לפי סעיף 179(א) לחוק הביטוח, וכלכך שהניכוי לא יעלה על הכנסתו החייבת שלפני הניכוי.

(ב) האמור בסעיף קטן (א), לענין ניכוי מס מקביל, יחול גם לגבי יחיד שמעבירו אינו חייב בתשלום מס מקביל בעדו והוא חייב בתשלומי לגבי הכנסת העבודה שלו.

(ג) יחיד שמעבירו אינו חייב בתשלום מס מקביל בעדו וגם הוא עצמו אינו חייב בתשלום מס מקביל, וכן יחיד אחר הפטור מתשלום מס מקביל, יותר לו ניכוי של 64% מהסכומים ששילם בעד ביטוח רפואי שאינו ביטוח רפואת שיניים, לגוף שקבע שר

¹⁴ ס"ח התשל"ג, עמ' 88.

17. תחילה ותחילה

(א) תחילתן של פסקאות (2), (3) ו-(5) עד (11) של סעיף 14 ביום ח' בתמוז התש"ן (1 ביולי 1990) (להלן — יום התחילה).

(ב) תחילתן של פסקאות (4) ו-(7) של סעיף 14 החל משנת המס 1990.

(ג) תחילתה של פסקה (12) של סעיף 14 ביום ו' בניסן התש"ן (1 באפריל 1990).

(ד) תחילתה של פסקה (13) של סעיף 14 לגבי הטבות מס שיינתנו ולגבי תקנות שיתקנו משנת המס 1990 ואילך.

(ה) תחילתו של סעיף 15 ביום ד' בטבת התש"ן (1 בינואר 1990).

(ו) תחילתו של סעיף 16 ביום כ"ז באייר התשמ"ט (1 ביוני 1989).

18. הסמכה

(א) נציב מס הכנסה יקבע בכללים תיאומים שיעשו בשנת המס 1990 בסעיפים 9(20), 10, 44, 45, 47, 48, 66(א)(3) ו-121א לפקודה, לצורך חישוב הטבות המס לפיהם, ורשאי הוא, בין השאר, לקבוע כי הטבות המס יחולו לגבי חלק יחסי מהכנסה שנתקבלה והוצאות שהוצאו בכל שנת המס וכן לשנות את הסכומים והשיעורים הקבועים בסעיפים האמורים.

(ב) לעניין תיאום הסכומים הקבועים בסעיפים 10 ו-120א לפקודה בשנת המס 1990 וב-1 בינואר 1991, יראו את הסכומים הקבועים בסעיף 120א כתקרות הכנסה שעורכנו ב-1 במרס 1990, ואת הסכום הקבוע בסעיף 10 כסכום שהיה ב-1 בינואר 1990.

(12) בסעיף 179, במקום "וכן לשנות את תאריכי פירעונן" יבוא "לשנות את תאריכי פירעונן או לקבוע כי המקדמות ישולמו אחת לחודשיים או אחת לתקופה אחרת שייקבע";

(13) בסעיף 245, בסופו יבוא:

"(ג)1) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע לכל שנת מס תקרה להטבות מס שיינתנו לפי סעיפים 20 ו-20א בשנת המס, ורשאי הוא לקבוע תקרות נפרדות לסוגי הטבות; תקרה לעניין הטבות בשל חיפוש נפט תיקבע לאחר ההייעצות עם שר האנרגיה והתשתית

(2) לא יותקנו תקנות ולא יינתן אישור לפי סעיפים 20 או 20א בשנת מס פלונית, אם יש בהם כדי להגדיל את סך כל הטבות המס הניתנות באותה שנה מכוח הסעיפים האמורים, מעבר לתקרת סכום שקבע שר האוצר לאותה שנת מס."

15. תיקון חוק לתיקון פקודת מס הכנסה. (מס' 81)

בסעיף 8 לחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 81), התש"ן—1990¹⁵ —

(1) בסעיף קטן (א), במקום "1, 3 ו-5" יבוא "1 ו-3";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "תחולתו של סעיף 6" יבוא "תחולתם של סעיפים 5 ו-6".

16. תיקון חוק ההסדרים לשנת התשמ"ט

בחוק ההסדרים במשק מדינה (תיקוני חקיקה), התשמ"ט—1989¹⁶, בתוספת הראשונה, ברישא, אחרי "גיפ" יבוא "רכב להשכרה", והערה 1 — בטלה.

¹⁵ ס"ח התש"ן, עמ' 52.
¹⁶ ס"ח התשמ"ט, עמ' 28.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

(הצעה למחוק או להוסיף יחידה ממוספרת — משמעותה גם שמספר כל יחידה אחריה ישונה בהתאם לכך)

חבר הכנסת ש' שטרית מציע:

הסעיף יימחק.

חברי סיעת מפ"ם מציעים:

בסוף הסעיף יבוא "שעיקרם קליטת עלייה, צמיחה וצמצום פערם חברתיים".

לסעיף 2

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

1. בפסקה (4), בסעיף 46 המוצע, בסוף סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא "באישור הוועדה", וסעיף 46 המוצע יימחק.

2. פסקה (5) תימחק.

חבר הכנסת ש' שטרית מציע:

בסוף הסעיף יבוא:

לשם החוק

חברי הכנסת י' צבן, ח' אורון וח' פארס (להלן — חברי סיעת מפ"ם) מציעים:

במקום השם יבוא "חוק השעטנו התקציבי" (תיקוני חקיקה), התש"ן—1990, או לחלופין — "חוק ההסדרים השונים במשק המדינה ובתקציבה (תיקוני חקיקה), התש"ן—1990".

לסעיף 1

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

במקום הסיפא המתחיל במלה "לצמצם" יבוא "להגדיל את הוצאות המדינה ולהקטין את הכנסותיה, אף אם לא יושגו יעדי התקציב לשנת הכספים 1990 ויעדי המדיניות הכלכלית".

"(6) אחרי סעיף 45 יבוא:

445. הסכמת הממשלה להמחאה

מי שנתן לממשלה הוראה להעביר לאחר סכומים מכספי מענק או תמיכה שהוא צפוי לקבלם מתקציב המדינה, לא תחייב הוראתו את הממשלה לפעול על-פיה אלא אם הסכים לכך בכתב ומראש מי שהורשה להתחייב בשמה של הממשלה."

(7) אחרי סעיף 49 יבוא:

449. תקציב נוסף

(א) לא תוגש הצעת חוק תקציב נוסף לשנת כספים אחרי שהוגשה הצעת חוק תקציב לשנה שלאחריה.

(ב) לא תוגש הצעת חוק תקציב נוסף אלא לאחר שמואלא חובות הדיווח על ביצוע חוק התקציב המוטלות על שר האוצר.

(ג) בדברי הסבר להצעת חוק תקציב נוסף יימסרו נתונים על הוצאות הממשלה והכנסותיה, מעודכנים למועד הגשת ההצעה.

(ד) לא יאושר בתקציב נוסף סעיפי הוצאה בשל פעולות שכבר נעשו.

449. דוח על הלוואה מבנק מסחרי

על כל הלוואה שלוחה הממשלה מאת בנק מסחרי תיתן הממשלה הודעה לוועדת הכספים של הכנסת.

חברי הכנסת ש' עמור וא' פורו מציעים:

בפסקה (4) —

1. בסעיף 446 המוצע, סעיף קטן (ב) יימחק, והסימון "(א)" — יימחק.

2. בסעיף 446(2) המוצע, המלים "או 446(ב)" — יימחקו.

חבר הכנסת יא' לוי מציע:

"(6) בסעיף 446(ב), במקום "מי ששר הפנים ושר האוצר הסמיכו לכך" יבוא "שר הפנים או מי שהוא הסמין לכך".

חבר הכנסת י' ביבי מציע:

אם הסתייגותו של חבר הכנסת יאיר לוי תתקבל — אחרי פסקה (6) יבוא:

"(7) בסעיף 446(ב), בסופו יבוא "השר לענייני דתות רשאי לתת היתר לקבלת אשראי למועצה דתית".

חבר הכנסת ח' אורון מציע:

1. אחרי הרישא יבוא:

"(1) אחרי סעיף 1 יבוא:

1א. סייג לתוכנית

לא תיוחד תוכנית לאדם יחיד, ולא תיוחד תוכנית לגוף יחיד אלא אם כן הוא יחיד במינו."

2. בפסקה (2)(א), בסעיף קטן (1א) המוצע, במקום "בהודעה לוועדה" יבוא "באישור הוועדה".

3. בפסקה (4) —

(1) בסעיף 446(ב) המוצע, בסופו יבוא "באישור הוועדה ואלא לצורכי פיתוח בלבד";

(2) בסעיף 446(2) המוצע, המלים "או 446(ב)" יימחקו.

חברי סיעת מפ"ם מציעים:

לפני פסקה (1) יבוא:

1. (1) בסעיף 1, במקום המלים "שלפיו מעביר משלם שכר לעובדיו" יבוא: "שלפיו אדם עובד אצל מעביד תמורת שכר"

2. (2) בסעיף 1 בסוף הגדרת "שיא כוח-אדם" יבוא: "ובכלל זה עובדי קבלן כוח-אדם העובדים למעלה מ-140 יום בשנה".

3. (3) בסעיף 2 יבוא אחרי פסקה (2): (3) תחזית סכומים שלא ייגבו ושל אי-הטלת מס רווחי הון בשיעור של 2%.

4. (4) בסעיף 4, לאחר המלים "הכול כפי שתקבע הוועדה" יבוא: "למעט כספים למימון מפלגות או כספים ייחודיים"

5. (5) בסעיף 5(א), בסופו יבוא: "ביצועה של תוכנית לימודים כלשהי, הכלולה במסגרת חינוך חובה, יותנה בתקבולים כלשה למימון ההוצאה".

6. (6) בסעיף 5(ב), במקום המלים "לא יעלה על סכום התקבול" יבוא: "לא יעלה על שיעור 120% מסכום התקבול".

7. (7) בסעיף 5(ג) בסוף הסעיף יבוא: "למעט חריגים שאושרו על-ידי שר האוצר וועדת הכספים של הכנסת".

הסעיפים שאחריהם ימוספרו לפי זה.

8. בפסקה (1), בסעיף 6(ב) המוצע, לאחר המלים "רשאים הממשלה" יבוא: "באישור ועדת הכספים"

לאחר פסקה (1) יבוא:

9. בסעיף 6(ג) בסוף הסעיף יבוא: "בכל הנוגע להסכמי שכר רשאי שר האוצר לסטות מהוראות סעיף זה לאחר התייעצות עם הארגון היציג של העובדים".

10. בסעיף 7, בסוף הסעיף יבוא: "הממשלה תצטרף לחוק התקציב השנתי דוח מיוחד ומפורט על העסקת העובדים בשנה היוצאת באמצעות קבלני כוח-אדם".

11. בסעיף 8(א), במקום "סעיפים 3 עד 5" יבוא: "סעיפים 3, 4 ו-5".

12. בסעיף 8(ב), במקום הנוסח הקיים יבוא: "שר האוצר יתקין תקנות להחלת הוראות סעיף 6 על תקציב המפעלים העסקיים".

13. בסעיף 9, במקום: "שר האוצר רשאי בהתייעצות עם השר הנוגע בדבר או ממונה אחר על סעיף תקציב", יבוא: "שר הנוגע בדבר או ממונה אחר על סעיף תקציב רשאי בהתייעצות עם שר האוצר".

14. בסעיף 10, בסעיף קטן (ג), אחרי פסקה (4) יבוא:

(5) שינויים בערכם של שלומי ההעברה וקצבאות הביטוח הלאומי

33. בסעיף 30, לאחר המלים "אישורו של שר האוצר" יבוא: "ראישור הוועדה".
34. בסעיף 31, במקום המלים "יקבע כללים לעניין הטלת מסים" יבוא: "יתקין תקנות בעניין הטלת מסים".
35. בסעיף 31 במקום המלים "ממחצית הספקת" יבוא: "משליש הספקת".
36. בסעיף 32, בהגדרת "דרך מימון", בפסקה (1), במקום 720,000 יבוא: "100,000 ש"ח".
37. בסעיף 33, במקום המלים "המידע יימסר בהסכמת השר הנוגע בדבר" יבוא: "המידע יימסר לאחר הודעה לשר הנוגע בדבר".
38. בסעיף 34(א), לאחר המלים "אשם בעבירת משמעת" יבוא: "אלא אם כן שיעור החרیגה אינו גבוה יותר מ-20%, והעובד הוכיח כי החריגה היתה הכרחית כדי למנוע נזק חמור לציבור או למשק המדינה או למשרד שבו עובד העובד".
39. בסעיף 35, לאחר המלים "אשם בעבירת משמעת" יבוא: "אלא אם כן שיעור החריגה אינו גבוה יותר מ-20%, והעובד הוכיח, כי החריגה היתה הכרחית כדי למנוע נזק חמור לציבור או למשק המדינה או לגוף האמור".
40. בסעיף 36, בסוף הסעיפים להוסיף: "(3) השר האחראי ידע בכירור על העבירה".
41. בסעיף 37(ה), בסופו יבוא: "ויפרסמה בשלושה עיתונים יומיים בשפה העברית".
42. בסעיף 38, בסופו יבוא: "עובדי קבלן כוח-אדם המועסקים למעלה מ-140 יום בשנה ייחשבו במספר הקבוע בשיא כוח-האדם".
43. בסעיף 41(א), פסקה (2), תימחק .
44. סעיף 41(ב) יימחק.
45. סעיף 41(ג) יימחק.
46. סעיף 41(ד) יימחק.
47. בסעיף 42, במקום המלים "שר האוצר בהסכמת השר הנוגע בדבר" יבוא: "השר הנוגע בדבר בהסכמת שר האוצר".
- הסעיפים הנ"ל והסעיפים שאחריהם ימוספרו בהתאם. לאחר פסקה (6) יבוא —
48. (7) לאחר סעיף 49 יבוא סעיף 49:
49. היטל טיהור השרץ — מסעי הסכרה 5% מסך כל הקצבה ייחודית בחודש האחרון לכל שנת תקציב יופרשו לקרן מיוחדת לטיהור השרץ. וכן על כל חבר כנסת יוטל היטל מיוחד בסך 5% ממסכרותו ברוטו של חודש מסל לקרן מיוחדת לפרסום והסכרה לשיפור תדמיתה של הכנסת, הנפגעת מדי שנה בדיוני חוק התקציב.
49. שינוי השם לפרק ג', במקום "ביטוח לאומי" יבוא: "המוסד לביטוח לאומי וחוקיו".
- לסעיף 3
- חבר הכנסת ד' תיכון מציע:
- האמור בסעיף, אחרי "התשמ"ה — 1985" יוסמן (2), ולפניו יבוא:
15. בסעיף 11(א), בפסקה (1), במקום המלים "בהודעה לוועדה" יבוא: "באישור הוועדה", וכן יימחק הסיפא.
16. בסעיף 12(א), במקום המלים "בהודעה לוועדה", יבוא: "באישור הוועדה", וכן יימחק המלים "ובלבד שהוא לא יגדיל בדרך זו תוכנית בסכום העולה על 300 מיליון שקלים ועל 15% מהתוכנית או במספר משרות העולה על 25 ועל 25% ממספר המשרות של התוכנית, אלא באישורה המוקדם של הוועדה".
- הסעיפים הנ"ל ואלו שאחריהם ימוספרו בהתאם.
17. בפסקה (2), בסעיף 13(א) המוצע, במקום המלים: "בהודעה לוועדה" יבוא: "באישור הוועדה".
- לאחר פסקה (2) יבוא:
18. בסעיף 14(א) במקום המלים "בהודעה לוועדה" יבוא: "באישור הוועדה".
19. בסעיף 15, בסופו יבוא: "אך לא יאוחר משבוע לפני תום שנת הכספים".
20. בסעיף 16, אחרי המלים "סכום שהוקצב" יבוא: "בין בשיעורו המדויק ובין בשיעור של עד 120% ממנו".
21. בסעיף 17 — להשמיט את המלים "לא" ו"אלא".
22. בסעיף 18 — בסוף הסעיף ייתוסף סעיף קטן (ה), בתקציב הבטחון יצוינו בנפרד כל ההוצאות הכרוכות באחזקת השטחים המוחזקים ובשליטה על תושביהם.
- הסעיפים הנ"ל והסעיפים שאחריהם ימוספרו בהתאם.
23. בפסקה (3), בסעיף 19 המוצע בסעיף קטן (1), במקום המלים "בהודעה לוועדה" יבוא "באישור הוועדה".
- לאחר פסקה (3) יבוא:
24. בסעיף 20, במקום פסקה (2) יבוא: "(2) פחת בשנת כספים פלונית מספר ימי המילואים בפועל ממספר ימי המילואים שנקבע בתקציב הביטחון, יוגדל תקציב הביטחון בסכום שיקבעו שר הביטחון ושר האוצר ושלא יעלה על מחצית הסכום השווה להפרש הימים כפול התגמול הממוצע ששילם המוסד בעד יום מילואים".
25. בסעיף 22(ב), במקום "30 ימים" יבוא: "45 ימים".
26. בסעיף 23, לאחר המלים "בהודעה לשר האוצר" יבוא: "ולוועדת הכספים".
27. בסעיף 24(א), במקום "שר האוצר והשר הנוגע בדבר" יבוא: "השר הנוגע בדבר בהתייעצות עם שר האוצר".
28. בסעיף 25(א) תיתוסף פסקה (5): "(5) מחלק כספים ייחודיים ללא הקצבה בתקציבו המאושר".
29. בסעיף 26, יוסף סעיף קטן (ג): "(ג) הפחתות כאמור יבוצעו לאחר קבלת אישור הוועדה".
30. בסעיף 27(א), במקום "23,000 ש"ח" יבוא: "10,000 ש"ח".
31. בסעיף 28, במקום המלים "שר האוצר רשאי באישור הוועדה" יבוא: "שר האוצר בהתייעצות עם השר הנוגע בדבר ובאישור הוועדה רשאי".
32. בסעיף 29, סעיף קטן (ב) יימחק.

"(1) במקום סעיף 2(ד) יבוא:

"(ד) שיעור ההיטל יהיה 5 אחוזים ממחיר השירות או נכס החוץ."

חברי הכנסת א' פורו מציע:

למחוק את הסעיף.

לסעיף 4

חברי הכנסת ד' תיכון, פ' גרופר וא' פורו מציעים:

למחוק את הסעיף.

חברי הכנסת ח' אורון מציע:

כפסקה (1), במקום "ט"ז בניסן התשנ"א (31 במרס 1991)" יבוא: "כ"ו בניסן התשנ"ב (31 במרס 1992)".

אחרי סעיף 5

חברי הכנסת ש' אלוני, ד' צוקר וח' אורון מציעים:

אחרי סעיף 5 יבוא:

6. "סייג למימון מפלגות

לא יהיה תוקף להחלטה שקיבלה ועדת הכספים של הכנסת בשנת 1990, הבאה להגדיל את יחידת המימון לפי חוק מימון מפלגות, התשל"ג — 1973."

לסעיף 6

חברי הכנסת י' גולדברג, רע' כהן, ש' עמור, י' שמאי וא' פורו מציעים:

למחוק את הסעיף.

חברי הכנסת ד' תיכון מציע:

1. במקום "75" יבוא "50".

2. בסוף הסעיף יבוא "במקביל לתשלומים אלה תשלם רשות השידור לטלוויזיה החינוכית ולערוץ הטלוויזיה השני, לכל אחד מהם, סכום שהוא רבע מהתשלום לאוצר המדינה".

חברי הכנסת י' ביבי מציע:

המלים "וישמש להקטנת חובות המדינה" — יימחקו.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס, וי' צבן מציעים:

1. במקום "75" יבוא "50".

2. האמור, בסעיף יסומן (א), ואחריו יבוא:

"(ב) לא ישולם סכום לפי סעיף זה אלא לאחר שנחתם הסכם בין רשות השידור לעובדיה, אשר לפיו מושווה המעמד של עיתונאי רשות השידור למעמד העיתונאים של העיתונות הכתובה."

לסעיף 7

חברי הכנסת ש' עמור וא' פורו מציעים:

למחוק את הסעיף.

חברי הכנסת ד' תיכון מציע:

סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) — יימחקו.

חברי הכנסת ח' אורון מציע:

בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא: "ואם רשות הדואר התקינה לפני כן סידורי גישה נוחים לנכים ולקשישים במתקניה — יבוא סכום של 9 מיליוני שקלים חדשים במקום סכום של 10 מיליוני שקלים חדשים האמור".

לסעיף 8

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

הסעיף יימחק.

לסעיף 9

חברי הכנסת א' דיין, ש' ארבל-אלמוזלנו, ד' תיכון וי' שמאי מציעים:

בפסקה (5), הרישא ינוסח כך:

"(5) האמור בלוח י' יסומן (א), ואחריו יבוא:

"(ב) לעניין עובדים שמעסיקיהם פטורים מתשלום מס מעסיקים לגביהם, ייקרא לוח י' כך: " "

חברי הכנסת ד' תיכון מציע:

פסקה (2) תימחק.

חברי הכנסת א' ויינשטיין וש' עמור מציעים:

במקום פסקה (3) יבוא:

"(4) בסעיף 164, במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

"(א) יראו כהכנסתם השנתית של עובד עצמאי ומי שאינו עובד ולא עובד עצמאי את הכנסתם החייבת לעניין הפקודה בשנת המס שבעדה משתלמים דמי הביטוח (להלן — השנה השוטפת).

(ב) (1) ההכנסה בשנה השוטפת תיקבע על-פי השומה הסופית של ההכנסה לאותה שנה; כל עוד לא נערכה שומה סופית, ישולמו מקדמות על חשבון דמי הביטוח ודינן לעניין חוק זה יהיה כדין דמי ביטוח.

(2) השר, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע בתקנות חובת הגשת דין וחשבון על הכנסה לגבי מבוטח שלא נערכה לו שומה כאמור; מי שנקבעה לגביו חובה כאמור, תיקבע הכנסתו לפי הדין וחשבון, אולם אם נערכה לו שומה לאחר מכן — תיקבע הכנסתו על-פי, ויראו את התשלומים ששילם על-פי הדין וחשבון כמקדמות; לא הוגש דין וחשבון כאמור, תיקבע הכנסתו לעניין תשלום דמי ביטוח לפי הוראות הפקודה.

(3) לעניין פסקה (2), יחולו הוראות הפקודה, בשינויים המחויבים."

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

1. פסקאות (1) ו-(2) — יימחקו.

2. אם ההצעה לגבי סעיף 8 תידחה —

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

לפני פסקה (3) תבוא פסקה זו במספר מתאים:

12. יום לימודים ארוך

יונהג יום לימודים ארוך באזורי פיתוח שנקבעו לפי חוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט—1959, ובאזורים אחרים על-פי מבחנים חברתיים כלכליים; בשנת הלימודים התשנ"א תוחל הוראה זו על 25% מכלל התלמידים שבמערכת החינוך במדינה.

לסעיף 12

חברי הכנסת נ' ארד, ש' שטרית וי' ביבי מציעים:

פסקה (2) תימחק.

חברי הכנסת מ' בריזר, ח' פארס, ח' פורת, ד' צוקר, ש' ארבל-אלמוזלינו וד' תיכון מציעים:

הסעיף יימחק.

לחלופין

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

בסוף פסקה (2)(ג) יבוא "וידוגש הניסוי לגבי בני 3 ו-4 ולגבי בני 18 עד 21".

חבר הכנסת ש' שטרית מציע:

בפסקה (1), בסעיף 7(ה) המוצע, בסופו יבוא: "ובלבד שבכל שנת תקציב תורחב הזכאות כך שעד שנת התשנ"ח יושלם תהליך ההרחבה ולא תהיה הגבלה על הזכאות לפי סעיף זה".

חברי הכנסת ח' אורון, א' דיין ורן כהן מציעים:

במקום הסעיף יבוא:

12. תיקון חוק חינוך מיוחד

בסעיף 24 לחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח—1988, בסוף סעיף קטן (ג) יבוא: "בשנת הלימודים התשנ"א ייערך ניסוי כאמור בשלושה אזורים שנקבעו כאמור".

לסעיף 13

חבר הכנסת ש' שטרית מציע:

למחוק את הסעיף.

לסעיף 14

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

בפסקה (11), במקום השיעורים הקבועים בפסקאות (1) עד (4) המוצעות, יבוא, בסדרן, "5%", "4%", "3%" ו"2%".

חברי הכנסת י' שמאי וי' ביבי מציעים:

פסקה (2) תימחק.

חברי הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו, ח' אורון ורן כהן מציעים:

פסקה (2) תימחק.

בפסקה (3), במקום "36,000" יבוא "48,000".

חברי הכנסת י' שמאי מציע:

אחרי פסקה (12) יבוא:

"(13) אחרי סעיף 229 יבוא:

"() בסוף סעיף 105 יבוא "ובלבד שלקצבה בעד הילד הראשון יהיה זכאי רק אם הכנסתו אינה עולה על השכר הממוצע".

חברי הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו, רן כהן, א' בן-מנחם, א' דיין, ש' שטרית וח' אורון מציעים:

פסקה (3) תימחק.

חברי סיעת מפ"ם מציעים:

אחרי פסקה (1) יבוא:

50. אחרי סעיף 7 לחוק יבוא סעיף 7א:

7א. עובד מהשטחים המוחזקים העובד בישראל ומנוכה משכרו ומתשלומי מעבירו סכום השווה בערכו לדמי הביטוח הלאומי יראוהו כמבוטח כאותם ענפי הביטוח הלאומי שתמורתם נוכתה משכרו".

51. בסעיף 11(א) לחוק הביטוח הלאומי במקום "16%" יבוא: "20%".

52. בסעיף 21(א)(1) במקום "16%" יבוא: "20%".

53. בסעיף 21(א)(2) במקום "12%" יבוא: "15%".

כל הסעיפים הנ"ל והסעיפים שאחריהם ימוספרו בהתאם.

לאחר פסקה (3) יבוא:

54. בסעיף 127 פד, בסעיף (א)(2) במקום "150%" יבוא: "180%".

55. בסעיף 143, (ג) יימחק.

הסעיפים הנ"ל וכל הסעיפים שאחריהם ימוספרו בהתאם.

56. בפסקה (4) בלוח המוצע, במקום "12" סיעוד 0.14 ו"0.1" יבוא: "12" אחוזים משכר העובד 0.2 אחוז מחשלומו המעביד 0.2 אחוז ומתקציבי הממשלה 0.1 אחוז".

לסעיף 10

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס, וי' צבן מציעים:

האמור בסעיף אחרי "התשמ"ז—1987" יסומן (2), ולפניו יבוא:

"(1) בסוף סעיף 3 יבוא:

"(ו) לעניין סעיף זה, לא תובא בחשבון גביית דמי ביטוח אלא בענפים שמעסיקים בהם פטורים ממס מעסיקים."

לסעיף 11

חברי הכנסת נ' ארד, ע' סולודר, ש' ארבל-אלמוזלינו וש' שטרית מציעים:

בראש הסעיף יבוא:

"תחילתו של סעיף 9(1) ו-2(2) ביום כ"ז באייר התשמ"ט (1 ביוני 1989)".

לפני סעיף 12

חבר הכנסת ח' אורון מציע:

לפני סעיף 12 יבוא:

229א. יחידה מיוחדת

שר האוצר יקבע יחידה מיוחדת שתהיה ממונה על טיפול יסודי בבריקות מדרגיות של תיקי נישומים."

חברי הכנסת נ' ארד, י' ביבי, ש' ארבל-אלמוזלינו, ד' תיכון, רן כהן, ר' כהן וי' שמאי מציעים:

פסקה (9) תימחק.

חברי הכנסת י' שמאי, ש' שטרית, ד' תיכון, רן כהן, ר' כהן וי' ביבי מציעים:

פסקה (6) תימחק.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

4. בפסקה (12), אחרי "לקבוע" יבוא: "באישור ועדת הכספים של הכנסת".

5. פסקה (13) תימחק.

חברי סיעת מפ"ם מציעים:

לפני פסקה (1) יבוא:

57. 1. בסעיף 3א לפקודת מס הכנסה

(1) במקום הגדרת "אזרח ישראלי" יבוא:

"אזרח ישראלי" כל אחד מאלה:

(1) תושב ישראל.

(2) אזרח ישראלי כמשמעותו בחוק האזרחות, התשי"ב — 1952.

(3) תושב אזור הזכאי לעלות לישראל לפי חוק השבות, התשי" — 1950.

(4) חבר בני אדם שאזרח ישראלי כהגדרתו בסעיף זה הוא בעל שליטה בו, לעניין זה, "בעל שליטה" — כהגדרתו בסעיף 32(10).

(2) במקום הגדרת "תושב אזור" יבוא:

"תושב אזור" — בהתאם להגדרת "תושב ישראל" שבסעיף 1, כאשר בכל מקום שנאמר בה "בישראל" קרי "באזור".

(3) במקום סעיף קטן (1) יבוא:

"(ו) הוראות פקודה זו יחולו, בכפוף לאמור בסעיף זה ובשינויים המחויבים לפי העניין, על אזרח ישראלי שהוא תושב אזור או פועל באזור".

לאחר פסקה (3) יבוא:

58. בסעיף 33א לפקודת מס הכנסה, במקום הגדרת "נקודת קצבה" יבוא:

"נקודת קצבה" — 4% מהשכר הממוצע כמשמעותו לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח — 1968.

59. בסעיף 120ב(א) לפקודה, במקום "סכומי נקודת זיכוי ונקודת קצבה" יבוא "סכום נקודת זיכוי".

אחרי סעיף 14

חברי הכנסת א' דיין, ש' ארבל-אלמוזלינו, רן כהן, ש' שטרית וי' שמאי מציעים:

אחרי סעיף 14 יבוא:

15. מס חלוקה צודקת של הנטל

(א) יחיד שהיתה לו בשנת המס 1990 הכנסה חייבת בסכום העולה על 120,000 שקלים חדשים, יהיה חייב בשנת המס 1990, נוסף על המס שהוא חייב בו לפי סעיף 121 לפקודה, במס בשיעור של 3% על סכום ההכנסה שמעל להכנסה האמורה; לעניין זה, "הכנסה חייבת" — למעט הכנסה החייבת בשיעור מס מוגבל לפי כל דין.

(ב) תואמו תקרות ההכנסה לפי סעיף 120ב(ב) לפקודה במשך שנת המס 1990, יתואם הסכום הנקוב בסעיף קטן (א) כאילו היה תקרת הכנסה, ונציב מס הכנסה יקבע את הממוצע השנתי של הסכום האמור.

(ג) הנציב יקבע בכללים את הדרך לחיוב הניכוי במקור של המס האמור בסעיף קטן (א).

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

אחרי סעיף 14 יבוא סעיף 15 בנוסח שהציעו חברי הכנסת א' דיין, ש' ארבל-אלמוזלינו וי' שמאי, אלא שבמקום "3%" יבוא "22%".

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

אחרי סעיף 14 יבוא סעיף 15 בנוסח שהציעו חברי הכנסת א' דיין, ש' ארבל-אלמוזלינו וי' שמאי, אלא שבמקום "120,000" יבוא "102,000".

לחלופין

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

אחרי סעיף 14 יבוא סעיף 15 בנוסח שהציעו חברי הכנסת א' דיין, ש' ארבל-אלמוזלינו וי' שמאי, אלא שבמקום "120,000" יבוא "108,000" ובמקום "3%" יבוא "2%".

לסעיף 16

חברי הכנסת ע' סולודר, נ' ארד, ש' ארבל-אלמוזלינו וש' שטרית מציעים:

הסעיף ינוסח כך:

16. תיקון חוק ההסדרים לשנת התשמ"ט

בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשמ"ט — 1989 —

(1) סעיף 11 — בטל;

(2) בתוספת הראשונה, ברישא, אחרי "גיפ" יבוא "רכב להשכרה", והערה 1 בטלה.

לסעיף 17

חבר הכנסת א' דיין מציע:

1. בסעיף קטן (א), במקום "ח' בתמוז התש"ן (1 כילוי 1990)" יבוא "י"ז בניסן התשנ"א (1 באפריל 1991)".

2. בסעיף קטן (ג), במקום "1990" יבוא "1991".

לחלופין

חבר הכנסת י' שמאי מציע:

בסעיף קטן (א), במקום "9" יבוא "8", ואחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) תחילתו של סעיף 13(9) ביום ר' בניסן התש"ן (1) באפריל 1990."

חבר הכנסת י' שמאי מציע:

בסעיף קטן (א), במקום "ח' בתמוז התש"ן (1 ביולי 1990)" יבוא "ר' בניסן התש"ן (1 באפריל 1990)".

יב. הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 8), התש"ן — 1990

2. תיקון פקודת הבנקאות

האמור בסעיף 13 לפקודת הבנקאות, 1941¹, יסומן (א) ואחריו יבוא:

"(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על הלוואה כאמור בו שלגביה המחה התאגיד הבנקאי את זכויותיו כלפי הלווה למי שאינו תאגיד בנקאי.

(ג) תאגיד בנקאי לא ימחה הלוואה מן הסוג האמור בסעיף קטן (א) אלא אם כן נעשו הסדרים עם התאגיד הבנקאי הממחה או עם תאגיד אחר המבטיחים כי השירות ללקוח לא ייפגע פגיעה של ממש."

1. תיקון סעיף 21

בסעיף 21 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א — 1981¹, בהגדרת "מתן אשראי", בסופה יבוא:

"(7) מתן אשראי לזמן ארוך שמקורו באיגרות חוב שהונפקו לציבור על-פי תשקיף בהתאם להוראות סעיף 15 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח — 1968², אם בתשקיף שעל-פיו הוצעו איגרות החוב לציבור צוין כי מטרת המציע היא להשתמש בתמורה ההנפקה למתן אשראי לאדם ששמו ננקב בתשקיף או לרכישת זכויותיו של תאגיד בנקאי כלפי לוויים."

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 232; התשמ"ט, עמ' 96.

² ס"ח התשכ"ח, עמ' 234; התשמ"ח, עמ' 188.

³ ע"ר 1941, תוס' 1, עמ' 69; ס"ח התשמ"א, עמ' 241.

יג. הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 82), התש"ן — 1990

7. תיקון חוק לעידוד השקעות הון

בחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט — 1959¹, בסעיף 47(ב), במקום פסקה (2) יבוא:

"(2) (א) קיבל אדם דיבידנד ששולם מתוך הכנסה כאמור בסעיף קטן (א)(3) או (4) או בסעיף קטן (א)(1) או בסעיף 51(ב), יהיה חייב עליו במס הכנסה בשיעור של 15%; הוא הדין לגבי דיבידנד שמשלמת חברה מתוך דיבידנד כאמור.

(ב) חברה שקיבלה דיבידנד כאמור בפסקת משנה (א), ומחלקת אותו כדיבידנד, תהא זכאית לנכות מהכנסתה החייבת במס הכנסה לפי פסקת משנה (א) (להלן בפסקה זו — הכנסה מועדפת) את הדיבידנד שחילקה באותה שנה; לא היתה לחברה באותה שנה הכנסה מועדפת או שהכנסתה המועדפת היתה קטנה מסכום הדיבידנד שחילקה, יותר לה לנכות את הדיבידנד שחילקה או את היחרה, לפי העניין, כנגד הכנסה מועדפת שהיתה לה בשנות המס שקדמו לאותה שנה, לפי הסדר, החל בשנת המס שקדמה לאותה שנה, ויראו את השומות לשנים הקודמות

1. תיקון סעיף 3

בפקודת מס הכנסה¹ (להלן — הפקודה), בסעיף 3(י), במקום "45%" יבוא "40%".

2. תיקון סעיף 91

בסעיף 91(א) לפקודה, במקום "45%" יבוא "40%".

3. תיקון סעיף 126

בסעיף 126(ב) לפקודה, בסופו יבוא "וכן לא תיכלל הכנסה שנקבע לגביה שיעור מס מיוחד".

4. ביטול סעיפים 127, 128 ו-129א

סעיפים 127, 128 ו-129א לפקודה — בטלים.

5. תיקון חוק מס שבח מקרקעין

בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג — 1963² (להלן — חוק מס שבח), בסעיף 48(א), במקום "45%" יבוא "40%".

6. תיקון חוק להשקעות משותפות בנאמנות

בחוק להשקעות משותפות בנאמנות, התשכ"א — 1961³ (להלן — חוק להשקעות משותפות), בסעיפים 36 ו-41, במקום "10%" יבוא "5%".

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התש"ן, עמ' 52.

² ס"ח התשכ"ג, עמ' 156; התשמ"ז, עמ' 106.

³ ס"ח התשכ"א, עמ' 84; התשמ"ז, עמ' 159.

⁴ ס"ח התשי"ט, עמ' 234; התשמ"ח, עמ' 2.

כמתוקנות בהתאם, וכלבד שהחזר מס בשל תיקון שומה כאמור ייעשה בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מתום שנת המס שבה חולק הדיבידנד ועד יום ההחזר.

8. תחולה

תחולתם של סעיפים 1 עד 7 החל בשנת המס 1992.

9. הוראות מעבר

(א) בתקופה שמיום 1 ביולי 1990 ועד תום שנת המס 1991 (להלן — תקופת המעבר), יקראו את סעיף 3(ג) לפקודה כאילו במקום "45%" נאמר —

(1) בתקופה שמיום 1 ביולי 1990 ועד תום שנת המס 1990 (להלן — מחצית שנת המס 1990) — "42%";

(2) בשנת המס 1991 — "41%".

(ב) לגבי תקופת המעבר יקראו את סעיף 91(א) לפקודה כאילו במקום "45%" נאמר —

(1) במחצית שנת המס 1990 — "42%";

(2) בשנת המס 1991 — "41%".

(ג) לגבי תקופת המעבר יקראו את סעיף 127(א) לפקודה כאילו במקום "8 1/3%" נאמר —

(1) במחצית שנת המס 1990 — "3 1/3%";

(2) בשנת המס 1991 — "2 2/3%".

(ד) לגבי תקופת המעבר יקראו את סעיף 127(ד) לפקודה כאילו במקום "8 1/3% מסכום" נאמר "סכום", ואחרי "בסעיפים האמורים" נאמר "מוכפל בשיעור המס הקבוע בסעיף קטן (א)".

(ה) לגבי תקופת המעבר יקראו את סעיף 128(ב) לפקודה כאילו במקום "8 1/3% ממנה" נאמר "הקבוע בסעיף 127(א) לאותה שנת מס".

(ו) לגבי תקופת המעבר יקראו את סעיף 48(א) לחוק מס שבח כאילו במקום "45%" נאמר —

(1) במחצית שנת המס 1990 — "42%";

(2) בשנת המס 1991 — "41%".

(ז) לגבי תקופת המעבר יקראו את סעיפים 36 ו-41 לחוק להשקעות משותפות כאילו במקום "10%" נאמר —

(1) במחצית שנת המס 1990 — "7%";

(2) בשנת המס 1991 — "6%".

10. הסמכה

נציג מס הכנסה יקבע בכללים את דרך ייחוס ההכנסה החייבת של חברות בשנת המס 1990 לתקופה שלפני 1 ביולי 1990 ולתקופה שלאחריה ואת התיאומים שיעשו לשם קביעת הכנסתן.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

לסעיף 7

חברי הכנסת י' צבן, ח' אורון וח' פארס מציעים:

הסעיף יימחק.

לסעיף 9

חברי הכנסת י' שמאי וח' אורון מציעים:

1. בסעיף קטן (א) במקום הרישא עד הפסיק, ובסעיפים קטנים (ב) עד (ז), במקום "לגבי תקופת המעבר", יבוא: "לגבי שנת המס 1991".

2. בסעיפים קטנים (א), (ב) ו-(ו), במקום פסקאות (1) ו-(2) יבוא: "41%"; בסעיף קטן (ג), במקום פסקאות (1) ו-(2) יבוא: "2 2/3%"; בסעיף קטן (ז), במקום פסקאות (1) ו-(2) יבוא: "6%".

חבר הכנסת ת' טובי מציע:

למחוק את הסעיף.

לסעיף 1

חברי הכנסת ת' טובי וח' אורון מציעים:

במקום "40%" יבוא "50%".

לסעיף 2

חברי הכנסת ת' טובי וי' צבן מציעים:

במקום "40%" יבוא "50%".

לסעיף 5

חברי הכנסת ת' טובי וח' פארס מציעים:

במקום "40%" יבוא "50%".

לסעיף 6

חברי הכנסת ת' טובי וח' פארס מציעים:

למחוק את הסעיף.

יד. הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1990, התש"ן — 1990

6. הוראות לעניין סעיפים מסוימים

בשנת הכספים 1990 —

1. הגדרות

בחוק זה —

(1) את חלוקת התקציב בסעיף תקציב 17 לחחומי פעולה ולתוכניות תקבע, לפי הצעת הממשלה, ועדה משותפת של ועדת הכספים וועדת החוץ והביטחון של הכנסת;

(2) לפי בקשת שר האוצר לגבי שימוש ברזרבה הכללית לפי סעיף 12 לחוק יסודות התקציב למטרה שבמסגרת הפעילות של משרד ראש הממשלה, תבוא במקום הוועדה ועדה מיוחדת שתמנה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת מקרב חבריה;

(3) ועדת הכספים של הכנסת רשאית לקבוע את המטרות שלהן יוצאו הסכומים שבסעיף תקציב 49 רורבה מיוחדת — ושכסעיף תקציב 50 — רורבה מיועדת לנושאי בריאות ורווחה.

7. הלוואה מבנק ישראל

סכום ההלוואה מבנק ישראל לא יעלה בשנת הכספים 1990 על צירוף שני אלה:

(1) סכום של 1,087,632 אלפי שקלים חדשים למימון הוצאות הממשלה לפי סעיף 48(א) לחוק יסודות התקציב;

(2) סכום של 1,710,000 אלפי שקלים חדשים להחזר חובות הממשלה לבנק ישראל לפי סעיף 48(ב) לחוק יסודות התקציב.

8. עדכון סכומים בחוק יסודות התקציב

(א) בחוק יסודות התקציב —

(1) בסעיפים 11 ו-12, במקום "660,000 שקלים חדשים" יבוא, בכל מקום, "770,000 שקלים חדשים", ובמקום "1,200,000 שקלים חדשים" יבוא, בכל מקום, "1,400,000 שקלים חדשים";

(2) בסעיף 19(1), במקום "66 מיליון שקלים חדשים" יבוא "77 מיליון שקלים חדשים";

(3) בסעיף 27(א), במקום "32,000 שקלים חדשים" יבוא "37,000 שקלים חדשים";

(4) בסעיף 27(ב), במקום "164,000 שקלים חדשים" יבוא "190,000 שקלים חדשים";

(5) בסעיף 32, בהגדרת "דרך מימון", במקום "720,000 שקלים חדשים" יבוא "840,000 שקלים חדשים";

(6) בסעיף 43(א), במקום "32,000 שקלים חדשים" יבוא "37,000 שקלים חדשים";

(7) בסעיף 43(ב), במקום "328,000 שקלים חדשים" יבוא "380,000 שקלים חדשים".

"סעיף תקציב" — סכום או מספר משרות הנקוב בשורת כותרת שסימנה קו כפול מקוטע;

"תחום פעולה" — סכום או מספר משרות הנקוב בשורת כותרת שסימנה קו נקודה;

"תוכנית" — סכום או מספר משרות הנקוב בשורה בלי סימון;

"שנת הכספים 1990" — השנה המתחילה ביום ר' בניסן התש"ן (1 באפריל 1990) ומסתיימת ביום ט"ז בניסן התשנ"א (31 במרס 1991);

כל מונח אחר — כמשמעותו בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה — 1985¹ (להלן — חוק יסודות התקציב).

2. תקציב ההוצאה וחלוקתו

הממשלה רשאית להוציא בשנת הכספים 1990 62,543,000 אלפי שקלים חדשים; חלוקת סכום זה לחלקים וכל חלק ממנו לסעיפי תקציב, לתחומי פעולה ולתוכניות תהיה כמפורט בטור הראשון של התוספת הראשונה הנקרא "הוצאה".

3. תקציב ההוצאה המותנית בהכנסה

נוסף על הסכום שהממשלה רשאית להוציא לפי סעיף 2 רשאית היא להוציא בשנת הכספים 1990, כהוצאה מותנית בהכנסה, 3,233,919 אלפי שקלים חדשים; חלוקת סכום זה לחלקים, וכל חלק ממנו לסעיפי תקציב, לתחומי פעולה ולתוכניות, תהיה כמפורט בטור השני של התוספת הראשונה הנקרא "הוצאה מותנית בהכנסה".

4. שיא כוח-אדם

הממשלה רשאית למלא בשנת הכספים 1990 64,753 משרות; חלוקת מספר זה לחלקים, וכל חלק ממנו לסעיפי תקציב, לתחומי פעולה ולתוכניות, תהיה כמפורט בטור הרביעי של התוספת הראשונה, הנקרא "שיא כוח-אדם".

5. תקציב מפעלים עסקיים

(א) נוסף על הסכומים שהממשלה רשאית להוציא לפי סעיפים 2 ו-3 רשאית היא להוציא בשנת הכספים 1990 את הסכומים הנקובים בטור הראשון של החלק השני בתוספת השנייה (להלן — תקציב מפעלים עסקיים); חלוקת סכומים אלה לסעיפי תקציב, לתחומי פעולה ולתוכניות תהיה כמפורט באותו חלק.

(ב) נוסף על מספר המשרות שהממשלה רשאית למלא לפי סעיף 4 רשאית היא למלא בשנת הכספים 1990 822.5 משרות למפעלים העסקיים; חלוקת מספר זה לסעיפי תקציב, לתחומי פעולה ולתוכניות תהיה כמפורט בטור השלישי של החלק השני של תקציב המפעלים העסקיים.

(ג) תחזית ההכנסות לכיסוי תקציב המפעלים העסקיים בשנת הכספים 1990 היא כמפורט בחלק הראשון של התוספת השנייה.

¹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

9. תיקון חוק התקציב לשנת הכספים 1989

(א) כתוספת הראשונה לחוק התקציב לשנת הכספים 1989, התשמ"ט — 1989, במקום סעיף תקציב 48 — רורבה מיוחדת יבוא:

הוצאה (באלפי ש"ח)		הוצאה (באלפי ש"ח)	
26	01 30	5000	48" רורבה מיוחדת
26	01 31	5000	48 01 רורבה מיוחדת
20	01 32	50	01 01 בית כצנלסון ע"ש לוחמי הגטאות
25	01 33	50	01 02 בית אלון
80	01 34	50	01 03 בית גלילי
15	01 35	50	01 04 בית חרף
35	01 36	50	01 05 יד טבנקין
20	01 37	200	01 06 מרכז ספיר לתרבות וחינוך יהודי
15	01 38	70	01 07 בית מדרש לרבנים וכולל "שלום ישראל"
40	01 39	45	01 08 העמותה לחינוך נוער לדמוקרטיה
15	01 40	85	01 09 מכון משה שרת
25	01 41	75	01 10 האגודה הערבית-היהודית
5	01 42	50	01 11 ההסתדרות הכללית של הנוער העובד והלומד
5	01 43	50	01 12 מכון לחקר תנועת העבודה ע"ש פנחס לבון
8	01 44	45	01 13 אופקים הוריונס ת"א
25	01 45	220	01 14 המרכז הארצי התאחדות המלאכה והתעשייה בישראל
100	01 46	65	01 15 נעמת
75	01 47	100	01 16 העמותה להנצחת זכרה של גולדה מאיר
75	01 48	50	01 17 מרכז חינוך והדרכה כרמל
150	01 53	20	01 18 בית הפלמ"ח — אגודת דור הפלמ"ח
735	01 54	50	01 19 האגודה לקידום ביה"ס ברוח ערכי תנועת העבודה
390	01 55	40	01 20 המכון ע"ש גיורא יוספטל
400	01 56	40	01 21 יד דוד בן-גוריון
375	01 57	10	01 22 קרן לעידוד וסיוע לתלמידים ע"ש ישראל ישעיהו
50	01 58	20	01 23 המרכז לשלום
100	01 59	30	01 24 העמותה להנצחת חללי הנח"ל
		15	01 25 בית אדלשטיין ק"ש (צוות מציצים מן האצבע)
		70	01 26 שכונות למען חברה צודקת
		80	01 27 שער
		70	01 28 ועד העדה המערבית
		40	01 29 דרך אגודת שוחרי העתיד של יהדות גרוזיה

2 ח"ת 107, התשמ"ט, עמ' 8.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

"חוק תקציב ביניים לשנת הכספים 1990, התש"ן — 1990."

לסעיף 1

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

במקום ארבע ההגדרות יבוא:

לשם החוק.

חבר הכנסת א' וינשטיין מציע:

אחרי "התקציב" יבוא: "החלקי".

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

במקום השם יבוא:

לסעיף 3

חבר-הכנסת ח' אורון מציע:

במקום "3,233,919" יבוא: "3,000,919".

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

במקום הסעיף יבוא:

"3. תקציב ההוצאה המותנית בהכנסה

נוסף על הסכום שהממשלה רשאית להוציא לפי סעיף 2 רשאית היא להוציא בתקופת הביניים, כהוצאה מותנית בהכנסה, סכום המורכב משני אלה:

(1) החלק החמישי של הסכומים הנקובים בטור השני שבחלק א';

(2) מחצית מהסכומים הנקובים בטור השני שבחלק ב', ובהתאם לכך יחולק סכום זה לחלקים, לסעיפי תקציב, לתחומי פעולה ולתוכניות באופן יחסי לסכומים הנקובים בהצעה."

אחרי סעיף 3

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

אחרי סעיף 3 יבוא:

"4. הרשאה להתחייב וחלוקתה

לגבי תוכנית שבתוספת הראשונה, שבה מופיע סכום בטור השלישי, אין לפעול או להתחייב, בתקופת הביניים, אלא בגבולות סכום השווה למחצית סכום זה."

לסעיף 4

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

1. במקום "בשנת הכספים 1990" יבוא: "בתקופת הביניים".

2. במקום "64,753" יבוא: "64,368,5".

חבר הכנסת ח' אורון מציע:

במקום "64,753" יבוא: "64,000".

לסעיף 5

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

1. בסעיף קטן (א), במקום הרישא, עד הנקודה הפסיק יבוא: "נוסף על הסכומים שהממשלה רשאית להוציא לפי סעיפים 2 ו-3 רשאית היא להוציא בתקופת הביניים את החלק החמישי מכל אחד מהסכומים הנקובים בטור הראשון של החלק השני של התוספת השנייה להצעה."

2. בסעיף קטן (ב), במקום "בשנת הכספים 1990" יבוא: "בתקופת הביניים".

3. בסוף הסעיף יבוא:

"(ד) לגבי תוכנית שבחלק השני של התוספת השנייה להצעה, שבה מופיע סכום בטור השלישי, אין לפעול או להתחייב, בתקופת הביניים, אלא בגבולות סכום השווה למחצית סכום זה."

"תקופת הביניים" — התקופה שמיום ו' בניסן התש"ן (1 באפריל 1990) עד יום ד' בתמוז התש"ן (30 ביוני 1990);

"ההצעה" — הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 1990, התש"ן—1990, שהונחה על שולחן הכנסת ביום ג' בשבט התש"ן (29 בינואר 1990);

"תוספת ראשונה" — התוספת הראשונה להצעה;

"חלק א'" — חלק א' של התוספת הראשונה הנקרא "תקציב רגיל";

"חלק ב'" — חלק ב' של התוספת הראשונה הנקרא "תקציב פיתוח וחשבון הון";

"סעיף תקציב", "תחום פעולה" ו"תוכנית" — כהגדרתם בהצעה;".

חבר הכנסת ח' אורון מציע:

בסוף הגדרת "תוכנית" יבוא: "שלא ייחד לאדם יחיד ולא לגוף יחיד שאינו יחיד במינו".

לסעיף 2

חבר הכנסת ח' רמון מציע:

במקום "62,543,000" יבוא: "62,542,999".

חבר הכנסת ש' שטרית מציע:

במקום "62,543,000" יבוא: "62,542,000".

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

במקום הסעיף יבוא:

"2. תקציב ההוצאה

הממשלה רשאית להוציא בתקופת הביניים סכום המורכב משלושת אלה:

(1) החלק החמישי מהסכומים הנקובים בטור הראשון של סעיפי התקציב שבחלק א', למעט סעיף תקציב 32 "תמיכות במחירי מצרכי יסוד וכייצור חקלאי";

(2) מחצית מהסכומים הנקובים בטור הראשון בסעיף תקציב 32 "תמיכות במחירי מצרכי יסוד וכייצור חקלאי"; ובלבד שהממשלה לא תוציא יותר מ-30% מהסכומים הנקובים בטור הראשון בסעיף תקציב 32 האמור אלא באישורה המוקדם של הוועדה;

(3) מחצית מהסכום הנקוב בטור הראשון של חלק ב', ובהתאם לכך יחולק סכום זה לחלקים, לסעיפי תקציב, לתחומי פעולה ולתוכניות באופן יחסי לסכומים הנקובים בהצעה."

לחלופין

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

במקום "62,543,000" יבוא: "60,543,000".

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

במקום "62,543,000" יבוא: "56,134,000".

חבר הכנסת ח' אורון מציע:

במקום "62,543,000" יבוא: "63,543,000".

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

למחוק את הסעיף.

לסעיף 6

חבר הכנסת א' בן-מנחם מציע:

בסוף הסעיף יבוא:

"(4) בחלוקת התקציב בסעיף תקציב 20.26.16 יוחלו אמות מידה שוות, המבוססות על נתונים חברתיים-כלכליים, לגבי ערי הפיתוח והשכונות."

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

1. במקום "בשנת הכספים 1990" יבוא: "בתקופת הביניים".

2. בסוף הסעיף יבוא:

"(4) לכל עניין שברין יראו את סכום התקבולים השוטפים בתחזית התקבולים שצורפה להצעת חוק התקציב כקטן ב-279,000 אלפי שקלים חדשים מהסכום הנקוב למעשה."

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

למחוק את הסעיף.

חברת הכנסת ש' אלוני וח' אורון מציעים:

פסקה (3) תימחק.

חברי הכנסת ח' אורון וש' שטרית מציעים:

בסוף הסעיף יבוא:

"(4) את המימון למטרות של סעיף תקציב 20.29, 20.31 ו-22.05 יקבעו שר האוצר והשר הממונה על כל אחד מסעיפי תקציב אלה בהתחשב בעמדת היועץ המשפטי לממשלה באשר לקריטריונים."

חבר הכנסת א' רביץ מציע:

אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) לא יוצא סכום כלשהו מתוך סעיפי תקציב 20 ו-60 — משרד החינוך והתרבות אלא לאחר שהובטח תקצוב למוסדות ולתלמידים שברשת החינוך העצמאי ובתלמודי תורה כשיעורים שיש בהם שוויון עם יתר מוסדות החינוך במדינה ועם תלמידיהם;"

והפסקאות שלאחריה ימוספרו לפי זה.

לסעיף 7

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

בפסקה (2), במקום "1,710,000" יבוא "1,000,000".

לסעיף 9

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

במקום "5,000", פעמיים, יבוא "4,951", וכל אחת מ-49 התוכניות תפחת באלף.

חברי הכנסת ש' אלוני, ח' אורון וא' רובינשטיין מציעים:

הסעיף יימחק, והסעיפים שלאחריו ימוספרו לפי זה.

אחרי סעיף 9

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

אחרי סעיף 9 יבוא:

"10. תחולת הוראות

הוראות ההצעה והוראות חוק יסודות התקציב יוחלו בתקופת הביניים במידה שלא נאמר אחרת בחוק זה."

והסעיפים שלאחריו ימוספרו לפי זה.

הסתייגויות לתקציב לשנת הכספים 1990*

(אלפי ש"ח)

חבר הכנסת ח' אורון, ח' פארוס וי' צבן מציעים:

סעיף 0104 — לשכת הנשיא לשעבר נכון: 100 במקום 122.

לסעיף 02 — הכנסת

הצעת הוועדה: 57,660.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

א. סעיף 0101 — חברי הכנסת: להפחית 1 ש"ח.

ב. סעיף 0102 — פעולות הכנסת: להוסיף 1 ש"ח.

ג. סעיף 0103 — אמרכלות: להוסיף 1 ש"ח.

ד. סעיף 0104 — ביטחון: להוסיף 1 ש"ח.

ה. סעיף 0105 — רזרבה: להוסיף 1 ש"ח.

ו. סעיף 0106 — תוספת מבנה לכנסת: להוסיף 1 ש"ח.

נשיא המדינה ולשכתו: הכנסת

לסעיף 01 — נשיא המדינה ולשכתו:

הצעת הוועדה: 5,977.

חבר הכנסת א' ויינשטיין מציע:

להפחית 1 ש"ח.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

א. סעיף 01 — נשיא המדינה ולשכתו: להפחית 1 ש"ח.

ב. להעביר סעיף 0104 — לשכת הנשיא לשעבר נכון למשרד החינוך והתרבות.

ג. סעיף 0109 — אמרכלות: להפחית 1 ש"ח.

ד. סעיף 0110 — טיסות לחוץ-לארץ: להוסיף 1 ש"ח.

* ח"ת התש"ן.

1. סעיף 0173 — המרכז לשידורי התנדבות: 90 במקום 74.
2. סעיף 0176 — חלקת גדולי האומה: 50 במקום 54.
3. סעיף 0178 — הרשות למלחמה בסמים: 2,500 במקום 1,630.
4. סעיף 0211 — לשכת ראש הממשלה: 750 במקום 851.
5. סעיף 0212 — מזכירות הממשלה: 690 במקום 695.
6. סעיף 0214 — ייעוץ לראש הממשלה: 850 במקום 904.
7. סעיף 0215 — לשכת מנחם בגין: 100 במקום 133.
8. סעיף 0219 — אמרכלות ראשות הממשלה: 3,000 במקום 3,563.
9. סעיף 0230 — לשכת ממלא מקום ראש הממשלה: 230 במקום 226.
10. סעיף 0231 — לשכת השר א' אולמרט: 150 במקום 264.
11. סעיף 0232 — לשכת השר א"ח שאקי: 200 במקום 258.
12. סעיף 0233 — לשכת השר מ' נסים: 200 במקום 256.
13. סעיף 0235 — ייעוץ לראש הממשלה מיעוטים: 950 במקום 910.
14. סעיף 0236 — לשכת השר ר' אדרי: 255 במקום 258.
15. סעיף 0240 — לשכת השר מ' גור: 240 במקום 251.
16. סעיף 0302 — לשכה מרכזית לסטטיסטיקה: 6,200 במקום 6,021.
17. סעיף 0303 — אמרכלות: 2,200 במקום 2,265.
18. סעיף 0304 — מפקד אוכלוסין 1993: 980 במקום 974.
19. סעיף 0510 — הנהלת לשכת העיתונות: 150 במקום 157.
20. סעיף 0511 — עריכה ופרסום חדשות: 300 במקום 292.
21. סעיף 0519 — אמרכלות: 630 במקום 650.
22. **חבר הכנסת א' פרוז מציע:**
- א. למחוק סעיף 0232 — לשכת השר א"ח שאקי.
- ב. למחוק סעיף 0233 — לשכת השר מ' נסים.
- ג. למחוק סעיף 0236 — לשכת השר ר' אדרי.
- ד. למחוק סעיף 0237 — לשכת סגן השר ר' מילוא.
- ה. למחוק סעיף 0240 — לשכת השר מ' גור.
23. **לסעיף 35 — הוועדה לאנרגיה אטומית:**
הצעת הוועדה: 56,800.
24. סעיף 0109 — חסינות חברי כנסת — טלפון: להוסיף 1 ש"ח.
25. **משרד ראש הממשלה והסעיפים הצמודים לו:**
26. **לסעיף 03 — חברי ממשלה:**
הצעת הוועדה: 3,077.
27. **חבר הכנסת מ' נפאע מציע:**
1,500.
28. **לסעיף 04 — משרד ראש הממשלה:**
הצעת הוועדה: 31,053.
29. **חבר הכנסת ח' רמון מציע:**
להפחית 1 ש"ח.
30. **חבר הכנסת ע' עלי מציע:**
סעיף 0178 — הרשות למלחמה בסמים 6,630 במקום 1,630.
31. **חבר הכנסת פ' גרופר מציע:**
להפחית 1 ש"ח.
32. **חבר הכנסת א' ורדיגר מציע:**
להעביר 2 מיליון ש"ח מסעיף 02 — ראשות הממשלה לסעיף 0178 — הרשות למלחמה בסמים.
33. **חבר הכנסת מ' פרוש מציע:**
להפחית 1 ש"ח.
34. **חבר הכנסת מ' נפאע מציע:**
א. 20,000.
35. סעיף 0178 — הרשות למלחמה בסמים: 3,000 במקום 1,630.
36. סעיף 0215 — לשכת מנחם בגין: 1 במקום 133.
37. סעיף 0232 — לשכת השר א"ח שאקי: 1 במקום 258.
38. סעיף 0233 — לשכת השר מ' נסים: 1 במקום 256.
39. סעיף 0235 — ייעוץ לרה"מ מיעוטים: 1 במקום 910.
40. סעיף 0236 — לשכת השר ר' אדרי: 1 במקום 258.
41. סעיף 0240 — לשכת השר מ' גור: 1 במקום 251.
42. **חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:**
- א. סעיף 0111 — שירותים מרכזיים: 700 במקום 760.
- ב. סעיף 0119 — אמרכלות: 4,000 במקום 4,314.
- ג. סעיף 0131 — גנוז המדינה: 960 במקום 935.
- ד. סעיף 0132 — הנצחה נשיאים וראשי ממשלה: 200 במקום 252.
- ה. סעיף 0139 — אמרכלות גנוז המדינה: 790 במקום 832.

משרד האוצר והסעיפים הצמודים לו:

לסעיף 05 — משרד האוצר:

הצעת הוועדה: 369,932.

חבר הכנסת פ' גרופר מציע:

להפחית 1 ש"ח.

חבר הכנסת ד' חיון מציע:

א. סעיף 0101 — הנהלה: להפחית 1 ש"ח.

ב. סעיף 0104 — טיפול בפיצויים אישיים: להוסיף 1 ש"ח.

ג. סעיף 0207 — ניהול חשבונות ודיווח: 165 במקום 80.

ד. סעיף 0210 — רישום ומיכון: להפחית 1 ש"ח.

ה. סעיף 0215 — המשרד בווינגטון: 240 במקום 480.

ו. סעיף 0231 — היחידה לשכר והסכמי עבודה: 473 במקום 423.

ז. סעיף 0306 — היחידה לקשרים בין-לאומיים ורשות ההשקעות: 1 במקום 650.

ח. סעיף 0307 — המשרד בניוירוק: 622 במקום 1,022.

ט. למחוק סעיף 0308 — המשרד בלוס-אנג'לס.

י. למחוק סעיף 0309 — המשרד בשיקגו.

יא. למחוק סעיף 0310 — המשרד בדרום ארצות-הברית.

יב. סעיף 0410 — נציבות מס הכנסה: 14,646 במקום 13,146.

יג. סעיף 0402 — ייעוץ משפטי ומקצועי: 1,484 במקום 184.

יד. סעיף 0403 — שירותי גבייה וניכויים: להוסיף 1 ש"ח.

טו. סעיף 0404 — שירותי שומה: להוסיף 1 ש"ח.

טז. סעיף 0406 — שירותי מס רכוש: להפחית 1 ש"ח.

יז. סעיף 0411 — אמרכלות: להוסיף 1 ש"ח.

יח. סעיף 0503 — אמרכלות: להפחית 1 ש"ח.

חברי סיעת ר"צ מציעים:

א. סעיף 0415 — תפעול מס הכנסה ביחידות: 96,622 במקום 86,662.

ב. סעיף 0405 — חקירות: 220 במקום 120.

חבר הכנסת א' ורדיגר מציע:

להעביר 668,000 ש"ח מסעיף זה לסעיף 25.0131 — גמלאות לגבי רדיפות הנאצים.

חבר הכנסת מ' פרוש מציע:

להוסיף 1 ש"ח.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

א. 150,000.

ב. למחוק סעיף 08 — רזרבה כללית לאוצר.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 0102 — אמרכלות: 1200 במקום 13,883.

ב. סעיף 0211 — אמרכלות: 310 במקום 343.

ג. סעיף 0215 — המשרד בווינגטון: 450 במקום 480.

ד. סעיף 0231 — היחידה לשכר והסכמי עבודה: 400 במקום 423.

ה. סעיף 0411 — אמרכלות: 75,000 במקום 78,224.

ו. סעיף 0518 — רזרבה לשכר ופעולות: 2,500 במקום 2,647.

ז. סעיף 0523 — רזרבה: 1,700 במקום 1,726.

ח. סעיף 0603 — השתתפות בהוצאות מינהליות: 1,700 במקום 1,982.

ט. סעיף 0608 — לשכת הפרסום: 1,000 במקום 1,100.

י. סעיף 0615 — רזרבה: 700 במקום 734.

יא. סעיף 0703 — ניהול ענייני עובדים: 1,100 במקום 1,274.

לסעיף 12 — גמלאות ופיצויים:

הצעת הוועדה: 1,428,153.

חבר הכנסת ד' חיון מציע:

א. סעיף 0103 — גמלאות לעובדי מדינה: 1,017,128 במקום 817,128.

ב. סעיף 0111 — פיצויים לעובדי מדינה: להוסיף 1 ש"ח.

ג. סעיף 0112 — רזרבה: 61,342 במקום 91,342.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

2,000,000.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 0101 — גמלאות ושרים: 2,500 במקום 2,910.

ב. סעיף 0102 — גמלאות לחברי כנסת: 12,000 במקום 10,088.

לסעיף 13 — הוצאות שונות:

הצעת הוועדה: 190,848.

חבר הכנסת ד' חיון מציע:

א. למחוק סעיף 0113 — קרן לסיוע ליהדות ארצות-הברית.

ב. למחוק סעיף 0116 — פרויקטים בערבה במימון "קול אמריקה".

- ג. סעיף 0121 — רורכה מיועדת: 10,450 במקום 14,450.
- ה. למחוק סעיף 0127 — פיצויים למפוני סיני.
- חבר הכנסת מ' נפאע מציע: 500,000.
- א. 500,000.
- ב. למחוק סעיף 0119 — מימון הכוח הרב-לאומי.
- ג. למחוק סעיף 0127 — פיצויים למפוני סיני.
- לסעיף 25 — תגמולים לנכים: הצעת הוועדה: 200,317.
- חבר הכנסת ד' תיכון מציע:
- א. סעיף 0121 — טיפול שיקום רפואי לנכי המלחמה בנאצים: 52,304 במקום 51,034.
- ב. סעיף 0122 — תגמולים והענקות לנכי המלחמה בנאצים: 27,481 במקום 26,481.
- חבר הכנסת מ' נפאע מציע: 500,000.
- חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס, וי' צבן מציעים:
- סעיף 0121 — טיפול ושיקום רפואי לנכי מלחמה בנאצים: 5,100 במקום 4,449.
- לסעיף 45 — תשלום ריבית ועמלות: הצעת הוועדה: 9,705,878.
- חבר הכנסת ד' תיכון מציע:
- סעיף 0203 — מלוות באמצעות מינהל מלוות המדינה: 2,008,000 במקום 2,508,000.
- לסעיף 55 — אוצר: הצעת הוועדה: 13,413.
- חבר הכנסת ד' תיכון מציע:
- סעיף 0102 — מיכון שע"מ: להוסיף 1 ש"ח.
- חבר הכנסת מ' נפאע מציע: 1.
- חבר הכנסת א' פורז מציע:
- למחוק סעיף 0107 — פרויקטים מיוחדים — אוצר.
- לסעיף 83 — הוצאות פיתוח שונות: הצעת הוועדה: 163,482.
- חבר הכנסת ד' תיכון מציע:
- סעיף 0101 — המדפיס הממשלתי: להפחית 1 ש"ח.
- חבר הכנסת מ' נפאע מציע: 12,000.
- א. 12,000.
- ב. סעיף 0601 — השקעות בחברות ביטחוניות ואחרות: 1 במקום 147,345.
- חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
- סעיף 0111 — מחלקת מדידות: 6,600 במקום 6,700.
- לסעיף 84 — תשלום חובות: הצעת הוועדה: 12,961,020.
- חבר הכנסת מ' נפאע מציע: 5,000,000.
- לסעיף 85 — הון חוזר תקציבי: הצעת הוועדה: 228.
- לסעיף 99 — ריבית לבנק ישראל: הצעת הוועדה: 855,000.
- חבר הכנסת ש' שטרית מציע: להפחית 1,000 ש"ח.
- לסעיף קרן לבנק ישראל: הצעת הוועדה: 855,000.
- לסעיף 89 — מפעלי האוצר: הצעת הוועדה: 29,230.
- משרד הפנים והסעיפים הצמודים לו
- לסעיף 06 — משרד הפנים: הצעת הוועדה: 49,537.
- חבר הכנסת פ' גרופר מציע: להפחית 1 ש"ח.
- חבר הכנסת מ' פרוש מציע: להוסיף 1 ש"ח.
- חבר הכנסת י' ביבי מציע: להוסיף 1 ש"ח.
- חבר הכנסת מ' נפאע מציע: 60,000.
- א. 60,000.
- ב. סעיף 01 — תחום פעולה כללי: 25,000 במקום 18,216.
- ג. סעיף 03 — שלטון מקומי: 5000 במקום 3,912.
- ד. סעיף 0304 — שירותים ברשויות מקומיות: 100 במקום 0.
- ה. סעיף 0504 — תוכניות מתאר: 1,500 במקום 740.
- חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
- א. סעיף 0103 — ייעוץ משפטי: 300 במקום 397.
- ב. סעיף 0106 — אמרכלות: 14,000 במקום 14,400.
- ג. סעיף 0602 — רישוי ופיקוח: 250 במקום 274.
- ד. סעיף 0903 — היחידה לשטחים פתוחים: 900 במקום 945.
- חבר הכנסת א' פורז מציע:
- א. סעיף 0510 — שירותי תכנון במחוזות: 6,000 במקום 2,042.
- ב. אחרי סעיף 10 יבוא: 11 — תמיכה בארגונים להגנה על בעלי חיים: 2,000.
- לסעיף 14 — מימון מפלגות: הצעת הוועדה: 22,123.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
 סעיף 0101 — מימון מפלגות שוטף: 18,000 במקום 19,722.
 סעיף 18 — רשויות מקומיות:
 הצעת הוועדה: 748,910.
 חבר הכנסת י' גולדברג מציע:
 סעיף 01 — מענקים לרשויות מקומיות: 574,860 במקום 474,860.
 חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
 1,500,000.
 חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס, וי' צבן מציעים:
 סעיף 0101 — מענקים כלליים לרשויות: 400,000 במקום 379,997.
 לסעיף 57 — רשויות מקומיות:
 הצעת הוועדה: 182,785.
 חברי סיעת ר"צ מציעים:
 סעיף 04 — תקציב כללי לפיתוח רשויות מקומיות: 500,000 במקום 109,462.
 חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
 א. 1,000,000.
 ב. סעיף 01 — פעולות פיתוח ארציות ומיוחדות: 250,000 במקום 51,735.
 ג. סעיף 02 — מים — שיקום וניהול: 15,000 במקום 2,736.
 ד. סעיף 03 — מפעלי ביוב: 120,000 במקום 18,552.
 ה. סעיף 0302 — ביוב במגזר הערבי ובמגזר הדרוזי: 25,000 במקום 4,164.
 ו. סעיף 04 — תקציב כללי לפיתוח רשויות מקומיות: 600,000 במקום 109,462.
 חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס, וי' צבן מציעים:
 א. סעיף 0201 — שיקום מתקני מים: 1,500 במקום 1,317.
 ב. סעיף 0202 — מינהל מים עירוניים: 1,200 במקום 1,157.
 ג. סעיף 0306 — עתודה: 1,200 במקום 1,140.
 ד. סעיף 0113 — שיקום כבישים: 10,000 במקום 9,035.
 ה. סעיף 0302 — ביוב במגזר הערבי ובמגזר הדרוזי: 4,500 במקום 4,164.
 משרד המשטרה והסעיפים הצמודים לו
 לסעיף 07 — משרד המשטרה:
 הצעת הוועדה: 960,348.
 חבר הכנסת א' גור מציע:
 א. 1,100,348.
 ב. סעיף 10 — שירות בתי הסוהר: 200,000 במקום 189,593.
 ג. אחרי סעיף 10 יבוא: 11 — מלחמה בסמים: 10,000.
 חברי הכנסת ש' ארבל וא' אלמוזלינו וש' שטרית מציעים:
 להוסיף 150 ש"ח.
 חבר הכנסת פ' גרופר מציע:
 להפחית 1 ש"ח.
 חבר הכנסת א' ורדיגר מציע:
 סעיף 02 — משטרת ישראל וזרועותיה: 763,965 במקום 762,965.
 חבר הכנסת י' ביבי מציע:
 להוסיף 1 ש"ח.
 חבר הכנסת מ' פרוש מציע:
 להפחית 1 ש"ח.
 חברי סיעת ר"צ מציעים:
 אחרי סעיף 10 יבוא: 11 — מלחמה בסמים 15,000.
 חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
 א. 850,000.
 ב. סעיף 10 — שירות בתי הסוהר: 180,000 במקום 189,593.
 חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
 א. סעיף 0104 — אמרכלות: 904 במקום 1,404.
 ב. סעיף 0204 — כוח-אדם לאכיפת חוקי תנועה: 15,200 במקום 14,700.
 ג. סעיף 0210 — משמר הגבול: 73,700 במקום 83,700.
 ד. סעיף 0222 — אמרכלות משטרת ישראל: 101,741 במקום 136,471.
 ה. סעיף 1001 — נציבות בתי הסוהר: 19,453 במקום 24,453.
 ו. סעיף 1030 — גושים ובתי הסוהר: 115,350 במקום 105,350.
 ז. סעיף 1011 — שירות רפואי לאסיר: 3,631 במקום 2,631.
 ח. סעיף 1015 — אסירים: 21,538 במקום 16,538.
 חבר הכנסת א' פורז מציע:
 סעיף 02 — משטרת ישראל וזרועותיה: 772,965 במקום 762,965.
 לסעיף 52 — משטרה ובתי הסוהר:
 הצעת הוועדה: 26,953.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
 סעיף 0101 — מימון מפלגות שוטף: 18,000 במקום 19,722.
 סעיף 18 — רשויות מקומיות:
 הצעת הוועדה: 748,910.
 חבר הכנסת י' גולדברג מציע:
 סעיף 01 — מענקים לרשויות מקומיות: 574,860 במקום 474,860.
 חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
 1,500,000.
 חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס, וי' צבן מציעים:
 סעיף 0101 — מענקים כלליים לרשויות: 400,000 במקום 379,997.
 לסעיף 57 — רשויות מקומיות:
 הצעת הוועדה: 182,785.
 חברי סיעת ר"צ מציעים:
 סעיף 04 — תקציב כללי לפיתוח רשויות מקומיות: 500,000 במקום 109,462.
 חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
 א. 1,000,000.
 ב. סעיף 01 — פעולות פיתוח ארציות ומיוחדות: 250,000 במקום 51,735.
 ג. סעיף 02 — מים — שיקום וניהול: 15,000 במקום 2,736.
 ד. סעיף 03 — מפעלי ביוב: 120,000 במקום 18,552.
 ה. סעיף 0302 — ביוב במגזר הערבי ובמגזר הדרוזי: 25,000 במקום 4,164.
 ו. סעיף 04 — תקציב כללי לפיתוח רשויות מקומיות: 600,000 במקום 109,462.
 חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס, וי' צבן מציעים:
 א. סעיף 0201 — שיקום מתקני מים: 1,500 במקום 1,317.
 ב. סעיף 0202 — מינהל מים עירוניים: 1,200 במקום 1,157.
 ג. סעיף 0306 — עתודה: 1,200 במקום 1,140.
 ד. סעיף 0113 — שיקום כבישים: 10,000 במקום 9,035.
 ה. סעיף 0302 — ביוב במגזר הערבי ובמגזר הדרוזי: 4,500 במקום 4,164.
 משרד המשטרה והסעיפים הצמודים לו
 לסעיף 07 — משרד המשטרה:
 הצעת הוועדה: 960,348.

חברי הכנסת ש' ארכלי-אלמוזלינו וש' שטרית מציעים:
29,953

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 0711 — הקמה ושיפוץ של מבני משטרה:
18,385 במקום 8,385

ב. סעיף 0322 — שינויים במבנים והתקנות 11,285
במקום 6,285

חברי סיעת ר"צ מציעים:

סעיף 03 — פיתוח בתי-סוהר: 19,732 במקום 12,232

חבר הכנסת י' ביבי מציע:

סעיף 03 — פיתוח בתי-סוהר: להוסיף 1 ש"ח.

משרד המשפטים והסעיפים הצמודים לו

לסעיף 08 — משרד המשפטים:

הצעת הוועדה: 174,443

חבר הכנסת ש' שטרית מציע:

להפחית 100 ש"ח.

חבר הכנסת א' ורדיגר מציע:

אחרי סעיף 0106 יבוא: 0107 — משפט עברי: 300

חבר הכנסת מ' פרוש מציע:

להפחית 1 ש"ח.

חברי סיעת ר"צ מציעים:

א. אחרי סעיף 0106 יבוא: 0107 — יחידה למעקב
אחרי ביצוע החקיקה והפעלתה: 750

ב. סעיף 1120 — הוצאה לפועל: 2,106 במקום
1,606

חבר הכנסת י' ביבי מציע:

א. סעיף 1120 — הוצאה לפועל: להוסיף 1 ש"ח.

ב. סעיף 1110 — בית-משפט השלום — שופטים:
להוסיף 1 ש"ח.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

150,000

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 0304 — האפוטרופוס הכללי וכוונס הנכסים
הרשמי: 3,000 במקום 3,153

ב. סעיף 1108 — בית-המשפט העליון: 2,250
במקום 2,247

ג. סעיף 1109 — בתי-משפט מחוזיים: 12,520
במקום 12,511

ד. סעיף 1110 — בית-משפט השלום — שופטים:
19,500 במקום 19,404

ה. סעיף 1120 — הוצאה לפועל: 1,600 במקום
1,606

חבר הכנסת א' פורז מציע:

סעיף 12 — בתי-דין לעבודה: 4,877 במקום 4,887

לסעיף 53 — בתי-משפט:

הצעת הוועדה: 3,332

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

להוסיף 1 ש"ח.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

5,000

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 0101 — בינוי בתי-משפט: 900 במקום
899

ב. סעיף 0102 — שיפור מבני בתי-משפט: 530
במקום 529

ג. סעיף 0105 — מיכון בתי-משפט: 2,000 במקום
1,904

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

א. להעביר 1 ש"ח מתקציב הכנסת לסעיף 0102 —
ייעוץ משפטי לממשלה ושירותים אחרים.

ב. סעיף 0106 — הקצבות ועדת שרים מעיזבון:
להוסיף 1 ש"ח.

ג. סעיף 0303 — רשם החברות, השיתופיות ושמות
עסק: להוסיף 1 ש"ח.

ד. סעיף 0304 — האפוטרופוס הכללי וכוונס הנכסים
הרשמי: להפחית 1 ש"ח.

ה. סעיף 0305 — שומת מקרקעין: להפחית 1 ש"ח.

ו. סעיף 0401 — מיכון משפטים: להוסיף 1 ש"ח.

ז. סעיף 1106 — ניהול משפט דמיניוק: להוסיף 1
ש"ח.

ח. סעיף 1110 — בתי-משפט שלום + שופטים:
להפחית 1 ש"ח.

ט. סעיף 1120 — הוצאות לפועל: להפחית 1 ש"ח.

חברי סיעת ר"צ מציעים:

להוסיף 100 ש"ח.

משרד החוץ

לסעיף 09 — משרד החוץ:

הצעת הוועדה: 241,519

חבר הכנסת א' גור מציע:

סעיף 0408 — קשרי תרבות ומדע: 8,147 במקום 3,147

חבר הכנסת א' ורדיגר מציע:

להפחית 1 ש"ח.

חבר הכנסת מ' פרוש מציע:

להפחית 1 ש"ח.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

א. 100,000.

ב. סעיף 08 — מימון היטל מט"ח: 2,500 במקום 3,064.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 0101 — הנהלת המשרד: 4,500 במקום 4,878.

ב. סעיף 0103 — אגף מנהל: 25,000 במקום 25,726.

ג. סעיף 0106 — אמרכלות: 300 במקום 369.

ד. סעיף 0207 — אמרכלות: 7,500 במקום 7,738.

ה. סעיף 0213 — אבטחת הנציגויות בחוץ-לארץ: 35,740 במקום 35,735.

חבר הכנסת א' פורז מציע:

סעיף 0215 — דיונים מדיניים על השלום: 2,000 במקום 0.

משרד הכלכלה והתכנון

לסעיף 10 — משרד הכלכלה והתכנון:

הצעת הוועדה: 3,528.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

א. למחוק סעיף 01 — תחום לאומי כלכלי.

ב. למחוק סעיף 03 — המטה לייעול המשק הציבורי.

ג. סעיף 04 — אגף הפיקוח הכללי: להוסיף 1 ש"ח.

ד. למחוק סעיף 05 — תכנון ופיתוח אזורי.

חבר הכנסת א' ורדיגר מציע:

למחוק את התקציב ולהעביר את הסכום לסעיף 64.05 — פיתוח שירותים למפגר.

חבר הכנסת ג' שפט מציע:

למחוק את הסעיף.

חברי סיעת ר"צ מציעים:

למחוק את הסעיף.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

למחוק את הסעיף.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 0101 — שירותים מרכזיים: 950 במקום 960.

ב. סעיף 0102 — אמרכלות: 1,300 במקום 1,345.

ג. סעיף 0301 — המטה לייעול המשק הציבורי: 100 במקום 109.

משרד המדע והפיתוח והסעיפים הצמודים לו

לסעיף 19 — משרד המדע והפיתוח:

הצעת הוועדה: 8,540.

חבר הכנסת א' גור מציע:

סעיף 02 — המועצה הלאומית למחקר ופיתוח: 6,000 במקום 3,954.

חבר הכנסת פ' גרופר מציע:

להפחית 1 ש"ח.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

א. למחוק סעיף 01 — משרד המדע והפיתוח.

ב. להעביר סעיף 02 — המועצה הלאומית למחקר ופיתוח למשרד הכלכלה והתכנון.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

א. 10,000.

ב. סעיף 02 — המועצה הלאומית למחקר ופיתוח: 5,500 במקום 3,954.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 0102 — אמרכלות: 1,700 במקום 1,729.

ב. סעיף 0104 — רזרבות: 600 במקום 636.

ג. סעיף 0201 — שירותים מרכזיים: 630 במקום 639.

ד. סעיף 0204 — גופים נתמכים: 2,260 במקום 2,261.

ה. סעיף 0102 — מחקרים שונים: 1,100 במקום 1,011.

לסעיף 74 — המועצה הלאומית למחקר ופתוח:

הצעת הוועדה: 17,199.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

10,199.

משרד לאיכות הסביבה

לסעיף 26 — משרד לאיכות הסביבה:

הצעת הממשלה: 12,030.

חברי סיעת ר"צ מציעים:

סעיף 0304 — מענקים לרשויות מקומיות: 4,742 במקום 3,242.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 01 — תחום פעולה כללי: 6,300 במקום 6,194.

ב. סעיף 02 — רזרבה: 830 במקום 829.

ג. סעיף 0304 — מענקים לרשויות מקומיות: 3,241 במקום 3,242.

ד. סעיף 0307 — רשות הגנים הלאומיים: 170 במקום 169.

ה. סעיף 0401 — היחידה לחקר בריאות הסביבה: 1,300 במקום 1,288.

- משרד החינוך והתרבות והסעיפים הצמודים לו
לסעיף 20 — משרד החינוך והתרבות
הצעת הוועדה: 3,880,604.
חברי הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו וש' שטרית מציעים:
3,854,055.
חבר הכנסת א' דיין מציע:
אחרי סעיף 2120 יבוא: 2121 — שלוחות אניברסיטת
בר-אילן בצפת, באשקלון ובעמק הירדן: 600.
חבר הכנסת י' שמאי מציע:
סעיף 2416 — חינוך מכוגרים: 18,047 במקום 8,047.
חבר הכנסת א' ורדיגר מציע:
להפחית 1 ש"ח.
חבר הכנסת מ' פרוש מציע:
להוסיף 1 ש"ח.
חבר הכנסת ע' סולודר מציעה:
אחרי סעיף 3114 יבוא 3115 — ידושים: 1,500.
חבר הכנסת ש' שטרית מציע:
א. למחוק סעיפים 36—35 — מענקים מיוחדים.
ב. למחוק סעיף 37 — מדרשות ומכוני לימוד דתיים.
חבר הכנסת נ' ארד מציעה:
סעיף 28 — חינוך התיישבותי: 253,843 במקום:
238,843.
חבר הכנסת י' ביבי מציע:
א. אחרי סעיף 2711 יבוא 2711א — קרן מלגות ע"ש
שיפמן.
ב. סעיף 2616 — יום חינוך ארוך: להוסיף 1 ש"ח.
ג. סעיף 2111 — אגף החינוך הדתי: להוסיף 1 ש"ח.
חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
א. 5,000,000.
ב. סעיף 2406 — פעולות בחינוך הדרוזי: 5 במקום
247.
ג. סעיף 2047 — פעולות בחינוך הערבי: 600
במקום 79.
ד. סעיף 2505 — פעילות בחינוך קדם-יסודי: 300
במקום 145.
ה. סעיף 2510 — גני-חובה: 110,000 במקום
92,272.
ו. סעיף 2511 — גני-טרם חובה: 180,000 במקום
132,052.
ז. סעיף 2607 — מוסדות חינוך יסודיים
לא-יהודיים: 350 במקום 189.
ח. למחוק סעיפים: 2714 — חינוך לא-פורמלי.
- 2903 — יישובים מוחזקים.
2908 — חינוך עצמאי.
2910 — חינוך מוכר אחר.
36—35 — מענקים מיוחדים.
37 — מדרשות ומכוני לימוד דתיים.
חברי הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו, מ' בר-זוהר, ח' פארס,
ח' פורת, וד' צוקר מציעים:
סעיף 2612 — חינוך מיוחד: 239,587 במקום 221,587.
חבר הכנסת י' גולדברג מציע:
סעיף 3106 — תמיכות במתנ"סים: 26,535 במקום
25,535.
חברי סיעת ר"צ מציעים:
א. סעיף 2021 — יחידות מטה: 100,911 במקום
135,911.
ב. סעיף 2027 — חינוך על-יסודי: 1,215,193
במקום 1,180,193.
חבר הכנסת א' בן-מנחם מציע:
סעיף 2616 — יום חינוך ארוך: 27,000 במקום 26,000.
חבר הכנסת י' לוי מציע:
סעיף 2616 — יום חינוך ארוך: 28,000 במקום 26,000.
חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
א. סעיף 2102 — פעולות לשכת הדובר: 682 במקום
782.
ב. סעיף 2103 — פעולות החשב: 849 במקום 949.
ג. סעיף 2104 — שירות הסרטים: 116 במקום 16.
ד. סעיף 2111 — אגף החינוך הדתי: 2334 במקום
2634.
ה. סעיף 2112 — פעולות ויוזמות במערכת החינוך:
2,820 במקום 2,520.
ו. סעיף 2107 — מחקרים וסטטיסטיקה: 3,154
במקום 3,054.
ז. סעיף 2201 — עובדי משרד: 70,039 במקום
75,039.
ח. סעיף 2302 — פעולות מיוחדות למורים: 2,160
במקום 1,160.
ט. סעיף 2308 — השתלמות מורים וגננות: 6,004
במקום 5,004.
י. סעיף 2045 — הוראת המקצועות תוכניות
לימודים ויוזמות: 11,659 במקום 10,659.
יא. סעיף 2406 — פעולות בחינוך הדרוזי: 747
במקום 247.
יב. סעיף 2407 — פעולות בחינוך הערבי: 1,579
במקום 79.

- יג. סעיף 2412 — קרנות ומענקי השתלמות: 135,000 במקום 133,197.
- יד. סעיף 2414 — חינוך לא-פורמלי: 36,313 במקום 35,313.
- טו. סעיף 2416 — חינוך מבוגרים: 9,047 במקום 8,047.
- טז. סעיף 2602 — שירותי חינוך ורווחה: 14,973 במקום 13,973.
- יז. סעיף 2605 — הוראת המקצועות תוכניות לימודים ויוזמות: 22,453 במקום 21,453.
- יח. סעיף 2607 — מוסדות חינוך יסודיים לא-יהודיים: 689 במקום 189.
- יט. סעיף 2612 — חינוך מיוחד: 223,587 במקום 221,587.
- חבר הכנסת פ' גרופר מציע:
- להפחית 1 ש"ח.
- חבר הכנסת ד' תיכון מציע:
- א. סעיף 2018 — פרסי ישראל, תולדות החינוך והפצת תרבות בגולה: להפחית 1 ש"ח.
- ב. סעיף 2109 — מורשת יהדות המזרח: להוסיף 1 ש"ח.
- ג. למחוק סעיף 2618 — יום חינוך ארץ — הוצאה מותנית בהכנסה.
- ד. סעיף 3103 — תמיכות במוסדות מדע, תרבות ואמנות: להפחית 1 ש"ח.
- ה. סעיף 3111 — רשות עתיקות: 7,050 במקום 9,050.
- ו. למחוק סעיף 3205 — מפעלי ספורט ואירועים מרכזיים.
- ז. למחוק סעיף 3301 — טלוויזיה חינוכית — כוח-אדם.
- ח. סעיף 3302 — תוכניות טלוויזיה והפקות: 31 במקום 4,431.
- ט. למחוק סעיף 3303 — הוצאות שידור.
- י. סעיף 3304 — אמרכלות: 5 במקום 2,005.
- יא. סעיף 3340 — רזרבה: 50 במקום 572.
- יב. סעיפים 35 — 36 — מענקים מיוחדים: להוסיף 1 ש"ח.
- יג. סעיף 37 — מדרשות ומכוני לימוד דתיים: להוסיף 1 ש"ח.
- חבר הכנסת מ' שפט מציע:
- סעיף 02 — תוכנית 1990 — פיתוח חינוך: להוסיף 1 ש"ח.
- חברי הכנסת רן כהן וג' שפט מציע:
- אחרי סעיף 2414 יבוא:
- א2415 — חינוך בלתי-פורמלי — תנועת נוער חינוך: 300.
- ב2415 — חינוך בלתי-פורמלי — נוער התחיה: 180.
- לסעיף 21 — השכלה גבוהה
- הצעת הוועדה: 909,274.
- חבר הכנסת ש' שטרית מציע:
- 919,274.
- חברת הכנסת ע' סולודר מציע:
- אחרי סעיף 0202 יבוא:
- 0203 — מכללות אווריות: 5,000.
- חבר הכנסת ע' עלי מציע:
- א. סעיף 01 — תחום פעולה כללי: להפחית 1 ש"ח.
- ב. סעיף 02 — השתתפות בתקציב המוסדות להשכלה גבוהה: להפחית 1 ש"ח.
- ג. סעיף 03 — השתתפות בפעולות: להפחית 1 ש"ח.
- ד. סעיף 04 — פעולות עם משרדים ומוסדות אחרים: להפחית 1 ש"ח.
- ה. סעיף 05 — רזרבה להתייקרויות: להפחית 1 ש"ח.
- חבר הכנסת ע' פרץ מציע:
- אחרי סעיף 0308 יבוא 0309: מענקי סיוע לסטודנטים מעיירות פיתוח: 5,000.
- חבר הכנסת י' שמאי מציע:
- אחרי סעיף 05 יבוא: 06 — מכללות לחינוך על-תיכוני: 10,000.
- חבר הכנסת א' ורדיגר מציע:
- להפחית 1 ש"ח.
- חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
- א. 2,000,000.
- ב. סעיף 0201 — השתתפות בתקציבי המוסדות להשכלה גבוהה: 1,500,000 במקום 827,275.
- חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
- א. סעיף 2103 — השתתפות בפעולות: 41,200 במקום 41,188.
- ב. סעיף 0201 — השתתפות בתקציב המוסדות להשכלה גבוהה: 837,275 במקום 827,275.
- ג. סעיף 0301 — פעולות מחקר שונות: 2,000 במקום 20,400.
- ד. סעיף 0307 — מרכז הסיוע לסטודנטים: 17,000 במקום 16,565.
- ה. סעיף 0410 — השתתפות בתקציב האקדמיה הלאומית למדעים: 1,430 במקום 1,425.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

- א. סעיף 0201 — השתתפות בתקציב המוסדות להשכלה גבוהה: להוסיף 1 ש"ח.
- ב. סעיף 0304 — מכינות קדם-אקדמיות: להפחית 1 ש"ח.
- ג. סעיף 0301 — פעולות מחקר ושונות: להוסיף 1 ש"ח.
- ד. סעיף 0307 — מרכז הסיוע לסטודנטים: להוסיף 1 ש"ח.

חברי הכנסת ח' אורון וש' שטרית מציעים:

- א. כל התוכניות בתחום פעולה 29 יצורפו לתוכנית אחת.
- ב. כל התוכניות בתחום פעולה 31 יצורפו לתוכנית אחת.

לסעיף 60 — חינוך:

הצעת הוועדה: 78,263.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

- א. למחוק סעיף 0108 — פיתוח טלוויזיה לימודית.
- ב. סעיף 0212 — פיתוח הטלוויזיה הלימודית תוכנית 1990: 86 במקום 2,986.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

- א. סעיף 0120 — בניית בתי-ספר במגזר הערבי (תוכנית המשכית): 15,000 במקום 9,700.
- ב. סעיף 0202 — בניית בתי-ספר תוכנית 1990: 20,000 במקום 11,601.
- ג. סעיף 0203 — בניית חטיבות ביניים ובתי-ספר על-יסודיים: 15,000 במקום 11,689.
- ד. סעיף 0207 — תוכנית 1990 בנייה למגזר הערבי: 6000 במקום 3,416.

לסעיף 61 — השכלה גבוהה

הצעת הוועדה: 14,350.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

- סעיף 0102 — מענקים לפיתוח אוניברסיטת בן-גוריון: להוסיף 1 ש"ח.

חברי סיעת ר"צ מציעים:

- א. סעיף 0101 — מענקים לפיתוח מוסדות השכלה גבוהה: 10,622 במקום 9,622.
- ב. אחרי סעיף 0301 יבוא: 0302 — רורבה להגברת פעולות מחקר: 2,500.

חבר הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

- א. סעיף 01 — פיתוח מוסדות השכלה גבוהה: 13,950 במקום 13,919.

המשרד לענייני דתות והסעיפים הצמודים לו

לסעיף 22 — המשרד לענייני דתות

הצעת הוועדה: 403,801.

חבר הכנסת א' בורג מציע:

למחוק סעיף 05.

חבר הכנסת מ' גפני מציע:

למחוק סעיף 05 ולהעביר את הסכום לסעיף 04 — הלכה, מחקר ולימוד תורה — ולסעיפים 29 — הסעות, מוחזקות חינוך עצמאי ומוכר — וסעיף 31 — תרבות במשרד החינוך והתרבות.

חבר הכנסת ח' אורון וש' שטרית מציעים:

כל התוכניות שבתחום פעולה 05 יצורפו לתוכנית אחת.

חבר הכנסת ש' שטרית מציע:

- א. למחוק סעיף 08 — מענקים מיוחדים.
- ב. למחוק סעיף 09 — מוסדות לימוד תורה חינוך ותרבות תורניים, הפצת תורה ויהדות ומעיינות מורשת ישראל.

ג. למחוק סעיף 10 — מכון שי בר-אילן רמת-גן.

חבר הכנסת א' פורז מציע:

למחוק את סעיף 05.

חבר הכנסת פ' גרופר מציע:

להפחית 1 ש"ח.

חבר הכנסת י' ביבי מציע:

סעיף 0501 — ישיבות ומכונים תורניים ומעיינות מורשת ישראל: להוסיף 1 ש"ח.

חבר הכנסת מ' פרוש מציע:

להוסיף 1 ש"ח.

חברי סיעת ר"צ מציעים:

סעיף 0212 — מועצות דתיות: להפחית 1,000 ש"ח.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

50,000.

חבר הכנסת א' פורז מציע:

סעיף 03 — טיפוח והווי דתי: 2,000 במקום 5,364.

חבר הכנסת ג' שפט מציע:

א. סעיף 0411 — תמיכות במוסדות בשיעורים תורניים: להוסיף 1 ש"ח.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. 241,000.

ב. סעיף 02 — שרותי דת: 45,100 במקום 45,132.

ג. סעיף 03 — טיפוח והווי דתי: 4,364 במקום 5,364.

ד. סעיף 04 — הלכה מחקר ולימוד תורני: 150,000 במקום 150,785.

ה. סעיף 06 — שיפוט דתי: 15,600 במקום 15,577.

ו. סעיף 111 — אמרכלות: 6,000 במקום 6,038.

- ז. סעיף 0212 — מועצות דתיות: 34,000 במקום 34,432.
- ח. סעיף 0221 — ייצור ואספקת חפצי דת: 200 במקום 268.
- ט. סעיף 0233 — שירותי דת למוסלמים: 3,601 במקום 3,600.
- י. סעיף 0235 — שירותי דת לשומרונים: 22 במקום 21.
- יא. סעיף 0321 — מקומות קדושים: 1,500 במקום 1,881.
- יב. סעיף 0411 — תמיכות במוסדות בשיעורים תורניים: 130,000 במקום 135,563.
- יג. סעיף 04123 — תמיכות במכונים תורניים: 2,800 במקום 2,838.
- יד. סעיף 0431 — לשכות הרבנים ומועצת הרבנות: 100 במקום 201.
- טו. סעיף 0612 — בתי־דין רבניים: 251 במקום 271.
- טז. סעיף 0613 — אמרכלות בתי־הדין הרבניים: 30 במקום 32.
- חברי הכנסת א' גור וא' דיין מציעים:
אחרי סעיף 05246 יבוא:
- עמותת קול היהדות לעולי גרוזיה — ישיבה וכולל אברכים: 300.
- בית־כנסת "אורח חיים" — אשדוד: 100.
- בית־כנסת "צמח צדק" — אשדוד: 100.
- בית־כנסת לעולי גרוזיה־לוד: 100.
- מרכז רוחני ובית־כנסת "שאוילי": 80.
- בית־כנסת לעולי גרוזיה — באר־שבע: 80.
- בית־כנסת לעולי גרוזיה — נהריה: 80.
- בית־כנסת לעולי גרוזיה — ירושלים: 80.
- בית־כנסת לעולי גרוזיה — קריית־אטא: 80.
- כולל "יד מיכאל" — אשקלון: 200.
- בית כנסת "פאר ישראל" — אשקלון: 100.
- בית כנסת "זכר לחורבן" — אשקלון: 100.
- "כינוסים": 50.
- "עיונים": 50.
- "תפארת יעקב" — רמלה: 100.
- עמותת מרכז נטף — נטף: 100.
- בית מדרש וישיבה — ק' מלאכי: 50.
- "אפריון": 100.
- צוף דבש — ירושלים: 100.
- בית כנסת יד שבתאי: 100.
- חברי הכנסת א' ורדיגר, ג' שפט, מ' איתן וי' ביבי מציעים:
אחרי סעיף 05246 יבוא:
- עטרת ירושלים: 60.
- אור חברון: 100.
- מדרשת חברון: 60.
- בית מדרש אלון מורה: 60.
- ישיבת אלון־מורה קדומים: 60.
- עמותת ישיבה חכנונית — קריית־ארבע: 60.
- מכינת כפר דרום: 60.
- כולל עצמונה: 60.
- הקרן לטיפול הרעיון הציוני: 300.
- ישיבת ימית: 60.
- מוסדות אור תורה: 60.
- מדרשה בארץ בנימין: 60.
- מדרשת שבי שומרון: 60.
- כולל בית הוועד עותניאל: 60.
- בית־ספר שדה סוסיה: 60.
- ישיבת ניר — קריית־ארבע: 150.
- מכון חלקת השדה: 60.
- מהות — מפעלי תקשורת והסברה ליהדות: 60.
- קול יעקב — עמנואל: 30.
- עטרת כהנים: 60.
- מעגלי אורות: 60.
- הביתא — שומר ישראל: 60.
- טוב רואי: 40.
- ישיבת הגולן: 60.
- בית־ספר למלאכה "כפר חב"ד": 50.
- אמרי שאול: 60.
- ביקור חולים — אחיסמן חיפה: 20.
- כולל אשלג נר יהודה — בני־ברק: 25.
- אם וילד: 30.
- ישיבת ביאלא בני־ברק: 30.
- המדרשה למצוות בחפץ חיים: 30.
- מכון שלמה אומן שעלבים: 30.
- חידושי הרי"ם תלמוד תורה: 30.
- לסעיף 63 — דת:
הצעת הוועדה: 16,632.
- חברי סיעת ר"צ מציעים:
סעיף 0121 — מכני דת לעדות לא־יהודיות: 566 במקום 266.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

3,000

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס ו' צבן מציעים:

א. סעיף 0111 — מקומות קדושים: 200 במקום 293

ב. סעיף 0112 — בתי-כנסת: 1,059 במקום 1,060

ג. סעיף 0114 — מקוואות ועירובים: 290 במקום 299

ד. סעיף 0115 — ישיבות: 80 במקום 83

ה. סעיף 0116 — בתי-דין רבניים: 262 במקום 272

משרד העבודה והרווחה והסעיפים הצמודים לו

לסעיף 23 — משרד העבודה והרווחה:

הצעת הוועדה: 762,309

חבר הכנסת א' ויינשטיין מציע:

סעיף 0314 — השתתפות במכון לפירון העבודה והייצור: 1,962 במקום 0

חבר הכנסת ש' עומר מציע:

אחרי סעיף 1209 יבוא: 1210 — קרן הגליל — עמותה לפיתוח ורווחה בגליל: 1,000

חברות הכנסת ש' ארכלי-אלמוזלינו ו' ארד מציעות:

א. סעיף 0314 — השתתפות במכון לפירון העבודה והייצור: 1,635 במקום 0

ב. סעיף 1043 — השירות לזקן — טיפול בקהילה ובבית: 21,676 במקום 16,676

חברי הכנסת א' דיין וש' שטרית מציעים:

א. סעיף 0314 — השתתפות במכון לפירון העבודה והייצור: 1,962 במקום 0

ב. אחרי סעיף 12 יבוא: 13 — זרובה לצרכים מיוחדים (ילדי פנימיות, מפגרים, צורכי דת) — 35,000

חברי הכנסת ש' ארכלי-אלמוזלינו וע' פרץ מציעים:

א. סעיף 0621 — סידור נכים בפנימיות: 2,000 במקום 1,438

ב. סעיף 0850 — אבחון מפגרים: 900 במקום 675

ג. סעיף 0871 — מעונות ממשלתיים חינוך וטיפול: 43,000 במקום 39,809

חברות הכנסת ש' ארכלי-אלמוזלינו וע' סולודר מציעות:

אחרי סעיף 12 יבוא: 13 פנימיות: 30,000

חבר הכנסת י' שמאי מציע:

א. סעיף 0711 — האגף להכשרה מקצועית: 166,234 במקום 146,234

ב. סעיף 0522 — מרכז לייעוץ תעסוקתי: 3,000 במקום 2,692

ג. סעיף 0314 — השתתפות במכון לפירון העבודה והייצור: 1,000 במקום 0

חבר הכנסת א' ורדיגר מציע:

763,337

חבר הכנסת מ' פרוש מציע:

להפחית 1 ש"ח.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

א. 1,000,000

ב. למחוק סעיף 0113 — מרכז לדמוגרפיה.

ג. במקום סעיף 0143 — "שירותים למיעוטים ושטחים: 434" יבוא 0143 — "שירותים לאוכלוסייה הערבית בישראל: 1,200".

ד. סעיף 05 — שירות התעסוקה: 80,000 במקום 38,106

ה. סעיף 06 — שיקום — 80,000 במקום 42,676

ו. סעיף 07 — אגף להכשרה מקצועית: 200,000 במקום 146,234

ז. סעיף 10 — שירותים אישיים חברתיים: 250,000 במקום 237,067

ח. סעיף 08 — שיקום שכונות: 20,000 במקום 10,723

ט. אחרי סעיף 1094 יבוא: 1095 — שיקום שכונות ערביות בערים המעורבות: 5,000

י. סעיף 1201 — מעונות יום נעמת: 1,000 במקום 0

יא. לבטל סעיפים:

1202 — מוסדות ילדים נשי חירות.

1204 — עמותה לעידוד היום העצמאי.

1206 — נשים ליברליות.

1207 — לימודי השם.

חברי סיעת ר"צ מציעים:

א. סעיף 14 — 03 — השתתפות במכון לפירון העבודה והייצור: 820 במקום 0

ב. סעיף 21 — 05 — אמרכלות-שירות התעסוקה: 4,841 במקום 7,841

ג. סעיף 21 — 06 — סידור נכים בפנימיות: 5,438 במקום 1,438

ד. סעיף 56 — 08 — טיפול חוץ-ביתי במעונות ציבוריים ופרטיים: 52,726 במקום 50,226

ה. סעיף 71 — 08 — השירות למפגר — מעונות ממשלתיים: 42,309 במקום 39,809

ו. סעיף 38 — 10 — השירות לילד ולנוער טיפול חוץ-ביתי: 102,934 במקום 96,934

ז. סעיף 24 — 11 — יחידת מטה לסמים: 4,729 במקום 729

ח. סעיף 66 — 11 — רשות חסות הנוער — 8,961 במקום 4,961

- ט. אחרי סעיף 1094 יבוא:
- (1) 95 — 10 — יישום חוק מניעת התעללות בקטנים וחסידי ישע: 2,500.
- (2) 96 — 10 — החזרת 500 מקומות שקוצצו בפנימיות לילדי מצוקה: 5,000.
- (3) 97 — 10 — חיזוק מערך חוקרי הילדים: 800.
- (4) 98 — 10 — חיזוק מערך פקידי הסעד לחוק הנוער: 800.
- (5) 99 — 10 — הבטחת מערך הסברה ופרסום בנושא דיווח על ילדים בסיכון: 400.
- י. אחרי סעיף 876 יבוא:
- 77 — 08 — הגדלת מספר המקומות לסידור ילדים מפגרים במוסדות וקיצור רשימת ההמתנה: 5,000.
- חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
- א. סעיף 0119 — אמרכלות: 25,000 במקום 27,242.
- ב. סעיף 0143 — שירותים למיעוטים ושטחים: 550 במקום 434.
- ג. סעיף 0154 — המדען הראשי: 320 במקום 257.
- ד. סעיף 0169 — לשכה מחוזית ים והדרום אמרכלות: 990 במקום 1,023.
- ה. סעיף 30415 — הכוונת כוח-אדם לאזורי פיתוח: 3,000 במקום 2,547.
- ו. סעיף 30422 — האגף לתעסוקת נשים: 77,000 במקום 66,801.
- ז. סעיף 30521 — אמרכלות: 7,500 במקום 7,841.
- ח. סעיף 30619 — שיקום מוגבלים במרכזי שיקום: 3,500 במקום 3,342.
- ט. סעיף 30621 — סידור נכים בפנימיות: 1,700 במקום 1,438.
- י. סעיף 30622 — השתתפות בסיוע לשיקום: 3,000 במקום 2,780.
- יא. סעיף 30623 — שיפוצים והוצאות לרווחת הנכה: 100 במקום 0.
- יב. סעיף 30662 — שיקום וטיפול בעיוור: 11,000 במקום 10,930.
- יג. סעיף 30855 — טיפול קהילתי וביתי: 7,500 במקום 7,372.
- יד. סעיף 31043 — השירות לזקן — טיפול בקהילה ובבית: 17,000 במקום 16,676.
- טו. סעיף 31073 — תוכנית לטיפול באתיזופים: 2,500 במקום 2,291.
- טז. סעיף 31081 — שיקום שכונות: 11,000 במקום 10,723.
- חבר הכנסת י' גולדברג מציע:
- סעיף 0423 — נציגות המשרד בארצות-הברית 600 במקום 50.
- לסעיף 27 — העברות לביטוח לאומי: הצעת הוועדה: 4,478,702.
- חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
- 5,000,000.
- חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
- סעיף 0501 — הוצאות מינהל — הקצבות לביטוח לאומי: 20,000 במקום 23,950.
- לסעיף 64 — עבודה ורווחה:
- הצעת הוועדה: 10,830.
- חברי הכנסת ש' ארכלייאלמוזלני וי' פרץ מציעים:
- סעיף 0201 — מעונות-יום — השלמת בנייה: 4,000 במקום 2,202.
- חברות הכנסת ש' ארכלייאלמוזלני ונ' ארד מציעות:
- סעיף 05 — פיתוח שירותים למפגרים: 7,415 במקום 2,415.
- חברי סיעת ר"צ מציעים:
- סעיף 07 — פיתוח שירותים למפגר: 3,915 במקום 2,415.
- חברת הכנסת ע' סולודר מציעה:
- סעיף 1038 — השירות לילד ולנוער — טיפול חוץ-ביתי: להפחית: 2,300.
- חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
- א. 15,000.
- ב. סעיף 02 — מעונות-יום: 8,000 במקום 2,202.
- ג. סעיף 05 — פיתוח שירותים למפגר: 10,000 במקום 2,415.
- ד. סעיף 08 — שירות התעסוקה: 3,000 במקום 700.
- חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
- א. 41,330 במקום 10,830.
- ב. אחרי סעיף 09 יבוא:
10. תוספת 600 מקומות בפנימיות: 6,000.
11. תוספת 300 מקומות לילדים מפגרים: 5,000.
12. תוספת לטיפול ב-100 נכים קשים: 4,000.
13. טיפול בילדים בסיכון גבוה: 4,000.
14. צרכים מיוחדים — תוספות והשלמות: 6,000.
15. תמיכה במעונות-יום: 1,500.
16. מלחמה בסמים: 4,000.

לסעיף 91 — המכון לפיריון העבודה:

הצעת הוועדה: 13,939.

חבר הכנסת י' גולדברג מציע:

15,539.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

15,000.

משרד הבריאות והסעיפים הצמודים לו

לסעיף 24 — משרד הבריאות:

הצעת הוועדה: 712,789.

חברי הכנסת ש' ארכלי-אלמוזלינו, נ' ארד, י' גולדברג, א' גור וע' פרץ מציעים:

סעיף 1931 — מוקדי מד"א לתורנויות לילה בעיירות פיתוח: 2,000 במקום 0.

חברות הכנסת ש' ארכלי-אלמוזלינו ונ' ארד מציעות:

א. אחרי סעיף 1930 יבוא: 1930 א סיוע למד"א: 5,000.

ב. סעיף 10 — שירותי טיפול במחלות ממושכות: 142,963 במקום 132,963.

ג. סעיף 1970 — תמיכה בקופת-חולים כללית: 50,000 במקום 0.

חבר הכנסת א' גור מציע:

א. אחרי סעיף 1930 יבוא 1930 א סיוע למד"א: 5,000.

ב. סעיף 1382 — חטיבת גריאטרית סיעודית: 2,500 במקום 1,419.

ג. סעיף 1364 — מרכז גמילה מסמים — י"ס: 650 במקום 522.

חבר הכנסת פ' גורפר מציע:

להפחית 1 ש"ח.

חבר הכנסת י' שמאי מציע:

סעיף 19 — העברות למוסדות רפואיים ציבוריים: להפחית 1 ש"ח.

חבר הכנסת א' ורדיגר מציע:

להפחית 1 ש"ח.

חבר הכנסת מ' פרוש מציע:

להפחית 1 ש"ח.

חבר הכנסת ג' שפט מציע:

להפחית 1 ש"ח.

חבר הכנסת י' גולדברג מציע:

א. סעיף 0711 — בית-חולים ע"ש זיו — צפת: 1,000 במקום 0.

ב. סעיף 0712 — חדר מיון בקריית-שמונה: 250 במקום 0.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 0105 — אמרכלות: 12,000 במקום 12,718.

ב. סעיף 0403 — הכשרת כוח-אדם סיעודי: 4,500 במקום 4,485.

ג. סעיף 1026 — מרכז גריאטרי נתניה: 9,600 במקום 9,578.

ד. סעיף 1306 — בית-החולים לחולי נפש מזרע: 19,100 במקום 19,072.

ה. סעיף 1337 — מרכז גמילה מסמים ליד מרכז קהילתי כי"פ: 1,200 במקום 1,085.

ו. סעיף 1364 — מרכז גמילה מסמים. י"ס: 600 במקום 522.

ז. סעיף 1382 — חטיבת גריאטרית סיעודית: 1,500 במקום 1,419.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

א. 2,000,000.

ב. סעיף 1382 — חטיבת גריאטרית סיעודית (60 מיטות): 2,000 במקום 1,419.

ג. סעיף 1901 — רורבה לתמיכה בקופת-חולים: 100,000 במקום 0.

ד. סעיף 1920 — תמיכות בבתי-חולים ציבוריים: 20,000 במקום 1,383.

ה. סעיף 32 — רורבה לתקני אחיות: 1,000 במקום 0.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

א. סעיף 0105 — אמרכלות: 11,218 במקום 12,718 ולהעביר 1,500.

לסעיף 0103 — מחשוב ועיבוד נתונים.

ב. סעיף 1091 — רורבה לתמיכה בקופת-חולים: 115,000 במקום 0.

חברי סיעת ר"צ מציעים:

א. סעיף 01 — תחום פעולה כללי: 36,872 במקום 41,872.

ב. אחרי סעיף 34 יבוא 35 — הקמת רשות בתי-חולים הממשלתיים: 5,000.

לסעיף 67 — בריאות:

הצעת הוועדה: 35,361.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

100,000.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס, י' צבן וש' ארכלי-אלמוזלינו מציעים:

א. סעיף 1085 — מרכזים גריאטרים: 700 במקום 610.

ב. אחרי סעיף 1085 יבוא: 1086 תוספת 600 מיטות סיעודיות: 1,500.

חבר הכנסת ג' שפט מציע:
 א. להוסיף 1 ש"ח.
 ב. סעיף 05 — המינהל לבנייה כפרית ויישובים חדשים: להוסיף 1 ש"ח.
 לסעיף 43 — אגף המדידות:
 הצעת הוועדה: 9,545.
 לסעיף 70 — שיכון:
 הצעת הוועדה: 832,940.
 חברי הכנסת ש' ארבליי-אלמוזלינו וא' דיין מציעים:
 א. סעיף 2522 — שיקום שכונות: 44,526 במקום 29,526.
 ב. אחרי סעיף 0703 יבוא 0704: השלמת משכנתאות לזוגות צעירים ששירתו בצה"ל: 100,000.
 חבר הכנסת י' שמאי מציע:
 סעיף 45 — פעולות ארציות: 334,701 במקום 134,701.
 חבר הכנסת י' גולדברג מציע:
 סעיף 3525 — בנייה ופיתוח במושבים ויישובים קטנים: 3,160 במקום 2,160.
 חבר הכנסת ג' שפט מציע:
 א. סעיף 0101 — הלוואות לזוגות צעירים וחסרי דירה אחרים: להוסיף 1 ש"ח.
 ב. סעיף 35 — בנייה כפרית: 60,209 במקום 50,209.
 חבר הכנסת א' גור מציע:
 סעיף 0101 — הלוואות לזוגות צעירים ולחסרי דור אחרים: 100,000 במקום 80,056.
 חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
 א. 2,000,000.
 ב. סעיף 01 — סיוע לחסרי דור: 700,000 במקום 205,456.
 ג. סעיף 2522 — שיקום שכונות: 40,000 במקום 29,526.
 חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס, וי' צבן מציעים:
 א. סעיף 0101 — הלוואות לזוגות צעירים ולחסרי דור אחרים: 90,000 במקום 80,056.
 ב. עיף 0201 — הלוואות להטבת תנאי דור במגזר העירוני: 53,700 במקום 53,580.
 ג. סעיף 0205 — הלוואות באזורי פתוח: 34,000 במקום 33,060.
 ד. סעיף 2522 — שיקום שכונות: 30,000 במקום 29,526.
 לסעיף 80 — כבישים:
 הצעת הוועדה: 77,000.
 חברי הכנסת ש' ארבליי-אלמוזלינו, א' גור וא' דיין מציעים:
 אחרי סעיף 0104 יבוא:

ג. סעיף 1840 — רורבה: 1,200 במקום 1,340.
 ד. סעיף 1950 — קרן לזקן — אש"ל: 500 במקום 440.
 משרד הבינוי והשיכון והסעיפים הצמודים לו
 לסעיף 29 — משרד הבינוי והשיכון:
 הצעת הוועדה: 130,431.
 חברי הכנסת ש' ארבליי-אלמוזלינו וש' שטרית מציעים:
 150,431.
 חבר הכנסת פ' גרופר מציע:
 להוסיף 1 ש"ח.
 חבר הכנסת א' ורדיגר מציע:
 להוסיף 1 ש"ח.
 חבר הכנסת מ' פרוש מציע:
 להוסיף 1 ש"ח.
 חברי סיעת ר"צ מציעים:
 א. סעיף 01 — הנהלה ושירותי מטה: 41,980 במקום 51,980.
 ב. סעיף 13 — כבישים: 10,000 במקום 0.
 ג. סעיף 07 — סובסידיה לדור: 100,000 במקום 0.
 חבר הכנסת י' גולדברג מציע:
 אחרי סעיף 0703 יבוא 0704: השלמת משכנתאות לזוגות צעירים: 110,000.
 חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
 א. 150,000.
 ב. סעיף 0703 — סובסידיה לשכר דירה: 10,000 במקום 0.
 ג. אחרי סעיף 1305 — אחזקת כבישים יבוא: 1306 — כבישים בגליל ובנגב ליישובים מרוחקים, כולל כפרים ערביים 50,000.
 חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
 א. סעיף 0102 — עובדי הנהלה ושירותי מטה: 10,500 במקום 10,520.
 ב. סעיף 0112 — מחקרים וסקרים: 4,900 במקום 5,000.
 ג. סעיף 0113 — אמרכלות: 14,900 במקום 14,940.
 ד. סעיף 0139 — שיקום שכונות חברתי: 2,000 במקום 1,920.
 ה. סעיף 0305 — הפעלת תכנון ופיקוח: 850 במקום 910.
 ו. סעיף 0312 — רורבה: 1,900 במקום 2,000.
 ז. סעיף 0505 — אמרכלות: 1,200 במקום 1,250.
 ח. סעיף 1705 — אחזקת כבישים: 55,900 במקום 55,860.

0105 — כביש כפר-סילבר — כפר-ורבורג:	חבר-הכנסת פ' גרופר מציע:
10,000.	להוסיף 1 ש"ח.
חברי הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו וע' פרץ מציעים:	חבר הכנסת א' ורדיגר מציע:
סעיף 0104 — כבישים בדרום ובנגב: 20,000 במקום 2,280.	למחוק את הסכום.
חבר הכנסת י' שמאי מציע:	חבר הכנסת מ' פרוש מציע:
147,000.	להוסיף 1 ש"ח.
חברי הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו וי' גולדברג מציעים:	חברי סיעת ר"צ מציעים:
סעיף 0103 — כבישים בגליל ובגולן: 70,281 במקום 20,281.	א. סעיף 0101 — שכר: 5,696 במקום 4,196.
חבר הכנסת ג' שפט מציע:	ב. סעיף 02 — שירותי קליטה: 125,114 במקום 123,614.
אחרי סעיף 0104 יבוא:	ג. סעיף 0220 — סיוע לתעסוקת עולים: 70,513 במקום 55,513.
0105 — כביש כפר-סילבר — כפר-ורבורג:	ד. סעיף 0216 — שירותי בריאות לעולים: 20,310 במקום 15,310.
10,000.	חבר הכנסת ג' שפט מציע:
לסעיף 90 — מפעלי שיכון:	להוסיף 1 ש"ח.
הצעת הוועדה: 295,040.	חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
חבר הכנסת ג' שפט מציע:	230,000.
סעיף 3511 — פעולות בנייה ופיתוח ביישובים חדשים:	חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
21,470 במקום 11,470.	א. סעיף 0112 — אמרכלות: 6,286 במקום 8,286.
חבר הכנסת מ' נפאע מציע:	ב. סעיף 0213 — סיוע ראשוני: 8,905 במקום 8,405.
סעיף 4550 — פעולות פיתוח ותשתית בריכוזי בדואים:	ג. סעיף 0214 — סיוע מיוחד: 5,791 במקום 5,291.
10,000 במקום 4,186.	ד. סעיף 0216 — שירותי בריאות לעולים: 15,810 במקום 15,310.
חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס, וי' צבן מציעים:	ה. סעיף 0217 — שירותים לעולים קשישים: 9,767 במקום 9,267.
א. סעיף 3525 — בנייה ופיתוח במושבים וביישובים קטנים: 2,300 במקום 2,160.	משרד החקלאות והסעיפים הצמודים לו
ב. סעיף 3535 — תשתית לשכונות חדשות ביישובים דרוזיים וצ'רקסיים: 2,000 במקום 1,552.	לסעיף 33 — משרד החקלאות:
המשרד לקליטת העלייה	הצעת הוועדה: 1,893,930.
לסעיף 30 — המשרד לקליטת העלייה:	חבר הכנסת פ' גרופר מציע:
הצעת הוועדה: 287,225.	להוסיף 1 ש"ח.
חברות הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו ונ' ארד מציעות:	חבר הכנסת ד' תיכון מציע:
סעיף 0612 — סיוע למדענים: 30,240 במקום 15,120.	א. סעיף 0104 — נכסים, בינוי ומשק: 6,520 במקום 7,620.
חבר הכנסת א' גור מציע:	ב. סעיף 0108 — סחר חוץ: 1,000 במקום 980.
א. סעיף 0216 — שירותי בריאות לעולים: 21,310 במקום 15,310.	ג. סעיף 0111 — פרויקטים במו"פ בהכוונת המדען הראשי: 280 במקום 140.
ב. סעיף 0220 — סיוע בתעסוקת עולים במסגרות הסבה והכשרה: 75,000 במקום 55,513.	ד. סעיף 04 — מינהל המחקר החקלאי: 49,110 במקום 47,110.
ג. סעיף 0612 — סיוע למדענים: 30,000 במקום 15,120.	ה. להעביר 21,000 לסעיף 0505 — סיוע למושבים: החלטות ועדת-רביד.
חברי הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו וש' שטרית מציעים:	לסעיף 2205 — מוסדות לימוד תורה.
302,500.	
חבר הכנסת מ' קליינר מציע:	
5,282,500.	

כ. סעיף 0224 — אזור באר-שבע: 750 במקום 670.
 כא. סעיף 0301 — שירותים מרכזיים: 13,000 במקום 12,270.

כב. סעיף 0303 — אמרכלות: 6,000 במקום 6,130.
 כג. סעיף 0304 — שירות שדה למים: 1,700 במקום 1,570.

כד. סעיף 0401 — שירותים מרכזיים: 4,800 במקום 4,765.

כה. סעיף 0410 — המכון להגנת הצומח: 4,700 במקום 4,470.

כו. סעיף 0411 — המכון למטעים: 3,200 במקום 2,900.

כז. סעיף 0412 — המכון לגידולי שדה: 6,200 במקום 5,980.

כח. סעיף 0413 — המכון לקרקע ומים: 3,200 במקום 3,080.

כט. סעיף 0414 — המכון לחקר בעלי-חיים: 3,000 במקום 2,970.

ל. סעיף 0416 — המכון להנדסה חקלאית: 2,600 במקום 2,450.

לא. סעיף 0417 — חוות חקלאיות למחקר: 6,500 במקום 6,210.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

א. 2,200,000.

ב. סעיף 0505 — סיוע למושבים — החלטות ועדת-רביד: 500,000 במקום 321,520.

ג. סעיף 0506 — סיוע למגזר החקלאי: 1,500,000 במקום 1,440,400.

לסעיף 72 — חקלאות:

הצעת הוועדה: 186,040.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

א. להעביר מסעיף 18 — עתודה להתייכרות: לסעיף 0213 — התיישבות צעירה.

ב. סעיף 0120 — מענקים למחיקת חובות לפי ועדת-רביד: להוסיף 1 ש"ח.

חבר הכנסת ג' שפט מציע:

סעיף 01 — התיישבות חדשה: 116,110 במקום 106,110.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

א. 20,000.

ב. למחוק סעיפים: 0103 — רמת-הגולן.

0105 — כקעת-הירדן.

0107 — יהודה ושומרון גוש-עציון.

0116 — גוש-קטיף ומורדות הרי-חברון.

ו. להעביר 440,000 מסעיף 0506 — סיוע למגזר החקלאי לפיתוח התעשייה והתיירות.

חברי-סיעת ר"צ מציעים:

סעיף 04 — מינהל המחקר החקלאי: 47,610 במקום 47,110.

חבר הכנסת י' גולדברג מציע:

סעיף 0217 — פעולות לחקלאים — מחוז צפת וגולן במקום 1,475.

חבר ג' שפט מציע:

א. להוסיף 1 ש"ח.

ב. אחרי סעיף 0509 יבוא:

0510 — החטיבה להתיישבות: 30,000.

חבר הכנסת מ' פרוש מציע:

להפחית 1 ש"ח.

חברי הכנסת ח' אורון, ח'. פארוס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 0101 — שירותים מרכזיים: 3,850 במקום 3,745.

ב. סעיף 0102 — סיוע וקשרי חוץ: 1,200 במקום 1,005.

ג. סעיף 0103 — ניתוח מערכות ועיבוד נתונים: 990 במקום 920.

ד. סעיף 0105 — אמרכלות: 4,300 במקום 4,400.

ה. סעיף 0106 — תכנון: 1,600 במקום 1,375.

ו. סעיף 0107 — פיתוח חקלאי: 780 במקום 700.

ז. סעיף 0108 — סחר חוץ: 1,100 במקום 980.

ח. סעיף 0110 — פעולות מקצועיות: 2,300 במקום 2,060.

ט. סעיף 0201 — הגנת הצומח: 3,900 במקום 3,240.

י. סעיף 0204 — השירותים הווטרינריים והמכון הווטרינרי: 1,000 במקום 9,665.

יא. סעיף 0213 — דיג: 1,300 במקום 1,200.

יב. סעיף 0214 — נציבות המים: 6,200 במקום 6,080.

יג. סעיף 0215 — שימור הקרקע: 1,600 במקום 1,210.

יד. סעיף 0216 — מחוז בית-שאן: 450 במקום 330.

טו. סעיף 0217 — מחוז צפת-גולן: 600 במקום 475.

טז. סעיף 0218 — מחוז עפולה: 420 במקום 390.

יז. סעיף 0219 — אזור נצרת: 400 במקום 370.

יח. סעיף 0220 — מחוז גליל מערבי (עכו): 500 במקום 340.

יט. סעיף 0221 — מחוז חדרה: 700 במקום 600.

- ד. סעיף 0322 — פינויים יזומים: 16,000 במקום 16,435.
- ה. סעיף 0323 — פינויים שוטפים: 24,000 במקום 24,825.
- ו. סעיף 0324 — קידום פינויים: 1,200 במקום 1,245.
- ז. סעיף 0401 — הפקעות יזומות: 1,300 במקום 1,556.
- ח. סעיף 0402 — פיצויים בעד הפקעות קודמות: 3,000 במקום 2,664.

משרד האנרגיה והתשתית והסעיפים הצמודים לו

- לסעיף 34 — משרד האנרגיה והתשתית:
הצעת הוועדה: 15,694.
- חבר הכנסת פ' גרופר מציע:
להפחית 1 ש"ח.
- חבר הכנסת ד' תיכון מציע:
סעיף 1510 — הוצאות משק הדלק: 357,770 במקום 327,770.
- חבר הכנסת מ' פרוש מציע:
להוסיף 1 ש"ח.
- חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
500,000.
- חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
סעיף 0102 — אמרכלות: 1,987 במקום 2,487.
- לסעיף 75 — פיתוח מקורות האנרגיה:
הצעת הוועדה: 46,963.
- חבר הכנסת ד' תיכון מציע:
- א. סעיף 01 — פיתוח מערכת החשמל: 3,800 במקום 13,800.
- ב. סעיף 0121 — הלוואות ומענקים לפיתוח רשת החשמל: 45 במקום 1,145.
- ג. למחוק סעיף 0120 — תחנות כוח גרעיניות.
- חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
80,000.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

- א. סעיף 02 — מערך חיפוש הנפט: 12,680 במקום 12,180.
- ב. סעיף 0502 — מחקרים אחרים באנרגיית השמש: 2,283 במקום 1,783.
- ג. סעיף 0701 — מיכון נתוני משק האנרגיה: 680 במקום 690.
- ד. סעיף 1001 — מחקרים וסקרים: 1,668 במקום 1,658.

0118 — פעולות מרכזיות.

- ג. סעיף 0403 — השקעות במגזר המיעוטים: 40,000 במקום 1,140.
- חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס, וי' צבן מציעים:
- א. סעיף 0203 — ענפי יצוא: 50,000 במקום 44,580.
- ב. סעיף 0401 — ניקוז אזורי: 3,000 במקום 2,300.
- ג. סעיף 0402 — רשות שמורות הטבע: 4,000 במקום 3,480.
- ד. סעיף 0403 — השקעות במגזר המיעוטים: 1300 במקום 1,140.
- ה. סעיף 0405 — דיג: 1,200 במקום 1,120.
- לסעיף 73 — מפעלי מים:
הצעת הוועדה: 84,281.
- חברת הכנסת ע' סולודר מציעה:

להעביר 5,500 מסעיף 14 — רורכה ופעולות מיוחדות לסעיפים הבאים:

- 16 — תכנון כללי: 450.
- 17 — מפעל אשכול 8: 450.
- 18 — רשות ניקוז (מניעת זיהום וטיפול משפטי): 400.
- 19 — התפלה בסבחה: 2,400.
- 20 — גבול הצפון — תגבור אספקת מים לימי שיא למטעי קו העימות: 1,800.
- חברי הכנסת ח' אורון, מ' פארס וי' צבן מציעים:
- א. סעיף 0502 — פעולה להגברת המטר: 250 במקום 243.
- ב. סעיף 0603 — בריכת אילת: 1,600 במקום 1,501.
- ג. סעיף 0702 — חידושים ושיפורים: 3,200 במקום 3,063.
- ד. סעיף 0703 — מניעת זיהום: 420 במקום 399.
- ה. סעיף 0705 — מחקרים: 1,500 במקום 1,424.

לסעיף 98 — מינהל מקרקעי ישראל:

הצעת הוועדה: 391,000.

חברי סיעת ר"צ מציעים:

להפחית 100 ש"ח.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

- א. סעיף 0106 — מידע ושליטה: 1,710 במקום 1,709.
- ב. סעיף 0109 — אמרכלות: 3,000 במקום 3,064.
- ג. סעיף 0201 — הוצאות כלליות: 3,500 במקום 3,755.

משרד התעשייה והמסחר והסעיפים הצמודים לו

לסעיף 36 — משרד התעשייה והמסחר:

הצעת הוועדה: 47,521.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

א. סעיף 03 — עידוד יצוא תעשייתי: 5,261 במקום 4,761.

ב. למחוק סעיף 0506 — איגוד למחקר גומי.

ג. למחוק סעיף 0515 — מכון לפלסטיקה.

ד. סעיף 0520 — מכון הסיבים: 1,053 במקום 1,253.

ה. סעיף 06 — סחר ממשלתי: 3,115 במקום 3,615.

ו. סעיף 07 — תמיכה באזורי פיתוח: 2,821 במקום 2,321.

חבר הכנסת י' גולדברג מציע:

סעיף 07 — תמיכה מארגוני פיתוח: 9,221 במקום 2,321.

חבר הכנסת מ' פרוש מציע:

להוסיף 1 ש"ח.

חבר הכנסת ג' שפט מציע:

להוסיף 1 ש"ח.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

א. 80,000.

ב. סעיף 0702 — תמיכה בשכר דירה למבני תעשייה באזורי פיתוח: 10,000 במקום 2,052.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 01 — שירותים מרכזיים: 16,570 במקום 16,572.

ב. סעיף 0104 — אמרכלות: 9,600 במקום 9,605.

ג. סעיף 0107 — פעולות לשכת השר: 760 במקום 772.

ד. סעיף 0220 — עידוד הסרט הישראלי: 400 במקום 356.

ה. סעיף 0225 — המעבדה לפיסיקה: 1,169 במקום 1,168.

ו. סעיף 0305 — פעולות מיוחדות לקידום יצוא: 2,270 במקום 2,266.

ז. סעיף 04 — עידוד סחר-פנים ושירותים לצרכן: 850 במקום 844.

ח. סעיף 05 — עידוד למחקר תעשייתי: 3,820 במקום 3,810.

ט. סעיף 0501 — שירותים מרכזיים: 892 במקום 893.

י. סעיף 07 — עידוד למחקר תעשייתי: 3,820 במקום 3,810.

יא. סעיף 0702 — תמיכה בשכר דירה למבני תעשייה באזורי פיתוח: 2,054 במקום 2,052.

יב. סעיף 0707 — מועצת הנגב: 15 במקום 11.

לסעיף 38 — פיתוח שווקים ליצוא:

הצעת הוועדה: 1,197,112.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

סעיף 0108 — ביטוח משנה עבור ביטוח שער: 1,194,800 במקום 1,094,800.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

א. 1,300,000.

ב. למחוק סעיף 0125 — הסכם אזור סחר חופשי עם ארצות-הברית.

חבר הכנסת ש' שטרית מציע:

אחר סעיף 38 יבוא 38א: היערכות לקראת 1992: 40,000.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 04 — פעולות שונות לפיתוח שווקים ליצוא: 17,052 במקום 17,050.

ב. סעיף 01 — פיתוח שווקים ליצוא תעשייתי: 1,117,740 במקום 1,117,708.

ג. סעיף 0119 — פעולות לעידוד היצוא: 2,420 במקום 2,411.

ד. סעיף 0401 — פיתוח שווקים ליצוא ידע: 110 במקום 100.

לסעיף 76 — פיתוח התעשייה:

הצעת הוועדה: 844,165.

חברי הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו וע' פרץ מציעים:

סעיף 0109 — פיתוח אזורי תעשייה חדשים באזורי פיתוח: 36,000 במקום 27,590.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

א. סעיף 0104 — מענקים למפעלי תעשייה: 20,000 במקום 15,000.

ב. סעיף 0109 — פיתוח אזורי תעשייה חדשים באזורי פיתוח: 32,590 במקום 27,590.

ג. למחוק סעיף 0110 — פיתוח תשתית בירושלים.

ד. סעיף 0117 — עידוד הסרט: 2,470 במקום 1,970.

ה. סעיף 0201 — קרן למחקר ופיתוח תעשייתי: 227,055 במקום 217,055.

חבר הכנסת י' גולדברג מציע:

סעיף 0109 — פיתוח אזורי תעשייה חדשים מאזורי פיתוח: 40,590 במקום 27,590.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

א. 800,000.

- ד. סעיף 0202 — שירותי תיירות בארץ: 1,612 במקום 1,600.
- ה. סעיף 0203 — אירועי תיירות בישראל: 695 במקום 690.
- ו. סעיף 0206 — פעולות משותפות עם הענף: 386 במקום 379.
- ז. סעיף 0209 — פעולות להכשרת כוח-אדם: 178 במקום 168.
- ח. סעיף 0301 — תשומות כוח-אדם: 4,030 במקום 4,038.
- ט. סעיף 0306 — לשכות צפון-אמריקה: 3,900 במקום 3,787.
- י. סעיף 0307 — לשכות אירופה: 7,232 במקום 7,077.
- יא. סעיף 0308 — יבשות אחרות: 1,200 במקום 926.
- יב. סעיף 0401 — תשומות כוח-אדם: 450 במקום 440.
- יג. סעיף 0402 — פעולות תכנון וכלכלה: 400 במקום 383.
- יד. סעיף 7601 — רזרבה: 1,300 במקום 1,296.

חבר הכנסת י' גולדברג מציע:

- א. סעיף 0205 — עידוד תיירות-פנים: 500 במקום 0.
- ב. סעיף 0103 — פיתוח הנגב: 10,000 במקום 4,000.
- לסעיף 78 — תיירות:

הצעת הוועדה: 46,660.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

- סעיף 0201 — סיוע להקמת מפעלי תיירות: 32,040 במקום 27,040.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

- א. 50,000.
- ב. אחרי סעיף 04 יבוא:
- 05 — פיתוח אתרי תיירות במגזר הערבי: 2,000.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

- א. סעיף 0101 — פיתוח תשתית אזורית: 9,500 במקום 8,448.
- ב. סעיף 0103 — פיתוח הנגב: 4,200 במקום 4,000.
- ג. סעיף 0108 — שיפוץ לשכות תיירות: 200 במקום 224.
- ד. סעיף 0201 — סיוע להקמת מפעלי תיירות: 27,990 במקום 27,040.

משרד התחבורה והסעיפים הצמודים לו

לסעיף 40 — משרד התחבורה:

הצעת הוועדה: 36,673.

- ב. סעיף 0109 — פיתוח אזורי תעשייה חדשים באזורי פיתוח: 50,000 במקום 27,590.

- ג. אחרי סעיף 0121 — יבוא:

0122 פיתוח אזורי תעשייה במגזר הערבי: 50,000.

חבר הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

- א. סעיף 01 — פיתוח התעשייה: 617,040 במקום 615,040.
- ב. סעיף 02 — מחקר ופיתוח תעשייתי: 229,127 במקום 229,125.
- ג. סעיף 109 — פיתוח אזורי תעשייה חדשים באזורי פיתוח: 27,591 במקום 27,590.
- ד. סעיף 0117 — עידוד הסרט: 1,971 במקום 1,970.
- ה. סעיף 0201 — קרן למחקר ופיתוח תעשייתי: 21,057 במקום 217,055.

משרד התיירות והסעיפים הצמודים לו

לסעיף 37 — משרד התיירות:

הצעת הוועדה: 42,854.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

- א. סעיף 0205 — עידוד תיירות-פנים: 500 במקום 0.
- ב. סעיף 0304 — עידוד תיירות, כינוסים, צליינות נוער וסטודנטים: 742 במקום 242.
- ג. סעיף 0306 — לשכות צפון-אמריקה: 4,287 במקום 3,787.
- ד. סעיף 0307 — לשכות אירופה: 7,577 במקום 7,077.
- ה. סעיף 0308 — יבשות אחרות: 1,426 במקום 926.
- ו. סעיף 0311 — קרן לפעולות משותפות עם גורמי תיירות: 9,537 במקום 9,037.

חבר הכנסת י' ביבי מציע:

- א. סעיף 0205 — עידוד תיירות-פנים: להוסיף 1 ש"ח.
- ב. סעיף 0304 — עידוד תיירות, כינוסים, צליינות נוער וסטודנטים: להוסיף 1 ש"ח.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

- א. 50,000.
- ב. סעיף 0205 — עידוד תיירות-פנים: 1002 במקום 0.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

- א. סעיף 0101 — תשומות כוח-אדם: 2,000 במקום 1,949.
- ב. סעיף 0102 — שירותים מרכזיים אמרכלות: 3,947 במקום 3,956.
- ג. סעיף 0201 — תשומות כוח-אדם: 2,822 במקום 2,804.

ג. סעיף 1035 — תכנון ומחקרים בתחום התשתית:
1,530 במקום 1,526.

ד. סעיף 2506 — פיקוח תחבורה ציבורית: 572
במקום 570.

לסעיף 93 — רכבת ישראל

חבר הכנסת ש' שטרית מציע:

להוסיף 1 ש"ח.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

16,000 במקום 0.

לסעיף 95 — נמל יפו ונמל חדרה:

הצעת הוועדה: 6,333.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

א. סעיף 01 — הוצאות נמל יפו: להוסיף 1 ש"ח.

ב. סעיף 02 — הוצאות נמל חדרה: להפחית 1 ש"ח.

חבר הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

6,334.

משרד התקשורת והסעיפים הצמודים לו

לסעיף 39 — משרד התקשורת:

הצעת הוועדה: 12,150.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

א. סעיף 03 — פיקוח על הבזק: 1,000 במקום 764.

ב. סעיף 05 — צוות הקמת הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו: 15,519 במקום 519.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 0110 — שירותים מרכזיים: 3,000 במקום 2,831.

ב. סעיף 0111 — מינהל וארגון: 1,700 במקום 1,544.

ג. סעיף 0112 — כלכלה ותקציבים: 1,000 במקום 973.

ד. סעיף 0114 — מדען ראשי: 900 במקום 794.

לסעיף 81 — תקשורת:

הצעת הוועדה: 19,496.

חבר הכנסת ד' תיכון מציע:

א. סעיף 02 — השקעות הכבל התתיימי: להפחית 1 ש"ח.

ב. למחוק סעיף 0120 — ציוד שידור עבור רשות השידור.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס, וי' צבן מציעים:

א. סעיף 0101 — תקציב פיתוח הנדסה: 4,145 במקום 3,325.

ב. סעיף 0130 — מחשוב המשרד: 240 במקום 230.

חבר הכנסת פ' גרופר מציע:
להוסיף 1 ש"ח.

חבר הכנסת מ' פרוש מציע:
להפחית 1 ש"ח.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
א. 60,000.

ב. סעיף 1005 — שירותי תחבורה ציבורית: 2,000 במקום 708.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 0113 — מינהל הבטיחות: 600 במקום 558.

ב. סעיף 0159 — אמרכלות: 14,100 במקום 14,180.

ג. סעיף 10 — תחבורה יבשתית: 14,551 במקום 14,550.

ד. סעיף 1520 — מינהל הספנות: 4,357 במקום 4,356.

ה. סעיף 25 — שירות מטאורולוגי: 4,125 במקום 4,122.

ו. סעיף 2503 — מחקר ופיתוח: 143 במקום 142.

ז. סעיף 02507 — אקלים ואגרומטאורולוגיה: 740.5 במקום 740.

לסעיף 42 — תמיכות והחזרים לתחבורה:

הצעת הוועדה: 10,336.

חבר הכנסת ש' שטרית מציע:
7,336.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
25,000.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:

א. סעיף 2210 — תפעול מסוף טאבה: 1,321 במקום 1,320.

ב. סעיף 2503 — תמיכות והחזרים אחרים: 6,220 במקום 6,226.

לסעיף 79 — תחבורה:

הצעת הוועדה: 102,552.

חבר הכנסת מ' נפאע מציע:
א. 150,000.

ב. סעיף 1022 — השקעות בכבישים אדומים בלתי מחולק: 20,000 במקום 0.

חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס, י' צבן, וש' ארבלי-אלמוזלינו מציעים:

א. סעיף 1015 — תשתית בטיחות: 5,550 במקום 5,500.

ב. סעיף 1018 — פעולות בטיחות בדרכים: 1,320 במקום 1,313.

- ג. סעיף 0103 — פטימים: 117,780 במקום 87,780.
 ד. סעיף 0104 — לחם — 20%: 36,000 במקום 26,000.
 ה. סעיף 0106 — תמיכות בתחבורה הציבורית: 500,000 במקום 470,000.
 ו. סעיף 0206 — מחירים: להפחית 1 ש"ח.
 ז. סעיף 0208 — ביטוח נזקי טבע: 15,000 במקום 18,400.
 ח. סעיף 0217 — תמיכות ענפים: 37,356 במקום 43,356.
 ט. סעיף 0406 — רזרבה: 30,000 במקום 39,236.
 י. סעיף 0601 — קרן האיוון למחירי מים: 99,916 במקום 69,916.
 חבר הכנסת מ' נפאע מציע:

- א. 1,000,000.
 ב. סעיף 0210 — קרן לעידוד היצוא: 2,000 במקום 935.
 ג. למחוק סעיף 0606 — היאחזויות.
 ד. סעיף 0607 — מענקים לתעשייה ברשויות מקומיות: 3,000 במקום 1,500.
 חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
 א. סעיף 0213 — התיישבות צעירה: 150 במקום 108.
 ב. סעיף 0203 — ירקות: 2,300 במקום 2,286.
 ג. סעיף 0204 — פירות: 2,500 במקום 2,405.
 ד. סעיף 0206 — מחירים: 4,500 במקום 4,000.
 ה. סעיף 0207 — חיטה מקומית: 7,800 במקום 7,656.
 ו. סעיף 0213 — התיישבות צעירה: 115 במקום 108.
 ז. סעיף 0306 — מספוא: 2,300 במקום 2,280.
 ח. סעיף 0601 — קרן האיוון למחירי המים: 70,000 במקום 69,916.
 ט. סעיף 0602 — ירמוך: 1,460 במקום 1,472.
 י. סעיף 0604 — מחקר התפלת מים: 4,200 במקום 4,073.
 יא. סעיף 0608 — גשם מלאכותי: 2,900 במקום 2,758.

לסעיף 44 — סכסוד אשראי:

הצעת הוועדה: 553,470.

לסעיף 97 — חשבונות הסחר הממשלתיים:

הצעת הוועדה: 167,054.

חברת הכנסת ע' סולודר מציעה:

סעיף 1005 — בשר קפוא מלאי: 60,000 במקום 9,389.

- ג. סעיף 0610 — רזרבה לפיתוח: 6,000 במקום 5,943.
 לסעיף 96 — משרד התקשורת:
 הצעת הוועדה: 71,218.
 חבר הכנסת ד' חיכון מציע:
 סעיף 0330 — תשלומים לרשות הדואר בגין פעולות אשנב: להפחית 1 ש"ח.
 חברי הכנסת ח' אורון, ח' פארס וי' צבן מציעים:
 א. סעיף 0327 — תשלומי רכיבת לציבור: 4,200 במקום 4,100.
 ב. סעיף 0318 — שירותים מרכזיים: 485 במקום 476.
 ג. סעיף 1550 — רזרבה להתייקרות: 2,132 במקום 2,014.
 ד. סעיף 1614 — רכב: 174 במקום 157.

תמיכות במחירי מצרכי יסוד ובייצור החקלאי: סכסוד אשראי: חשבונות הסחר הממשלתיים

לסעיף 32 — תמיכות במחירי מצרכי יסוד ובייצור חקלאי: הצעת הוועדה: 899,748.

חבר הכנסת ג' גל מציע:

- א. סעיף 0102 — ביצים — 20%: 64,720 במקום 54,720.
 ב. סעיף 0103 — פטימים: 107,780 במקום 87,780.
 חברת הכנסת ע' סולודר מציעה:
 סעיף 0601 — קרן האיוון למחירי מים: 119,916 במקום 69,916.

חבר הכנסת ש' שטרית מציע:

- א. אחרי סעיף 0102 יבוא 0102: ביצים 20% — ביצוע חוק הגליל: 100,000.
 ב. אחרי סעיף 0103 יבוא 0103: פטימים — חוק הגליל: 20,000.

חבר הכנסת י' שמאי מציע:

- א. אחרי סעיף 0104 — יבוא: 0105 — תוספת תמיכה למוצרי מזון (חלב בקר, ביצים, פטימים, לחם) 10,000.
 ב. סעיף 0106 — תמיכה בתחבורה ציבורית: 450,000 במקום 430,000.

חבר הכנסת פ' גרופר מציע:

להוסיף 1 ש"ח.

חבר הכנסת ד' חיכון מציע:

- א. סעיף 0101 — חלב בקר — 3%: 69,900 במקום 39,990.
 ב. סעיף 0102 — ביצים — 20%: 84,720 במקום 54,720.

לסעיף 48 — רורבה לקליטת עלייה: הצעת הוועדה: 250,000.	חבר הכנסת ג' גל מציע:
חברי הכנסת א' גור ומ' קליינר מציעים: 3,200,000.	סעיף 1005 — בשר קפוא מלאי: 130,000 במקום 9,389.
חבר הכנסת ג' שפט מציע: להוסיף 1 ש"ח.	משרד הביטחון והסעיפים הצמודים לו: רורבות תוספת שלישית
לסעיף 49 — רורבה מיוחדת: הצעת הוועדה: 10,000.	לסעיף 15 — משרד הביטחון: הצעת הוועדה: 12,370,000.
לסעיף 50 — רורבה מיוחדת לנושאי בריאות ורווחה: הצעת הוועדה: 33,000.	חבר הכנסת ג' שפט מציע: להוסיף 1 ש"ח.
אחרי סעיף 50	חבר הכנסת ח' מרום מציע: 12,420,000.
חבר הכנסת מ' נפאע מציע:	חבר הכנסת מ' נפאע מציע: 2,500,000.
51 — רורבה להתייקרויות 50,000.	לסעיף 16 — הוצאות חירום אזהרות: הצעת הוועדה: 50,720.
אחרי סעיף 85	חבר הכנסת מ' נפאע מציע: למחוק את הסעיף.
חבר הכנסת מ' נפאע מציע:	לסעיף 17 — השתתפות בהוצאות המינהל האזרחי: הצעת הוועדה: 121,100.
86 — רורבה להוצאות פיתוח: 200,000.	חברי סיעת ר"צ מציעים: להפחית 100 ש"ח.
הערה: כל שינוי באחד הסעיפים משמעותו שינוי מקביל בסעיף 47 — רורבה כללית.	חבר הכנסת מ' נפאע מציע: למחוק את הסעיף.
חבר הכנסת א' בורג מציע:	לסעיף 47 — רורבה כללית: הצעת הוועדה: 1,669,867.
למחוק כספים ייחודיים מעל לסכום של 140 מליון ש"ח.	חבר הכנסת ש' שטרית מציע: 1,564,100.
הסתייגות נוספת למשרד החינוך	חבר הכנסת מ' נפאע מציע: למחוק את הסעיף.
חבר הכנסת ג' שפט מציע:	
אחרי סעיף 3618 יבוא:	
3619 — נוער התחיה: 180.	
הסתייגות נוספת לתקציב הביטחון	
חבר הכנסת ח' מרום מציע:	
תוספת 50 מיליון ש"ח (25 להתרעה ומודיעין, 25 למו"פ ביטחוני).	

טו. מסקנות ועדת הכלכלה בנושא גירעון במאזן המסחרי והיקף היצוא

בחודשים דצמבר 1989 וינואר 1990 היה הממוצע החודשי של הגירעון המסחרי — 217 מיליון דולר כ-3% גבוה לעומת ממוצע הגירעון באוקטובר ונובמבר 1989. גידול זה בגירעון המסחרי הוא תוצאה של ירידה ביצוא כ-2.3% שקוזה בחלקה בירידה של אחוז אחד ביבוא.

נציגי האוצר מסרו לוועדה, כי נעשו צעדים מרחיקים-לכת במטרה לעזור לתעשייה. מענקי מחקר ופיתוח הוגדלו כ-60% לתעשייה האזרחית, וכ-35% לתחום התעשייה הצבאית. באוצר יש מגמה לעידוד קרנות של השקעות הון, ולצורך זה הוקמה קרן של עזרה למפעלים באזורי מצוקה.

כמו כן נמסר על-ידי נציגי משרד האוצר, על-מנת לתת למשק אפשרויות צמיחה, לבצע שינויים מבניים ולסייע במעבר לתעשיות מתחכמות יותר. ננקטים באוצר צעדים שונים, בין היתר: עידוד התעשייה; פיתוח שממנו עוקר חלק מתוספת היוקר; הפחתת מס חברות; מענק השקעה, בעיקר לתעשיות

ביום י"ט באייר התשמ"ט, 25 במאי 1989, העבירה מליאת הכנסת לוועדת הכלכלה את ההצעה לסדר-היום של חברת הכנסת ש' ארבל-אלמוזלינו בנושא: גירעון במאזן המסחרי והיקף היצוא.

הוועדה דנה בנושא בארבע ישיבות, ובמהלכן שמעה את נציגי משרד האוצר, משרד המסחר והתעשייה, משרד הכלכלה והתכנון ונציגי בנק ישראל. וכן את נציגי התאחדות התעשיינים ונציגי המכון לפירון עבודה.

מהנתונים שנמסרו לוועדה התברר: הגירעון המסחרי גדל בחודשים האחרונים של 1989, המיתון ממשיך להעמיק, והיצוא ירד בשנה החולפת כ-3%.

מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שפורסמו ב-11 בפברואר 1990 עולה, כי בחודש ינואר 1990 הסתכם הגירעון בסחר הסחורות כ-267 מיליון דולר (1,153 מיליון דולר יבוא ו-886 מיליון דולר יצוא).

נציג המכון לפריון העבודה ציין, כי בשלוש השנים האחרונות עלו הוצאות העבודה ליחידת תוצר בכ-12%, ביחס לשנת 1985. ברבע הראשון של 1989 היתה ירידת שכר בשיעור של כ-5%. העלות ליחידת תוצר מקשה על הייצוא. כאשר יחידת התוצר עלולה בארץ יותר מאשר במדינות שאתן אנו מתחרים — לא ניתן לייצא.

לדעת נציג המכון לפריון העבודה, סך-כל התפוקה לעובד בארץ היא בין שניים-שלישים לחצי של התפוקה של מדינות מפותחות. לדעתם, על השכר להיות צמוד לפריון העבודה. יש לערב את העובדים בעבודה ובפריון. על הממשלה וגופים ציבוריים להתנות את הרכישה ממפעלים ישראליים, רק אם מפעל יבטיח העלאת הפריון אצלו.

סמנכ"ל לסחר חוץ במשרד התעשייה והמסחר מסר לוועדה, כי נעשים מאמצים רציניים לעודד ייצוא ולמשוך השקעות לארץ. כשליש מהיצוא הולך לשוק המשותף, לקהילייה האירופית, כמעט שליש מהיצוא לארצות-הברית, והשליש האחרון — ליתר המדינות בעולם. בשלוש השנים האחרונות ניתנה עדיפות לעידוד הייצוא למזרח הרחוק, דרום-מזרח אסיה. הייצוא למזרח הרחוק, שהיה מורכב בעיקר מיהלומים, הסתכם ב-1986 בכ-725 מיליון דולר, וב-1988 הסתכם במיליארד וחצי דולר.

הוא המליץ, כי ייעשה שינוי הדרגתי במכנה התעשייה, יצומצם הייצור בענפים מסוימים, כגון: טקסטיל, הלכשה ומוזן, שבהם כושר התחרות והאפשרויות שלנו להתמודדות נמוכים.

נציג משרד התעשייה והמסחר מסר, כי ב-1 בינואר 1990, עם ביטול המכס על יבוא מהשוק המשותף, הופחתו המכסים ממדינות אחרות, על מוצרים לא רגישים. על כל המוצרים הופחתו המכסים הפחתות משמעותיות, וב-1 במאי 1989 היתה סדרה של ביטול מכסים לחומרי גלם, היכן שאין ייצור מקומי, ובתחומים נוספים. המגמה במשרד היא להוריד עוד יותר את המכסים ואת מסי הקנייה בתחומים מסוימים ולסחורות חשובות (מחשבים למשל). נמשכים הדיונים עם משרד האוצר במישור התקציבי, ליצירת מקורות הכנסה אלטרנטיביים. לדעת נציג משרד המסחר והתעשייה, המגמות בייצוא מראיות מאוד ונוכחות מבעיות שער החליפין. ב-1988 לא ניצל המשק הישראלי את ההתפתחות שהיתה בסחר העולמי כתחום התעשייתי: המסחר העולמי גדל ב-10.5% כמותית בעוד הייצוא התעשייתי הישראלי גדל כמותית ב-3%. זאת בניגוד לשנים קודמות, שבהן גדל הייצוא הישראלי מעבר לגידול החסר — פי אחד וחצי ופי שניים.

לדעת נציג התעשייה והמסחר, יש לשפר את רמת התעשייה בתחום השיווקי. יש צורך במדיניות מקרו-כלכלית ארוכת-טווח. יש להציב יעדים מוגדרים גם כתחום שער החליפין, כתחום הריבית בתחום השכר וגם כתחום האינפלציה.

נציג התאחדות התעשיינים מסר לוועדה, כי בשנתיים האחרונות חלה שחיקה בכושר התחרות של התעשייה וירידה בפעילות התעשייתית. ב-1988 היתה ירידה של כ-3% בתפוקה התעשייתית, וב-1989 — ירידה בשיעור דומה. חלה שחיקה משמעותית ברווחיות הייצוא. בטקסטיל ובמוזן חלה בשנת 1989 ירידה ממשית בייצוא. עיקר הגידול בייצוא התעשייתי היה של התעשייה המתחכמת, תעשיית האלקטרוניקה והמתכת. לדעתם, שכר המינימום גבוה מדי ומעיק על עלות העבודה. השכר הריאלי עלה הרבה יותר מהפריון בעבודה, וכך פחתה התחרותיות של המשק וגרמה האטת הייצוא.

מתחכמות המיעודות ליצוא שיינתן גם במרכז הארץ, ואמור לתת פתרון חלקי גם לנושא האבטלה: הגדלת שיעורי מחקר ופיתוח; עידוד קרנות הון סיכון; הורדת הריבית במשק; קרן סיוע למפעלים.

היועץ הכלכלי במשרד האוצר אמר לוועדה, כי פתיחת המשק לסחר בין-לאומי היא תנאי הכרחי לצמיחה סבירה של המשק. לא ניתן לנתק את מדיניות הייבוא ממדיניות הייצוא. לדעת האוצר, שיטת ההגנה על התוצרת הנהוגה היום במשרד המסחר והתעשייה לקויה, ההגנה היא דיפרנציאלית, ואין מדיניות סחר פתוחה שהיא התנאי הכרחי לצמיחה של המשק. כן מסר, כי מראשית שנת 1989 קיבלו היצואנים היתר להשיג את המימון הנוח ביותר גם מבנקים מחוץ-לארץ. כמו כן נעשה רפורמה במכנה הריבית לקרנות של האשראי. כיום יכולים היצואנים להשיג אשראי במסגרת קרנות אלה בתנאים טובים יותר מבחינת עלות המימון מאשר מלפני שנה ושנתיים.

משרד האוצר רואה כי עד לשנת 1990: הורדה פרמנטית של קצב האינפלציה; עד לרמת אינפלציה שאינה חורגת בהרבה ממה שמקובל בעולם המערבי, יציבות במשק, הסרת הפיקוח על מטבע חוץ, והקטנת המעורבות הממשלתית במשק על-ידי גירעון מינימלי בתקציב, כך שההוצאה הציבורית יחסית לתוצר לא תגדל יותר מדי, ושהממשלה תצמצם שיכופים מכניים הקיימים במשק ובאמצעותם היא שולטת בצווים או הנחיות.

נציג בנק ישראל מסר לוועדה, כי הקפאת השער כחלק מהמדיניות הכלכלית היא אמצעי מרכזי להכטחת איוון בתקציב המיועד להביא להורדת האינפלציה. אולם האינפלציה אצלנו היום עדיין יותר גבוהה מאשר בארצות אחרות.

נציג בנק ישראל הזהיר מהגדלת ההקצאות התקציביות לצורך עידוד הפעילות במשק. הגדלת ההקצאות יכולה לבוא על-ידי מסים — וישראל כבר עומדת בראש "הליגה" העולמית בשיעור מסים גבוה, דבר המחליש את החמריצים האפשריים לעבודה. כמו כן הזהיר מהנפקת איגרות-חוב, שתגרסם להעלאת הריבית להשקעות. ומהדפסת כסף שעלולה לחדש את האינפלציה הגבוהה. לכן, יש להקטין את עלות השכר ליחידת תפוקה ואפשר להקטין תשלומים של המעביד (לביטוח לאומי, מס מעסיקים וכו').

לדעת נציג בנק ישראל, יש עליית שכר מעבר לגידול בתפוקה. הוא מסר שאחרי הפיחות ב-1988 הגענו בשכר ליחידת תפוקה לרמה יותר גבוהה. מאז יש ירידה הדרגתית ורופה, שהיא תוצאה של הפיחותים שהיו, של עליות שכר מתונות יותר מאשר בשנים קודמות, ובחלק מהתעשיות התפוקה עלתה.

בשנת 1989 ננקטו כמה צעדים: שינוי בשער החליפין; אחרי שחיקה גדולה במהלך 1988 היתה ירידה גדולה בשיעורי הריבית לסוגיה השונים; היה קיצוץ בסובסידיות; היה הסדר חדש של חוספת יוקר, שהשפיע גם על התפתחות השכר, ונעשו צעדים רפורמה בשוק ההון ובשוקי המט"ח, מתוך כוונה להביא לשיפור של הרווחיות בסקטור העסקי.

נציג בנק ישראל מסר, שהירידה בייצוא הכולל בשנת 1988 בכ-3% נבעה מגורמים חיצוניים, כגון האינפיאדה, שפגעה גם במכירות וגם בחיירות; היו פגעי טבע שפגעו בשנה שעברה בייצוא החקלאי, והיו בעיות מיוחדות בענף היהלומים. במסגרת המדיניות של הממשלה לצמצום הגירעון, היתה ירידה דרסטית ברמת הקניות של הממשלה מסקטורים רחבים. בסוף שנת 1989 חל שיפור ניכר לעומת השנה הקודמת, שיפור במאזן התשלומים ושיפור בייצוא.

לחזק את חוקי הסחר (חוקים נגד היצף, נגד יבוא מסובסד וכיוצ"ב), המאפשרים הגנה על הייצור המקומי מפני ייבוא בלתי הוגן ממדינות שאין לישראל הסכמי סחר עמן.

הוועדה ממליצה על צמצום הדרגתי וזהיר של ההגנה על תוצרת הארץ. כמו כן, יש להדק את פיקוח המכס בכל הקשור לחוקיות הייבוא (ארץ מקור, עמידה בתקן, סימון טובין וכד') כפי שמקובל בארצות מפותחות בעולם.

הוועדה ממליצה בפני משרדי התעשייה והמסחר והאוצר להגדיל את הסיוע ליצרנים בתחום השיווקי: עליידי הרחבת הסיוע להשתתפות בתערוכות וכירידים, לרכות פיתוח אמצעים חדשים להפצת המידע על תוצרת ישראל (וידאו, דיסקים וכו'). הגברת הסיוע בחקר שווקים, השתתפות במכרזים; ייעוץ שווקי וחיוק משמעותי וייעול פעילות הנספחים המסחריים בחוץ-לארץ.

כמו כן ממליצה הוועדה להגדיל את תקציב הקרן לקידום השיווק. החזרת הסיוע ליצואנים המייצאים יותר מ-10 מיליון דולר בשנה והרחבת יעדי הקרן, כגון ייעוץ שיווקי ליצואנים קטנים ובינוניים, התאמת המוצר לרשימות תקן בחוץ-לארץ וכו'.

הוועדה בדעה, כי יש לקבוע קרן לפרויקטים מיוחדים, בעלי סיכון וסיכוי גבוהים, שבהם דרוש מאמץ מיוחד לפריצה בשווקי חוץ.

הוועדה סבורה, כי הגדלת היצוא מותנית במידה רבה בריסון האינפלציה וביציבות כמשק. על הממשלה לנקוט פעולות מהירות ככל האפשר להורדת רמת האינפלציה כמשק לרמה חרספרתית.

הוועדה ממליצה על הגברת שיתוף הפעולה התעשייתי של ישראל עם מדינות שונות בעולם, ובעיקר השתתפות בפרויקטים של מחקר ופיתוח. הוועדה מביעה דאגה מהירידה בתפוקה התעשייתית וברווחיות הייצוא בענפים מסוימים.

הפעור בין שיעור הגדלת התפוקה בישראל לשיעור הגדלת התפוקה במערב הולך וגדל: הוועדה קובעת, כי על משרד האוצר להציע תמריצים להעלאת פרוין העבודה והתמורה לעבודה. אסור לכנות את התעשייה על עבודה זולה.

הוועדה ממליצה לפעול ביתר שאת להבטחת רמת ניהול גבוהה, רמה טכנולוגית מתקדמת וניצול אופטימלי של הציד המצוי במפעלים.

יש להעלות את הפריון על-ידי יצירת תמריצים לעובדים ומתן הקלות במס הכנסה לעובדי התעשייה וענפי ייצור המיועדים ליצוא. יש לפעול להצמדת העלאת השכר לעלייה בתפוקה, על מנת להמריץ את העובדים ולהגביר את המוטיבציה.

בשנים 1988—1989 לא ניצלה מדיניות הייצוא את ההתפתחות בסחר העולמי ולא חל גידול ביצוא בהשוואה לגידול בסחר העולמי. הוועדה בדעה כי יש לעשות כל מאמץ להגברת היצוא. יש להתארגן לשיווק ענפי או שיווק משותף של מפעלים. יש להקטין את המחסומים למיזוגים ולשיתוף פעולה בין חברות ישראליות במטרה להגביר את כושר תחרותן בשוקי חוץ-לארץ.

הוועדה דורשת להפעיל מייד את הקרן של 200 מיליון שקלים, שעליה הכריז שר האוצר, המיועדת למתן הלוואות ריבית סבירה למפעלים שיש להם כל הנתונים הכלכליים

מדיניות מקור-כלכלית לא נכונה הרסה את התעשייה בשלוש שנים האחרונות, וכן הריבית הגבוהה ושער החליפין הלא-נכונים.

נציגי התאחדות התעשיינים ממליצים להגדיל את הפריון ולהביא לחידוש הצמיחה ולהגדלת התפוקה. יש צורך בקיצוץ ההוצאה הציבורית ובהפניית משאבים לעידוד השקעות בתעשייה. יש צורך בהקלות מס לעובדי התעשייה. נציגי התעשיינים הציעו לתת הקלות לעובדי התעשייה, להוריד את שיעורי מס הכנסה על-ידי קיצוץ בהוצאה הציבורית והגדלת המע"מ עד ל-18%. הם ציינו שהקרן השיווקית שבנק ישראל הבטיח שתעמוד על 200 מיליון דולר לא קמה, ובמקומה הוצעה קרן שתסתכם ב-20 מיליון דולר.

נציגי התאחדות התעשיינים ציינו, שברשות הנמלים הצטברו 400 מיליון דולר מעודף שנגבה מהיטל דמי רציף. על כן ממליצים להעמיד סך זה כקרן להתחדשות התעשייה, ולהעניק לתעשייה הלוואות בתנאים נוחים, צמודות-דולר (ולא צמודות-מדר). כמו כן, יש להקים קרן סיכון לתעשייה למתן ביטחונות.

בתום דיוניה הגיעה הוועדה למסקנות האלה:

הוועדה מציינת כדאגה את העובדה, שבשנת 1989 ירד הייצור התעשייתי ב-3%. עם זאת מציינת הוועדה, שכחודשים האחרונים של שנת 1989 חלה עלייה בייצוא, וכתוצאה מכך מסתמנת ירידה בגירעון המסחרי לעומת השנים הקודמות, זאת בזכות האמצעים שנקטו על-ידי הממשלה בשנה זאת.

הוועדה ממליצה בפני הממשלה לקבוע מדיניות כלכלית כוללת:

1. מיידית — לבלום ירידה נוספת בייצור, להקטין את ממדי האבטלה, לעבור ממתן לצמיחה ולהגדיל את התפוקה במשק.

2. לטווח הארוך — להקטין את הגירעון במאזן המסחרי על-ידי הגדלת היצוא והקטנת היבוא.

— הוועדה מציעה לפעול לשינוי מבנה המשק תוך קביעת מדיניות של עידוד התעשייה בכלל והתעשייה המתוחכמת בפרט. יש לתת עדיפות לפני תעשייה שבה יש לישראל יתרון יחסי, ולהפנות משאבים לעידוד השקעות בתעשייה, במיוחד באזורי הפיתוח.

הוועדה מביעה את דאגתה מהפיטורים והצמצומים שהיו ככוח העבודה בתעשייה עקב הקשיים שנקלעו אליהם מפעלים אלה.

על הממשלה לסייע למפעלי תעשייה החייבים לעבור תהליך של היערכות כדי להתחרות ביבוא ולהגדיל את היצוא. על הממשלה לדאוג ליצירת מקורות תעסוקה חלופיים לעובדים שנפלטו מהתעשייה, כדי למנוע אבטלה נוספת.

ב-1992 יושלם על-ידי מדינות מערב-אירופה האיחוד האינטגרטיבי של "השוק האירופי המשותף". על ישראל להיערך לקראת האיחוד באירופה — 1992. נוכח השינויים שיחולו בתחום קשרי המסחר עם מדינות אלה. הוועדה בדעה כי על ישראל להתארגן לקראת האיחוד באירופה על-ידי הורדה מרבית של עלויות הייצור, במגמה להגיע להשוואת העלויות בארץ לאלה המקובלות באירופה, ולהבטיח כושר תחרות.

הוועדה רואה כיעד חשוב את חשיפת התעשייה הישראלית לתחרות. אולם כדי שלא לפגוע בייצור המקומי, יש

הוועדה ממליצה בפני הממשלה וארגונים ציבוריים להחדיר בקרב הציבור הישראלי את התודעה של רכישת תוצרת "כחול לבן". למען ביסוס המשק המקומי והבטחת תעסוקה לדורשי עבודה.

להמשיך להתקיים באופן רנטכילי אך הם נתונים לקשיי נזילות. הקרן תאפשר שינוי וגמישות בקריטריונים שנקבעו כדי לסייע למפעלים. עד כה לא ניתן סיוע אף לא לאחר מאותם 113 מפעלים שפנו למשרד התעשייה והמסחר.

טז. הודעת שר התחבורה בעקבות מסקנות ועדת הכלכלה בנושא: חילול השבת על-ידי "אל על"

והחברה "השבת" סן-דור*

והערות יושבת-ראש הוועדה

הערות יושבת-ראש הוועדה

במכתבו של השר לא היתה התייחסות לסעיף 3 במסקנות הוועדה, שציינה כי העדר טיסות בשבת גורם נזקים כלכליים ל"אל על", והוועדה מבקשת לקבל נתונים לגבי אובדן בהכנסות כתוצאה מהשבחת הטיסות בשבת והשפעתן על רווחיות החברה.

במכתבו של השר אין התייחסות לסעיף 4 במסקנות הוועדה, אשר בו הוועדה מבקשת שעל "אל על" יחולו הכללים שחלים על מפעלי תעשייה ומפעלים כלכליים אחרים שמקיימים פעילות בשבת כדי למנוע מהם נזקים כבדים, ופונה לממשלה לחזור ולדרוש מתוך מגמה לחדש את טיסות "אל על" בשבת.

האם יום כבוד השר דיון בנושא זה בממשלה?

העתק: יושב-ראש ועדת הכלכלה.
מוזכר הכנסת.

* הונחו על שולחן הכנסת ביום ו' בתמוז התשמ"ט — 10 ביולי 1989.

יז. הודעת שר התחבורה בעקבות מסקנות ועדת הכלכלה בנושא: מחירי הנסיעה בתחבורה הציבורית*

והערות יושבת-ראש הוועדה

וכל עוד לא יקבע הסדר חלופי אחר טוב יותר, אין מקום להיענות לדרישה לכיטול ההסדר.

ב. על-פי ההסדר מוענקות תעודות הנחה בתעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית. אין התעודות מציינות את מעמדו הכלכלי והחברתי של הנוסע אלא את עובדת זכאותו.

4. במשרד התחבורה ניתנה עדיפות לפיתוח נתיבים מיוחדים לתחבורה ציבורית ולמגרשי "חנה וסע".

ההקצבות שהיו בשנה האחרונה אינן עונות על הצרכים החיוניים למשק ולכלכלה, ולכן יש צורך בהקצאת משאבים נוספים למטרות אלו.

בברכה,
משה קצב
שר התחבורה

הערות יושבת-ראש הוועדה

יושבת-ראש הוועדה חוזרת ומדגישה את החלטת הוועדה, כי בעקבות הקטנת הסובסידיות וייקור מחירי התחבורה הציבורית צריך להימצא הסדר הנחות לשכבות החלשות שלא באמצעות תעודות לקבוצת אוכלוסייה מיוחדת, הפוגעת בפרט וחושפת אותו בפני הציבור.

הוועדה חייבה מתן פיצוי באמצעות הכיטוח הלאומי.

לכבוד
חבר הכנסת ד' שילנסקי
יושב-ראש הכנסת
ירושלים
שלום רב,

הנדון: מסקנות ועדת הכלכלה מס' 7 בנושא מחירי הנסיעה בתחבורה הציבורית

הריני מתכבד להעביר התייחסותי למסקנות הנ"ל:

1. משרד התחבורה תומך בהמשך סבסוד מחירי הנסיעה בתחבורה הציבורית, ורואה חשיבות בעידוד השימוש בתחבורה הציבורית.

2. יש צורך להגדיל את המשאבים המוקצים לפתוח תשתית תחבורתית, ויש לכן השלכות חיוביות על גידול התפוקה והצמיחה במשק.

3. א. הסדר ההנחות הונהג לתקופת ניסיון של חצי שנה. עד עתה, התקבל ההסדר בברכה על-ידי ציבור הזכאים. הרגלי הנסיעה מלמדים על שונות גבוהה במספר הנסיעות, ולכן יש צורך לסייע לזכאים המשתמשים תדירות בשירות התחבורה הציבורית.

* הונחו על שולחן הכנסת ביום י"ב בשבט התש"ן — 7 בפברואר 1990.